

Juridische analyse amendement Vestering inzake redelijk doel artikel 2.1, eerste lid, Wet dieren

(concept 30 augustus 2021)

1. Inleiding

De wet van 26 mei 2021 tot wijziging van de Wet dieren in verband met de uitvoering van de herziene Europese diergezondheidswetgeving (Stb. 256) bevat een bepaling over 'het uitsluiten van houderij- en andere huisvestingssystemen als redelijk doel' (hierna: de nieuwe bepaling). Deze nieuwe bepaling is tijdens de parlementaire behandeling van het wetsvoorstel door de Tweede Kamer bij amendement aan het wetsvoorstel toegevoegd (Kamerstukken II 2020/21, 35398, nr. 23) en is nog niet in werking getreden.

Deze notitie bevat een juridische analyse van deze nieuwe bepaling, de interpretatie daarvan en de verhouding tot bestaande regels over het houden van dieren.

2. Het nieuwe artikel

Het gaat hier om een wijziging van artikel 2.1, eerste lid, van de Wet dieren, waarin het verbod op dierenmishandeling is opgenomen.

Huidige bepaling

Artikel 2.1, eerste lid, van de wet luidt nu:

"Het is verboden om zonder redelijk doel of met overschrijding van hetgeen ter bereiking van zodanig doel toelaatbaar is, bij een dier pijn of letsel te veroorzaken dan wel de gezondheid of het welzijn van het dier te benadelen".

Op grond van dit artikel is het niet toegestaan bij een dier pijn of letsel te veroorzaken, of de gezondheid of het welzijn van dieren te benadelen. Een uitzondering hierop is als dit gebeurt met een redelijk doel, en het pijn, letsel, of de benadeling, bovendien proportioneel is in relatie tot dat redelijke doel.

Het gaat hier om een open geformuleerde bepaling: niet op voorhand is duidelijk welke gedraging nu wel en niet onder dit verbod valt. Met het oog op de praktische toepasbaarheid benoemt artikel 2.1, tweede lid, van de wet welke concrete gedragingen in elk geval niet zijn toegestaan; op grond van het derde lid kunnen bij algemene maatregel van bestuur andere concrete gedragingen worden aangewezen die in elk geval niet zijn toegestaan.

Gewijzigde bepaling

Met de nieuwe bepaling is aan artikel 2.1, eerste lid, een zin toegevoegd, luidende: Onder een redelijk doel wordt in elk geval niet begrepen het kunnen houden van dieren in een bepaald houderijsysteem of een bepaalde wijze van huisvesting.

Deze zin maakt, zodra de betrokken wetswijziging in werking is getreden, deel uit van de wettekst. De gelding van dit artikel is niet afhankelijk van nadere invulling van deze wetswijziging. Het artikel roept de regering ook niet op tot het stellen van nadere regels ter invulling van deze bepaling.

Dit betekent dat een ieder (houders, verzorgers, maar bijvoorbeeld ook dierenartsen) direct na inwerkingtreding gehouden is deze bepaling na te leven. Derden kunnen dan ook een beroep op deze bepaling doen. Bijvoorbeeld door een belanghebbende in een verzoek om handhaving of door het OM in het kader van een strafrechtelijke vervolging.

Uiteindelijk is het aan de rechter om te bepalen hoe de toevoeging aan artikel 2.1, eerste lid, moet worden geïnterpreteerd en gewogen. Deze notitie geeft een inschatting van deze interpretatie en weging door de rechter.

3. Interpretatie van het artikel

Er zijn verschillende methoden die een rechter kan hanteren om een oordeel te geven over de interpretatie van een artikel. De rechter kijkt vooraleerst naar de tekst van de wet. Indien de letterlijke tekst onduidelijk is, kunnen andere interpretatiemethoden worden gehanteerd.

Bijvoorbeeld de wetshistorische methode of interpretatie op basis van de wetssystematiek. Welke methode een rechter dan hanteert, hangt meestal af van de voorliggende situatie.

Wat de interpretatie van de nieuwe bepaling betreft, zijn vooral de volgende aspecten van belang:

- a) Op welke dieren heeft de nieuwe bepaling betrekking
- b) Wat wordt verstaan onder "houderijsysteem" en "huisvesten"
- c) Wat wordt verstaan onder "het *kunnen houden* in een *bepaald* houderijsysteem of een *bepaalde* wijze van huisvesten"

a) *Welke dieren*

Artikel 2.1, eerste lid, spreekt van "een dier", zonder dat daarbij onderscheid wordt gemaakt naar landbouwhuisdieren, gezelschapsdieren, dierentuindieren of circusdieren. De nieuwe bepaling maakt daarin verder ook geen onderscheid en sluit geen dieren uit. Op basis daarvan moet worden geconcludeerd dat het artikel, inclusief de toevoeging, ziet op alle dieren¹.

De omstandigheid dat in de toelichting vooral voorbeelden worden genoemd uit de veehouderij en onder meer naar het veehouderijbeleid wordt verwezen, leidt niet tot een ander oordeel. Zoals hierboven reeds is opgemerkt is de tekst leidend. Als de tekst duidelijk is, kan deze niet met een wetshistorische methode nader ingekleurd worden. Dit is slechts anders indien sprake is van een evidente onjuistheid of onbedoeld effect. Op basis van de toelichting bij de wetswijziging is – niet evident dat een beperkte reikwijdte beoogd is. Sterker, in de beschrijving van het doel wordt telkens over dieren in algemene zin gesproken.

Conclusie

De nieuwe bepaling is van toepassing op alle gehouden dieren, ongeacht of het landbouwhuisdieren, gezelschapsdieren, dierentuindieren, circusdieren of voormalige wilde dieren betreft. De nieuwe bepaling maakt voorts geen onderscheid in bedrijfsmatige, hobbymatige of particuliere houders.

b) *Huisvesting en houderijsysteem*

Hoewel de termen houderijsysteem en huisvesting niet in de Wet dieren zijn gedefinieerd, zijn het in de praktijk wel gangbare termen. Het stelsel van de Wet dieren kent ook regels aangaande huisvesten. Die regels zijn mede gericht op het borgen van een bepaalde mate van verzorging of welzijn daar waar een houder een dier in diens zorg bevindt. Zo kent het Besluit houders van dieren regels voor de huisvesting van gezelschapsdieren die mede zien op het bieden van bescherming tegen slechte weersomstandigheden. Het gaat bij huisvesten dus niet alleen om het bieden van fysieke onderdak, maar ook om het houden in de wei of de daarop geplaatste beschutting.

De terminologie houderijsysteem is bekend in de pluimveesector, waar ingevolge Europese kaders² regels zijn gesteld voor de aanduiding van het houderijsysteem bij de handel in eieren. De onderscheiden houderijsystemen omvatten dan bijvoorbeeld vrije uitloop of scharrel. Ook in diverse onderzoeken wordt als veehouderijsysteem over het algemeen meer gevat dan uitsluitend het huisvesten in een hok of een stal. Ook de ruimte waarin gemolken wordt of waar dieren behandeld worden, worden dan onder het houderijsysteem geschaard.

Waar de grenzen van deze terminologie liggen, kan niet op voorhand worden geduid en zal afhangen van de omstandigheden van het geval. Daarbij kan de rechter mogelijk aanknopingspunten vinden in het betrokken regelgevend kader.

Zo wordt in artikel 2, onderdeel e, van de Verordening 1099/2009 "onderbrengen" gedefinieerd als: "het houden van dieren in stallen, hokken, overdekte plaatsen of weiden die verbonden zijn aan of deel uitmaken van slachthuisactiviteiten". Gelet op deze context en definiëring ligt het voor de hand dat een rechter ook het verblijf van dieren in een slachthuis als een wijze van huisvesten zal aanmerken. De omstandigheid dat het verblijf tijdelijk van aard is,

¹ In artikel 2.1, zevende lid, is bepaald dat dit eerste lid tevens van toepassing is ten aanzien van andere dan gehouden dieren. Ingevolge artikel 2.1, eerste lid, is het dus ook verboden om bij wilde dieren pijn of letsel te veroorzaken zonder redelijk doel. Daarbij wordt opgemerkt dat als een wild dier wordt gevangen, ingevolge jurisprudentie strikt genomen al niet langer sprake van een wild dier, maar van een gehouden dier.

² Zie verordening 543/2008

maakt de mogelijke toepasbaarheid van de wetswijziging niet anders. De tekst van de wetswijziging bevat geen aanknopingspunt voor een uitzondering van tijdelijke huisvesting.

Tot slot wordt nog opgemerkt dat, de term "houderijsysteem" wellicht eerder een meer bedrijfsmatige manier van houden doet vermoeden. Ook de toelichting doet dit vermoeden. Maar de bepaling ziet ook op "wijze van huisvesten", ongeacht of sprake is van een "systeem".

Conclusie

De reikwijdte van de term "huisvesting" en "houderijsysteem" kan niet op voorhand worden afgebakend en zal per geval moeten worden gezien. Afhankelijk van de situatie kan bestaande regels mogelijk wel aanvullende aanknopingspunten bieden voor de invulling van deze termen.

c) "het kunnen houden in een bepaald houderijsysteem of een bepaalde wijze van huisvesten"

In de nieuwe bepaling staat vermeld dat het moet gaan om "bepaalde" houderijsystemen of wijze van huisvesten. Die terminologie kan zowel de betekenis van "niet nader aan te duiden" hebben of juist iets specifiek impliceren. Daarmee brengt deze term enige onduidelijkheid met zich.

Ook de omstandigheid dat het moet gaan om het "kunnen houden" van dieren in een houderijsysteem of wijze van huisvesting roept vragen op. Onder "kunnen houden" kan ook worden verstaan "het mogelijk maken dat". Daarvan uitgaande is voor de vraag of het amendement van toepassing is (en dus geen beroep kan worden gedaan op de uitzondering van het mishandelingsverbod) van belang of de pijn of het letsel bij het betrokken dier is veroorzaakt om het huisvesten van het dier mogelijk te maken. Of de vraag: is de gezondheid of het welzijn van het dier aangetast om mogelijk te maken dat aan het dier wordt gehuisvest of in een houderijsysteem wordt gehouden.

Voor nadere aanknopingspunten ligt het dan ook voor de hand om te kijken naar de wetshistorie en de bedoeling van de wetgever met de desbetreffende bepaling. In het amendement wordt onder meer opgemerkt:

"Zowel het tweede paarse kabinet (in 2002) als het kabinet-Balkenende IV (in 2007) stelde als doel om uiterlijk in 2022 het perspectief van het dier en het soorteigen gedrag leidend te laten zijn voor het welzijn van dieren in de veehouderij. Dieren zouden niet langer worden aangepast aan het systeem, maar het systeem zou zijn aangepast aan de behoeften van dieren."

En

"Dit amendement regelt dat het na 2022 niet langer is toegestaan om een dier pijn te doen of bij een dier letsel te veroorzaken, dan wel de gezondheid of het welzijn van het dier te benadelen met als doel om het dier op een bepaalde manier te kunnen huisvesten. Dit betekent dat fysieke ingrepen vanaf dat moment niet meer zijn toegestaan als deze bijvoorbeeld worden gedaan om dieren in een bepaalde «dichtheid» te kunnen houden, of om problemen zoals staartbijten te voorkomen die voortkomen uit de wijze waarop de dieren worden gehouden, zoals stress of het te vroeg weghalen van biggen bij de zeug. Ook zal het niet langer zijn toegestaan om dieren te houden in een huisvestingssysteem dat hen permanent de mogelijkheid ontnemt om hun natuurlijke gedrag te vertonen, aangezien dit schadelijk is voor het welzijn en de gezondheid van een dier."

Van belang is derhalve dat recht wordt gedaan aan het idee dat dieren niet langer worden aangepast aan het systeem, maar het systeem wordt aangepast aan de behoeften van dieren. Gelet hierop en gelet op de term "bepaald" is het aannemelijk dat de wetgever vooral heeft willen duidelijk maken dat er verschillende manieren van huisvesten zijn en dat het niet zo kan zijn dat een dier wordt aangepast, enkel teneinde dat dier te kunnen houden in een systeem naar keuze van de houder. Daaruit zou ook kunnen worden opgemaakt dat voor de toepassing van de bepaling van belang is dat er een min of meer direct verband moet zijn tussen de benadeling van het dier en de wijze van huisvesten of houden.

Meer specifiek volgt uit de toelichting dat vooral bedoeld is te voorkomen dat een dier fysieke aanpassingen moet ondergaan teneinde dit dier te kunnen huisvesten of te kunnen houden en

beoogd is te bepalen dat daar waar een dier wordt gehouden of wordt gehuisvest, op zodanige manier dat dit dier permanent geen natuurlijk gedrag kan vertonen, niet langer is toegestaan. Daaruit zou kunnen worden afgeleid welke activiteiten de wetgever in elk geval beoogd heeft een halt toe te roepen: fysieke aanpassingen en het permanent weerhouden van natuurlijk gedrag met het uitsluitende doel om te kunnen houden of huisvesten op een bepaalde wijze.

Enige nuancering hierbij is wel op zijn plaats. Daar waar de toelichting een nadere duiding beoogt te geven van wanneer sprake is van veroorzaken van pijn of letsel (fysieke aanpassingen) of het benadelen van het welzijn van het dier (permanent weerhouden van natuurlijk gedrag), raakt dit aan de terminologie van artikel 2.1, eerste lid, zoals dit nu al luidt. Zoals hierboven reeds is opgemerkt, is voor de rechter de tekst van het artikel leidend. De rechter zal dan ook primair toetsen of sprake is van het veroorzaken van pijn of letsel dan wel sprake is van het benadelen van de gezondheid of het welzijn van het dier. Aan een eventuele invulling van die terminologie in de toelichting bij de nieuwe bepaling komt dan maar beperkte betekenis toe. Dat betekent dat, zou onderbouwd kunnen worden dat het betrokken dier weliswaar permanent wordt beperkt in zijn natuurlijk gedrag, maar dat van benadeling van zijn welzijn geen sprake is, een beroep op de wetswijziging toch zal stranden.

Conclusie

De tekst en de toelichting geven slechts beperkte houvast in de verdere interpretatie van deze wetwijziging en concrete toepassing daarvan. Vragen die relevant zouden kunnen zijn om richting in de toepassing van dit artikel te geven zouden, gelet op de toelichting, kunnen zijn:

- zou de aantasting of benadeling ook plaats hebben gevonden indien het dier op een andere wijze zou zijn gehuisvest of gehouden
- is er een direct verband tussen de aantasting of benadeling en de wijze van houden of huisvesten.

Hoewel fysieke ingrepen en permanente beperking van natuurlijk gedrag blijkens de toelichting mede beoogd zijn om te voorkomen, is ten aanzien van deze activiteiten eerst sprake van een overtreding van artikel 2.1, eerste lid, indien kan worden geconcludeerd dat sprake is van veroorzaken van letsel of pijn of benadeling van het welzijn of de gezondheid van het dier.

4. Beschouwing juridische toepassing nieuwe bepaling

Aantasting of benadeling van een dier is ingevolge artikel 2.1, eerste lid, verboden, tenzij dit een redelijk doel dient en e.e.a niet verder gaat dan noodzakelijk voor dat redelijk doel. Dit artikel is al lang onderdeel van de wetgeving. In de wetsgeschiedenis³ is daarbij opgemerkt dat door de algemene bewoordingen vooral in het licht van de tijdgeest zal moeten worden vastgesteld wanneer concrete handelingen op basis hiervan kunnen worden bestraft.

In het tweede lid is een aantal gedragingen door de wetgever benoemd die in elk geval dienen te worden bestraft. Voorts biedt het artikel de mogelijkheid om in voorkomend geval op meer eenvoudige wijze gedragingen waarvan vaststaat dat deze naar maatschappelijke opvattingen niet kunnen worden getolereerd, onder de werking van artikel 2.1 te brengen. In voormelde wetsgeschiedenis wordt daarbij onder meer het voordeel genoemd dat een meer concrete aanwijzing ook de handhaving bevordert. In die gevallen hoeft immers niet de schending van het dierenwelzijn of het ontbreken van een redelijk doel daartoe te worden aangetoond, maar uitsluitend het verrichten of nalaten van die bepaalde gedraging.

De nieuwe bepaling voegt aan deze constructie een nadere duiding toe, door te bepalen wat in elk geval geen redelijk doel is en wanneer naar het oordeel van de wetgever geen beroep op de uitzondering kan worden gedaan. Daarmee geeft de wetgever invulling aan de "tijdgeest" als hiervoor bedoeld.

Maar uit het voorgaande volgt dat deze bepaling op zichzelf weer vragen oproept. De invulling brengt met zich dat voor de vraag of een concrete handeling bestraft moet worden, gezien moet worden of die handeling wel of niet het doel dient om het dier op een bepaalde wijze te huisvesten of te houden in een bepaald systeem. Maar deze vraag laat zich niet altijd even goed beantwoorden.

Zelfs indien evident is dat een handeling of een nalaten tot doel heeft om het dier te huisvesten of te houden in een bepaald systeem, is daarmee ook nog niet gezegd dat als gevolg van de nieuwe

³ Kamerstukken 31389, nr. 3, p. 38

bepaling dus sprake is van dierenmishandeling. Daarvoor zal dan moeten worden bepaald of de handeling of het nalaten nog een ander redelijk doel dient. En zo ja, of de handeling of het nalaten niet verder gaat dan dat redelijk doel.

Daar waar het huidige artikel 2.1, eerste lid, vooral bedoeld is als vangnet die naar de tijdgeest in concrete gevallen kan worden beoordeeld, brengt de nieuwe bepaling met zich dat met meer scherpste op voorhand moet kunnen worden bepaald welk doel een bepaalde handeling of nalaten heeft, of dit redelijk is aan te merken en of e.e.a. dan niet verder gaat dan noodzakelijk. Vanwege de omstandigheid dat het artikel een rechtstreeks werkende bepaling is waar een ieder direct een beroep op kan doen, brengt de nieuwe bepaling voorts met zich dat eigenlijk elke houder, dierenarts of verzorger gedwongen wordt deze vraag aan zichzelf te stellen teneinde overtreding van artikel 2.1, eerste lid, Wet dieren te voorkomen.

In de bijlage is in een stroomschema uiteen gezet welke vragen een rechter naar alle waarschijnlijkheid aan de orde zal stellen, teneinde te kunnen beoordelen of sprake is van een overtreding van artikel 2.1, eerste lid, van de Wet dieren, gegeven de toevoeging. De materiële beantwoording van die vragen zal per voorliggende situatie moeten worden gezien.

5. Verhouding bestaande nationale regels

In het voorgaande is uiteengezet hoe de nieuwe bepaling mogelijk door een rechter zal worden geïnterpreteerd en welke vragen daarbij leidend zullen zijn. Het ligt voor de hand dat vooral situaties waarin een dier een fysieke aanpassing heeft ondergaan aan de rechter worden voorgelegd of gevallen waarin gesteld wordt dat de wijze van huisvesting het welzijn van het dier benadeelt.

In dat kader is van belang dat de Wet dieren en de daarop gebaseerde regelgeving verschillende regels kent aangaande het houden van dieren, waaronder regels op het gebied van ingrepen en huisvesting. Zo is op grond van artikel 2.8, tweede lid, onderdeel b, van de Wet dieren in het Besluit diergeneeskundigen bepaald dat het toegestaan is de daar genoemde ingrepen te verrichten onder de daar genoemde voorwaarden. Ook zijn bijvoorbeeld op grond van artikel 2.2 van de Wet dieren in het Besluit houders van dieren regels gesteld over het houden van dieren. Bijvoorbeeld over het houden van pluimvee in bepaalde kooien.

Daarnaast geldt op dit moment op grond van artikel 10.1 Wet dieren een aantal vrijstellingen van bijvoorbeeld het wettelijk verbod om lichamelijke ingrepen te verrichten (artikel 2.8, eerste lid, onderdeel a, van de Wet dieren).

Hieronder wordt ingegaan op de verhouding van de wetswijziging tot deze bestaande regels en vrijstellingen.

Conflicterende regels of niet?

De bestaande regels hoeven niet per sé te conflicteren met de nieuwe bepaling. Om te bepalen of de regels conflicteren met de nieuwe bepaling is, overeenkomstig de vragen als opgenomen in het stroomschema, onder meer van belang of de regels handelingen toestaan die pijn of letsel veroorzaken dan wel het welzijn of de gezondheid van het dier benadelen en welk doel de regels dienen.

Indien bijvoorbeeld zou kunnen worden onderbouwd dat het onthoornen van runderen (ook) een ander redelijk doel dient dan het mogelijk maken dat die runderen worden gehuisvest of in het houderijsysteem worden gehouden, conflicteert de regel dat die ingreep expliciet is toegestaan niet met de nieuwe bepaling. Althans, er van uitgaande dat gesteld kan worden dat die regel ook niet verder gaat dan noodzakelijk voor dat andere redelijke doel.

Hoog gaat voor laag

Daar waar de nieuwe bepaling conflicteert met bestaande nationale regels, bestaan er verschillende beginselen die een rechter kan hanteren om te bepalen welke regel voor gaat. De basisregel is dat lagere regelgeving niet in strijd mag komen met hogere regelgeving (*lex superior derogat legi inferiori*). Dit volgt mede uit de staatsrechtelijke organisatie, waarin de wetgever de hogere regelgever is.⁴ Pas als deze conflictregel geen soelaas biedt, komt de rechter aan andere regels

⁴ PM verwijzing van der Pot/Donner

toe, zoals het beginsel dat nieuwe regels voor oude regels gaan (lex posterior derogat legi priori) en bijzondere regels voor algemene regels (lex specialis derogat legi generali).

In dit geval heeft de wetgever met de wetswijziging beoogd een nadere invulling te geven van de algemene formulering van "redelijk doel" in artikel 2.1, eerste lid. Uit de toelichting bij het amendement kan voorts worden opgemaakt dat het de bedoeling is geweest om in weerwil van het tot dan toe geldende regels aan de tot dan toe rechtmatige praktijk een einde te maken. Zo wordt verwezen naar het onthoornen van kalfjes dat op grond van het Besluit diergeneeskundigen – vastgesteld ter invulling van onder andere artikel 2.8 van de Wet dieren – op dit moment is toegestaan. De wetgever heeft duidelijk beoogd een nieuwe afweging te willen maken ten aanzien van die bestaande regels.

Indien de op grond van de Wet dieren gestelde regels aantasting of benadeling van een dier toestaan, uitsluitend met als doel om dit dier te kunnen huisvesten, komen die regels in strijd met de nieuwe bepaling. Daarmee komen die regels in strijd met hoger recht. De rechter zal dan de suprematie van de wet handhaven en die regel dan onverbindend verklaren met artikel 2.1, eerste lid.

Of deze strijdigheid daadwerkelijk kan worden geconstateerd zal afhangen van de mate waarin de vragen als opgenomen in het stroomschema voldoende kunnen worden beantwoord ten aanzien van die regels. Voor de handhaving brengt de nieuwe wijziging in zoverre een nieuwe uitdaging met zich. Zoals hierboven is opgemerkt is destijds een systematiek beoogd waarbij concrete gedragingen, die naar maatschappelijke opvattingen niet kunnen worden getolereerd, bij lagere regelgeving onder de werking van artikel 2.1 kunnen worden gebracht. Met het voordeel dat niet de schending van artikel 2.1, eerste lid, maar uitsluitend de verboden concrete gedraging hoeft te worden aangetoond. Daar tegenovergesteld bracht het systeem, zoals hierboven uiteen is gezet, lagere regelgeving met zich die bepaalde gedragingen expliciet toestaan. Met de nieuwe bepaling, biedt deze lagere regelgeving niet langer de gewenste duidelijkheid op voorhand. Dat betekent dat bij concrete zaken aan de rechter zal worden voorgelegd, en in voorliggend geval zal moeten worden bewezen, dat gedragingen geen of juist wel een ander redelijk doel dienen dan de huisvesting.

Vrijstellingen

Artikel 10.1 van de Wet dieren kent de minister de bevoegdheid toe om van het bepaalde bij de Wet dieren vrijstelling of ontheffing te verlenen, voor zover het belang van de gezondheid van de mens, dieren of planten, het belang van het welzijn van dieren of het belang van het milieu zich daartegen niet verzetten.

Een vrijstelling ziet op de situatie dat voor een categorie van gevallen een uitzondering wordt gemaakt op een wettelijk verbod of gebod. In de Regeling diergeneeskundigen is een aantal vrijstellingen opgenomen van het verbod van artikel 2.8, eerste lid, van de Wet dieren. Een aantal ingrepen is, onder de daar genoemde voorwaarden, expliciet in afwijking van artikel 2.8, eerste lid, van de Wet dieren toegestaan.

Voor deze vrijstellingen geldt evenzeer dat zij niet in strijd met ander hoger recht mogen komen. Nu deze vrijstellingen op dit moment uitsluitend een afwijking van artikel 2.8, eerste lid, bevatten, kan niet worden gezegd dat daarmee ook een vrijstelling is gegeven van het bepaalde in artikel 2.1, eerste lid. Onder het huidige recht was er ook geen aanleiding voor een expliciete afwijking van artikel 2.1, eerste lid. De afweging om een ingreep toch toe te staan kan worden geplaatst in het licht van het "redelijk doel" van artikel 2.1, eerste lid.

Nu in artikel 2.1, eerste lid, expliciet is opgenomen dat het kunnen houden of huisvesten van dieren niet als een redelijk doel kan worden aangemerkt, kunnen ook vrijstellingen in strijd met die bepaling komen. Dit is het geval indien de vrijstelling aantasting of benadeling van een dier met zich brengt, uitsluitend met het doel om het dier te kunnen huisvesten. Daar waar dit het geval is, zal opnieuw een afweging moeten plaatsvinden of evenzeer een uitzondering van artikel 2.1, eerste lid, van de Wet dieren wenselijk is en aan de orde kan zijn.

Conclusie verhouding bestaande lagere regels huisvesting en ingrepen

- Bestaande lagere regels kunnen in strijd met de wetswijziging komen indien die regels een benadeling of aantasting van het dier mogelijk maken. Dit hangt af van het doel of de doelen die de regels dienen.

- Bestaande vrijstellingen kunnen, indien zij een benadeling of aantasting van het dier met zich brengen uitsluitend met het doel om het dier te kunnen huisvesten, evenzeer in strijd komen met het gewijzigde artikel 2,1, eerste lid. Er zal in dat geval een nieuwe afweging moeten plaatsvinden om te bepalen of het wenselijk en mogelijk wordt geacht om de vrijstellingen aan te vullen met een uitzondering van het verbod van het gewijzigde artikel 2.1, eerste lid, van de Wet dieren.

6. Verhouding Europese regels

Ook op Europees niveau zijn regels gesteld aangaande het welzijn van dieren, de verzorging daarvan en de huisvesting daarvan. Ook deze regels kunnen conflicteren met de wetswijziging. Maar in dat geval gaat juist het Europees recht voor. Het Europees recht is immers hoger recht dan het nationale recht.

De omstandigheid dat het Europees Recht eenzelfde onderwerp regelt, hoeft niet te betekenen dat sprake is van conflicterende regels. Van conflicten kan sprake zijn indien het Europees Recht een bepaalde ingreep verplicht, terwijl diezelfde ingreep uitgaande van de wetswijziging op grond van artikel 2.1 Wet dieren niet zou zijn toegestaan. Het Europees Recht gaat dan in beginsel voor en de ingreep zal dan – in weerwil van de wetswijziging – zijn toegestaan. Dit is anders indien het Europees Recht de lidstaten ruimte laat om van die Europese regels af te wijken.

Dat geldt ook indien het Europees Recht niet zo zeer tot bepaalde huisvesting of ingrepen verplicht, maar deze expliciet mogelijk maakt en reguleert. Indien dat Europese kader de mogelijkheid biedt voor het nationaal recht om strengere regels te stellen, dan hoeft van conflicterende regels geen sprake te zijn. Wel zal dan moeten worden gezien of afwijking van de Europese regels passen binnen de kaders die het Europees Recht biedt. In sommige gevallen wordt bijvoorbeeld bepaald dat strengere regels mogelijk zijn, voor zover die strengere regels een bepaald doel dienen.

Over het algemeen is het wel noodzakelijk om afwijkende of strengere regels te notificeren, zodat de Europese Commissie (en andere lidstaten) gelegenheid wordt geboden te bezien of de nationale regels niet strijd zijn met de Europese regels over de interne markt.

Daar waar het effect van het amendement is dat een bepaalde wijze van huisvesting de facto niet meer mogelijk is, kan het zijn dat het amendement een beperking van het vrije verkeer van goederen of diensten met zich brengt. Een dergelijke beperking is uitsluitend toegestaan als deze kan worden gerechtvaardigd en proportioneel is in relatie tot beoogde doel. Dit zal per situatie moeten worden bezien.

Om echter op voorhand enig inzicht te geven in de verhouding tussen het amendement en EU-regelgeving wordt hieronder een aantal welzijnsbenadelingen besproken die volgen uit de impactanalyse. Daarbij wordt gekeken of het nationaal verbieden van bepaalde handelingen of gedragingen wegens strijd met het amendement conflicteert met de desbetreffende Europese richtlijn of verordening.

1. Het doden van dieren - verordening 1099/2009

Verordening: Verordening 1099/2009 stelt regels over de bescherming van dieren bij doding. De verordening biedt expliciet ruimte voor strengere nationale maatregelen over het doden van dieren buiten een slachthuis, slachten van gekweekt wild, en het doden van dieren met speciale methodes vanwege religieuze rites (artikel 26, tweede lid). Bij deze categorieën maatregelen is kennisgeving aan de CIE vereist. Ook wordt in artikel 26 expliciet ruimte geboden voor nationale maatregelen tot aanscherping van toegestane dodingsmethoden, na bekrachtiging door de CIE (derde lid). Hierbij geldt expliciet dat dergelijke aanscherping uit nieuw wetenschappelijk bewijs moet volgen. Ook geldt in dat geval dat de import van (producten van) geslachte dieren uit andere lidstaten niet mag worden geweigerd vanwege het enkele feit dat die dieren niet zijn gedood volgens de strengere nationale voorschriften (vierde lid).

Dilemma: Aversieve bedwelmingsmethoden.

Toepassing: Artikel 3, eerste lid, van de verordening bepaalt dat bij het doden van dieren en daarmee verband houdende activiteiten ervoor wordt gezorgd dat de dieren elke vermijdbare vorm van pijn, spanning of lijden wordt bespaard. Het tweede lid bepaalt o.a. dat de noodzakelijke

maatregelen worden getroffen om te waarborgen dat de dieren geen tekenen van vermijdbare pijn, angst, of abnormaal gedrag vertonen (onderdeel d).

Deze normen zijn van toepassing op het doden zelf, maar ook bij 'daarmee verband houdende activiteiten'. Daaronder wordt o.a. verstaan: 'het overbrengen van dieren op de locatie waar de dieren worden gedood' (artikel 2, onder b). En zoals in hoofdstuk 3 van deze analyse uiteen is gezet wordt met 'onderbrengen' het houden van dieren bedoeld.

Het is niet waarschijnlijk dat het amendement effect heeft op het doden zelf, omdat het doden immers niet het houden of huisvesten tot doel heeft. Het amendement kan wel effect hebben op welzijnsbenadelingen die plaatsvinden tijdens het houden op de locatie waar de dieren worden gedood. Maar ook in dat geval heeft het tijdelijk houden het doden tot doel, en niet (enkel) het houden of huisvesten.

Als het amendement effect heeft op welzijnsbenadelingen op de locatie van doden, dan geldt het volgende. Op grond van het huidige artikel 2.1 Wd zijn aversieve bedwelmingsmethoden bij wijze van uitzondering toegestaan, mits sprake is van een redelijk doel en proportionaliteit. Het effect van het amendement zou dan zijn dat artikel 2.1 Wd wordt overtreden, omdat dieren aversief reageren op een bedwelmingsmethode, en niet blijkt van een ander (redelijk) doel dan het houden of huisvesten. Dat conflicteert niet met artikel 3 van de verordening, omdat op grond van dat artikel iedere vermijdbare vorm van pijn, spanning, of lijden moet worden bespaard.

2. Pijn/letsel/stress voorafgaande of tijdens dieren - verordening 1/2005

Verordening: Verordening 1/2005 stelt regels over het transport van dieren. De verordening biedt expliciet ruimte voor strengere nationale normen over transport dat volledig op Nederlands grondgebied plaatsvindt, en vervoer over zee dat begint op Nederlands grondgebied (artikel 1, derde lid). A contrario geldt voor de overige normen over transport (dat niet zowel begint als eindigt op Nederlands grondgebied of die niet op het transport zelf zien) dat Nederland dus geen strengere regels mag stellen. Omdat de verordening expliciet bepaalt wanneer strengere maatregelen zijn toegestaan, lijkt de conclusie gerechtvaardigd dat andere aanscherpingen kwetsbaar zullen zijn.

Dilemma 2a: Transporteren van dieren dicht op elkaar zorgt voor letsel en stress.

Toepassing: Op grond van artikel 3 van de verordening is het verboden dieren te vervoeren of te laten vervoeren op zodanige wijze dat het de dieren waarschijnlijk letsel of onnodig lijden berokkent. Daarnaast bevat artikel 3 een aantal meer specifieke voorwaarden waaraan moet zijn voldaan om de welzijnsbenadeling zoveel mogelijk te beperken. De enkele waarschijnlijkheid dat het dier letsel wordt toegebracht of onnodig lijdt is dus al voldoende om het transport te verbieden. Het doel van het transport is niet relevant.

Het is niet waarschijnlijk dat het amendement effect heeft op het transport zelf, omdat transporteren niet het houden of huisvesten van dieren betreft. En al zou transport het houden of huisvesten van dieren betekenen, dan is het doel transport en niet het enkele houden of huisvesten van de dieren.

Als het amendement effect heeft op welzijnsbenadelingen tijdens transport, dan geldt het volgende. Het huidige artikel 2.1 Wd is minder streng dan artikel 3 van de verordening, omdat artikel 2.1 Wd uitgaat van daadwerkelijke (en niet waarschijnlijke) pijn of letsel. Het effect van het amendement zou dan zijn dat met transport van dieren dicht op elkaar artikel 2.1 Wd wordt overtreden, omdat sprake is van een welzijnsbenadeling die geen ander doel dient dan het houden of huisvesten. Tegelijkertijd moet een houder aan de strengere normstelling van artikel 3 van de verordening voldoen. Er is daarbij geen sprake van conflicterende regels.

Dilemma 2b: Bij het vangen, verzamelen en sorteren voor transport ontstaan geregeld stress en letsel bij de dieren.

Toepassing: Op grond van artikel 9 in samenhang met bijlage I, hoofdstuk III, afdeling I, moeten verzamelcentra er o.a. specifiek voor zorgen dat de dieren niet worden geslagen of geschopt en dat niet op een bijzonder gevoelig deel van het lichaam op zodanige wijze druk wordt uitgeoefend dat het de dieren onnodige pijn of onnodig lijden berokkent.

Ook bij het verzamelen van dieren ligt het niet voor de hand dat het amendement effect heeft. Hoewel in dat geval sprake is van het tijdelijk houden van dieren, heeft het tijdelijk houden/verzamelen transport tot doel, en niet (enkel) het houden of huisvesten.

Als het amendement effect heeft op welzijnsbenadelingen (stress en letsel) tijdens het verzamelen van dieren voorafgaande aan transport, dan geldt het volgende. Het effect van het amendement zou dan zijn dat met het verzamelen artikel 2.1 Wd wordt overtreden, omdat sprake is van een welzijnsbenadeling die geen ander doel dient dan het houden of huisvesten. Tegelijkertijd moet een houder aan artikel 9 en de desbetreffende bepalingen in de bijlage van de verordening voldoen. Voor zover artikel 2.1 Wd strenger is dan artikel 9 (plus bijlage) van de verordening, is dit op grond van de tekst van de verordening echter niet toegestaan. Enkel strengere nationale regels ter welzijnsverbetering 'tijdens het vervoer' zijn toegestaan, zie hierboven. Dat betekent dat de toepassing van artikel 2.1 Wd in een dergelijk geval kwetsbaar is.

3. Kippen kunnen niet (voldoende) fladderen - richtlijn 99/74⁵

Richtlijn: De richtlijn stelt minimumnormen aan de ruimten waarin de legkippen verblijven. De richtlijn biedt expliciet ruimte om regels te stellen ter bescherming van legkippen die strenger zijn dan de bepalingen van de richtlijn (artikel 13, tweede lid). Kennisgeving aan de CIE is vereist.

Dilemma: De kippen kunnen niet (voldoende) fladderen.

Toepassing: De richtlijn schrijft in artikel 6 de minimale beschikbare kooioppervlakte per kip in aangepaste kooien voor. Die minimale norm is geïmplementeerd in artikel 2.72 van het Besluit houders van dieren. Nu er in het Bhd geen strengere nationale norm is gesteld, kan ervan worden uitgegaan dat het voldoen aan de minimumnorm nu niet als mishandeling wordt gezien.

Het effect van het amendement kan zijn dat aan de minimumnorm voor kooioppervlakten wordt voldaan, maar dat wel sprake is van een overtreding van artikel 2.1 Wd, omdat de welzijnsbenadeling (het niet (voldoende) kunnen fladderen) geen ander doel dient dan het houden of huisvesten. In dat geval wordt dus wel aan de minimumnormen van de richtlijn voldaan en wordt met het amendement dus een strengere nationale regel gesteld. Dat is gelet op het hierboven aangehaalde artikel 13, tweede lid, van de richtlijn toegestaan, omdat het amendement dient ter bescherming van legkippen. Maar in dat geval is het huidige artikel 2.72 Bhd in strijd met artikel 2.1 Wd.

4. Dieren in diertuinen die niet geschikt zijn om in beperkte ruimte te huisvesten, ervaren stress – richtlijn 99/22

Richtlijn: De richtlijn schrijft voor welke maatregelen lidstaten moeten treffen ten aanzien van diertuinen. Hoewel het niet expliciet mogelijk wordt gemaakt om strengere nationale regels te treffen, is hier sprake van minimumharmonisatie, en zijn strengere nationale regels dus mogelijk.

Dilemma: Dieren in diertuinen die niet geschikt zijn om in beperkte ruimte te huisvesten, ervaren stress.

Toepassing: Op grond van artikel 3 van de richtlijn moeten lidstaten onder meer ervoor zorgen dat de dieren op zodanige wijze worden gehuisvest dat ernaar wordt gestreefd te voldoen aan de biologische behoeften en de behoeften inzake behoud van iedere soort, onder meer door te voorzien in een voor elke soort specifieke kwalitatieve verbetering van de kooien. Hier is sprake van een doelvoorschrift - en niet van een concrete eis of (minimum)norm - die via nationale regelgeving aan diertuinexploitanten moet worden opgelegd.

Het effect van het amendement kan zijn dat artikel 2.1 Wd wordt overtreden wegens het houden van bepaalde diertuindieren, omdat de welzijnsbenadeling (stress) geen ander doel dient dan het houden of huisvesten

Het amendement is in dat geval in lijn met artikel 3 van de richtlijn. Het verbieden van benadelingen met het doel om de dieren te houden of te huisvesten, past immers binnen de

⁵ Zie verder richtlijn 2007/43 over minimumnormen voor vleeskuikens, 2008/119 over minimumnormen voor kalveren (artikel 11), 2008/120 over minimumnormen voor varkens (art. 12). Deze richtlijnen bevatten vergelijkbare minimumnormen.

doelstelling om te voldoen aan de biologische behoeften en de behoeften inzake behoud van dierentuindieren.

5. Dieren alleen binnen huisvesten – richtlijn 98/58

Richtlijn: De richtlijn stelt minimumnormen voor de bescherming van landbouwhuisdieren. De richtlijn biedt expliciet ruimte om regels te stellen ter bescherming van landbouwhuisdieren die strenger zijn dan de bepalingen van de richtlijn (artikel 10, tweede lid). Kennisgeving aan de CIE is vereist.

Dilemma: Dieren hebben geen schaduw buiten.

Toepassing: Op grond van artikel 4 zien lidstaten erop toe dat dieren (niet zijnde vissen, reptielen of amfibieën) worden gefokt en gehouden onder voorwaarden die stroken met de bepalingen in de bijlage, met inachtneming van de soort en de graad van ontwikkeling, aanpassing en domesticering, alsmede de uit ervaring of wetenschappelijk onderzoek gebleken fysiologische en ethologische behoeften. Specifiek over buiten gehouden dieren regelt de bijlage: Dieren die niet in gebouwen gehouden worden, moeten zo nodig voorzover mogelijk beschermd worden tegen slechte weersomstandigheden, roofdieren en gezondheidsrisico's (punt 12).

Het effect van het amendement kan zijn dat artikel 2.1 Wd wordt overtreden, omdat de welzijnsbenadeling (het buiten houden van landbouwhuisdieren zonder schaduw) geen ander doel heeft dan het houden of huisvesten.

Het amendement is in dat geval in lijn met de richtlijn, omdat daarmee tegemoet wordt gekomen aan de bescherming van dieren tegen slechte weersomstandigheden.

Recht op eigendom

Het recht op eigendom is beschermd in gevolge artikel 1 van het Eerste Protocol van het EVRM (artikel 1 EP). Regulering van eigendom is mogelijk, maar dan wel onder voorwaarden. Zo moet de regulering bij wettelijk voorschrift zijn voorzien, een gerechtvaardigd algemeen belang dienen, en moet er een redelijk evenwicht zijn tussen de mate van regulering van het eigendomsrecht en het daarmee gediende algemeen belang (ook wel de fair balance genoemd). Hoewel bij de ontneming van eigendom een financiële compensatie moet worden geboden die redelijk gerelateerd is aan de waarde van het onteigende, geldt bij een regulering van eigendom dat ook gebruik kan worden gemaakt van compenserende maatregelen, zoals overgangsrecht. Tevens geldt dat de bescherming die artikel 1 EP biedt overeen komt met de bescherming van artikel 17 van het Handvest van de Grondrechten van de Europese Unie. Hierna wordt gemakshalve enkel artikel 1 EP besproken.

Of het amendement in strijd is met artikel 1 EP zal een rechter als volgt toetsen:

(i) is de inbreuk rechtmatig, dat wil zeggen bij de wet voorzien? (legaliteitstoets):

Deze toets brengt met zich dat de inmenging in het eigendomsrecht voorzien moet zijn bij wet of daarop gebaseerde regelgeving. Nu het amendement een wijziging van de Wet dieren met zich brengt wordt invulling gegeven aan het legaliteitsvereiste. Daarnaast moet een dergelijke inmenging voldoende toegankelijk, nauwkeurig en voorzienbaar zijn. Aan de toegankelijkheid kan worden voldaan door de wetswijziging via de gebruikelijke weg bekend te maken (publicatie Staatsblad etc.). De eis van nauwkeurigheid brengt met zich dat met voldoende precisie wordt aangegeven welke juridische consequenties een bepaalde gedraging kan hebben. Dat is bij het amendement niet het geval. Uit de formulering van het amendement blijkt immers niet concreet welke activiteiten niet meer zijn toegestaan en welk eigendom wordt gereguleerd. Aan dit vereiste is ook voldaan als de wet zelf geen helderheid biedt, maar in de jurisprudentie voldoende is geconcretiseerd. Dat zal dan moeten blijken. De bepaling zelf is echter onvoldoende duidelijk. Tenslotte zal de rechter toetsen of de wetswijziging voorzienbaar was. Nu het amendement is aangenomen, ligt inwerkingtreding van de wetswijziging op enig moment voor de hand. Communicatie over de datum van inwerkingtreding komt de voorzienbaarheid van de wetswijziging ten goede. De vraag zal veelal zijn of de impact van de wijziging op het eigendom voldoende voorzienbaar was. Dit komt verder bij punt (iii) aan de orde.

(ii) zo ja, heeft de inbreuk een legitieme doelstelling in het algemeen belang? (legitimiteitstoets),

De legitimiteitstoets houdt in dat de inmenging enkel mag plaatsvinden in het algemeen belang en dat deze een legitiem doel dient. Het EHRM laat de lidstaten een ruime beoordelingsmarge bij het vaststellen van wat als een legitieme doelstelling in het kader van het algemeen belang kan gelden. Hoewel aan dit vereiste meestal wel is voldaan zal echter wel onderbouwd moeten kunnen worden dat het amendement dient ter bescherming van dierenwelzijn als legitieme doelstelling/algemeen belang. Hierbij is wel van belang dat wordt overwogen of de ingrijpendheid van de maatregel in redelijke verhouding staat tot het ermee beoogde legitieme doel (proportionaliteit) en of er geen andere, minder ingrijpende maatregelen mogelijk zijn om ditzelfde doel te bereiken (subsidiariteit). Als het effect van het amendement is dat het (bedrijfsmatig) houden van dieren niet meer is toegestaan vanwege een welzijnsbenadeling met het enkele doel om de dieren te houden of te huisvesten, dan is de vraag of die welzijnsbenadeling zodanig ernstig is dat een verbod kan worden gerechtvaardigd en of er niet minder vergaande maatregelen voorhanden zijn.

(iii) zo ja, bestaat een redelijk evenwicht tussen de eisen van het algemeen belang van de samenleving en anderzijds de bescherming van de fundamentele rechten van het individu? (evenredigheidstoets)⁶

De evenredigheidstoets vraagt tot slot om een beoordeling of met de maatregelen sprake is van een rechtvaardig en evenwichtig resultaat, oftewel een fair balance tussen het algemeen belang en de belangen van de houder die wordt geraakt door de inmenging in zijn eigendomsrecht. Aan het vereiste van een fair balance is niet voldaan, indien er sprake is van een individuele en buitensporige last ('individual and excessive burden') voor de betrokken (rechts)persoon. Onder meer de volgende aspecten zijn daarbij van belang:

- *Het wel of niet bieden van compensatie voor de ondervonden schade.* De factor compensatie is slechts een van de vele factoren die in aanmerking kunnen worden genomen bij de beoordeling van de proportionaliteit van de maatregel. Wel is het zo dat hoe ernstiger de aantasting van het eigendomsrecht is, hoe eerder bij ontbrekende of ontoereikende schadevergoeding een schending van art. 1 EP zal kunnen worden aangenomen.
- *De voorzienbaarheid van de maatregel die de eigendom aantast, ofwel de gerechtvaardigde verwachting die de houder met betrekking tot het gebruik van zijn eigendom heeft.* Hiermee wordt bedoeld of de maatregel in de lijn der verwachting ligt, ook al bestond er nog geen concreet zicht op de omvang waarin, de plaats waar en het moment waarop de ontwikkeling zich zou voordoen. Voor omstreden branches, zoals bijvoorbeeld de gokbranche of de handel in vuurwapens, geldt dat zij een totaalverbod moeten zien aankomen. Als het effect van het amendement dat het bedrijfsmatig houden van dieren is verboden, dan zou de rechter kunnen overwegen dat de veehouderij en dierenwelzijn omstreden politieke onderwerpen zijn en dat een houder het amendement kon verwachten. Als de eventuele schade relatief laat kenbaar is, dan noopt dat eerder tot het compenseren van de houders om de zogenoemde fair balance te bereiken.
- *De mate waarin het gebruik van de eigendommen voor andere doeleinden nog mogelijk is.* Hierbij speelt de vraag in hoeverre bijvoorbeeld bedrijfsmatige houders activa nog kunnen gebruiken of verkopen als zij bijvoorbeeld met hun activiteiten moeten stoppen vanwege het amendement.
- *Het bestaan van een overgangstermijn die de door een inmenging getroffen eigenaar afdoende in staat stelt om schadebeperkende maatregelen te nemen en zich aan de nieuwe situatie aan te passen.* Hoe langer de overgangstermijn is, hoe minder snel sprake zal zijn van een schending van het eigendomsrecht als er geen compensatie wordt geboden. Andersom geldt dat het ontbreken van een overgangstermijn weer eerder noopt tot het compenseren van schade om de zogenoemde fair balance te bereiken. Het overgangsrecht is in elk geval een belangrijk element.

Conclusie

Over de verhouding van de nieuwe bepaling tot het Europees recht en de genoemde kaders kunnen in algemene zin in deze analyse nog geen uitspraken worden gedaan. Daarvoor is onder andere meer duidelijkheid nodig over de impact van de nieuwe bepaling op de bestaande praktijk.

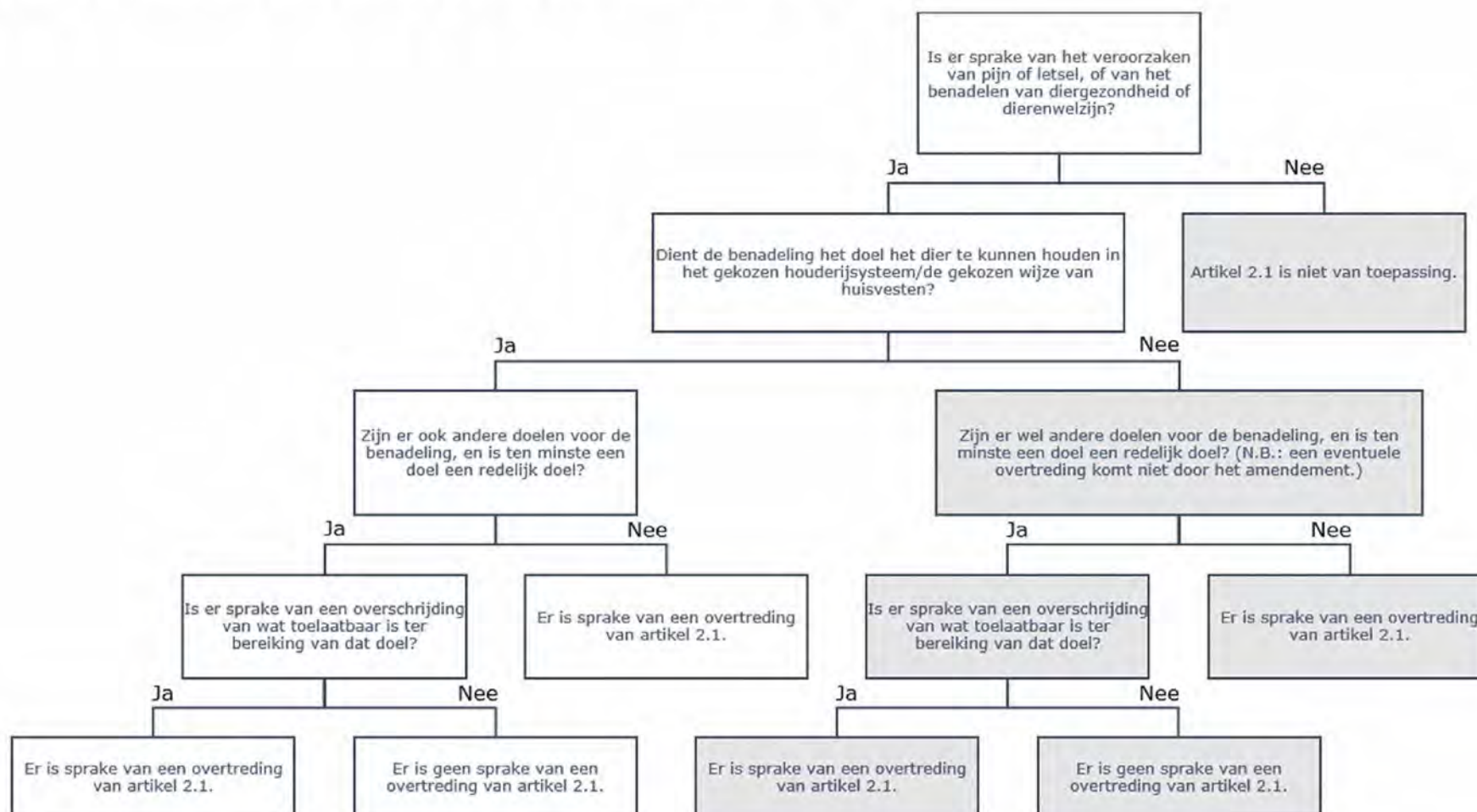
Uit de toetsing van concrete dilemma's aan specifieke EU-regelgeving op het gebied van dierenwelzijn blijkt het volgende. Het effect van het amendement kan zijn dat een bepaalde welzijnsbenadeling niet meer is toegestaan op grond van (het gewijzigde) artikel 2.1 Wd. In dat geval conflicteert het amendement niet met de Europese verordening of richtlijn die hetzelfde

⁶ De evenredigheidstoets kan op twee niveaus plaatsvinden, namelijk op het niveau van de wettelijke maatregel als geheel en op het niveau van het individuele geval, rekening houdend met de in dat individueel geval geldende (lastenverzwarende) omstandigheden. Enkel het eerste niveau is hier aan de orde.

onderwerp regelt, omdat de Europese bepaling een minimumnorm betreft, strengere nationale regels op Nederlands grondgebied zijn toegestaan op grond van die verordening of richtlijn, en het amendement hetzelfde doel heeft als die Europese bepaling, namelijk bescherming van dierenwelzijn. Strengere nationale regels moeten wel worden genotificeerd bij de Europese Commissie. Specifiek voor het doden en transporteren van dieren geldt dat het amendement geen effect heeft op het doden dan wel transporteren zelf, maar enkel effect kan hebben op het tijdelijk houden voorafgaande aan genoemde activiteiten. Als het amendement tot effect heeft dat strengere regels gaan gelden voor het houden of huisvesten voorafgaande aan transport, dan is dit kwetsbaar in het licht van de transportverordening (1/2005), omdat deze verordening expliciet strengere nationale regels toestaat die het dierenwelzijn *tijdens* het transport verbeteren, en a contrario niet *voorafgaande* aan het transport.

Het amendement kan regulering van eigendom met zich brengen. Regulering van eigendom is onder voorwaarden toegestaan op grond van artikel 1 van het Eerste Protocol van het EVRM. Ook hier geldt dat voor de vraag hoe het amendement zich verhoudt tot artikel 1 EP onder andere meer duidelijkheid nodig is over de impact van de nieuwe bepaling op de bestaande praktijk. Wel kan worden opgemerkt dat de kans groot is dat het amendement strijdig is met artikel 1 EP vanwege de onduidelijke formulering van het amendement. Daarnaast zal een eventuele schending vooral afhangen van de vraag of er een 'fair balance' wordt bereikt tussen de mate van regulering van het eigendomsrecht en het algemene belang dat daarmee wordt gediend. Daarbij is met name bepalend in hoeverre de uit het amendement voortvloeiende schade voldoende voorzienbaar is, in hoeverre houders een overgangstermijn wordt gegund om zich aan de nieuwe situatie aan te passen en of er compensatie wordt verleend aan benadeelde houders.

Bijlage: Stroomschema toets artikel 2.1, eerste lid, gegeven toevoeging.

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e

5.1.2.e

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag

Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

E-mail: 5.1.2.e [@minlnv.nl](mailto:5.1.2.e@minlnv.nl)

Telefoon: + 5.1.2.e

Mobiel: 5.1.2.e

Uitnodigingen kunnen gestuurd worden naar

5.1.2.e [@minlnv.nl](mailto:5.1.2.e@minlnv.nl)

Routebeschrijving:

<https://www.rijksoverheid.nl/ministeries/ministerie-van-landbouw-natuur-en-voedselkwaliteit/contact-met-lnv/route>

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl> 5.1.2.e

Verzonden: donderdag 16 september 2021 10:21

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>; 5.1.2.e

<5.1.2.e@minlnv.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>; 5.1.2.e

<5.1.2.e@minlnv.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>; 5.1.2.e

<5.1.2.e@minlnv.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>; 5.1.2.e

<5.1.2.e@minezk.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>

CC: 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>; 5.1.2.e

5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>

Onderwerp: Wederom nieuwe tijdstip overleg amendement Wet Dieren => don 16/9 14.00 uur

Allen,

Op verzoek van MLNV moet ik het overleg amendement Wet Dieren een uur verzetten naar:

Donderdag 16 september 2021 van 14.00 uur tot 14.45 uur.

De aangepaste Webex-link volgt zo snel mogelijk.

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e

5.1.2.e

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag

Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

E-mail: 5.1.2.e [@minlnv.nl](mailto:5.1.2.e@minlnv.nl)

Telefoon: + 5.1.2.e

Mobiel: 5.1.2.e

Uitnodigingen kunnen gestuurd worden naar

5.1.2.e [@minlnv.nl](mailto:5.1.2.e@minlnv.nl)

Routebeschrijving:

<https://www.rijksoverheid.nl/ministeries/ministerie-van-landbouw-natuur-en-voedselkwaliteit/contact-met-lnv/route>

Van: 5.12.e

Verzonden: maandag 13 september 2021 15:52

Aan: 5.12.e <5.12.e @minlnv.nl>; 5.12.e <5.12.e @minlnv.nl>; 5.12.e
<5.12.e @minlnv.nl>; 5.12.e <5.12.e @minlnv.nl>; 5.12.e
<5.12.e @minlnv.nl>; 5.12.e <5.12.e @minlnv.nl>; 5.12.e
<5.12.e @minlnv.nl>; 5.12.e <5.12.e @minezk.nl>; 5.12.e
<5.12.e @minezk.nl>; 5.12.e <5.12.e @minlnv.nl>; 5.12.e <5.12.e @minlnv.nl>
CC: 5.12.e <5.12.e @minezk.nl>; 5.12.e <5.12.e @minlnv.nl>; 5.12.e
5.12.e <5.12.e @minlnv.nl>

Onderwerp: wederom nieuwe datum overleg amendement Wet Dieren woe 15/9 14.00 uur => don 16/9 13.00 uur

Allen,

Met excuses voor het schuiven met deze afspraak maar er is wederom een nieuwe datum voor dit overleg en wel donderdag 16 september 13.00 – 13.45 uur.
Graag aanpassen in de agenda's.

De aangepaste Webex uitnodiging volgt aansluitend.

Met vriendelijke groet,

5.12.e
5.12.e 5.12.e

Van: 5.12.e

Verzonden: maandag 13 september 2021 09:50

Aan: 5.12.e <5.12.e @minlnv.nl>; 5.12.e <5.12.e @minlnv.nl>; 5.12.e
<5.12.e @minlnv.nl>; 5.12.e <5.12.e @minlnv.nl>; 5.12.e
<5.12.e @minlnv.nl>; 5.12.e <5.12.e @minlnv.nl>; 5.12.e
<5.12.e @minlnv.nl>; 5.12.e <5.12.e @minezk.nl>; 5.12.e
<5.12.e @minezk.nl>; 5.12.e <5.12.e @minlnv.nl>; 5.12.e <5.12.e @minlnv.nl>
CC: 5.12.e <5.12.e @minezk.nl>; 5.12.e <5.12.e @minlnv.nl>; 5.12.e
5.12.e <5.12.e @minlnv.nl>

Onderwerp: nieuwe datum overleg amendement Wet Dieren ma 13/9 => woe 15/9 14.00 uur

Goedemorgen allen,

Helaas zijn wij genoodzaakt om het overleg amendement Wet Dieren van vandaag, maandag 13 september 10.30 – 11.15 uur te verzetten naar **woensdag 15 september 14.00 – 14.45 uur**.
Graag aanpassen in de agenda's.

De aangepaste Webex uitnodiging volgt aansluitend.

Excuses voor de overlast.

Met vriendelijke groet,

5.12.e
5.12.e 5.12.e

Van: 5.12.e

Verzonden: donderdag 2 september 2021 16:35

Aan: 5.12.e <5.12.e @minlnv.nl>; 5.12.e <5.12.e @minlnv.nl>; 5.12.e
5.12.e <5.12.e @minlnv.nl>; 5.12.e <5.12.e @minlnv.nl>; 5.12.e
5.12.e <5.12.e @minlnv.nl>; 5.12.e <5.12.e @minlnv.nl>
CC: 5.12.e <5.12.e @minezk.nl>; 5.12.e <5.12.e @minlnv.nl>; 5.12.e

5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>

Onderwerp: overleg amendement Wet Dieren ma 13/9

Goedemiddag allen,

In agenda MLNV is op maandag 13 september 10.30 – 11.15 uur het overleg amendement Wet Dieren ingepland. Dit overleg zal middels Webex worden gehouden.

Graag noteren in de agenda's. De Webex uitnodiging volgt aansluitend.

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e 5.1.2.e

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag

Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

E-mail: 5.1.2.e@minlnv.nl

Telefoon: + 5.1.2.e

Mobiel: 5.1.2.e

Uitnodigingen kunnen gestuurd worden naar

5.1.2.e@minlnv.nl

From: "5.1.2.e" <5.1.2.e@minlnv.nl>
Sent: Mon, 27 Sep 2021 15:15:15 +0100
To: "5.1.2.e" <5.1.2.e@minlnv.nl>
Subject: RE: Annotatie amendement huisvesting

Hoi 5.1.2.e

Super, dank!

Groeten,

5.1.2.e

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>

Verzonden: maandag 27 september 2021 16:11

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>

Onderwerp: Annotatie amendement huisvesting

Hoi 5.1.2.e

Zie hieronder het stukje over het amendement. Mocht je nog ergens anders behoefte aan hebben, laat het dan gerust weten.

Hartelijke groet,

5.1.2.e

- Sector heeft via een digitale bijeenkomst georganiseerd door LNV en via een brief input geleverd en is benieuwd naar de stand van zaken. Sector zegt zelf het gevoel te hebben dat zij en LNV hier redelijk op dezelfde wijze instaan en ik vermoed dat ze hier tijdens het ketenoverleg meer voeling bij willen krijgen.
- Je kan 5.1.2.e het woord geven om de stand van zaken van de analyse toe te lichten.
- Samenvatting van het verhaal:
 - Veel aan het amendement is onduidelijk:
 - Wat is de reikwijdte van de termen?
 - Hoe kan je afbakenen voor welk doel een dier benadeeld wordt, en aantonen dat er geen ander, redelijk doel is naast kunnen houden/huisvesten?
 - Veel van de onduidelijkheden zijn niet zomaar weg te nemen, omdat een rechter daar uiteindelijk over gaat. We kunnen niet simpelweg aangeven wat we graag willen dat door het amendement verboden zou worden; dat moet dan ook wel in de wet staan, en wat de geamendeerde wet precies doet, is dus onduidelijk zonder jurisprudentie.
 - Het amendement moet dus eigenlijk gespecificeerd worden. We kijken nu of/hoe dat zou kunnen. Daarbij is ook de vraag wat de politiek wil; uiteindelijk zal de Tweede Kamer hierop richting moeten geven.
 - Eerstvolgende tussenstop is hoogstwaarschijnlijk een Kamerbrief die dit najaar verstuurd wordt. Voorafgaand aan deze brief zal er nog een bijpraatmoment voor de sectoren komen. Ze krijgen een uitnodiging.
- Je kan vragen of dit helpt / of hier vragen over zijn. Mogelijke vragen:
 - Gaat het in per 2023? Wat moeten we doen om ons voor te bereiden?
 - Antwoord: er is nog geen besluit genomen over inwerkingtreding van het amendement. Het is dus nog niet zeker of het amendement in 2023 in gaat. Het zou kunnen van niet. Ook is er onvoldoende duidelijkheid over wat het amendement betekent, om te kunnen zeggen wat er concreet zou moeten gebeuren om eraan te voldoen. Helaas is dit dus ook nog niet te zeggen. Het zou kunnen dat het amendement nog weer aangepast gaat worden, en dat het niet in deze vorm in de wet blijft staan. Maar dat weten we ook nog niet zeker; dat hangt af van de Tweede Kamer/het nieuwe kabinet.
 - Worden we betrokken bij het proces?
 - Er komt sowieso een bijpraatmoment voorafgaand aan de Kamerbrief. Daar zullen we jullie voor uitnodigen. Over het proces na de Kamerbrief is nog weinig te zeggen; dat hangt ervan af welke politieke keuzes er volgen.

5.1.2.e

5.1.2.e

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag

Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

.....

M 5.12e

5.12e @minlnv.nl

www.rijksoverheid.nl/lnv

From: "5.12.e" <5.12.e@minInv.nl>
Sent: Tue, 28 Sep 2021 09:53:31 +0100
To: "5.12.e" <5.12.e@minInv.nl>; "5.12.e" <5.12.e@minInv.nl>
 <5.12.e@minInv.nl>; "5.12.e" <5.12.e@minInv.nl>
Cc: "5.12.e" <5.12.e@minInv.nl>; "5.12.e" <5.12.e@minInv.nl>
 <5.12.e@minInv.nl>; "5.12.e" <5.12.e@minInv.nl>
Subject: Uitkomsten gesprek M over amendement

Hoi allemaal,

Gisteren hebben we een goed gesprek gehad met de minister over de opties hoe verder te gaan met de analyses van het amendement. Hier nog even kort de kernpunten die besproken zijn:

- We schrijven een concept Kamerbrief met o.a. de stand van zaken (analyses, onduidelijkheden en dilemma's) ten aanzien van het amendement
 - Parallel nemen we in samenwerking met de PA's van de minister een aantal Kamerfracties mee in de analyses van het amendement. Daarbij zullen we expliciet maken waarom het amendement hoofdzakelijk voor onduidelijkheid zorgt en niet doet wat is beoogd (of mogelijk te veel doet t.o.v. wat is beoogd). Hierbij ook een aantal specifieke situaties / voorbeelden benoemen en uitwerken. Ook een aantal 'constructieve' organisaties zoals de Dierenbescherming nemen we mee in de ronde.
 - In een informeel gesprek heeft het OM aangegeven dat het heel lastig is om een zaak te maken op basis van het amendement, waardoor het in de praktijk misschien niet zo veel doet. We verzoeken het OM en de Raad voor de Rechtspraak om ten aanzien van de bewijslast en strafbaarheid van de nieuwe bepaling in de Wet dieren formeel aan te geven waar de knelpunten zitten. De uitkomst hiervan nemen we eveneens mee richting de fracties. We kijken ook nog naar andere opties voor 'een onafhankelijk oordeel'.
 - Met het oog op de Kamerbrief en de gesprekken met de fracties werken we aan een aantal 'pakketjes' / 'arrangementen' waarbij we o.a. in kaart brengen welke lopende trajecten er zijn die raken aan de geest van het amendement en waar mogelijk aanvullende inzet op gepleegd kan worden. De gesprekken met de fracties gebruiken we ook om op te halen waar zij zelf aan denken op welke wijze invulling aan het amendement gegeven zou moeten worden. Mede op basis van deze beoogde invulling zouden we kunnen komen tot een alternatief voor/specificatie van het amendement.
 - Over de inwerkingtreding nemen we nu nog geen besluit – we wachten daarvoor de resultaten van het vervolgproces (deel gesprekken en onafhankelijk oordeel) af. 5.2.1
- 5.2.1
 5.2.1 . 5.12.e 5.2.1
 5.2.1
- We nemen de aanstaande zienswijze van de RDA over de dierwaardige veehouderij mee in het vervolg en verwerken passende elementen daaruit in de Kamerbrief. Via een appreciatie van de zienswijze zou de minister haar eigen ambitie kenbaar kunnen maken. We vragen de RDA of ze in een oplegbrief bij de zienswijze iets kunnen zeggen over het proces dat ze voor zich zien om de visie te realiseren (let op behapbaar tempo).

We gaan hier als projectteam zo snel mogelijk mee aan de slag. @5.12.e (is terug! 😊) plant een overleg met jou en ons drie voor begin volgende week om het vervolgproces van de komende weken/maanden door te nemen.

Groeten, 5.12.e

5.12.e

5.12.e

.....
Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
 Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag | B-noord 4
 Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

.....
M 5.12.e
 5.12.e @minInv.nl
www.rijksoverheid.nl/Inv

From: "5.12.e" <5.12.e@minlnv.nl>
Sent: Tue, 28 Sep 2021 15:28:36 +0100
To: "5.12.e" <5.12.e@minlnv.nl>; "5.12.e" <5.12.e@minezk.nl>
Cc: "5.12.e" <5.12.e@minlnv.nl>
Subject: RE: Alvast voor ons overleg, nieuwe versie nota (Gezelschapsdieren en het amendement huisvesting)
Attachments: DOMUS-21212040-v9-Nota_Wijziging_Wet_dieren_i_v_m_gezelschapsdieren_en_amendement_huisvesting - 5.12.e.docx

Hoi 5.12.e

Dankje voor het stuk. We komen weer een stap verder zo!

5.12.e had al naar het stuk gekeken en ik heb daar zojuist nog een paar aanvullende opmerkingen bij geplaatst (zie bijlage). Het leek ons handig om ze vast met jullie te delen ten behoeve van het overleg van donderdag.

Groet, 5.12.e

Van: 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>
Verzonden: dinsdag 28 september 2021 12:33
Aan: 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>; 5.12.e <5.12.e@minezk.nl>; 5.12.e <5.12.e@minezk.nl>
CC: 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>
Onderwerp: Alvast voor ons overleg, nieuwe versie nota (Gezelschapsdieren en het amendement huisvesting)

Hoi allemaal,

Hierbij een nieuwe versie van de nota, n.a.v. de opmerkingen van collega's.

Met vriendelijke groet,

5.12.e
5.12.e
Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn
T: 5.12.e
E: 5.12.e@minlnv.nl

From: "5.1.2.e" "
Sent: Wed, 29 Sep 2021 09:02:08 +0100
To: "5.1.2.e" " <5.1.2.e@minlnv.nl>; "5.1.2.e" "
 <5.1.2.e@minlnv.nl>
Subject: RE: Projectgroep betrekken benadelingen

Ja, mooie opzet voor een tabel zo, 5.1.2.e ! Pakken we mooi samen wat we nog willen invullen/uitvragen. Enige aanvulling is dat het voor het overzicht nog wel goed zou zijn als we ook nog per diersoort kunnen onderscheiden in de tabel. Kan dat misschien al eenvoudig door tussenkopjes te maken bv.?

We moeten even kijken hoe we dit doen, en wie wat.

Het liefste zou ik een soort 'eindproduct' hebben met de analyses en de tabel in één stuk (of tabel als bijlage). Dat tevens kan dienen als inhoudelijke basis voor de gesprekken met de fracties, dus het zou dan over een week of twee/drie af moeten zijn.

Kunnen we daar de bestaande impactanalyse voor gebruiken? Laatste versie daarvan is van 3/9 toch?

Wat moet er nog gebeuren?

- Basis tabel afmaken
- Alvast vullen met benadelingen uit overzicht benadelingen
- Checken uit de impactsessies of er nog toegevoegd moeten worden? (dan ronden we meteen actiepunt Miroborden leeghalen af)
- Uitvraag doen naar collega's om tabel verder te vullen (begin volgende week uitvraag – deadline 14 oktober – goede aanvullingen 5.1.2.e voor aan te schrijven collega's)
- Contact opnemen met het OM en de RvR met verzoek om hun appreciatie op papier te zetten
- Impactanalyse afschrijven (en input/stukken daarin integreren)

@ 5.1.2.e zullen wij proberen deze week de eerste drie bolletjes te doen?

@ 5.1.2.e stuur jij de uitvraag begin volgende week uit?

@ 5.1.2.e hoe zullen we het doen qua OM en RvR? (nog even over bellen?)

@beiden, zal ik de impactanalyse dan t.z.t. 'afschrijven'?

Zo nog even facetimen hierover anders? Groet!

5.1.2.e

5.1.2.e

Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
 Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag | B-noord 4
 Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

M 5.1.2.e
 5.1.2.e @minlnv.nl
www.rijksoverheid.nl/lnv

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>
Verzonden: dinsdag 28 september 2021 13:33
Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>
Onderwerp: RE: Projectgroep betrekken benadelingen

Hai!

Als het nog niet af is, is het misschien inderdaad een goed idee om dat eerst te doen. :-) Ik had het idee dat we 'm wel zo'n beetje hadden, maar jij hebt natuurlijk beter overzicht over wat er al wel/nog niet in verwerkt was.

Qua rubriceren: welke categorieën zullen we daarvoor gebruiken? Dacht je nog aan andere categorieën dan (1) beperking natuurlijk gedrag, (2) ingrepen, (3) overig ongerief? Misschien zo iets, aansluitend bij de punten die jij in je mail noemde?

Benadelingen die mogelijk onder de reikwijdte vallen

Categorie	Benadelingen per categorie	Doel(en) benadelingen: waar dienen ze voor?	Lopend beleid om benadeling op te heffen	Duiding beleid + wat kunnen we nog meer doen?
Beperken natuurlijk gedrag	Te weinig ruimte per dier			
	Verveling door gebrek aan speelmateriaal, etc.....			
Ingrepen	Staartcouperen			
	Onthoornen, etc.....			
Overig ongerief	Gladde vloeren			
	Ammoniakdampen			

Voordeel aan een dergelijke tabel zou ook zijn om het lopende beleid te koppelen aan de benadelingen. Dan zien we ook direct waar nog gaten vallen/waar niet genoeg gebeurt. Dat geeft ons een goede basis om te kijken waar het belangrijk zou zijn om plussen te zoeken voor het politieke proces. En hier zit ook de kolom in met de doelen, zoals jij voorstelde, ^{5.1.2.e} (Hopelijk komt trouwens overal houden/huisvesten naast te staan, plus misschien andere dingen. Als dat er niet staat, zijn ze per ongeluk in onze lijst terecht gekomen. ☺)

Werkt dit? Misschien zouden we dan de lijst die we hadden, in deze tabel kunnen plotten, en al aanzetten kunnen doen voor invulling van de andere kolommen? Dan kunnen de collega's daarop schieten.

Aan te schrijven collega's lijkt me een goede lijst! Ik had ook nog team dierenwelzijn en team diergezondheid apart genoemd. Heb jij collega's die betrokken moeten worden in onderstaande lijst meegenomen? Of hebben we nog wat extra collega's uit die teams nodig? ^{5.1.2.e} iig ook meenemen? En overige LNV'ers uit de projectgroep (^{5.1.2.e})?

Van: ^{5.1.2.e} <^{5.1.2.e} @minlnv.nl>

Verzonden: dinsdag 28 september 2021 11:14

Aan: ^{5.1.2.e} <^{5.1.2.e} @minlnv.nl>

Onderwerp: RE: Projectgroep betrekken benadelingen

Hi!

Vooraf: zou het niet handig zijn voordat we de uitvraag doen eerst zelf het overzicht van de benadelingen uit de impactsessies af te maken en te rubriceren? Dan kunnen we dat met de collega's delen en kunnen ze daar makkelijk op voortborduren. Kunnen we ook al een schifting maken van benadelingen waar we verwachten dat huisvesting een rol speelt.

Misschien is het handigst om de uitvraag direct te doen richting de collega's die betrokken zijn bij betreffende diersoorten (combi's DDK, DW):

Koe en kalf: ^{5.1.2.e}

Varkens: ^{5.1.2.e} en ^{5.1.2.e}

Pluimvee: ^{5.1.2.e} en ^{5.1.2.e}

Geiten: ^{5.1.2.e} en ? (denk ^{5.1.2.e})

Paarden: ^{5.1.2.e} en ?

Konijnen: ^{5.1.2.e} en ^{5.1.2.e}

Gezelschapsdieren: ^{5.1.2.e}

Schapen en vleesvee wellicht nog meenemen

Wellicht goed om aan te geven dat de fok- en transportelementen bij de verschillende diersoorten meegenomen kunnen worden? Of misschien beter transport apart (^{5.1.2.e}).

De vragen zijn prima. We zouden e.e.a. nog kunnen combineren met een aankondiging dat we de komende weken ook willen verdiepen waar de mogelijke 'plussen' ten opzichte van de huidige inzet en dat we daarvoor binnenkort bij hen op de lijn komen.

Groet!

^{5.1.2.e}

5.1.2.e

.....
Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag | B-noord 4
Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag
.....

M 5.1.2.e
5.1.2.e @minlnv.nl
www.rijksoverheid.nl/lnv

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>
Verzonden: woensdag 15 september 2021 14:05
Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>
Onderwerp: Projectgroep betrekken benadelingen

Ik dacht aan zoiets (benadelingen nader te verdelen). Wat denk jij?

- Benadelingen verdelen over dossiers/teams (kan overlap in zitten)
 - Diergezondheid
 - Dierenwelzijn
 - Landbouwhuisdieren
 - Koeien en kalveren
 - Varkens
 - Kippen
 - Geiten
 - Paarden
 - Konijnen
 - Andere gehouden dieren
 - Gezelschapsdieren
 - Dierentuindieren
 - ...
- Verzoek om (waar nodig of mogelijk op basis van onderzoeken/rapporten):
 - Na te gaan of deze benadelingen inderdaad dienen om te kunnen houden in een houderijsysteem of een bepaalde wijze van huisvesting.
 - Indien er opvallende andere doelen voor de benadelingen zijn, deze ook te vermelden.
 - Na te gaan of er in relatie tot het dossier/team nog andere benadelingen zijn die als doel hebben te kunnen houden of huisvesten, die nog niet op de lijst staan.
 - Bij de benadelingen aan te geven wat LNV en/of stakeholders al doen om ze uit te faseren/onnodig te maken/verbeteringen te bewerkstelligen.

5.1.2.e

.....
Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag
Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag
.....

M 5.1.2.e
5.1.2.e @minlnv.nl
www.rijksoverheid.nl/lnv

Groet, 5.1.2e

Van: [redacted] <[redacted]@minlnv.nl>
Verzonden: woensdag 22 september 2021 16:54
Aan: [redacted] <[redacted]@minlnv.nl>; [redacted] <[redacted]@minlnv.nl>; [redacted]
 [redacted] <[redacted]@minlnv.nl>; [redacted] <[redacted]@minlnv.nl>; [redacted]
 <[redacted]@minlnv.nl>; [redacted] <[redacted]@minlnv.nl>; [redacted] <[redacted]@nvwa.nl>;
 [redacted] <[redacted]@nvwa.nl>; [redacted] <[redacted]@minlnv.nl>;
 [redacted] <[redacted]@minezk.nl>; [redacted] <[redacted]@minlnv.nl>;
 [redacted] <[redacted]@rvo.nl>; [redacted] <[redacted]@rvo.nl>
Onderwerp: Agenda projectteam amendement 23/9

Morgen staat er weer een projectteambijeenkomst ingepland. We hebben we geen officiële agenda of stukken. We hebben jullie vorige week bijgepraat na het gesprek met de minister. Sindsdien zijn we vooral bezig geweest om het verdere gesprek met de minister van komende maandag voor te bereiden. **5.1.2e** zal morgen even een update van de denkrichting geven. (Ik kan er zelf morgen niet zijn.)

5.12e

Van: 512.e <512.e@minlnv.nl>

Aan: 512e ; 512e ; 512e ; 512e ; 512e
512e ; 512e ; 512e ; 512e ; 512e ; 512e
512e ; 512e ; 512e ; 512e ; 512e ; 512e

Eerstvolgende donderdag praten we jullie o.a. bij over de voorbereiding voor het gesprek met M op 27/9 en de opties die we hebben bedacht. Agenda/stukken volgen in beginsel een dag van tevoren.

Dank voor jullie bijdrage, groeten, en

Microsoft Teams-vergadering

Deelnemen op uw computer of via de mobiele app

[Klik hier om deel te nemen aan de vergadering](#)

Deelnemen met een apparaat voor videovergaderingen

[Alternatieve VTC-instructies](#)

[Meer informatie](#) | [Opties voor vergadering](#)

From: "5.1.2.e" "
Sent: Wed, 29 Sep 2021 13:38:50 +0100
To: 5.1.2.e " <5.1.2.e@minez.nl>
Subject: Update Amendement huisvesting dieren
Attachments: AMT huisvesting Kamerbrief juli 2021.pdf, 2021-09-29 Juridische analyse amendement redelijk doel.docx, Overzicht benadelingen dilemma's impactsessies.docx

Dag collega's,

We hebben jullie voor de zomer een update gestuurd over het aangenomen amendement op de Wet dieren (huisvesting/houderijsysteem niet langer een redelijk doel voor benadeling van een dier).

Waar gaat het ook alweer over?

Op 11 mei amendeerde de Tweede Kamer artikel 2.1 van de Wet dieren, bij de behandeling van het wetsvoorstel Wijziging van de Wet dieren in verband met de uitvoering van de herziene diergezondheidswetgeving. Op 25 mei stemde de Eerste Kamer in met de geamendeerde wet.

Momenteel stelt artikel 2.1:

'Het is verboden om zonder redelijk doel of met overschrijding van hetgeen ter bereiking van zodanig doel toelaatbaar is, bij een dier pijn of letsel te veroorzaken dan wel de gezondheid of het welzijn van het dier te benadelen.'

Door het amendement wordt daaraan toegevoegd:

'Onder een redelijk doel wordt in elk geval niet begrepen het kunnen houden van dieren in een bepaald houderijsysteem of een bepaalde wijze van huisvesting' (Kamerstuk 35 398, nr. 23).

De toelichting bij het amendement vraagt om inwerkingtreding in 2023. De minister heeft nog geen besluit genomen over de datum van inwerkingtreding van het amendement.

Voor de zomer heeft de minister een Kamerbrief gestuurd (bijgevoegd) met een tussenstand van de voortgang van de analyses en de aankondiging dat na de zomer een nieuwe Kamerbrief volgt die de consequenties en dilemma's nader in kaart brengt. In de brief staat eveneens dat het na afronding van de analyse – gelet op onduidelijkheden over de reikwijdte – aan de Kamer is om nadere richting te geven. De minister heeft eveneens aangekondigd een wetswijziging voor te bereiden om de gezelschapsdieren uit te zonderen van het toepassingsbereik van het amendement.

Hieronder vinden jullie een update hoe we na deze Kamerbrief verder zijn gegaan, en waar we nu staan.

Projectgroep

Een projectgroep is bezig te analyseren wat dit amendement betekent, juridisch en in de praktijk. Het kernteam bestaat uit 5.1.2.e (5.1.2.e), 5.1.2.e (5.1.2.e), en 5.1.2.e (5.1.2.e). Zij zijn het eerste aanspreekpunt voor alle zaken rondom het amendement.

Naast het kernteam bestaat de projectgroep uit de volgende collega's: 5.1.2.e 5.1.2.e, 5.1.2.e (NVWA), 5.1.2.e (NVWA), 5.1.2.e (Dierenwelzijn), 5.1.2.e (WJZ), 5.1.2.e (Diergezondheid), 5.1.2.e (Communicatie), 5.1.2.e (Dierenwelzijn), 5.1.2.e 5.1.2.e 5.1.2.e (RVO), en 5.1.2.e (RVO). Mocht je een vraag hebben over de betrokkenheid van jouw team bij het amendement, benader dan dus ook gerust je naaste collega.

Juridische analyse

Mede met veel dank aan WJZ is de juridische analyse op hoofdlijnen afgerond. Deze is bijgevoegd. Dit zijn o.a. de centrale conclusies:

- De nieuwe bepaling is van toepassing op alle gehouden dieren, ongeacht of het landbouwhuisdieren, gezelschapsdieren, dierentuindieren, circusdieren of voormalige wilde dieren betreft.
- De reikwijdte van de termen "huisvesting" en "houderijsysteem" kan niet op voorhand worden afgebakend en zal per geval moeten worden bezien.
- De tekst en de toelichting geven slechts beperkte houvast in de verdere interpretatie van deze wetswijziging en concrete toepassing daarvan. Vragen die relevant zouden kunnen zijn om richting in de toepassing van dit artikel te geven zouden, gelet op de toelichting, kunnen zijn:
 - Zou de aantasting of benadeling ook plaats hebben gevonden indien het dier op een andere wijze zou zijn gehuisvest of gehouden?

- Is er een direct verband tussen de aantasting of benadeling en de wijze van houden of huisvesten?
- Zie ook het stroomschema (in de bijlage met de juridische analyse) hoe in de praktijk waarschijnlijk door een rechter zal worden getoetst of er sprake is van een overtreding van het artikel.

Impactanalyse (dank voor ieders deelname aan de impactsessies!)

- De impactanalyse probeert de vragen uit het stroomschema te beantwoorden. Centrale conclusies hierbij:
 - Het is niet op voorhand duidelijk welke benadelingen van dieren nog wel of niet toegestaan zullen zijn volgens de afweging van de rechter, vanwege onduidelijkheid over a) de reikwijdte van de termen van het amendement, en b) de vraag wanneer er al dan niet sprake is van de aanwezigheid van een ander, redelijk doel naast het kunnen houden of huisvesten.
 - Dit betekent dat:
 - De impact van het amendement zowel kleiner als groter kan zijn dan beoogd door de indieners.
 - Het op dit moment volstrekt onduidelijk is hoe dierhouders en toezichthouders in de praktijk om zouden moeten gaan met het amendement. Implementatie per 2023 zou derhalve leiden tot rechtsonzekerheid.
 - Het ook niet te zeggen is in welke mate dieren uiteindelijk baat zullen hebben bij de huidige formulering van het amendement.
 - In potentie kunnen echter zeer veel benadelingen van dieren, die veelvuldig voorkomen in de gangbare praktijk in de dierhouderij, geraakt/verboden worden als gevolg van het amendement. Deze kunnen gerangschikt worden onder (a) beperken natuurlijk gedrag, (b) fysieke ingrepen, (c) overig ongerief.
 - Afhankelijk van hoe de impact uitvalt in de praktijk, zou de wetswijziging in de huidige vorm tot forse consequenties en dilemma's kunnen leiden. Te denken valt aan dilemma's rondom (a) stoppen met ingrepen vs. geen ernstigere benadeling dierenwelzijn/diergezondheid, (b) snelheid van verhoging dierenwelzijnsstandaard vs. (financiële) behapbaarheid, (c) samenhang tussen aanpassingen t.b.v. dierenwelzijn en verduurzamingsopgaven, (d) behouden van toekomstperspectief voor de sectoren.
- Bij de drie impactsessies met DAD-collega's en toezichthouders zijn meer dan 50 collega's aangesloten, veel dank daarvoor! We hebben zo een breed beeld gekregen van de benadelingen van dieren die mogelijk onder de werking van het amendement vallen (en dan mogelijk verboden zijn), van de alternatieven daarvoor, de consequenties/dilemma's bij een verbod en van de kansen/knelpunten t.o.v. lopende dossiers/ontwikkelingen. In de bijlage vinden jullie een overzicht op hoofdlijnen van de impactanalyse. We werken nog aan een uitgebreider 'einddocument' van de impactsessies.
- We hebben ook vier impactsessies met dierenwelzijnsorganisaties, veehouderijsectoren, houders van dieren en onderzoekers gehouden. Ook de input daaruit hebben wij verwerkt in onze analyses.

Gezelschapsdieren

- We hebben de potentiële impact op de wijze van houden van gezelschapsdieren ook meegenomen in onze impactanalyse.
- Tegelijkertijd is gewerkt aan een nota om de minister te informeren over de mogelijkheden en de voors en tegens om de gezelschapsdieren uit te sluiten van de werking van het amendement.

Kamerbrief en vervolg

- We hebben de minister geïnformeerd over de analyses die wij hebben gemaakt en gesproken over het vervolgproces. Een belangrijke conclusie is dat specificatie van het amendement noodzakelijk is.
- We gaan aan de slag met een concept Kamerbrief. Parallel zullen ook Kamerfracties en een aantal organisaties worden bijgepraat over de analyses.
- We brengen nader in kaart welke lopende trajecten er zijn die raken aan de geest van het amendement en waar mogelijk aanvullende inzet op gepleegd kan worden. De gesprekken met de fracties worden mede gebruikt om op te halen waar zij zelf aan denken op welke wijze invulling aan het amendement gegeven zou moeten worden.
- Over de inwerkingtreding wordt nu nog geen besluit genomen – we wachten daarvoor de resultaten van het vervolgproces af.
- Er wordt ter uitvoering van twee aangenomen Kamermoties een quickscan uitgezet bij CenSAS om nader inzicht te krijgen in wat er momenteel aan kennis/kader is over o.a. het bepalen of een dier wordt 'benadeeld', over de relatie tussen natuurlijk gedrag en een benadeling als bedoeld in het wetsartikel en over hoe kan worden bepaald welk(e) doel(en) een benadeling dient.
- We spreken regelmatig met zowel NGO's als de veehouderijsectoren over de stand van zaken t.a.v. het amendement en we zullen met hen de komende periode ook weer het gesprek aangaan.

- Voorstellen uitwerken voor de formatie

Samen met de projectgroep waarborgen we dat alle teams binnen DAD en de toezichthouders aangehaakt zijn op de inhoud en op het proces. Ook waarborgen we de afstemming/samenhang met de diersectoren en de lopende trajecten als herziening van het EU-regelkader, de open normen, verduurzaming, de aankomende RDA-zienswijze dierwaardige veehouderij etc.

Wanneer de volgende Kamerbrief uit is, zullen we jullie een nieuwe update sturen. En wie een vraag heeft of wil doorpraten over het amendement: weet ons te vinden!

Met groeten! 5.1.2e en 5.1.2e

AMENDEMENT WET DIEREN

Benadelingen, consequenties, dilemma's, kansen en knelpunten op hoofdlijnen

BENADELINGEN

De juridische analyse leidt tot een set aan vragen die beantwoord moeten worden om de impact van het amendement op de praktijk te kunnen bepalen. Een centrale vraag is of een benadeling het doel dient een dier te kunnen houden in een houderijsysteem of een bepaalde wijze van huisvesting. Om die vraag te beantwoorden, is middels een serie impactsessies in beeld gebracht aan welke benadelingen daarbij gedacht kan worden. Dit heeft geleid tot onderstaande lijst. De benadelingen in deze lijst zijn in de sessies naar voren gekomen als benadelingen die nauw samenhangen met het houderijsysteem of het type huisvesting. Dat wil zeggen: ze worden expliciet gepleegd om houden/huisvesten mogelijk te maken (zoals fysieke ingrepen), of ze zijn een effect van het houderijsysteem/de huisvesting, en worden in stand gehouden om het houden/huisvesten mogelijk te houden.

Onder benadelingen scharen we, conform de wet, het veroorzaken van pijn of letsel, en het benadelen van de gezondheid of het welzijn van het dier. Ten behoeve van overzicht onderscheiden wij de benadelingen in drie varianten: beperking van natuurlijk gedrag, fysieke ingrepen, en overig ongerief. De scheidslijnen tussen deze categorieën zijn niet hard.

Onderstaande lijst moet nog getoetst worden aan wetenschappelijk geverifieerde bevindingen.

1 Beperking van natuurlijk gedrag

Veehouderij

- De hoge bezettingsgraad in stallen of hokken kan ervoor zorgen dat: a) een sociale groep niet kan worden gevormd, b) dieren onvoldoende leefruimte hebben c) een dier niet alleen kan zijn, d) er onvoldoende ligplaatsen zijn (vb. melkveeststal), e) lichamelijke ingrepen nodig zijn, f) ziekte en verwondingen ontstaan.
- Sommige dieren worden met veel tegelijk in kooien gehouden waardoor ze niet goed kunnen bewegen.
- In sommige stallen worden de dieren aangebonden waardoor ze geen bewegingsvrijheid hebben.
- Soms worden dieren alleen binnen gehuisvest waardoor ze geen daglicht krijgen en een onnatuurlijk dag- en nachtritme krijgen.
- Doordat materiaal voor afleiding of wroeten grotendeels afwezig is, ontstaat verveling.
- Dieren kunnen zich niet zelfstandig, op natuurlijke wijze, voortplanten.
- Jonge dieren die geen moederzorg kunnen ontvangen (zeugen in kraamkooien, grote tomen, transport op jonge leeftijd)
- Machinaal uitbroeden van kuikens
- Soms lijden de dieren aan honger en dorst omdat ze beperkt gevoerd worden, en er te weinig drink- en eetplaatsen zijn.
- Niet op een aparte plaats kunnen mesten en urineren
- Geen zwemwater voor eenden
- Ingrep in de sociale relatie van dieren, bv. door het vroegtijdig spenen, of het belemmeren van het vormen van rangorde
- (Als definitie van natuurlijk gedrag kan worden gehanteerd: het voor dieren onmogelijk maken om te voorzien in gedragsbehoeften, zoals geen zelfverzorging, niet kunnen exploreren.)

Fokkerij, transport, slacht

- Mogelijke aversieve bedwelmingsmethoden

Overige dierhouderij

- Huisdieren in huis waardoor zij nooit naar buiten kunnen
- Vogels in kooien waardoor die niet kunnen vliegen
- Roofvogels en uilen aangebonden huisvesten
- Dieren solitair huisvesten zoals bij konijnen, paarden
- Dieren in dierentuinen die niet geschikt zijn om in beperkte ruimte te huisvesten. ervaren stress.
- Castratie

2 Fysieke ingrepen

Veehouderij

- Het verwijderen van de hoorns, hetgeen de gezondheid van de dieren kan aantasten

- Staart couperen bij biggen
- Tenen van hanen verwijderen
- Snavel inkorten kalkoenen en kippen (uitzonderingen)

Overige dierhouderij

- Vleugels kortwieken

3 Overig ongerief (leidend tot pijn, letsel, of benadelingen gezondheid, welzijn)

Veehouderij

- Sommige vloeren, zoals gladde vloeren en roostervloeren in stallen, kunnen zorgen voor klauwproblemen, voetzoollaesies, uitglijden.
- Soms staan dieren lang of voortdurend boven hun eigen mest, waardoor zij voortdurend blootstaan aan ammoniak en geen frisse lucht inademen.
- Soms hebben de dieren door de wijze van huisvesting onvoldoende bescherming tegen extreme weersomstandigheden (kou, hitte).
- Door het systeem (waaronder de wijze van houden) in bv. (met name) de kalversector ontstaan meer ziektes en is er hogere infectiedruk.

Fokkerij, transport, slacht

- Bij het vangen, verzamelen en sorteren voor transport ontstaan geregeld stress en letsel bij de dieren.
- Dieren vastzetten in voerhekken of soms aanbinden voor de selectie op markten, verzamelcentra en exportstallen
- Gebruik drijfmiddelen
- Transporteren van dieren dicht op elkaar zorgt voor letsel en stress.
- Handopfok o.a. papegaaien

Overige dierhouderij

- Dieren lang opgesloten houden in een bench of een te klein hok
- Honden die onvoldoende worden uitgelaten

CONSEQUENTIES VERBOD / DILEMMA'S

Een aantal pregnante voorbeelden:

- Veel bestaande wijzen van houden voldoen niet meer.
- Het aanpassen van huisvesting / stallen, zoals het aanpassen van de vloeren, vergt tijd en grote investeringen
- Lagere hokbezetting heeft consequenties voor de mogelijkheid om investeringen in stallen terug te verdienen; verdienvermogen boer onder druk.
- Een andere manier van houden zorgt potentieel voor een hogere kostprijs waardoor de marktpositie van de Nederlandse veehouderij verandert, en op korte termijn mogelijk ingewikkelder wordt. Hiervoor moeten oplossingen worden bedacht.
- Veren pikken, staartbijten en overig letsel kunnen toenemen als bepaalde lichamelijke ingrepen niet meer zijn toegestaan, maar benodigde aanpassingen aan stallen en management niet direct volgen. Dit kan ernstiger zijn dan de fysieke ingrepen zelf.
- Dier behoudt meer zijn intrinsieke waarde, maar als benodigde aanpassingen aan stallen en management niet direct volgen, kan het risico toenemen dat zij mensen verwonden.
- Het moet bezien worden in hoeverre geuroverlast en emissies zouden toenemen als dieren meer buiten lopen. Dit hangt samen met de vraag wat de resulterende grootte van de veestapel zou zijn bij extensiverende bedrijven.
- Individueel huisvesten kan een benadeling zijn, maar is in sommige gevallen voordelig voor de diergezondheid.
- Als je dieren zich natuurlijk laat voortplanten kun je geen selectie op genetica meer doen. Genetische vooruitgang niet meer mogelijk.
- Geen kraamstallen meer is misschien goed voor welzijn zeug, maar biggen kunnen daardoor grotere kans hebben om doodgedrukt te worden.
- Niet kunnen hergroeperen betekent geen homogene koppels en kleine groepen, waardoor meer transport nodig is.
- Bepaalde aanpassingen zijn niet voor alle veehouders mogelijk. Zij moeten dan stoppen.
- Meer antibioticagebruik als dieren elkaar verwonden.

LOPENDE ONTWIKKELINGEN

Verbod schuurt

- Nederland zet in op een gelijk speelveld voor de minimumstandaarden voor dierenwelzijn in de EU. Deze standaard zelf dermate veel verhogen dat navolging in de EU onrealistisch

is, zou op gespannen voet kunnen komen te staan met ons pleidooi voor een gelijk speelveld, hoewel Nederland een ambitieuze inzet heeft in dit dossier.

- Voor sommige ingrepen zijn afspraken gemaakt met de sectoren over een aanpak om deze uit te faseren, op zo'n manier dat dit niet ten koste gaat van overige inspanningen t.b.v. verduurzaming in bredere zin. Het amendement loopt hier dwars doorheen, en brengt daardoor het risico op negatieve neveneffecten met zich mee.
- Als de kostprijs omhoog gaat, vergt dit een hogere prijs voor de boer. Er lopen trajecten om hieraan te werken, maar dit is niet eenvoudig op korte termijn geregeld.
- Klimaatmaatregelen: in dichte stallen kun je uitstoot beter meten.
- Verbieden ingrepen is contra beleid I&R en bewuster fokken met gezonde honden.

Verbod helpt

- Lopend advies RDA: natuurlijk gedrag behoeften dier en dierwaardige veehouderij. Keerpunt creëren: uitgangspunt huisvesting wordt welzijn/behoeften dier i.p.v. gemak houder en behalen van het hoogste rendement
- Beleid meer positieve ervaringen voor het dier
- Versnelling aan sectoren die tot op heden te weinig doen (hoe huisvesting als knelpunt verminderen)
- Helpt om versneld afscheid te nemen van ouderwetse houderijsystemen
- Idem voor ingrepen (waar huisvesting hierin knelt geeft amendement kansen voor aanpassingen)
- Vermindering / meer kleinschalige veestapel
- Ambitie zorg voor jonge dieren past hier ook bij
- In lijn met Europees burgerinitiatief 'End the Cage Age' (uitfaseren kooihuisvesting)
- Past bij de verduurzaming van de veehouderij en visie kringlooplandbouw
- Positieflijst (welke dieren geschikt om te houden / houderijvoorschriften)
- Ontwikkeling dat dierentuinen met hun tijd mee moeten
- Ontwikkeling naar welzijnsvriendelijke stalvloeren
- Aanpassing stallen om brandveiligheid te vergroten
- Richting minder lange-afstandstransporten
- Toezicht en handhaving kunnen verlicht worden als de vorm van huisvesting en het houderijsysteem zodanig zijn dat inherent wordt voorzien in dierenwelzijn.

Bronnen:

- Impactsessies DAD
- Input organisaties

From: "5.1.2.e" "
Sent: Wed, 29 Sep 2021 19:17:06 +0100
To: "5.1.2.e" "<5.1.2.e@minInv.nl>
Subject: RE: Update Amendement huisvesting dieren

Hi 5.1.2.e
Jazeker, staat ook in het onderste deel van de update. Qua timing dat de brief uit zal gaan: dat is nog wat afwachten, o.a. afhankelijk van hoe het proces met de fracties. Ik verwacht dat niet binnen een maand, zal ergens in de loop van november zijn; in ieder geval voor de begrotingsbehandeling.
We houden je aangesloten. En 5.1.2.e zit ook namens DGZ in het projectteam dus blijft nauw bij alles betrokken.
Groet!

5.1.2.e

5.1.2.e

.....
Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag | B-noord 4
Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag
.....

M 5.1.2.e
5.1.2.e @minInv.nl
www.rijksoverheid.nl/Inv

Van: 5.1.2.e "<5.1.2.e@minInv.nl>
Verzonden: woensdag 29 september 2021 14:53
Aan: 5.1.2.e "<5.1.2.e@minInv.nl>
Onderwerp: RE: Update Amendement huisvesting dieren

Hoi 5.1.2.e

Dank voor de update.
Gaan jullie hier nu ook een kamerbrief over sturen? Of duurt dat nog even?
Kun je me een signaal geven als jullie hier mee bezig gaan?

Groeten,

5.1.2.e

5.1.2.e

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

T 5.1.2.e
E 5.1.2.e @minInv.nl

Van: 5.1.2.e "<5.1.2.e@minInv.nl>
Verzonden: woensdag 29 september 2021 14:39
Aan: 5.1.2.e "<5.1.2.e@minez.nl>
Onderwerp: Update Amendement huisvesting dieren

Reeds beoordeeld

5.12e

5.12e

5.12e

5.12e

5.12e

5.12e

5.12e

5.12e

5.12e

5.12e

5.12e

5.12e

5.12e

5.12e

5.12e

5.12e

5.12e

5.12e

Reeds beoordeeld

512e

512e

From: "5.1.2.e" "
Sent: Wed, 29 Sep 2021 21:37:26 +0100
To: "5.1.2.e" " <5.1.2.e @minlnv.nl>; "5.1.2.e" "
<5.1.2.e @minlnv.nl>
Subject: proces richting december
Attachments: Proces AMT richting begrotingsbehandeling.docx

Ha, tot slot van deze mooie werkdag (waarna we toch nog geen zocht op een nieuw kabinet hebben): ik heb nog wat over het proces voor de komende twee maanden op papier gezet.

Misschien vooral voor onszelf, om wat structuur en helderheid aan te brengen ook in de planning/volgorde/prioritering. Willen jullie eens kijken?

Ik zou ook graag met jullie een wat meer strategische sessie willen houden. Licht ik morgen wel toe. Zou misschien in Utrecht kunnen (backtowherewestarted) 😊

Welterusten!

5.1.2.e

5.1.2.e

.....
Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag | B-noord 4
Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

.....
M 5.1.2.e
5.1.2.e [@minlnv.nl](mailto:5.1.2.e@minlnv.nl)
www.rijksoverheid.nl/lnv

Proces na gesprek M 27/9

DEEL RICHTING LANDINGSGROND

- A) Kamerbrief met analyses, dilemma's etc.
- B) Gesprekken met fracties en organisaties over analyse huidig amendement
- C) Fiche voor formatie / formatievoorstellen / alternatieven (voorheen: scenario's)

Inhoudelijke voorbereiding:

- Voor alle drie is de voltooide juridische analyse van belang
Te doen: Input OM en RvR formaliseren
- Idem voor de impactanalyse
Te doen: tabel met benadelingen afmaken
Te doen: impactanalyse afschrijven
Te doen: sprekende voorbeelden uitwerken
Te doen: mogelijke plussen op bestaande inzet in beeld
- Samenhang met RDA advies dierwaardige veehouderij uitdiepen

Timing:

A Uiterste deadline idealiter: begrotingsbehandeling begin december. Basis van de Kamerbrief kan in oktober al worden gemaakt. Kijken wanneer we een concept aan M kunnen sturen. Afhankelijk van gesprekken OM/RvR en gesprekken met fracties. Op z'n vroegst eind oktober
+ Brief voorleggen aan projectteam en stuurgroep

B Idealiter hebben we dan info van OM/RvR en de tabel/plussen afgerond. Gesprekken kunnen derhalve op z'n vroegst half oktober starten
+ Plan maken (in overleg met 5.1.2.e / 5.1.2.e / 5.1.2.e) met wie we praten, hoe we dat aanpakken en welke inhoud we daar precies delen
+ Idem voor de stakeholders – wie nemen we mee in de analyse en wie spreken we nog meer in oktober/november?

C Wanneer en of dit in de formatie aan de orde komt is onzeker. Er moet georganiseerd worden (boodschappenlijst BR of via andere lijnen?!) dat het signaal binnenkomt dat in ieder geval iets moet worden afgesproken op de formatietafel. Daarnaast is het niet onverstandig de voorstellen/opties zo snel mogelijk uit te werken als de formatie toch ineens in een stroomversnelling komt. De input van de collega's op de benadelingen helpt hierbij. Voorstellen nauw afstemmen met PDV. Keteadviseurs, DW, open normen club, EU club, WJZ.
+ Deze exercitie kan ook helpen ter voorbereiding van de gesprekken met fracties/organisaties
+ Begin oktober starten, fiche af uiterlijk 3^e week oktober.

OVERIG

- Onderzoek CenSAS
+ ter uitvoering moties en extra inzicht onderbouwing

- + wordt in oktober uitgezet
 - + resultaat mogelijk maar onwaarschijnlijk meenemen in Kamerbrief
- Deel voorbereiding wetswijziging gezelschapsdieren
 - + Nota meenemen met stukken Kamerbrief
 - + Uitdenken / uitwerken hoe de gezelschapsdieren in passen in verdere voorstellen
- WOB verzoek
 - + Relatie datum openbaarmaking met rest proces in de gaten houden
 - + Voorbereiden op volgend WOB verzoek (rest stukken na 5 juli)

From: "5.1.2.e" <5.1.2.e@minlnv.nl>
Sent: Fri, 1 Oct 2021 17:12:17 +0100
To: "5.1.2.e" <5.1.2.e@minlnv.nl>; "5.1.2.e" <5.1.2.e@minlnv.nl>
Cc: "5.1.2.e" <5.1.2.e@minlnv.nl>
Subject: FW: Aanvullende vraag amendement Wet dieren

Ha collega's,

Ik heb 5.1.2.e van JenV telefonisch over het doen van eenzelfde verzoek aan de Raad voor de Rechtspraak. Hij gaat na of dit verzoek via JenV moet lopen en zal ook vast via zijn contactpersoon bij de Raad peilen hoe die erin staat. 5.1.2.e gaf aan dat de Raad op zich wel zou kunnen opmerken dat een strafbepaling niet voldoende duidelijk is (dat gebeurt wel vaker bij wetsvoorstellen), maar of ze dat in dit stadium en gelet op de politieke context willen doen, dat is echt de vraag.

Ik houd jullie op de hoogte.

Groet, 5.1.2.e

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@om.nl>
Verzonden: vrijdag 1 oktober 2021 15:05
Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@om.nl>
CC: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>
Onderwerp: RE: Aanvullende vraag amendement Wet dieren

Beste 5.1.2.e

Dank voor je bericht. We zullen dat met het parket generaal opnemen komende week. Komen we op terug.

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e

Openbaar Ministerie
Functioneel Parket

5.1.2.e
5.1.2.e <5.1.2.e@om.nl>

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>
Verzonden: woensdag 29 september 2021 17:06
Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@om.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@om.nl>
CC: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>
Onderwerp: Aanvullende vraag amendement Wet dieren

Beste 5.1.2.e en 5.1.2.e

Aan jullie beiden nog bedankt voor de gesprekken die we met jullie konden voeren over het amendement op de Wet dieren. Het hielp ons erg om inzichtelijk te krijgen waar jullie verwachten tegenaan te lopen bij de toepassing van het artikel.

Momenteel werken we aan een Kamerbrief om de Tweede Kamer te informeren over de analyses die we de afgelopen tijd hebben uitgevoerd, en waar we ook de inzichten uit onze gesprekken met jullie graag in mee willen nemen. Met name het punt dat aan de orde kwam dat het heel moeilijk is om een zaak te bouwen op een 'open norm op een open norm', is voor ons erg relevant. De Tweede Kamer wil graag het beschermingsniveau van dieren verhogen, maar als het amendement daarbij niet het geschikte middel is om dat doel te bereiken, is dat een belangrijk signaal om terug te geven aan de Tweede Kamer. Om dit signaal goed over te brengen, zou het ons ontzettend helpen als we konden verwijzen naar een schriftelijke uitleg van waar het probleem zit in de praktijk. De Tweede Kamer gaat er namelijk vanuit dat het amendement specifieke gedragingen verbiedt, maar zoals 5.12e ons uitlegde, is dat in feite niet zo. Vandaar onze vraag: zou het mogelijk zijn dat het OM deze analyse van de toepassingstechnische problemen/uitdagingen van het amendement in een brief uitlegt, waaraan wij kunnen refereren richting de Kamer?

We horen het graag! Mochten jullie vragen hebben of willen overleggen, dan zijn we natuurlijk beschikbaar om nog even een vergadering in te plannen.

Hartelijke groet, mede namens mijn collega's,

5.12e

5.12e

.....
Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag
Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag
.....

M 5.12e
5.12e @minlnv.nl
www.rijksoverheid.nl/lnv

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.

The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u bestemd is. Als u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. Het Openbaar Ministerie aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

Openbaar Ministerie

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The Netherlands Public Prosecution Service accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Netherlands Public Prosecution Service

Impactsessie veehouderij

DATUM: 1 september 2021

AANWEZIG: 5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

VERSLAG

Vervolgens zouden we met jullie graag een beschouwend gesprek voeren over wat jullie verwachten qua impact van het amendement, en hoe jullie aankijken tegen de rode draden uit de eerdere impactsessies. Wat uit de eerdere sessies naar voren komt, is dat er veel onduidelijkheid bestaat over hoe het artikel geïnterpreteerd moet worden. Dit is deels een juridisch vraagstuk, maar het hangt ook sterk samen met de vraag welke gedragingen belangrijk zijn voor dieren, en welke (ethische) kaders gehanteerd zouden moeten worden om te bepalen wanneer dieren benadeeld worden. We hebben daarom de volgende vragen in gedachten om in de sessie over te spreken, waarbij we met name ook geïnteresseerd zijn in de samenhang met houderijsysteem/huisvesting.

1. Hoe kan bepaald worden of een dier wordt benadeeld op een van de wijzen die in de wet worden genoemd (pijn of letsel, benadeling van gezondheid of welzijn)?
2. Hoe kan bepaald worden wat het natuurlijke gedrag is van een gedomesticeerd dier? En hoe hangt natuurlijk gedrag samen met soort-specifiek gedrag?
3. Hoe kan bepaald worden of een beperking van het natuurlijke gedrag van een dier leidt tot benadeling zoals in de wet genoemd?

5.1.2.e natuurlijk gedrag staat niet in het amendement?

5.1.2.e wat is de reden om gezelschapsdieren uit te sluiten? Fokteven in varkensschuren? Kijken naar bedrijfsmatig vs. dieren in een huishouden?

5.1.2.e hoe moet je het doel in het amendement interpreteren?

5.1.2.e hoe zit dit in de Europese context?

5.1.2.e zou je ook willen kijken naar de kansen die er op **Europees vlak** liggen? End the Cage Age, Farm to Fork?

5.1.2.e toezegging **open normen** nader invullen? Dit raakt daar aan. Wacht een op ander, of staat dat los van elkaar? Als deze exercitie meerwaarde heeft, dan helpt dat ook bij de invulling van de open normen. Dit amendement staat bol van de open normen.

Analyses

5.1.2.e noemde ook intentie wetgever. Is de toelichting op de wettekst relevant?

5.1.2.e juridisch niet duidelijk wanneer er sprake is van een doel. Wat is de definitie daarvan? Als houden of huisvesten geen doel is maar een middel, dan is de impact van het amendement nihil.

5.1.2.e wetgever zegt, gaat om dingen aan dieren doen die het mogelijk maken om die beesten in dat huisvestingssysteem te houden. Als je nu zegt: dat huisvestingssysteem heeft ruimere doelen. Maakt dat uit voor de wetgever? Proberen mensen eronder uit te komen?

5.1.2.e gaat het niet over het mogen gebruiken van dieren? Zijn we dat overeengekomen?

5.1.2.e normaal vragen we aan de indieners wat de bedoeling was. Toegevoegd om niet in dezelfde valkuil te vallen als vroeger. *Couperen van staarten is al 35 jaar verboden, maar toch gebeurt het nog op grote schaal met een excuus.* Zoeken we er niet te veel achter?

5.1.2.e mensen die dit soort vragen stellen willen eronder uit komen. Zeker niet mijn bedoeling, maar wel belangrijk om wettekst scherp te hebben, zodat je volgens de geest van het amendement kunt werken. Advocaat van de duivel: hoe moet je dit nou interpreteren? Zo scherp mogelijk krijgen om beoogde doel te bereiken.

5.1.2.e **proportionaliteit. Waardevol om argument van de huisvesting te bekijken.**

Platslaan: boer mag dieren wel benadelen, als het maar een redelijk doel heeft, maar huisvesting is geen argument daarin.

Benadelingen

5.1.2.e fokkerij. Dacht aan vleeskuikens fokken op efficiënte groei. Fysieke omstandigheden op een gegeven moment beperkend voor natuurlijk gedrag.

5.1.2.e snavels kappen van pikkerij. (Staat pikkerij er ook bij?) Zelfs in de biologische houderij is pikkerij een probleem, dus ruimte is niet altijd het issue. Hoe duid je dat aspect? Dat conflict zie je vaker optreden: hoort die dan wel of niet in die lijst? Stel je hebt onbehandelde snavels en een hoop pikkerij. Dat is ook een welzijnsaantasting? Ligt het aan houderij of huisvesting?

5.1.2.e ja, je kunt wel een stal ontwerpen met minimaal risico op pikkerij. Dus wel huisvestingsgerelateerd probleem.

5.1.2.e ingreep overbodig maken door systeem aan te passen.

5.1.2.e als er een houderijsysteem denkbaar is waar het probleem niet optreedt, dan kan het gaan vallen onder het amendement? Raakt aan proportionaliteit?

5.1.2.e hoort dan **management** dus zeker bij.

5.1.2.e zeker, houderij en management.

5.1.2.e ga je dan niet steeds grenzen verschuiven van wat eronder valt? Is het mogelijk voor een kip om natuurlijk gedrag te uiten als je met 20000 in een schuur zit? Kunstmatige inseminatie – is dat dan natuurlijk? Moet je natuurlijke dekking? Ga je dan steeds meer opschuiven? Lastig.

5.1.2.e type dier dat je in een systeem plaatst. Sommige rassen rustiger, temperament, maar minder vlees. Kunstmatige inseminatie en keizersnedes bij vleesvee en honden: valt dat onder de discussie?

5.1.2.e individuele variatie; ene individuele dier heeft wat anders nodig dan de andere.
Hellend vlak?

5.1.2.e **wel naar behoeftes verschillende diersoorten kijken. Over diersoorten heen kijken:**
kan dier foerageren, rusten, seksueel gedrag misschien discussie. Is dat laatste relevant? Kader om op consistente manier naar systemen te kijken.

5.1.2.e hellend vlak, individuele dieren. Weinig ruimte voor binnen huidige systemen; het is voor gemiddelde dier, groepen dieren, maar mogelijkheid om als individueel dier je behoefte te kunnen uiten, komt minder ter sprake.

5.1.2.e discussie doet me denken aan wat we altijd gedaan hebben. Als je kijkt naar gezondheid en welzijn: melk geven gaat ten koste van gezondheid, maar gaat om mate waarin. Als je nu dingen wilt weten aan huisvesting of houderij, heb je bijna alles te pakken wat aan dieren raakt. Dus dan voeren we zelfde welzijnsdiscussie die we al voerder. Verandert fundamenteel naar mijn idee niks.

5.1.2.e discussie die daar achter ligt. Focus op 3 lijnen: huisvesting, natuurlijk gedrag, ingrepen. Heb aantal aanvullingen, concrete voorbeelden. Voor varkens geldt niet alleen ruimte maar ook functiegebieden, willen niet op de wc slapen en eten. Kraamzeugen worden opgesloten tijdens kraamfase, scheiden biggen zeugen op veel jongere leeftijd dan natuurlijk. Bij koeien is belangrijk probleem voortdurend rondlopen in omgeving met mest bevuild, infecties, stallen die nooit meer worden schoongemaakt, daar hopen kiemen zich op. Kunstmatige inseminatie, voor koeien, varkens, kalkoen, konijnen etc. Embryo spoelen(?) Moeten leghennen broeds kunnen worden? Zou wel willen weten of leghennen daar behoefte aan hebben. Flinker opgave. Fokkerij: wat maakt een varken tot een varken? Welke eigenschappen? Aantal basale eigenschappen, als je die niet kan bevredigen, krijg je problemen. Sommige behoeftes misschien minder sterk, of andere toegenomen. Weten we bij gedomesticeerde dieren nog onvoldoende van om antwoord te kunnen geven over natuurlijk gedrag gedomesticeerd dier. Grazen, wroeten, scharrelen zal niemand bestrijden dat het moet kunnen. Afdalen leidt tot veel vraagtekens.

5.1.2.e wat is precies natuurlijk gedrag van een gedomesticeerd dier? Lastig na te gaan: wat zijn precies de behoeften? Individuele verschillen. Ik mis een stukje van gelegenheid van mogelijkheden in systeem om dier zelf keuze te laten maken wat tot uitdrukking te brengen. Niet perse dat wij erachter komen wat ze nodig hebben en dat bieden; dat is alleen controle vanuit ons. Mogelijkheid voor dier om zelf uiting te geven. Lastig, maar lijn waar wij mee bezig zijn. Verder nog niet gehoord: positief welzijn. Gaan vaak in op negatieve situaties, interventies die we moeten voorkomen, maar ook mooi als systemen mogelijkheid bieden tot positieve ervaringen. Spelen, affectief gedrag, zorg ouder voor jong. Hoort bij goed dierenwelzijn.

5.1.2.e **is er zoiets als het netto-effect? Combinatie van voordeel en nadeel.** Vaccineren doe je niet om beesten pijn te doen. Je doet dat om toekomstig leed te voorkomen. Neem je aan dat het netto-effect een plus oplevert. Kan je bijvoorbeeld ook voor onthoornen doen. Min van de pijn van verdoving, in de toekomst wordt pijn voorkomen door onthoornen. Die pijn gebeurt in stallen, maar ook in de natuur. Heel weinig dingen doe je om pijn te veroorzaken, maar vaak combinatie van iets doen wat nu even vervelend is, maar meer nadeel voorkomt in de toekomst, grotere plus.

5.1.2.e dat opent weer de weg naar tussen haakjes plaatsen rol huisvestingssysteem. **Onthoornen doe je om leed te voorkomen, maar omdat je ze in een beperkte ruimte wilt houden. Als je dat niet doet, is het niet meer aan de orde.**

5.1.2.e in het wild wordt ook gevochten. Komt door groepen. Je kan ook aanbinden, maar dan is netto-effect nog negatiever.

5.1.2.e als je vluchtmogelijkheden hebt, gaat risico omlaag. Ingreep onthoornen doe je vooral om ze in die beperkte ruimte te houden. Echt anders dan in natuurlijke omgeving.

5.1.2.e doet me denken aan werkgroep ingrepen. Doen we al jaren. **Lastige is dat je leed moet afwegen. Teen haan? Effect van het ene of het andere? Eens met 5.1.2.e dat we ons niet te veel moeten laten leiden door de beperkte omgeving waar de dieren in zitten. Als ze niet in een veehouderijsysteem zitten, kan het gebeuren, maar je kan je huisvesting wel aanpassen.**

5.1.2.e amendement is er gekomen omdat niet gekomen is wat toegezegd is. Deze discussies zijn zo oud als Sinterklaas. Nodigen uit om niets te doen. Daar is Kamer spuugzat van. Moet je dus niet met zo'n antwoord als van 5.1.2.e komen – in de natuur kan het ook. Idee was: je hebt 20 jaar niet gedaan wat je hebt toegezegd, doe dat nou eens.

5.1.2.e sla aan op woord 'vaccineren'. Prikje is lang niet zo erg als ziekte.

5.1.2.e in diergezondheid is dat zo; je doet wat pijn om grotere pijn te voorkomen. Als je dat verbreedt tot aan systeem, dan is die legitimatie niet meer vanzelfsprekend.

5.1.2.e lijst is verboden, behalve vaccineren. **Makkelijker: gaat om huisvestingsargumenten die niet meer gelden. Tweede stapeltje natuurlijk gedrag. Eerste stapeltje is strekking Wet dieren. Problematische hier is 'natuurlijk'. Hoe gaan we dat duiden?**

5.1.2.e boeiende discussie, maar een van de grootste problemen is dat we voor heel veel dingen nog geen wetenschappelijke onderbouwing hebben in welzijnsveld. Onthoornen: we hebben geen data hoe veel schade koeien doen als ze hoorn hebben. Punt: belangrijk om samenhang tussen gedrag en welzijn te bespreken. **Valt met concept van welzijn dat je hanteert. Houd me aan concept van UU: adaptatievermogen van dieren. Een dier moet adequaat om kunnen gaan met zijn leefomgeving. Daarvoor moet het bepaald gedrag kunnen uitvoeren. Dat leidt tot positieve ervaringen.** Dan heb je heel veel getackeld. Dat moet veel duidelijker in de wetgeving staan. Mogen niet vergeten dat welzijn dynamisch is. Utopisch om te denken dat wij nu kunnen vaststellen wat wel en niet meer mag en dat welzijn dan niet meer aangetast is. Zo ver zijn we niet. Sommige procedures kunnen we verbieden, soms is nog onderzoek nodig. Essentieel om aan te geven wat we verstaan onder welzijn en welke rol gedrag daarin speelt.

5.1.2.e belangrijk: binnen en buiten context. Bij al deze en bij onderscheid 5.1.2.e praten we nu binnen het huidige systeem, of gaan we uit van: is het mogelijk? Dan fundamenteel andere discussie. Juridisch: interessant, kennelijk hebben we afspraken over hoe we dieren op dit moment in Nederland houden. Dat blijft schuren ten opzichte van elementen die hier genoemd worden. Vraag of je binnen huidige systeem gaat verbeteren, of ook het punt dat je naar complete systeemwissel toe wilt.

5.1.2.e discussie spitst zich toe op landbouwhuisdieren. Kijk ook breder naar huisdieren. Opgemerkt dat voor veel problemen in de houderij onvoldoende informatie beschikbaar is. Dat is bij huisdieren nog problematischer. Aansluiting bij positieflijst? In Wet dieren staat ook nog ongewervelden? Systematiek moet breder gelden. Oesters. Insecten.

5.1.2.e voeding. Meer dingen suboptimaal dan te weinig vezels. Te weinig eiwit kan ook. Tandenslijpen bij biggen. Vroeg me af van mate van letsel, hoe ver je bent van ideaal: in hoeverre wordt dat meegewogen? Van slecht naar beter, of van goed naar nog beter? Als je ver wilt gaan, dan

ook contact met dieren van andere leeftijd vanwege sociaal aspect. Mengen van dieren, ook welzijnsissue. Komt er urgentie in: termen van duur en intensiteit, nog dichter naar optimaal?

5.1.2.e **hoe definiëren we dan optimaal? Referentiekader moet het dier zelf zijn. Wanneer is welzijn nu goed genoeg?**

5.1.2.e uit onderzoek blijkt dat biggen contact moeten hebben met oudere tomen en volwassen zeugen. Bij invulling deze wet dat alle dieren in dat soort systemen moeten?

5.1.2.e enerzijds slag te maken op negatief verminderen, anderzijds positief bevorderen. Hoeft elkaar niet uit te sluiten.

5.1.2.e big bij zeug, kuiken bij kip?

Vragen

5.1.2.e wilde noemen dat we vanuit RDA ook bezig zijn met **zienswijze dierwaardige veehouderij**. Veel gediscussieerd over waar veehouderij aan moet voldoen. Gaat ook hierover. Kunnen we hierbij betrekken. Wordt in najaar opgeleverd. Zit ook aspect in van niet alleen voorkomen ellende, maar ook positieve kant van welzijn. Inspelen op aanpassingsvermogen, keuzevrijheid van dieren, variatie tussen dieren. Biedt veel bouwstenen. Tweede: discussie over natuurlijk gedrag. Is verwarrende term. Redelijk wat over gepubliceerd. Kijk naar behoeftes van dieren, niet al het gedrag, maar waar ben je voor geprogrammeerd en wat geeft je een goed gevoel. Redelijk helder beeld van hoe je daarop in kan spelen. **EFSA-verhaal: over soorten heen kijken naar categorie gedragingen die voor alle individuen van een soort belangrijk zijn**.

5.1.2.e waarschuwen voor term als 'natuurlijk' of 'normaal' gedrag. Ik wil: gedrag dat voor dier belangrijk is om adequaat met omgeving om te kunnen gaan, eigen welzijn te kunnen waarborgen. Dan is het helder.

5.1.2.e van harte aansluiten bij 5.1.2.e en 5.1.2.e Relatie natuurlijk gedrag en welzijn. Veel over opgeschreven. Moeten wij bij beleid aandragen. **Houderij is altijd inperking, dus niet maximaliseren, maar op minimaal niveau brengen inclusief positieve ervaringen.** Grootste uitdaging: natuurlijk gedrag naar welzijn, maar dan dierwetenschappelijke stukken pakken. Behoeft niet tekort doen, en niet positieve dingen ontnemen die we kunnen faciliteren. Moet op diersoortniveau.

5.1.2.e sluit aan bij 5.1.2.e Uitkijken dat we natuurlijk gedrag zien als iets statisch. Morele ordening en natuurlijke ordening gaan niet samen. Dat wat goed is voor het dier moeten we nastreven. Aanname dat wat hij van nature doet, goed is. Kan je vraagtekens bij stellen. Gedrag dat je in de natuur ziet, is als reactie op die omstandigheden in het wild. Dat betekent niet altijd dat dat gedrag in de gehouden situatie ook het meest adequaat is. Dus die term dynamisch hanteren, misschien op andere manier formuleren om verwarring te voorkomen.

5.1.2.e 'gedragsbehoefte' is een goede term. Gedrag in de natuur kan ook reactie zijn op negatieve dingen, zoals vluchten voor een predator. **Als onderzoekers hebben we een hele set aan indicatoren waaruit we kunnen opmaken of een dier benadeeld wordt. Fysieke reacties, emotionele staat van het dier.** Soms nog minder onderzoek naar gedaan. Weten wat we kunnen doen, maar is nog niet voor alle potentiële welzijnsinperking gedaan.

5.1.2.e wordt onthouden van een voordeel ook gezien als een nadeel?

5.1.2.e graduele verschil. Benadeling is absoluut. Gradueel is glijdende schaal. Suggestie om te denken in termen van een ladder: kan je een aantal levels voorstellen aan de Kamer? Wat ben je bereid om te accepteren om de dieren te kunnen houden? Natuurlijke gedragingen waarvan afwezigheid niet leidt tot ernstige welzijnsproblemen?

5.1.2.e denk dat deze vragen in lijn zijn met eerdere discussie. Welzijn is geen biologisch concept. Aantal dingen vanuit wetenschap heldere parameters en grip op hebben. Duikt ook elke keer weer in conceptuele verheldering en afwegingsdiscussie. Natural fallacy; waarom zou natuurlijk goed zijn? Ook: hoe weeg je dingen. Gooi dat er niet uit als iets wat een stoorzender is. In lijn met wat 5.1.2.e voorstelt: probeer dat scherp te krijgen in wat voor handvat dan ook. Is niet puur een science issue is, daar los je het niet mee op.

5.1.2.e eens met wat 5.1.2.e betoogde. Kijken naar mechanisme en functie van gedragingen. Regulatie: wat gebeurt er als je het gedrag onthoudt? Link met de fitness in de natuurlijke omgeving. Als het een sterke relatie heeft met fitness, dan waarschijnlijk gekoppeld aan beloningssysteem en dan waarschijnlijk gekoppeld aan welzijn van het dier.

5.1.2.e is er een kans om naast huisvesting en management ook de aspecten van het dier op te nemen? Processen van domesticatie. Weten we niet wat voor consequenties dat heeft voor gedrag. Heeft ook invloed op welzijn. Jammer dat gezelschapsdieren worden uitgesloten. Dier is een dier.

5.1.2.e **dierwaardige veehouderij. Geweldig leuke discussie: we hebben de hele wetenschappelijke grondslagen van het dierenwelzijnsbeleid van A tot Z doorgenomen.** Denk ook aan positieflijst, binnenkort rapporteren minister. 300 zoogdiersoorten de revue laten passeren, wild en gedomesticeerd. Komt in rapportage terug. Kan behulpzaam zijn, komt op korte termijn.

From: "5.1.2.e" <5.1.2.e@om.nl>
Sent: Mon, 4 Oct 2021 09:27:26 +0100
To: "5.1.2.e" <5.1.2.e@om.nl>
Cc: "5.1.2.e" <5.1.2.e@minInv.nl>; "5.1.2.e" <5.1.2.e@minezk.nl>; "5.1.2.e" <5.1.2.e@minInv.nl>
Subject: RE: Aanvullende vraag amendement Wet dieren

Beste 5.1.2.e

Bedankt voor het oppakken! We horen het graag.

Hartelijke groet,

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@om.nl>
Verzonden: vrijdag 1 oktober 2021 15:05
Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@minInv.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@om.nl>
CC: 5.1.2.e <5.1.2.e@minInv.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@minInv.nl>
Onderwerp: RE: Aanvullende vraag amendement Wet dieren

Reeds beoordeeld

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@minInv.nl>
Verzonden: woensdag 29 september 2021 17:06
Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@om.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@om.nl>
CC: 5.1.2.e <5.1.2.e@minInv.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@minInv.nl>
Onderwerp: Aanvullende vraag amendement Wet dieren

Reeds beoordeeld

5.1.2.e

5.1.2.e

8128

8128

8128

8128

8128

From: "5.12.e" <5.12.e@minlnv.nl>
Sent: Mon, 4 Oct 2021 10:04:49 +0100
To: "5.12.e" <5.12.e@minlnv.nl>; "5.12.e" <5.12.e@minlnv.nl>
Subject: RE: diergezondheid / DW uitvraag

Doe ik wel!

Van: 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>
Verzonden: zondag 3 oktober 2021 22:34
Aan: 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>; 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>
Onderwerp: FW: diergezondheid / DW uitvraag

Deze punten kunnen we alvast in de tabel verwerken. Doe jij dat 5.12.e of zal ik?

5.12.e

5.12.e

.....
Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
 Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag | B-noord 4
 Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

.....
M 5.12.e
 5.12.e @minlnv.nl
www.rijksoverheid.nl/lnv

Van: 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>
Verzonden: donderdag 30 september 2021 17:37
Aan: 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>; 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>
CC: 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>
Onderwerp: RE: diergezondheid / DW uitvraag

Hoi 5.12.e

Hierbij een eerste overzicht van trajecten die raken aan amendement en gericht zijn op verbetering van huisvesting /vermindering ingrepen

Groet,

5.12.e

Traject herziening EU-dierenwelzijnsregelgeving

- Eind vorige week is de inzet voor de traject van de Vught groep landen aan de TK gestuurd. Dit komt mogelijk aan de orde in het AO LVR van 6 oktober.
- De Vught groep landen pleiten voor o.a.

Varkens

- Uitfasering van kraamboxen bij zeugen (opsluiten in een kraambox is in de ongeriefanalyses van WUR aangeduid als een van de belangrijkste welzijnsproblemen in de varkenshouderij)
- Castratie beren alleen onder verdoving en pijnbestrijding
- Verhoging van de normen voor stalbezetting (meer m2/varken)
- Volledige groepshuisvesting zeugen
- Aanpassing vloeren (deels dichte vloer) voor gespeende biggen
 - Dit zijn vergaande voorstellen. Die leiden tot aanpassing van stallen; zodat varkens meer soort eigengedrag kunnen uitvoeren. Het zal vermoedelijk ook leiden tot vermindering van de zeugenstapel. Voor vrijloopkraamhokken is per zeug 15 - 20% meer ruimte nodig.

Pluimvee

- Uitfasen van kooisystemen bij leghennen en opfokhennen
- Uitfasen van snavelbehandeling

Kalveren

- Moeten zoveel mogelijk in groepen worden gehouden

Melkvee

- Aanbindstallen uitfaseren
- Elke koe moet eigen rust / ligplaats hebben

Konijnen

- Uitfaseren van conventionele kooihuisvesting

Ingrepen

- Lijn tot nu toe: huisvesting en management moeten zodanig zijn dat ingrepen niet meer nodig zijn. Conform deze lijn, streeft LNV ernaar om ingrepen die nu zijn toegestaan, te verbieden of nader te beperken als uit nieuwe wetenschappelijke inzichten blijkt dat deze niet meer nodig zijn. Daarbij wordt rekening gehouden met de balans tussen de gevolgen voor het achterwege laten van een ingreep voor het welzijn van het dier en de impact op het dier van de ingreep zelf.
- Minister Schouten heeft afgelopen kabinetsperiode een aantal ingrepen verboden:
 - Verbod snavelbehandeling bij leghennen
 - Verbod snavelbehandeling moederdieren van vleeskuikens
 - Aanbrengen van neuring bij mannelijke varkens
 - Koudmerken runderen
- Minister Schouten heeft (n.a.v. motie Kamer) met sector afgesproken dat er in 2030 een eind moet komen aan het couperen van staarten bij varkens. Sector neemt diverse maatregelen om het risico op staartbijten te verminderen, zodat houders geleidelijk aan ervaring kunnen gaan opdoen met het houden van biggen met hele staarten.

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e> @minlnv.nl>

Verzonden: donderdag 23 september 2021 17:50

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e> @minlnv.nl>

CC: 5.1.2.e <5.1.2.e> @minlnv.nl>

Onderwerp: diergezondheid uitvraag

Dag 5.1.2.e

Je vroeg mij aan te geven mbt diergezondheid wat er gebeurt momenteel in het voorkomen van ingrepen of letsels? Een aantal concrete voorbeelden die ik voor je heb:

Melkvee: Klauwaandoeningen worden door de sector onder gebracht onder levensduur omdat dit een van de oorzaken is van versnelde afvoer van koeien. De sector heeft voor 2025 en 2030 doelstellingen opgesteld om de levensduur te verhogen. In 2030 heeft 90% van de melkveebedrijven minimaal een levensduur van het sectorgemiddelde van 2018 en in 2025 heeft 70% een levensduur van het sectorgemiddelde van 2018. (Doelstellingen Duurzame Zuivelketen)

Varkens: Staartbijten: stoppen met couperen van staarten in 2030, vanuit Coviva is hier inzet, zie mail van 5.1.2.e

Pluimvee: Sterfte ten gevolge houderijsysteem en mogelijkheden deze oorzaken te verlagen. De sector werkt aan inventarisatie van oorzaken en gaat na of een benchmark effectief kan zijn (bron: uitvoeringsagenda pluimveesector 2019)

Algemeen: Het antibioticumbeleid richt zich enerzijds op reductie en verantwoord gebruik en daarnaast richt het zich ook op het optimaliseren van de diergezondheid zodat de zieke dieren en inzet van antibiotica zoveel mogelijk wordt voorkomen. Sectoren hebben dit beleid geïmplementeerd in hun verduurzamingsplannen.

Vaak is het onderwerp diergezondheid niet zo concreet te benoemen. In het algemeen is de oppervlakte per dier (duidelijk huisvesting) bepalend voor de infectiedruk van bacteriën die bedrijfsgebonden diergezondheidsaandoeningen veroorzaken. Daarnaast speelt het management van de veehouder een enorm belangrijke rol in het optreden van letsels ten gevolge van huisvesting.

Ingrepen is veel tastbaarder en hoort bij dierwelzijn, heb ik hierin niet opgenomen.

Succes!

Groeten,

5.1.2.e

From: "5.12.e" <5.12.e@minlnv.nl>
Sent: Mon, 4 Oct 2021 16:24:59 +0100
To: "5.12.e" <5.12.e@minlnv.nl>
Cc: "5.12.e" <5.12.e@minlnv.nl>
Subject: Re: Voorstellen formatie

Heel goed om alvast aan zinnen te werken. Het is niet de bedoeling dat LNV zelf actief allerlei zaken aan de formateur gaat aanbieden. Alleen op verzoeken moet er geleverd worden. Zou mooi zijn als dat verzoek dan ook komt. We bespreken dit morgen ook in het mt en er komt ook nog specifiek een gesprek over dierenwelzijn met 5.12.e. Dan zou ik de omgang met het amendement irt de formatie ook wel weer even willen bespreken. Kortom, goed om alvast zinnen voor te bereiden zodat we ze kunnen inbrengen indien erom wordt gevraagd. En hopelijk kunnen we via 5.12.e nog wat sturen daarin.

Op 4 okt. 2021 om 17:14 heeft 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl> het volgende geschreven:

Dag 5.12.e

In het kader van het amendement hadden we besproken aan voorstellen richting de formatie te gaan werken, concreet ook aan een paar zinnetjes die we daar graag in zouden zien terugkomen. Nu de formatie op stoom lijkt te gaan komen, heb ik daar een begin mee gemaakt. Daarbij kwam ik op de volgende vraag.

Het amendement gaat in grote lijnen in feite over de toekomst van de veehouderij – weliswaar door de bril van dierenwelzijn en diergezondheid, maar daarbij benadrukken we zelf het belang van integraliteit bij het zoeken naar oplossingen. Het leek ons daarom geen slecht idee om te kijken of we tot een paar zinnen kunnen komen die de passage in het regeerakkoord over de veehouderij zouden kunnen vormen, wat ons betreft. Als het inderdaad een kort regeerakkoord wordt (met daarna een langer regeerprogramma), dan zou het voor ons behulpzaam zijn als daarin de kern van de opgaven goed vervat wordt, inclusief de samenhang daartussen. In zo'n passage zouden we iets kunnen opnemen over dierenwelzijn en diergezondheid, en eventueel de relatie met het amendement, en ook over de andere opgaven. De zinnen zouden geformuleerd kunnen worden op basis van de bestaande formatiefiches van DAD en de strategische agenda van LNV. Onze fiches zouden we dan bijvoorbeeld gebundeld kunnen aanbieden met het tekstvoorstel als 'oplegger'.

Wat denk jij van zo'n idee? Zou dit zinvol kunnen zijn? Zo ja, hoe zouden we dat kunnen aanpakken? Ik ben benieuwd hoe je hier tegenaan kijkt.

Hartelijke groet,

5.12.e

5.12.e

.....
Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
 Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag
 Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

.....
 M 5.12.e

5.12.e @minlnv.nl
www.rijksoverheid.nl/lnv

From: "5.1.2.e" <5.1.2.e@minlnv.nl>
Sent: Mon, 4 Oct 2021 16:26:31 +0100
To: "5.1.2.e" <5.1.2.e@minlnv.nl>
Cc: "5.1.2.e" <5.1.2.e@minlnv.nl>
Subject: RE: lijst benadelingen
Attachments: Impactsessie veehouderij 030821 verslag.docx, Impactsessie dierenwelzijnsorganisaties 040812 Verslag.docx, Impactsessie dierhouderij overig 230821.docx, Samenvatting DAD.docx

Hierbij het verslag voor de DAD sessies en jouw verslagen aangevuld met de deelnemers.

Groeten,

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>
Verzonden: zondag 3 oktober 2021 22:13
Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>
CC: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>
Onderwerp: lijst benadelingen

Ha 5.1.2.e

Heb op de T-schijf in de Miro-map de 4 impactsessies met stakeholders aangepast en het Google-document bijgewerkt. Handig document zo!

- Heb voor de verslagen van de DW en veehouderijssessie een nieuw document gemaakt – die andere twee in de basis hetzelfde gemaakt. Format en rubricering zitten er nu in. Ik heb de elementen omtrent gezelschapsdieren in een apart document gezet.
- Zou jij nog de deelnemers van de verschillende sessies kunnen terugzoeken en die aanvullen?
- Hebben we de verslagen van de drie DAD-sessies nu ook in een samengevat document staan?
- In de Google-Docs lijst staan volgens de belangrijkste benadelingen volgens mij in. Heb ook de impactanalyse van LTO erin verwerkt. Misschien goed om die ongeriefanalyses van de WUR nog even snel door te scannen of daar nog benadelingen in staan die niet mogen ontbreken?
- Morgenavond, dinsdagochtend laatste check, en dan kan de lijst met benadelingen uit voor de uitvraag.

Groet! 5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

.....
Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
 Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag | B-noord 4
 Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

.....
M 5.1.2.e
 5.1.2.e @minlnv.nl
www.rijksoverheid.nl/lnv

Impactsessie veehouderij

DATUM: 03-08-2021

AANWEZIG: 5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

VRAGEN

- 1 Welke benadelingen op dierenwelzijn en diergezondheid vinden momenteel plaats met het voornaamste doel om dieren te kunnen huisvesten?
- 2 Wat zijn de dilemma's en consequenties als die benadelingen niet meer toegestaan zijn?
- 3 Wat zijn mogelijke alternatieven?
- 4 Wanneer is een beperking van het natuurlijk gedrag van het dier een aantasting van het welzijn/gezondheid van het dier, en wanneer niet? Noem voorbeelden uit de praktijk – veehouderij op het boeren erf (antwoord zijn verwerkt bij de andere vragen)
- 5 Bij welke huidige ontwikkelingen en ambities in de sectoren sluit dit amendement slecht aan, en welke risico's zijn er?
- 6 Bij welke ontwikkelingen en ambities in de sectoren sluit dit amendement goed aan, en welke kansen zijn er?

INPUT PER VRAAG (samengevat)

* Een aantal veehouderij organisaties heeft na de impactsessies nog een aanvullend document toegestuurd (gezamenlijke impactanalyse – die is hieronder ook meegenomen).

1 Welke benadelingen op dierenwelzijn en diergezondheid vinden momenteel plaats met het voornaamste doel om dieren te kunnen huisvesten?

Beperken natuurlijk gedrag

- Beperking hoeveelheid leefruimte
- Zeugen in kraamstallen met kooien
- Scheiden ouderdieren van jongen
- Niet natuurlijk voortplanten
- Wijze van voer verstrekken – geen eten/drinken tijdens transport
- Solitair huisvesten

Ingrepen

- Staarten couperen
- Onthoornen
- Doden haantjes pluimveehouderij

- Snavel inkorten leghennen
- Kortwieken
- Castratie, vaccinatie, oormerken

Overig ongerief

- Roostervloeren
- Vangen/laden dieren t.b.v. overplaatsen of afvoer naar de slacht
- Transport dieren dicht op elkaar
- Dieren vastzetten in voerhekken en soms aanbinden t.b.v. selectie / verzamelen (verzamelcentrum)
- Gebruik drijfmiddelen

2 Wat zijn de dilemma's en consequenties als die benadelingen niet meer toegestaan zijn? (hier kunnen ook de doelen van de benadelingen uit worden gedestilleerd)

Doelen / dilemma's benadelingen

- Ingrepen gebeuren met een reden. Wordt gedaan voor voedselveiligheid, welzijn en gezondheid
- Risico voor veiligheid – dieren of boer verwonden. Ook bij transport
- Verbieden ingrepen gaat ten koste van dierenwelzijn en gezondheid
- Het behandelen van dieren kan een aantasting zijn maar tegelijkertijd ook goed zijn voor dierenwelzijn. Diergezondheid.
- Direct scheiden van koe en kalf t.b.v. melken: kortdurende aantasting van he welzijn, daarna betere controle van koe en kalf en betere gezondheid van beide.
- Couperen is kleine ingreep in vergelijking met de welzijnsellende die staartbijten met zich meebrengt. Gebeurt in alle huisvestingssystemen.
- Weidegang/ alle dieren buiten kan aantasting zijn zonder beschutting/ vrije keuze.
- Het aanbieden van een comfortabele ligplaats vraagt om daartoe passende huisvesting.
- Sterfte% in natuur vele malen hoger dan in zorgvuldige veehouderij.
- Bewaking gezonde bloedwaardes om indien nodig passende maatregelen te kunnen nemen.
- Door het onthoornen van dieren worden rangordeconflicten niet voorkomen, de schade daarvan, met bijbehorende consequenties voor diergezondheid en dierenwelzijn wel
- Niet natuurlijk voortplanten gebeurt o.a. om erfelijke ziekten te voorkomen
- Goede individuele zorg voor pasgeboren dieren – voorkomt ook ziekte

Consequenties (uiteindelijk)

- Huisvesting / stal moet ingrijpend worden aangepast
- Geen zuivelproductie meer in NL
- Meer antibioticagebruik, meer sterfte, meer emissie
- Lagere hokbezetting heeft gevolgen voor financiering stal
- Zware investeringen om vloeren aan te passen
- Meer naar buiten betekent meer druk op leefgebied en verspreiding ziekten
- Door niet castreren gaat kwaliteit vlees achteruit
- Negatieve beïnvloeding NL concurrentiepositie
- Niet meer kunnen hergroeperen betekent geen/minder homogene koppels en dus meer transportbewegingen
- Slachten in het buitenland onder slechtere omstandigheden
- Het aanbieden van schoon en voldoende voer vraagt om daartoe passende huisvesting.
- Geen transport meer mogelijk

3 Wat zijn mogelijke alternatieven?

Boerenerf lijken te ontbreken

- Ruimere kraamhokken waar zeug los kan
- Grotere strohokken
- Fokken, afmesten allemaal op eigen bedrijf – heeft ook nadelen
- Dieren blijven op bedrijf waar ze geboren zijn – dus minder dieren of meer ruimte (minder/geen transport)
- Verhogen vakmenschap chauffeurs laden/lossen waardoor drijfmiddelen niet nodig zijn
- Reistijd beperken slachten op locatie – minder opbrengst veehouder
- Bij verzamelen: meer gebruik maken van hokken dan van aanbinden
- Chemische castratie
- Hoornloos fokken

5 Bij welke huidige ontwikkelingen en ambities in de sectoren sluit dit amendement slecht aan, en welke risico's zijn er?

- Wetsvoorstel doorkruist vrijwel alle afspraken met de diverse sectoren. Onbetrouwbare overheid.
- Traceerbaarheid/voedselveiligheid vereisen een goede I&R.
- Extensievere houderij levert risico's op m.b.t. emissies, diergezondheid en volksgezondheid.
- Ambities sluiten niet aan bij duurzame zuivelketen en marktinitiatieven vanuit zuivel caring dairy, beter voor boer, dier en milieu, planet proof, arla garden ed.
- Als het doel van het AMT is de 'bio-industrie' Nederland uit te krijgen lost dat het probleem niet op omdat import uit andere lidstaten en derde landen doorgaat.
- Voor de gehele keten en de BV Nederland is het verstandig een aanpak op Europees level playing field na te streven. Het risico van dit AMT is dat Nederland zich met alle goede bedoelingen buiten de EU plaatst.
- In elke dierlijke sector vindt al ontwikkeling plaats op dit vlak. Van groot belang om tempo door sector te laten bepalen, niet door deze wet. Haastige spoed...
- Amendement sluit niet aan bij ambities vitale varkenshouderij.
- Ventiel export valt weg. Bij grote wijzigingen zoals bij fosfaatreductie het geval was, was export van dieren een heel belangrijk afzetkanaal wat ervoor zorgde dat de dieren niet allemaal in het slachthuis eindigden en er een betere opbrengst voor de veehouder gerealiseerd kon worden. Dit kan vaker een essentieel kanaal zijn zoals bij stikstof mogelijk. Bij reductie veestapel is het van belang meerdere afzetkanalen te hebben om de overtollige dieren ergens kwijt te kunnen. Transport, verzamelen en export zijn hierbij van groot belang.
- Sectorplan kalvesector richt zich op de integrale aanpak van de verschillende issues die nu spelen (verder reduceren AB-gebruik, verhogen van Diergezondheid, klimaatdoelstellingen, emissiereductie). Indien amendement veel impact heeft op de manier van houden dan is de vraag welke van de ambities in het sectorplan nog (economisch) haalbaar zijn.
- In veel houderijen worden huisvestingsrichtlijnen en houderijrichtlijnen ontwikkeld. Gebaseerd op praktijkkennis en wetenschappelijke toetsing. Het veel te lichtvaardig aangenomen amendement ontmoedigd deze voortgang.
- 2023 gaat volstrekt voorbij aan gedane investeringen voor langere termijn
- Amendement verlamt elke vorm van ontwikkeling.

- We moeten ons realiseren dat we ook in een Europese markt zitten en Nederland geen eiland is. Strakke regels in NL kan soms onvoorziene gevolgen hebben doordat het in buurlanden wel kan. hierdoor krijg je soms "gekke" dierstroom.

6 Bij welke ontwikkelingen en ambities in de sectoren sluit dit amendement goed aan, en welke kansen zijn er?

- Sectoren zijn in veel gevallen bezig om d.m.v. sectorprogramma's ingrepen uit te faseren. Daarvoor is het nodig dat er tijd en geld is om de alternatieven goed in kaart te kunnen brengen. Dat tijdschap loopt voor veel sectoren nog zeker 10-15 jaar door.
- In het algemeen past dit amendement bij de waarden van biologische landbouw waarbij het dier zoveel mogelijk het natuurlijke gedrag kan uitoefenen. Maar het botst met productiedoel/veiligheid/traceerbaarheid + overweging van tempo, biologisch kan óók niet op korte termijn voldoen aan dit amendement.
- Kies voor een integrale benadering van natuurlijk gedrag in relatie tot dierenwelzijn en diergezondheid.
- De ontwikkeling van houderijrichtlijnen en huisvestingsrichtlijnen in de hobbymatige houderij.
- Kansen om het signaal van "Nederland" over te brengen naar internationale standaarden EFSA/ISO/F2F dat niet enkel "Nederlandse" dieren voldoen maar overal ter wereld zelfde eisen gelden/ uitgaan van het dier.
- Amendement is een kans om redelijk doel te definiëren.
- Wetenschappelijke basis ontbreekt. Hier kans.

Suggesties voor wetswijziging / specificatie / andere opmerkingen:

- Voortplantingstechnieken voor genetische vooruitgang is een redelijk doel
- Emissie en geur beperken als redelijk doel?
- Onderscheid ingrepen die een redelijk doel dienen? 2.8
- Individueel behandelen van dieren als redelijk doel
- Minimale houderijvoorschriften. Huisvesting richtlijnen
- Maatlat duurzame veehouderij en labels kunnen link leggen naar de markt.
- Waarom niet de benadering gekozen van vermindering van mogelijk ongerief?
- Redelijk doel definiëren
- Houd aansluiting bij de EU waar tevens een belangrijke taak voor de overheid ligt wat in Nederland boven Europees wordt ingevoerd moet onmiddellijk op de Europese agenda worden geplaatst. De aanpak TF ABRES is daarin een voorbeeld waarbij de Nederlandse ambitie tot reductie zich door agendering heeft vertaald in een Europese wetenschappelijk onderbouwde context en uitwerking in verordeningen waarmee een level playing field is bereikt.
- Onbegrijpelijk dat dit amendement is aangenomen in een tijd waar de sector juist vele aanpassingen heeft gedaan om tegemoet te komen aan het welzijn. De KNMvD heeft zich de

afgelopen jaren ingespannen om aan vele onderwerpen te werken en met goed resultaat. Is dit voor niets geweest?

- ALS ALTERNATIEF voor deze sessie. Ga op basis van besluit houders van dieren wat er allemaal al wél is geregeld in het kader van het amendement en ga vervolgens mij in gesprek om te kijken welke oplossingen bedacht kunnen worden en/of de impact van het loslaten van deze onderdelen uit het besluit (SBK - 5124).
- De keerzijde van het AMT is dat het ontwikkelingen en ambities in de sectoren een enorme deuk oplopen omdat het spanningsveld tussen overheid en private sector onder hoogspanning zet.
- Het risico van het AMT is verdere jurisdisering waarin de 'norm' in rechtszaken bepaald zal gaan worden. Het AMT heeft menig wel denkend mens de wenkbrauwen doen fronsen dat zullen voorspelbaar de juridische uitspraken ook gaan doen. Het risico bestaat dat de aansluiting volledig zal verdwijnen als niet te begrijpen juridische uitspraken niet alleen individuele consequenties hebben maar hele houderij systemen op de kop zetten
- Het risico van de toelichting op het amendement dat het niet geldt voor gezelschapsdieren zorgt ervoor dat de houders tegen elkaar worden opgezet. Dit wordt als oneerlijk ervaren.
- De achtergrond van het amendement lijkt gericht op het stoppen van het houden van dieren. Alle dieren.
-

Impactsessie dierhouderij organisaties overig

DATUM: 24-08-2021

AANWEZIG: 5.1.2.a

5.1.2.a

5.1.2.a

VERSLAG:

Wat waren vraag 3 t/m 7?

Welke zorgen heb je als gevolg van het amendement? Welke risico's zie je? – gezelschapsdieren

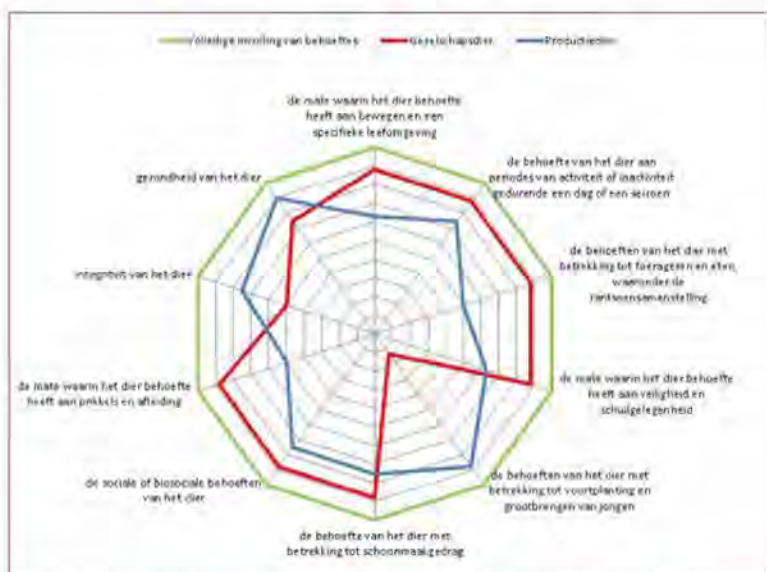
- Dat het onmogelijk wordt om dieren te houden. Zeker als het benadelen van welzijn wordt opgevat als het beperken van alle vormen van natuurlijk gedrag is er geen enkel houderijsysteem of huisvesting dat daaraan voldoet. Het houden van dieren houdt namelijk per definitie in dat hun natuurlijk gedrag op een of andere manier wordt ingeperkt.
- Het grootste risico is dat iedereen invulling geeft aan wat is dierenwelzijn, of vooral benadeling van dierenwelzijn.
- Dierhouders zorgen voor voer, veiligheid en gelegenheid tot reproductie. Voor de dieren in de vrije natuur is dat geen vanzelfsprekendheid. Vandaar dat we vaak wilde vogels zoals merels en waterhoentjes onze volières en dierverblijven zien binnendringen om daar hun jongen groot te brengen. Veel van onze houderijsystemen blijken dan ook een weldaad.
- Ik ben bezorgd dat het amendement te ruim uitgelegd wordt door de handhavers en rechters
- Huisvesting- en houderijrichtlijnen staan op website KleindierNed
- In dierenasielen zijn quarantaine en ziekenboek verplicht voor dieren die een onbekende historie hebben respectievelijk ziek zijn. Daar is het separeren /afzonderen van dieren doel met als einddoel bescherming van rest populatie/ genezing van het dier. Kan dit nog door dit amendement? Lijkt strijdig met andere wetgeving?
- Het te pas en onpas gebruiken van de term gezelschapsdier. Geen eenduidige definitie
- Wat verstaan we onder natuurlijk gedrag van gedomesticeerde dieren? Daar kan iedereen zijn invulling aan geven. Het hangt af van welk referentiepunt.
- Subjectiviteit ligt op de loer waardoor handhavers willekeur gaan vertonen
- Epigenetica is een belangrijk instrument voor mens en dier om zich aan te passen aan een veranderende omgeving zoals ook de houderij, zonder dat het welzijn in het geding komt. Mijn zorg is dat dit verschijnsel onvoldoende wordt meegenomen in de beoordelingen.
- Het gevaar is groot dat hiermee het houden van dieren uiteindelijk uitgebannen wordt wat de uiteindelijke doelstelling van de partij van de dieren is.
- Uitgangspunt van KleindierNed is dat wij onze diersoorten op verantwoorde wijze houden, zonder benadeling.
- Er wordt veel te simpel gesproken over wat natuurlijk gedrag is: alle vogels moeten vliegen, alle eendjes moeten zwemmen, etc.
- Het amendement stelt geen grenzen of normen; het aantasten van dierwelzijn is op geen enkele manier begrenst of gedefinieerd waardoor de gevolgen van het amendement niet

voorspelbaar zijn. In de meest extreme vorm zou dat kunnen betekenen dat dieren niet meer gehouden kunnen worden.

- Minivarkens worden deels in huis gehouden. In het Grote kleine Varkensboek van Ragnhild Diepens
- Zonder goede definitie van wat natuurlijk gedrag is wordt dit lastig: gedrag zoals dieren dat in de vrije natuur zouden vertonen of gedrag zoals dat van nature wordt vertoond in opgesloten/gehouden omstandigheden?
- Dieren in de vrije natuur zijn voortdurend bezig met hoeden voor predatie, zoeken van voer en handhaven van territorium. Dit geeft voortdurende stress. Vliegen, graven en zingen is dan ook vaak noodzakelijk gedrag in de vrije natuur die niet nodig is in de gehouden situatie. Het is dus geen noodzakelijk natuurlijk gedrag. Daar zijn voorbeelden van te over.
- De hobbymatig gehouden landbouwhuisdieren schapen, geiten, varkens, runderen heeft NBvH ingebracht tijdens de veehouderijssessie.
- Samenwerken en overleg met de diverse belangenorganisaties levert meer op dan van boven af regels opleggen. Er is geen hobbyist die zijn eigen dieren benadeelt
- Dat er meer controle en handhaving ontstaat en uitwassen voorkomen worden
- Grootste risico is dat 48,8% van alle Nederlanders geen gezelschapsdier (welke definitie je hier ook aan hangt) meer kan houden,
- Uitgangspunt moet zijn benadeling. Maar hoe stellen we vast dat sprake is van benadeling. Daarover bestaan verschillende visies. Aan de uiteinden van het spectrum is het duidelijk,
- Er liggen van uit kleindierNed duidelijke lijnen en omschrijvingen laten we die gaan gebruiken. Geeft helderheid.
- Er bestaan zorgen dat dierenasielen te weinig ruimte en financiën hebben om hun dieren op uliem gewenste manier te kunnen huisvesten. Tijdelijk verblijf is iets anders dan definitief of langdurig verblijf: stelt andere eisen aan huisvesting. Belangrijk daar rekening mee te houden.
- In de RDA-zienswijze Denkkader dierenwelzijn is een globale analyse gedaan van het welzijn en de welzijnsrisico's van gehouden dieren; Hieruit blijkt dat het in geen van de gevallen volledig wordt voldaan aan de behoeften van het dier en dat bij gezelschapsdieren de grootste impact van de houderij ligt in de impact op de voortplantingsbehoefte en de integriteit van het dier. Omdat er ook sterk positieve gevolgen zijn van de houderij; denk bijvoorbeeld aan voeding en gezondheid, is het de vraag of dit ernstig is voor het dier. De gevolgen van het amendement zijn hier onduidelijk; Er is sprake van een niet volledig kunnen voldoen aan bepaalde behoeftes van het dier gekoppeld aan de manier van houden (houderijsysteem). Formeel is dit verboden, zodat in een extreem geval gesteld kan worden dat het houden van dieren met dit amendement niet meer mogelijk is, terwijl wij ervan overtuigd zijn dat gezondheid en welzijn van gezelschapsdieren op een hoog niveau ligt.
- Zorgen over het verdwijnen van de vele diersoorten en diversiteit
 - Zorgen over wat als een gezelschapsdier wordt beschouwd en wat niet. Behoren 'kijkdieren' (niet bedoeld voor interactie met de mens) hier ook toe? Herpeten zijn kijkdieren die onderdeel zijn van gezelschapsdieren. Zo ook vissen.
 - Zorgen over het sentiment áchter de wetsaanpassing.
 - Zorgen over interpretatie van dierenwelzijn in relatie tot houderijsysteem. Er is voor herpeten en vissen op soortniveau weinig wetenschappelijk onderzoek beschikbaar over minimumrichtlijnen om te voorkomen dat welzijn wordt aangetast. Vakverenigingen hebben wel care sheets.
- Concrete voorbeelden:
- Neutralisatie kat: voor de kat bestaan er twee houderijsystemen; de binnenkat (geen mogelijkheid om zelfstandig naar buiten te gaan) en de buitenkat (wel een mogelijkheid om zelfstandig naar buiten te gaan. Om een kat als buitenkat te kunnen houden is neutralisatie eigenlijk een voorwaarde omdat er anders een groot overschot aan katten zou ontstaan met

alle gevolgen voor dierenwelzijn van dien. Neutralisatie beperkt de kat echter wel in een mogelijk essentiële behoefte namelijk de zorg voor nageslacht. De binnenkat zal meer risico hebben op het gebied van prikkels en biosociale behoeften.

- Neutralisatie reu: anders dan bij teven heeft de neutralisatie van de reu geen gezondheidsvoordelen (bij de teef is dat minimaal ras afhankelijk, maar dat voert nu wat ver). Neutralisatie kan echter de dominantie van een hond doen afnemen waardoor het dier meer sociaal gehouden kan worden, met alle voordelen van dien.
- Leewieken zwem- of loopvogel: leewieken (het verwijderen van een deel van de vleugel) is op dit moment bij wet verboden. Het alternatief is het houden in volières of het kortwieken van de dieren. Het is echter niet helemaal duidelijk welke situatie voor het dier welzijn technisch het gunstigst is. (Het regelmatig vangen en kortwieken betekent een terugkomend stressmoment)
- Houden van vogels in een buiten volière: in een buiten volière hebben vogels over het algemeen meer ruimte en worden ze in ieder geval blootgesteld aan natuurlijke weersomstandigheden. Daarentegen is het risico van besmetting door wilde vogels wel veel groter bij deze methode van houderij.
- Houden van een konijn binnen: het mag duidelijk zijn dat voor het merendeel van de binnenkonijnen geldt dat zij geen mogelijkheid hebben tot het graven van diepe holen waarin ze zich kunnen verschuilen. Dit valt echter wel onder het natuurlijk gedrag van het konijn. Het lijkt er echter op een konijn dat wel de mogelijkheid heeft om in een voldoende diep substraat te rommelen en daarnaast over een veilige schuilplaats beschikt zich uitstekend aan kan passen aan de nieuwe situatie een geen meetbaar onwelzijn ervaart.

Figuur 2: Invloed van gebruiksculturen op het welzijn, de gezondheid en de integriteit van een willekeurig dier

Welke zorgen heb je als gevolg van het amendement? Welke risico's zie je? – dierenruinen

- Subjectiviteit en/of onduidelijkheid m.b.t. terminologie, weging en/of handhaving daarvan.
- Zorgen over subjectiviteit van terminologie: redelijk doel, houderijsysteem,
- Dat dieren zo veel mogelijk gehouden worden op een manier die de diergezondheid en -welzijn centraal stelt.
- Wij hebben zorg dat alle houderijen tuinen en parken over één kam worden geschoren en dat daarmee het voortbestaan van dierenruinen in gevaar komt. Dierenruinen hebben al een eigen systeem waarbij dierenwelzijn wordt geborgd.
- Hoe omgaan met geboortebeperving en bachelor groepen

- Zorgen over handhaafbaarheid
- Wordt er alleen naar de situatie ter plekke gekeken of ho
- Dierentuinen vallen onder aparte wetgeving waarin van alles wordt gecontroleerd door de overheid, daarin is dierenwelzijn al geborgd qua controle. Hoe valt dat samen met dit amendement? Vallen dierentuinen als houderijsysteem dan buiten het amendement? Net als nu al een toezegging is gedaan richting gezelschapsdieren
- Wordt alleen de situatie ter plekke beoordeeld, of hoe het past in een groter geheel (i.e. fokprogramma)?
- Zorgen: Blijvende onduidelijkheid over de definities binnen deze wet (ook op het gebied van handhaving). Denk aan wat is een houderijsysteem, gezelschapsdier, redelijk doel. Daarnaast is extra regeldruk bovenop de toch al strikte dierentuिनwetgeving een zorg. Is het verschil tussen een gezelschapsdier en dierentuindier altijd goed te onderbouwen?
- Dat wettelijke dierentuindoelen als educatie en conservatie van ondergeschikt belang worden.
- Wetenschappelijke basis om welzijn te meten is nodig
- Conservatie (in wild) is belangrijke basis of redelijk doel. Kan dat voortbestaan?
- Subjectiviteit van de termen is wel een zorg. Gaat om de woorden houderijsysteem bijvoorbeeld, maar ook over natuurlijk gedrag en redelijk doel.
- Subjectiviteit ligt op de loer. Beoordeling moet plaatsvinden op wetenschappelijke basis. Hoe is dat te borgen voor de enorme diversiteit aan dieren die in dierentuinen aanwezig zijn.

Welke zorgen heb je als gevolg van het amendement? Welke risico's zie je? – overige dierhouderij

- Dat houderijsystemen verboden worden zonder dat er goede alternatieven zijn.
- Elk houderijsysteem beperkt dieren wel ergens, bv ruimtelijk. Er is een zorg dat houden van dieren met de meest strikte uitleg niet meer mogelijk is.

Welke zorgen heb je als gevolg van het amendement? Welke risico's zie je? –veehouderij

- Dat houderijsystemen verboden worden zonder dat er alternatieven zijn
- De kosten voor alternatieven, als die er al zijn lopen de pan uit en dat zal voor veel gezelschapsdier houders

Welke hoop heb je als gevolg van het amendement? Welke kansen zie je? – gezelschapsdieren

- Kansen: zie ik niet, althans niet in deze discussie en anders dan de discussies over het dierenwelzijn die we al voeren
- Dat er houderijvoorschriften komen voor het houden van gezelschapsdieren
- Dat het leidt tot een hoger dierenwelzijn (geldt voor alle categorieën).
- Kansen voor betere houderij-eisen en handhaving
- Er komt eenduidigheid op wat een diersoort nodig heeft
- Kansen zie ik voor de verdere ontwikkeling van houderij- en huisvestingsrichtlijnen. Dat is de focus van KleindierNed
- Zou fijn zijn als deze wetgeving ook leidt tot eisen voor betere huisvesting(systemen) voor gezelschapsdieren. Nu ongedefinieerd/ onduidelijk /onder de maat en te weinig handhaafbaar.
- Bij goede houderij en huisvestingsrichtlijnen zijn er geen zorgen voor dierenwelzijn en diergezondheid.
- Hoop dat er rekening wordt gehouden met verschillen tussen diverse rassen qua temperament.
- Hoop: grote zak met geld vanuit TK voor het uitvoeren van onderzoek op soortniveau omtrent waaraan een houderijsysteem moet voldoen om voor herpeten en vissen het dierenwelzijn te waarborgen.

- Houderijvoorschriften gebaseerd op gedegen wetenschappelijk onderzoek, met inbreng van kennis vakverenigingen.
- GGP's die als scharnierpunt fungeren tussen wetgever, houder en handhaver.

Welke hoop heb je als gevolg van het amendement? Welke kansen zie je? – dieren tuinen

- Dat dieren zo veel mogelijk gehouden worden op een manier die de diergezondheid en -welzijn centraal stelt.
- Welzijn voor alle dieren in alle dieren tuinen gaat nog verder omhoog
- Er komt eenduidigheid op wat een diersoort nodig heeft
- Hoop: een heldere, werkbare en (wetenschappelijk) onderbouwing van definities en houderij eisen waarbij dierenwelzijn centraal staat en waardoor er minder ruimte overblijft voor persoonlijke interpretatie bij beleids mensen en handhavers.

Welke hoop heb je als gevolg van het amendement? Welke kansen zie je? – overige dierhouderij

- Dat dieren zo veel mogelijk gehouden worden op een manier die de diergezondheid en -welzijn centraal stelt.

Welke hoop heb je als gevolg van het amendement? Welke kansen zie je? – overige veehouderij

- Dat (nuts)ingrepen snel worden uit gefaseerd.

Vraag 3 t/m 6 – gezelschapsdieren

- Beperking bewegingsvrijheid, voortplantingsmogelijkheden (castratie) en vrije partnerkeuze.
- Gezondheidsproblemen door fokkerij (overdrijving uiterlijke kenmerken, inteelt).
Welzijnsproblemen door slecht management, voeding, opvoeding
- Katten en honden de ruimte geven kan weleens lijden tot grote schade en dierenleed
 - Hoe dan?
- De ruimte om te vliegen voor onze vogels is niet onbeperkt want anders vliegen ze weg maar binnen onze houderij richtlijnen is het wel voldoende om hun natuurlijk gedrag te vertonen
- Moeilijk om hier antwoord op te geven. Wij zien zelf geen benadelingen van welzijn bij het huisvesten van dieren, mits gehouden conform de richtlijnen.
- Wij snappen dat jullie alles in beeld willen brengen, maar wij zijn bang dat het contraproductief werkt. Alles wat je noemt kan tegen je gebruikt worden.
- De resultante van de voordelen van de huisvesting afgewogen tegen de nadelen pakt vaak gunstig uit voor het dier. In de vrije natuur resten van 12 eendenkuikens er 2 of 3. in de gehouden situatie allen.
- Indien we geen oorspronkelijke dieren meer kunnen houden missen we de buffer voor terugplaatsing in de natuur na calamiteiten.
- - lichamelijke ingrepen (castratie)
- Het onnodig scheiden van dieren waardoor weer het welzijn in het gedrang komt
- Onvoldoende kennis van diergedrag waardoor welzijns- en gezondheidsproblemen bij individueel dier en dieren in groepen niet worden herkend
- Onvoldoende gespecialiseerde dierenartsen beschikbaar (voor bijzondere soorten)
- Geboortebepierking
- Weghalen jongen op tijdstippen die niet overeenkomen met natuurlijke moment van scheiden.
 - Dieren langere tijd bij moederdier laten blijven
- Benadeling van dieren vergeleken bij de vrije natuur zijn er niet, de vrije natuur is veel 'wreder'.

- Dat is wat te kort door de bocht naar mijn mening. De benadelingen zijn vooral anders.
- - beperking natuurlijk gedrag: sociale interactie, voortplanting exploratie, foerageren etc.)
 - Dieren houden zonder het beperken van bepaalde vormen van natuurlijk gedrag is onmogelijk
- Beperking voortplantingsvrijheid. Beperking uitdagende omgeving
 - Overpopulatie
- Geboortebeperking, zowel tijdelijk als permanent. Vliegbeperking door kortwieken. Ook indirecte gevolgen van huisvesting, zoals luchtkwaliteit, geluid en lichtinvloeden
 - Voor veel vogels is vliegen een noodzakelijk kwaad. Om te vluchten of om voer te zoeken. Kortwieken of leewieken is dan geen benadeling maar geeft juist kans op heel veel ruimte.
- Welzijnsproblemen door slecht management, voeding, opvoeding
 - Een definitie van welzijn ontbreekt in de wet
- Designerrassen
 - Stoppen met designerrassen fokken
 - Je kunt bepaalde vormen van fokkerij verbieden (die gezondheid en welzijn benadelen). Dat is nu al het geval
- Diertransporten
 - Vervoeren van dieren is een onderdeel van vrijwel alle houderijsystemen al is het alleen maar om genetisch materiaal te kunne overdragen. Een verbod daarop zou houderij onmogelijk maken.
- Beperking ruimtelijke vrijheid (feitelijk per definitie). Beperking voortplantingsvrijheid (neutralisatie). Aanpassing van het dieet
 - Het is de vraag of binnen een strikte uitleg van het amendement het houden van dieren nog mogelijk is. Immers binnen een strikte uitleg zou je kunnen motiveren dat elke houderij een aanpassing van het dier vraagt met welzijnsrisico's van dien. In de huidige vorm geeft het amendement geen grenzen.
 - Belangrijkste beperking: inperking van de bewegingsvrijheid (binnen-/buitenterrarium of aquarium/vijver, hoe groot ook, per definitie een inperking.
- Indien goed houderij en huisvestingsrichtlijnen zullen de benadelingen beperkt zijn.
 - 4. Benadeling anders dan huisvesting.... Wat is huisvesting... de ruimtelijke begrenzing of alles wat met de inrichting te maken heeft? Voeding, verzorging, etc. dienen vanzelfsprekend adequaat te zijn, anders kan het welzijn worden aangetast. Dit geldt ook voor mensen.
 - Het probleem is dat er geen grens is opgenomen; is beperkte aantasting wel of niet toelaatbaar? en hoe beperkt mag?
- Sociale groepsstructuur of juist solitair leven
 - Ik heb geen zinnig antwoord op de vraag 5: benadelingen is wel heel algemeen
- Beperking vliegmogelijkheden (kortwieken)
 - Vogels houden zodat ze kunnen vliegen is voor de meeste houders niet mogelijk
 - Vogels tenminste in volière huisvesten, niet in kleine kooien.
 - Overkappen verblijven/weides/vijvers
- 3. beperking in ruimte en in voortplanting, 4. productiedieren volstoppen met antibiotica en krachtvoer
 - Er is geen referentiekader voor het begrip benadeling. Als helemaal geen enkel gedrag mag worden beperkt, dan houdt alles op en is op geen enkele manier het houden van een (hier relevant) gezelschapsdier meer mogelijk.

- Het referentiepunt voor de vraag of sprake is van benadeling moet niet zijn het "natuurlijk gedrag", maar het gedrag dat past bij dierenwelzijn, zoals een spreker het opmerkte: soort-specifiek-gedrag
- Is verboden; preventief gebruik van antibiotica is in NL verboden.
- Losse comments:
 - Als de aanpassingen te ver gaan zal de hobbydierhouderij verdwijnen uit Nederland.
 - Binnen onze houderijrichtlijnen zien wij geen benadeling in het kader van dierenwelzijn.
 - Vertrekpunt moet zijn de houderij- en huisvestingsrichtlijnen. Die moeten er dan ook wel zijn. Dat is een vereiste.
 - Wat ook nog lastig is, is dat dierhouders ook de individuele dieren (kunnen) kennen en je in je houderij daar ook altijd rekening mee houdt.
 - We moeten stoppen met het houden van dieren houden, al naar gelang wat de norm voor benadeling is.
 - Illegaliteit en de wet onderduiken wordt gestimuleerd en dat willen we niet
 - Ik denk dat erg veel dierhouders moeten gaan stoppen
 - Heel veel investeren en dat gaat niet lukken
 - Amendement zou moeten worden geïnterpreteerd als een manier om te zorgen dat alle dieren in goede omstandigheden worden gehouden, zodanig dat ze gedrag kunnen vertonen dat ze in de natuur zouden vertonen (bijv. vogels moeten kunnen vliegen, watervogels en otterachtigen moeten kunnen zwemmen) en hun welzijn niet wordt aangetast. Huisvesting moet lijken op omgeving waar ze van oorsprong voorkomen. Goede definities dierenwelzijn en natuurlijk gedrag noodzakelijk: moeten zijn gebaseerd op de laatste inzichten over dieren in de wetenschap. Goede opleidingen voor interpreteren diergedrag noodzakelijk. Sommige dieren niet meer fokken/ niet meer houden. Positieflijsten voor alle diergroepen opstellen.
 - 'Benadelingen die niet zouden mogen.' Het is helemaal niet duidelijk wat niet zou mogen. Als er houderijrichtlijnen c.q. GGP's zijn o.b.v. Wetenschappelijk onderzoek per soort, weten houders gewoon waar ze aan moeten voldoen.
 - Als ze niet kunnen voldoen aan richtlijnen moeten ze stoppen.
 - Eigenlijk kunnen bijna alle herpeten en vissen met welzijn worden gehouden, als huisvesting en verzorging maar in orde zijn (conform Richtlijn/GGP).

Vraag 3 t/m 6 – dierentuinen

- 3. Ruimtebeperking, anticonceptie in brede zin, groepssamenstelling
- Geboortebepierking in alle vormen
- Beperkingen in leefruimte, gebiedsgrootte, daarnaast kunnen er aanpassingen zijn in klimatologische omstandigheden. Ook de samenstelling van een groep kan anders zijn dan in de vrije natuur, de vraag is dan wel of dit een benadeling is.
- 3. Dit hangt van de definitie van 'het doel' en van 'benadelingen'. Voor een dierentuin is het wettelijke doel van huisvesten altijd educatie en conservatie. Deze doelen worden van een steeds groter belang gelet op de status van de 'vrije natuur'. Voor de hand liggende opvattingen van het begrip benadelingen zijn kortwieken/steriliseren/ transporteren. We kunnen echter stellen dat niet elke benadeling welzijnsproblemen veroorzaakt, dan wel een

lichamelijke ingreep is. Het is wenselijk om de afweging van het begrip benadeling altijd een wetenschappelijke onderbouwing te geven.

- - beperking natuurlijk gedrag: sociale interactie, voortplanting exploratie, foerageren etc.)
- 6. Dit heeft een directe impact op het soortbehoud, dierenwelzijn, soort specifiek gedrag (e.g. grootbrengen van jongen) etc. Als ruimtebeperking (bv i.v.m. de ruimte die ze in de natuur nodig hebben) hier ook onder komt te vallen, dan zijn vrijwel geen soorten meer te houden in dierentuinen. En dus houden we geen back-up populaties meer in stand, geen herintroductie geen educatie etc.
- Dit amendement werkt contraproductief om het dierenwelzijn te behouden/bevorderen.
- 4. veterinaire handelingen en transport zouden in het slechtste geval ook gezien kunnen worden als stressgevend en dus een benadeling. Dit is echter de basis om een hoog welzijnsniveau te bieden en tevens om uitwisselingen op het gebied van conservatiedoelen mogelijk te maken.
- Definitie welzijn moet vastgelegd worden. Nu ligt focus op de negatieve kant, terwijl de positieve kant ook van belang is om te benadrukken. 1 negatieve ervaring betekent nog niet dat welzijn is aangetast. Maar hoe is dat vast te leggen en hoe is dat te handhaven?
- Sociale groepsstructuur of solitair leven
 - In het kader van een groter geheel (fokprogramma's, internationale samenwerking) kan het soms zijn dat een soort niet in zijn natuurlijke groepssamenstelling wordt gehouden, zodat dit in andere groepen wel mogelijk is.
- Transporten geven een zekere vorm van stress, maar het leven in de vrije natuur geeft ook stress. Een stressloos bestaan in een houderijsysteem is dan ook onwenselijk wat geeft geen natuurlijke situatie weer.
 - Definities in de wet vastleggen, ook om handhaafbaarheid te faciliteren
- 4. Diertransporten (als onderdeel van fokprogramma's).
 - Dan zijn fokprogramma's op wereld of Europees niveau niet te doen, dan is het redelijke doel van een dierentuin (conservatie) niet uit te voeren
- Benadeling en redelijk doel: hier moet wel een wetenschappelijke basis aan ten grondslag komen te liggen om het uitvoerbaar te maken en handhaafbaar
 - Hier moeten definities voor komen
- Beperken vliegen (kortwieken)
 - Vogels alleen maar in volières houden
- Ruimtelijke beperking met bijvoorbeeld schrikdraad. Is dat welzijnsverlagend, is daar onderzoek over? Aan te tonen?
 - Onderzoek doen welke ruimtelijke beperking niet welzijnsverlagend zijn en die toepassen

Vraag 3 t/m 6 – overige dierhouderij

- - beperking natuurlijk gedrag: sociale interactie, voortplanting exploratie, foerageren etc.)
- Lichamelijke ingrepen (castratie, couperen, onthoornen)
- Beperking voortplantingsvrijheid. Beperking uitdagende omgeving.
- Gezondheidsproblemen door fokkerij (overdrijving uiterlijke kenmerken, inteelt). Welzijnsproblemen door slecht management, voeding, opvoeding
- Welzijnsproblemen door slecht management, voeding, opvoeding
- Beperking ruimtelijke vrijheid (feitelijk per definitie). Beperking voortplantingsvrijheid (neutralisatie). Aanpassing van het dieet

Vraag 3 t/m 6 – veehouderij

- - beperking natuurlijk gedrag: sociale interactie, voortplanting exploratie, foerageren etc.)

- - lichamelijke ingrepen (castratie, couperen, onthoornen)
- Welzijnsproblemen door slecht management, voeding, opvoeding
- Welzijnsproblemen door te vroeg weghalen kalveren bij moeder.
- Gezondheidsproblemen: infectieziekten, klauw/pootproblemen, luchtwegproblemen door slechte ventilatie,
- Gezondheidsproblemen door fokkerij (overdrijving uiterlijke kenmerken, inteelt).
Welzijnsproblemen door slecht management, voeding, opvoeding

Vraag 7 – gezelschapsdieren

- Als dieren veranderd worden om ze te kunnen houden, als ingrepen aan het lichaam plaatsvinden (leewieken, dieren aanpassen aan houderijsysteem) of dieren op ongezonde (uiterlijke) kenmerken worden gefokt, waardoor natuurlijk gedrag niet meer mogelijk is of waardoor welzijns-/gezondheidsproblemen ontstaan. Uitgezonderd het voorkomen van voortplanting: voortplanting kan in slechtste geval leiden tot aantasting welzijn door te grote groepen.
- Als sociale dieren alleen worden gehouden of solitaire dieren in groepen.
- Rekening houden met behoeften individuele dier: niet elk dier binnen een soort is hetzelfde.
- Start een brede discussie over natuurlijk gedrag
- Wederom hier een begripskwestie rondom Natuurlijk gedrag. Geef hier eerst maar een duidelijke definitie voor zou ik zeggen
- Gedomesticeerd dier versus dier in de vrije natuur.
- Gedrag dat leidt tot gedrag dat niet meer behoort tot gedrag dat wetenschappelijk als gebruikelijk/normaal wordt beschouwd. Voorbeelden elders op deze pagina
- Een voorbeeld: veel dieren kunnen beter niet alleen gehouden worden. Dat beperkt hun soortspecifieke gedrag en benadeelt hun dierenwelzijn. Toch kan in een individueel geval gezien de historie van een gehouden dier, dat dier soms toch beter alleen gehouden worden. Zo complex is het.
- In de houderij van gezelschapsdieren is de intensiteit laag en de diversiteit van de soorten en leeftijden vaak groot. Hierdoor is de gezondheidsstatus vaak goed gewaarborgd.
- Herhaling van reeds veel opmerkingen. Wat wordt onder natuurlijk gedrag verstaan? Veel gedrag is niet noodzakelijk en het niet uit kunnen voeren benadeelt het dier ook niet. Soortspecifiek gedrag zoals zandbad nemen dient wel geuit te kunnen worden. In goede richtlijnen kan dit per diersoort worden veiliggesteld.
- Sommige vormen van natuurlijk gedrag (zoals ongecontroleerde voortplanting) staan samenleven /co-existentie van mens en dier in de weg.
- Wel: als het gedrag onderdeel uitmaakt van het telos van het dier (varkens wroeten, konijnen leven in groepen). Niet: als er een passend alternatief wordt geboden (stalverrijking)
- Dieren houden is een afwegingen van belangen mens tegen belangen dier (Vandever: perifere tegen basale belangen)
 - <https://ourenvironmentandus.wordpress.com/2014/12/16/vandever-two-factor-egalitarianism-a-bridge-to-reality-and-practicality/>
- Een beperking van het natuurlijk gedrag van een dier vormt een aantasting van het dierwelzijn als de beperking buiten het aanpassingsvermogen van een dier valt. In dit soort gevallen zie je vaak het ontstaan van alternatief vaak repetitief gedrag (stereotype gedrag) of ander afwijkend gedrag. Niet bieden van knaagmateriaal aan konijnen; traliebijten. Geen uitdagende (sociale) omgeving papegaai plukgedrag
- Losse comments:
 - Welzijn en natuurlijk gedrag kunnen op gespannen voet staan, c.q. staan dat bij herpeten en vissen heel vaak. Vluchten en schuilen voor predatoren veroorzaken

in de natuur stress, in gevangenschap niet. Drinkwater en eten zijn in de natuur niet altijd aanwezig. Een zo natuurlijk mogelijke houderij staat bij diverse soorten op gespannen voet met het dierenwelzijn.

- Focus is doorlopend negatief, alsof er van alles mis is in de houderij terwijl hobbyhouders, gedreven door kennis, continue bezig zijn met het optimaliseren van het welzijn van de eigen dieren.

Vraag 7 – dierentuinen

- Hier moet een wetenschappelijke basis aan ten grondslag liggen, wat voor de ene diersoort problemen oplevert kan voor de andere soort geen probleem zijn
- bv. doorfokken van dieren waardoor er lichamelijke ongemakken ontstaan. Kunstmatig dag en nachtritme aanpassen.
- Natuurlijk gedrag wat is dat? Pas als je dat weet je ook of een beperking een aantasting van welzijn is.
- Definitie is erg belangrijk om goed te bepalen. Wat is dierenwelzijn voor een bepaalde diersoort. Maak het Soortspecifiek. Laat het gaan over Soortspecifiek gedrag.
- 5 vrijheden Bramble inmiddels al erg oud, er zijn veel nieuwe wetenschappelijke inzichten die meegenomen zouden moeten worden om mee te gaan met de tijd
- Belangrijk hierin is dat een dier zich aan moet kunnen passen. De 5 vrijheden zijn in de praktijk lastig om je aan te houden (e.g. je moet eerst dorst hebben, dan pas ga je drinken). Dus de mogelijkheid voor een dier om zich aan te passen aan dorst/honger/ongerief etc. Als dat niet kan, dan kan je praten van een aantasting.
- Dit is een enorm lastige vraag. Er zijn steeds voor en nadelen te benoemen welke per diersoort verschillend kunnen zijn. Natuurlijk gedrag is een zeer breed te definiëren onderwerp. De vijf vrijheden zijn hiervoor te beperkt (en soms wat achterhaald) om dit vraagstuk af te kaderen. Verder zijn er erg veel factoren welke je in gevangenschap wegneemt welke wel ten goede komen aan het welzijn van het individuele dier, maar waarvan je kan stellen dat het afwijkt van 'natuurlijk gedrag'.
- Je kan pas bepalen wat een beperking is, als je definitie van natuurlijk gedrag duidelijk is. Stel je neemt 'al het gedrag dat ze in de natuur kunnen vertonen', dan zou ik zeggen dat het pas een aantasting is wanneer het onderdeel is van soort specifieke gedragingen en/of ecologische needs. Twee zilverruggen die elkaar tot de dood bevechten is heel natuurlijk gedrag, maar als ze dit in een houderij niet kunnen, is dat misschien wel een aantasting van het natuurlijk gedrag, maar het heeft een positieve invloed (of i.i.g. geen negatieve) op het dierenwelzijn.
- Definitie van dierenwelzijn is hier belangrijk. Binnen de NVD hanteren we hier een gezamenlijke definitie en deze staat centraal in de wetenschappelijke methode die wij toepassen in het meten van dierenwelzijn.
- In dierentuinen kijken we niet alleen naar het individuele welzijn van een dier, maar ook naar het welzijn van de groep en soms zelfs soort. Waar je vervolgens voorrang aan geeft hangt ook van het 'hogere' doel af. Bij ons is het huisvesten van dieren puur een middel, en dus geen doel.
- Stereotiep gedrag tast welzijn aan. Let wel op dat dat niet verward wordt met anticipatiegedrag! Dat is wezenlijk verschil en anticipatiegedrag is onderdeel van natuurlijk gedrag
- Wel: als het gedrag onderdeel uitmaakt van het telos van het dier (varkens wroeten, konijnen leven in groepen). Niet: als er een passend alternatief wordt geboden (stalverrijking)
- Een beperking van het natuurlijk gedrag van een dier vormt een aantasting van het dierwelzijn als de beperking buiten het aanpassingsvermogen van een dier valt. In dit soort

gevallen zie je vaak het ontstaan van alternatief vaak repetitief gedrag (stereotype gedrag) of ander afwijkend gedrag. Niet bieden van knaagmateriaal aan konijnen; traliebijten. Geen uitdagende (sociale) omgeving papegaai plukgedrag

Vraag 7 – overige dierhouderij

- Wel: als het gedrag onderdeel uitmaakt van het telos van het dier (varkens wroeten, konijnen leven in groepen). Niet: als er een passend alternatief wordt geboden (stalverrijking)
- Ik ben ervan overtuigd dat er vanuit de praktijk goede invulling gegeven kan worden aan het een en ander dit i.t.t. hetgeen er nu vaak gedaan wordt (vanachter een bureau iets bedenken). Theorie versus praktijk. Betrek eenieder erbij
- Een beperking van het natuurlijk gedrag van een dier vormt een aantasting van het dierwelzijn als de beperking buiten het aanpassingsvermogen van een dier valt. In dit soort gevallen zie je vaak het ontstaan van alternatief vaak repetitief gedrag (stereotype gedrag) of ander afwijkend gedrag. Niet bieden van knaagmateriaal aan konijnen; traliebijten. Geen uitdagende (sociale) omgeving papegaai plukgedrag

Vraag 7 – overige dierhouderij

- Wel: als het gedrag onderdeel uitmaakt van het telos van het dier (varkens wroeten, konijnen leven in groepen). Niet: als er een passend alternatief wordt geboden (stalverrijking).
- Is stalverrijking wel genoeg?
- Het gaat uiteindelijk om de balans tussen positieve en negatieve ervaringen, niet alleen kijken naar benadelingen. En weegt elke benadeling even zwaar?
- Dieren houden is een afwegingen van belangen mens tegen belangen dier (Vandeveer: perifere tegen basale belangen)

Impactsessies DAD

DATUM: 22-07-2021, 05-08-2021, 17-08-2021

AANWEZIG: 51,2e

51,2e

51,2e

51,2e

51,2e

51,2e

51,2e

51,2e

51,2e

VRAGEN

- 1 Welke benadelingen op dierenwelzijn en diergezondheid vinden momenteel plaats met het voornaamste doel om dieren te kunnen huisvesten?
- 2 Wat zijn de dilemma's en consequenties als die benadelingen niet meer toegestaan zijn?
- 3 Wat zijn mogelijke alternatieven?
- 4 Wanneer is een beperking van het natuurlijk gedrag van het dier een aantasting van het welzijn/gezondheid van het dier, en wanneer niet? Noem voorbeelden uit de praktijk – veehouderij op het boeren erf
- 5 Bij welke huidige ontwikkelingen en ambities in de sectoren sluit dit amendement slecht aan, en welke risico's zijn er?
- 6 Bij welke ontwikkelingen en ambities in de sectoren sluit dit amendement goed aan, en welke kansen zijn er?

INPUT PER VRAAG (samengevat)

1 Welke benadelingen op dierenwelzijn en diergezondheid vinden momenteel plaats met het voornaamste doel om dieren te kunnen huisvesten?

Beperken natuurlijk gedrag

- Beperkte ruimte
- Onnatuurlijk dag- en nachtritme
- Geen afleidingsmateriaal (kan leiden tot letsel)
- Beperkte voer- en waterverstrekking
- Solitaire huisvesting (beperkt contact met soortgenoten)
- Beperkt in zorg voor jongen

Ingrepen

- Onthoorning
- Identificatiemiddelen (blijven haken, pijn bij aanbrengen, uitscheuren, ontsteken)
- Castratie (ook beperking natuurlijke geslachtsdrift)

Overig ongerief

- Vloeren (uitglijden, klauwproblemen, laesies voetzolen)
- Binnenklimaat (hittestress, isolatie, koeling, ammoniak, fijnstof)
- Hoge bezettingsgraad (sociale groep vormen niet mogelijk, hoge infectiedruk, niet alleen kunnen zijn)
- Bewegingsvrijheid (bijv. aanbindstallen)
- Geen vluchtmogelijkheden (risico op roofdieren en conflict dier hogere rang)
- Gebrek aan schaduw
- Alleen binnenhuisvesting
- Geen afleidingsmateriaal
- Stress en letsel als gevolg van vangen/laden/transport

2 Wat zijn de dilemma's en consequenties als die benadelingen niet meer toegestaan zijn?

Consequenties (uiteindelijk)

- Houders kunnen niet voldoen aan natuurlijk behoeften van het dier (ook dierentuinen).
- Bepaalde diersoorten zijn niet te houden zonder ernstige welzijnsaantasting (eenden, varkens, kalkoenen, positieflijst, vogels).
- Investeringskosten zijn noodzakelijk.
- Minder mensen kunnen/mogen dieren houden.
- Verminderde efficiëntie van de productie.
- Economisch effect.
- Veel ophef bij houders (rechtszaken etc.).

3 Wat zijn mogelijke alternatieven?

- Aanpassing systeem.
- Aanpassing aan stallen (inclusief de vloer).
- Dier keuze bieden tussen binnen of buiten zijn.
- Meer ruimte voor dieren, waardoor ingrepen niet meer nodig zijn.
- Stabiele groepen creëren.
- Voldoende beweging en afwisseling aanbieden.
- Zorgen voor voldoende lig- en schuilmogelijkheden.
- Kippen rechtop vangen.
- Duidelijke richtlijnen/regels voor het houden van dieren (houderijvoorschriften).
- Slachten op locatie.
- Niet meer toestaan dat dieren in commerciële winkels worden verkocht, maar enkel aankoop via gespecialiseerde fokkers of opvanglocaties.
- Eisen m.b.t. educatie.
- Verbod op castratie.
- Aanpassing vergunningensysteem zodat dierentuinen met hun tijd mee blijven gaan en dierenwelzijn, educatie en conservatie beter geborgd worden.

5 Bij welke huidige ontwikkelingen en ambities in de sectoren sluit dit amendement slecht aan, en welke risico's zijn er?

- Verdienmodel van de boer (een van de thema's van de verduurzaming wordt een uitdaging).
- Loopt dwars door lange termijn afspraken met de sectoren heen.

- Amendement is puur op dierenwelzijn, terwijl de lijn integraliteit is.
- Amendement is niet steunend in de opgave van voeden van de wereldbevolking. Dieren blijven nodig om voor de mens onverteerbare planten om te zetten in consumeerbare hoogwaardige dierlijke producten én weer mest te leveren voor plantenteelt, oftewel kringlooplandbouw! En dieren gebruiken, betekent ze houden.
- Past niet bij beleid om conservatie te versterken in dierentuinen, je moet alle dieren immers laten voortplanten. Dit betekent overschot aan dieren in dierentuinen, en daardoor ook euthanasie van dieren waarvoor geen plek is.
- De minister streeft naar een level playing field door inzet in EU op dierenwelzijn. Het is de vraag hoe level NL blijft met dit amendement.

6 Bij welke ontwikkelingen en ambities in de sectoren sluit dit amendement goed aan, en welke kansen zijn er?

- Dieren niet aan omgeving aanpassen. Lopend advies RDA: natuurlijke gedrag behoeften dier en dierwaardige veehouderij.
- Beleid meer positieve ervaringen voor het dier.
- Versnelling aan sectoren die tot op heden te weinig doen.
- Helpt om versneld afscheid te nemen van 'ouderwetse' houderijsystemen.
- Idem voor terugdringen ingrepen (waar huisvesting hierin knelt geeft amendement kansen voor aanpassingen – couperen, onthoornen).
- Ontwikkeling richting kleinere omvang veehouderij (en daaraan verwant beperken van zoönose risico's).
- Plannen sectoren.
- Ondersteunend aan sectorafspraken met paardensector over paardenhouderij.
- Dierenwelzijn integraal onderdeel van de verduurzaming, verduurzaming van de veehouderij.
- Zorg voor jonge dieren is ambitie van deze minister. Dit past daar ook bij, bijv. in kalversector of bokkensector, als welzijn van deze dieren verhoogd wordt.
- In lijn met the Cage Age (alleen wel wat sneller dan EU) en daarmee het risico dat er geen level playing field meer is. Kooihuisvesting.
- Positieflijst huis- en hobbydieren. In AMT komen zelfde vragen terug: wat wordt verwacht van een houder en welke huisvesting moet aangeboden worden? Wat is er nodig om dierenwelzijn te waarborgen? Proces AMT en antwoorden op die vragen helpen positieflijst.
- Ontwikkeling dat dierentuinen met hun tijd mee moeten de komende jaren.
- Wetsvoorstel aanpak dierenmishandeling en dierverwaarlozing: Strengere aanpak couperen.
- "Gezelschapsdieren moet erin blijven." Daar juist onwetende mensen die dieren op dubieuze wijze aanschaffen en huisvesten.
- Past bij ethische afweging waar we met het team over aan het nadenken zijn: waarvoor mag je dieren gebruiken en waarvoor niet? En onder welke voorwaarden? Dan met name gericht op vermaak met dieren.
- Past bij natuur inclusieve landbouw en kringlooplandbouw (positie dier).
- SBV (brongerichte verduurzaming).

Suggesties voor wetswijziging / specificatie / andere opmerkingen:

- Meer ruimte voor multifunctionele landbouw - kinderdagverblijven, zorgboerderijen (mooie plek voor de vergrijzing), boerderijwinkel.
- Goed naar de totaalaanpak blijven kijken en aansluiten bij aanpassingen die werken. Niet baseren op aannames of verhalen.
- Alternatieven laten onderzoeken.

- Investerings in nieuwbouw/verbouw, verandering stallen die nog niet afgeschreven zijn, niet voorziene investeringen, in grote mate afhankelijk van planning/ doorlooptijden die opgenomen worden, en meerjarige uitfasering van niet wenselijke huisvesting?
- Betreft ethisch vraagstuk: behoren we dieren te houden op de wijze waarop we dit nu doen? Economische doeleinden waarbij DW en diergezondheid toch vaak van ondergeschikt belang zijn. Hamvraag is welke marktpositie je wilt innemen als NL en op basis van welke waarden, duurzaam/o.b.v. dierethiek/kosten wat kost maximaliseren export etc.
- Het gaat allemaal om efficiënt produceren. Dus je kan ze met minder in een stal houden en van alles faciliteren. Alles hangt aan of het financieel rendabel is. We produceren vlees/eieren/melk en doen dat zo goed mogelijk. Nu moeten we dieren zo goed mogelijk houden zodat we er vlees/eieren en melk mee mogen produceren. Omdat huidige systemen jarenlang op efficiëntie zijn geoptimaliseerd ga je er bij een alternatief bijna altijd op achteruit op dat punt.
- Belangrijk is wat je vertrekpunt is: uitgaan van bestaande huisvesting en systemen, of van innovatie. Wat nu niet lijkt te kunnen, kan mogelijk wel via de weg van innovatie.
- Het zou het toezicht en de handhaving enorm verlichten, als de vorm van huisvesting en het type systeem zodanig is, dat inherent wordt voorzien in DWZ. Dan komt de NVWA af van 'het dweilen met de kraan open' en wordt het toezicht minder geconfronteerd met het gat tussen ambitie/doel DWZ en de mogelijkheden die wet- en regelgeving bieden om door middel van toezicht te voorzien in deze ambitie/doel.

Impactsessie dierenwelzijnsorganisaties

DATUM: 04-08-2021

AANWEZIG: 5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

VRAGEN

- 1 Welke benadelingen op dierenwelzijn en diergezondheid vinden momenteel plaats met het voornaamste doel om dieren te kunnen huisvesten?
- 2 Wat zijn de dilemma's en consequenties als die benadelingen niet meer toegestaan zijn?
- 3 Wat zijn mogelijke alternatieven?
- 4 Wanneer is een beperking van het natuurlijk gedrag van het dier een aantasting van het welzijn/gezondheid van het dier, en wanneer niet? Noem voorbeelden uit de praktijk – veehouderij op het boeren erf
- 5 Bij welke huidige ontwikkelingen en ambities in de sectoren sluit dit amendement slecht aan, en welke risico's zijn er?
- 6 Bij welke ontwikkelingen en ambities in de sectoren sluit dit amendement goed aan, en welke kansen zijn er?

INPUT PER VRAAG (samengevat)

1 Welke benadelingen op dierenwelzijn en diergezondheid vinden momenteel plaats met het voornaamste doel om dieren te kunnen huisvesten?

Beperken natuurlijk gedrag

- Beperking hoeveelheid leefruimte meeste diergroepen
- Niet goed kunnen bewegen (door onvoldoende ruimte, hoge bezetting, gladde vloeren, kooihuisvesting...)
- Gebrek aan afleiding – verveling (zijn daar in natuurlijke situatie 80% van de tijd mee bezig)
- Geen thermocomfort (geen functiegebieden/klimaatzones, douches, verneveling, schaduw, goede ventilatie, ...).
- Onthouden van basisbehoeften zoals ontdekken, vluchten, nakomelingen, zelfverzorging, dierspecifieke behoeften
- Onthouden van een leven dat voldoening geeft / waarde heeft voor het dier zelf.
- Zeugen in kraamstallen met kooien
- Geen toegang tot daglicht en frisse lucht (slecht stalklimaat, dichte stallen zonder daglicht en uitloop, Grote aantallen dieren bij elkaar – kan zorgen voor ziekten
- Geen (zwem/badder)water eenden

- Kooihuisvesting. Kraamkooien
- Scheiden ouderdieren van jongen – geen maternaal gedrag kunnen vertonen
- Niet op een aparte plaats kunnen mesten/urineren (gebrek aan ruimte en functiegebieden).
- Geen keuzevrijheid
- Het leven van kalfjes boven de mestkelders is ongezond voor de kalveren (ze staan continue in de ammoniakdampen).
- Niet natuurlijk voortplanten
- Honger en dorst (beperkt voeren, te weinig eet- en/of drinkplaatsen, ongeschikt rantsoen, ongeschikte manier van aanbieden, ...).
- Geen / onvoldoende sociaal gedrag vertonen (individuele huisvesting, gebrek aan ruimte voor synchronisatie, kooihuisvesting).
- Kalveren in individueel hokje direct na geboorte.
- Pijn, angst, stress, ziekte, geen sociaal gedrag kunnen vertonen

Ingrepen

- Staarten couperen
- Onthoornen
- Doden haantjes pluimveehouderij
- Snavel kappen kalkoenen en kippen
- Kortwieken

Overig ongerief

- Vleeskalveren worden gehouden op harde, gladde roostervloeren (witvleeskalveren op houten roosters, rosékalveren op betonnen roosters). Ze krijgen geen stro of andere bodembedekking. Het liggen op de harde roosters veroorzaakt gewrichtsproblemen, zoals dikke knieën, alsook staartproblemen.
- Betonnen vloeren zonder bedekking met stro of andere bodembedekkingsmateriaal.
- Aversieve, ineffectieve bedwelmingsmethodes zoals waterbad --> stress, pijn.
- Lange afstandstransporten. Met name bij jonge kalveren is dit een zeer onnatuurlijke situatie. Veel jonge kalveren hebben nog niet het immuunsysteem opgebouwd om dit soort transporten te kunnen doorstaan. Ook bij biggen, varkens, kippen en runderen zijn talloze argumenten waarom dit onnatuurlijk is.

2 Wat zijn de dilemma's en consequenties als die benadelingen niet meer toegestaan zijn? (hier kunnen ook de doelen van de benadelingen uit worden gedestilleerd)

Doelen / dilemma's benadelingen

Consequenties (uiteindelijk)

- Beter dierenwelzijn
- Huisvesting / stal moet ingrijpend worden aangepast – vergt investeringen
- Extra kosten
- kunnen uitvoeren van natuurlijk gedrag met als gevolg beter dierenwelzijn. Niet alleen door het uitvoeren van het gedrag an sich maar ook doordat er bijv. minder problemen ontstaan zoals staartbijten of verenpikken.
- Beter/meer afleidingsmateriaal, beter stalklimaat, minder competitie om voer/water, etc
- In het onderzoek Alternatieve vloeren voor vleeskalveren (2017) kwam naar voren dat vloeren met rubbermatten comfortabeler zijn voor kalveren (hoewel wij uiteraard pleiten voor stro). Ze krijgen dan minder gewrichtsaandoeningen, en zijn veel actiever (speelser) dan

op de huidige harde gladde vloeren. Een einde aan de houten en betonnen roosters zou tevens staartproblemen voorkomen. Kalveren kunnen hun temperatuur beter op peil houden als ze in het stro zouden kunnen liggen. Indien de dieren niet meer boven een mestkelder gehuisvest zouden worden zou dit de luchtkwaliteit (en daarmee gezondheid en welzijn) ook zeer ten goede komen.

- gebruik van bijvoorbeeld stro zou ervoor zorgen dat er geen gebruik meer wordt gemaakt van mestkelders. Dit verbetert de luchtkwaliteit en daarmee de gezondheid en welzijn van de dieren.
-

3 Wat zijn mogelijke alternatieven?

- alternatief voor staart couperen is het huisvesten van varkens in hokken die voorzien in hun behoeften – om te wroeten, in rust te kunnen eten en drinken en om schone lucht in te ademen, etc.
- Alternatieven ingrepen liggen in alternatieve huisvestingssystemen en een combinatie van managementmaatregelen zoals lagere bezetting, voldoende verrijkmateriaal, voermaatregelen etc.
- daglicht standaard in alle stallen, toegang tot een (overdekte) uitloop, meer uren weidegang voor koeien (met keuze voor binnen of buiten)
- vrijloophokken voor zeugen, fokken op minder grote tomen en sterkere biggen, kalf bij de koe houden
- de eerste maanden bij de moeder houden betekent meer welzijn voor koe en kalf, geeft kalf betere (welzijns- en gezondheids)start. De houderij (melken, de kudde) moet aangepast worden aan de aanwezigheid van kalveren. Juiste moment voor spenen kalveren kan individueel verschillen. Goede observatie van veehouder nodig en aanpassing van stal.

4 Wanneer is een beperking van het natuurlijk gedrag van het dier een aantasting van het welzijn/gezondheid van het dier, en wanneer niet? Noem voorbeelden uit de praktijk – veehouderij op het boeren erf

- Wanneer een beperking van het natuurlijk gedrag van een dier een aantasting is, is veelal af te lezen aan het dier zelf. Signalen van negatief dierenwelzijn zijn wetenschappelijk onderbouwd – zowel op gebied van gedrag als fysiologie. Zodra een dier deze tekenen van stress/frustratie vertoont in reactie op het beperken van natuurlijk gedrag, kan gesteld worden dat dit een aantasting in het welzijn/gezondheid van het dier is. Zo weten we dat varkens een sterke stressreactie vertonen wanneer ze niet kunnen wroeten, wanneer ze opgesloten worden in kraamkooien of in een ongeschikte sociale omgeving gehouden worden. Er zijn ook zeker voorbeelden van natuurlijke gedragingen wiens beperking niet tot een (grote) aantasting van welzijn leidt: het is voor varkens natuurlijk gedrag om gebruik te maken van een modderpoel om af te koelen en de huid schoon te houden. De aanwezigheid van een modderpoel zal het welzijn van een varken altijd verbeteren, maar in afwezigheid van een modderpoel hoeven niet per se tekenen van slecht welzijn te ontstaan.
- Dit kan bekeken worden door bv meten inhaalgedrag of meten stressstoffen in bloed.
- Veel gedrag waar in de natuur veel tijd in zit, als voedselzoekgedrag leidt tot grote welzijnsproblemen als daar geen rekening mee wordt gehouden door bv 3x per dag in 10 minuten voer te geven. Het kan ook makkelijk (en relatief goedkoop) opgelost bv met graan strooien bij kippen of goed afleidingsmateriaal.

- Zolang dieren gefrustreerd en gestoord gedrag vertonen, zoals staartbijten, verenpikken, loos kauwen, lucht zuigen, stangbijten en apathie. Maar ook wanneer er gebrek is aan positieve signalen, zoals spelen, rusten, onderzoeken.
- Kraamhokken bij zeugen (tegen doodliggen biggen).
- Het kan heel goed wetenschappelijk onderbouwd worden wanneer gedrag essentieel is, en het niet kunnen uiten van dat gedrag een welzijnsprobleem is. Niet alle natuurlijke gedragingen zijn nodig voor welzijn, dus angsten dat er straks niets meer kan zijn ongegrond. Maar gedragswetenschappers weten heel goed wanneer het wel een aantasting van welzijn is. De WUR heeft hier goede rapporten over (ongerief rapporten). Enkele voorbeelden: Gebrek aan badwater voor eenden, Gebrek aan dagelijks fysiek sociaal contact voor paarden, Gebrek aan wroeten voor varkens. Deze leiden tot chronische stress en soms tot stereotypes en ander gestoord gedrag zoals staartbijten. Het is duidelijk dat we daar van af willen als maatschappij. Dit amendement maakt dat nog eens duidelijk, maar het is op zich niet nieuw. Minimum eis om de 5 vrijheden te respecteren, die sinds 1992 (!) al in de wet staan.
- Het kunnen vertonen van natuurlijk gedrag is één aspect van dierenwelzijn – zie het 5 domeinen model. Sommige gedragingen zijn hoger gemotiveerd dan anderen, en zullen tot meer welzijnsproblemen leiden als ze niet uitgevoerd kunnen worden. Denk bijv. aan nestgedrag bij leghennen of zeugen, toegang tot uitloop/weidegang, zorgen voor eigen kalf/biggen, contact met soortgenoten, Maar ook 'kleinere' gedragingen zoals natuurlijk drinkgedrag of het aannemen van geprefereerde lighoudingen zijn belangrijk voor dierenwelzijn. Welzijn is uiteindelijk de balans tussen positieve en negatieve ervaringen. Naast natuurlijk gedrag zijn ook goede voeding, huisvesting en gezondheid van belang voor een goed dierenwelzijn.
 - Dit geldt ook voor de vijf vrijheden, zoals vastgelegd in de Wet dieren, waar vrijheid natuurlijk gedrag te vertonen er een is. Beperking natuurlijk gedrag = beperking welzijn (maar de mate van die beperking kan uiteraard in hoge mate verschillen)
- Een individu dat niet meer in staat is tot voortplanting. Fysiek dan wel vanwege gebrek aan libido, dan wel vanwege agressie/angst voor soortgenoot is dat een duidelijke welzijns- en gezondheidsaantasting.
- Runderen zijn sociale kuddedieren. Onder natuurlijk gedrag van kalveren valt spelgedrag, het rennen, springen en spelen. Het zonder problemen kunnen liggen, rusten en opstaan is ook natuurlijk gedrag. Het is een aantasting van welzijn om de dieren de mogelijkheid tot dit gedrag te onthouden door de manier waarop ze gehuisvest worden.
- Indien dieren in een lichaam zitten dat ze beperkt om zich normaal te gedragen. Vleeskippen liggen bijvoorbeeld altijd omdat ze zo zwaar en misvormd zijn dat ze niet lekker kunnen scharrelen of rennen.
- Ook bij transport en slacht kan aan de hand van diergedrag en fysieke parameters, zoals stresshormonen en hartslag aangetoond worden dat er sprake is van een te grote beperking van gedrag.
- De huidige Positieflijst-beoordelingssystematiek is zo opgebouwd dat meerdere inperkingen van natuurlijk gedrag, met name in verschillende categorieën, leiden tot een hoger dierenwelzijnsrisico.

5 Bij welke huidige ontwikkelingen en ambities in de sectoren sluit dit amendement slecht aan, en welke risico's zijn er?

- De huidige veesector is nog vooral gericht op de wereldmarkt (ipv meerwaarde in driehoek Parijs-Londen-Berlijn).
- Politiek en sector pakken problemen separaat aan ipv integraal. Dan kan het bijten.
- Er zullen zeker financiële consequenties/risico's zijn bij dit amendement. Van andere kant is huidige richting van veehouderij een sterfhuiskonstructie: we verliezen langzaam op wereldmarkt (te dure grond en arbeid) maar nemen niet de stap om definitief andere markten te ontwikkelen.
- Verlagen van ammoniak-, fijnstof- en broeikasgasemissies: sommige maatregelen zijn een win-win voor dier en milieu/klimaat, maar andere maatregelen zijn een bedreiging voor dierenwelzijn. Bijv. de focus op efficiëntie (meer melk/vlees/eieren met minder voer), dichte stallen, bepaalde rantsoenaanpassingen, etc.
- Gebrek aan kennis over dierenwelzijn in besluitvorming op onderwerpen die raken aan dierenwelzijn, maar primair daar niet over gaan (bijv. milieu en klimaat). In de beoordelingscommissie van het omschakelfonds zit bijv. geen dierenwelzijnsexpert. Integrale aanpak is essentieel.
- Onzekerheid bij veehouders over doelen – daarom moeilijk om grote investeringen te doen die echt het verschil maken, veel veehouders kiezen toch voor schaalvergroting en intensivering. De overheid moet duidelijke doelen stellen.
- Veehouders zien op tegen de kosten van aanpassingen zonder dat duidelijk is of deze toekomstbestendig zijn. Het risico bestaat dat zij daarom zo lang mogelijk aan het huidige systeem blijven vasthouden, dat echter onhoudbaar is. Tevens bestaat de angst dat goedkope producten uit het buitenland de Nederlandse veehouderij zal verdringen. Het is aan de politiek om dezelfde eisen te stellen aan import van producten afkomstig van dieren gehouden in het buitenland.
- Verder zal er bezwaar komen vanwege vertrek van de productie naar het buitenland. Nederland is een voorbeeld voor de wereld, laten we onze eigen ethische standaard niet afhangen van buitenlandse ethiek, dat doen we ook niet met kinderarbeid of arbeidsomstandigheden.
- Investeringen moeten door boeren terugverdiend kunnen worden; dit vraagt om actiever beleid richting consument en participatie van de supermarkten.
-

6 Bij welke ontwikkelingen en ambities in de sectoren sluit dit amendement goed aan, en welke kansen zijn er?

- Past bij de doelstelling om lang transport van levende dieren te verminderen.
- Amendement sluit goed aan bij de huidige Europese ontwikkelingen nav burgerinitiatief Stop de Kooien.
- Er zijn verschillende initiatieven binnen de kalversector om de gezondheidsproblemen aan te pakken. Deze initiatieven gaan uit van aanpassingen/verbeteringen binnen de huidige structuur van de keten. Maar aanpassingen binnen de kaders van de huidige ketenstructuur hebben tot heden onvoldoende verbetering van de diergezondheidsproblemen opgeleverd.
- Kans om een Europese voortrekkersrol in te nemen op het gebied van dierenwelzijn.
- Kans voor een Europese coalitie tegen lange afstandstransporten. Sluit aan bij ambitie NL.
- Amendement sluit goed aan bij ambitie van varkenssector om te stoppen met couperen - daar worden al actief stappen gezet.

- Kans voor transitie naar een volhoudbare veehouderij (stikstof, klimaat, kringlooplandbouw) en dierenwelzijn integraal mee te nemen #motieTK.
- Prachtige kans dier centraal te stellen bij onze houderschapswens.
- Stappen die worden gezet door de markt naar beter dierenwelzijn, zoals de stap naar 1 ster vleeskuikens van de supermarkten.
- kans om te integreren in wens te komen tot kringlooplandbouw: dieren alleen dan gebruiken als ze toegevoegde ecologische waarde hebben - en om hun kracht te benutten (grazen, scharrelen) - dier centraal.
- Kans om meer capaciteit vrij te maken voor handhaving op dierenwelzijn.
- Herziening EU dierenwelzijnswetgeving incl. uitfasering kooisystemen.
- Trajecten die lopen rondom uitfaseren van ingrepen (snavel- en teenbehandeling, couperen, castreren).
- Sluit aan op beleid ingrepen en de belofte (28 jaar geleden) om het dier niet meer aan te passen aan het systeem.
- en het allerbelangrijkste kans op leven van heel veel dieren, nu en in de toekomst, te verbeteren 😊
- De grote sectoren hebben verduurzamingsplannen liggen. Daar zit dierenwelzijn niet goed genoeg in verankerd, er worden wel losse onderwerpen benoemd maar de langetermijnvisie ontbreekt. Die zou toegevoegd kunnen worden.
- meerwaardeproductie maakt inkrimping van veestapel mogelijk (want hogere marges).
- Dure uitkoop van veehouderij kan wellicht niet meer nodig zijn door natuurlijke afslanking aantal dieren: meer richten op kwaliteit i.p.v. kwantiteit (hogere marges).. Scheelt miljarden.
- Kans om effectief het hoofd te bieden aan de overdracht van zoonosen zoals vogelgriep.
- Kans tegengaan ziekteuitbraak -> zoonosen en grootschalige ruiming.
- Goed voor draagvlak veehouderij in maatschappij. Dat wringt steeds meer.
- DE open normen in de huidige Wet Dieren zijn niet ingevuld en daardoor een papieren wet. De belofte (vanuit LNV) is deze te gaan invullen. Dit kan goed aansluiten bij dit amendement.

Suggesties voor wetswijziging / specificatie / andere opmerkingen:

- De **ongeriefrapporten van de WUR** geven een goed overzicht van welzijnsproblemen, al zijn de welzijnsproblemen niet uitputtend genoemd. Met name de tabellen achterin geven overzicht. Die zou ik zeker meenemen.
- Voor de meeste benadelingen zijn alternatieven bekend. Onze input over de benadelingen is gebaseerd op de projecten van WUR rondom **diergericht ontwerp** (we werken aan tabellen per diercategorie die we kunnen delen). Daarin worden ook alternatieven aangedragen, die gebaseerd zijn op ontwerpen op basis van de behoeftes van de dieren. (5.1.2.e).
- Door het internationale karakter van de veesector kunnen de huisvestingsproblemen mogelijk niet worden opgelost met alleen nationale wetgeving. Idealiter wordt voor een soortgelijke regeling gepleit op EU-niveau. Daar ligt mogelijk een taak voor het nieuwe kabinet.

- Amendement biedt kansen om goede houderij van toegestane huisdiersoorten te waarborgen, **m.a.w. een passende aanvulling op/goede wisselwerking met de al geplande Positieflijst-implementatie.**
- Een systeemsprong is broodnodig: dus integrale aanpak. Daarmee maak je veehouderij toekomstbestendig i.p.v. huidige sterkhuisconstructie. en pleisters plakken.
- Investerings moeten terugverdiend kunnen worden en de sector duidelijkheid krijgen.
- Wat betreft dieren buiten de veehouderij zou het amendement zich waar mogelijk vooral moeten richten op de excessen in bijv. de huisdierensector. Niet zozeer op houderij van dieren in bijv. opvangcentra, die vooral een rol spelen in het bieden van praktische oplossingen voor de elders ontstane problemen.
- Ons advies is om opvangcentra niet mee te nemen in dit amendement, dit zijn immers 'ziekenhuizen' voor dieren en is slechts tijdelijke huisvesting.
 - Risico is immers groot dat zij bijvoorbeeld bij de opvang van wilde dieren niet kunnen voldoen aan de eis dat dieren hun natuurlijke gedrag moeten kunnen vertonen.
 - Ik denk idd dat er goed gekeken moet worden naar het doel van het houden van dieren, voor deze instellingen geldt dat houderij eigenlijk liever niet gebeurd, maar helaas noodzakelijk is. Als we maatregelen kunnen nemen om behoefte aan opvang te verminderen dan is dat ideaal.
- In het algemeen wordt duidelijk dat de huidige veehouderij onhoudbaar is. Mest, stikstof, verdroging, watervervuiling, natuurverlies, klimaatproblemen. Dierenwelzijn past in dit rijtje, ook door een veranderende maatschappelijke kijk op dieren. Alternatieven zijn er. Voorlopers in de veehouderij (zie Caring Farmers) laten dit al zien. Gevolg hiervan is dat de veehouderij kleiner maar kwalitatief veel beter wordt. Omwille ook van de boeren is het van belang meteen duidelijkheid te geven om het proces niet langer te rekken. Hierin rekening te houden met het welzijn van het dier hoort bij de huidige maatschappelijke ontwikkeling. om verder in te gaan op de verschillende diersoorten wil Caring Vets graag meer input geven, dat kan bij deze sticker methode niet voldoende zorgvuldig. In het algemeen zal een aangepaste veehouderij meer vakkennis van de veehouder vragen en een investering in een nieuw systeem.

- Wil je kijken:
 - Of de benadelingen die genoemd zijn inderdaad plaatsvinden (voor zover jij weet vanuit jouw dossiers)? (Kolom 2)
 - Met welk(e) doel(en) die benadelingen plaatsvinden? (Kolom 3)
- Wil je per benadeling kijken of er lopend beleid is om die benadeling te verminderen/op te heffen (voor zover jij daar zicht op hebt vanuit jouw dossiers)? (Kolom 4)
- Wil je helpen duiden wat het effect is van dat beleid, en toevoegen wat voor (aanvullend) beleid we zouden kunnen overwegen om die benadeling (verder) op te heffen? (Kolom 5)
 - Achtergrond hierbij: we sturen erop aan dat het amendement specifiek(er) gemaakt wordt, omdat het met de huidige formulering potentieel te breed en niet werkbaar is. We moeten daarvoor in beeld brengen welke 'plussen' bovenop bestaand beleid we daarbij kunnen voorstellen. In de woorden van de minister: 'we gaan iets stoers moeten doen.' Dus

denk gerust creatief. Mocht je een idee hebben waar je graag mondeling wat dieper op in wilt gaan, dan kunnen we uiteraard ook even een belletje inplannen.

Je hulp zal zeer gewaardeerd worden! Om dubbel werk te voorkomen: beperk jezelf gerust tot waar je echt zicht op hebt. Mochten er andere collega's mee moeten lezen: betrek ze gerust.

Deadline: 14 oktober, einde dag.

Heb je vragen? Weet ons te vinden. Heel veel dank alvast.

Hartelijke groet,

5.1.2.e en 5.1.2.e

5.1.2.e

.....
Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag
Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

.....
M 5.1.2.e

5.1.2.e [@minlnv.nl](mailto:5.1.2.e@minlnv.nl)

www.rijksoverheid.nl/Inv

Benadelingen die mogelijk onder de reikwijdte vallen

Categorie	Benadelingen per categorie	Doel(en) benadelingen: waar dienen ze voor?	Lopend beleid om benadeling op te heffen	Duiding beleid + wat kunnen we nog meer doen?
<i>Algemeen</i>				
<u>Beperken natuurlijk gedrag</u>	Te weinig leefruimte per dier met als gevolgen bv. te weinig ligplaatsen, vormen van sociale groepen niet mogelijk en niet alleen kunnen zijn	Kunnen houden van dieren		
	Verveling door gebrek aan speelmateriaal en afleidingsmateriaal			
	Niet naar buiten kunnen	Binnenhuisvesting ter beperking emissie en geur		
	Onnatuurlijk dag- en nachtritme			
	Beperkte voer- en waterverstrekking			
	Niet op een aparte, zelfgekozen plek kunnen mesten/urineren			
	Scheiden ouder van jongen, geen maternaal gedrag kunnen vertonen			

	Niet zelfstandig voortplanten	Overpopulatie, voorkomen erfelijke ziektes		
<u>Ingrepen</u>	Castratie			
	I&R oormerken	Identificatie van dieren		
	Vaccinaties en andere injecties	Beperken/voorkomen van ziektes, gezondheid verbeteren		
<u>Overig ongerief</u>	Vloeren (roostervloeren, betonnen vloeren)			
	Gebrek aan schaduw - hitte problematiek			
	Brandgevaarlijke huisvesting			
	In en boven eigen mest staan			
<i>Melkveehouderij</i>				
<u>Beperken natuurlijk gedrag</u>	Afkalven (vroeg weghalen bij moeder)			
	Aangebonden in groepsstal		Vught group EU legislative frame	
	Hele jaar binnenhuisvesting	Beperking emissie en geur		

	Onvoldoende ligplaatsen		Vught group EU legislative frame	
	Te smalle gangen (niet kunnen vluchten)			
	Solitaire huisvesting kalveren	Bescherming, tijd om te wennen, voorkomt ziekte en sterfte, onderste in de rangorde beschermen	Vught group EU legislative frame	
<u>Ingrepen</u>	Onthoornen	Boer en andere dieren niet verwonden		
	Melken	Zuivelproductie		
<u>Overig ongerief</u>	Roostervloer / uitglijden voor gladde vloeren			
	Klauwproblemen			
	Mastitiden			
<u>Varkenshouden</u>				
<u>Beperken natuurlijk gedrag</u>	Kraambox		Vught group EU legislative frame	
	Geen mogelijkheid om te wroeten/nest te bouwen			
<u>Ingrepen</u>	Routinematig couperen van de staart	Staartbijten voorkomen	Vught group EU legislative frame	
	Castratie	Minder kwaliteit vlees zonder castratie	Vught group EU legislative frame	

	Tanden vijlen			
<u>Overig ongerief</u>	Rooster-/dichte vloeren		Vught group EU legislative frame	
<i>Pluimvesthouding</i>				
<u>Beperken natuurlijk gedrag</u>	Kooihuisvesting		Vught group EU legislative frame	
	Legbatterijen / binnen huisvesting		Vught group EU legislative frame	
	Beïnvloeding van licht	Stimuleren leggen van eieren		
	Afwezigheid zitstokken			
	Gebrek aan hokverrijking			
	Geen mogelijkheid om te fladderen/bewegen in de ruimte			
	Gebrek aan schuilplekken in uitloop			
	Geen mogelijkheid om beschut een ei te leggen in leg-/nestkasten			
<u>Ingrepen</u>	Teen van hanen verwijderen	Andere dieren niet verwonden		
	Snavelbehandelingen	Boer en andere dieren niet verwonden	Vught group EU legislative frame	

	Doden van leghaantjes	Haantjes opfokken niet winstgevend		
<u>Overig ongerief</u>				
<i>Geitenhoudenj</i>				
<u>Beperken natuurlijk gedrag</u>	Geen uitloop			
	Klimmen onvoldoende mogelijk			
	Apart huisvesten moeders van lammeren			
<u>Ingrepen</u>	Onthoornen of bijpunten van de horens	Boer en andere dieren niet verwonden		
	Bekappen van klauwen	Boer en andere dieren niet verwonden		
<u>Overig ongerief</u>	Roostervloeren			
	Duurmelken kan leiden tot uiers die over de grond slepen en mastitis	Zuivelproductie		
	Melken	Zuivelproductie		
<i>Konijnrenhoudenj</i>				
<u>Beperken natuurlijk gedrag</u>	Kooihuisvesting		Vught group EU legislative frame	
	Solitaire huisvesting			

	Niet kunnen graven			
<u>Ingrepen</u>				
<u>Overig ongerief</u>	Laesies voetzolen door vloer			
<u>Gezelschapsdieren</u>				
<u>Beperken natuurlijk gedrag</u>	Kleine leefruimte (kennel, terrarium, kooi, bench)			
	Alleen binnenhuisvesting			
	Aanbinden			
	Permanente solitaire huisvesting			
	Fokprogramma's en geboortebeperkingen			
	Geen schuilmogelijkheid			
	Aanlijnen / halsband			
	Onvoldoende afleidingsmateriaal			
	Steriele omgeving - hondenkennel			
	Te kleine eenzame leefruimte voor vogels - uit verveling ontstaat kaalplukken			

	Roofvogels hebben in de kooien te weinig ruimte om te vliegen			
	Paarden worden vaak te klein gehuisvest			
<u>Ingrepen</u>	Vleugels kortwieken			
	Castratie/sterilisatie			
<u>Overig ongerief</u>	'Verkeerde' manier van houden: voeding, klimatologische omstandigheden, te weinig rust en comfort			
<i>Eendenhouders</i>				
<u>Beperken natuurlijk gedrag</u>	Geen poetswater			
	Grondhuisvesting			
	Niet kunnen zwemmen			
<u>Ingrepen</u>				
<u>Overig ongerief</u>				
<i>Schapenhouders</i>				
<u>Beperken natuurlijk gedrag</u>	Niet kunnen grazen			

	Houden van drachtige ooien in kraamhokjes			
<u>Ingrepen</u>	Bekappen van de klauwen	Boer en andere dieren niet verwonden		
<u>Overig ongerief</u>	Scheren			
<i>Transport</i>				
<u>Beperken natuurlijk gedrag</u>				
<u>Ingrepen</u>				
<u>Overig ongerief</u>	Stress en letsel bij het verzamelen, selecteren en hergroeperen			
	Gebruik van drijfmiddelen			
	Transporteren van de dieren dicht op elkaar zorgt voor stress en letsel			
	Transporten over lange afstand (pluimvee, runderen, kalveren, varkens			

Zie onderstaande uitvraag die we vandaag naar de DAD-collega's hebben gestuurd. Die is gericht aan de DAD-collega's uit de projectgroep en aan de beleidsmedewerkers die op de verschillende diersectoren en transport zitten.

We zaten wat te dubben om de uitvraag ook aan jullie te sturen. Jullie zijn natuurlijk heel breed betrokken bij een heel scala aan deze benadelingen. Maar er ontstaat dan ook wat risico op dubbel werk. Toch is het sowieso goed als jullie ook meekijken en helpen de tabel te vullen.

Het is wellicht het beste om heel specifiek te kijken op een benadeling waar jullie veel kennis van hebben. Een optie is ook te wachten op een meer ingevulde versie, zodat jullie dan meer kunnen aanvullen. Kijk maar wat jullie het fijnste vinden. Maak er niet teveel werk van, maar jullie bijdragen worden uiteraard gewaardeerd.

Groeten! 5.1.2.e

5.12.e

512.e

Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
 Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag | B-noord 4
 Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

M 5.1.2e
5.1.2e @minInv.nl
www.rijksoverheid.nl/Inv

Van: "5.12.e" <5.12.e@minlnv.nl>

Datum: 6 oktober 2021 om 16:08:00 CEST

Aan: "5.12.e" "<5.12.e" "@minlnv.nl>" 5.12.e

```
<512e @minInv.nl>, "512e" <512e @minInv.nl>, "512e"
512e " <512e @minInv.nl>, "512e" " <512e @minInv.nl>, "512e"
512e " <512e @minInv.nl>, "512e" " <512e @minInv.nl>, "512e"
512e " <512e @minInv.nl>, "512e" " <512e @minInv.nl>, "512e"
512e " <512e @minInv.nl>, "512e" " <512e @minInv.nl>, "512e"
512e " <512e @minInv.nl>, "512e" " <512e @minInv.nl>, "512e"
<512e @minInv.nl>, "512e" " <512e @minInv.nl>, "512e"
<512e @minInv.nl>
```

Onderwerp: Uitvraag aanvullen en checken tabel amendement

Reeds beoordeeld

5.12a

5.12a

5.12a

5.12a

5.12a

From: "5.1.2.e" <5.1.2.e@minlnv.nl>
Sent: Thu, 7 Oct 2021 14:41:54 +0100
To: "5.1.2.e" <5.1.2.e@minlnv.nl>
Subject: RE: Nota amendement

Trouwens, wat betreft dat punt van 5.1.2.e Je zou kunnen zeggen dat de rechter dus kijkt naar het doel waarmee een dier wordt gehouden en dat als een dier voor het plezier wordt gehouden, dat er dan betere welzijnsnormen gelden. Gezelschapsdieren hoeven dan dus niet onder het amendement te vallen. Tegelijkertijd klopt het ook wat 5.1.2.e zei, je zou ook kunnen beredeneren dat nu de rechter dus blijkbaar kijkt met welk doel een dier wordt gehouden en welke welzijnsnormen dan moeten gelden het niet nodig is om gezelschapsdieren uit te zonderen. We kunnen dus 2 kanten op...

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>
Verzonden: donderdag 7 oktober 2021 15:24
Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>
Onderwerp: RE: Nota amendement

Doen we! Ik heb ook nog feedback gekregen van RVO, die neem ik ook mee.

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>
Verzonden: woensdag 6 oktober 2021 10:09
Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>
Onderwerp: RE: Nota amendement

Hoi! Oke top, dan pak ik de versie met de opmerkingen van 5.1.2.e en mij verwerkt. Misschien is het een idee dat ik een voorzet doe voor de bullets over het onderscheid gezelschapsdieren en productiedieren op grond van het Bhd (huidige regelgeving). In een van mijn opmerkingen had ik volgens mij ook benoemd dat ik nog input zal leveren. Dus op dat punt vul ik dan aan zeg maar. En dat jij met de overige opmerkingen aan de slag gaat?

Groet, 5.1.2.e

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>
Verzonden: dinsdag 5 oktober 2021 17:09
Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>
Onderwerp: RE: Nota amendement

Wat fijn! Ik heb nog niets gewijzigd sinds jullie opmerkingen, dus dan kun je het beste in die versie werken. Wat we ook zouden kunnen doen: Op donderdag eerst even overleggen om 11:00 wat we precies willen en daarna gaan wijzigen. Laat maar weten wat jouw voorkeur heeft.

Groet, 5.1.2.e

-----Oorspronkelijke afspraak-----

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>
Verzonden: dinsdag 5 oktober 2021 17:04
Aan: 5.1.2.e
Onderwerp: Geaccepteerd: Nota amendement
Tijd: vrijdag 8 oktober 2021 10:00-10:30 (UTC+01:00) Amsterdam, Berlijn, Bern, Rome, Stockholm, Wenen.
Locatie: Facetime

Ja goed idee! Ik ga er morgen of donderdag ook mee aan de slag.

Groet, 5.1.2.e

From: "5.12.e" "
Sent: Thu, 7 Oct 2021 16:04:36 +0100
To: "5.12.e" "<5.12.e@nvwa.nl>
Subject: voorstel 5.12.e n.a.v. interne projectgroep amendement huisvesting, én samen inbreng leveren op de tabel met benadelingen?
Attachments: 2021-10-06 Benadelingen in tabel.docx, Formatie landbouw input deel amendement en dierenwelzijn.docx

Ha 5.12.e

Leuke middag gehad in Den Bosch?

Projectgroep en interne groep amendement huisvesting vanmiddag goed verlopen.

Tijdens het overleg van de interne groep heeft 5.12.e voorgesteld dat we een kort overzicht maken van zaken die de NVWA in het kader van dit amendement graag gerealiseerd ziet. Allereerst met het doel om een aantal zaken kort en krachtig aan de IG mee te kunnen geven. Tevens ook om als vertrekpunt te dienen voor de inbreng van de NVWA die we op een iets later moment willen inbrengen (op het moment dat de formatie is afgerond). Zullen wij hiervoor samen een voorzet maken?

Misschien in een apart overlegmoment?

En dan tegelijkertijd ook bezien of er aanvullingen op de lijst benadelingen vanuit ons kunnen worden ingebracht (al hoeven we daar niet veel tijd in te stoppen, zie bericht van 5.12.e)?

Groet! 5.12.e

Dierenwelzijn (inclusief aanpak stalbranden en amendement Wet dieren) 5.1.2e	
5.1.2e	
Essentie inzet LNV	Ten behoeve van dierenwelzijn en diergezondheid in de veehouderij maximaal gebruik maken van de integrale aanpak op het gebied van natuur, water en klimaat. Trade-offs tussen deze opgaven moeten voorkomen worden; inspanningen voor ecologische opgaven moeten ook resulteren in mogelijkheden voor dieren om een positieve staat van welzijn te ervaren en soort-specifiek gedrag te kunnen vertonen. Dergelijke mogelijkheden moeten voor alle gehouden dieren (inclusief gezelschapsdieren, dierentuindieren etc.) worden gegarandeerd. Buiten reikwijdte Specifiek: het aangenomen amendement op de Wet dieren over de huisvesting van dieren en natuurlijk gedrag is te breed en onuitvoerbaar. De wet moet daarom gespecificeerd worden en – in samenhang met andere grote opgaven zoals de verduurzaming van de veehouderij, ingebed worden in bestaand beleid en in initiatieven om de bescherming van dierenwelzijn in het bestaande regelkader beter te verankeren.
Kernboodschap / passage voor Regeerakkoord	Buiten reikwijdte Buiten reikwijdte 3 Meerdere open normen in de Wet dieren kunnen niet of lastig gehandhaafd worden. Een structurele aanpak voor de invulling van open normen is nodig om het handhavingsniveau voor dierenwelzijn te kunnen verbeteren. Hierbij is ook specificatie van

	het amendement over huisvesting/houderijsysteem op artikel 2.1 van de Wet dieren van belang. Buiten reikwijdte Buiten reikwijdte Buiten reikwijdte
Financiële consequenties	Buiten reikwijdte Buiten reikwijdte

	Buiten reikwijdte	
Bijlagen en status daarvan	Buiten reikwijdte Amendement volgt op korte termijn.	
Overige opletpunten	?	

From: "5.12.e" <5.12.e@minlnv.nl>
Sent: Thu, 7 Oct 2021 20:43:51 +0100
To: "5.12.e" <5.12.e@minlnv.nl>
Subject: RE: aangevulde input dierenwelzijn / stalbranden / amendement

Dank hiervoor 5.12.e hier kunnen we mee uit de voeten, al is het een best lang/breed wensenlijstje. Ik mis nog een beetje een koepel/overall ambitie bovenop de uitsplitsingen die er nu staan. Ook om (op hoofdlijnen) te kunnen overtuigen. Voorlopig gebruik ik evenwel deze tekst, evt. aanscherpingen van jullie kant zijn welkom tot morgen 10:00. 😊 Mocht je nog een alternatief hebben voor trade-off dan ook welkom. Uitrusten wellicht?

Groeten,

5.12.e

Van: 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>

Verzonden: donderdag 7 oktober 2021 15:59

Aan: 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>

CC: 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>; 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>;

5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>; 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>; 5.12.e

5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>; 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>

Onderwerp: aangevulde input dierenwelzijn / stalbranden / amendement

Dag 5.12.e

Wij hebben de input voor de formatie gecheckt op het deel dierenwelzijn. Daarbij zijn actualisaties doorgevoerd van het deel stalbranden, en in relatie tot het amendement. Zie bijlage. Paar punten nog:

- Over het amendement maken wij uiterlijk volgende week nog een uitgebreider formatiefiche.
- We hebben de wijzigingen ingevoegd in het stuk dat je aan 5.12.e had gemaild.

Buiten rekwijste

Voor vragen, weet je me te vinden. Groet, 5.12.e

5.12.e

5.12.e

.....
Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
 Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag | B-noord 4
 Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

.....
M 5.12.e
 5.12.e @minlnv.nl
www.rijksoverheid.nl/lnv

From: "5.12.e" <5.12.e@minezk.nl>
Sent: Fri, 8 Oct 2021 10:23:26 +0100
To: "5.12.e" <5.12.e@minezk.nl>
Subject: RE: Voorlichting RvS amendement redelijk doel
Attachments: RvS-advies over amendementen

Hoi 5.12.e zie bijlage. 5.12.e heeft dit destijds met spoed in een uurtje uitgezocht, zodat ik het mee kon nemen in overleg met MLNV. Later kwamen we tot de conclusie dat in onze situatie, waarin het wetgevingsproces al afgerond is, het om voorlichting zal gaan.

Gr.

5.12.e

Van: 5.12.e <5.12.e@minezk.nl>
Verzonden: vrijdag 8 oktober 2021 11:09
Aan: 5.12.e <5.12.e@minezk.nl>
Onderwerp: Voorlichting RvS amendement redelijk doel

Hoi 5.12.e

Even een vraagje. Toen jij pas het gesprek met MLNV over het redelijk doel amendement terugkoppelde aan 5.12.e en mij vertelde je dat 5.12.e had gekeken naar eventuele voorlichting door de Raad van State. Heeft hij jou daar een mail oid over gestuurd? En zo ja, zou je die willen doorsturen? Dan kan ik even kijken wat zijn overwegingen waren en of ik dat nog kan aanvullen.

Groet, 5.12.e

5.12.e

.....
Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

Directie Wetgeving en Juridische Zaken
Bezuidenhoutseweg 73 | 2595 EC | Den Haag
Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

.....
M 5.12.e
E 5.12.e [@minezk.nl](mailto:5.12.e@minezk.nl)
.....

From: "5.1.2.e" <5.1.2.e@minezk.nl>
Sent: Fri, 8 Oct 2021 16:47:33 +0100
To: "5.1.2.e" <5.1.2.e@minlnv.nl>
Subject: RE: Concept passage OM

Dank!

5.1.2.e

5.1.2.e

.....
Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag | B-noord 4
Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag
.....

M 5.1.2.e
5.1.2.e @minlnv.nl
www.rijksoverheid.nl/lnv

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>
Verzonden: vrijdag 8 oktober 2021 12:14
Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>
Onderwerp: RE: Concept passage OM

Hoi allebei,

Zoals besproken heb ik aan 5.1.2.e van JenV teruggekoppeld dat we geen formele brief uitsturen en ook in elk geval nu niet bij de Raad voor de Rechtspraak input willen ophalen, maar dat we enkel in een Kamerbrief willen verwijzen naar het overleg met het OM. Zijn verzoek was om mee te lezen op de passage. Een begrijpelijk verzoek m.i. wat ik ook niet zo makkelijk kon weigeren. Dus ik heb afgesproken dat we de passage eerst afstemmen met het OM en vervolgens nog even langs JenV sturen.

Groet, 5.1.2.e

Van: 5.1.2.e
Verzonden: donderdag 7 oktober 2021 12:12
Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>
Onderwerp: FW: Concept passage OM

Hoi 5.1.2.e

Bedankt voor je mail. Ik heb een paar wijzigingen voorgesteld, omdat de boodschap van het OM vooral was dat het amendement niet helpt bij het bewijzen van mishandeling. Het is alleen niet zo dat het OM nu per definitie moet bewijzen dat sprake is van houden of huisvesten. Als het doel van houden of huisvesten gemakkelijk te bewijzen zou zijn, dan is daarmee makkelijk aan te tonen dat een benadeling geen redelijk doel had. Maar nu dat moeilijk te bewijzen is vanwege de open norm is het OM als het ware gewoon weer terug bij af: ze moeten bewijzen met welk doel een benadeling plaatsvond en dat dat doel een onredelijk doel is.

Ik had de passage inclusief wijzigingen ook nog even langs 5.1.2.e gestuurd, omdat zij ook bij het gesprek met 5.1.2.e aanwezig was, en zij kon zich er ook in vinden.

Groet, 5.1.2.e

Van: <5.1.2.e> <5.1.2.e> @minlnv.nl>

Verzonden: woensdag 6 oktober 2021 14:40

Aan: <5.1.2.e> <5.1.2.e> @minezk.nl>; <5.1.2.e>

<5.1.2.e> @minlnv.nl>

Onderwerp: Concept passage OM

Hoi <5.1.2.e>

Zie onderstaand een voorstel. Het akkoord van het OM zouden we dan op de gele passage willen hebben. De rest dient om aan het OM duidelijk te maken wat de context van de passage is. Dat kan in deze of gewijzigde vorm onderdeel worden van de brief – dat zien we later.

<5.1.2.e> en ik zitten allebei op LNV en hebben samen gekeken naar onderstaande tekst. Hoor graag wat jij er zo van denkt!

Hartelijke groet,

<5.1.2.e>

52.1

5.1.2e

.....

Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag
Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

.....

M 5.1.2e

5.1.2e [@minlnv.nl](mailto:5.1.2e@minlnv.nl)

www.rijksoverheid.nl/lnv

From: "5.1.2.e" "
Sent: Mon, 11 Oct 2021 08:28:46 +0100
To: "5.1.2.e" "<5.1.2.e@minlnv.nl>
Subject: Nieuwe versie nota gezelschapsdieren
Attachments: Nota gezelschapsdieren 8 oktober 2021.docx

Hoi 5.1.2.e

Ik heb vrijdagmiddag nog een slag gemaakt op de nota. Door het verschuiven van bullets lijkt het alsof er veel is gewijzigd, maar dat valt wel mee. Verder heb ik gestoeid met de vergelijkingen en verschillen mbt gezelschapsdieren en productiedieren en de dilemma's die daaruit voortvloeien. Het begint ergens op te lijken zullen we maar zeggen.

Graag jouw aandacht voor het volgende:

1. De alinea over gezelschapsdieren versus productiedieren (met overeenkomsten en verschillen) is wellicht wat moeilijk te volgen voor M, omdat ik voor alsnog de bullets vrij beknopt heb opgeschreven. Het kan helpen om de bullets in te leiden met een alinea over de opbouw van de Wd en het Bhd. Maar dan wordt de nota vrij lang. Hoe zie jij dat?
2. In de juridische analyse die ik voor ons eerste overleg had opgesteld, had ik benoemd dat het uitgangspunt in het Bhd was dat houders van gezelschapsdieren meer betrokken zijn bij de verzorging van dieren. Jij merkte toen op dat dat uitgangspunt niet meer opgaat (als ik het me goed herinner). Althans, dat je daar vandaag de dag niet vanuit zou willen gaan. Het lijkt me goed om dat punt in elk geval wel in de nota te verwerken. Dat er dus blijkbaar verschillend tegen houders van dieren werd aangekeken, en wat dat betekent voor het onderscheid tussen gezelschapsdieren en productiedieren in het amendement. Ik maak uit de toelichting bij het Bhd op dat het uitgangspunt volgde uit de Nota dierenwelzijn. Dus die zou je wellicht nog aan kunnen halen.
3. Jij merkte vrijdag terecht op dat het Bhd op 'algemeen niveau' van dierenwelzijn geen onderscheid maakt tussen diersoorten. Hoofdstuk 1 geldt voor alle diersoorten. Ik heb dat geprobeerd duidelijk te maken bij de dilemma's, maar kijk vooral of de boodschap overkomt en of het scherper kan.

Groet, 5.1.2.e

5.1.2.e

.....
Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

Directie Wetgeving en Juridische Zaken
Bezuidenhoutseweg 73 | 2595 EC | Den Haag
Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag
.....

M 5.1.2.e
E 5.1.2.e [@minezk.nl](mailto:5.1.2.e@minezk.nl)
.....

From: "5.1.2.e" "
Sent: Mon, 11 Oct 2021 13:43:37 +0100
To: "5.1.2.e" "<5.1.2.e@minlnv.nl>
Cc: "5.1.2.e" "<5.1.2.e@minlnv.nl>
Subject: Stukken amendement IAT
Attachments: Update Amendement huisvesting dieren

Hoi 5.1.2.e

Mogelijk bereiden we voor donderdag een presentatie voor. Die krijg ik vandaag niet klaar, maar die zal in ieder geval gebaseerd zijn op de update + stukken in de bijlage. Wat mij betreft is deze bijlage dus een goed stuk om mee te sturen naar het IAT. Het is wel zo dat de start van de formatie nog weer een wijziging voor het proces betekent, dus misschien kan je het op de agenda als volgt zetten:

Stand van zaken amendement huisvesting Wet dieren (zie bijgevoegde stukken) + update impact start formatie

Werkt dat?

Fijne dag,

5.1.2.e

From: "5.1.2.e" "
Sent: Wed, 13 Oct 2021 17:28:40 +0100
To: "5.1.2.e" "5.1.2.e" <5.1.2.e@minInv.nl>; "5.1.2.e" <5.1.2.e@minInv.nl>
Subject: RE: Gesprek over benadelingentabel

Hee!

Ik vind het ook een goed idee. Wie weet scheelt het ons ook nog wel werk als zij als groep samen dingen doorakkeren. 😊
Moeten we overwegen om voor te stellen dit fysiek te proberen? Er is trouwens nog geen projectgroep ingepland voor volgende week. Zal ik een nieuwe reeks aanmaken?

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@minInv.nl>
Verzonden: woensdag 13 oktober 2021 17:46
Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@minInv.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@minInv.nl>
Onderwerp: Gesprek over benadelingentabel

Hee allebei,

5.1.2.e en 5.1.2.e geven aan dat ze graag een gesprek zouden voeren over de benadelingentabel en het lopende beleid. Mij lijkt dat wel een goed idee – ik kan me die behoefte goed voorstellen. Zullen we dit inplannen, misschien voor volgende week donderdag als een uitgebreide projectgroep? Ik dacht aan anderhalf uur en dan ook de mensen uitnodigen die we hebben gevraagd voor de tabel, maar die niet in de projectgroep zitten. Idee? Misschien morgen even opperen bij de projectgroepvergadering?

1

5.1.2.e
5.1.2.e

.....
Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag
Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

.....
M 5.1.2.e
5.1.2.e @minInv.nl
www.rijksoverheid.nl/Inv

From: "5.12.e" <5.12.e@minInv.nl>
Sent: Wed, 13 Oct 2021 20:59:17 +0100
To: "5.12.e" <5.12.e@minInv.nl>; "5.12.e" <5.12.e@minInv.nl>
Subject: RE: Datumvoorstellen stakeholdersessies

Gele zijn ook prima wat mij betreft 😊 Is wel wat ruimer inderdaad, zeker als we begin volgende week de uitnodiging uit doen.

5.12.e

5.12.e

.....
Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag | B-noord 4
Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

.....
M 5.12.e
5.12.e @minInv.nl
www.rijksoverheid.nl/Inv

Van: 5.12.e <5.12.e@minInv.nl>
Verzonden: woensdag 13 oktober 2021 21:51
Aan: 5.12.e <5.12.e@minInv.nl>; 5.12.e <5.12.e@minInv.nl>
Onderwerp: RE: Datumvoorstellen stakeholdersessies

Ik vind zelf die opties in oktober al wel snel; ik denk dat het wat te kort dag is qua aankondiging. (Daar zaten wel de groene opties, oepsie.) Denken jullie van niet? Zou het ok zijn om de gele opties te kiezen?

Van: 5.12.e <5.12.e@minInv.nl>
Verzonden: woensdag 13 oktober 2021 21:41
Aan: 5.12.e <5.12.e@minInv.nl>; 5.12.e <5.12.e@minInv.nl>
Onderwerp: RE: Datumvoorstellen stakeholdersessies

Prima opties. Geen bezwaar tegen zelfde dag plannen. Direct achter elkaar twee verschillende bij voorkeur niet 😊
En de twee rode opties vind ik iets minder ideaal
Voorkeur voor de groene 😊

5.12.e

5.12.e

.....
Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag | B-noord 4
Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

.....
M 5.12.e
5.12.e @minInv.nl
www.rijksoverheid.nl/Inv

Van: 5.12.e <5.12.e@minInv.nl>
Verzonden: woensdag 13 oktober 2021 18:44
Aan: 5.12.e <5.12.e@minInv.nl>; 5.12.e <5.12.e@minInv.nl>
Onderwerp: Datumvoorstellen stakeholdersessies

Hallo 5.1.2.e

Hierbij een aantal datavoorstellen! In de week van 25 oktober zijn 5.1.2.e en ik op woensdag in Parijs dus die dag valt in ieder geval af samen met de vrijdagen. We kunnen er ook voor kiezen om op een dag meer dan 1 sessie te doen. De opties:

- Maandag 25/10: 13.00 – 14.00
- Maandag 25/10: 14.00 – 15.00
- Dinsdag 26/10: 09.00 – 10.00
- Dinsdag 02/11: 09.00 – 10.00
- Dinsdag 02/11: 10.00 – 11.00
- Donderdag 04/11: 09.00 – 10.00
- Donderdag 04/11: 11.00 – 12.00
- Donderdag 04/11: 16.00 – 17.00

Groeten,

5.1.2.e

5.1.2.e

.....
Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag
Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

.....
M 5.1.2.e

5.1.2.e @minlnv.nl
www.rijksoverheid.nl/lnv

Ha ^{5.1.2e} heb het ook nog niet goed kunnen bekijken. Als we dat missen, brengen we het morgen in! Slaap goed, ^{5.1.2e}

Van: 5.12.e <5.12.e>@nvwa.nl>
Verzonden: woensdag 13 oktober 2021 22:00
Aan: 5.12.e <5.12.e>@nvwa.nl>
Onderwerp: RE: interne groep amendement huisvesting

Nog niet uitvoerig kunnen lezen, maar ik mis naast aandacht voor uitvoerbaarheid > handhaafbaarheid!

Morgen verder, groet, 5.1.2e

Van: [redacted] <[redacted]@nvwa.nl>
Verzonden: woensdag 13 oktober 2021 18:17
Aan: [redacted] <[redacted]@nvwa.nl>; [redacted] <[redacted]@nvwa.nl>; [redacted] <[redacted]@nvwa.nl>; [redacted] <[redacted]@nvwa.nl>; [redacted] <[redacted]@nvwa.nl>; [redacted] <[redacted]@nvwa.nl>
Onderwerp: interne groep amendement huisvesting

Beste collega's,
Bijgevoegd document wordt morgen besproken in de LNV-projectgroep amendement huisvesting. Als jullie 5.1.2.e en mij iets willen meegeven, dan vernemen wij dit graag.
Vriendelijke groet van 5.1.2.e

From: "5.12.e" <5.12.e@diencoalitie.nl>
Sent: Thu, 14 Oct 2021 08:52:30 +0100
To: "5.12.e" <5.12.e@dierenbescherming.nl>; "5.12.e" <5.12.e@minlnv.nl>
Cc: "5.12.e" <5.12.e@dierenbescherming.nl>
Subject: Re: gesprek amendement wet dieren

Goedemorgen 5.12.e

Ik zou morgenochtend ook kunnen. Morgenmiddag lukt niet voor mij. Dinsdagochtend zou voor mij ook werken.

Groetjes 5.12.e

Van: 5.12.e <5.12.e@dierenbescherming.nl>
Datum: donderdag 14 oktober 2021 om 06:31
Aan: <5.12.e>, "5.12.e" <5.12.e@minlnv.nl>, "5.12.e" <5.12.e@diencoalitie.nl>
 <5.12.e@diencoalitie.nl>
CC: 5.12.e <5.12.e@dierenbescherming.nl>
Onderwerp: RE: gesprek amendement wet dieren

Beste 5.12.e

Ik zou morgenochtend of begin van de middag kunnen. Maandag en dinsdag lukken voor mij niet, maar afhankelijk van de tijd (niet ma vanaf 15u30 of di 13-14u30) zou 5.12.e namens de Dierenbescherming kunnen deelnemen.

Met vriendelijke groet,

5.12.e

5.12.e

T 088 811 3000

M 5.12.e

5.12.e <5.12.e@dierenbescherming.nl>

Dierenbescherming
Dierinhoudelijk
 Regulusweg 11
 Postbus 85980, 2508 CR Den Haag
www.dierenbescherming.nl

Although the information in this mail is compiled with utmost care we don't guarantee it is right and complete. We are not liable for any damage or loss due to use or action based on this info. This message and any attachment(s) are confidential and may contain privileged information intended only for the use of the individual or company named above. If you are not the intended recipient, please email the sender and delete this message and any attachment(s) from your system.

Van: 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>
Verzonden: woensdag 13 oktober 2021 21:45
Aan: "5.12.e" <5.12.e@diencoalitie.nl> <5.12.e@diencoalitie.nl>; 5.12.e <5.12.e@dierenbescherming.nl>
Onderwerp: gesprek amendement wet dieren

Hoi 5.12.e 5.12.e

Nu we wat verder zijn in de analyse van het amendement wet dieren zouden we jullie graag weer even meenemen in waar we staan. Ook in aanloop naar een wat bredere sessie die we binnenkort nog organiseren met meerdere organisaties.

Hebben jullie toevallig komende vrijdag, maandag of dinsdag gelegenheid voor een digitale bijpraat van pakweg drie kwartier?

Groeten, 5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

.....
Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag | B-noord 4
Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

.....
M 5.1.2.e
5.1.2.e [@minlnv.nl](mailto:5.1.2.e@minlnv.nl)
www.rijksoverheid.nl/lnv

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.

The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

From: "5.12.e" <5.12.e@om.nl>
Sent: Thu, 14 Oct 2021 09:55:55 +0100
To: "5.12.e" <5.12.e@minInv.nl>; "5.12.e" <5.12.e@om.nl>
Cc: "5.12.e" <5.12.e@minInv.nl>; "5.12.e" <5.12.e@minezk.nl>
Subject: RE: Aanvullende vraag amendement Wet dieren

Beste 5.12.e

Geen probleem, wij pakken het op.

Met vriendelijke groet,

5.12.e

5.12.e

Openbaar Ministerie

Oost-Nederland

5.12.e

Van: 5.12.e <5.12.e@minInv.nl>

Verzonden: donderdag 14 oktober 2021 10:53

Aan: 5.12.e <5.12.e@om.nl>; 5.12.e

<5.12.e@om.nl>

CC: 5.12.e <5.12.e@minInv.nl>; 5.12.e

<5.12.e@minezk.nl>

Onderwerp: RE: Aanvullende vraag amendement Wet dieren

Urgentie: Hoog

Reeds beoordeeld

5.12.e

5.12.e

5.12.e

5.12.e

5.12.e

5.12.e

5.12.e

5.12.e

Van: 5.12.e <5.12.e@om.nl>

Verzonden: maandag 4 oktober 2021 15:17

Aan: 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>; 5.12.e <5.12.e@om.nl>

CC: 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>; 5.12.e

<5.12.e@minezk.nl>; 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>

Onderwerp: RE: Aanvullende vraag amendement Wet dieren

5.12.e

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>

Verzonden: maandag 4 oktober 2021 15:14

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@om.nl>; 5.1.2.e

<5.1.2.e@om.nl>

CC: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>; 5.1.2.e

<5.1.2.e@minezk.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>

Onderwerp: RE: Aanvullende vraag amendement Wet dieren

Reeds beoordeeld

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@om.nl>

Verzonden: maandag 4 oktober 2021 13:48

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@om.nl>

CC: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>; 5.1.2.e

<5.1.2.e@minezk.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>

Onderwerp: RE: Aanvullende vraag amendement Wet dieren

Reeds beoordeeld

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>

Verzonden: woensdag 29 september 2021 17:06

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@om.nl>; 5.1.2.e
<5.1.2.e@om.nl>

CC: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>; 5.1.2.e
<5.1.2.e@minezk.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>

Onderwerp: Aanvullende vraag amendement Wet dieren

Reeds beoordeeld

5.1.2.e 5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

From: "5.12.e" <5.12.e@om.nl>
Sent: Thu, 14 Oct 2021 12:48:12 +0100
To: "5.12.e" <5.12.e@minlnv.nl>
Cc: "5.12.e" <5.12.e@minlnv.nl>; "5.12.e" <5.12.e@minezk.nl>
Subject: RE: Aanvullende vraag amendement Wet dieren

Dag 5.12.e

Vandaag ben ik de hele dag bereikbaar. Morgen wordt het lastiger in verband met een zitting die kan uitlopen tot na de middag.

Ik kan tijdens zitting eventueel wel misschien nog op de mail reageren.

Met vriendelijke groet,

5.12.e

5.12.e

Openbaar Ministerie
Oost-Nederland

5.12.e

Van: 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>

Verzonden: donderdag 14 oktober 2021 13:40

Aan: 5.12.e <5.12.e@om.nl>

CC: 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>; 5.12.e

<5.12.e@minezk.nl>

Onderwerp: RE: Aanvullende vraag amendement Wet dieren

Reeds beoordeeld
5.12.e

5.12.e

5.12.e

5.12.e

5.12.e

Van: 5.12.e <5.12.e@om.nl>

Verzonden: donderdag 14 oktober 2021 13:29

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>
Onderwerp: FW: Aanvullende vraag amendement Wet dieren

Van: 5.1.2.e
Verzonden: donderdag 14 oktober 2021 13:28
Aan: '5.1.2.e' <5.1.2.e@minlnv.nl>
Onderwerp: RE: Aanvullende vraag amendement Wet dieren

Reeds beoordeeld

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>
Verzonden: donderdag 14 oktober 2021 10:53
Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@om.nl>; 5.1.2.e
<5.1.2.e@om.nl>
CC: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>; 5.1.2.e
<5.1.2.e@minezk.nl>
Onderwerp: RE: Aanvullende vraag amendement Wet dieren
Urgentie: Hoog

Reeds beoordeeld

5.1.2.e 5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@om.nl>

Verzonden: maandag 4 oktober 2021 15:17

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@minInv.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@om.nl>

CC: 5.1.2.e <5.1.2.e@minInv.nl>; 5.1.2.e

<5.1.2.e@minezk.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@minInv.nl>

Onderwerp: RE: Aanvullende vraag amendement Wet dieren

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@minInv.nl>

Verzonden: maandag 4 oktober 2021 15:14

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@om.nl>; 5.1.2.e

<5.1.2.e@om.nl>

CC: 5.1.2.e <5.1.2.e@minInv.nl>; 5.1.2.e

<5.1.2.e@minezk.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@minInv.nl>

Onderwerp: RE: Aanvullende vraag amendement Wet dieren

Reeds beoordeeld

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@om.nl>

Verzonden: maandag 4 oktober 2021 13:48

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@minInv.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@om.nl>

CC: 5.1.2.e <5.1.2.e@minInv.nl>; 5.1.2.e

<5.1.2.e@minezk.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@minInv.nl>

Onderwerp: RE: Aanvullende vraag amendement Wet dieren

Reeds beoordeeld

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@minInv.nl>

Verzonden: woensdag 29 september 2021 17:06

5.1.2.e

Ministerie van Economische Zaken
en Klimaat

Update amendement Wet dieren

14 oktober 2021

Agenda

- › Uitkomsten analyses
- › Vervolgproces
- › Impact formatie op proces

Uitkomsten analyses

Het is verboden om zonder redelijk doel of met overschrijding van hetgeen ter bereiking van zodanig doel toelaatbaar is, bij een dier pijn of letsel te veroorzaken dan wel de gezondheid of het welzijn van het dier te benadelen.

Onder een redelijk doel wordt in elk geval niet begrepen het kunnen houden van dieren in een bepaald houderijsysteem of een bepaalde wijze van huisvesting.

Analyse: doel amendement

- > Benadelingen dieren verbieden die als doel hebben het mogelijk te maken om de dieren te houden of huisvesten
 - “Dit amendement regelt dat het na 2022 niet langer is toegestaan om een dier pijn te doen of bij een dier letsel te veroorzaken, dan wel de gezondheid of het welzijn van het dier te benadelen met als doel om het dier op een bepaalde manier te kunnen huisvesten.”
- > Kernpunt toelichting: dieren niet aanpassen aan het houderijsysteem, maar andersom
- > Voorbeelden in de toelichting hebben betrekking op:
 - Fysieke ingrepen
 - Permanent ontnemen van de mogelijkheid voor natuurlijk gedrag

Het is verboden om zonder redelijk doel of met overschrijding van hetgeen ter bereiking van zodanig doel toelaatbaar is, bij een dier pijn of letsel te veroorzaken dan wel de gezondheid of het welzijn van het dier te benadelen.

Onder een redelijk doel wordt in elk geval niet begrepen het kunnen houden van dieren in een bepaald houderijsysteem of een bepaalde wijze van huisvesting.

Analyse: wat doet het amendement

- > Onzeker in hoeverre de wettekst het doel van het amendement bereikt. Oorzaak:
 - De reikwijdte en invulling van de termen zoals houderijsysteem, benadeling van het dier
 - Een concrete benadeling dient vaak meerdere doelen. Onzeker hoe die gewogen worden.
 - Het betreft een heel brede, open norm. Het amendement verbiedt geen specifieke gedraging/situatie. Onduidelijk of/hoe aan de bewijslast kan worden voldaan.
- > Gevolgen:
 - De impact kan zowel **kleiner** als **groter** zijn dan beoogd. Het is aan de rechter om de bepalingen in een concrete zaak te interpreteren. Dit is moeilijk in te schatten.
 - Onduidelijkheid over de eisen waaraan dierhouders moeten voldoen.
 - Onduidelijkheid over de invulling van het toezicht.
 - Onduidelijkheid in welke mate dierenwelzijn en diergezondheid hierbij gebaat zijn.

Wat verbiedt het amendement mogelijk?

- › Er zijn potentieel zeer veel benadelingen van dieren die als gevolg van het amendement niet meer toegestaan zijn, afhankelijk van de rechterlijke interpretatie.
- › Benadelingen zijn te onderscheiden in 3 categorieën:
 - Beperkingen van natuurlijk gedrag
 - Fysieke ingrepen
 - Overig ongerief

Voorbeelden potentieel verboden benadelingen

1. Inperking natuurlijk gedrag

- Hoge bezettingsgraad / beperkte ruimte / onvoldoende ligplaatsen
- Beperkte bewegingsvrijheid (veel dicht bij elkaar of aangebonden)
- Scheiden ouders / jongen (kalf bij koe)
- Solitaire huisvesting
- Niet kunnen graven, geen zwemwater etc.
- Niet zelfstandig voortplanten

2. Lichamelijke ingrepen

- Onthoornen
- Staart couperen

- Teen hanen verwijderen

3. Overig ongerief (leidend tot pijn, letsel)

- Aspecten van huisvesting zoals de vloeren, binnenklimaat stal, geen afleiding
- Verzamelen, sorteren, laden bij transport
- Alleen binnen, gebrek schaduw, niet kunnen vluchten. Geen weidegang
- Lang of voortdurend boven eigen mest staan

Grootste dilemma's en overwegingen

- › *Ingrepen.* Voor sommige ingrepen is nog geen goede manier om ze uit te faseren zonder ernstige benadeling dierenwelzijn. Nu verbieden is risico op verlies voor dierenwelzijn, of noodzaak te stoppen bepaalde dieren te houden.
- › *Behapbaarheid.* Stoppen met benadelingen kan vergaande aanpassingen vereisen. Hoe sneller dit moet, hoe groter de praktische en financiële hobbels.
- › *Verduurzaming.* Aanpassingen t.b.v. dierenwelzijn en verduurzaming moeten elkaar niet bijten. Samenhang zoeken is noodzakelijk.
- › *Toekomstperspectief.* Dit vergt duidelijkheid over wat wel/ mag en over eisen voor langere termijn. Aandacht voor verdienvermogen en (internationale) marktpositie is noodzakelijk.

Huidige ontwikkelingen / kansen en risico's

- › Er vinden momenteel nationale en internationale beleidsontwikkelingen plaats die in dezelfde richting gaan als de geest van het amendement.
- › Dat biedt kansen, maar tegelijkertijd is een risico dat deze 'rigoureuze' wetswijziging die ontwikkelingen doorkruist. Een aantal voorbeelden:
 - › **RISICO'S**
 - Wet loopt door sectorplannen en lopende ontwikkelingen verduurzaming heen
 - Als de kostprijs omhoog gaat, vergt dit een hogere prijs voor de boer. Er lopen trajecten om hieraan te werken, maar dit

is niet eenvoudig op korte termijn geregeld.

KANSEN

- Versnelling voor sectoren die tot nu toe te weinig doen
- Versnelling uitfaseren ingrepen
- Uitfaseren kooihuisvesting
- Verbetering / innovatie stalsystemen
- Verbeteringen transport dieren, aanpak hitte
- Oppakken RDA-advies dierwaardige veehouderij
- Koppeling positieflijst

Vervolgproces

Wat nu te doen?

TUSSENCONCLUSIE:

- › De wet kan tekort schieten m.b.t. de beoogde impact, maar ook juist zeer vergaande consequenties hebben.
- › Duidelijkheid over de gewenste impact is noodzakelijk. Vervolgens moet deze reikwijdte vermoedelijk nader verankerd worden in wet- en regelgeving: **specificatie**.

N.a.v. gesprek met minister:

- › Specificatie is noodzakelijk
- › Zoeken naar landingsgrond in de TK, gegeven meerderheid amendement
- › 'We gaan wel een paar stoere dingen moeten doen.'
- › Mikken op brief voor begrotingsbehandeling

Impact formatie op proces

- › On hold i.v.m. formatie
 - D66 speelt nu via formatietafel.
- › Conclusies analyses en opties meegeven richting formatie
- › Brief voorafgaand aan begroting nog wel het plan.

From: "5.1.2.e" "
Sent: Fri, 15 Oct 2021 09:15:10 +0100
To: "5.1.2.e" "5.1.2.e" <5.1.2.e@minInv.nl>; "5.1.2.e" <5.1.2.e@minInv.nl>
Subject: RE: Gesprek over benadelingentabel

Ha, we moeten dus even kijken hoe we deze sessies gaan inrichten. In wat kleiner verband zou ik zeggen, maar welke dan...)

Kunnen wel interessante sessies zijn, omdat je dan echt wat meer de diepte ingaat op specifieke benadelingen diersoorten.

Rubricering veehouderij, gezelschapsdieren, transport ligt wellicht voor de hand, maar dan krijg je één hele grote en twee een stuk kleinere.

En wat doen we met diergezondheid en de toezichthouders?

Schot voor de boeg: wat vinden jullie van?

+ Eén algemene veehouderij sessie (eerste kolom tabel) met bv 5.1.2.e Wellicht anderen nog

+ Drie aparte sessies voor de grote sectoren: pluimvee, varkens, melk- en rundvee

+ Eén sessie voor de overige diersectoren (konijnen, geiten, schapen, paarden e.a.)

+ En dan nog één voor transport en één voor gezelschapsdieren (en dierentuindieren)

Groet!

5.1.2.e

5.1.2.e

.....
Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag | B-noord 4
Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

.....
M 5.1.2.e
5.1.2.e @minInv.nl
www.rijksoverheid.nl/Inv

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@minInv.nl>
Verzonden: woensdag 13 oktober 2021 17:46
Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@minInv.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@minInv.nl>
Onderwerp: Gesprek over benadelingentabel

Reeds beoordeeld

5.1.2.e

5.1.2.e

1

5.1.2.e

From: "5.1.2.e" <5.1.2.e@nvddierentuinen.nl>
Sent: Fri, 15 Oct 2021 13:26:15 +0100
To: "5.1.2.e" <5.1.2.e@minlnv.nl>
Cc: "5.1.2.e" <5.1.2.e@minlnv.nl>
Subject: RE: tekst amendement Wet Dieren 2.1 - input vanuit NVD

Bedankt 5.1.2.e voor de update. We kijken uit naar de nog te plannen sessie.

Alvast een goed weekend gewenst!

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e

5.1.2.e

Nederlandse Vereniging van Dierentuinen

NEDERLANDSE VERENIGING VAN
Dierentuinen

Website: www.nvddierentuinen.nl

LinkedIn: <https://www.linkedin.com/company/nederlandse-vereniging-van-dierentuinen>

Tel.: 5.1.2.e

Mobiel: 5.1.2.e

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>

Verzonden: donderdag 14 oktober 2021 15:49

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@nvddierentuinen.nl>

CC: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>

Onderwerp: RE: tekst amendement Wet Dieren 2.1 - input vanuit NVD

Hoi 5.1.2.e

Ja, zeker, we hebben je mail ontvangen. Sorry dat ik de ontvangst niet bevestigd had. We nemen jullie input zeker mee. Binnenkort volgt weer een uitnodiging voor een sessie om de organisaties en verschillende stakeholders mee te nemen in de stand van zaken.

Met groeten! 5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

.....
Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag | B-noord 4
Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

.....
M 5.1.2.e
5.1.2.e @minlnv.nl
www.rijksoverheid.nl/lnv

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@nvddierentuinen.nl>

Verzonden: donderdag 14 oktober 2021 14:56

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>

CC: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>

Onderwerp: RE: tekst amendement Wet Dieren 2.1 - input vanuit NVD

Beste 5.1.2.e

Graag hoor ik van jou of jij onderstaande mail hebt ontvangen en ermee uit de voeten kunt. Heb jij nog vragen specifiek voor onze sector?

Waarmee ik vorige keer afsloot wil ik dat nu ook doen. *Wij maken ons nog steeds zorgen, zoals reed bij jou aangegeven, over de open formulering, de handhaafbaarheid en de rechtszaken die de wet zoals die nu is geformuleerd teweeg kan gaan brengen. Ook hebben we moeite met de onduidelijke terminologie die voor velerlei interpretatie vatbaar is. Subjectiviteit ligt op de loer, ook voor handhavers.*

Graag jouw reactie!

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e

5.1.2.e

Nederlandse Vereniging van Dierentuinen

NEDERLANDSE VERENIGING VAN
Dierentuinen

Website: www.nvddierentuinen.nl

LinkedIn: <https://www.linkedin.com/company/nederlandse-vereniging-van-dierentuinen>

Tel.: 5.1.2.e

Mobiel: 5.1.2.e

Van: 5.1.2.e | Nederlandse Vereniging van Dierentuinen

Verzonden: maandag 13 september 2021 15:00

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>

Onderwerp: RE: tekst amendement - input vanuit NVD

Beste 5.1.2.e

Hierbij de input zoals je van ons hebt gevraagd op het gebied van wetgeving waarmee wij reeds te maken hebben op het gebied van dierenwelzijn en welke initiatieven er op dat gebied zijn vanuit de branche. Verder even een toelichting op doelen zoals dierentuinen die stellen. Mochten er vragen zijn dan hoor ik die graag. Mocht ik zaken nog mondeling of op enige andere manier moeten toelichten dan ben ik daartoe uiteraard altijd bereid!

WETGEVING

- Binnen Nederland hebben wij als dierentuinen te maken met de huidige **wet Dieren** en uiteraard het **besluit houders van dieren**.
- Om een dierentuin te mogen hebben/openen is een **dierentuinvergunning** noodzakelijk die wordt afgegeven door de overheid. Er is binnen RVO een **dierentuincommissie** (onze contactpersoon is 5.1.2.e ; 5.1.2.e@rvo.nl). Zij voeren controles uit of een vergunning kan worden verleend, behouden of moet worden aangepast. Ook als nieuwe soorten worden toegevoegd aan een collectie, moet dat worden gemeld en goedgekeurd. Welzijn is uiteraard een onderwerp van gesprek, maar ook doelen zoals educatie en conservatie.

- Binnen EU is er een **Zoos Directive** (1999/22/EG) en op basis daarvan is ook het volgende document opgesteld: **Zoos Directive Best Practices Guidance** (uit 2015). Of in de welzijnsbehoeften van een dier wordt voorzien kan worden gecontroleerd middels ethologisch onderzoek waarvoor de kaders reeds zijn neergelegd in dit document. 5.1.2.e is denk ik een goed contact om je hier meer over te vertellen, mocht je dat willen, net als 5.1.2.e

DOELEN/CONTROLE

- Binnen de NL wetgeving staan educatie en conservatie, naast onderzoek, genoemd voor dierentuinen als pijlers of doelen. Staat specifiek zo benoemd in **besluit houders van dieren**. Moderne dierentuinen zien dat ook als pijlers onder hun bestaansrecht. Uiteraard is dierwelzijn nooit iets dat in het gedrang mag komen in een dierentuin, met een door de overheid afgegeven dierentuinvergunning, daar wordt door de overheid ook op toegezien. Dus de controlemechanismen liggen er al.
- Dierentuinen aangesloten bij de Nederlandse Vereniging van Dierentuinen (www.nvddierentuinen.nl) hebben een eigen methodiek om dierenwelzijn te meten en doen dat over de parken heen. Daarover is ook al gepubliceerd. Zoals aangegeven moet onder het meten van dierenwelzijn een wetenschappelijke basis liggen om er daadwerkelijk wat over te kunnen zeggen en ook te kunnen verbeteren.
- De Nederlandse Vereniging van Dierentuinen voert al jarenlang visitaties uit bij elkaar, intercollegiale toetsingen. Er wordt getoetst op dierenwelzijn, veiligheid en educatie. De rapporten worden ook gedeeld met de overheid en kunnen door de dierentuincommissie aanleiding zijn voor verdere gesprekken, ook op het gebied van dierenwelzijn.
- NVWA voert op vele vlakken controles en keuringen uit binnen de dierentuinsector, waarbij dierenwelzijn in veel gevallen ook een onderwerp is van de controle of keuring.
- Dierentuinen aangesloten bij de Nederlandse Vereniging van Dierentuinen zijn ook allemaal lid van de Europese Dierentuinvereniging (EAZA, www.eaza.net). Daar worden driejaarlijkse visitaties uitgevoerd waarbij dierenwelzijn een van de hot topics is die wordt geïnspecteerd.
- EAZA produceert guidelines (geschreven door experts binnen de branche) waar aangesloten dierentuinen zich aan moeten houden voor de specifieke diersoort waar de guidelines voor geschreven zijn. Dergelijke guidelines gaan o.a. over huisvesting, voeding, transport maar zeker ook dierenwelzijn en hoe dat te borgen. Die guidelines worden ook door de Nederlandse overheid gebruikt i.h.k.v. de dierentuinvergunning of enige andere vorm van handhaving.
- Het hebben van een lidmaatschap van de NVD en EAZA wordt gezien als een keurmerk voor moderne, innovatieve en kwaliteits-dierentuinen.

Overigens hebben vier van onze leden (verenigd binnen 5.1.2.e) aan demissionair Minister Schouten op 25 augustus j.l. een brief geschreven over dit amendement. Waarin zij vragen om dierentuinen die aangesloten zijn bij de Europese dierentuinvereniging (EAZA) uit te sluiten van dit deel van de wetgeving en dus een uitzonderingspositie te geven. Heb jij kennis genomen van die brief? Zo niet, dan wil ik jou wel een kopie doen toekomen.

Hopelijk heb je door bovenstaande gegevens een goed overzicht. Laat me weten als we ergens nog input kunnen geven.

Wij maken ons nog steeds zorgen, zoals reed bij jou aangegeven, over de open formulering, de handhaafbaarheid en de rechtszaken die de wet zoals die nu is geformuleerd teweeg kan gaan brengen. Ook hebben we moeite met de onduidelijke terminologie die voor velerlei interpretatie vatbaar is. Subjectiviteit ligt op de loer, ook voor handhavers.

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e

5.1.2.e

Nederlandse Vereniging van Dierentuinen

NEDERLANDSE VERENIGING VAN

Dierentuinen

Website: www.nvddierentuinen.nl

LinkedIn: <https://www.linkedin.com/company/nederlandse-vereniging-van-dierentuinen>

Tel.: 5.12.e

Mobiel: 5.12.e

Van: 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>

Verzonden: dinsdag 7 september 2021 16:25

Aan: 5.12.e <5.12.e@nvddierentuinen.nl>

Onderwerp: tekst amendement

Beste 5.12.e

Hierbij zoals beloofd de tekst van het amendement, met daaronder de toelichting. Ik kon de mailadressen van 5.12.e en 5.12.e zo gauw niet vinden.

Wilt u deze mail ook aan hen doorsturen?

Dank voor jullie input vanmiddag.

Met groeten,

5.12.e

5.12.e

Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag | B-noord 4

Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

M 5.12.e

5.12.e@minlnv.nl

www.rijksoverheid.nl/lnv

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.

The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.

The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

From: "5.12.e" "
Sent: Mon, 18 Oct 2021 09:20:05 +0100
To: "5.12.e" " <5.12.e@minlnv.nl>; "5.12.e" "
<5.12.e@minlnv.nl>
Subject: RE: Aanvullende vraag amendement Wet dieren

Hi 5.12.e

Helemaal goed! En ik kan uiteraard meelesen op een nieuwe versie.

Groet, 5.12.e

Van: 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>
Verzonden: maandag 18 oktober 2021 09:56
Aan: 5.12.e <5.12.e@minezk.nl>; 5.12.e
<5.12.e@minlnv.nl>
Onderwerp: RE: Aanvullende vraag amendement Wet dieren

Hoi 5.12.e

We hebben nog geen andere versie gemaakt dan de versie die 5.12.e stuurde (zie geel gemarkeerd hieronder). 5.12.e belde 5.12.e net wel dat zij intern nog iets moest afstemmen. Ze hebben afgesproken dat ze dat deze week regelt. Misschien daar even op wachten voordat we het naar JenV sturen? Het kan zijn dat we in de tussentijd iets naar de formatietafel moeten sturen, maar voor de brief hebben we natuurlijk nog wel even de tijd. Werkt dat?

Hartelijke groet,

5.12.e

Van: 5.12.e <5.12.e@minezk.nl>
Verzonden: maandag 18 oktober 2021 09:50
Aan: 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>
CC: 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>
Onderwerp: RE: Aanvullende vraag amendement Wet dieren

Hoi 5.12.e

Wat hebben jullie van de OM passage gemaakt? Dan stuur ik die vast door naar JenV.

Groet, 5.12.e

Van: 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>
Verzonden: donderdag 14 oktober 2021 14:13
Aan: '5.12.e' <5.12.e@om.nl>
CC: 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>; 5.12.e
<5.12.e@minezk.nl>
Onderwerp: RE: Aanvullende vraag amendement Wet dieren

Ja, komt goed! Dank

5.12.e

5.12.e

.....
M 5.1.2.e
5.1.2.e @minInv.nl
www.rijksoverheid.nl/Inv

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@om.nl>

Verzonden: donderdag 14 oktober 2021 13:51

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@minInv.nl>

CC: 5.1.2.e <5.1.2.e@minInv.nl>; 5.1.2.e

<5.1.2.e@minezk.nl>

Onderwerp: RE: Aanvullende vraag amendement Wet dieren

Overigens is het geen goedlopende tekst geworden zie ik nu.
Dat had beter gekund, maar jullie passen het vast nog aan!

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@minInv.nl>

Verzonden: donderdag 14 oktober 2021 13:40

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@om.nl>

CC: 5.1.2.e <5.1.2.e@minInv.nl>; 5.1.2.e

<5.1.2.e@minezk.nl>

Onderwerp: RE: Aanvullende vraag amendement Wet dieren

Reeds bevestigd

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@om.nl>

Verzonden: donderdag 14 oktober 2021 13:29

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@minInv.nl>

Onderwerp: FW: Aanvullende vraag amendement Wet dieren

Van: 5.1.2.e

Verzonden: donderdag 14 oktober 2021 13:28

Aan: '5.1.2.e' <5.1.2.e@minInv.nl>

Onderwerp: RE: Aanvullende vraag amendement Wet dieren

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>

Verzonden: donderdag 14 oktober 2021 10:53

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@om.nl>; 5.1.2.e

<5.1.2.e@om.nl>

CC: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>; 5.1.2.e

<5.1.2.e@minezk.nl>

Onderwerp: RE: Aanvullende vraag amendement Wet dieren

Urgentie: Hoog

Reeds beoordeeld

5.1.2.e
5.1.2.e

5.1.2.e
5.1.2.e

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@om.nl>

Verzonden: maandag 4 oktober 2021 15:17

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@minInv.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@om.nl>

CC: 5.1.2.e <5.1.2.e@minInv.nl>; 5.1.2.e
<5.1.2.e@minezk.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@minInv.nl>

Onderwerp: RE: Aanvullende vraag amendement Wet dieren

Reeds beoordeeld

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@minInv.nl>

Verzonden: maandag 4 oktober 2021 15:14

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@om.nl>; 5.1.2.e
<5.1.2.e@om.nl>

CC: 5.1.2.e <5.1.2.e@minInv.nl>; 5.1.2.e
<5.1.2.e@minezk.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@minInv.nl>

Onderwerp: RE: Aanvullende vraag amendement Wet dieren

Reeds beoordeeld

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@om.nl>

Verzonden: maandag 4 oktober 2021 13:48

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@om.nl>

CC: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>; 5.1.2.e
<5.1.2.e@minezk.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>

Onderwerp: RE: Aanvullende vraag amendement Wet dieren

Reeds beoordeeld 2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>

Verzonden: woensdag 29 september 2021 17:06

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@om.nl>; 5.1.2.e

<5.1.2.e@om.nl>

CC: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>; 5.1.2.e

<5.1.2.e@minezk.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>

Onderwerp: Aanvullende vraag amendement Wet dieren

From: "5.1.2.e" "
Sent: Mon, 18 Oct 2021 10:01:27 +0100
To: "5.1.2.e" " <5.1.2.e @minlnv.nl>; "5.1.2.e" "
<5.1.2.e @minlnv.nl>
Subject: Gespreksverslag Dibevo
Attachments: 2021-10-18 Dibevo.docx

Zie hierbij een verslagje van zojuist. 5.2.1

Verzonden vanuit [Mail](#) voor Windows

Gesprek met Dibevo n.a.v. impactsessie

18 oktober 2021

Aanwezig: 5.1.2.e

5.1.2.e praat Dibevo bij over de tussenstand van het proces en de analyses. Veel is onduidelijk, huidige amendement leidt tot rechtsonzekerheid en onzekere impact, wij hopen dat specificatie mogelijk zal zijn.

Dibevo vraagt naar het uithoeken van de gezelschapsdieren. 5.1.2.e geeft aan dat de minister in de Kamerbrief van de zomer heeft aangegeven dit te willen doen. Nu loopt echter ook de vraag of/hoe dit amendement gespecificeerd zal worden. Het is nog niet duidelijk of/hoe het uithoeken doorgaat gegeven die bredere vraag.

5.1.2.e doet een suggestie voor ombouwen van het amendement: verbied huisvesting/houderij waarin dieren schadelijk stereotiep gedrag ontwikkelen/vertonen. Hiermee bedoelt hij bijv. beschadigend gedrag, traliebijten of bepaald loopgedrag. Er zijn veel dingen over beschreven, er zijn aanwijzingen over. Je kan het per diersoort uitleggen, er is veel literatuur over.

Stereotiep schadelijk gedrag = vervanging voor essentieel soort-specifiek gedrag. Dus mogelijkheden geven om dit essentiële gedrag te vertonen.

From: "5.1.2.e" "
Sent: Mon, 18 Oct 2021 15:31:38 +0100
To: "5.1.2.e" "5.1.2.e" <5.1.2.e@minInv.nl>; "5.1.2.e" <5.1.2.e@minInv.nl>
Subject: RE: concept uitnodiging

Mooie aanvullingen. Voor de laatste zin nog wat in groen

5.1.2.e

5.1.2.e

.....
Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag | B-noord 4
Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag
.....

M 5.1.2.e
5.1.2.e @minInv.nl
www.rijksoverheid.nl/Inv

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@minInv.nl>
Verzonden: maandag 18 oktober 2021 16:07
Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@minInv.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@minInv.nl>
Onderwerp: RE: concept uitnodiging

Ziet er goed uit! Nog wat suggesties gedaan. De eerste alinea heb ik een beetje herschreven zodat hij ook van toepassing is op degenen die niet bij de impactsessie waren, of die toen nog niet op de verzendlijst stonden (zoals Team Agro NL). 'Presentatie' heb ik in 'update' veranderd, zodat ze niet per se slides verwachten. Verder heb ik nog een zin toegevoegd die uitlegt waarom we niet al een preview geven van wat er in de sessie aan bod komt. Kijk maar even of je dit een goede zin vindt. Kan ook anders, natuurlijk.

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@minInv.nl>
Verzonden: maandag 18 oktober 2021 15:31
Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@minInv.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@minInv.nl>
Onderwerp: concept uitnodiging

<zoiets?>

Beste allemaal,

In de zomer organiseerden we een reeks impactsessies over het aangenomen amendement op artikel 2.1 van de Wet dieren (houden/huisvesten geen redelijk doel). Velen van jullie hebben hieraan deelgenomen. In de sessies hebben we veel input opgehaald die ons heeft geholpen bij het in kaart brengen van de potentiële impact van het amendement. Met een aantal van jullie organisaties hebben we op verzoek ook één op één over het amendement gesproken. Dank nogmaals voor alle bijdragen!

Inmiddels zijn we een aantal maanden verder en is het een geschikt moment om jullie bij te praten over hoe we vanuit LNV met de input en analyses verder gegaan zijn. Wat is het globale beeld dat wij hebben gekregen uit de sessies en analyses en wat is nu het verdere proces ten aanzien van de wet?

Om jullie daarvan op de hoogte te brengen, nodigen wij jullie graag uit voor een digitale vervolgbijeenkomst van een uur over het amendement op DATUM & TIJD. Daarin geven we een update over de stand van zaken en is er ruimte voor vragen. Het proces is onderhevig aan veel (politieke) dynamiek, dus het is voor ons op dit moment nog niet precies te voorspellen wat we over twee weken kunnen vertellen. We zullen daarom van tevoren geen agenda of stukken rondsturen.

We hopen elkaar in de sessie te treffen. Graag tot dan.

Met vriendelijke groeten,

5.1.2.e

5.1.2.e

.....
Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag | B-noord 4
Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

.....
M 5.1.2.e
5.1.2.e [@minlnv.nl](mailto:5.1.2.e@minlnv.nl)
www.rijksoverheid.nl/lnv

From: [redacted]
Sent: Tue, 19 Oct 2021 14:04:48 +0100
To: [redacted] <[redacted]@nvwa.nl>; "[redacted] ([redacted])" <[redacted]@nvwa.nl>
Subject: RE: stuurgroep amendement

Doen we, [redacted] Komt met de tijd. Is niet al morgen van belang. Stuurgroepvergadering laat ook nog even op zich wachten nu.

Groet! [redacted]

Van: [redacted] <[redacted]@nvwa.nl>
Verzonden: dinsdag 19 oktober 2021 15:04
[redacted] [redacted] [redacted] <[redacted]@nvwa.nl>; [redacted] ([redacted]) <[redacted]@nvwa.nl>
Onderwerp: RE: stuurgroep amendement

OK, dank.
Mbt je voorstel. Klinkt versdtandig. Ik laat me graag door jullie adviseren.

Thx,

[redacted]

Van: [redacted]
Verzonden: dinsdag 19 oktober 2021 15:02
Aan: [redacted] [redacted] [redacted] [redacted] ([redacted])
Onderwerp: RE: stuurgroep amendement

Hallo [redacted]

Er wordt vanuit LNV geen amendement geschreven. [redacted] beschrijft de werkzaamheden die naar aanleiding van het amendement plaatsvinden. Deze komen ook iedere week in de LNV-projectgroep waar [redacted] en ik zitting in hebben, aan de orde. Op dit moment is het feitelijk grotendeels wachten tot de formatie is afgerond. Pas als er een nieuw kabinet is, wordt er weer voortgang verwacht.

N.B. ondertussen doen wij als NVWA er wellicht wel goed aan om met elkaar in grote lijnen te formuleren welke inzet we vanuit de NVWA voorstaan. De NVWA-interne werkgroep kunnen we hiervoor goed gaan benutten.

Groet van [redacted]

Van: [redacted] [redacted] [redacted] [redacted]@nvwa.nl>
Verzonden: dinsdag 19 oktober 2021 14:44
Aan: [redacted] [redacted] <[redacted]@nvwa.nl>; [redacted] ([redacted]) <[redacted]@nvwa.nl>
Onderwerp: FW: stuurgroep amendement

Ter info.
Blijkbaar is er voor gekozen om een amendement te schrijven?

Gr,

[redacted]

Van: [redacted] ([redacted])
Verzonden: dinsdag 19 oktober 2021 13:41
Aan: [redacted] ([redacted]) [redacted] ([redacted]) [redacted] [redacted]
Onderwerp: stuurgroep amendement

Hoi leden van de stuurgroep,

Even als korte tussentijdse update: we hebben de laatste weken geen stuurgroep meer gepland maar zijn wel hard aan het werk met het amendement. De projectgroep werkt verder aan het afmaken van de analyses en we bereiden ons voor op de volgende Kamerbrief die zeer waarschijnlijk voor de begrotingsbehandeling naar de TK zal gaan. Verder is het wachten op de uitkomst van de formatie om nader richting te kunnen bepalen. We hebben voor de formatie ook input voorbereid, mochten daar vragen over komen.

Voor de komende weken hebben wij vooralsnog geen stuurgroep voorzien. Wel hebben we wekelijks onze projectgroep overleggen, door middel waarvan zowel DAD, WJZ als NVWA op de hoogte worden gehouden van, en betrokken zijn bij de stappen die we zetten.

Zodra het nodig is om een stuurgroep te houden, zullen we die plannen, bijvoorbeeld als er concrete inhoudelijke beslispunten voorliggen. Mochten jullie daarvoor toch al behoefte hebben aan een stuurgroep vergadering, laat het vooral weten. Dan zullen we al eerder iets inplannen.

Met groeten, 5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

.....
Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag | B-noord 4
Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

.....
M 5.1.2.e

5.1.2.e [@minlnv.nl](mailto:5.1.2.e@minlnv.nl)

www.rijksoverheid.nl/lnv

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e>@nvwa.nl>
Verzonden: dinsdag 19 oktober 2021 09:26
Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e>@nvwa.nl>
Onderwerp: FW: Uitvraag aanvullen en checken tabel amendement

Mee eens?
Dan geef ik dat aan 5.1.2.e door.
Groet, 5.1.2.e

Van: [redacted]
Verzonden: woensdag 6 oktober 2021 16:08
Aan: [redacted] <[redacted]@minlnv.nl>; [redacted] <[redacted]@minlnv.nl>;
 [redacted] <[redacted]@minlnv.nl>; [redacted] <[redacted]@minlnv.nl>; [redacted]
 [redacted] <[redacted]@minlnv.nl>; [redacted] <[redacted]@minlnv.nl>; [redacted]
 <[redacted]@minlnv.nl>; [redacted] <[redacted]@minlnv.nl>;

< 5.1.2.e @minInv.nl>; 5.1.2.e < 5.1.2.e @minInv.nl>; 5.1.2.e
< 5.1.2.e @minInv.nl>; 5.1.2.e < 5.1.2.e @minInv.nl>; 5.1.2.e
< 5.1.2.e @minInv.nl>; 5.1.2.e < 5.1.2.e @minInv.nl>; 5.1.2.e < 5.1.2.e @minInv.nl>; 5.1.2.e
5.1.2.e < 5.1.2.e @minInv.nl>

Onderwerp: Uitvraag aanvullen en checken tabel amendement

Reeds beoordeeld

5.1.2.e 5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e
5.1.2.e

From: "5.1.2.e" "
Sent: Tue, 19 Oct 2021 16:48:52 +0100
To: "5.1.2.e" "<5.1.2.e@minInv.nl>
Subject: RE: amendement - gezelschapsdieren

Ja dat is prima!

5.1.2.e

5.1.2.e

.....
Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag | B-noord 4
Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

.....
M 5.1.2.e
5.1.2.e @minInv.nl
www.rijksoverheid.nl/lnv

Van: 5.1.2.e "<5.1.2.e@minInv.nl>
Verzonden: dinsdag 19 oktober 2021 16:39
Aan: 5.1.2.e "<5.1.2.e@minInv.nl>
Onderwerp: RE: amendement - gezelschapsdieren

Hoi 5.1.2.e

We hebben nog aardig wat aanpassingen gedaan. Eind van deze week ronden 5.1.2.e en ik hem af. Daarna wilden we hem aan jou, 5.1.2.e en 5.1.2.e voorleggen en parallel aan de NVWA omdat ik hen nog niet heb meegenomen.
Past dat in de planning?

Groet, 5.1.2.e

Van: 5.1.2.e "<5.1.2.e@minInv.nl>
Verzonden: dinsdag 19 oktober 2021 13:28
Aan: 5.1.2.e "<5.1.2.e@minInv.nl>
Onderwerp: amendement - gezelschapsdieren

Hoi 5.1.2.e voor de nota over het amendement straks: hebben 5.1.2.e en jij nog aanvullingen op jullie eerdere concept gemaakt, en met name op de onderbouwing/rechtvaardiging van het onderscheid tussen productiedieren en gezelschapsdieren?
We weten nog niet zeker of/wat we hierover in nota en Kamerbrief willen opnemen (vermoedelijk niet veel – hangt mede nog van formatie af), maar het is wel fijn om achter de hand te hebben.
Planning is dat we de nota in de week van 2 november in de grondverf zetten en half november de lijn in brengen. Brief zijn we ook al mee bezig.

Groet, 5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

.....
Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag | B-noord 4
Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

.....
M 5.1.2.e

From: "5.1.2.e" <5.1.2.e@nvwa.nl>
Sent: Tue, 19 Oct 2021 20:44:41 +0100
To: "5.1.2.e" <5.1.2.e@nvwa.nl>
Subject: RE: Uitvraag aanvullen en checken tabel amendement

Dank, 5.1.2.e

Van: "5.1.2.e" <5.1.2.e@nvwa.nl>
Verzonden op: dinsdag 19 oktober 2021 17:18
Aan: "5.1.2.e" <5.1.2.e@minInv.nl>
CC: "5.1.2.e" <5.1.2.e@nvwa.nl>
Onderwerp: RE: Uitvraag aanvullen en checken tabel amendement

Dag 5.1.2.e

5.1.2.e en ik vinden het lastig nu aanvullingen te doen op de benadelingentabel die DAD opmaakt irt amendement.

Levert dan waarschijnlijk veel dubbel werk op.

Onze voorkeur gaat uit naar aansluiten bij overleg waarin tabel met elkaar wordt doorgenomen en we eea kunnen aanvullen.

Groet, 5.1.2.e

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@minInv.nl>
Verzonden: dinsdag 19 oktober 2021 09:02
Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@minInv.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@minInv.nl>;
5.1.2.e <5.1.2.e@minInv.nl>; 5.1.2.e
<5.1.2.e@minInv.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@minInv.nl>; 5.1.2.e
<5.1.2.e@minInv.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@minInv.nl>; 5.1.2.e
<5.1.2.e@minInv.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@minInv.nl>; 5.1.2.e
5.1.2.e <5.1.2.e@minInv.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@minInv.nl>; 5.1.2.e
<5.1.2.e@minInv.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@minInv.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@minInv.nl>;
5.1.2.e <5.1.2.e@minInv.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@minInv.nl>; 5.1.2.e
5.1.2.e <5.1.2.e@nvwa.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@nvwa.nl>; 5.1.2.e
<5.1.2.e@rvo.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@rvo.nl>
Onderwerp: RE: Uitvraag aanvullen en checken tabel amendement

Reeds beoordeeld

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e

Verzonden: woensdag 6 oktober 2021 16:08

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e @minInv.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e @minInv.nl>;

5.1.2.e <5.1.2.e @minInv.nl>; 5.1.2.e

<5.1.2.e @minInv.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e @minInv.nl>; 5.1.2.e

<5.1.2.e @minInv.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e @minInv.nl>; 5.1.2.e

<5.1.2.e @minInv.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e @minInv.nl>; 5.1.2.e

5.1.2.e <5.1.2.e @minInv.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e @minInv.nl>; 5.1.2.e

<5.1.2.e @minInv.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e @minInv.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e @minInv.nl>;

5.1.2.e <5.1.2.e @minInv.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e @minInv.nl>

Onderwerp: Uitvraag aanvullen en checken tabel amendement

5.12e

5.12e

5.12e

5.12e

5.12e

From: "5.12.e" <5.12.e@minlnv.nl>
Sent: Wed, 20 Oct 2021 15:53:11 +0100
To: "5.12.e" <5.12.e@minlnv.nl>; "5.12.e" <5.12.e@minlnv.nl>
Cc: "5.12.e" <5.12.e@minlnv.nl>; "5.12.e" <5.12.e@minlnv.nl>
Subject: RE: Opties

hoi

ik wil nog kleine aanvulling doen, want we hadden bewust 'onder andere' (wetgeving) erin gezet om te voorkomen dat we 1 instrument hanteren terwijl er bv voor gezelschapsdieren ook andere instrumenten ingezet kunnen en moeten worden (oa motie voorlichting bv) en om onszelf niet knel te zetten.

Dit stuur ik zo naar 5.12.e

Om het welzijn van gehouden dieren te verhogen en toe te werken naar mentaal en fysiek gezonde dieren en een dierwaardige (vee)houderij zal onder andere dierenwelzijnsregelgeving op EU en nationaal niveau worden gespecificeerd en aangescherpt, zoals ook gevraagd met het amendement huisvesting. Hierbij moet voldoende aandacht zijn voor de financiële ruimte (verdienvermogen en ondersteuning) en de tijd om de benodigde verbeteringen door te voeren, en voor samenhang met de overige maatschappelijke opgaven. Zo ontstaat een helder toekomstperspectief voor veehouders en andere houders van dieren. Een expertgroep wordt gevraagd te kijken wat nodig is om het doel van beter dierenwelzijn gegeven deze kaders te bereiken. Hierbij worden ook de implicaties die voortvloeien uit het EU-recht meegenomen.

Van: 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>
Verzonden: woensdag 20 oktober 2021 16:12
Aan: 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>
CC: 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>; 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>; 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>
Onderwerp: RE: Opties

Wat mij betreft wel!

Van: 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>
Verzonden: woensdag 20 oktober 2021 16:10
Aan: 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>
CC: 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>; 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>; 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>
Onderwerp: Re: Opties

Zie nog een paar versimpelingen in het laatste voorstel. Ik heb het "gevraagd door het amendement" er weer ingezet ook al klopt dat technisch niet natuurlijk maar helpt wel om de link te leggen. Kan de tekst zo?

Op 20 okt. 2021 om 15:39 heeft 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl> het volgende geschreven:

Ha allen,

Wat 5.12.e en mij betreft is 5.12.e versie goed.

Nog een kleine suggestie in de bijzin over het amendement (zie hieronder in geel), vanuit de gedachte dat het amendement al aangenomen is. Ook interne benaming (amendement huisvesting) even vervangen.

Om het welzijn van gehouden dieren te verhogen en toe te werken naar mentaal en fysiek gezonde dieren en een dierwaardige veehouderij zal dierenwelzijn regelgeving op EU en nationaal niveau worden gespecificeerd en aangescherpt, zoals ook gevraagd met het amendement huisvesting. Hierbij moet voldoende aandacht zijn voor

de financiële ruimte (verdienvermogen en ondersteuning) en de tijd om de benodigde verbeteringen door te voeren, en voor samenhang met de overige maatschappelijke opgaven. Zo ontstaat een helder toekomstperspectief voor veehouders en andere houders van dieren. Een expertgroep wordt gevraagd te kijken wat nodig is om het doel van beter dierenwelzijn gegeven deze kaders te bereiken. Hierbij worden ook de implicaties die voortvloeien uit het EU-recht meegenomen.

Hartelijke groet,

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@minInv.nl>

Verzonden: woensdag 20 oktober 2021 15:02

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@minInv.nl>; 5.1.2.e

<5.1.2.e@minInv.nl>

CC: 5.1.2.e <5.1.2.e@minInv.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@minInv.nl>

Onderwerp: RE: Opties

Hoi

mooi al

aandachtspunten:

- ik heb nog wat zitten puzzelen op positie dierenwelzijn gezelschapsdieren, want het amendement is breed ingestoken (dus ook gezelschapsdieren).
- Voor het draagvlak zou ik het welzijn van dieren verbeteren voorop zetten. Dat is immers het doel.
- In het verleden hebben we moeilijkheden gehad omdat in het regeerakkoord de middelen zijn benoemd en niet het doel, waardoor we vastliepen in het uitvoeren van de wens. Dat lijken we nu weer te doen (expertgroep, aanpassing wet dieren). Ik snap dat dit wens is van M en ook dat t voortvoeit uit amendement..maar wil het niet onbenoemd laten.

graag reactie op onderstaande

Om het welzijn van gehouden dieren te verhogen en toe te werken naar mentaal en fysiek gezonde dieren en een dierwaardige veehouderij is het onder andere van belang om regelgeving op het gebied van dierenwelzijn te specificeren en aan te scherpen op EU- en nationaal niveau, zoals ook gevraagd bij het amendement Huisvesting. Hierbij moet voldoende aandacht zijn voor de financiële ruimte (verdienvermogen en ondersteuning) en de tijd om de benodigde verbeteringen door te voeren, en voor samenhang met de overige maatschappelijke opgaven die raken aan de houderij. Zo ontstaat een helder toekomstperspectief voor veehouders en andere houders van dieren. Een expertgroep wordt gevraagd mee te kijken wat nodig is om het doel van beter dierenwelzijn binnen de hiervoor genoemde kaders te bereiken. Hierbij worden ook de implicaties die voortvloeien uit het EU-recht meegenomen.

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@minInv.nl>

Verzonden: woensdag 20 oktober 2021 13:56

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@minInv.nl>

CC: 5.1.2.e <5.1.2.e@minInv.nl>; 5.1.2.e

<5.1.2.e@minInv.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@minInv.nl>

Onderwerp: RE: Opties

Dan kom je op zoiets? Eventueel nog met het cursieve gedeelte als vervanging van die eerdere zin over integrale verduurzaming. De zin over het EU-recht kan eventueel nog expliciet over dat eigendomspunt gaan, maar als je 'm algemeen pakt zoals hieronder, dan laat je open dat er ook andere zaken uit het EU-recht kunnen voortvloeien, bijvoorbeeld ook in relatie tot de herziening, waar 5.1.2.e op wees.

Misschien nog goed om in ogenschouw te nemen: deze passage gaat nu volledig over de veehouderij. Het punt van gezelschapsdieren blijft dan helemaal open liggen. Willen we daar nog iets over opnemen?

Substantiële dierenwelzijnsverbeteringen zijn noodzakelijk om toe te werken naar een dierwaardige veehouderij. Hiervoor is het van belang om regelgeving op het gebied van dierenwelzijn te specificeren en aan te scherpen op EU- en nationaal niveau. Hierbij moet voldoende aandacht zijn voor de financiële ruimte

(verdienvermogen en ondersteuning) om de benodigde verbeteringen door te voeren, *en voor samenhang met de overige maatschappelijke opgaven die raken aan de veehouderij*. Zo ontstaat een helder toekomstperspectief voor veehouders en *andere houders van dieren*. Een expertgroep zal gevraagd worden voorstellen te doen voor de benodigde specificaties, onder meer in de Wet dieren. Hierbij worden ook de implicaties die voortvloeien uit het EU-recht meegenomen.

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>

Verzonden: woensdag 20 oktober 2021 13:48

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>

CC: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>

Onderwerp: Re: Opties

Mooi al.

Ik zou uitgaan van de tweede versie en dan:

- de zin over integrale verduurzaming schrappen
- de laatste zin van optie 1 (expertgroep) toevoegen.
- toevoegen dat gekeken zal worden naar EU regelgeving die eigendom beschermen.

Tot slot zou je nog een bijzin kunnen toevoegen dat bedrijven (die doorgaan) duidelijkheid krijgen zodat ze toekomstvast kunnen investeren in beter dierenwelzijn.

Succes!

Groeten 5.1.2.e

Op 20 okt. 2021 om 13:31 heeft 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl> het volgende geschreven:

Dag 5.1.2.e 5.1.2.e 5.1.2.e

Zie hieronder twee opties. De eerste hebben we net geschreven, en gaat expliciet over het amendement en wat ervoor nodig is om passende situatie te creëren. De tweede is gebaseerd op een passage die we vorige week schreven, waarbij we ervan uitgingen dat er wellicht een algemene doelstelling op het gebied van dierenwelzijn zou worden opgenomen, maar geen expliciete verwijzing naar het amendement. Ik stuur beide opties mee.

Versie expliciet over amendement

Het amendement op artikel 2.1 op de Wet dieren (kunnen houden/huisvesten geen redelijk doel) leidt door de open formulering in de huidige vorm enerzijds tot rechtsonzekerheid voor dierhouders, en anderzijds tot grote onzekerheid of de beoogde verhoging van het dierenwelzijn zal volgen. Om zowel rechtszekerheid te waarborgen, als gericht te bevorderen dat de dierhouderij meer wordt aangepast aan de behoeften van het dier, is specificatie van het amendement noodzakelijk. Een expertgroep zal daarom worden gevraagd voorstellen te doen voor specificatie van het amendement.

Versie algemene doelstelling, benadrukken integraliteit

Substantiële dierenwelzijnsverbeteringen zijn noodzakelijk om toe te werken naar een dierwaardige veehouderij. Hiervoor is het van belang om regelgeving op het gebied van dierenwelzijn te specificeren en aan te scherpen op EU- en nationaal niveau. Deze aanpassingen moeten onderdeel zijn van de integrale verduurzaming van de veehouderij, om uitruilen tussen de verschillende opgaven te voorkomen. Verder moet er voldoende aandacht zijn voor de financiële ruimte (verdienvermogen en ondersteuning) om de benodigde verbeteringen door te voeren.

Hartelijke groet,

5.1.2e

5.1.2e

.....
Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag
Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag
.....

M 5.1.2e

5.1.2e [@minInv.nl](mailto:)

www.rijksoverheid.nl/Inv

From: "5.12.e" <5.12.e@minInv.nl>
Sent: Wed, 20 Oct 2021 16:17:32 +0100
To: "5.12.e" <5.12.e@minInv.nl>
Cc: "5.12.e" <5.12.e@minInv.nl>; "5.12.e" <5.12.e@minInv.nl>; "5.12.e" <5.12.e@minInv.nl>
Subject: Re: bij deze

Zeker! Bedankt!

Groet, 5.12.e

Verstuurd vanaf mijn iPad

Op 20 okt. 2021 om 17:04 heeft 5.12.e <5.12.e@minInv.nl> het volgende geschreven:

mooie co-productie zo!
even wachten wat er nu volgt

5.12.e

Van: 5.12.e
Verzonden: woensdag 20 oktober 2021 17:03
Aan: 5.12.e <5.12.e@minInv.nl>
Onderwerp: bij deze

Om het welzijn van gehouden dieren te verhogen en toe te werken naar mentaal en fysiek gezonde dieren en een dierwaardige (vee)houderij zal onder andere dierenwelzijnsregelgeving op EU en nationaal niveau worden gespecificeerd en aangescherpt, zoals ook gevraagd met het amendement huisvesting. Hierbij moet voldoende aandacht zijn voor de financiële ruimte (verdienvermogen en ondersteuning) en de tijd om de benodigde verbeteringen door te voeren, en voor samenhang met de overige maatschappelijke opgaven. Zo ontstaat een helder toekomstperspectief voor veehouders en andere houders van dieren. Een expertgroep wordt gevraagd te kijken wat nodig is om het doel van beter dierenwelzijn gegeven deze kaders te bereiken. Hierbij worden ook de implicaties die voortvloeien uit het EU-recht meegenomen.

hartelijke groet

5.12.e

5.12.e

Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag | B-noord 4
Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

M 5.12.e

5.12.e @minInv.nl
www.rijksoverheid.nl/Inv

From: "5.12.e" "
Sent: Wed, 20 Oct 2021 19:46:03 +0100
To: "5.12.e" " <5.12.e @minlnv.nl>; "5.12.e" "
<5.12.e @minlnv.nl>
Subject: Check: lijst genodigden stakeholdersessies AMT
Attachments: Genodigden stakeholdersessies AMT.docx

Ha beide,

Ik heb nog even de mails, verslagen en MS Teams langs elkaar gelegd en ben tot deze lijst van genodigden/e-mailadressen gekomen. Verzoek aan jullie om hier een blik op te werpen en ontbrekende informatie aan te vullen. Daarna verstuur ik de uitnodigingen.

Groeten,

5.12.e

5.12.e

.....
Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag
Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

.....
M 5.12.e
5.12.e @minlnv.nl
www.rijksoverheid.nl/lnv

From: "5.12.e (5.12.e)"
Sent: Thu, 21 Oct 2021 08:47:21 +0100
To: "5.12.e 5.12.e" <5.12.e@minlnv.nl>; "5.12.e (5.12.e)" <5.12.e@minlnv.nl>
Subject: RE: Check: lijst genodigden stakeholdersessies AMT

Goeie! Dan doe ik daar nog een check en dan verstuur ik alvast wat kan.

Van: 5.12.e 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>
Verzonden: donderdag 21 oktober 2021 09:45
Aan: 5.12.e (5.12.e) <5.12.e@minlnv.nl>; 5.12.e (5.12.e) <5.12.e@minlnv.nl>
Onderwerp: RE: Check: lijst genodigden stakeholdersessies AMT

Hoi 5.12.e

Top! Je kan nog even op de samenwerkruimte kijken. Daar staan in de map impactanalyse ook nog een paar lijstjes met adressen. Het lukt me vandaag niet om eventuele andere missende adressen op te zoeken, maar misschien kan je de eerste grote bups dan vast versturen. Dan komt de rest volgende week. Werkt dat?

1

Verzonden vanuit [Mail](#) voor Windows

Van: 5.12.e (5.12.e)
Verzonden: woensdag 20 oktober 2021 20:46
Aan: 5.12.e 5.12.e; 5.12.e (5.12.e)
Onderwerp: Check: lijst genodigden stakeholdersessies AMT

Reeds beoordeeld

5.12.e
5.12.e

5.12.e
5.12.e

From: "5.12.e (5.12.e)"
Sent: Thu, 21 Oct 2021 08:47:35 +0100
To: "5.12.e 5.12.e" <5.12.e@minlnv.nl>; "5.12.e (5.12.e)" <5.12.e@minlnv.nl>
Subject: RE: Check: lijst genodigden stakeholdersessies AMT

Oké!

Van: 5.12.e 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>
Verzonden: donderdag 21 oktober 2021 09:47
Aan: 5.12.e (5.12.e) <5.12.e@minlnv.nl>; 5.12.e (5.12.e) <5.12.e@minlnv.nl>
Onderwerp: RE: Check: lijst genodigden stakeholdersessies AMT

5.12.e Ik zou 5.12.e en 5.12.e bij overige dierhouderij doen, en weglaten bij veehouderij.

Verzonden vanuit [Mail](#) voor Windows

Van: 5.12.e (5.12.e)
Verzonden: woensdag 20 oktober 2021 20:46
Aan: 5.12.e 5.12.e ; 5.12.e (5.12.e)
Onderwerp: Check: lijst genodigden stakeholdersessies AMT

Reeds beoordeeld

5.12.e

5.12.e

5.12.e

From: "5.1.2.e" <5.1.2.e@minlnv.nl>
Sent: Fri, 22 Oct 2021 17:59:58 +0100
To: "5.1.2.e" <5.1.2.e@minlnv.nl>
Subject: FW: tekst

tkn FYEO

Begin doorgestuurd bericht:

Van: "5.1.2.e" <5.1.2.e@minlnv.nl>
Datum: 21 oktober 2021 om 18:08:36 CEST
Aan: "5.1.2.e" <5.1.2.e@minlnv.nl>
Kopie: "5.1.2.e" <5.1.2.e@minlnv.nl>, "5.1.2.e" <5.1.2.e@minlnv.nl>
Onderwerp: Antw: tekst

Bedankt! Fijne avond (en vervolg van je vakantie;)
 Groet, 5.1.2.e

Verstuurd vanaf mijn iPhone

Op 21 okt. 2021 om 18:07 heeft 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl> het volgende geschreven:

Hi all

Heb na overleg met 5.1.2.e de teksten nog wat aangepast naar 2 versies (korte en lange), zie hieronder.

Daarna 5.1.2.e gesproken. Hij adviseerde tekst 2 naar 5.1.2.e te appen, en de zinsnede "dit sluit aan bij het amendement huisvesting" te wijzigen in "Dit is een invulling van het amendement huisvesting". So I did.

Dan zijn jullie bij.

Groet,

5.1.2.e

Tekst 1

Om het welzijn van gehouden dieren te verhogen en toe te werken naar mentaal en fysiek gezonde dieren en een dierwaardige (vee)houderij zal onder andere dierenwelzijnsregelgeving op EU en nationaal niveau worden gespecificeerd en aangescherpt (zoals ook gevraagd met het amendement huisvesting). Hierbij moet voldoende aandacht zijn voor de financiële ruimte (verdienvermogen en ondersteuning) en de tijd om de benodigde verbeteringen door te voeren, en voor samenhang met de aanpak van overige maatschappelijke opgaven zoals klimaat en stikstof. Hierbij worden ook de implicaties die voortvloeien uit het EU-recht meegenomen. Zo ontstaat een helder toekomstperspectief voor veehouders en andere houders van dieren. Het kabinet zal, waar het de veehouderij betreft - in overleg met boeren, marktpartijen, maatschappelijke organisaties en andere stakeholders - de aanbevelingen uit de RDA zienswijze 'dierwaardige veehouderij' uitvoeren en vormgeven en beoogt met partijen een convenant af te sluiten over de transitie naar een dierwaardige veehouderij.

Tekst 2

Om het welzijn van gehouden dieren te verhogen en toe te werken naar mentaal en fysiek gezonde dieren en een dierwaardige (vee)houderij is een transitie nodig. Hierbij moet voldoende aandacht zijn voor verdienvermogen, (financiële) ondersteuning in het vormgeven van deze transitie en integrale samenhang met de aanpak van de overige maatschappelijke opgaven zoals klimaat en stikstof. Ook moet er voldoende tijd zijn om de benodigde verbeteringen door te voeren, maar wel met een duidelijke stip op de horizon waar naar toe wordt gewerkt. Zo ontstaat een helder toekomstperspectief voor veehouders en andere houders van dieren. De aan de RDA gevraagde zienswijze 'dierwaardige veehouderij' schetst hoe een dierwaardige veehouderij er uit zou moeten zien, volgens welke principes dat ingevuld kan worden, doet aanbevelingen en geeft elementen voor de aanpak. In navolging van het RDA-advies zal de regering het initiatief en de regie nemen om in overleg met boeren, marktpartijen, maatschappelijke organisaties en andere stakeholders een convenant af te sluiten over de ontwikkeling naar een dierwaardige veehouderij, met een passende tijdshorizon en een daarbij passend instrumentarium (waaronder ontwikkeling van dierwaardige houderijsystemen, financiële ondersteuning, wetgeving). Dit is een invulling van het amendement huisvesting en vindt tevens zijn doorvertaling naar specificatie en aanscherping van dierenwelzijnsregelgeving op EU en nationaal niveau. Zoals door de RDA geadviseerd is het nodig vaart te maken en voorbereidingen te treffen zodat vanaf 2023 met deze (door)ontwikkeling naar een dierwaardige veehouderij gestart kan worden. Dit sluit tevens aan bij de ontwikkelingen in Europa waarbij in het kader van de Farm to Fork strategie gewerkt wordt aan herziening van de dierenwelzijnsregelgeving.

5.1.2e

Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag | B-noord 4
Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

M 5.1.2e

5.1.2e @minlnv.nl
www.rijksoverheid.nl/lnv

From: "5.12.e 5.12.e 5.12.e)"
Sent: Fri, 22 Oct 2021 18:15:03 +0100
To: "5.12.e 5.12.e" <5.12.e@minlnv.nl>; "5.12.e (5.12.e)"
 <5.12.e@minlnv.nl>; "5.12.e (5.12.e)" <5.12.e@minlnv.nl>; "5.12.e (5.12.e)"
 <5.12.e@minlnv.nl>; 5.12.e (5.12.e)" <5.12.e@minlnv.nl>
Subject: RE: Tekst OM

dank je wel 5.12.e !

goed om door te vragen op onderdeel e en f bij OM. Misschien een idee om die vraag al aan te kondigen zodat ze er vast op kunnen kauwen en je eerder een antwoord krijgt als je maandag belt.

Willen jullie een nota voor M voorbereiden, die we haar dan maandag kunnen sturen met de (eventueel aangevulde) reactie van OM. Lukt t om alvast een eerste duiding te geven wat dit dan betekent voor (implementatie) amendement?

FYI: we hebben onderstaande al wel vast gedeeld met 5.12.e op zijn verzoek, met duiding erbij dat we maandag komen met nota.

groet en dank

5.12.e

Van: 5.12.e 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>
Verzonden: vrijdag 22 oktober 2021 16:36
Aan: 5.12.e (5.12.e) <5.12.e@minlnv.nl>; 5.12.e 5.12.e (5.12.e) <5.12.e@minlnv.nl>;
 5.12.e (5.12.e) <5.12.e@minlnv.nl>; 5.12.e (5.12.e) <5.12.e@minlnv.nl>
Onderwerp: Tekst OM

Zie hieronder de tekst van het OM. Twee kernpunten heb ik geel gemarkeerd in de tekst, hier samengevat:

- Om het doel van het amendement het effectiefst te bereiken, zou je de concrete gedragingen moeten verbieden (via leden 2, 3 en 5 van artikel 2.1).
- Het amendement maakt de bewijslast te moeilijk, omdat het al moeilijk is om aan te tonen dat er sprake is van (a) veroorzaking van pijn of (b) letsel, of benadeling van (c) gezondheid of (d) welzijn, voordat je überhaupt toekomt aan de vraag of er (e) een redelijk doel was of (f) een overschrijding van wat toelaatbaar is.

Het enige wat hier nog niet in zit wat ik wel verwacht had, is dat ze ook nog expliciet zouden maken dat het moeilijk is aan te tonen wat het doel was van een benadeling (element e). Ze zeggen nu vooral dat het moeilijk is om a t/m d aan te tonen voorafgaand aan de vraag naar e (al dan niet een redelijk doel), niet dat e zelf moeilijk is aan te tonen (laat staan f, een overschrijding van wat toelaatbaar is). Dit zouden we nog kunnen navragen, maar dat red ik vandaag niet meer.

Goed weekend alvast!

5.12.e

Verzonden vanuit [Mail](#) voor Windows

Van: 5.12.e
Verzonden: vrijdag 22 oktober 2021 15:45
Aan: 5.12.e 5.12.e ; 5.12.e (5.12.e)
Onderwerp:

Het OM heeft in reactie op het amendement op de volgende twee omstandigheden gewezen.

Ten eerste. Er zijn nu reeds gevallen waarin de wetgever zelf de norm van artikel 2.1 lid 1 van de Wet dieren heeft geconcretiseerd. Daarbij gaat het in het bijzonder om de leden 2, 3 en 5 van genoemd artikel, al dan niet in verbinding met lagere regelgeving zoals het Besluit houders van dieren. Deze concretisering zijn echter niet uitputtend en er blijven daardoor altijd gevallen over waarin het OM voor de handhaving is aangewezen op de (min of meer open) norm van lid 1 zelf. De opbouw van lid 1 is als volgt. Het OM moet bewijzen dat de verdachte zich op een zodanige wijze heeft gedragen dat bij een dier hetzij (a) pijn is veroorzaakt, hetzij (b) letsel is veroorzaakt dan wel dat (c) de gezondheid van het dier is benadeeld of (d) het welzijn van het dier is benadeeld. Als een of meer van deze elementen bewijsbaar is moet aansluitend worden bewezen dat dit is gebeurd (e) zonder redelijk doel of (f) met overschrijding van hetgeen toelaatbaar is ter bereiking van een redelijk doel. De vraag die door het amendement min of meer als vanzelf naar boven komt is of uitbreiding van de reikwijdte van artikel 2.1 lid 1 het effectiefst kan geschieden door wijzigingen aan te brengen aan de kant van de elementen a tot en met d (lees: door uitbreiding van de concretisering die nu reeds zijn gerealiseerd binnen het stelsel van de leden 2, 3 en 5) of door te sleutelen aan de elementen e en f. Wat het openbaar ministerie betreft verdient vanuit een handhavingsoogpunt de eerste optie sterk de voorkeur. De tweede optie, zoals die in het amendement wordt gehanteerd en die element e op een specifieke manier inkleurt, miskent namelijk dat er altijd eerst *bewezen* sprake moet zijn van een van de elementen a tot en met d, vóórdat kan worden getoetst aan element e (of f). Een wijziging in element e zorgt er niet per se voor dat een handeling dús opeens voldoet aan een van de voorwaarden van de elementen a tot en met d.

Ten tweede. De redactie van het amendement is vermoedelijk in strijd met het bepaaldheidsgebod (ook wel: het lex certa-beginsel). Weliswaar wordt in de bewoordingen gebruik gemaakt van de woorden 'bepaald' en 'bepaalde', maar die woorden zorgen in dit geval juist voor veel onduidelijkheid. Zolang immers de wetgever zelf niet expliciteert op welk houderijsysteem of op welke huisvestingswijze hij precies het oog heeft, valt onder 'een bepaald houderijsysteem' *ieder* houderijsysteem en valt onder 'een bepaalde wijze van huisvesting' *iedere* wijze van huisvesting. Met een dergelijke onbepaalde redactie valt in de praktijk niet te werken.

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e

5.1.2.e

Openbaar Ministerie

Oost-Nederland

5.1.2.e

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u bestemd is. Als u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. Het Openbaar Ministerie aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

Openbaar Ministerie

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The Netherlands Public Prosecution Service accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Het OM heeft in reactie op het amendement op de volgende twee omstandigheden gewezen.

Ten eerste. Er zijn nu reeds gevallen waarin de wetgever zelf de norm van artikel 2.1 lid 1 van de Wet dieren heeft geconcretiseerd. Daarbij gaat het in het bijzonder om de leden 2, 3 en 5 van genoemd artikel, al dan niet in verbinding met lagere regelgeving zoals het Besluit houders van dieren. Deze concretisering zijn echter niet uitputtend en er blijven daardoor altijd gevallen over waarin het OM voor de handhaving is aangewezen op de (min of meer open) norm van lid 1 zelf. De opbouw van lid 1 is als volgt. Het OM moet bewijzen dat de verdachte zich op een zodanige wijze heeft gedragen dat bij een dier hetzij (a) pijn is veroorzaakt, hetzij (b) letsel is veroorzaakt dan wel dat (c) de gezondheid van het dier is benadeeld of (d) het welzijn van het dier is benadeeld. Als een of meer van deze elementen bewijsbaar is moet aansluitend worden bewezen dat dit is gebeurd (e) zonder redelijk doel of (f) met overschrijding van hetgeen toelaatbaar is ter bereiking van een redelijk doel. De vraag die door het amendement min of meer als vanzelf naar boven komt is of uitbreiding van de reikwijdte van artikel 2.1 lid 1 het effectiefst kan geschieden door wijzigingen aan te brengen aan de kant van de elementen a tot en met d (lees: door uitbreiding van de concretisering die nu reeds zijn gerealiseerd binnen het stelsel van de leden 2, 3 en 5) of door te sleutelen aan de elementen e en f. Wat het openbaar ministerie betreft verdient vanuit een handhavingsoogpunt de eerste optie sterk de voorkeur. De tweede optie, zoals die in het amendement wordt gehanteerd en die element e op een specifieke manier inkleurt, miskent namelijk dat er altijd eerst *bewezen* sprake moet zijn van een van de elementen a tot en met d, vóórdat kan worden getoetst aan element e (of f). Een wijziging in element e zorgt er niet per se voor dat een handeling *dús* opeens voldoet aan een van de voorwaarden van de elementen a tot en met d.

Ten tweede. De redactie van het amendement is vermoedelijk in strijd met het bepaaldheidsgebod (ook wel: het lex certa-beginsel). Weliswaar wordt in de bewoordingen gebruik gemaakt van de woorden 'bepaald' en 'bepaalde', maar die woorden zorgen in dit geval juist voor veel onduidelijkheid. Zolang immers de wetgever zelf niet expliciteert op welk houderijsysteem of op welke huisvestingswijze hij precies het oog heeft, valt onder 'een bepaald houderijsysteem' *ieder* houderijsysteem en valt onder 'een bepaalde wijze van huisvesting' *iedere* wijze van huisvesting. Met een dergelijke onbepaalde redactie valt in de praktijk niet te werken.

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e

5.1.2.e

Openbaar Ministerie
Oost-Nederland

5.1.2.e

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u bestemd is. Als u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. Het Openbaar Ministerie aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

Openbaar Ministerie

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The Netherlands Public Prosecution Service accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

From: "5.1.2.e"
Sent: Mon, 25 Oct 2021 09:21:57 +0100
To: "5.1.2.e" <5.1.2.e@minlnv.nl>
Subject: FW: ter check: aangevulde passage OM en concept mail

5.1.2.e

5.1.2.e

.....
Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag | B-noord 4
Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

.....
M 5.1.2.e
5.1.2.e @minlnv.nl
www.rijksoverheid.nl/lnv

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>
Verzonden: maandag 25 oktober 2021 10:14
Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>
Onderwerp: RE: ter check: aangevulde passage OM en concept mail

Hoi 5.1.2.e

Ik heb naar de passage gekeken. Wat betreft de toon vind ik bepaalde woordkeuzes te informeel voor een Kamerbrief (min of meer, sleutelen, valt niet te werken), maar ik laat dat verder aan jullie of je daar een punt van wilt maken.

Wat betreft de inhoud zitten er nog steeds elementen in die recht doen aan het gesprek met OM, maar op bepaalde punten 5.1.2.i Het amendement breidt de reikwijdte van artikel 2.1, eerste lid niet uit, maar geeft nadere invulling/duiding aan wat al dan niet een redelijk doel is. Ook is het doel van het amendement niet om de reikwijdte van artikel 2.1, eerste lid, uit te breiden, maar dat niet langer is toegestaan dat dieren ernstig worden beperkt in het uitoefenen van natuurlijk gedrag. Verder begrijp ik wel wat 5.1.2.e bedoelt met het wijzigingen aanbrengen in de elementen a -d, maar volgens mij doelt het OM op het uitbreiden van concrete gedragingen, en niet zozeer het wijzigen. Verder ben ik het eens met 5.1.2.e dat uit het gesprek met 5.1.2.e juist naar voren kwam dat e moeilijk is bewijzen en dat het amendement dat niet per se makkelijker maakt, maar dat blijkt nu niet uit de passage. De nadruk ligt nu vooral op de elementen a-d, terwijl die niet door het amendement worden geraakt. Daarnaast is het OM niet gevraagd om een voorkeur uit te spreken over bepaalde optie en valt deze passage dus deels buiten datgene wat is gevraagd. Ik zou het anders vinden als eerst de elementen e (en f) worden besproken en dat het OM dan de suggestie doet om de concrete gedragingen uit te breiden om aan het doel van het amendement tegemoet te komen. Dat is ook wat 5.1.2.e duidelijk maakte in het gesprek, maar ik vind het nu niet handig opgeschreven.

De rode schuin gedrukte zin klopt ook niet helemaal, omdat je die zin zou kunnen lezen dat in artikel 2.1, derde en vijfde lid, Wd, concrete gedragingen staan, maar dat is niet het geval. Zie de zwarte zin als alternatief.

Van de tweede gele passage vraag ik me af of het nodig is om die opmerking te maken, omdat het vooral gaat om die laatste zin. De uitleg van wat 'bepaald' al dan niet kan betekenen is eerder een opmerking die de Raad voor de Rechtspraak zou kunnen/moeten maken.

Wat betreft jouw laatste vraag zouden we het OM inderdaad kunnen vragen om nog uitgebreider stil te staan bij element e en dan in combinatie met onderdeel f. Dat is alleen niet eerder ter sprake gekomen en is dan ook een nieuwe vraag aan het

OM. Maar nu het OM zelf een strikte scheiding aan brengt tussen elementen a-d en e en f, lijkt het me wel goed om die vraag te stellen.

Groet, 5.1.2.e

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>

Verzonden: maandag 25 oktober 2021 09:22

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>

Onderwerp: ter check: aangevulde passage OM en concept mail

Hoi 5.1.2.e hierbij!

5.1.2.e

5.1.2.e

.....
Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag | B-noord 4
Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

.....
M 5.1.2.e
5.1.2.e @minlnv.nl
www.rijksoverheid.nl/lnv

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@om.nl>

Verzonden: vrijdag 22 oktober 2021 15:45

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>

Onderwerp:

Het OM heeft in reactie op het amendement op de volgende twee omstandigheden gewezen.

Ten eerste. *Er zijn nu reeds gevallen waarin de wetgever zelf-de norm van artikel 2.1 lid 1 van de Wet dieren heeft geconcretiseerd. Daarbij gaat het in het bijzonder om de leden 2, 3 en 5 van genoemd artikel, al dan niet in verbinding met lagere regelgeving zoals het Besluit houders van dieren.* Er zijn reeds gevallen waarin de wetgever heeft geconcretiseerd wanneer sprake is van dierenmishandeling (artikel 2.1, tweede lid, Wet dieren en artikel 2.1, derde en vijfde lid, Wet dieren in samenhang met artikel 1.3 van het Besluit houders van dieren). Deze concretisering zijn echter niet uitputtend en er blijven daardoor altijd gevallen over waarin het OM voor de handhaving is aangewezen op de (min-of meer open) norm van lid 1 zelf. ~~De opbouw van lid 1 is als volgt.~~ Het OM moet in een dergelijk geval bewijzen dat de verdachte zich op een zodanige wijze heeft gedragen dat bij een dier hetzij (a) pijn is veroorzaakt, hetzij (b) letsel is veroorzaakt dan wel dat (c) de gezondheid van het dier is benadeeld of (d) het welzijn van het dier is benadeeld. Als een of meer van deze elementen bewijsbaar is moet aansluitend worden bewezen dat dit is gebeurd (e) zonder redelijk doel of (f) met overschrijding van hetgeen toelaatbaar is ter bereiking van een redelijk doel. De vraag die voor het OM door het amendement min-of meer als vanzelf naar boven komt is of uitbreiding van de reikwijdte van artikel 2.1 lid 1, eerste lid, Wet dieren, het effectiefst kan geschieden door wijzigingen aan te brengen aan de kant van de elementen a tot en met d (lees: door uitbreiding van de concretisering die nu reeds zijn gerealiseerd binnen het stelsel van de leden 2, 3 en 5) of door te sleutelen aan de elementen e en f.

Wat het openbaar ministerie betreft verdient vanuit een handhavingsoogpunt de eerste optie sterk de voorkeur. De tweede optie, zoals die in het amendement wordt gehanteerd en die element e op een specifieke manier inkleurt, miskent namelijk dat er altijd eerst *bewezen* sprake moet zijn van een van de elementen a tot en met d, vóórdát kan worden getoetst aan element e (of f). Een wijziging in element e zorgt er niet per se voor dat een handeling dús opeens voldoet aan een van de voorwaarden van de elementen a tot en met d.

Ten tweede. De redactie van het amendement is vermoedelijk in strijd met het bepaaldheidsgebod (ook wel: het *lex certa*-beginsel). Weliswaar wordt in de bewoordingen gebruik gemaakt van de woorden 'bepaald' en 'bepaalde', maar die woorden zorgen in dit geval juist voor veel onduidelijkheid. Zolang immers de wetgever zelf niet expliciteert op welk houderijsysteem of op welke huisvestingswijze hij precies het oog heeft, valt onder 'een bepaald houderijsysteem' *ieder* houderijsysteem en valt onder 'een bepaalde wijze van huisvesting' *iedere* wijze van huisvesting. Met een dergelijke onbepaalde redactie valt in de praktijk niet te werken.

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e

5.1.2.e

Openbaar Ministerie
Oost-Nederland

5.1.2.e

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u bestemd is. Als u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. Het Openbaar Ministerie aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

Openbaar Ministerie

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The Netherlands Public Prosecution Service accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Netherlands Public Prosecution Service

From: "5.1.2.e" <5.1.2.e@om.nl>
Sent: Mon, 25 Oct 2021 11:53:23 +0100
To: "5.1.2.e" <5.1.2.e@om.nl>
Cc: "5.1.2.e" <5.1.2.e@minlnv.nl>; "5.1.2.e" <5.1.2.e@minezk.nl>
Subject: RE: Passage amendement

Hoi 5.1.2.e

Veel dank! Alle begrip. Succes met je zitting.

Hartelijke groet,

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@om.nl>
Verzonden: maandag 25 oktober 2021 12:52
Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>
CC: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>
Onderwerp: RE: Passage amendement

Hoi 5.1.2.e

Dank voor je mail.

Ik ga mijn best doen om hier snel op terug te komen, mijn zitting loopt uit, dus vandaag wordt wel echt lastig. Het wordt ergens deze week, ook omdat ik het af moet stemmen met mijn collega.

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e

5.1.2.e

Openbaar Ministerie
Oost-Nederland

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>
Verzonden: maandag 25 oktober 2021 11:58
Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@om.nl>
CC: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>
Onderwerp: Passage amendement

Ha 5.1.2.e

Nogmaals veel dank voor de passage! We hadden nog een vraag die pas na ons belletje van vrijdag opkwam. Jullie tekst benadrukt nu vooral dat het moeilijk kan zijn om benadeling van het dier (element a t/m d) te bewijzen voordat je toekomt aan de vraag of er een redelijk doel was. Uit ons eerste gesprek was me bijgebleven dat het juist ook heel moeilijk kan zijn om te bewijzen wat het doel was van een benadeling (element e), en dus of er al dan niet een redelijk doel was, zelfs al is

het duidelijk dat er sprake is van benadeling (element a t/m d). Hoe schatten jullie dat in – is dat inderdaad ingewikkeld? En als het inderdaad moeilijk is om element e te bewijzen, zou het dan mogelijk zijn dat ook nog te benoemen in de passage? En voor de volledigheid: misschien dan ook iets over element f? We horen het graag, en dank alvast!

Verder: we informeren de minister nu al over jullie inschatting, maar vermoedelijk zullen we die ook meenemen in een Kamerbrief over enkele weken. Het kan zijn dat we dan nog wat redactie aan de tekst doen om de passage goed in te passen in de context van de brief en het amendement. We zullen jullie dan uiteraard het resultaat voorleggen voor akkoord voordat de brief bij ons de lijn in gaat.

Hartelijke groet,

5.1.2.e

5.1.2.e

.....
Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag
Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag
.....

M 5.1.2.e
5.1.2.e @minInv.nl
www.rijksoverheid.nl/Inv

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e @om.nl>

Verzonden: vrijdag 22 oktober 2021 15:45

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e @minInv.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e @minInv.nl>

Onderwerp:

Het OM heeft in reactie op het amendement op de volgende twee omstandigheden gewezen.

Ten eerste. Er zijn nu reeds gevallen waarin de wetgever zelf de norm van artikel 2.1 lid 1 van de Wet dieren heeft geconcretiseerd. Daarbij gaat het in het bijzonder om de leden 2, 3 en 5 van genoemd artikel, al dan niet in verbinding met lagere regelgeving zoals het Besluit houders van dieren. Deze concretisering zijn echter niet uitputtend en er blijven daardoor altijd gevallen over waarin het OM voor de handhaving is aangewezen op de (min of meer open) norm van lid 1 zelf. De opbouw van lid 1 is als volgt. Het OM moet bewijzen dat de verdachte zich op een zodanige wijze heeft gedragen dat bij een dier hetzij (a) pijn is veroorzaakt, hetzij (b) letsel is veroorzaakt dan wel dat (c) de gezondheid van het dier is benadeeld of (d) het welzijn van het dier is benadeeld. Als een of meer van deze elementen bewijsbaar is moet aansluitend worden bewezen dat dit is gebeurd (e) zonder redelijk doel of (f) met overschrijding van hetgeen toelaatbaar is ter bereiking van een redelijk doel. De vraag die door het amendement min of meer als vanzelf naar boven komt is of uitbreiding van de reikwijdte van artikel 2.1 lid 1 het effectiefst kan geschieden door wijzigingen aan te brengen aan de kant van de elementen a tot en met d (lees: door uitbreiding van de concretisering die nu reeds zijn gerealiseerd binnen het stelsel van de leden 2, 3 en 5) of door te sleutelen aan de elementen e en f. Wat het openbaar ministerie betreft verdient vanuit een handhavingsoogpunt de eerste optie sterk de voorkeur. De tweede optie, zoals die in het amendement wordt gehanteerd en die element e op een specifieke manier inkleurt, miskent namelijk dat er altijd eerst *bewezen* sprake moet zijn van een van de elementen a tot en met d, vóórdat kan worden getoetst aan element e (of f). Een wijziging in element e zorgt er niet per se voor dat een handeling *dús* opeens voldoet aan een van de voorwaarden van de elementen a tot en met d.

Ten tweede. De redactie van het amendement is vermoedelijk in strijd met het bepaaldheidsgebod (ook wel: het *lex certa*-beginsel). Weliswaar wordt in de bewoordingen gebruik gemaakt van de

woorden 'bepaald' en 'bepaalde', maar die woorden zorgen in dit geval juist voor veel onduidelijkheid. Zolang immers de wetgever zelf niet expliciteert op welk houderijsysteem of op welke huisvestingswijze hij precies het oog heeft, valt onder 'een bepaald houderijsysteem' *ieder* houderijsysteem en valt onder 'een bepaalde wijze van huisvesting' *iedere* wijze van huisvesting. Met een dergelijke onbepaalde redactie valt in de praktijk niet te werken.

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e

5.1.2.e

Openbaar Ministerie
Oost-Nederland

5.1.2.e

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u bestemd is. Als u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. Het Openbaar Ministerie aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

Openbaar Ministerie

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The Netherlands Public Prosecution Service accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Netherlands Public Prosecution Service

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.

The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u bestemd is. Als u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. Het Openbaar Ministerie aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

Openbaar Ministerie

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The Netherlands Public Prosecution Service accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Netherlands Public Prosecution Service

From: "5.1.2.e" <5.1.2.e@minlnv.nl>; "5.1.2.e" <5.1.2.e@minezk.nl>; "5.1.2.e" <5.1.2.e@minlnv.nl>; "5.1.2.e" <5.1.2.e@minlnv.nl>
Sent: Mon, 25 Oct 2021 14:32:35 +0100
To: "5.1.2.e" <5.1.2.e@minlnv.nl>; "5.1.2.e" <5.1.2.e@minezk.nl>; "5.1.2.e" <5.1.2.e@minlnv.nl>; "5.1.2.e" <5.1.2.e@minlnv.nl>
Cc: "5.1.2.e" <5.1.2.e@minlnv.nl>; "5.1.2.e" <5.1.2.e@minezk.nl>
Subject: RE: Nota tekst OM voor akkoord

Hoi 5.1.2.e

Dankjewel! Ik zal de vraag opnemen in de nota en zet je akkoord door naar het secretariaat.

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>

Verzonden: maandag 25 oktober 2021 15:24

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>

CC: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>

Onderwerp: RE: Nota tekst OM voor akkoord

Dank.

Wat mij betreft een heldere nota. Is het niet een idee om de aanvullende vraag die wij gesteld hebben aan het OM op te nemen? Dan is dat ook maar duidelijk.

Kan na aanpassing door. Groeten, 5.1.2.e

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>

Verzonden: maandag 25 oktober 2021 14:52

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>

CC: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>

Onderwerp: Nota tekst OM voor akkoord

Urgentie: Hoog

Dag 5.1.2.e 5.1.2.e 5.1.2.e en 5.1.2.e

Bijgaande nota heb ik zojuist in behandeling gezet in Domus. Op verzoek stuur ik deze ook vast per mail. Akkoord mag per mail, als dat helpt voor de doorloop. De nota is voor de tas van vandaag. Bedankt alvast!

Hartelijke groet, ook namens 5.1.2.e en 5.1.2.e
 5.1.2.e

5.1.2.e

.....
Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
 Bezuidehouthoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag
 Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

.....
M 5.1.2.e
 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>
www.rijksoverheid.nl/lnv

From: "5.12.e" <5.12.e@minlnv.nl>
Sent: Tue, 26 Oct 2021 08:04:21 +0100
To: "5.12.e" <5.12.e@minlnv.nl>; "5.12.e" <5.12.e@minlnv.nl>; "5.12.e" <5.12.e@minlnv.nl>; "5.12.e" <5.12.e@minlnv.nl>
Cc: "5.12.e" <5.12.e@minezk.nl>; "5.12.e" <5.12.e@minezk.nl>
Subject: RE: Nota tekst OM voor akkoord

Hoi 5.12.e

Wat lex certa betreft: dat argument is inderdaad in het kader van het amendement opgesteld. En kan behulpzaam zijn. Maar mijn zorg is dat datzelfde argument ook tegen de huidige formulering van artikel 2.1, eerste lid, ingezet zou kunnen worden. Dus als we het argument gebruiken, moeten we ons realiseren dat we dat ook t.a.v. rest van artikel terug kunnen krijgen... en mogelijk onwenselijke voorstellen ter nadere invulling van die elementen (zoals benadeling en leed).

Ons argument is dan dat 2.1 een vangnetbepaling is. En dat voor nadere concretisering we de grondslagen voor amvb's moeten gebruiken. Zo werkt het systeem (op dit moment). En dat is ook hoe OM het voor zich ziet en waar het OM naar verwijst. Maar goed... gebleken is dat dit argument niet altijd even overtuigend werkt.

Overigens eens met je opmerkingen over de tekst van het OM. Ik vond het ook lastig te lezen.

Groet

5.12.e

Van: 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>

Verzonden: maandag 25 oktober 2021 19:06

Aan: 5.12.e <5.12.e@minezk.nl>; 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>; 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>; 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>; 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>

CC: 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>; 5.12.e <5.12.e@minezk.nl>

Onderwerp: RE: Nota tekst OM voor akkoord

Ha 5.12.e 5.12.e

Dank voor jullie mails en toelichting.

In de kamerbrief hebben we in de passage van het OM een zinsnede nodig die duidelijk en in begrijpelijk taal de hoofdconclusie van het OM weergeeft. Is dat ook wat jullie nog nader bespreken met het OM en waar jullie op doelen onder 3? De tekstpassage van het OM nu leest nu nl. nog best ingewikkeld, en ik mis nog zo'n hoofdconclusie, die wel in de nota staat (bijv bij kernpunten: *"Het amendement helpt het OM niet bij het bewijzen van dierenmishandeling. Het is nu al moeilijk te bewijzen dat dierenmishandeling heeft plaatsgevonden. Door te bepalen wat in elk geval geen redelijk doel is, zonder concreet te maken welke gedragingen hieronder worden verstaan, wordt de bewijslast niet makkelijker".*)

Over de OM-passage lex-certa: zoals ik hem lees, gaat die passage over het amendement (en niet over artikel 2.1) en leidt die tot de conclusie dat er door de onbepaaldheid van de formulering van het amendement er in de praktijk niet mee te werken is en dus steviger optreden tegen (meer vormen van) dierenmishandeling in de weg staat.

In dat licht zou je toch juist de formulering van het OM willen behouden over lexcerta, en er onderstaande gele conclusie aan toe willen voegen in de brief? Of zien jullie dat anders?

Groet,

5.12.e

Van: 5.12.e <5.12.e@minezk.nl>

Verzonden: maandag 25 oktober 2021 17:37

Aan: 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>; 5.12.e

< 5.1.2.e @minlnv.nl>; 5.1.2.e < 5.1.2.e @minlnv.nl>; 5.1.2.e
< 5.1.2.e @minlnv.nl>
CC: 5.1.2.e < 5.1.2.e @minlnv.nl>; 5.1.2.e
< 5.1.2.e @minezk.nl>

Onderwerp: RE: Nota tekst OM voor akkoord

Eens 5.1.2.e Niet alleen amendement is onduidelijk, ook de huidige formulering van 2.1, eerste lid, is al onduidelijk. Passages over onduidelijke formuleringen die in strijd zijn met het lex-certa beginsel, lijken mij niet handig en vooral het risico met zich brengen dat de discussie over de onduidelijkheid van het huidige artikel gaat.

De boodschap is volgens mij dat daar waar beoogd is met het amendement om steviger te kunnen optreden tegen (meer vormen van) dierenmishandeling, de onbepaaldheid eigenlijk aan dat steviger optreden in de weg staat / dit er niet makkelijker op maakt.

Wellicht is het een idee om de lex certa-passage ook geel te markeren (als je dat niet al gedaan had, maar ik kan er even niet meer in...)

Groet

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e < 5.1.2.e @minlnv.nl>

Verzonden: maandag 25 oktober 2021 17:15

Aan: 5.1.2.e < 5.1.2.e @minlnv.nl>; 5.1.2.e < 5.1.2.e @minezk.nl>; 5.1.2.e
5.1.2.e < 5.1.2.e @minlnv.nl>; 5.1.2.e < 5.1.2.e @minlnv.nl>

CC: 5.1.2.e < 5.1.2.e @minlnv.nl>; 5.1.2.e
< 5.1.2.e @minezk.nl>

Onderwerp: RE: Nota tekst OM voor akkoord

Hoi 5.1.2.e

Bedankt voor je akkoord. In respons op je vraag: het punt over strijdigheid met het lex certa-beginsel leidt niet tot andere conclusies dan het eerste punt over de moeilijkheid van het aantonen van mishandeling: beide punten dragen bij aan de conclusie dat dit amendement te onduidelijk is om mee te werken, waardoor er geen zaak op te bouwen valt en het dus niet makkelijker wordt om benadelingen van dieren te veroordelen. Die conclusie trekken we bij de kernpunten (*nadere politieke richting en nadere invulling van de gewenste reikwijdte van het amendement zijn noodzakelijk.*) Onze conclusie heeft dus betrekking op beide punten van het OM. Volgens mij zijn er dan ook geen wijzigingen in de nota noodzakelijk om beide punten als behandeld te beschouwen. Is dat akkoord?

Aanvullend: ik heb net nog even met 5.1.2.e gebeld, en 5.1.2.e en zij denken dat het beter is als we dat tweede punt over lex certa niet zouden opnemen in een Kamerbrief. Het zou ertoe kunnen leiden dat er andere pogingen volgen artikel 2.1, lid 1 te concretiseren, terwijl je, als je dingen wilt concretiseren, dat beter op een andere plek zou kunnen doen (zoals het OM ook aangeeft bij het eerste punt).

Ik hoop dat dat helpt!

Hartelijke groet,

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e < 5.1.2.e @minlnv.nl>

Verzonden: maandag 25 oktober 2021 16:51

Aan: 5.1.2.e < 5.1.2.e @minezk.nl>; 5.1.2.e < 5.1.2.e @minlnv.nl>; 5.1.2.e
5.1.2.e < 5.1.2.e @minlnv.nl>; 5.1.2.e < 5.1.2.e @minlnv.nl>

CC: 5.1.2.e < 5.1.2.e @minlnv.nl>; 5.1.2.e
< 5.1.2.e @minezk.nl>

Onderwerp: RE: Nota tekst OM voor akkoord

Ha 5.1.2.e 5.1.2.e

Dank voor nota, ben akkoord, maar heb wel nog 1 vraag.

We geven aan dat de tekst in de TK-brief zou moeten gaan over de impact van het amendement, om de juiste politieke discussie te voeren. Ik vroeg me af wat het tweede punt van het OM (strijdigheid met lex-certa beginsel) en hun conclusie

"Met een dergelijke onbepaalde redactie valt in de praktijk niet te werken" betekent voor de impact van het amendement?
Kunnen we daar nog iets over opnemen in de nota?

Groet,

5.12.e

Van: 5.12.e <5.12.e @minezk.nl>

Verzonden: maandag 25 oktober 2021 16:41

Aan: 5.12.e <5.12.e @minlnv.nl>; 5.12.e <5.12.e @minlnv.nl>;
5.12.e <5.12.e @minlnv.nl>; 5.12.e <5.12.e @minlnv.nl>

CC: 5.12.e <5.12.e @minlnv.nl>; 5.12.e
<5.12.e @minezk.nl>

Onderwerp: RE: Nota tekst OM voor akkoord

Heel fijn. Dank 5.12.e Bij deze akkoord!

Van: 5.12.e <5.12.e @minlnv.nl>

Verzonden: maandag 25 oktober 2021 16:26

Aan: 5.12.e <5.12.e @minezk.nl>; 5.12.e <5.12.e @minlnv.nl>; 5.12.e
5.12.e <5.12.e @minlnv.nl>; 5.12.e <5.12.e @minlnv.nl>

CC: 5.12.e <5.12.e @minlnv.nl>; 5.12.e
<5.12.e @minezk.nl>

Onderwerp: RE: Nota tekst OM voor akkoord

Dankjewel, 5.12.e ! Ik heb het opgenomen in een nieuwe versie in Domus (zie ook bijlage bij dit bericht). Ben jij zo akkoord?
Groet, 5.12.e

Van: 5.12.e <5.12.e @minezk.nl>

Verzonden: maandag 25 oktober 2021 16:08

Aan: 5.12.e <5.12.e @minlnv.nl>; 5.12.e <5.12.e @minlnv.nl>;
5.12.e <5.12.e @minlnv.nl>; 5.12.e <5.12.e @minlnv.nl>

CC: 5.12.e <5.12.e @minlnv.nl>; 5.12.e
<5.12.e @minezk.nl>

Onderwerp: RE: Nota tekst OM voor akkoord

Ha

Inderdaad heldere nota.

In aanvulling op punt van 5.12.e vroeg ik mij af of het niet nog een idee is om onze aarzelingen bij de gemarkeerde teksten duidelijk te maken. Zodat M weet waar de onjuistheden zitten en welke onhandigheden de tekst wat ons betreft kent.

Bijvoorbeeld

- Van een uitbreiding van de *reikwijdte* van artikel 2.1., eerste lid, is geen sprake.
- Het niet de voorkeur heeft om in de brief aan de Kamer te spreken over gewenste wijzigingen in het huidige artikel 2.1, eerste lid, of de onduidelijkheden die die formulering nu reeds heeft (de passage over *lex certa*). Maar de passage vooral over het amendement zelf en de impact daarvan zou moeten gaan. Dit om te voorkomen dat we in de Kamer een discussie over (onduidelijkheden van) het huidige artikel krijgen in plaats van de gewenste discussie over (de bedoeling van) het amendement.
- Dat het er dus om gaat dat in de Kamerbrief wordt benadrukt dat het amendement onverlet laat dat mishandeling bewezen moet worden en dat het amendement dit er niet per sé makkelijker op maakt.

Groet

5.12.e

Van: 5.12.e <5.12.e @minlnv.nl>

Verzonden: maandag 25 oktober 2021 15:24

Aan: 5.12.e <5.12.e @minlnv.nl>; 5.12.e <5.12.e @minezk.nl>; 5.12.e

5.1.2.e < 5.1.2.e @minlnv.nl>; 5.1.2.e < 5.1.2.e @minlnv.nl>

CC: 5.1.2.e < 5.1.2.e @minlnv.nl>; 5.1.2.e

< 5.1.2.e @minezk.nl>

Onderwerp: RE: Nota tekst OM voor akkoord

Reeds beoordeeld

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e < 5.1.2.e @minlnv.nl>

Verzonden: maandag 25 oktober 2021 14:52

Aan: 5.1.2.e < 5.1.2.e @minezk.nl>; 5.1.2.e < 5.1.2.e @minlnv.nl>; 5.1.2.e

5.1.2.e < 5.1.2.e @minlnv.nl>; 5.1.2.e < 5.1.2.e @minlnv.nl>

CC: 5.1.2.e < 5.1.2.e @minlnv.nl>; 5.1.2.e

< 5.1.2.e @minezk.nl>

Onderwerp: Nota tekst OM voor akkoord

Urgentie: Hoog

Reeds beoordeeld

5.1.2.e 5.1.2.e 5.1.2.e 5.1.2.e

5.1.2.e 5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

From: "5.12.e"
Sent: Tue, 26 Oct 2021 10:51:25 +0100
To: "5.12.e" <5.12.e@minezk.nl>
Subject: Analyse OM amendement artikel 2.1 Wet dieren
Attachments: DOMUS-21264491-v6-Analyse_OM_amendement_artikel_2_1_Wet_dieren.DOCX

Hoi 5.12.e

Zie bijgevoegd de nota aangaande analyse van OM van het amendement redelijk doel en de passage voor de kamerbrief waar we nog over in discussie zijn met OM.

De nota is gister einde van de dag al naar M gegaan. Het ging natuurlijk weer allemaal met spoed....

Groet

5.12.e

5.12.e

5.12.e

.....
Directie Wetgeving en Juridische Zaken
Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag
Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

.....
T 5.12.e

5.12.e @minezk.nl

From: '5.1.2.e' "
Sent: 10/26/2021 1:52:41 PM
To: '5.1.2.e' " <5.1.2.e@minlnv.nl>
CC: "5.1.2.e" <5.1.2.e@minlnv.nl>; "5.1.2.e" <5.1.2.e@minlnv.nl>; "5.1.2.e" <5.1.2.e@minlnv.nl>; "5.1.2.e" <5.1.2.e@minlnv.nl>
Subject: Analyse OM amendement art 2.1 Wet dieren
Attachments: Scan_20211026_133703_MFP-1342_5.1.2.e.pdf;

Dag 5.1.2.e

Dank voor de nota o0ver de analyse van het OM amendement art 2.1 Wet dieren. De minister heeft kennisgenomen van de nota. Zie haar opmerkingen in de bijlage.

Groet,

5.1.2.e

Ministerie van Landbouw,
Natuur en Voedselkwaliteit

TER INFORMATIE

Aan de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

nota

Analyse OM amendement artikel 2.1 Wet dieren

nie opmerking op nota

26-10

Directoraat-generaal Agro
Directie Dierlijke Agroketens en
Dierenwelzijn

Auteur

5.1.2.e

T 5.1.2.e

5.1.2.e @mininv.nl

Datum

24 oktober 2021

Kenmerk

DGA-DAD / 21264491

Bhm. 21265256

Kopie aan

Bijlage(n)

Parafenroute

DGA

5.1.2.e

DAD, 5.1.2.e

5.1.2.e

DAD, 5.1.2.e

5.1.2.e

WJZ, 5.1.2.e

5.1.2.e

BPZ

5.1.2.e

Aanleiding

Op uw verzoek (gedaan in het gesprek met DAD en WJZ op 27 september jl.) is aan het OM gevraagd schriftelijk toe te lichten wat, in de opsporing en vervolging van dierenmishandeling, de moeilijkheden zijn van het amendement huisvesting (artikel 2.1 Wet dieren). Hierover is contact geweest met het OM. Een tekst is aangeleverd (zie toelichting).

Advies

U kunt kennisnemen van de analyse die het OM geeft in de aangeleverde tekst. De analyse wordt in de kernpunten samengevat weergegeven.

Kernpunten

- Een concept-passage voor de Kamerbrief is aangeleverd bij het OM. Het OM heeft in respons een eigen voorstel gedaan als alternatief. Deze versie is opgenomen in de toelichting (punt 1). Een aanvullende vraag n.a.v. deze versie staat nog uit bij het OM (zie toelichting, punt 2). Ook t.b.v. een mogelijke Kamerbrief over het amendement zijn mogelijk nog enkele (tekstuele/redactionele) wijzigingen wenselijk en nodig (zie toelichting, punt 3). Hierover loopt contact met het OM. Ook zal er afstemming over de passage met het kerndepartement van JenV plaatsvinden. Als er een nieuwe versie is, wordt u hierover geïnformeerd.
- De kernconclusie van de tekst van het OM komt overeen met de conclusie die eerder al door het OM mondeling was overgebracht:
 - Het amendement helpt het OM niet bij het bewijzen van dierenmishandeling.
 - Het is nu al moeilijk te bewijzen dat dierenmishandeling heeft plaatsgevonden. Door te bepalen wat in elk geval geen redelijk doel is, zonder concreet te maken welke gedragingen hieronder worden verstaan, wordt de bewijslast niet makkelijker.

Ontvangen BPZ

- Het geniet daarom de voorkeur om, in plaats van het amendement, specifieke gedragingen (benadelingen van dieren) te benoemen die volgens de wetgever verboden zouden moeten worden.
- Zulke specifieke gedragingen kunnen ingepast worden in de huidige wetssystematiek (leden 2, 3 en 5 van artikel 2.1 Wet dieren, al dan niet in combinatie met het Besluit houders van dieren), waar al een aantal specifieke gedragingen opgenomen zijn ter concretisering van het verbod op dierenmishandeling.
- De analyse van het OM is nu schriftelijk bevestigd, maar was daarvoor al opgenomen in de analyses van het amendement. De analyses, zoals die enkele weken geleden aan u zijn voorgelegd (nota DGA-DAD / 21225201), blijven derhalve ongewijzigd.
- De conclusie blijft als gevolg daarvan ook ongewijzigd: nadere politieke richting en nadere invulling van de gewenste reikwijdte van het amendement zijn noodzakelijk. U kunt zelf een voorstel voor een richting doen, of de Tweede Kamer vragen dit te doen. De nader gespecificeerde beoogde reikwijdte kan vervolgens worden verankerd, bijvoorbeeld door wet- en regelgeving aan te passen.

Toelichting

1. Tekst OM (met markeringen LNV)

Het OM heeft in reactie op het amendement op de volgende twee omstandigheden gewezen.

Ten eerste. Er zijn nu reeds gevallen waarin de wetgever zelf de norm van artikel 2.1 lid 1 van de Wet dieren heeft geconcretiseerd. Daarbij gaat het in het bijzonder om de leden 2, 3 en 5 van genoemd artikel, al dan niet in verbinding met lagere regelgeving zoals het Besluit houders van dieren. Deze concretisering zijn echter niet uitputtend en er blijven daardoor altijd gevallen over waarin het OM voor de handhaving is aangewezen op de (min of meer open) norm van lid 1 zelf. De opbouw van lid 1 is als volgt. Het OM moet bewijzen dat de verdachte zich op een zodanige wijze heeft gedragen dat bij een dier hetzij (a) pijn is veroorzaakt, hetzij (b) letsel is veroorzaakt dan wel dat (c) de gezondheid van het dier is benadeeld of (d) het welzijn van het dier is benadeeld. Als een of meer van deze elementen bewijsbaar is moet aansluitend worden bewezen dat dit is gebeurd (e) zonder redelijk doel of (f) met overschrijding van hetgeen toelaatbaar is ter bereiking van een redelijk doel. De vraag die door het amendement min of meer als vanzelf naar boven komt is of uitbreiding van de reikwijdte van artikel 2.1 lid 1 het effectiefst kan geschieden door [redacted] of door [redacted]. Wat het openbaar ministerie betreft [redacted]. De tweede optie, zoals die in het amendement wordt gehanteerd en die element e op een specifieke manier inkleurt, [redacted] eerst bewezen opzake moet zijn van een van de elementen a tot en met d, [redacted] omdat kan worden getoetst aan element a (of f). Een wijziging in element e

zorgt er niet per se voor dat een handeling dús opeens voldoet aan een van de voorwaarden van de elementen a tot en met d.

Ten tweede. De redactie van het amendement is vermoedelijk in strijd met het bepaaldheidsgebod (ook wel: het lex certa-beginsel). Weliswaar wordt in de bewoordingen gebruik gemaakt van de woorden 'bepaald' en 'bepaalde', maar die woorden zorgen in dit geval juist voor veel onduidelijkheid. Zolang immers de wetgever zelf niet expliciteert op welk houderijsysteem of op welke huisvestingswijze hij precies het oog heeft, valt onder 'een bepaald houderijsysteem' ieder houderijsysteem en valt onder 'een bepaalde wijze van huisvesting' iedere wijze van huisvesting. Met een dergelijke onbepaalde redactie valt in de praktijk niet te werken.

2. Vraag aan OM over deze tekst (d.d. 25/10):

Nogmaals veel dank voor de passage! We hadden nog een vraag die pas na ons belletje van vrijdag opkwam. Jullie tekst benadrukt nu vooral dat het moeilijk kan zijn om benadeling van het dier (element a t/m d) te bewijzen voordat je toekomt aan de vraag of er een redelijk doel was. Uit ons eerste gesprek was me bijgebleven dat het juist ook heel moeilijk kan zijn om te bewijzen wat het doel was van een benadeling (element e), en dus of er al dan niet een redelijk doel was, zelfs al is het duidelijk dat er sprake is van benadeling (element a t/m d). Hoe schatten jullie dat in – is dat inderdaad ingewikkeld? En als het inderdaad moeilijk is om element e te bewijzen, zou het dan mogelijk zijn dat ook nog te benoemen in de passage? En voor de volledigheid: misschien dan ook iets over element f? We horen het graag, en dank alvast!

3. Tekstuele punten

Er zijn nog enkele zorgen over de huidige passage, die we opnemen met het OM.

- Van een *uitbreiding* van de reikwijdte van artikel 2.1., eerste lid, is geen sprake. Het doel van het amendement is niet uitbreiding van de reikwijdte, maar concretisering van de clausule over redelijk doel.
- Indien deze passage in een Kamerbrief gebruikt gaat worden: het heeft niet de voorkeur om het OM te citeren over gewenste wijzigingen in het *huidige* artikel 2.1, eerste lid, of over de onduidelijkheden die die formulering nu reeds heeft. De passage zou vooral over het amendement zelf en de impact daarvan moeten gaan. Discussie is immers gewenst over (de bedoeling van) het amendement. Dit pleit voor het achterwege laten van de passage over het lex certa-beginsel.
- De behoefte aan een passage van het OM betreft dus vooral het punt dat mishandeling bewezen moet worden en dat het amendement dit er niet per se makkelijker op maakt.

*A
felst roept vragen op. Het is toch aan het OM zelf om te bepalen
wat te aan ons meegestuurd? Wij gaan daar toch niet op sturen?
Dat doet niet doen! Ieder heeft hier een eigen rol.
Het OM geeft een advies, het is aan ons wat daarmee te doen.*

From: "5.1.2.e" "
Sent: Tue, 26 Oct 2021 16:19:04 +0100
To: "5.1.2.e" "<5.1.2.e@minInv.nl>; "5.1.2.e"
<5.1.2.e@minInv.nl>
Subject: RE: Check: lijst genodigden stakeholdersessies AMT

Top!

5.1.2.e

5.1.2.e

.....
Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag | B-noord 4
Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

.....
M 5.1.2.e
5.1.2.e @minInv.nl
www.rijksoverheid.nl/Inv

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@minInv.nl>
Verzonden: dinsdag 26 oktober 2021 15:37
Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@minInv.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@minInv.nl>
Onderwerp: RE: Check: lijst genodigden stakeholdersessies AMT

Dank allebei! Hierbij de geüpdatete (blijkbaar spel je dit zo) lijst en alle uitnodigingen zijn verstuurd!

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@minInv.nl>
Verzonden: dinsdag 26 oktober 2021 11:55
Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@minInv.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@minInv.nl>
Onderwerp: RE: Check: lijst genodigden stakeholdersessies AMT

5.1.2.e

5.1.2.e

.....
Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag | B-noord 4
Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

.....
M 5.1.2.e
5.1.2.e @minInv.nl
www.rijksoverheid.nl/Inv

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@minInv.nl>
Verzonden: dinsdag 26 oktober 2021 11:48
Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@minInv.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@minInv.nl>
Onderwerp: RE: Check: lijst genodigden stakeholdersessies AMT

Hoi 5.1.2.e

Zie hier nog een paar aanvullingen (paar namen en adressen gekoppeld, 1 nieuw adres toegevoegd). 5.1.2.e een paar namen van dierenwelzijn kon ik niet plaatsen. Kan jij die aanvullen?

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>

Verzonden: woensdag 20 oktober 2021 20:46

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>

Onderwerp: Check: lijst genodigden stakeholdersessies AMT

Ha beide,

Ik heb nog even de mails, verslagen en MS Teams langs elkaar gelegd en ben tot deze lijst van genodigden/e-mailadressen gekomen. Verzoek aan jullie om hier een blik op te werpen en ontbrekende informatie aan te vullen. Daarna verstuur ik de uitnodigingen.

Groeten,

5.1.2.e

5.1.2.e

.....
Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag
Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

.....
M 5.1.2.e
5.1.2.e@minlnv.nl
www.rijksoverheid.nl/lnv

Genodigden stakeholdersessies AMT

Dinsdag 02/11: 09.00 – 10.00, veehouderij

- 5.1.2.e @minlnv.nl
- 5.1.2.e @minlnv.nl
- 5.1.2.e @minlnv.nl
- 5.1.2.e @planet.nl
- 5.1.2.e @vandriegroup.com
- 5.1.2.e @lto.nl
- 5.1.2.e info@cpd-online.nl
- 5.1.2.e @planet.nl
- 5.1.2.e @kiwacmr.nl
- 5.1.2.e @pov.nl
- 5.1.2.e – 5.1.2.e @vee-logistiek.nl
- 5.1.2.e info@ 5.1.2.e
- 5.1.2.e @avined.nl
- 5.1.2.e @nzo.nl
- 5.1.2.e @lto.nl
- 5.1.2.e @kalversector.nl
- 5.1.2.e @pov.nl
- 5.1.2.e @bionext.nl
- 5.1.2.e @lto.nl
- 5.1.2.e @bionext.nl
- 5.1.2.e info@sectorraadpaarden.nl
- 5.1.2.e @hotmail.com
- 5.1.2.e @varkensartsen.nl
- 5.1.2.e @najk.nl 5.1.2.e @najk.nl
- 5.1.2.e @avined.nl wel uitgenodigd, niet in teams gezien
- 5.1.2.e @kalversector.nl wel uitgenodigd, niet in teams gezien
- 5.1.2.e @lto.nl wel uitgenodigd, niet in teams gezien
- 5.1.2.e @agribusiness-service.nl wel uitgenodigd, niet in teams gezien
- 5.1.2.e landbouwhuisdieren@knmvd.nl wel uitgenodigd, niet in teams gezien

Donderdag 04/11: 09.00 – 10.00, dierenwelzijn

- 5.1.2.e @minlnv.nl
- 5.1.2.e @minlnv.nl
- 5.1.2.e @minlnv.nl
- 5.1.2.e @hondenbescherming.nl
- 5.1.2.e @wakkerdier.nl
- 5.1.2.e @dierencoalitie.nl
- 5.1.2.e @aap.nl
- 5.1.2.e @varkensinnood.nl
- 5.1.2.e @daseko.nl
- 5.1.2.e @dier.nu
- 5.1.2.e @varkensinnood.nl
- 5.1.2.e @worldanimalprotection.nl
- 5.1.2.e @eyesonanimals.com
- 5.1.2.e @AAP.NL
- 5.1.2.e @dierenbescherming.nl
- 5.1.2.e @dierenbescherming.nl
- 5.1.2.e @hondenbescherming.nl
- 5.1.2.e @varkensinnood.nl
- 5.1.2.e zat in de teams, zonder achternaam of organisatie
- 5.1.2.e @eyesonanimals.com wel uitgenodigd, niet in teams gezien
- 5.1.2.e @sophia-vereeniging.nl wel uitgenodigd, niet in teams gezien
- 5.1.2.e info@caringvets.nl wel uitgenodigd, niet in teams gezien
- 5.1.2.e info@caringfarmers.nl wel uitgenodigd, niet in teams gezien

Donderdag 04/11: 11.00 - 12.00, overige dierhouderij

- 5.1.2.e 5.1.2.e @minlnv.nl
- 5.1.2.e 5.1.2.e @minlnv.nl
- 5.1.2.e 5.1.2.e @minlnv.nl
- 5.1.2.e 5.1.2.e @dibevo.nl
- 5.1.2.e @plawijckpark.nl
- 5.1.2.e 5.1.2.e @dier-en-park.nl
- 5.1.2.e 5.1.2.e @me.com
- 5.1.2.e 5.1.2.e @planet.nl
- 5.1.2.e info@ 5.1.2.e
- 5.1.2.e 5.1.2.e @nvddierentuinen.nl
- 5.1.2.e 5.1.2.e @planet.nl
- 5.1.2.e 5.1.2.e @solcon.nl
- 5.1.2.e 5.1.2.e @apenheul.nl
- 5.1.2.e 5.1.2.e @dibevo.nl
- 5.1.2.e 5.1.2.e @nfdo.nl
- 5.1.2.e 5.1.2.e @knmvd.nl
- 5.1.2.e 5.1.2.e @plawijckpark.nl
- 5.1.2.e @artis.nl wel uitgenodigd, niet in teams gezien
- 5.1.2.e @knmvd.nl wel uitgenodigd, niet in teams gezien

From: "5.12.e" "
Sent: Tue, 26 Oct 2021 16:20:03 +0100
To: "5.12.e" <5.12.e@minInv.nl>
Subject: RE: amendement - gezelschapsdieren

Prima, dank!

5.12.e

5.12.e

.....
Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag | B-noord 4
Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

.....
M 5.12.e
5.12.e@minInv.nl
www.rijksoverheid.nl/Inv

Van: 5.12.e <5.12.e@minInv.nl>
Verzonden: dinsdag 26 oktober 2021 17:17
Aan: 5.12.e <5.12.e@minInv.nl>
Onderwerp: RE: amendement - gezelschapsdieren

Hoi 5.12.e

Even een update: Ik neem de nota donderdag nog een keer door met 5.12.e en hoop hem daarna naar jou en 5.12.e te mailen.

Groet, 5.12.e

Van: 5.12.e <5.12.e@minInv.nl>
Verzonden: dinsdag 19 oktober 2021 13:28
Aan: 5.12.e <5.12.e@minInv.nl>
Onderwerp: amendement - gezelschapsdieren

Reeds beoordeeld
5.12.e

5.12.e

5.12.e

5.12.e

5.12.e

5.12.e

5.12.e

From: "5.12.e" "
Sent: Wed, 27 Oct 2021 07:49:29 +0100
To: "5.12.e" <5.12.e@minInv.nl>; "5.12.e" <5.12.e@minezk.nl>; "5.12.e" <5.12.e@minInv.nl>
Subject: FW: STUK RETOUR BEWINDSPERSOON Analyse OM amendement artikel 2.1 Wet dieren
Attachments: DOMUS-21264491-STUK_RETOUR_BEWINDSPERSOON_Analyse_OM_amendement_artikel_2_1_Wet_dieren.PDF.DRF

Ha

Ik vrees dat mijn toevoegingen nu juist bij M vragen heeft opgeroepen....

Op zich snap ik haar punt wel; we kunnen niet tornen aan wat OM vindt. Maar we kunnen natuurlijk wel met hen in gesprek over evt onjuistheden en over mogelijke verduidelijking /aanscherping van hun standpunten.

Wellicht kunnen we in de nota bij de Kamerbrief nog naar voren brengen dat we aan de zienswijze van OM niet hebben getornd. Maar dat we bijv (afhankelijk van hoe het contact met OM loopt) wel samen tot aantal aanscherpingen zijn gekomen of zo...

Groet

5.12.e

Van: 5.12.e <5.12.e@minezk.nl>

Verzonden: woensdag 27 oktober 2021 08:38

Aan: 5.12.e <5.12.e@minInv.nl>; 5.12.e <5.12.e@minInv.nl>;

5.12.e <5.12.e@minInv.nl>; 5.12.e <5.12.e@minInv.nl>; 5.12.e

5.12.e <5.12.e@minInv.nl>; 5.12.e <5.12.e@minezk.nl>; 5.12.e

<5.12.e@minInv.nl>

Onderwerp: STUK RETOUR BEWINDSPERSOON Analyse OM amendement artikel 2.1 Wet dieren

Geachte Collega's,

Hierbij ontvangt u een nota retour van de bewindspersoon. Graag deze nota verder afhandelen conform de eventuele opmerkingen van de bewindspersoon.

U bent zelf verantwoordelijk voor de eventuele noodzakelijke afstemming binnen/met uw eigen DG en/of anderen.

PS: Auteur krijg automatisch een melding van opnieuw gescande Nota/Document.

Met vriendelijke groet,
Afdeling Digitale Informatievoorziening /IS

E-mail ; 5.12.e @minezk.nl

Tst ; 5.12.e

From: "5.12.e" "
Sent: Wed, 27 Oct 2021 09:38:54 +0100
To: "5.12.e" " <5.12.e @minlnv.nl>; "5.12.e" "
<5.12.e @minlnv.nl>
Subject: Nieuwe versie benadelingentabel
Attachments: 2021-10-27 Benadelingen in tabel.docx

Ha beide,

Hierbij de nieuwe versie van de benadelingentabel, inclusief de input van 5.12.e

Groeten,

5.12.e

5.12.e

.....
Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag
Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

.....
M 5.12.e
5.12.e @minlnv.nl
www.rijksoverheid.nl/lnv

Benadelingen die mogelijk onder de reikwijdte vallen

Categorie	Benadelingen per categorie	Doel(en) benadelingen: waar dienen ze voor?	Lopend beleid om benadeling op te heffen	Duiding beleid + wat kunnen we nog meer doen?
<i>Algemeen</i>				
<u>Beperken natuurlijk gedrag</u>	Hogere dierdichtheid met als gevolgen bv. te weinig ligplaatsen, vormen van sociale groepen niet mogelijk, risico van optreden agressie, niet kunnen vluchten voor dominant dier, hogere infectiedruk of niet alleen kunnen zijn Is dit de juiste term? Alle dieren die we houden voor productie zijn groepsdieren volgens mij	Kunnen houden van dieren voor productiedoeleinden, gezelschap/hobby, sport. Kostenbesparing: hoe meer dieren per oppervlak hoe minder kosten per oppervlak.	Huisvesting aanpassen aan natuurlijk gedrag Ondersteuning concepten (BLK) waarbij dieren meer leefruimte krijgen Stimulering weidegang bij melkvee, buitenuitlopen bij varkens, kippen ed In regeling houders dieren staat minimum aantal m2 per dier	Zorgen voor vergoeding van de kosten die dit met zich meebrengt Veel dieren (ruim 40% van de varkens)_worden in concepten / BLK gehouden
	Verveling door gebrek aan speelmateriaal en afleidingsmateriaal	Kostenbesparing	Bij varkens: inzet op handhaving van norm voor adequaat hokverrijkingsmateriaal	
	Niet naar buiten kunnen	Binnenhuisvesting ter beperking emissie en geur, diergezondheid, mestwetgeving (per diersoort verschillende redenen), niet beschikken		Rondeel en kipster laten zien dat door het juiste stalontwerp dit probleem kan worden opgeheven

Categorie	Benadelingen per categorie	Doel(en) benadelingen: waar dienen ze voor?	Lopend beleid om benadeling op te heffen	Duiding beleid + wat kunnen we nog meer doen?
		over ruimte voor uitloop, voorkomen dat dieren zaken eten wat de boer niet wil (dit is de reden dat blanke kalveren niet in de wei kunnen), beschermen tegen predatoren Inperking ruimtegebruik (bijvoorbeeld in de tuin (konijn) of in een kooi (knaagdieren en vogels binnen) Buiten huisvesten kan een hoger risico geven op infecties vanuit buiten dan binnen (bijv. vogelgriep).		
	Onnatuurlijk dag- en nachtritme	Groei beperken bij pluimvee	In wetgeving geregeld middels een in meer of mindere mate open norm (of wordt bedoeld natuurlijk daglicht?)	Meer specifiek maken (maar dan wel onderbouwd)
	Beperkte voer- en waterverstrekking	Afhankelijk per diersoort. Voersturing bij konijnen bijvoorbeeld. Dit is in het leven geroepen om bepaalde maagdarmaandoeningen	Tav vleeskuiken ouderdieren wordt gewerkt aan plan van aanpak/beleidsregel	Specifiek maken in wetgeving (maar ...middelvoorschrift)

Categorie	Benadelingen per categorie	Doel(en) benadelingen: waar dienen ze voor?	Lopend beleid om benadeling op te heffen	Duiding beleid + wat kunnen we nog meer doen?
		bij konijnen te voorkomen. Kostenbesparing, voorkomen dat dieren ongewenst gedrag vertonen (uit verveling drinken)		
	Niet op een aparte, zelfgekozen plek kunnen mesten/urineren	Kostenbesparing		
	Scheiden ouder van jongen, geen maternaal gedrag kunnen vertonen	Melk voor 100% voor de mens, kalf krijgt kunstmelk; kalf wordt rustiger in individuele huisvesting, voorkomen beschermingsgedrag bij rund. Bescherming jong. Voorkomen van doodliggen door zeug te beperken middels hekwerk, voorkomen van infecties die overgedragen worden van koe naar kalf, geit naar lam.	Wordt i.h.a. aan veehouder over gelaten (over kalf bij koe is iets in een kamerbrief vermeld: M laat dat bij veehouder zelf) Varkens, minimumnorm van 21 dagen voor spenen van biggen.	Onderzoek naar voor- en nadelen

Categorie	Benadelingen per categorie	Doel(en) benadelingen: waar dienen ze voor?	Lopend beleid om benadeling op te heffen	Duiding beleid + wat kunnen we nog meer doen?
	Niet zelfstandig voortplanten	Overpopulatie, voorkomen erfelijke ziektes, gevaarlijke situaties, met een zeer beperkt aantal mannelijke dieren zeer veel vrouwelijke dieren kunnen insemineren, voorkomen van dekschade		
	Suboptimaal klimaat in stallen (luchtwegaandoeningen bij dieren. Dit is gerelateerd aan aantal dieren per oppervlakte en ventilatiemogelijkheid)	Huisvesting aanpassen is een economisch verhaal en komt niet terug in een goed verdienvermogen.		
<u>Ingrepen</u>				
	I&R (oormerken)	Identificatie van dieren, voldoen aan EU verplichting (voedselveiligheid en dierziektebestrijding), terug traceren van dieren bij ziekten / besmettingen	Geen beleid om dit niet te doen, is EU verplichting Identificatie via koudmerken (vriesbranden) runderen vanaf januari 2019 verboden	Niet wenselijk dit te beperken

Categorie	Benadelingen per categorie	Doel(en) benadelingen: waar dienen ze voor?	Lopend beleid om benadeling op te heffen	Duiding beleid + wat kunnen we nog meer doen?
	Vaccinaties en andere injecties	Beperken/voorkomen van ziektes, diergezondheid verbeteren, indirect voorkomen van antibioticabehandelingen, verminderen medicijngebruik	Geen	Niet wenselijk dit te beperken
<u>Overig ongerief</u>	Klauwproblemen of voetzoolproblemen ten gevolge van de vloer (roostervloeren, betonnen- en houten vloeren)	Kostenreductie (beton en hout is goedkoper dan rubberen vloer), rooster is methode om mest en urine af te voeren	Aandacht meer diervriendelijke vloeren (denk aan subsidieregelingen kalverhouderij)	Eisen stellen aan vloeren (diersoort specifiek en o.b.v. onderzoek)
	Gebrek aan schaduw - hitte problematiek	Schaduwplekken bijvoorbeeld in de weide kunnen ervoor zorgen dat veel dieren op een klein oppervlakte verblijven en dit kan zorgen voor een toename van infecties (aan de uier bijvoorbeeld), maximaal landgebruik, geschikt voor mechanische bewerking.	Plan van aanpak hittestress	Uitvoering geven aan PvA
	Brandgevaarlijke huisvesting	Kostenbesparing (gebruik brandgevaarlijke isolatie), ammoniakreductie (gebruik luchtwassers), kostenbesparing,	Zie kamerbrief 8-10-2021. Aangekondigd: verplichte brandcompartimentering technische ruimte	Minder dieren in een stal: maximale grootte veestallen + maximumnorm aantal dieren per stal. Vergroten

Categorie	Benadelingen per categorie	Doel(en) benadelingen: waar dienen ze voor?	Lopend beleid om benadeling op te heffen	Duiding beleid + wat kunnen we nog meer doen?
		overzichtelijk, beter schoon te houden (geen brandwerende compartimentering)	bestaande grote stallen, verplichte elektrakeuringen, verplichte brandveiligheids cursus, onderzoek naar techniek en overlevingskans van dieren. Inventarisatie naar maximale grootte van brandcompartimenten én maximum norm aantal dieren.	bewustwording bij boeren, bestaande stallen brandveiliger maken, risico's op brand verkleinen, aantal dodelijke dierlijke slachtoffers bij brand verkleinen.
	Slechte hygiëne van het vloeroppervlak of blootstelling van het dier aan een hoge concentratie van ammoniak in de lucht	Goedkoop, uit gewoonte	Bhvd: droge schone ligplek Subsidies voor aanpassing stalsystemen: scheiden van mest / afvoer van mest	
<i>Kalverhouderij</i>				
<u>Beperken natuurlijk gedrag</u>	Jonge ongespeende dieren worden overgebracht naar afmestbedrijf waarmee kalveren moeite hebben tot aanpassing: dit zien we terug in infecties, stress	Het houderijsysteem is zo efficient mogelijk ingericht		
	Niet voldoen aan	Kostenbesparing,		

Categorie	Benadelingen per categorie	Doel(en) benadelingen: waar dienen ze voor?	Lopend beleid om benadeling op te heffen	Duiding beleid + wat kunnen we nog meer doen?
	zuigbehoefte	onvoldoende inzicht veehouder, gezamenlijk gebruik spenen kan leiden tot verspreiding ziekten		
	Scheiden kalf en koe	Financiële overweging: Melk moet voor 100% naar consument, kalf krijgt goedkopere kunstmelk		
	Het meedere malen mengen van groepen (verzamelcentrum 1-2 keer, mesterij) dieren ten behoeve van het houderijsysteem			
	Hemoglobine gehalte fysiologisch laag gehouden door soort voeding	Ten behoeve van witvlees productie	Minimale Hb gehalte is wettelijk vastgelegd	
	Solitaire huisvesting kalveren	Bescherming tegen infecties, tijd om te wennen aan voeding, voorkomt ziekte en sterfte door voorkomen van infecties, onderste in de rangorde beschermen (gelijke kansen geven).	Vught group EU legislative frame en end the cage age	Nationale kop opstellen (maar level playing field is ook beleid)

Categorie	Benadelingen per categorie	Doel(en) benadelingen: waar dienen ze voor?	Lopend beleid om benadeling op te heffen	Duiding beleid + wat kunnen we nog meer doen?
	Geen buiten uitloop			
	Beperkt aantal voederings per dag	Kalf drinkt 15x per dag bij koe, wettelijk is twee maag voeren per dag verplicht	Besluit houders dieren 2.41	
	Transport op te jonge leeftijd (melkveehouder heeft beperkt aantal plaatsen voor kalveren)	Dit is een gevolg van traditie en kunstmatige scheiding tussen twee sectoren: melkveehouder wil zo snel mogelijk van kalf af ("want veehandelaar betaalt niet meer als het kalf langer bij melkveehouder blijft"), kalverhouder wil kalf zo snel mogelijk (want "melkveehouder zorgt slecht voor kalf").	Duitsland is bezig met wetgeving die transport van kalveren < 4 weken leeftijd verbied; Wij werken aan subsidieregeling pilots kalverketen. Als uit monitoring hiervan blijkt dat kalveren die langer bij melkveehouder blijven gezonder zijn, kan de wet worden aangepast	
	Onvoldoende daglicht	Voor vleeskalveren is een minimum van 2% van het vloeroppervlak verplicht, voor andere kalveren 5%	Besluit houders dieren 2.37	
	Gladde vloeren	Ook de zachte vloeren zijn te glad. er is onvoldoende innovatie op andere staltypen, sector houdt alles tegen omdat sector	Open norm besluit houders van dieren 2.35	Opennormen discussie

Categorie	Benadelingen per categorie	Doel(en) benadelingen: waar dienen ze voor?	Lopend beleid om benadeling op te heffen	Duiding beleid + wat kunnen we nog meer doen?
		conservatief is		
	Beschadigde vloeren	Kostenbesparing	Kwaliteitssysteem vitaal kalf	
	Te weinig ruwvoer	Kostenoverweging, hoeveelheid en kwaliteit ruwvoer zal ook invloed hebben op emissies	Kwaliteitssysteem vitaal kalf	
	Geen zachte ligplaats	Kostenbesparing	Investeringsregeling welzijnsvloeren vleeskalveren	Duitsland gaat welzijnsvloeren verplichten
	Niet onbeperkt water kunnen drinken	Kostenbesparing	Kwaliteitssysteem vitaal kalf	
	Beperkt vloeroppervlak per kalf		Besluit houders van dieren 2.32 en 2.33	
<u>Ingrepen</u>	Bloedprikken bij alle blanke kalveren	Dierenwelzijn: zorgen dat dieren niet een te laag Hb hebben én Inkomen: blank kalfsvlees levert meer op dan rose kalfsvlees	Europese richtlijn voor minimale Hb gehalte	
	IJzerinjectie	Voorkomen van teveel bloedarmoede		
	Vaccinatie	Voorkomen ziekten		

Categorie	Benadelingen per categorie	Doel(en) benadelingen: waar dienen ze voor?	Lopend beleid om benadeling op te heffen	Duiding beleid + wat kunnen we nog meer doen?
	Koppelkuren antibiotica	Voorkomen dat subklinisch zieke dieren ziek worden en andere dieren besmetten		
<u>Overig ongerief</u>	Dikke knieën en klauwproblemen door ontbreken van een zacht ligbed, gladde vloeren	Vloeren zijn ontworpen, meestal roostervloer om de hygiëne zo makkelijk mogelijk te onderhouden		
	Te koude stal bij opzet	Oude stallen. Als dit in nieuwe stallen ook nog gebeurt, is dit een gevolg van kostenbesparing.		
<i>Melkveehouderij</i>				
<u>Beperken natuurlijk gedrag</u>	Afkalven (vroeg weghalen bij moeder)	Betere zorg kunnen geven aan het kalf, voorkomt overdracht van bepaalde infecties van koe naar kalf: o.a. ParaTBC, Salmonella, Rota-, Coronavirus, E.coli., levert meer melk op	Geen, behalve beschikbaar stellen middelen voor veehouders die dat wel willen. Beleid is: keus voor veehouder zelf (staat ook in kamerbrief)	
	Aangebonden in grupstal	Geen specifiek doel, is een vorm van het houden van koeien	Vught group EU position paper en privaat : er zijn zuivelondernemingen die geen melk afnemen van melkveehouders die hun	Nationaal verbod instellen (maar let op EU inzet en verhaal level playing field)

Categorie	Benadelingen per categorie	Doel(en) benadelingen: waar dienen ze voor?	Lopend beleid om benadeling op te heffen	Duiding beleid + wat kunnen we nog meer doen?
			koeien aangebonden houden	
	Hele jaar binnenhuisvesting	Meerdere redenen, waaronder niet voldoende grond, betere sturing binnen enz. Jaarrond een constant rantsoen kunnen voeren. Altijd in de schaduw en buiten (afhankelijk van de stal ventilatie mogelijkheid) meer hittestress in de directe zon. Geen blootstelling aan infecties zoals wormen. Waterkwaliteit constant en bepaald door wat er uit de drinkbakken in stal komt en niet door slootwater wat een risico geeft op bepaalde infecties (salmonella) of minder goede hygiene van watervoorziening in de weide.	Stimulering door de sector zelf (stg weidegang)	Enkel grondgebonden melkveehouderij toelaten (daarmee heb je nog steeds te maken met het feit dat weidegang een vak apart is)

Categorie	Benadelingen per categorie	Doel(en) benadelingen: waar dienen ze voor?	Lopend beleid om benadeling op te heffen	Duiding beleid + wat kunnen we nog meer doen?
	Onvoldoende ligplaatsen, ligboxafmetingen (te) beperkt	Economische factor: aantal dierplaatsen per stal en oppervlakte per dier.	Vught group EU legislative frame en private eisen zuivelkwaliteitssystemen	Minimaal 1 box per koe (indien niet in EU regelgeving dan nationaal te regelen (botst wel met level playing field)
	Te smalle gangen (niet kunnen vluchten, rangorde stress bij jonge dieren of dieren lager in rang.)	Beschikbare oppervlakte in de stal (gangen zijn geen koeplaatsen en betalen zichzelf dus niet terug),	Geen	Minimumeisen gaan stellen aan stallen (gaat in tegen naar meer diergericht (doel) kijken en is een middelvoorschrift)
<u>Ingrepen</u>	Onthoornen	Dier is aangepast aan huisvesting: koe kan door het voerhek heen om voer op te nemen. soortgenoten niet verwonden	Geen	Verbod instellen op ingreep (bezettingsgraad zal dan behoorlijk omlaag moeten en risico verwondingen blijven)
	Melken en het optreden van uierinfecties door hoge belasting van de uier.	Zuivelproductie	Geen. Zonder melkproductie kun je de sector opdoeken. Wel beleid op levensduur (zie ook doelen in het verduurzamingsplan)	

Categorie	Benadelingen per categorie	Doel(en) benadelingen: waar dienen ze voor?	Lopend beleid om benadeling op te heffen	Duiding beleid + wat kunnen we nog meer doen?
<u>Overig ongerief</u>	Klauwaandoeningen Beschadigingen door gladde vloeren Slechte hygiëne van vloeren	Roostervloeren zijn gecorreleerd met klauwaandoeningen. Uitglippen door gladde vloeren, gedrag niet kunnen uitoefenen door gladde vloeren Aantasting van klauwen	Algemene regels huisvesting Bhvd	
<i>Varkenshouderij</i>				
<u>Beperken natuurlijk gedrag</u>	Beperkte bewegingsmogelijkheid van de zeug in de kraambox	Vereenvoudiging management, voorkomen dat zeug op biggen gaat liggen ("doodliggen")	Vught group EU legislative frame: uitfaseren kraambox Onderzoek naar praktijkrijp maken van vrijloopkraamhokken	
	Geen mogelijkheid om te wroeten/nest te bouwen	Hygiëne van de omgeving en makkelijk schoon te houden omgeving	Eisen aan hokverrijkmateriaal en handhaving daarvan	
	Vroeg spenen met het gevolg speendiarree	Spenen op jonge leeftijd 21-28 dgn, maakt een 3-4 wekelijks systeem mogelijk (zo efficiënt mogelijk houderij systeem)		

Categorie	Benadelingen per categorie	Doel(en) benadelingen: waar dienen ze voor?	Lopend beleid om benadeling op te heffen	Duiding beleid + wat kunnen we nog meer doen?
<u>Ingrepen</u>	Routinematig couperen van de staart Staat hier bewust routinematig?	Staatbijten en hiermee pijn voorkomen. Staatbijten is een gevolg van verveling. Staatbijten zorgt voor infecties en verminderd dierwelzijn.	Vught group EU legislative frame: stal(systemen) aanpassen om risico op staatbijten te verminderen, waaronder: meer ruimte/varken; uitfaseren volledig roostervloer bij gespeende biggen Invulling open norm routinematig staart couperen Onderzoek naar vermindering risico staatbijten. Inzet op GLB- project	
	Castratie	Minder kwaliteit vlees zonder castratie (risico op berengeur). Ongewenste (te jong of niet geschikt genetisch materiaal) dekking voorkomen. Wel kunnen houden van het dier voor de slacht zonder de nadelen van mannelijk gedrag (Os). dit is is uit de oude doos,	Door geslaagd keteninitiatief worden beren voor de NL markt niet meer gecastreerd. Beren voor de exportmarkt en biologische beren worden nog wel gecastreerd. Verplichte verdoving en pijnstilling voor beren die wel worden gecastreerd	(Niet-biologische) beren voor NL markt worden niet meer gecastreerd

Categorie	Benadelingen per categorie	Doel(en) benadelingen: waar dienen ze voor?	Lopend beleid om benadeling op te heffen	Duiding beleid + wat kunnen we nog meer doen?
		de biggen worden geslacht voordat ze berengeur gaan maken	Onderzoek naar mogelijkheden om export van vlees van niet gecastreerde beren te bevorderen	
	Tanden knippen	Voorkomen dat de biggen tijdens het zogen de uier van de zeug verwonden, of dat ze tijdens rangordegevechten elkaar verwonden.	Randvoorwaarden in Besluit diergeneeskundigen. Slijpen mag niet routinematig gebeuren: big mag niet ouder dan zeven dagen zijn, de tanden moeten glad en intact blijven, er moet sprake zijn van kwetsuren bij zeugen of bij andere varkens, en getroffen maatregelen helpen niet.	Zover mij bekend: vijlen de meeste zeugenhouders niet meer.
<u>Overig ongerief</u>	Klauw-pootproblemen, suboptimaal vloeroppervlak voor klauwen/poten (roostervloeren, dichte vloeren)	Vloeren zijn ontworpen in eerste instantie om een goede hygiëne te bewerkstelligen.	Vught group EU legislative frame: inzet op deels dichte vloer voor gespeende biggen (nog niet verplicht).	
<i>Pluimveehouderij</i>				

Categorie	Benadelingen per categorie	Doel(en) benadelingen: waar dienen ze voor?	Lopend beleid om benadeling op te heffen	Duiding beleid + wat kunnen we nog meer doen?
<u>Beperken natuurlijk gedrag</u>	Beperkt oppervlak en niet aan de behoefte van een kip aangepaste huisvesting (kooihuisvesting) Dierenwelzijn graag aanvullen wat de benadelingen voor een kip zijn van kooihuisvesting		Vught group EU legislative frame en M heft toegezegd voorbereidingen te treffen om de koloniekooihuisvesting voor leghennen uit te faseren (motie)	
	Binnen huisvesting			
	Gereguleerd dag- en nachtritme door sturing met licht	Stimuleren leggen van eieren, sturen voeropnamen, pikgedrag beïnvloeden	Bestaande wetgeving lichtregime	
	Het niet kunnen zitten op een zitstok Leghennen hebben alle maal zitstokken, vleeskuiken ouderdieren hebben verhoogde rustplaatsen, vleeskuiken hebben geen zitstokken	Huisvesting niet aangepast aan het dier maar aan praktische overwegingen.	Onderzoek naar juist zitplaatsen voor vleeskuiken ouderdieren	Aanbrengen verhogingen vleeskuikens (als blijkt dat dat toegevoegde waarde heeft, EFSA?)
	Gebrek aan hokverrijking			
	Geen mogelijkheid om te fladderen/bewegen in de	Beperking oppervlakte en leefruimte in de hoogte tgv		

Categorie	Benadelingen per categorie	Doel(en) benadelingen: waar dienen ze voor?	Lopend beleid om benadeling op te heffen	Duiding beleid + wat kunnen we nog meer doen?
	ruimte	economische factor.		
	Het niet kunnen verschuilen tegen predatoren bij een buitenuitloop	Schuilplekken zijn vaak niet praktisch betreffende het onderhoud van een uitloopt, zorgt voor ophoping van dieren op een kleiner oppervlakte		
	Geen mogelijkheid om beschut een ei te leggen in leg-/nestkasten ?? bij mijn weten hebben alle leghennen beschikking over nestplaats			
<u>Ingrepen</u>	Teen van hanen verwijderen	Andere dieren niet verwonden	Vught group paper en Stuurgroep ingrepen werkt hieraan (geeft advies aan M)	
	Snavelbehandelingen	Soortgenoten niet verwonden	Vught group EU legislative frame Stuurgroep ingrepen en regelgeving die daar al op is (slechts nog toegestaan bij kleine groep)	

Categorie	Benadelingen per categorie	Doel(en) benadelingen: waar dienen ze voor?	Lopend beleid om benadeling op te heffen	Duiding beleid + wat kunnen we nog meer doen?
	Doden van leghaantjes	Het houderijsysteem is niet ingericht om haantjes af te mesten, waardoor dit suboptimaal gebeurt, vaak gezondheidsproblemen oplevert en niet winstgevend is.	Opgenomen in verduurzamingsplan van de sector. Er worden stappen gezet. Nu 2 moties aangenomen waar we vanuit LNV (samen met sector en DB) mee aan de slag gaan	Wetgeving (wordt uitwerking moties)
<u>Overig ongerief</u>	Hoge groeisnelheid waardoor er sterfte, hartproblemen en pootproblemen ontstaan	Genetisch aangepast aan doel van de houderij		
<i>Geitenhouderij</i>				
<u>Beperken natuurlijk gedrag</u>	Geen uitloop/geen beweiding (in biologische geitenhouderij verplicht)	Uitloop: Geen ruimte voor uitloop, arbeidsintensief, genoeg ruimte in de stal, onpraktisch. Beweiding: Arbeidsintensief, onvoldoende grond, risico maagdarmpwormen, te weinig opname drogestof (bijvoeren krachtvoer noodzakelijk), geiten gevoelig voor extreem weer (zon, regen)	Geen	

Categorie	Benadelingen per categorie	Doel(en) benadelingen: waar dienen ze voor?	Lopend beleid om benadeling op te heffen	Duiding beleid + wat kunnen we nog meer doen?
	Klimmen onvoldoende mogelijk	Kosten en onpraktisch	Geen Klimmogelijkheden worden gestimuleerd vanuit de benchmark Duurzame Geitenzuivelketen (DGZK) van de sector	
	Aparte huisvesting van volwassen melkgeiten en lammeren	Ter preventie van de overdracht van ziektes zoals CL, CAE en paratbc via), mogelijkheid van het melken van de geiten bestemd voor humane consumptie i.p.v. voor de lammeren,	Geen	
<u>Ingrepen</u>	Onthoornen of bijpunten van de horens (in biologische geitenhouderij is onthoornen niet toegestaan).	Voorkomen van soortgenoten beschadigen door rangordegevechten	Geen	
	Bekappen van klauwen Dit zie ik niet als ingreep. Het is onderhoud van het dier om aandoeningen te voorkomen. Mensen knippen ook ons nagels als ze langer worden.	Voorkomen van klauwproblemen en kreupelheid door hoorn groei	Hoort bij verzorging van de dieren	Heel veel ruwe oppervlaktes in de stal zodat ze hun klauwen zelf afslijten, maar zal nog steeds wel nodig zijn denk ik

Categorie	Benadelingen per categorie	Doel(en) benadelingen: waar dienen ze voor?	Lopend beleid om benadeling op te heffen	Duiding beleid + wat kunnen we nog meer doen?
<u>Overig ongerief</u>	Roostervloeren (komen niet of nauwelijks voor. In het kader van onderzoek naar beperking van emissie wordt wel meer gekeken naar roostervloeren ter scheiding van mest en urine)	Emissiebeperking	“Bij nieuwbouw of uitbreiding voor melkgeiten worden geen stallen met roostervloer meer gebouwd/ingericht.” (artikel 3.2.4 KwaliGeit)	
	Melken Het optreden van uierinfecties door hoge belasting van de uier. Om eerlijk te zijn vind ik dit nogal ver gaan en gaat dit over uitzonderingen. Duurmelken is een management systeem van de geitenmelkerij. Elke vorm van melkerij kan goed of slecht gemanaged worden. Ik zou deze gelijk formuleren aan de melkveehouderij (koeien). Bij geiten kunnen uiers wel diep gaan hangen, maar dat is aan de houder om dit te managen op genetisch aanleg,	Zuivelproductie, minder kans op gezondheidsklachten door dracht en aflammeren, minder lammeren nodig (en dus kleiner overschot aan bokjes)	Geen beleid	

Categorie	Benadelingen per categorie	Doel(en) benadelingen: waar dienen ze voor?	Lopend beleid om benadeling op te heffen	Duiding beleid + wat kunnen we nog meer doen?
	duurzaamheid van de uiers en tijdige afvoer ed.			
<i>Konijnenhouden</i>				
<u>Beperken natuurlijk gedrag</u>	Beperkt oppervlak en niet aan de behoefte van een konijn aangepaste huisvesting (kooihuisvesting)		Vught group EU legislative frame, plan van aanpak huisvesting (vanuit sector) en PPS zorg voor jonge konijnen en jonge konijnenhouders	BLK (parkhuisvesting) konijnen
	Solitaire huisvesting Tegenwoordig ook groepshuisvesting. Dierenwelzijn aanvullen			
	Niet kunnen graven Beter keer doorpraten over wat onder graven/springen/huppelen wordt verstaan met team dierenwelzijn en diergezondheid?			
<u>Ingrepen</u>				
<u>Overig ongerief</u>	Voetzoollaesies (door vochtigheid of	Roosters daar gaat de mest doorheen t.b.v. de	Matjes. Deels wettelijk, in Vught group paper en	

Categorie	Benadelingen per categorie	Doel(en) benadelingen: waar dienen ze voor?	Lopend beleid om benadeling op te heffen	Duiding beleid + wat kunnen we nog meer doen?
	beschadiging door roostervloer)	hygiëne	sector is zelf bezig met PvA waarin matjes verplicht worden voor alle leeftijdsgroepen	
<i>Gezelschapsdieren</i>				
<u>Beperken natuurlijk gedrag</u>	Kleine leefruimte (kennel, terrarium, kooi, bench)	Zo neemt het dier zo weinig mogelijk ruimte in beslag. Kans op ontsnappen verkleinen.	Voorlichting wordt gesubsidieerd.	
	Alleen binnenhuisvesting	Kans op ontsnappen verkleinen. Scheelt ruimte.		
	Aanbinden	Kans op ontsnappen verkleinen, zonder voor een omheining te hoeven zorgen.		
	Permanente solitaire huisvesting			
	Fokprogramma's en geboortebeperkingen			
	Geen schuilmogelijkheid			
	Aanlijnen / halsband	Kans op ontsnappen voorkomen. Aanlijnen is verplicht in woonwijken.		

Categorie	Benadelingen per categorie	Doel(en) benadelingen: waar dienen ze voor?	Lopend beleid om benadeling op te heffen	Duiding beleid + wat kunnen we nog meer doen?
	Onvoldoende afleidingsmateriaal			
	Steriele omgeving - hondenkennel	Makkelijker schoon te houden.		
	Te kleine eenzame leefruimte voor vogels - uit verveling ontstaat kaalplukken	Dient gemak/weinig ruimte nodig.		
	Roofvogels hebben in de kooien te weinig ruimte om te vliegen	Dient gemak/weinig ruimte nodig.		
	Paarden worden vaak te klein gehuisvest	Gemak, scheelt ruimte.		
<u>Ingrepen</u>	Vleugels kortwieken	Kans op ontsnappen verkleinen.		
	Castratie/sterilisatie	Ongewenste voortplanting voorkomen		
<u>Overig ongerief</u>	'Verkeerde' manier van houden: voeding, klimatologische omstandigheden, te weinig rust en comfort			

Categorie	Benadelingen per categorie	Doel(en) benadelingen: waar dienen ze voor?	Lopend beleid om benadeling op te heffen	Duiding beleid + wat kunnen we nog meer doen?
<i>Eendenhouderij</i>				
<u>Beperken natuurlijk gedrag</u>	Geen poetswater	Kosten en risico diergezondheid	Overleg met sector voor PvA	Beleidsregel (bezien wordt of poetswater ook wordt meegenomen in EU traject)
	Grondhuisvesting ?? ken ik niet als beperking... zie ongeriefanalyse WUR			
	Niet kunnen zwemmen Ongerief rapport is daar niet duidelijk over... poetsen wel maar zwemmen is ander verhaal			
<u>Ingrepen</u>				
<u>Overig ongerief</u>				
<i>Schapenhouderij</i>				
<u>Beperken natuurlijk gedrag</u>	Niet kunnen grazen bij ontbreken weidegang Ik moet zeggen dat ik nog nooit op een schapenhouderij ben			

Categorie	Benadelingen per categorie	Doel(en) benadelingen: waar dienen ze voor?	Lopend beleid om benadeling op te heffen	Duiding beleid + wat kunnen we nog meer doen?
	geweest zonder weidegang. Deze verwijderen			
	Individueel houden van drachtige ooien in kraamhokjes gedurende de laatste periode van de dracht Dit is zeer tijdelijk en zal een veehouder ook niet te lang doen vanwege de hygiëne waarin de lammeren later verblijven met de ooi. Ik zie dit niet als benadeling. Deze verwijderen	I.v.m. goede moeder/lam binding, rust bij lammeren en goede biestverstrekking Veehouder kan ooien goed in de gaten houden wat betreft voeropname, gezondheid en vorderen van de geboorte.		
<u>Ingrepen</u>	Bekappen van de klauwen	Voorkomen van klauwproblemen en kreupelheid door hoorn groei		
<u>Overig ongerief</u>	Scheren Nodig! Geeft juist dierenwelzijnsissues als je het niet doet. Wordt vaak gedaan met een aanleiding zoals opstallen in de winter wanneer de dieren een dikke vacht hebben en aflammeren. Niet alle	Warmte kwijt kunnen, hygiëne bij opstallen en geboorte van lammeren		

Categorie	Benadelingen per categorie	Doel(en) benadelingen: waar dienen ze voor?	Lopend beleid om benadeling op te heffen	Duiding beleid + wat kunnen we nog meer doen?
	schapen worden jaarlijks geschoren, maar het zorgt mi voor een beter dierwelzijn. De handeling kan uiteraard stressvol zijn.			
<i>Transport</i>				
<u>Beperken natuurlijk gedrag</u>				
<u>Ingrepen</u>				
<u>Overig ongerief</u>	Stress en letsel bij het verzamelen, selecteren en hergroeperen	Dit heeft te maken met de marktmacht en conservatisme bij de transporteurs. Het is heel goed mogelijk om vraag en aanbod digitaal op elkaar af te stemmen. Bedrijven die dit willen, worden tegengewerkt door de transporteurs.		
	Gebruik van drijfmiddelen	Sneller laden, geen tijd willen steken in opleiden personeel		
	Transporteren van de dieren dicht op elkaar zorgt voor stress en letsel			

Categorie	Benadelingen per categorie	Doel(en) benadelingen: waar dienen ze voor?	Lopend beleid om benadeling op te heffen	Duiding beleid + wat kunnen we nog meer doen?
	Transporten over lange afstand (pluimvee, runderen, kalveren, varkens	Maximaal aantal dieren voor laagst mogelijke prijs		
	Te lage stahoogte in veewagen	Kosten: zo passen meer dieren in de veewagen		
	Niet kunnen eten of drinken bij transport	Kostenbesparing, tijdswinst		

From: "5.1.2.e" "
Sent: Wed, 27 Oct 2021 10:53:39 +0100
To: "5.1.2.e" "<5.1.2.e@minlnv.nl>
Cc: "5.1.2.e" "<5.1.2.e@minlnv.nl>; "5.1.2.e"
 <5.1.2.e@minlnv.nl>
Subject: RE: afstemming Kamerbrief amendement

Ha 5.1.2.e

Wij kunnen hiermee uit te voeten. We bereiden ons voor op een 'kale' brief, en die staat zelfs al in de grondverf 😊
 Planning is dat we 'm volgende week ook bespreken in de projectgroep en dan afmaken. We kunnen jou dan ook die versie sturen voor eerste check. Desgewenst zouden we 'm op 9 of 16 november in het MT kunnen bespreken, of via mail laten rondgaan in een groepje met een aantal MT-leden/5.1.2.e / 5.1.2.e bv.

Eerst maar eens kijken hoe het qua formatie verder loopt de komende weken; wij werken door 😊

Groet, 5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

.....
Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
 Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag | B-noord 4
 Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

.....
M 5.1.2.e
 5.1.2.e @minlnv.nl
www.rijksoverheid.nl/lnv

Van: 5.1.2.e "<5.1.2.e@minlnv.nl>
Verzonden: dinsdag 26 oktober 2021 14:00
Aan: 5.1.2.e "<5.1.2.e@minlnv.nl>
CC: 5.1.2.e "<5.1.2.e@minlnv.nl>; 5.1.2.e "<5.1.2.e@minlnv.nl>
Onderwerp: RE: afstemming Kamerbrief amendement

Dag 5.1.2.e
 Ik kan niet zo goed inschatten hoe het verder gaat. Als het goed loopt in de formatie mogen we verwachten dat er een beknopte tekst komt in het RA en dat er dan vervolgens een traject komt met de nieuwe minister om obv die lijn de aanpak verder uit te werken. Of dat dat voor half november is.....
 Als het onverhoopt anders loopt (formatie duurt lang of het klappt) dan is het een ander verhaal en dan is het logisch om op enig moment een vrij kale brief aan de tk te sturen waarin sec de voortgang incl standpunt OM verwoord staat.

Het lijkt me sowieso goed om alvast een brief in de grondverf te zetten zodat wij alles al zoveel mogelijk klaarzetten.

Kunnen jullie hiermee verder of is dit te ongericht? Laat dat ook gerust weten dan is het handiger om elkaar te spreken.

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e "<5.1.2.e@minlnv.nl>
Verzonden: dinsdag 26 oktober 2021 10:56
Aan: 5.1.2.e "<5.1.2.e@minlnv.nl>

CC: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>

Onderwerp: afstemming Kamerbrief amendement

Hoi 5.1.2.e

Wij bereiden momenteel in aanloop naar de begrotingsbehandeling de toegezegde Kamerbrief voor over het amendement. Qua insteek / richting is natuurlijk van belang of/wat er uit de lopende formatiebesprekingen komt.

Ons idee was (ook na telefonisch gesprek dat ik met 5.1.2.e had een aantal weken geleden) om in beginsel in te zetten op het uitsturen van de brief voor de begrotingsbehandeling en het concept dan zo rond half november de lijn in te brengen. Correspondeert dat ook met jouw verwachting? Is dat nog steeds de wens, ook in het licht van de lopende formatie ontwikkelingen, verwacht jij?

Zo ja, dan is het wellicht goed de insteek / bouwstenen (en het proces) voor de brief volgende week even met elkaar door te nemen? Vooralsnog maken we nu een brief die in ieder geval de context en analyses bevat, de noodzaak van nadere richting/invulling duidelijk maakt, en is het idee om ook de appreciatie van het RDA advies erin mee te nemen. We passen 'm dan nog wel aan a.h.v. wat er wel/niet uit de formatie komt.

We horen graag nog even jouw gedachten. Zo nodig kunnen we ook nog een keer met 5.1.2.e bellen om van hem zijn ideeën hierover te horen.

Groeten, 5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

.....
Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag | B-noord 4
Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

.....
M 5.1.2.e
5.1.2.e [@minlnv.nl](mailto:5.1.2.e@minlnv.nl)
www.rijksoverheid.nl/lnv

From: "5.1.2.e (5.1.2.e)"
Sent: 10/27/2021 12:06:43 PM
To: "5.1.2.e (5.1.2.e)" <5.1.2.e@minlnv.nl>
CC: "5.1.2.e 5.1.2.e" <5.1.2.e@minlnv.nl>; "5.1.2.e (5.1.2.e)" <5.1.2.e@minlnv.nl>
Subject: RE: Analyse OM amendement art 2.1 Wet dieren
Attachments:

Dank. Mooi dat ze snel heeft gereageerd.

Prima voorstel en 5.1.2.i

5.1.2.i

-----Oorspronkelijk bericht-----

Van: 5.1.2.e (5.1.2.e)
Verzonden: woensdag 27 oktober 2021 11:37
Aan: 5.1.2.e (5.1.2.e)
CC: 5.1.2.e 5.1.2.e ; 5.1.2.e (5.1.2.e)
Onderwerp: FW: Analyse OM amendement art 2.1 Wet dieren

Hoi 5.1.2.e

Zie bijlage. Ook voor jou. M heeft kennisgenomen van de nota over passage OM. Opmerking toegevoegd dat we niet moeten sturen op de tekst van het OM, n.a.v. de 'zorgen' die we hadden opgenomen over de huidige passage.

Goed om te weten hoe M hier in zit; denk ook dat we dat niet doen (sturen). We hebben wel een aanvulling gevraagd op het punt van element e en f. En het kan nodig zijn om nog richting de Kamerbrief een verduidelijking te vragen waar een deel van de passage wellicht tot verwarring kan leiden (element reikwijdte).

Ons idee zou zijn om in de Kamerbrief de kernpunten van de passage van het OM op te nemen, en die bv. in een bijlage integraal toe te voegen. Dat zou prima passen bij dit uitgangspunt. En in de nota bij een Kamerbrief wellicht expliciet toevoegen dat niet aan de inhoud van de reactie van het OM is getornd.

Groet, 5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

.....
 Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
 Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag | B-noord 4 Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

M 5.1.2.e
 5.1.2.e@minlnv.nl
www.rijksoverheid.nl/lnv

-----Oorspronkelijk bericht-----

Van: 5.1.2.e
Verzonden: dinsdag 26 oktober 2021 13:53
Aan: 5.1.2.e 5.1.2.e
CC: 5.1.2.e 5.1.2.e) ; 5.1.2.e (5.1.2.e) ; 5.1.2.e (5.1.2.e)
Onderwerp: Analyse OM amendement art 2.1 Wet dieren

Dag 5.1.2.e

Dank voor de nota o0ver de analyse van het OM amendement art 2.1 Wet dieren. De minister heeft kennisgenomen van de nota. Zie haar opmerkingen in de bijlage.

Groet,

6.11.20

Even nog seintje naar jullie dat wij ook graag mee lezen op de kamerbrief. Jullie kunnen het beste inschatten wanneer dat handig is, maar zodat we niet vergeten worden mail ik toch even.

```
Van: 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>  
Verzonden: woensdag 27 oktober 2021 12:01  
Aan: 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>; 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>; 5.12.e  
5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>; 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>; 5.12.e  
5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>; 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>; 5.12.e  
5.12.e <5.12.e@minezk.nl>; 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>; 5.12.e  
<5.12.e@minlnv.nl>; 5.12.e <5.12.e@nvw.nl>; 5.12.e <5.12.e@nvw.nl>;  
5.12.e <5.12.e@rvo.nl>; 5.12.e <5.12.e@rvo.nl>
```

Morgen hebben we weer een bijeenkomst van het projectteam amendement huisvesting. Hierbij ons agendavoorstel:

- Update formatie (zie ook bijlage nota over passage OM die is bijgevoegd)
- Proces Kamerbrief richting begrotingsbehandeling
- Heads-up over sessies met stakeholders
- Heads-up over sessies met collega's aan de hand van de tabel
 - Er komen meerdere sessies, 8 mensen hebben input geleverd in de uitvraag. We zijn bezig een samengevoegde versie van deze input te maken ter bespreking in de sessies. Deze versie komt t.z.t. ook jullie kant op in aanloop naar de sessies.
- Heads-up onderzoek moties / natuurlijk gedrag

Mochten jullie nog bespreekpunten hebben, laat het vooral weten.

Groeten en tot morgen,

5.1.2.e 5.1.2.e en 5.1.2.e

From: "5.12.e" <5.12.e@pov.nl>
Sent: Thu, 28 Oct 2021 19:09:59 +0100
To: "5.12.e" <5.12.e@minlnv.nl>
Subject: RE: voortgang/bijpraten wet dieren - amendement

Prima 5.12.e om morgen te skippen.

Vraag of we ons nog ergens op kunnen voorbereiden voor volgende week. Hoe komt de bijeenkomst er uit te zien?

Groeten, 5.12.e

-----Oorspronkelijke afspraak-----

Van: 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>

Verzonden: donderdag 28 oktober 2021 17:11

Aan: 5.12.e

Onderwerp: Geweigerd: voortgang/bijpraten wet dieren - amendement

Tijd: vrijdag 29 oktober 2021 09:00-09:30 (UTC+01:00) Amsterdam, Berlijn, Bern, Rome, Stockholm, Wenen.

Locatie: Microsoft Teams-vergadering

Hoi 5.12.e ik heb voor morgen niet echt nieuwe punten. Jij? Volgende week zien we elkaar ook bij de bijeenkomst. Morgen skippen?

Groeten, 5.12.e

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.

The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

From: "5.1.2.e" "
Sent: Fri, 29 Oct 2021 19:04:46 +0100
To: "5.1.2.e" " <5.1.2.e @minlnv.nl>; "5.1.2.e" "
<5.1.2.e @minlnv.nl>
Subject: RE: document ter voorbereiding van formatievraag amendement
Attachments: 2021-10-29 Input Formatievraag amendement wet dieren.docx

Hoi 5.1.2.e

Zoals 5.1.2.e al appte: zie hierbij de geüpdatete versie. De vorige kan weg.
Bij vragen: geef ons gerust een seintje! We houden mail/app in de gaten in het weekend.

Fijne avond,

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e @minlnv.nl>
Verzonden: vrijdag 29 oktober 2021 14:36
Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e @minlnv.nl>
CC: 5.1.2.e <5.1.2.e @minlnv.nl>
Onderwerp: document ter voorbereiding van formatievraag amendement

Hoi 5.1.2.e

Hierbij. Zie met name blz. 2.
Als er aanvullende vragen of verzoeken zijn dit weekend, mail/bel gerust.

Groet, 5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

.....
Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
Bezuïdenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag | B-noord 4
Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

.....
M 5.1.2.e
5.1.2.e @minlnv.nl
www.rijksoverheid.nl/lnv

Informatie amendement huisvesting Wet dieren t.b.v formatie

- Hoe moet vervolg worden gegeven aan het aangenomen amendement op de Wet dieren van de PvdD over huisvesting en natuurlijk gedrag?

Wat is het amendement?

Artikel 2.1 van de Wet dieren over dierenmishandeling bepaalt dat dieren niet benadeeld mogen worden (door het veroorzaken van pijn of letsel of het benadelen van gezondheid of welzijn), tenzij daarvoor een redelijk doel is. Het aangenomen amendement op dit artikel bepaalt dat het kunnen houden of huisvesten van een dier niet meer aangedragen mag worden als een dergelijk redelijk doel.

Het amendement is ingediend door de PvdD en met een meerderheid van 89 stemmen aangenomen in de Tweede Kamer (PVV, D66, PvdA, GL, FvD, SP, PvdD, Volt, JA21, Bij1, Den Haan).

Zoals uit de toelichting bij het amendement blijkt, wil het amendement bereiken dat dieren zich niet meer moeten aanpassen aan het systeem van houden/huisvesten, maar andersom: dat die houderij-/huisvestingssystemen worden aangepast aan de behoeften van het dier. Fysieke ingrepen bij dieren en het permanent ontnemen van de mogelijkheid voor dieren om hun natuurlijke gedrag uit te oefenen, worden volgens de toelichting verboden. In de toelichting verzoeken indieners om inwerkingtreding in 2023.

Wat doet het amendement?¹

Het is zeer onzeker of de beoogde impact ook bereikt wordt door het amendement. Dit blijkt uit de analyses gemaakt door het ministerie, maar ook uit gesprekken met toezichthouders en met het OM² (zaken op basis van het amendement zouden voor de strafrechter komen). Dit komt doordat het amendement zo breed en open is geformuleerd, wat leidt tot grote onduidelijkheden.

De centrale onduidelijkheden betreffen de volgende kwesties:³

- 1) De reikwijdte van de wetstermen. Verschillende interpretaties zijn mogelijk, bijvoorbeeld over wanneer wel/niet sprake is van een benadeling van het dier en wat allemaal onder een houderijsysteem valt.
- 2) De afbakening van de doelen van een benadeling. Het is cruciaal welke andere doelen door een rechter als redelijk worden aanvaard in relatie tot benadelingen die *ook* het nu onredelijk geachte doel hebben (kunnen houden of huisvesten). Een centrale vraag: kunnen economische doelen als een redelijk doel dienen voor benadeling?
- 3) De mogelijkheid om te voldoen aan de bewijslast. Het OM wijst erop het amendement geen specifieke gedragingen verbiedt en geeft aan dat a) het amendement niet helpt bij het bewijzen dat dierenmishandeling heeft plaatsgevonden en b) door te bepalen wat in elk geval geen redelijk doel is, zonder concreet te maken welke gedragingen hieronder worden verstaan, de bewijslast niet makkelijker wordt.

Vanwege deze onduidelijkheden en de onzekerheden over de rechterlijke interpretatie is er een enorme bandbreedte aan mogelijke impact van het amendement: er kan een potentieel heel grote, ingrijpende impact zijn, of er kan sprake zijn van juist een zeer beperkte impact. De verwachting is in ieder geval dat door het amendement grote rechtsonzekerheid ontstaat omdat er altijd het risico is *dat* er een veroordeling voor dierenmishandeling voor momenteel gangbare praktijken kan volgen (veel negatieve impact op de (rechts)positie van dierhouders), terwijl tegelijkertijd het amendement geen basis biedt om voorspelbaar beleid vorm te geven dat zeker tot de gewenste verhoging van het beschermingsniveau van dieren leidt (weinig zekere, positieve impact op de positie van dieren). Zie verderop in dit document een nadere toelichting op de bandbreedte.

¹ De uitgebreide juridische analyse en impactanalyse van het amendement zijn beschikbaar.

² Zie hieronder de analyse van het amendement door het OM.

³ Deze staan hieronder toegelicht en geïllustreerd met voorbeelden.

Tussenconclusie

- Het aangenomen amendement op de Wet dieren is te breed en onuitvoerbaar. Wijziging van deze wetsbepaling is derhalve noodzakelijk. Die zou plaats moeten hebben binnen een bredere specificatie en aanscherping van dierenwelzijnsregelgeving op nationaal en EU-niveau, en – in samenhang met andere grote opgaven rondom de verduurzaming van de veehouderij – ingebed moeten worden in bestaand beleid en in initiatieven om de bescherming van dierenwelzijn en diergezondheid in het bestaande regelkader beter te verankeren.
- Gelet op de onduidelijkheden en rechtsonzekerheid die het huidige amendement met zich brengen, is inwerkingtreding van het huidige amendement per 2023 niet verantwoord.

Wat is er nodig en mogelijk?

- Allereerst moet bepaald worden welke specifieke doelen bereikt moeten worden en een analyse worden gemaakt welke instrumenten daarvoor ingezet kunnen/moeten worden.
- Ten behoeve van een aanpassing in regelgeving zou eerst duidelijk moeten worden welke specifieke gedragingen/situaties die dieren benadelen, men wil verbieden (korte en lange termijn).
- Een verankering in regelgeving kan vervolgens op meerdere manieren. Dat moeten nader uitgewerkt worden. Het kan gaan om een wijziging van de Wet dieren en/of van AMvB's zoals het Besluit houders van dieren. Hierbij kunnen ook betrokken worden:
 - Het nader invullen van de definities van dierenwelzijn en de intrinsieke waarde van het dier
 - Het traject om meerdere open normen in de Wet dieren in te vullen
 - De geplande herziening van het EU-regelkader op dierenwelzijn
- Leidende uitgangspunten zouden moeten zijn:
 - Het verbeteren van het beschermingsniveau van dieren en uitgaan van de behoeften van het dier
 - Komen tot integrale verduurzaming, dus samenhang zoeken met opgaven op het gebied van klimaat, natuur en water (prioritaire opgaven LNV)
 - Helder toekomstperspectief (inclusief verdienvermogen) schetsen voor de sectoren
 - Een behapbaar en voortvarend transitieproces vormgeven voor sectoren om aanpassingen te kunnen doen⁴
 - Aansluiting zoeken bij bestaande ambities en ontwikkelingen (zie voorbeelden hieronder)

Bij welke bestaande ambities en ontwikkelingen zou dit passen?

- Het uifaseren van ingrepen bij dieren
- Het kiezen voor een 'dierwaardige' veehouderij (in lijn met de aankomende zienswijze van de RDA) waarbij houderijsystemen aangepast worden aan de behoefte van het dier in plaats van andersom, en er meer ruimte is voor essentieel soort-specifiek gedrag
- Aansluiting bij de Nederlandse inzet om de dierenwelzijnsregels aan te scherpen bij de geplande herziening van het EU-regelkader dierenwelzijn
- Ambities binnen de diersectoren versnellen om de veehouderij te verduurzamen en als integraal onderdeel daarvan diervriendelijker te maken
- Het uifaseren van kooihuisvesting
- Het verbeteren van de stallen waarbij onder andere meer ruimte voor het dier wordt gewaarborgd (mede conform lopend beleid om het aantal dierlijke slachtoffers bij stalbranden te beperken)

Wat zou er in het regeerakkoord kunnen staan?

Om de ambitie van het amendement te verwezenlijken en tegelijkertijd de nadelen van het huidige amendement te mitigeren, zou het regeerakkoord een formulering kunnen bevatten die a) de doelstelling van het amendement (huisvesting/houderijsysteem aanpassen aan de behoeftes van dieren) onderschrijft, en b) ruimte schept voor wijzigingen in wet- en regelgeving om deze doelstelling te verankeren.

⁴ Hier zouden ook financiële consequenties aan kunnen zitten. Die zouden nader uitgewerkt moeten worden.

Tekstvoorbeeld (conform hetgeen eerder is aangeleverd)

Om het welzijn van gehouden dieren te verhogen en toe te werken naar mentaal en fysiek gezonde dieren en een dierwaardige (vee)houderij zal onder andere dierenwelzijnsregelgeving op EU- en nationaal niveau worden gespecificeerd en aangescherpt, zoals ook gevraagd met het amendement huisvesting. Hierbij moet voldoende aandacht zijn voor de financiële ruimte (verdienvermogen en ondersteuning) en de tijd om de benodigde verbeteringen door te voeren, en voor samenhang met de overige maatschappelijke opgaven. Zo ontstaat een helder toekomstperspectief voor veehouders en andere houders van dieren. Een expertgroep wordt gevraagd te kijken wat nodig is om het doel van beter dierenwelzijn gegeven deze kaders te bereiken. Hierbij worden ook de implicaties die voortvloeien uit het EU-recht meegenomen.

Nadere beschrijving bandbreedte impact amendement

Het amendement kent drie grote onduidelijkheden. Door die onduidelijkheden kan de impact van het amendement zowel enorm als nihil zijn. Hieronder geven we voorbeelden. De onduidelijkheden:

1. De reikwijdte van de termen is onduidelijk.
 - a. Brede reikwijdte: **heel veel impact**
 - b. Smalle reikwijdte: **minder impact**
2. Onduidelijkheid over de afbakening van doelen.
 - a. Als doelen als 'letsel voorkomen' en 'economische efficiëntie' worden geïnvallideerd zodra die samenhangen met het doel van 'kunnen houden/huisvesten': **heel veel impact**
 - b. Als dergelijke doelen blijven staan: **minder/weinig impact**
3. Onduidelijkheid over mogelijkheid voldoen aan bewijslast
 - a. Als goed is aan te tonen dat het doel 'kunnen houden/huisvesten' was (en afhankelijk van de status van andere doelen, zie 2): **meer impact**
 - b. Als moeilijk/niet is aan te tonen dat dit het doel was: **weinig/geen impact**

UITSCHIETERS VEEL IMPACT

1. Bij brede interpretatie van de termen, bijvoorbeeld de volgende impact:
 - a. Heel veel stallen en/of dieren aantallen moeten aangepast worden, om benadelingen te voorkomen als:
 - i. Letsel, stress en infecties als gevolg van weinig ruimte per dier
 - ii. Letsel als gevolg van ongeschikte vloeren
 - iii. Staan in ammoniakdampen
 - iv. Etc.
 - b. De gehele kalverketen moet anders ingericht worden, vanwege gezondheidsproblemen die kalveren oplopen in het huidig systeem:
 - i. Kalveren van veel verschillende bedrijven worden op kwetsbare leeftijd verplaatst en gehuisvest in verzamelcentra, met gezondheidsproblemen als gevolg.
2. Bij invalideren van doelen als 'letsel voorkomen' en 'economische efficiëntie':
 - a. Heel veel benadelingen komen voor met ofwel als doel te voorkómen dat dieren elkaar beschadigen (gegeven een type huisvesting/houderijsysteem), of met als doel economisch efficiënt te produceren (door te kiezen voor een type huisvesting/houderijsysteem). Als 'letsel voorkomen' en 'economische efficiëntie' ook niet meer als redelijke doelen gelden zodra ze samenhangen met huisvesting/houderijsysteem, zouden al deze benadelingen verboden worden. Denk aan:
 - i. Fysieke ingrepen als onthoornen en staartcouperen
 - ii. Hoge dierdichtheid (met letsel, stress en infectiedruk als gevolg)
 - iii. Scheiden van moeders en jongen
 - iv. Gebrek aan speelmateriaal
 - v. Gebrek aan mogelijkheden om soort-specifiek gedrag te vertonen
 - vi. Etc.

3. Bij goede mogelijkheid om te voldoen aan bewijslast: als onder (1) en (2) de meest impactvolle interpretaties worden gekozen (zoals hierboven beschreven), dan treedt de maximale impact van het amendement op.

UITSCHIETERS WEINIG IMPACT

1. Er zit variatie in de mogelijke interpretaties van de reikwijdte van de termen, maar de reikwijdte zal naar verwachting nooit echt smal zijn. Mogelijk zullen bijvoorbeeld de implicaties voor de kalverketen minder verstrekkend uitpakken, als 'houderijsysteem' alleen verwijst naar het type stal, en niet naar de inrichting van de keten.
2. Als doelen als 'letsel voorkomen' en 'economische efficiëntie' blijven staan als redelijke doelen, doet het onredelijk verklaren van het doel 'kunnen houden/huisvesten' mogelijk niet zo veel. Als het doel 'economische efficiëntie' niet in zichzelf onredelijk wordt verklaard, zou een rechter nog wel kunnen oordelen dat benadelingen niet zomaar proportioneel zijn aan dat doel. Dit staat echter los van het amendement.
3. Als het moeilijk/onmogelijk is om te bewijzen dat een benadeling 'kunnen houden of huisvesten' als doel heeft, zal het amendement niet leiden tot een handhaafbaar verbod, en doet het de facto weinig/niks.

WAT DAN WEL?

Het amendement moet gespecificeerd worden om duidelijk te maken welke specifieke gedragingen verboden worden. Zie hierover de uiteenzetting hoger in dit document.

Standpunt OM omtrent bewijsbaarheid amendement

(Tekst aangeleverd door het OM; MLNV is hierover eerder geïnformeerd)

(Markeringen LNV)

Het OM heeft in reactie op het amendement op de volgende twee omstandigheden gewezen.

Ten eerste. Er zijn nu reeds gevallen waarin de wetgever zelf de norm van artikel 2.1 lid 1 van de Wet dieren heeft geconcretiseerd. Daarbij gaat het in het bijzonder om de leden 2, 3 en 5 van genoemd artikel, al dan niet in verbinding met lagere regelgeving zoals het Besluit houders van dieren. Deze concretisering is echter niet uitputtend en er blijven daardoor altijd gevallen over waarin het OM voor de handhaving is aangewezen op de (min of meer open) norm van lid 1 zelf. De opbouw van lid 1 is als volgt. Het OM moet bewijzen dat de verdachte zich op een zodanige wijze heeft gedragen dat bij een dier hetzij (a) pijn is veroorzaakt, hetzij (b) letsel is veroorzaakt dan wel dat (c) de gezondheid van het dier is benadeeld of (d) het welzijn van het dier is benadeeld. Als een of meer van deze elementen bewijsbaar is moet aansluitend worden bewezen dat dit is gebeurd (e) zonder redelijk doel of (f) met overschrijding van hetgeen toelaatbaar is ter bereiking van een redelijk doel. De vraag die door het amendement min of meer als vanzelf naar boven komt is of uitbreiding van de reikwijdte van artikel 2.1 lid 1 het effectiefst kan geschieden door wijzigingen aan te brengen aan de kant van de elementen a tot en met d (lees: door uitbreiding van de concretisering die nu reeds is gerealiseerd binnen het stelsel van de leden 2, 3 en 5) of door te sleutelen aan de elementen e en f. Wat het openbaar ministerie betreft verdient vanuit een handhavingsoogpunt de eerste optie sterk de voorkeur. De tweede optie, zoals die in het amendement wordt gehanteerd en die element e op een specifieke manier inkleurt, miskent namelijk dat er altijd eerst bewezen sprake moet zijn van een van de elementen a tot en met d, vóórdat kan worden getoetst aan element e (of f). Een wijziging in element e zorgt er niet per se voor dat een handeling dús opeens voldoet aan een van de voorwaarden van de elementen a tot en met d.

Ten tweede. De redactie van het amendement is vermoedelijk in strijd met het bepaaldheidsgebod (ook wel: het lex certa-beginsel). Weliswaar wordt in de bewoordingen gebruik gemaakt van de woorden 'bepaald' en 'bepaalde', maar die woorden zorgen in dit geval juist voor veel onduidelijkheid. Zolang immers de wetgever zelf niet expliciteert op welk houderijsysteem of op welke huisvestingswijze hij precies het oog heeft, valt onder 'een bepaald houderijsysteem' ieder houderijsysteem en valt onder 'een bepaalde wijze van huisvesting' iedere wijze van huisvesting. Met een dergelijke onbepaalde redactie valt in de praktijk niet te werken.

From: "5.12.e"
Sent: Mon, 1 Nov 2021 12:09:48 +0100
To: "5.12.e" <5.12.e@om.nl>
Subject: RE: Bespreken OM passage amendement

Kan gebeuren. Wanneer kun je wel? (vandaag/morgen/woensdag)?

5.12.e

5.12.e

.....
Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag | B-noord 4
Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

.....
M 5.12.e
5.12.e@minlnv.nl
www.rijksoverheid.nl/lnv

-----Oorspronkelijke afspraak-----

Van: 5.12.e <5.12.e@om.nl>

Verzonden: maandag 1 november 2021 12:01

Aan: 5.12.e

Onderwerp: Geweigerd: Bespreken OM passage amendement

Tijd: maandag 1 november 2021 12:30-13:00 (UTC+01:00) Amsterdam, Berlijn, Bern, Rome, Stockholm, Wenen.

Locatie: Microsoft Teams-vergadering

5.12.e mijn excuses, ik ga deze afspraak helaas niet redden. Kunnen we een nieuwe afspraak maken?

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u bestemd is. Als u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. Het Openbaar Ministerie aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

Openbaar Ministerie

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The Netherlands Public Prosecution Service accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Netherlands Public Prosecution Service

From: "5.12.e" <5.12.e@minezk.nl>
Sent: Mon, 1 Nov 2021 13:11:17 +0100
To: "5.12.e" <5.12.e@minezk.nl>
Subject: RE: Handhaving artikel 2.1 Wd

Dank!

Gr.

5.12.e

Van: 5.12.e <5.12.e@minezk.nl>
Verzonden: maandag 1 november 2021 12:28
Aan: 5.12.e <5.12.e@minezk.nl>
Onderwerp: Handhaving artikel 2.1 Wd

Hoi 5.12.e

Ik heb 5.12.e van de NVWA gesproken. Een overtreding van artikel 2.1 Wd loopt inderdaad via het OM. De NVWA maakt een proces-verbaal op en die gaat naar het OM. De NVWA kan geen bestuurlijke boete opleggen. Maar de NVWA kan wel een herstelmaatregel opleggen om de overtreding op te heffen (last onder dwangsom, bestuursdwang). En dat gebeurt in bepaalde situaties ook. In dat geval wordt er een proces-verbaal opgemaakt voor het OM en een rapport van bevindingen voor het team bestuurlijke maatregelen van de NVWA. Dus in dat opzicht kan de NVWA ook te maken krijgen met het aantonen dat geen sprake is van een redelijk doel. 5.12.e gaf aan dat er in een dergelijk geval geen contact is tussen het OM en de NVWA, en zij wist verder ook niet of de NVWA dan tegen bewijsproblemen aanloopt bij een overtreding van artikel 2.1, eerste lid, Wd. Verder wees 5.12.e er wel op dat er sowieso niet te snel naar artikel 2.1, eerste lid, Wd, gegrepen moet worden, omdat er vaak sprake is van een concretere normovertreding die uit het Besluit houders van dieren of andere landbouwwetgeving volgt. Dierenmishandeling is vaak het gevolg van iets anders/een andere normovertreding. En dat komt overeen met eerdere input van het OM, omdat het OM aangaf dat zij juist gebaat zijn bij concrete gedragingen in de Wet dieren die strafbaar worden gesteld, omdat ze dan enkel moeten bewijzen dat die specifieke gedraging heeft plaatsgevonden en dan niet hoeven te bewijzen dat die gedraging geen redelijk doel had.

Voor nu in elk geval goed om te weten dat de sanctionering via het OM loopt, maar dat de NVWA voor het opleggen van een herstelmaatregel met artikel 2.1, eerste lid, Wd te maken kan krijgen.

Groet, 5.12.e

5.12.e

Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

Directie Wetgeving en Juridische Zaken
Bezuidenhoutseweg 73 | 2595 EC | Den Haag
Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

M 5.12.e
E 5.12.e [@minezk.nl](mailto:5.12.e@minezk.nl)

From: "5.12.e" <5.12.e@minlnv.nl>
Sent: Mon, 1 Nov 2021 21:54:31 +0100
To: "5.12.e" <5.12.e@minlnv.nl>; "5.12.e" <5.12.e@minlnv.nl>
Subject: RE: Slides updates externen
Attachments: 2021-11-02 Slides updates externen.pptx

Ha, goede opzet hoor – heb nog een paar punten toegevoegd en een zesde dia.
 Kijk nog maar even of jullie die iets vinden toevoegen.

Welke vragen kunnen we verwachten morgen? Heb er vast een paar hieronder gezet:

- Wat is er met onze input gedaan?
- Krijgen we nog een terugkoppeling van de sessie
- Hoe zit het met de inwerkingtreding?
- Hoe zit het met het uithoeken van de gezelschapsdieren?
- Hoe zit het met de moties over de betekenis van dierenwelzijn en natuurlijk gedrag?
- Verwachten jullie veel of weinig impact?
- Gaat het amendement in deze vorm gewijzigd worden, en wat zijn dan de opties?
- Wat gaat er gebeuren als het amendement ongewijzigd blijft?
- Wanneer worden we weer betrokken?
- Wanneer wordt er gepraat over concrete voorstellen?

Tot morgen!

5.12.e

5.12.e

.....
Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
 Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag | B-noord 4
 Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

.....
M 5.12.e
 5.12.e @minlnv.nl
www.rijksoverheid.nl/lnv

Van: 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>
Verzonden: maandag 1 november 2021 15:32
Aan: 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>; 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>
Onderwerp: Slides updates externen

Ha allebei,

Ik heb een paar slides gemaakt die nu op de T-schijf staan. Zie ook bijlage. Willen jullie kritisch kijken of we dit op het scherm kunnen/willen zetten? We delen de presentatie niet, maar een printscreen is natuurlijk zo gemaakt. Ik heb geprobeerd het summier te houden, maar daardoor staan de conclusies er ook wel klip en klaar, waardoor ik nog enige twijfel heb vanwege het feit dat (de niet-formerende minderheid van) de TK dit nog niet weet. Wat denken jullie?

5.12.e

5.12.e

.....
Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
 Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag
 Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

.....
M 5.12.e

Ministerie van Landbouw,
Natuur en Voedselkwaliteit

Update analyses en proces amendement Wet dieren

November 2021

Proces tot nu toe

- › Juridische afdeling heeft een juridische analyse gemaakt
- › Leidde tot een set vragen om impact te bepalen
- › Kamerbrief met tussenstand
- › Impactanalyse gestart op basis van de juridische vragen
 - Impactsessies en gesprekken met stakeholders en ambtenaren van Rijksdiensten (bijv. LNV, NVWA)
- › Impactanalyse gemaakt, nu in afrondende fase
- › Hopelijk snel een Kamerbrief
 - E.e.a. hangt af van het verloop van de formatie

Juridische analyse

- › Amendement heeft betrekking op alle gehouden dieren (inclusief gezelschapsdieren)
- › Welke gedragingen/situaties verboden zouden worden door het amendement, hangt af van de interpretatie van de termen die een rechter geeft. Moeilijk vooraf te bepalen. Het amendement verbiedt geen specifieke gedraging.
- › Bewijslast is ingewikkeld.

Impactanalyse

- › Onduidelijkheid over de reikwijdte van de termen
- › Onduidelijkheid over de afbakening van doelen voor benadelingen (wel of geen redelijk doel?)
- › Onduidelijkheid of aan de bewijslast kan worden voldaan
- › Conclusie
 - Niet duidelijk wat dierhouders moeten doen
 - Niet duidelijk of dieren er wat aan hebben
- › Input uit de sessies en uit de gesprekken hebben ons een breed beeld gegeven wat er in de sectoren speelt, welke elementen mogelijk raken aan het amendement en welke dilemma's ontstaan als die verboden zouden worden

Vervolg

- › Nog niet bekend
- › Bal ligt bij de formerende partijen
- › Analyse en dilemma's geven we mee aan de informateur
- › Grote kans dat er niet meer duidelijkheid komt voordat het nieuwe kabinet een lijn bepaalt.

Vragen?

- › Wij houden jullie op de hoogte over het vervolg en zijn voor vragen / gesprekken altijd beschikbaar

From: "5.12.e" <5.12.e@minezk.nl>
Sent: Mon, 1 Nov 2021 23:13:10 +0100
To: "5.12.e" <5.12.e@minezk.nl>; "5.12.e" <5.12.e@minlnv.nl>
Cc: "5.12.e" <5.12.e@minezk.nl>
Subject: RE: Nieuwe versie nota amendement huisvesting en uitzonderen gezelschapsdieren
Attachments: DOMUS-21212040-v21-Nota_Wijziging_Wet_dieren_i_v_m_gezelschapsdieren_en_amendement_huisvesting - 5.12.e.docx

Hoi 5.12.e en 5.12.e

Hierbij ook mijn opmerkingen/aanvullingen, toegevoegd in de versie van 5.12.e

Eens dat de lijn een stuk scherper is geworden! Ik vind de nota nog wel wat technisch/juridisch van aard; ik zou misschien wat concrete voorbeelden toevoegen om de onderliggende kwesties/dilemma's ook wat explicieter te maken. Verder: het zit er wel enigszins in (algemene norm dierenmishandeling), maar ik mis voor mijn gevoel nog een beetje de principiële kwestie in het stuk: willen we dit onderscheid wel maken (bv. een landbouwhuisdier in een hokje mag niet, en een gezelschapsdier wel)? En zou dat houdbaar te onderbouwen zijn?

Tot morgenvroeg! 5.12.e

5.12.e

5.12.e

.....
Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
 Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag | B-noord 4
 Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

.....
M 5.12.e
 5.12.e @minlnv.nl
www.rijksoverheid.nl/lnv

Van: 5.12.e <5.12.e@minezk.nl>
Verzonden: vrijdag 29 oktober 2021 09:10
Aan: 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>; 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>
CC: 5.12.e <5.12.e@minezk.nl>
Onderwerp: RE: Nieuwe versie nota amendement huisvesting en uitzonderen gezelschapsdieren

Hoi 5.12.e
 Dank voor het doorsturen. De lijn wordt steeds scherper en strakker!
 Denk dat we mbt keuze onderscheid gezelschapsdieren in relatie tot systematiek Bhd nog even moeten kijken of we dat punt kunnen aanscherpen. Maar complimenten voor deze lijn en aangebrachte structuur.

Zie bijgevoegd alvast mijn punten en opmerkingen.
 Ik zie de uitnodiging voor een overleg aanstaande dinsdag wel tegemoet.

Groet

5.12.e

Van: 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>
Verzonden: donderdag 28 oktober 2021 16:33
Aan: 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>; 5.12.e <5.12.e@minezk.nl>
CC: 5.12.e <5.12.e@minezk.nl>
Onderwerp: Nieuwe versie nota amendement huisvesting en uitzonderen gezelschapsdieren

Dag 5.12.e en 5.12.e

Hierbij een nieuwe versie van de nota over het amendement en het uitzonderen van gezelschapsdieren.
Ik zal volgende week dinsdag een overleg plannen zodat we de nota kunnen bespreken.

Groet, 5.1.2.e

From: "5.1.2.e" "
Sent: Tue, 2 Nov 2021 08:57:05 +0100
To: "5.1.2.e" "<5.1.2.e@minlnv.nl>; "5.1.2.e" "<5.1.2.e@minlnv.nl>
Subject: FW: vragen zijtafel.

Zoals besproken.

Het gaat voor jullie om vraag 3. Fijn als jullie daar een start mee kunnen maken. Als ik meer weet over het proces horen jullie.

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e
Verzonden: dinsdag 2 november 2021 08:22
Aan: 5.1.2.e "<5.1.2.e@minezk.nl>; 5.1.2.e "<5.1.2.e@minlnv.nl>
Onderwerp: vragen zijtafel.

5.1.2.e

Nog even de acties van gister op een rijtje:

1. Aanleveren samenvatting concept RDA advies dierwaardige veehouderij. 5.1.2.e heeft al een start gemaakt
 - 5.1.2.e vraagt 5.1.2.e
2. Aanleveren rapporten uit de ontwerpssessies
 - 5.1.2.e zoekt rapporten op en levert overzicht aan.
3. Formulering van de tafel (zie hieronder) aanvullen met de volgende elementen:
 - Welke mix van beleidsinstrumenten kunnen hier ingezet worden?
 - Welk tijdpad kan gegeven worden / tempo kan hierbij gemaakt worden?

In navolging van het RDA-advies 'dierwaardige veehouderij' zal de regering het initiatief en de regie nemen om in overleg met boeren, marktpartijen, maatschappelijke organisaties en andere stakeholders een convenant af te sluiten over de ontwikkeling naar een dierwaardige houderij, met een passende tijdshorizon en een daarbij passend instrumentarium (waaronder ontwikkeling van dierwaardige houderijsystemen, financiële ondersteuning en wetgeving).
4. Aanleveren juridische notitie van de landsadvocaat/waarop de landsadvocaat heeft meegekeken met antwoord op de vragen:
 - Wat zijn de risico's als het amendement in werking treedt per 2023? Kunnen ondernemers via handhavingsverzoeken in de problemen komen?
 - Zijn deze te ondervangen met het sluiten van een convenant waarin afspraken zijn gemaakt over invulling van het amendement inclusief redelijke overgangstermijnen?
 - De tafel formuleert deze vragen en stuurt deze toe (check via BPZ)
 - 5.1.2.e vraagt obv bovenstaande 5.1.2.e vooruitlopend de vragen vanuit de tafel alvast een start te maken met de notitie.
 - 5.1.2.e legt lijntje landsadvocaat

Graag jullie reactie dan informeer ik BPZ ook zodat we hopelijk ook snel duidelijkheid krijgen over het verdere proces. Ik ga er qua tijdlijn van uit dat er niet heel veel tijd zal zijn voor beantwoording. Dus lijkt me dat we morgen een heel eind moeten zijn.

Dank! 5.1.2.e

From: "5.1.2.e" <5.1.2.e@minInv.nl>
Sent: Tue, 2 Nov 2021 18:00:20 +0100
To: "5.1.2.e" <5.1.2.e@minInv.nl>; "5.1.2.e" <5.1.2.e@minInv.nl>
Cc: "5.1.2.e" <5.1.2.e@minInv.nl>
Subject: FW: spoedvraag t.b.v. formatievraag
Importance: High

Hoi 5.1.2.e en 5.1.2.e

Zonet had ik 5.1.2.e even aan de lijn over een formatievraag over het amendement op artikel 2.1 van de Wet dieren. Dit is een half jaar geleden aangenomen. Sindsdien zijn wij bezig te analyseren wat de impact van het amendement op de sectoren zou zijn. Onze conclusie is dat de gevolgen verstrekend kunnen zijn, maar dat specificatie nodig is om zowel rechtszekerheid voor dierhouders als de gewenste verhoging van het beschermingsniveau van dieren te verzekeren. Als het nieuwe kabinet besluit tot zulke specificatie, en daarbij het ambitieniveau van de Tweede Kamer in stand houdt, kan dit een belangrijk aangrijpingspunt zijn voor transitie in de veehouderij. Wij benadrukken richting de formatie het belang van integraliteit; je wilt niet alle stallen op de schop nemen voor dierenwelzijn, en dan de kans missen om ook meteen de aanpassingen te doen die vanuit verduurzaming noodzakelijk zijn.

De formerende partijen hebben nu gevraagd om aan te geven welke beleidsinstrumenten gebruikt kunnen worden om de ontwikkeling naar een 'dierwaardige veehouderij' vorm te geven. Een van de categorieën is financiële instrumenten. We maken nu dus een overzichtje van bestaande en mogelijke nieuwe/uit te breiden regelingen die gebruikt zouden kunnen worden om dierenwelzijnsverbeteringen door te voeren, ervan uitgaande dat hiervoor ook verduurzamingsregelingen gebruikt kunnen worden, mits voor een integrale aanpak gekozen wordt.

Het omschakelprogramma leek me belangrijk om op te nemen op dit lijstje. Als jullie dit ook denken: zouden jullie dan een paar zinnen willen aanleveren waarin je beschrijft wat het omschakelprogramma doet, en hoe dierenwelzijn hiermee bevorderd zou kunnen worden? (Zie ook de mail van 5.1.2.e hieronder.)

Wij moeten morgen om 12:30u aanleveren bij de formatie, dus een **reactie voor morgen 11:30u** naar 5.1.2.e en mij is fijn! Bedankt alvast.

Hartelijke groet,

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@minInv.nl>

Verzonden: dinsdag 2 november 2021 16:36

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@minInv.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@minInv.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@minInv.nl>

CC: 5.1.2.e <5.1.2.e@minInv.nl>

Onderwerp: spoedvraag t.b.v. formatievraag

Urgentie: Hoog

Hoi 5.1.2.e 5.1.2.e

We zijn zoals we jullie vandaag al telefonisch meldden bezig met een antwoord op een aantal vragen van de zijtafel van de formatie – ons is gevraagd om in grote lijnen aan te geven welke mix van beleidsinstrumenten mogelijk is om een ontwikkeling naar een dierwaardige veehouderij vorm te geven. We bereiden daar een document voor voor, dat we jullie in de loop van de avond / begin van de ochtend nog voorleggen. Nu wil ik jullie input alvast vragen op de **financiële instrumenten** die mogelijk zijn. Willen jullie onderstaand overzicht checken, en waar mogelijk aanvullen?

We willen graag bij de verschillende instrumenten in één zin te schetsen wat de instrumenten zijn/doen, een beeld te hebben op welke wijze die het dierenwelzijn bevorderen, en/of op welke wijze dat (nog beter) zou kunnen.

We nemen jullie input graag mee. Jullie reactie z.s.m. wordt zeer op prijs gesteld. Ik heb net begrepen dat het document morgen om 12.30u al moet worden aangeleverd, dus het is zeer kort dag allemaal.

Groet, 5.1.2.e

Financiële ondersteuning

Lopende instrumenten mede gerelateerd aan dierwaardigheid veehouderij:

1. Subsidiemodules brongerichte verduurzaming stal- en management maatregelen.
2. Innovatieregeling (wat is dat precies?)
3. Omschakelprogramma (wat doet dat?)
4. Investeringsregeling welzijnsvloeren vleeskalveren
5. Vouchers voor coaches?
6. POP3?
7. Overig?

Nieuwe mogelijke instrumenten gerelateerd aan dierwaardigheid veehouderij

1. Uitbreiding omschakelprogramma
2. Uitbreiding regeling voor coaches om integraal bedrijfsplan te maken
3. Subsidieregeling voor het aanpassen van stallen t.b.v. stalbranden aanpak (meer ruimte, brandcompartimentering)
4. Subsidieregeling pilots kalverketen
5. Overig?

Vrijwillige afspraken met marktpartijen

1. Supermarkten uitdagen hun assortiment op hetzelfde dierenwelzijnsniveau te brengen als we in Nederland zouden gaan hanteren (dus import met lage niveaus van dierenwelzijn uitsluiten). Vergelijk de overstap naar 1* Beter Leven keurmerk voor pluimvee die de supermarkten nu maken.
- 2.

5.1.2.a

5.1.2.b

.....
Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag | B-noord 4

Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

.....
M 5.1.2.e

5.1.2.e @minlnv.nl

www.rijksoverheid.nl/lnv

From: "5.1.2.e" <5.1.2.e@minInv.nl>
Sent: Tue, 2 Nov 2021 21:24:37 +0100
To: "5.1.2.e" <5.1.2.e@minInv.nl>
Cc: "5.1.2.e" <5.1.2.e@minInv.nl>; "5.1.2.e" <5.1.2.e@minezk.nl>
Subject: RE: analyse waarde covenant en amendement redelijk doel

TXN

Heb die bullits willen focussen op rechtsongelijkheid voor degene die geacht worden aan het amendement te voldoen. Omdat in een eerdere versie van de vraag naar de consequenties voor ondernemers werd verwezen. De moeilijkheid voor handhaving zou ik ook kunnen noemen. Maar wat het punt van bewijslast betreft, ligt dit allemaal wat complexer en is wat lastig uit te leggen. Dat bleek vorige week in de tekst voor de kamerbrief ook wel. Ik zou het dus hier bij willen houden.

Groet

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@minInv.nl>
Verzonden: dinsdag 2 november 2021 21:20
Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>
CC: 5.1.2.e <5.1.2.e@minInv.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>
Onderwerp: Re: analyse waarde covenant en amendement redelijk doel

Dankjewel. Heldere notitie.

Over die 2 bullets. Prima om die erin te houden. Zou je dan niet ook moeten noemen dat het een probleem oplevert voor de handhaver (oftewel het OM die dat ook heeft bevestigd)?

Op 2 nov. 2021 om 16:11 heeft 5.1.2.e (5.1.2.e) <5.1.2.e@minezk.nl> het volgende geschreven:

Hoi

Bijgevoegd vinden jullie een korte notitie waarin ik in ga op de mogelijke waarde van een covenant in de rechterlijke toets aan het amendement. Deze versie leg ik ook voor aan de LA. Hopelijk hebben zij gelegenheid om voor de deadline van morgen hier op te reageren.

@ 5.1.2.e en 5.1.2.e ik aarzel nog over twee bullits die in gaan op de onduidelijkheid van het amendement. Willen jullie in elk geval daar even naar kijken?

groet

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

.....
Directie Wetgeving en Juridische Zaken
Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
 Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag
 Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

.....
T 5.1.2.e
 5.1.2.e @minezk.nl

<20211102 - Notitie juridische vraag formatie dierenwelzijn.docx>

From: "5.12.e" <5.12.e@minlnv.nl>
Sent: Tue, 2 Nov 2021 22:11:03 +0100
To: "5.12.e" <5.12.e@minlnv.nl>; "5.12.e" <5.12.e@minezk.nl>
Subject: RE: analyse waarde convenant en amendement redelijk doel
Attachments: 20211102 - Notitie juridische vraag formatie dierenwelzijn (002) - aanvullingen LA en tweede vraag.docx

Hoi allen

Inmiddels heb ik het commentaar van LA ontvangen. Bijgevoegd vinden jullie de versie met zijn aanvullingen in tracks. Ook heb ik in deze versie de aanpassingen van eerder deze avond op de eerste vraag verwerkt in tracks.

De opmerkingen van de LA ondersteunen de eerdere lijn mbt de verhouding tussen convenant en amendement, en versterken die lijn nog verder.

Als jullie nog opmerkingen of aanmerkingen hebben, hoor ik dat graag uiterlijk morgen 9.30u. Dan kan ik dat nog tijdig opnemen met de LA.

Groet

5.12.e

Van: 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>
Verzonden: dinsdag 2 november 2021 21:20
Aan: 5.12.e <5.12.e@minezk.nl>
CC: 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>; 5.12.e <5.12.e@minezk.nl>
Onderwerp: Re: analyse waarde convenant en amendement redelijk doel

Reeds beoordeeld

Op 2 nov. 2021 om 16:11 heeft 5.12.e (5.12.e) <5.12.e@minezk.nl> het volgende geschreven:

Reeds beoordeeld

5.12.e

5.12.e

5.12.e

5.12.e

5.12.e

5.12.e

5.12.e

From: "5.1.2.e" <5.1.2.e@minlnv.nl>
Sent: Wed, 3 Nov 2021 00:13:01 +0100
To: "5.1.2.e" <5.1.2.e@minlnv.nl>
Cc: "5.1.2.e" <5.1.2.e@minlnv.nl>; "5.1.2.e" <5.1.2.e@minlnv.nl>; "5.1.2.e" <5.1.2.e@minlnv.nl>
Subject: Re: eerste concept input vraag formatie

Dank 5.1.2.e

Alvast een eerste reactie na snelle lezing.

Het is een lange notitie geworden die echt een stuk korter moet. Ter indicatie: 1 A4 is het maximum.

Ik zie op een aantal plekken dat jullie uitleggen dat het amendement zo niet in werking moet treden. Graag schrappen. Dit is niet de vraag en vzw al relevant blijkt dat wel uit het antwoord op de juridische vraag die is gesteld. Dus niet hier.

Onder het kopje algemeen geen suggesties opnemen voor verbetering van de tekst die partijen overeengekomen zijn. Dat is niet gevraagd.

Passages onder 1 eerste alinea dat zaken veel tijd of zorgvuldige afstemming vergen zou ik niet opnemen. Dat klinkt wat problematiserend.

Er zit overlap in de overzichten van lopende en nieuwe innovatieregelingen. Wat mij betreft maken we 1 overzicht. Ik zou de kalverregelingen niet opnemen.

Wat ik als algemene lijn graag terug wil zien is dat we instrumenten in samenhang en integraal (dus naast milieubelasting ook kijken naar dierenwelzijn) ingezet zullen worden. Dus er zijn innovatieregelingen (je kunt dan het overzicht geven welke er zijn) en die richten we zo in dat dierenwelzijn (diergerichte ontwerpprincipes) daar ook onderdeel van uitmaakt (bijvoorbeeld dierenwelzijn en brandveiligheid als voorwaarde voor stalinnovatie regeling). Dat levert bewezen werkzame technieken op waarna vervolgens wettelijke eisen hierop aangepast kunnen worden. Daarbij wordt vastgelegd in welk tempo nieuwe (daarvoor kan de eis snel ingaan) en bestaande stallen (rekening houdend met afschrijftermijn bestaande stallen/investeringen) aan deze nieuwe eisen moeten voldoen. Dit is een continu proces, de lat wordt steeds hoger gelegd. Uitgaande van reguliere afschrijftermijnen zijn alle stallen in 20-25 jaar vervangen. Als de overheid bereid is hiervoor middelen beschikbaar te stellen kan dit proces versneld worden. Dit zou obv een afspraak in het regeerakkoord verder uitgewerkt kunnen worden.

De tekst na Overweeg de volgende volgorde in de aanpak richting regelgeving: Zou ik schrappen. Dat gaat erg in op de RDA. Dat overlapt enorm met een andere vraag om de highlights uit het RDA advies aan te leveren. Daar maakt 5.1.2.e al iets voor. De passage over onderzoek graag schrappen.

Het laatste tekstblok over tempo kan ook sterk ingekort worden. Ik bespreek morgen graag verder over hoever we hierin willen gaan. Tav stalaanpassingen hebben we met natuurlijke afschrijftermijnen een handvat adhv waarvan we indicatief iets kunnen zeggen. Voor veel andere onderwerpen vind ik dat nog heel lastig. Ik zou zeggen dat we daarvoor verwijzen naar de uitwerking (convenant) die nog moet plaatsvinden.

Tot zover.

Morgen verder.

Op 2 nov. 2021 om 22:49 heeft 5.1.2.e (5.1.2.e) <5.1.2.e@minlnv.nl> het volgende geschreven:

Hoi 5.1.2.e

We zijn vandaag al met behulp van de input van een aantal collega's aan het knutselen geweest op de formatievraag. Zie in de bijlage de vruchten daarvan.

Wil je checken of dit antwoord ongeveer overeenkomt met de bedoeling van de uitvraag? Mogelijke suggesties / aanvullingen pakken we dan morgenochtend op. Rond half 12 stuur ik je dan het definitieve stuk.

Parallel laten we ook nog een aantal collega's meelezen op het stuk (5.1.2.e) en die input verwerken we morgenochtend ook.

Groeten, 5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

.....
Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag | B-noord 4
Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

.....
M 5.1.2.e

5.1.2.e [@minlnv.nl](mailto:5.1.2.e@minlnv.nl)

www.rijksoverheid.nl/lnv

<2021-11-02 Voorzet beantwoording vragen formatie.docx>

From: "5.1.2.e" <5.1.2.e@minlnv.nl>
Sent: Wed, 3 Nov 2021 09:05:32 +0100
To: "5.1.2.e" <5.1.2.e@minlnv.nl>
Cc: "5.1.2.e" <5.1.2.e@minlnv.nl>
Subject: RE: spoedvraag: TER CHECK - concept antwoord formatievraag
Attachments: 2021-11-02 Voorzet beantwoording vragen formatie - 5.1.2.e

Hoi beide

Zie bijgevoegd alvast mijn opmerkingen bij het stuk. Van 5.1.2.e begreep ik dat het nog behoorlijk ingekort gaat worden. Die versie zie ik dan wel weer tegemoet.
 Zelf ben ik er groot voorstander dat er hooguit voorbeelden worden genoemd, en niet een hele opsomming van mogelijke concrete ideetjes.
 Ook mis ik een beetje de duiding van de verschillende beleidsinstrumenten. Dat stimuleren en samenwerking op vrijwilligheid etc ziet. En wetgeving op afdwingen, bijvoorbeeld.

Succes en groet

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>

Verzonden: dinsdag 2 november 2021 22:48

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>; 5.1.2.e

5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>; 5.1.2.e

<5.1.2.e@minezk.nl>

CC: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>

Onderwerp: spoedvraag: TER CHECK - concept antwoord formatievraag

Urgentie: Hoog

Hoi 5.1.2.e en 5.1.2.e

Dank voor jullie input vandaag op het conceptstuk waar we aan hebben gewerkt ter antwoord op een vraag vanuit de formatie over de beleidsinstrumenten en tijdsplan richting een dierwaardige veehouderij (ingegeven door de discussie op de formatietafel over het amendement).

5.1.2.e en ik hebben de input verwerkt en sturen jullie hierbij het gehele stuk. We ontvangen graag jullie opmerkingen, suggesties en aanvullingen. **Graag uiterlijk om 10.00u.** want om 12.00u moet het stuk naar 5.1.2.e voor de volgende zijtafel die begin van de middag plaatsvindt.

5.1.2.e krijgt ook alvast deze conceptversie en zijn opmerkingen verwerken we morgenochtend ook. Het kan zijn dat we morgenochtend nog met een laatste vraag bij jullie komen.

@ 5.1.2.e is het misschien handig als wij nog meelesen met het antwoord op de formatievraag over de inwerkingtreding, voor de beleidsmatige aspecten (impact op veehouders bv)?

Voor eventueel overleg zijn we morgenochtend ook bereikbaar (5.1.2.e tot 11u).

Groet, 5.1.2.e en 5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

.....
Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
 Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag | B-noord 4
 Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

.....
M 5.1.2.e
 5.1.2.e @minlnv.nl
www.rijksoverheid.nl/lnv

- Ik ben niet zo gelukkig met de voorgestelde tekstpassage. Ik weet niet in hoeverre daar ruimte zit, maar ik zou het logisch vinden om het hele woord convenant hier weg te halen. Daarmee leg je het instrument al vast, terwijl je bij het sluiten van een convenant afhankelijk bent van de vraag of andere partijen dit willen. Het hangt ook samen met andere onderwerpen waar je misschien ook wel afspraken over wilt maken (zoals stikstof / klimaat). Het noemen van een specifiek instrument past ook niet goed bij een regeerakkoord waar je het wat en waarom wilt vastleggen, en niet het hoe. Het wat en waarom wordt overigens totaal niet vastgelegd hier, terwijl daar juist politieke sturing op nodig is. (zie bijv. ook advies van de SER over landbouwakkoord die zegt dat de politiek eerst de kaders moet vastleggen en je daarna

afspraken kunt maken met partijen over het hoe. Zonder het wat en waarom ben ik bang dat het maken van een convenant niet echt tot duidelijke afspraken gaat leiden.

- Er wordt mbt tempo twee tijdspaden geschetst, het beleidsproces en de snelheid van aanpassing van stallen. Ik zou daar nog een derde tijdspad aan toe willen voegen die ook bepalend is, en dat is het tijdspad van de vraag uit de markt en daarmee samenhangend de snelheid van landen om ons heen. Als we erg ver voor gaan lopen op de marktvraag is er geen verdienmodel meer, en als we veel strenger zijn dan landen om ons heen, valt de export weg en gaan we het goedkopere vlees importeren. Daarmee zou ook het verdienmodel helemaal verdwijnen. Ik denk ook goed om wel die notitie ook te maken. (daarmee wil ik overigens niet zeggen dat je de snelheid helemaal moet laten bepalen door de markt, een duidelijke koers vanuit de overheid kan de markt ook sturen).

Groet,

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>

Verzonden: dinsdag 2 november 2021 22:48

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>; 5.1.2.e

5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>; 5.1.2.e

<5.1.2.e@minezk.nl>

CC: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>

Onderwerp: spoedvraag: TER CHECK - concept antwoord formatievraag

Urgentie: Hoog

Reeds beoordeeld

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

From: "5.1.2.e" <5.1.2.e>
Sent: Wed, 3 Nov 2021 10:03:00 +0100
To: "5.1.2.e" <5.1.2.e> @minezk.nl; "5.1.2.e" <5.1.2.e> @minInv.nl; "5.1.2.e" <5.1.2.e> @minezk.nl
Subject: RE: Onderwerp inwerkingtreding in input formatie

De tafel heeft dit punt heel scherp hoor. Daar gaat juist de discussie over. Dus als je er iets over zegt moet het heel feitelijk.

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e> @minezk.nl
Verzonden: woensdag 3 november 2021 09:11
Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e> @minInv.nl; 5.1.2.e <5.1.2.e> @minInv.nl; 5.1.2.e <5.1.2.e> @minInv.nl; 5.1.2.e <5.1.2.e> @minezk.nl
Onderwerp: RE: Onderwerp inwerkingtreding in input formatie

Hoi 5.1.2.e

Goed punt. Maar ik heb niet helemaal scherp of dit wel onderdeel van de gestelde vraag is. En of het wenselijk is hier in dit kader iets over te zeggen.
 De risico's van inwerkingtreding vergen in elk geval inderdaad een samenhang tussen juridische benadering en analyse van de impact op de praktijk. En vergt dan wel wat meer tekst. Eigenlijk prop je dan de juridische analyse en de impactanalyse in een paar bullits.

Als dat wenselijk wordt geacht, dan hoor ik het wel. En dan kan ik een paar bullits formuleren...

Groet

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e> @minInv.nl
Verzonden: woensdag 3 november 2021 08:35
Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e> @minInv.nl; 5.1.2.e <5.1.2.e> @minezk.nl; 5.1.2.e <5.1.2.e> @minInv.nl
Onderwerp: Onderwerp inwerkingtreding in input formatie

Ha 5.1.2.e en 5.1.2.e

Bedankt voor jullie feedback op de notitie. We gaan met jouw opmerkingen aan de slag, 5.1.2.e en daarmee wordt ook jouw algemene opmerking opgepakt, 5.1.2.e

Wat betreft het totaal hebben we nog een zorgpunt. Het punt over de risico's van inwerkingtreding lijkt nu in beide notities niet heel duidelijk terug te komen, als we het goed zien. Rechtsonzekerheid wordt wel genoemd in 5.1.2.e notitie, maar volgens mij staat nu nergens heel duidelijk dat het echt een probleem oplevert als dit amendement in werking treedt (te meer als dat inderdaad in 2023 zou zijn). We wilden dit nog even bij jullie neerleggen, zodat we goed overwegen wat we hierover kwijt willen. De zorgen bij de sectoren zijn echt heel groot, dat merkten we gisteren nog weer bij een update voor de veehouderij-organisaties. Kunnen we ergens ontraden om het amendement in deze vorm en in 2023 in werking te laten treden?

We horen graag hoe jullie hier tegenaan kijken.

Dank & groet,

5.1.2.e

From: "5.12.e" <5.12.e@minlnv.nl>
Sent: Wed, 3 Nov 2021 10:27:58 +0100
To: "5.12.e" <5.12.e@minlnv.nl>; "5.12.e" <5.12.e@minezk.nl>
Cc: "5.12.e" <5.12.e@minezk.nl>
Subject: RE: 20211102 - Notitie juridische vraag formatie dierenwelzijn (002) - aanvullingen LA en tweede vraag
Attachments: 20211103 - Notitie juridische vragen formatie dierenwelzijn.docx

Exact! Die keuze heb ik nu iets anders verwoord.

Ook heb ik de verwijzing naar "onduidelijkheden" wat aangepast en het gehouden bij een verwijzing naar de Kamerbrief van juli. Dit om enige illusie van kleuring te voorkomen.

Bijgevoegd vinden jullie de nieuwste versie.

Mbt betrokkenheid van de LA heb ik nog het woordje "onderschreven" toegevoegd. Ook heb ik 5.12.e gevraagd om de betrokkenheid en instemming nog te bevestigen in enige vorm.

Zodra ik e.e.a. heb ontvangen, rond ik deze notitie af.

5.12.e stuur ik dan e.e.a. naar jou tbv doorgeleiding naar de tafels?

Groet

5.12.e

Van: 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>

Verzonden: woensdag 3 november 2021 10:06

Aan: 5.12.e <5.12.e@minezk.nl>; 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>

CC: 5.12.e <5.12.e@minezk.nl>

Onderwerp: RE: 20211102 - Notitie juridische vraag formatie dierenwelzijn (002) - aanvullingen LA en tweede vraag

Ik begrijp het ook zo dat je kunt kiezen dat het amendement later dan 2023 in werking treedt (dat in de toelichting 2023 staat doet daar niet aan af).

Van: 5.12.e <5.12.e@minezk.nl>

Verzonden: woensdag 3 november 2021 09:15

Aan: 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>; 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>

CC: 5.12.e <5.12.e@minezk.nl>

Onderwerp: RE: 20211102 - Notitie juridische vraag formatie dierenwelzijn (002) - aanvullingen LA en tweede vraag

Hoi 5.12.e

Nog even over jouw punt. Dat had ik verkeerd gelezen.

Jij doelt waarschijnlijk op de door LA opgenomen passage:

"De indiener merkt daarop op dat het wetsvoorstel voorziet in flexibele mogelijkheden tot inwerkingtreding, zodat hier verder niets voor te worden geregeld. Aannemelijk is dat de indiener daarbij het oog had op artikel VIII van het voorstel tot wijziging van de Wet dieren, dat bepaalt: "Deze wet treedt in werking op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip, dat voor de verschillende artikelen of onderdelen daarvan verschillend kan worden vastgesteld."

Die passage verwijst er niet naar dat het wat de indiener betreft ook later in werking mag treden. De passage verwijst er naar dat het wetsvoorstel waar het amendement op is ingediend een mogelijkheid heeft voor gedifferentieerde inwerkingtreding. Dus de onderdelen ter uitvoering van de AHR kunnen afzonderlijk van het amendement in werking treden. Het punt van LA is dat daar niets voor geregeld hoeft te worden.

Als dit jullie inziens een verwarrende passage is, dan laat het maar weten. Dan haal ik het er uit.

groet

Van: 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>

Verzonden: woensdag 3 november 2021 00:47

Aan: 5.12.e <5.12.e@minezk.nl>; 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>

Onderwerp: 20211102 - Notitie juridische vraag formatie dierenwelzijn (002) - aanvullingen LA en tweede vraag

helder stuk 5.12e
enkele vraag/suggestie

ik had niet scherp dat 2023 ter bespreking is voor de indiener...

5.12e

From: "5.12.e" <5.12.e@minlnv.nl>
Sent: Wed, 3 Nov 2021 11:09:38 +0100
To: "5.12.e" <5.12.e@nvwva.nl>
Cc: "5.12.e" <5.12.e@nvwva.nl>
Subject: RE: Verzoek om meelesen: nota amendement huisvesting en uitzonderen gezelschapsdieren

Hai 5.12.e

Het lukte helaas niet voor dinsdag. Volgens mij lopen er een aantal definities door elkaar. Als ik het zo lees dan worden gezelschapsdieren mogelijk uitgezonderd. Dat zijn dan ook gezelschapsdieren gehouden door een bedrijfsmatige houder. Immers die handelt in gezelschapsdieren (dieren kennelijk bestemd om..) Echter hij/zij houdt de dieren NIET voor gezelschap maar voor de handel.

Tweede punt is ook dat als je gezelschapsdieren in de huidige definitie uitsluit je nog steeds zit met categorieën als valkeniers, hulphonden etc. En met name bij de eerste kun je de discussie over aanbinden op sprenkel etc stevig verwachten.

Dus je hebt aan de ene zijde de discussie gezelschapsdier vs productiedier en aan de andere kant bedrijfsmatig vs particulier en allerlei tussenvormen. Voor ons is de definitie van bedrijfsmatig altijd een zoektocht.

Vraag is natuurlijk wat de wens van de Minister is. Maar het meest eenvoudig zou zijn om het amendement alleen van toepassing te laten zijn op bedrijfsmatig gehouden productiedieren. Dan ben je van alle verdere definitiekwesties en grijze gevallen af.

Groeten 5.12.e

Van: 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>
Verzonden: donderdag 28 oktober 2021 16:36
Aan: 5.12.e <5.12.e@nvwva.nl>
Onderwerp: Verzoek om meelesen: nota amendement huisvesting en uitzonderen gezelschapsdieren

Hoi 5.12.e

Er is een projectgroep over het amendement huisvesting. Een onderwerp hierbinnen is het eventuele uitzonderen van gezelschapsdieren van dit amendement.

5.12.e zit in de projectgroep en gaf aan dat jij bereid bent mee te kijken met de nota.

Zou jij deze kunnen lezen en feedback naar mij kunnen sturen? Lukt dat misschien voor dinsdag?

Het is nog de vraag waar deze nota gaat landen en in welke vorm. Doel is vooral om de overwegingen bij het uitzonderen van gezelschapsdieren goed op papier te hebben.

Met vriendelijke groet,

5.12.e

5.12.e

Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn

T: 5.12.e

E: 5.12.e @minlnv.nl

From: "5.12.e" "
Sent: Wed, 3 Nov 2021 11:31:26 +0100
To: "5.12.e" "<5.12.e @minInv.nl>
Cc: "5.12.e" "<5.12.e @minezk.nl>; "5.12.e" "
<5.12.e @minInv.nl>; "5.12.e" "<5.12.e @minInv.nl>
Subject: RE: vragen zijtafel
Attachments: Notitie juridische vragen formatie dierenwelzijn - Vraag 1.docx

Hoi 5.12.e

Bijgevoegd vind je ook de notitie met het antwoord op vraag 1. Deze notitie wordt door het kantoor van de landsadvocaat onderschreven. Een bevestiging daarvan hoop ik op korte termijn nog te ontvangen. Dat zal ik dan ook toe sturen. Maar het leek mij omwille van de tijd goed de notitie alvast toe te sturen.

Groet

5.12.e

Van: 5.12.e "<5.12.e @minInv.nl>
Verzonden: woensdag 3 november 2021 10:51
Aan: 5.12.e "<5.12.e @minInv.nl>
CC: 5.12.e "<5.12.e @minezk.nl>; 5.12.e "<5.12.e @minezk.nl>; 5.12.e
5.12.e "<5.12.e @minInv.nl>
Onderwerp: vragen zijtafel

He 5.12.e
Hierbij alvast de antwoorden op 2 vragen rond dierenwelzijn. De rapporten van vraag 3 (in de notitie staan linkjes) krijg je nog op papier. 5.12.e levert die bij je aan.
Je krijgt van 5.12.e het antwoord op de juridische vraag (vraag 1 is dat).

5.12.e is akkoord met deze 3 notities.

Er is nog een andere vraag gesteld. Daar werken we nog aan. Het is niet zeker of dat vanochtend lukt.

Helder zo?

5.12.e

Notitie juridische vraag formatie dierenwelzijnstafel – Vraag 1

3 november 2021

Inleiding

Tijdens de formatiebesprekingen zijn onderstaande vragen aan het ministerie van LNV gesteld. In deze notitie worden deze vragen beantwoord. Onderstaande is afgestemd met het kantoor van de Landsadvocaat en wordt onderschreven.

Formatievragen

- A. Hoe dwingend is de overgangstermijn in de Wet dieren (amendement) als ter invulling van het convenant per amvb nadere, latere overgangstermijnen worden gehanteerd voor specifieke (deel)doelen van het amendement?
- B. In hoeverre zal een rechter rekening houden met een convenant bij de toetsing van een beroep inzake een verzoek tot handhaving van het bepaalde in het amendement?

Ad A. Hoe dwingend is de overgangstermijn in de Wet dieren (amendement) als ter invulling van het convenant per amvb nadere, latere overgangstermijnen worden gehanteerd voor specifieke (deel)doelen van het amendement?

Het amendement voegt een zin toe aan artikel 2.1, eerste lid, van de Wet dieren:

“Het is verboden om zonder redelijk doel of met overschrijding van hetgeen ter bereiking van zodanig doel toelaatbaar is, bij een dier pijn of letsel te veroorzaken dan wel de gezondheid of het welzijn van het dier te benadelen. Onder een redelijk doel wordt in elk geval niet begrepen het kunnen houden van dieren in een bepaald houderijsysteem of een bepaalde wijze van huisvesting.”.

(onderstreept is de toevoeging van het amendement)

- De toegevoegde zin maakt, zodra de betrokken wetswijziging in werking is getreden, deel uit van de wettekst. Het amendement zelf kent geen overgangstermijn.
- De inwerkingtreding van het amendement is afhankelijk van een Koninklijk Besluit daartoe. Een dergelijk KB wordt door de bewindspersoon voorbereid en ter ondertekening aan de Koning voorgelegd.
- In de toelichting bij het amendement is opgemerkt dat volgens de indiener het betrokken onderdeel in werking moet treden op 1 januari 2023.
- Het amendement zelf (of het voorstel voor wijziging van de Wet dieren, na verwerking van het amendement) schrijft geen dwingende uiterste datum voor inwerkingtreding voor. Bepalend voor inwerkingtreding van de onderdelen van de wijziging van de Wet dieren, is hetgeen daarover is bepaald in artikel VIII. Dat onderdeel van de betrokken wet maakt het mogelijk dat voor die onderdelen van die wet verschillende tijdstippen voor inwerkingtreding kunnen worden vastgesteld.
- Bij het Koninklijk Besluit tot inwerkingtreding kan de keuze worden gemaakt of voor de datum van 1 januari 2023 wordt gekozen of voor een andere datum.
- Indien voor inwerkingtreding wordt gekozen, dient het amendement in elk geval in zijn geheel in werking te treden en geldt dit voor alle dieren (en dus ook voor gezelschapsdieren).
- Indien er voor wordt gekozen om het amendement niet in werking te laten treden, is ten aanzien van ingrepen van belang dat in het Besluit diergeneeskundigen de uitfasering van een aantal ingrepen is opgenomen. Ook kent de Regeling diergeneeskundigen voor een aantal ingrepen een tijdelijke vrijstelling van het verbod op die ingrepen. De termijnen die daarbij zijn vermeld, kunnen bij wijziging van de algemene maatregel van bestuur onderscheidenlijk de regeling worden gewijzigd.

Ad B. In hoeverre zal een rechter rekening houden met een convenant bij de toetsing van een beroep inzake een verzoek tot handhaving van het bepaalde in het amendement?

Het amendement

- Zoals hierboven is opgemerkt, maakt de in het amendement geregelde aanvulling na inwerkingtreding deel uit van de Wet dieren en heeft het amendement direct gelding. De gelding (en betekenis) van dit artikel is niet afhankelijk van nadere invulling van deze wetswijziging in gedelegeerde regelgeving. Het artikel roept de regering ook niet op tot het stellen van nadere regels ter invulling van deze bepaling, en het artikel bevat geen grondslag voor het stellen van regels bij of krachtens algemene maatregel van bestuur.
- Dit betekent dat een ieder (houders, verzorgers, maar bijvoorbeeld ook dierenartsen) direct na inwerkingtreding gehouden is deze bepaling na te leven. Vanaf dat moment kunnen derden (bijvoorbeeld algemeen belangorganisaties) vragen om handhaving van de bepaling, of kan het OM naar aanleiding van geconstateerde overtredingen strafrechtelijke vervolging instellen (op grond van artikel 8.11 van de Wet dieren).
- In de brief aan de Tweede Kamer van 15 juli 2021 is naar voren gebracht dat de reikwijdte en de consequenties van het amendement op voorhand onvoldoende duidelijk zijn en ook complex.
- Uiteindelijk is het aan de rechter om te bepalen hoe de toevoeging aan artikel 2.1, eerste lid, moet worden uitgelegd.
- Daarbij kijkt de rechter eerst en vooral naar de tekst van de bepaling. Indien de letterlijke tekst onduidelijk is, kijkt de rechter naar de systematiek van de wet of de bedoeling van de wetgever, zoals die volgt uit de wetsgeschiedenis.

Kaders van een convenant

- Een convenant is een schriftelijke en door partijen ondertekende afspraak of een samenstel van zulke afspraken tussen de overheid en één of meer andere partijen, die betrekking of mede betrekking heeft op de uitoefening van publiekrechtelijke bevoegdheden, of anderszins gericht of mede gericht is op het voorbereiden dan wel realiseren van overheidsbeleid.
- Een convenant heeft geen algemeen verbindend karakter. Het bindt uitsluitend de partijen die het convenant hebben ondertekend (tenzij de niet afdwingbaarheid van het convenant is afgesproken).
- Een convenant behoort geen afspraken te bevatten die in strijd zijn met het recht (zie aanwijzing 9 van de Aanwijzingen voor de convenanten, Stcrt. 2003, 18). Een wet gaat altijd vóór een convenant. Een convenant kan de reikwijdte van een wettelijke bepaling dan ook niet inperken of vergroten. Evenmin kan door middel van een convenant op voorhand toestemming worden gegeven voor een activiteit waar blijkens de wet een vergunning voor nodig is. In een dergelijk geval moet de vergunningprocedure worden doorlopen.

- Een afspraak van de strekking dat het amendement uitsluitend betrekking heeft op landbouwhuisdieren, heeft geen waarde omdat deze in strijd zou komen met de (geamendeerde) tekst van artikel 2.1, eerste lid, van de Wet dieren. Die tekst, inclusief het amendement, ziet op alle dieren en kan niet met een convenant worden ingeperkt.
- Een afspraak over de reikwijdte van de term ‘houderijsysteem’, is niet houdbaar indien die afspraak voorbij gaat aan (de context van) de in de Wet dieren neergelegd regels.
- Een afspraak over wat wel en niet een redelijk doel is, is niet houdbaar als deze beoogt een inperking met zich te brengen van hetgeen blijkens de toelichting van het amendement en de wetsgeschiedenis de bedoeling van de wetgever is geweest.

Waarde convenant bij rechterlijke uitleg van amendement

- Bij de uitleg van de bij het amendement ingevoerde tekst, zal de rechter primair kijken naar de tekst van de wet en, als de tekst van de wet niet duidelijk is, secundair naar de bedoeling van de wetgever en/of de wetsystematiek, gegeven de context van het voorliggend geval.
- Indien de tekst van de wet of de wetsgeschiedenis voldoende houvast bieden om een oordeel te geven over het voorliggende vraagstuk, zal reeds daarom aan een convenant geen waarde worden toegekend. Een convenantafspraken beleeft zich altijd binnen de beleids- en beoordelingsruimte die de wetgever de (overheids)partij bij het convenant heeft gelaten en heeft in zoverre geen zelfstandige waarde bij de uitleg van de wet. Dat is ook het geval als het convenant de grenzen van (de tekst en bedoeling van) het amendement respecteert.
- Daarbij is van belang dat het convenant geen algemeen verbindend karakter heeft en slechts een afspraak is tussen de betrokken partijen. Een convenant laat onverlet dat een derde een andere interpretatie van het wettelijk kader naar voren kan brengen en op die grond van oordeel is dat sprake is van een overtreding van de wet, waartegen handhavend moet worden opgetreden. In dat geval geldt een beginselplicht tot handhaving en kan de rechter worden gevraagd om een oordeel of sprake is van een overtreding en of daartegen handhavend moet worden opgetreden. De vraag of sprake is van een overtreding beantwoordt de rechter aan de hand van de tekst (en eventuele uitleg) van de wet.
- Afhankelijk van de aard van de afspraken zou van een convenant de indruk kunnen uitgaan dat daarmee beoogd wordt een nadere invulling te geven van hetgeen de wetgever heeft beoogd. Maar de wetgever is geen partij bij het convenant, het convenant maakt geen deel uit van de wetsgeschiedenis.
- Ook zou een convenant de suggestie kunnen wekken dat – in geval van strijdigheid met het amendement – niet of slechts in bepaalde te noemen gevallen handhavend zal worden opgetreden. Indien een derde een handhavingsverzoek doet en onderbouwt dat daadwerkelijk sprake is van met het amendement strijdige situatie, zal bij de rechter hooguit aan de orde kunnen komen of op basis van het convenant sprake is van gewekte verwachtingen dat van handhavend optreden zou worden afgezien.
- Gelet op de beginselplicht tot handhaving, die de hoeksteen vormt van (de rechtspraak over) het handhavingsrecht, ligt niet voor de hand dat de rechter concludeert dat een gesloten convenant aan handhaving in de weg staat. Dat zou immers impliceren dat de overheid haar beginselplicht tot handhaving zou kunnen ‘wegcontracteren’. Recente rechtspraak over handhavingsbeleid laat ook zien dat naar aanleiding van handhavingsverzoeken altijd moet worden onderzocht of toch tot handhavend optreden moet worden overgegaan, ook als dat op grond van het beleid niet opportuun zou zijn (zie onder meer: ABRvS 1 september 2021, ECLI:NL:RVS:2021:1961).
- Als de rechter al zou aannemen dat de overtreder er - vanwege een convenant - gerechtvaardigd op mocht vertrouwen dat tegen de overtreding niet handhavend zou worden opgetreden, betekent dat niet dat ook daadwerkelijk van handhavend optreden moet worden afgezien. De rechter zal in dat geval alsnog beoordelen of er zwaarwegende belangen zijn, die maken dat – ondanks de gewekte verwachting – toch handhavend moet worden opgetreden. Over het algemeen wordt strijdigheid met de wet als een dergelijk zwaarwegend belang aangemerkt. Een convenant kortom, kan de beginselplicht tot handhaving niet opzij zetten.
- Gelet op het voorgaande heeft een convenant zeer beperkte tot geen waarde bij de rechterlijke uitleg van het amendement en biedt een convenant, naast de gelding van het amendement, geen rechtszekerheid in de naleving van het amendement.

From: "5.12.e" "
Sent: Wed, 3 Nov 2021 17:57:38 +0100
To: "5.12.e" "<5.12.e@minInv.nl>; 5.12.e"
 <5.12.e@minInv.nl>; "5.12.e" "<5.12.e@minInv.nl>; 5.12.e"
 5.12.e " <5.12.e@minezk.nl>; "5.12.e" " <5.12.e@minInv.nl>
Subject: RE: Voorzet beantwoording vragen formatie (002)
Attachments: 2021-11-02 Voorzet beantwoording vragen formatie (002) - 5.12.e

Ha

Aangezien WJZ er ook bij vermeld stond, heb ik alvast even een tekstje gefabriceerd. Ook heb ik bij de inleiding een voorzet gedaan voor een tekst, omdat ik meende dat we aan de voorkant zouden benadrukken dat keuze van instrumenten van diverse factoren afhangt en IAK moet worden toegepast.
 Zie verder wat andere aanvullingen en suggesties....

Groet

5.12.e

Van: 5.12.e "<5.12.e@minInv.nl>
Verzonden: woensdag 3 november 2021 16:57
Aan: 5.12.e "<5.12.e@minInv.nl>; 5.12.e "<5.12.e@minInv.nl>;
 5.12.e "<5.12.e@minezk.nl>; 5.12.e "<5.12.e@minezk.nl>; 5.12.e
 5.12.e "<5.12.e@minInv.nl>
Onderwerp: Voorzet beantwoording vragen formatie (002)

Hey allemaal,
 Dank voor het gesprek van zojuist.
 Zie hierbij de opzet waartoe 5.12.e en ik kwamen nav het gesprek.
 5.12.e kunnen jullie een volgende slag doen?
 Dank! 5.12.e

5.1.2.e

512.e

M 5.1.2e
5.1.2e @minInv.nl
www.rijksoverheid.nl/Inv

From: "5.12.e" <5.12.e@minlnv.nl>
Sent: Thu, 4 Nov 2021 14:00:38 +0100
To: "5.12.e" <5.12.e@minlnv.nl>; "5.12.e" <5.12.e@minezk.nl>; "5.12.e" <5.12.e@minezk.nl>
Cc: "5.12.e" <5.12.e@minlnv.nl>; "5.12.e" <5.12.e@minezk.nl>; "5.12.e" <5.12.e@minezk.nl>
Subject: RE: Voorzet beantwoording vragen formatie (002)

dank!
 Ik ga nu half uurtje in overleg
 groetjes 5.12.e

Van: 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>
Verzonden: donderdag 4 november 2021 13:56
Aan: 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>; 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>
CC: 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>; 5.12.e <5.12.e@minezk.nl>; 5.12.e <5.12.e@minezk.nl>
Onderwerp: RE: Voorzet beantwoording vragen formatie (002)

Bedankt voor zowel de complimenten als de opmerkingen! 😊 Zie hierbij de versie met de opmerkingen van 5.12.e en 5.12.e verwerkt. We zien de opmerkingen van WJZ tegemoet.

Van: 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>
Verzonden: donderdag 4 november 2021 13:41
Aan: 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>
CC: 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>; 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>; 5.12.e <5.12.e@minezk.nl>; 5.12.e <5.12.e@minezk.nl>
Onderwerp: Re: Voorzet beantwoording vragen formatie (002)

Ik sluit me aan bij de complimenten en de opmerkingen van 5.12.e De aanvulling dat dierwaardige veehouderij een dynamisch begrip is en dat het dus een continu proces is wil ik graag bij de inleidende zin onder het kopje antwoord tijdspad/tempo.

Wanneer lukt het om met de opmerkingen en die van WJZ die nog komen, af te ronden?

Dank weer en groeten,

5.12.e

Op 4 nov. 2021 om 12:27 heeft 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl> het volgende geschreven:

hoi allen
 knap stuk zo, veel dank voor het maken 5.12.e en 5.12.e
 Ik heb t gelezen en drie opmerkingen (zie bijlage)
 groet,
 5.12.e

Van: 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>
Verzonden: donderdag 4 november 2021 12:05
Aan: 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>; 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>; 5.12.e <5.12.e@minezk.nl>; 5.12.e <5.12.e@minezk.nl>; 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>
Onderwerp: RE: Voorzet beantwoording vragen formatie (002)

Dag allen,

Zie hierbij een nieuwe versie. We zijn gestart vanuit de versie van 5.1.2.e en hebben hierin de opmerkingen van 5.1.2.e en 5.1.2.e verwerkt, en gecheckt welke punten uit de vorige versie hierin een plek moesten hebben. We hebben geprobeerd overal feitelijke formuleringen te gebruiken, en inzichtelijk te maken wat een instrument wel en niet kan doen. We horen graag of jullie de balans zo goed vinden, en of de punten die erin moeten staan, gedekt zijn.

Het stuk is nu krap 2 kantjes. Mocht het nog korter moeten, dan horen we het graag. Het veel korter maken zonder dat er relevante inhoud verloren ging, vonden we echter lastig. Inkorten zou dus nog wel wat tijd kosten.

Hartelijke groet,

5.1.2.e en 5.1.2.e

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>

Verzonden: woensdag 3 november 2021 16:57

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>; 5.1.2.e

<5.1.2.e@minlnv.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>; 5.1.2.e

<5.1.2.e@minezk.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>

Onderwerp: Voorzet beantwoording vragen formatie (002)

Reeds beoordeeld

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

From: "5.1.2.e" <5.1.2.e@minlnv.nl>
Sent: Thu, 4 Nov 2021 14:27:36 +0100
To: "5.1.2.e" <5.1.2.e@minlnv.nl>; "5.1.2.e" <5.1.2.e@minlnv.nl>
Subject: FW: Voorzet beantwoording vragen formatie (002)
Attachments: 2021-11-04 Beantwoording vraag 4 formatie 5.1.2.e

Van: 5.1.2.e
Verzonden: donderdag 4 november 2021 14:27
Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>
Onderwerp: RE: Voorzet beantwoording vragen formatie (002)

Dank & zie hierbij!

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>
Verzonden: donderdag 4 november 2021 14:16
Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>
Onderwerp: RE: Voorzet beantwoording vragen formatie (002)

Ha

Bij deze dan alvast mijn opmerkingen... ik aarzel beetje over de link afschrijvingstermijn en compensatie... En wil ff horen hoe 5.1.2.e dit ziet.
Maar dan weet je het alvast.

Groet

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>
Verzonden: donderdag 4 november 2021 13:56
Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>
CC: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>
Onderwerp: RE: Voorzet beantwoording vragen formatie (002)

Reeds beoordeeld

5.1.2.e 5.1.2.e

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>
Verzonden: donderdag 4 november 2021 13:41
Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>
CC: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>
Onderwerp: Re: Voorzet beantwoording vragen formatie (002)

Reeds beoordeeld

5.1.2.e

5.1.2.e

Op 4 nov. 2021 om 12:27 heeft [5.1.2.e](#) [5.1.2.e](#) <[5.1.2.e](#) [@minInv.nl](#)> het volgende geschreven:

Reeds beoordeeld

[5.1.2.e](#) [5.1.2.e](#)

[5.1.2.e](#)

Van: [5.1.2.e](#) <[5.1.2.e](#) [@minInv.nl](#)>

Verzonden: donderdag 4 november 2021 12:05

Aan: [5.1.2.e](#) <[5.1.2.e](#) [@minInv.nl](#)>; [5.1.2.e](#)

<[5.1.2.e](#) [@minInv.nl](#)>; [5.1.2.e](#) <[5.1.2.e](#) [@minezk.nl](#)>; [5.1.2.e](#)

<[5.1.2.e](#) [@minezk.nl](#)>; [5.1.2.e](#) <[5.1.2.e](#) [@minInv.nl](#)>

Onderwerp: RE: Voorzet beantwoording vragen formatie (002)

Reeds beoordeeld

[5.1.2.e](#)

[5.1.2.e](#) [5.1.2.e](#)

[5.1.2.e](#) [5.1.2.e](#)

Van: [5.1.2.e](#) <[5.1.2.e](#) [@minInv.nl](#)>

Verzonden: woensdag 3 november 2021 16:57

Aan: [5.1.2.e](#) <[5.1.2.e](#) [@minInv.nl](#)>; [5.1.2.e](#)

<[5.1.2.e](#) [@minInv.nl](#)>; [5.1.2.e](#) <[5.1.2.e](#) [@minezk.nl](#)>; [5.1.2.e](#)

<[5.1.2.e](#) [@minezk.nl](#)>; [5.1.2.e](#) <[5.1.2.e](#) [@minInv.nl](#)>

Onderwerp: Voorzet beantwoording vragen formatie (002)

Reeds beoordeeld

[5.1.2.e](#)

[5.1.2.e](#)

[5.1.2.e](#)

[5.1.2.e](#)

Vraag 4

Op basis van de formulering van de tafel (zie hieronder) aangeven:

- Welke mix van beleidsinstrumenten kunnen hier ingezet worden?
- Welk tijdpad kan gegeven worden / tempo kan hierbij gemaakt worden?

In navolging van het RDA-advies 'dierwaardige veehouderij' zal de regering het initiatief en de regie nemen om in overleg met boeren, marktpartijen, maatschappelijke organisaties en andere stakeholders een convenant af te sluiten over de ontwikkeling naar een dierwaardige houderij, met een passende tijdshorizon en een daarbij passend instrumentarium (waaronder ontwikkeling van dierwaardige houderijsystemen, financiële ondersteuning en wetgeving).

Antwoord mix beleidsinstrumenten

Mogelijke beleidsinstrumenten die ingezet kunnen worden, vallen in twee categorieën uiteen: (a) stimuleren, bevorderen en ondersteunen (vrijwillig) en (b) wet- en regelgeving (dwingend). Welke mix van beleidsinstrumenten passend is, hangt onder meer af van:

- De doelstellingen die worden gekozen om het concept van een dierwaardige veehouderij in te vullen (de RDA-zienswijze biedt hiervoor uitgangspunten)
- De gewenste concrete stappen die uit die doelstellingen voortvloeien
- Het beoogde tijdpad (zie daarover ook het antwoord op de vraag over het tijdpad)
- De haalbaarheid en uitvoerbaarheid van de gewenste stappen
- De daarvoor benodigde en beschikbare financiële middelen.

Voorafgaande aan de keuze van een instrument is het van belang aandacht te besteden aan het Integraal Afwegingskader, waar deze en andere factoren aan de orde komen.

Stimuleren, bevorderen en ondersteunen (vrijwillig)

- **Kennis en onderzoek.** Onderzoek kan de ontwikkeling naar een dierwaardige veehouderij bevorderen. Er kan gebruikt gemaakt worden van bestaand onderzoek, zoals de rapporten over het diergericht ontwerpen van stallen (zie ook de verwijzing hiernaar in de RDA-zienswijze). Verder kan de behoefte aan nieuw onderzoek in kaart gebracht worden. Waar onderzoek een basis biedt voor nieuwe houderijconcepten, kunnen deze in de praktijk worden uitgetest. Kennis hierover kan worden verspreid bij houders, stalontwerpers en in het onderwijs. De daadwerkelijke bredere implementatie van diervriendelijke houderijconcepten kan met aanvullende beleidsinstrumenten worden bereikt.
- **Financiële ondersteuning.** Financiële ondersteuning van veehouders kan geboden worden in de vorm van bestaande of nieuwe subsidieregelingen of door investeringsgeld beschikbaar te maken. Bestaande subsidiemodules waar mogelijk gebruik van kan worden gemaakt, ~~mogelijkheden voor subsidie~~ zijn bijvoorbeeld de Subsidiemodules brongerichte verduurzaming stal- en managementmaatregelen (Sbv) of de Subsidiemodule agrarische bedrijfsadviesverlening en educatie (SABE). Een ander voorbeeld is het Omschakelprogramma, dat een investeringsmodule en een regeling 'Bedrijfsplanvoucher voor omschakeling' bevat. Voor al deze regelingen geldt overigens dat ze primair gericht zijn op verduurzaming van milieuaspecten. Inzet voor integrale verduurzaming inclusief dierenwelzijn is in een enkel geval verplicht (innovatiemodule Sbv), en in andere gevallen een mogelijkheid. Het ligt voor de hand te bezien of bestaande regelingen kunnen worden benut voor de ontwikkeling naar een dierwaardige veehouderij, en te onderzoeken of aanpassing van deze instrumenten (mede geleit op het subsidierecht) mogelijk en nodig is om de overgang voldoende te stimuleren. Zo nodig kan een nieuwe subsidiemodule hiervoor worden opgesteld, uiteraard met inachtneming van de subsidie- en staatssteunkaders. Financiële ondersteuning kan een belangrijke faciliterende factor zijn. Subsidies en leningen leiden niet automatisch tot een verdienmodel na omschakeling. Daarvoor is aanvullende inzet nodig. Deze regelingen worden mogelijk vooral ingezet door veehouders met een bestaande wens om dierenwelzijnsverbeteringen door te voeren, en door ondernemers die hun verdienmodel momenteel al kunnen vormgeven in een op dierenwelzijn-gerichte (niche)markt.
- **Afspraken met marktpartijen en andere stakeholders.** Afspraken met zowel primaire producenten als overige ketenpartijen kunnen een bijdrage leveren aan een verbetering van het dierenwelzijn, mits er overeenstemming is om in de hele keten gezamenlijk voor een dierwaardige veehouderij te kiezen. Er is nu al een aantal afspraken te vinden in verschillende sectorplannen van de primaire sectoren die door de minister van LNV worden gesteund. Om verdienmodellen voor productiemethoden met hoog dierenwelzijn te stimuleren, zouden afspraken met andere ketenpartijen (bijv. supermarkten) behulpzaam kunnen zijn. Dit zou in de vorm van een convenant kunnen. Hierbij kan samenhang worden

Commented [12] (1): Wil je juist niet ook de anderen overhalen? Ik betwijfel of deze zin er dan in moet

gezocht met andere verduurzamingsthema's waarvoor ook gestreefd wordt naar vrijwillige afspraken. Vrijwillige afspraken bieden geen garantie dat het gewenste niveau van dierenwelzijn bereikt wordt.

Wet- en regelgeving (dwingend)

- **Nationaal.** Regelgeving kan in de ontwikkeling naar een dierwaardige veehouderij worden ingezet om eisen waaraan dierwaardige veehouderij moet voldoen vast te leggen. Op die manier kan aan veehouders duidelijkheid worden geboden over minimumeisen die worden gesteld, en (mogelijk) op welke termijn die gerealiseerd moeten zijn. Dit is een veelgehoorde wens vanuit de sectoren. De huidige Wet dieren bevat verschillende delegatiegrondslagen om bij of krachtens algemene maatregel van bestuur nadere regels te stellen voor het houden van dieren. Afhankelijk van de voor een dierwaardige veehouderij benodigde eisen kan van die grondslagen gebruik worden gemaakt. Waar nodig kan ook ingezet worden op wijziging van de Wet dieren zelf. Voor het tot stand brengen van nieuwe regelgeving is noodzakelijk dat nut, noodzaak en proportionaliteit worden onderbouwd en voldoende aandacht wordt besteed aan uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid. De noodzaak van verplichtende instrumenten moet worden afgewogen tegen de mogelijkheden om op basis van vrijwilligheid de nodige stappen te stimuleren.
- **EU.** De EU is voornemens om een nieuw welzijnskader vorm te geven. Via de eigen inzet kan Nederland het niveau van dierenwelzijn in de EU beïnvloeden. Dit kan bijdragen aan een gelijk(er) speelveld voor Nederlandse producenten. In algemene zin geldt dat nieuwe instrumenten op nationaal niveau binnen EU-kaders moeten passen.

Antwoord tijdpad/tempo

Welk tijdpad en tempo passend zijn, hangt af van de gekozen beleidsdoelen, de gewenste concrete stappen en de middelen die beschikbaar gemaakt worden om die te kunnen realiseren. Algemeen geldt dat 'dierwaardige veehouderij' en dynamisch begrip is dat door de tijd heen verandert, en dat de ontwikkeling daar naartoe een continu proces is. Er is dus niet een punt in de tijd waarop een dierwaardige veehouderij bereikt is. In ieder geval zijn de volgende elementen van belang voor het tijdpad:

- **Tijd nodig om beleidskeuzes uit te werken.** Zowel voor het concretiseren van wat een dierwaardige veehouderij behelst en vereist wat daarvoor nodig is, als voor het uitvoeren van onderzoek, het maken van vrijwillige afspraken, of het vormgeven-voorbereiden van wetgeving, is tijd nodig. De omslag in de praktijk zal grotendeels na deze voorbereiding en het uitwerken van de gekozen beleidskeuzes plaatsvinden.
- **Tijd nodig om doelen te bereiken.** Bij grote investeringen, zoals in stallen, hebben agrariërs te maken met afschrijvingstermijnen van één tot enkele decennia (romp: 40 jaar; afbouw binnen de romp: 20 jaar; inrichting binnen de afbouw: 10 jaar). Zodra een nieuwe investering nodig is vóór het aflopen van de afschrijvingstermijn, zet dit de financiële positie van de ondernemer onder druk. Voor bestaande stallen geldt dan ook dat het bereiken van doelen samenhangt met redelijke afschrijvingstermijnen en voldoende voorzienbaarheid. Het tempo zou verhoogd kunnen worden als de overheid middelen beschikbaar stelt om tegemoet te komen aan vervroegde investeringen, en als knelpunten op het gebied van vergunningverlening opgelost worden. Voor bestaande stallen geldt dan ook dat het bereiken van doelen samenhangt met de lopende afschrijvingstermijnen. Het tempo zou verhoogd kunnen worden als de overheid middelen beschikbaar maakt om verliezen door vervroegde investeringen te compenseren, en als knelpunten op het gebied van vergunningverlening opgelost worden. Overigens geldt dat sommige veehouderijen naar de huidige maatstaven al als dierwaardig gelden, terwijl andere bedrijven nog (grote) stappen zullen moeten zetten. Dit verschil tussen veehouderijen wordt door de RDA onderstreept. De benodigde (financiële) inspanningen van ondernemers zullen daardoor verschillend zijn. Daar komt bij dat 'dierwaardige veehouderij' een dynamisch begrip is. Doelen die nu worden gekozen geven het dynamische karakter van het begrip 'dierwaardige veehouderij', kunnen doelen die nu gekozen worden, op termijn aanscherping behoeven. Op zo'n moment is weer opnieuw een afweging nodig met betrekking tot de termijn waarbinnen die aanscherping redelijkerwijs kan worden gerealiseerd, zullen dan weer nieuwe overgangstermijnen nodig zijn. Agrarische bedrijven hebben ook te maken met opgaven op het gebied van klimaat, waterkwaliteit en stikstof/natuurwaarden. De aanpak die hiervoor wordt ontwikkeld is sterk bepalend voor de ontwikkeling naar een dierwaardige veehouderij.
- **Tijd nodig om nieuwe verdienmodellen vorm te geven.** Agrarisch ondernemers zijn onderdeel van een keten. De ontwikkelingen in de markt, zowel bij toeleverende bedrijven

Commented [5124] (2): Ik snap niet precies wat hier staat > totaal 40 jaar of totaal 70 jaar?

Commented [5124] (3R3): Hier staat dat de romp 40 jaar meegaat, dat de afbouw binnen die romp 20 jaar meegaat (dus een keer vervangen tijdens de levensduur van de romp), en dat de inrichting binnen de afbouw 10 jaar meegaat (dus vier keer een inrichting kopen voor dezelfde stal).

Commented [5124]: Ik heb deze passage wat genuanceerd in het licht van eigendomsrecht. Het is niet zo dat de overheid altijd moet compenseren als een maatregel in de weg zit aan een lopende afschrijvingstermijn. Tot op zekere hoogte heeft een ondernemer namelijk met enig ondernemersrisico rekening te houden. Bovendien gaat het er vooral om wat voor een redelijk handelend ondernemer als een afschrijvingstermijn is aan te merken. Ik zou willen voorkomen dat we de suggestie wekken dat we hoe dan ook altijd met lopende afschrijvingstermijnen rekening moeten houden en dat, als we dat niet doen, hoe dan ook verplicht zijn tot het verstrekken van compensatie.

Commented [5124] (5): Zou toch nog invoegen > Er is dus niet een punt in de tijd waarop een dierwaardige veehouderij is bereikt. Er is eerder sprake van een continu proces om tot een steeds dierwaardiger veehouderij te komen.

als bij afnemers, zijn mede bepalend voor het tempo waarin een verandering kan worden doorgevoerd.

From: "5.12.e"
Sent: Thu, 4 Nov 2021 15:02:48 +0100
To: "5.12.e" <5.12.e@minlnv.nl>; "5.12.e" <5.12.e@minlnv.nl>; "5.12.e" <5.12.e@minlnv.nl>
Cc: "5.12.e" <5.12.e@minlnv.nl>; "5.12.e" <5.12.e@minezk.nl>
Subject: RE: Voorzet beantwoording vragen formatie (002)
Attachments: 2021-11-04 Beantwoording vraag 4 formatie 5.12.e

Hoi

Net met 5.12.e geschakeld. Zij was akkoord met mijn opmerkingen, die 5.12.e al in bijgevoegde versie had verwerkt. Hopelijk lukt het nog om deze goede boodschap onder de aandacht te brengen.

Heel veel dank 5.12.e en 5.12.e !

Van: 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>
Verzonden: donderdag 4 november 2021 13:56
Aan: 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>; 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>
CC: 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>; 5.12.e <5.12.e@minezk.nl>; 5.12.e <5.12.e@minezk.nl>
Onderwerp: RE: Voorzet beantwoording vragen formatie (002)

Reeds beoordeeld

5.12.e

5.12.e

Van: 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>
Verzonden: donderdag 4 november 2021 13:41
Aan: 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>
CC: 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>; 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>; 5.12.e <5.12.e@minezk.nl>; 5.12.e <5.12.e@minezk.nl>
Onderwerp: Re: Voorzet beantwoording vragen formatie (002)

Reeds beoordeeld

5.12.e

5.12.e

Op 4 nov. 2021 om 12:27 heeft 5.12.e 5.12.e) <5.12.e@minlnv.nl> het volgende geschreven:

Reeds beoordeeld

5.12.e

5.12.e

5.12.e

Van: 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>
Verzonden: donderdag 4 november 2021 12:05
Aan: 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>; 5.12.e

< 5.1.2.e [REDACTED]@minlnv.nl>; 5.1.2.e [REDACTED] < 5.1.2.e [REDACTED]@minezk.nl>; 5.1.2.e [REDACTED]

< 5.1.2.e [REDACTED]@minezk.nl>; 5.1.2.e [REDACTED] < 5.1.2.e [REDACTED]@minlnv.nl>

Onderwerp: RE: Voorzet beantwoording vragen formatie (002)

Reeds beoordeeld

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e [REDACTED] < 5.1.2.e [REDACTED]@minlnv.nl>

Verzonden: woensdag 3 november 2021 16:57

Aan: 5.1.2.e [REDACTED] < 5.1.2.e [REDACTED]@minlnv.nl>; 5.1.2.e [REDACTED]

< 5.1.2.e [REDACTED]@minlnv.nl>; 5.1.2.e [REDACTED] < 5.1.2.e [REDACTED]@minezk.nl>; 5.1.2.e [REDACTED]

< 5.1.2.e [REDACTED]@minezk.nl>; 5.1.2.e [REDACTED] < 5.1.2.e [REDACTED]@minlnv.nl>

Onderwerp: Voorzet beantwoording vragen formatie (002)

Reeds beoordeeld

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

From: "5.1.2.e" <5.1.2.e@minezk.nl>
Sent: Thu, 4 Nov 2021 17:03:21 +0100
To: "5.1.2.e" <5.1.2.e@minezk.nl>
Cc: "5.1.2.e" <5.1.2.e@minezk.nl>; "5.1.2.e" <5.1.2.e@minInv.nl>; "5.1.2.e" <5.1.2.e@minInv.nl>; "5.1.2.e" <5.1.2.e@minInv.nl>; "5.1.2.e" <5.1.2.e@minInv.nl>
Subject: Re: voorstel tekst twee varianten

Heel erg bedankt allemaal voor het snelle denk- en advieswerk!

Groet, 5.1.2.e

Verstuurd vanaf mijn iPad

Op 4 nov. 2021 om 16:54 heeft 5.1.2.e (5.1.2.e) <5.1.2.e@minezk.nl> het volgende geschreven:

Toelichting

In deze varianten wordt de wettelijke verankering gescheiden van het proces van convenant.

In de eerste variant wordt vooropgesteld dat de uitgangspunten wettelijk worden verankerd. Het convenant kan dienen ter nadere uitwerking of nadere afspraken binnen die kaders.

In de tweede variant is het convenant het uitgangspunt, maar wordt benadrukt dat ook wettelijke verankering zal volgen om tot dierwaardige veehouderij te komen.

Van: 5.1.2.e

Verzonden: donderdag 4 november 2021 16:51

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@minInv.nl>

Onderwerp: FW: voorstel tekst twee varianten

Dit zijn de goede teksten van de varianten

Ik kom nog met een aparte toelichting

Van: 5.1.2.e

Verzonden: donderdag 4 november 2021 16:47

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@minInv.nl>

CC: 5.1.2.e <5.1.2.e@minInv.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@minInv.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@minInv.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@minInv.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@minInv.nl>

Onderwerp: FW: voorstel tekst twee varianten

Zoals net besproken, bij deze de twee varianten en de toelichting over expliciet tekst over het amendement.

I. In navolging van het RDA-advies dierwaardige veehouderij zal, in plaats van inwerkingtreding van het amendement op artikel 2.1 van de Wet dieren, in de komende kabinetsperiode wetgeving worden opgesteld en in werking treden waarin de uitgangspunten om te komen tot een dierwaardige veehouderij wettelijk worden verankerd in balans met de volksgezondheid. Daarnaast zal de regering het initiatief en de regie nemen om in overleg met boeren, marktpartijen, maatschappelijke organisaties en andere stakeholders een convenant af te sluiten om, met inachtneming van die wettelijk te verankeren uitgangspunten, te komen tot afspraken over de ontwikkeling naar een dierwaardig veehouderij, met een passende tijdhorizon en passend aanvullend instrumentarium, waaronder ontwikkeling van dierhouderijsystemen en financiële ondersteuning.

II. In navolging van het RDA-advies dierwaardige veehouderij zal de regering het initiatief en de regie nemen om in overleg met boeren, marktpartijen, maatschappelijke organisaties en andere stakeholders in het eerste regeringsjaar een convenant af te sluiten over elementen om te komen tot een dierwaardig veehouderij, een passende tijdhorizon en passend instrumentarium (waaronder ontwikkeling van dierwaardige houderijsystemen en financiële ondersteuning). In de komende kabinetsperiode zal, in plaats van inwerkingtreding van het amendement van artikel 2.1 van de Wet dieren, wetgeving in werking treden om te komen tot een dierwaardige veehouderij die ook in balans is met de volksgezondheid.

Ter toelichting met betrekking tot expliciete verwijzing amendement:

Het amendement is inmiddels aangenomen en gepubliceerd in het Staatsblad. Over (het moment van) inwerkingtreding zal een expliciete keuze moeten worden gemaakt. Zonder expliciete keuze blijft de onduidelijkheid en rechtsonzekerheid over dit amendement bestaan.

5.1.2.e

5.1.2.e

.....
Directie Wetgeving en Juridische Zaken

Ministerie van Economische Zaken en Klimaat

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag

Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

.....
T 01 2 0

5.1.2.e @minezk.nl

From: "5.12.e" "
Sent: Wed, 17 Nov 2021 15:41:13 +0100
To: "5.12.e" <5.12.e@minlnv.nl>; "5.12.e" <5.12.e@minlnv.nl>;
"5.12.e" <5.12.e@minlnv.nl>
Subject: RE: vraagje RDA

Ha 5.12.e hierbij onze voorzet. Zoiets?
Groet!

Wat is de status van het amendement huisvesting?

5.2.1

Wanneer volgt de juridische analyse?

5.2.1

Hoe verhoudt deze zienswijze zich tot het amendement huisvesting?

5.2.1

5.12.e

5.12.e

.....
Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag | B-noord 4
Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

.....
M 5.12.e
5.12.e @minlnv.nl
www.rijksoverheid.nl/lnv

Van: 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>
Verzonden: woensdag 17 november 2021 11:09
Aan: 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>; 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>
Onderwerp: vraagje RDA

Ha 5.12.e

Vandaag of morgen gaat de zienswijze RDA naar de Tweede Kamer. Hierin zijn een aantal overeenkomsten te vinden met het amendement huisvesting. Daarom verwachten wij de vraag van journalisten wat de status is van het amendement. Kunnen jullie vandaag helpen met een antwoord op onderstaande vragen? Ik zou graag rond 1600 een antwoord hebben.

Wat is de status van het amendement huisvesting?

Wanneer volgt de juridische analyse?

Hoe verhoudt deze zienswijze zich tot het amendement huisvesting?

Beiden kijken naar een positief welzijn van het dier en een dierwaardige veehouderij. Hierin wordt wordt rekening gehouden met de behoeften van het dier. We zien dat dit een toenemend geluid is. LNV zet zich daar ook nu al op verschillende manieren voor in, en komt begin volgend jaar mee een reactie op de zienswijze. Het amendement volgt...

From: "5.1.2.e" "
Sent: Thu, 18 Nov 2021 14:01:13 +0100
To: "5.1.2.e" <5.1.2.e@minlnv.nl>; "5.1.2.e" <5.1.2.e@minlnv.nl>
Subject: RE: stakeholders amendement huisvesting

Top, dank 5.1.2.e ! (en 5.1.2.e)

5.1.2.e

5.1.2.e

.....
Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag | B-noord 4
Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

.....
M 5.1.2.e
5.1.2.e @minlnv.nl
www.rijksoverheid.nl/lnv

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>
Verzonden: donderdag 18 november 2021 11:23
Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>
Onderwerp: RE: stakeholders amendement huisvesting

Oké! Hierbij toch alvast de lijst met stakeholders. Deze is volgens mij compleet omdat ik eind vorige maand toen alles naast elkaar heb gelegd!

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>
Verzonden: donderdag 18 november 2021 11:19
Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>
Onderwerp: RE: stakeholders amendement huisvesting

Conclusie: 5.1.2.e gaat een mailtje naar BPZ sturen met 5.1.2.e en mij in CC dat ze bij ons terecht kunnen met input voor te benaderen stakeholders op het moment dat ze concreet mensen nodig hebben. Het zou gaan om tafels waarin men kan reflecteren op het regeerakkoord, ten behoeve van het regeerprogramma, en hier gedachten/meningen/gevoelens over kan delen. Er zijn nog geen concrete besluiten genomen over hoe en wat.

Van: 5.1.2.e
Verzonden: donderdag 18 november 2021 10:57
Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>
Onderwerp: RE: stakeholders amendement huisvesting

Hoi allebei,

Ik bel 5.1.2.e wel even en rapporteer terug over de bedoeling. 😊

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>
Verzonden: woensdag 17 november 2021 22:47
Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>
CC: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>
Onderwerp: FW: stakeholders amendement huisvesting

Ha 5.1.2.e wil je dit morgen nog even oppakken? Heb trouwens ook nog eerder een mail van 5.1.2.e gehad, daar staan ook heel veel stakeholders op (die allemaal bij de evaluatie Wet dieren betrokken zijn). Bijgevoegd.

Misschien moeten we ook even met 5.1.2.e bellen wat ze precies nodig heeft. Zo'n enorme lijst lijkt me niet per handig/nodig, maar het is wellicht wel nuttig haar een inkijk te geven wat de grootste/belangrijkste stakeholders zijn. Vaste gesprekspartners e.d.

Denk dat team dierenwelzijn ook nog wel een overzicht stakeholders heeft.

Groet! (en nu bedtijd! 😊)

5.1.2.e

5.1.2.e

.....
Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag | B-noord 4
Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

M 5.1.2.e

5.1.2.e @minlnv.nl
www.rijksoverheid.nl/lnv

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e @minezk.nl>

Verzonden: dinsdag 16 november 2021 18:45

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e @minlnv.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e @minlnv.nl>

Onderwerp: stakeholders amendement huisvesting

Ha

Sinds vanochtend zit ik in een werkgroepje die zich waarschijnlijk met het regeerprogramma bezig gaat houden. In dat kader is men ook een overzicht aan het maken van stakeholders waarvan het goed is om die te betrekken. Hoe en waarmee is nog onduidelijk. Maar ik bedacht; jullie hebben natuurlijk ook met diverse stakeholders impact sessies gehad. Hebben jullie daar toevallig overzicht van? Dan kan ik dat lijstje wellicht mee geven aan 5.1.2.e van BPZ die met stakeholder-overzicht bezig is.

Groet

5.1.2.e

5.1.2.e

.....
Directie Wetgeving en Juridische Zaken
Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag
Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

T 5.1.2.e

5.1.2.e @minezk.nl

From: "5.12.e" "
Sent: Tue, 30 Nov 2021 12:37:38 +0100
To: "5.12.e" " <5.12.e@minlnv.nl>; "5.12.e" "
 <5.12.e@minlnv.nl>
Cc: "5.12.e" " <5.12.e@minlnv.nl>
Subject: RE: Voor akkoord 13u: antwoord op vraag VVD amendement tbv begroting

5.12.e

Prima lijn van beantwoording zo. Ben benieuwd en is ook wel bijzonder dat de VVD dit zo vraagt. Weten we wat de achtergrond is van de VVD om dit zo te doen? Misschien een check bij 5.12.e ?

Van: 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>
Verzonden: dinsdag 30 november 2021 12:04
Aan: 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>; 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>
CC: 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>
Onderwerp: Voor akkoord 13u: antwoord op vraag VVD amendement tbv begroting

Hoi 5.12.e 5.12.e

Zie onder de vraag van de VVD over het amendement. Hieronder ons conceptantwoord (is ook afgestemd met WJZ). @ 5.12.e we hebben eerder een voorbereide spreeklijn afgestemd. Die is wat uitgebreider en staat in de bijlage. WJZ suggereerde om de lijn – gelet op deze vraag – korter te houden. Wat ons betreft zitten de verschillende elementen er zo ook goed in.

Akkoord? 5.12.e heeft verzocht het antwoord om 13u aan te leveren.

VRAAG

2	VVD	Hoe staat het met de juridisch impact toets amendement Vestering?	DAD/WJZ
---	-----	--	---------

CONCEPTANTWOORD

5.2.1

5.12.e

5.12.e

.....
Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag | B-noord 4
Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag
.....

M 5.1.2.e
5.1.2.e @minlnv.nl
www.rijksoverheid.nl/lnv

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>
Verzonden: maandag 29 november 2021 17:49
Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>
Onderwerp: FW: Vierde inbreng fracties tbv begrotingsbehandeling

Ha hierbij ...

Kun je mij uiterlijk morgen 1300 antwoord op geven?

Aanleveren kan in bullets per mail ...

Afgestemd met 5.1.2.e en 5.1.2.e ... doe maar tegelijk ...

#	Partij	Vraag/motie	Directie	Antwoord
		Vragen		
1	VVD	Wat is de stand van zaken mbt de aangenomen motie Van Campen over de nulmeting mestbeleid?	PAV	
2	VVD	Hoe staat het met de juridisch impact toets amendement Vestering?	DAD/WJZ	

Vriendelijke groet,

5.1.2.e 5.1.2.e)

Think Green - don't print this email unless you really need to

5.12.e

5.1.2.e

512e en 512.e

From: "5.1.2.e" "
Sent: Thu, 30 Dec 2021 18:24:16 +0100
To: "5.1.2.e" <5.1.2.e@dierentehuiszoetermeer.nl>
Cc: "5.1.2.e" <5.1.2.e@dierentehuiszoetermeer.nl>
Subject: RE: uw brief over de aanpassing Wet dieren

Dag 5.1.2.e

Dank voor uw aanvullende vraag. Eerder dit jaar heeft Dibevo hier ook aandacht voor gevraagd. Wij waren al bezig om te kijken wat nodig is om wet en praktijk bij elkaar aan te laten sluiten als het gaat om deze kennisgeving.

Deze mail is bedoeld om u te laten weten dat we uw brief ontvangen hebben en dat die in de loop van januari inhoudelijk beantwoord wordt. Ik hou u op de hoogte.

Met groeten,

5.1.2.e

5.1.2.e

.....
Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag | B-noord 4
Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

.....
M 5.1.2.e
5.1.2.e @minlv.nl
www.rijksoverheid.nl/lnv

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@dierentehuiszoetermeer.nl>
Verzonden: woensdag 1 december 2021 12:32
Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlv.nl>
CC: 5.1.2.e <5.1.2.e@dierentehuiszoetermeer.nl>
Onderwerp: RE: uw brief over de aanpassing Wet dieren

Geachte 5.1.2.e

Hartelijk dank voor uw e-mail. Wij wachten eventuele verdere berichtgeving hierover af.

Mag ik zo brutaal zijn om direct nog iets anders aan te kaarten? Wij zitten met het volgende;

Volgens de Wet Dieren moet de verkoper van een dier verplicht schriftelijk informatie bijleveren (bijvoorbeeld de huisdierbijsluiter van de LICG), nu zijn dit ongeveer 7 pagina's per te plaatsen dier extra die wij moeten uitprinten. Mijn vraag van ons bij de LID/RVO was of dit niet via e-mail verstrekt kon worden aan de mensen gezien het milieu en de kosten de dit met zich meebrengt. Volgens de LID / RVO is dit zeker niet de bedoeling en zijn wij in overtreding van de Wet Dieren als wij het niet bij plaatsing overhandigen aan de mensen, omdat zij van mening zijn dat schriftelijk niet via e-mail is.

Nu kan het in onze ogen toch niet zo zijn dat de overheid wil dat er zoveel papier en inkt onnodig wordt verspild aangezien de informatie onzes inziens wel wordt verstrekt alleen dan digitaal.

Kunt u ons hier duidelijkheid over geven?

Mocht u niet de juiste persoon of afdeling zijn om deze vraag neer te leggen, verneem ik graag waar ik deze vraag wel kwijt kan.

Ik hoor graag van u.

Met vriendelijke groet,

5.1.2 e

5.1.2 e

Stichting Dierentehuis Zoetermeer

Kelvinstraat 57

2723 RJ Zoetermeer

5.1.2 e

Aanwezig dinsdag tot en met vrijdag

Van: Info Dierentehuis Zoetermeer <info@dierentehuiszoetermeer.nl>

Verzonden: donderdag 25 november 2021 12:25

Aan: 5.1.2 e <5.1.2 e <[@dierentehuiszoetermeer.nl](mailto:info@dierentehuiszoetermeer.nl)>

Onderwerp: FW: uw brief over de aanpassing Wet dieren

Van: 5.1.2 e <5.1.2 e <[@minInv.nl](mailto:info@minInv.nl)>

Verzonden: donderdag 25 november 2021 12:01

Aan: '5.1.2 e' <[@gmail.com](mailto:info@gmail.com)> <5.1.2 e <[@gmail.com](mailto:info@gmail.com)>

Onderwerp: uw brief over de aanpassing Wet dieren

Geachte 5.1.2 e en 5.1.2 e

Dank voor uw brief aan minister Schouten van 3 juni jl. over de voorgenomen aanpassing van de Wet dieren. Door een administratieve vergissing heeft ons antwoord u vermoedelijk niet eerder bereikt, daarom antwoord ik u vandaag alsnog.

Wij snappen de onduidelijkheid over de reikwijdte van het door de Tweede Kamer aangenomen amendement. Voor de zomer heeft de minister in een brief aan de Kamer laten weten nader onderzoek te doen. U geeft terecht aan dat wij daarbij de dierenasielen en dierpensions niet moeten vergeten. Nu is het wel zo dat de Kamer inmiddels heeft aangegeven dat de wet bedoeld was zich te richten op de veehouderijsectoren en niet zozeer op de gezelschapsdierensector. En daarnaast is het amendement ook nog niet in werking getreden. Na het afronden van de analyses zal de Kamer geïnformeerd worden over het vervolg. Ook is nog van belang wat de formerende partijen hier mogelijk nog over afspreken. Vooral nog lijkt e.e.a. zich derhalve niet uit te strekken tot uw sector en is het nog afwachten tot er meer richting en duidelijkheid komt.

Met excuses voor deze late reactie hoop ik u zo voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,

5.1.2.a

5.1.2.a

.....
Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag | B-noord 4
Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag
.....

M 5.1.2.a
5.1.2.a @minlnv.nl
www.rijksoverheid.nl/lnv

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.

The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

From: "5.1.2.e" <5.1.2.e@minlnv.nl>
Sent: Thu, 30 Dec 2021 20:21:45 +0100
To: "5.1.2.e" <5.1.2.e@minlnv.nl>
Subject: RE: Amendement en (concept) regeerakkoord

Beste 5.1.2.e,

Dank voor je bericht en je nadere vragen. Op dit moment hebben wij de indruk dat onderstaande passage in het coalitieakkoord in dit kader de nieuwe lijn wordt:

In navolging van het advies van de Raad voor Dieraangelegenheden (2020) nemen we in overleg met boeren, marktpartijen, maatschappelijke organisaties en andere 'stakeholders' het initiatief tot een convenant over de ontwikkeling naar een dierwaardige veehouderij. Daarin maken we tevens afspraken over tijdshorizon, instrumentarium en financiële ondersteuning. Dit convenant vormt de basis van wetgeving die de komende kabinetsperiode in werking treedt voor een dierwaardige veehouderij in balans met de volksgezondheid.

Wij weten nog niet exact wat dit betekent voor het amendement. De komende weken brengen we als LNV nader in kaart wat de voornemens in het akkoord behelzen en hoe die een vervolg krijgen. Dan zal ook duidelijker worden wat deze passage betekent in relatie tot het amendement.

We houden jullie op de hoogte! En als er nog vragen zijn, weet je me te vinden.
 Jullie ook bedankt voor de fijne samenwerking!

Met groeten, 5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

.....
Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
 Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag | B-noord 4
 Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

.....
M 5.1.2.e
 5.1.2.e @minlnv.nl
www.rijksoverheid.nl/lnv

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>
Verzonden: maandag 20 december 2021 14:22
Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>
CC: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>
Onderwerp: Amendement en (concept) regeerakkoord

Goedemiddag 5.1.2.e en 5.1.2.e (en 5.1.2.e),

Ik neem de vrijheid aan de vooravond van het kerstreces het volgende aan jullie voor te leggen.

Op pagina 15 van het regeerakkoord lees ik onderstaande, en voor zover ik dat kan zien is dat de enige passage die betrekking heeft (niet eens rechtstreeks) op onze sector.

- In navolging van het advies van de Raad voor Dieraangelegenheden (2020) nemen we in overleg met boeren, marktpartijen, maatschappelijke organisaties en andere 'stakeholders' het initiatief tot een convenant over de ontwikkeling naar een dierwaardige veehouderij. Daarin maken we tevens afspraken over tijdshorizon, instrumentarium en financiële ondersteuning. Dit convenant vormt de basis van wetgeving die de komende kabinetsperiode in werking treedt voor een dierwaardige veehouderij in balans met de volksgezondheid.

Is het correct dat ik daar uit opmaak dat deze passage aldus dient te worden verstaan dat het Amendement op de Wet Dieren inderdaad geen betrekking heeft op de gezelschapsdieren (of de dieren die hobbymatig worden gehouden). Immers wordt met zoveel woorden wetgeving aangehaald die de komende periode in werking treedt (het Amendement?), zulks in relatie tot het voornemen van de ontwikkeling naar een dierwaardige *veehouderij* (cursivering mijnerzijds).

Dat zou passen met de mededelingen van demissionair minister Schouten:

"Ik heb van uw Kamer in het tweeminutendebat van 15 juni reeds begrepen dat niet is beoogd dat de wetswijziging betrekking heeft op gezelschapsdieren. Dit is een voorbeeld dat het amendement en alle consequenties ervan ook voor uw Kamer op voorhand onvoldoende duidelijk zijn en ook complex kunnen zijn. Ten aanzien van deze onbedoelde impact zal ik een wetswijziging voorbereiden om te borgen dat gezelschapsdieren worden uitgesloten van het toepassingsbereik van de wetswijziging."

Vraag is of wij dit in het regeerakkoord neergelegde voornemen naar jullie mening en beste weten juist interpreteren. Dat zou een mooie afsluiting kunnen zijn van een druk jaar (tot op het laatst....).

Tenslotte wil ik jullie danken voor de prettige manier waarop we het afgelopen jaar hebben gecommuniceerd. Wij hebben dat zeer gewaardeerd.

Hoe dan ook wens ik jullie namens Dibevo fijne feestdagen, voorspoedig en gezond 2022.

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

tel: 5.1.2.e

e-mail | website | adres

From: "5.1.2.e" "
Sent: Sat, 8 Jan 2022 22:53:08 +0100
To: "5.1.2.e" "<5.1.2.e@minlnv.nl>; "5.1.2.e"
 <5.1.2.e@minlnv.nl>
Subject: Benadelingen tabel

Hoi allebei,

Dank 5.1.2.e voor de basis leggen van de tabel en 5.1.2.e voor het aanvullen en het maken van de Excelsheet!!

Ik ben er even doorheen gegaan vanmiddag. Heb op het tabblad Algemeen meerdere opmerkingen en vragen geplaatst. In zijn algemeenheid een paar zaken:

- Een aantal benadelingen was nog beperkt gevuld en riepen bij mij wat vragen op qua inhoud en toelichting. Vroegen om meer uitwerking.
- De (mate van) koppeling met huisvesting vond ik er niet zo duidelijk in staan terwijl dat vanuit het amendement het meest relevant is

Als ik de ongeriefanalyses van de WUR ernaast leg zie ik veel overeenkomsten. Die riepen bij mij nog wel de vraag op wat bij algemeen hoort en wat meer aan met name één bepaalde sector gekoppeld is. Wellicht maandag nog even bekijken. Verder zag ik transport ook bij alle diersoorten genoemd worden. Is eigenlijk ook een algemene benadeling, al is de koppeling met huisvesting daar minder.

Daarnaast vroeg ik me gaandeweg af: wat gaan we met deze tabel doen? En wat is dan de meest geschikte vorm? Ook gezien dat we de TK nog moeten informeren over de analyses van het amendement (nadruk op huisvesting) en de aanpak daarna veel breder is (vanuit principes RDA).

Wat een beetje mijn conclusie/voorstel is, is dat voor de analyse van het amendement, het vooral van belang is dat we de belangrijkste algemene benadelingen hebben, dat die voldoende uitgewerkt zijn en dat de relatie met huisvesting duidelijk is. Die kan worden aangevuld met de een of twee belangrijkste voorbeelden uit de sectoren zelf, waaronder in ieder geval de ingrepen. Volgens mij is dat voor de analyse van het amendement voldoende en kan dat aan de impactanalyse worden gehangen. In het kader daarvan zijn de kolommen G en H nog niet zo van belang.

Verder moeten we uiteindelijk voor de dierwaardige veehouderij juist weer een veel uitgebreider overzicht maken, waarin we verder uitwerken welke niet dierwaardige aspecten er zijn (die koppelen aan de 6 principes), wat die precies behelzen, waarom die zijn zoals ze zijn, hoe die het dierenwelzijn benadelen, wat het regelkader voor die specifieke omstandigheden, en of/hoe dat veranderd is/wordt/moet worden.

Daarvoor bieden alle kolommen en de tabbladen van de verschillende sectoren een aardige basis, maar die zouden misschien meer toegespitst kunnen worden op ons volgende project (dierwaardige veehouderij).

Maandagochtend verder bespreken in de dagstart, ook de aanpak van de sessie donderdag.

Fijn weekend nog! 5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

.....
Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
 Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag | B-noord 4
 Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

.....
M 5.1.2.e
 5.1.2.e @minlnv.nl
www.rijksoverheid.nl/lnv

Aanstaande donderdag bespreken wij samen de nieuwe versie van de benadelingentabel. Erg fijn dat wij wederom van jullie expertise gebruik mogen maken!

De tabel is het resultaat van de impactsessies met collega's en stakeholders van afgelopen zomer, die gingen over de vraag wat voor impact het amendement op de Wet dieren verwacht werd te hebben op de praktijk. Inmiddels is het waarschijnlijk dat de passage over dierwaardige veehouderij uit het coalitieakkoord in de plaats zal komen van het amendement. Ook is uit de analyse gebleken dat het doel van de benadelingen die we geïnventariseerd hebben, eigenlijk niet zo makkelijk te beschrijven is in termen van 'kunnen houden of huisvesten'. Dit werpt een ander licht op het doel van het opstellen van deze tabel. We willen dit document vooral intern kunnen gebruiken, om in beeld te brengen welk beleid we hebben en welk regelkader geldt om tekortkomingen met betrekking tot dierenwelzijn en diergezondheid te verbeteren (in de tabel veld G en H). Zo hopen we dat de tabel nuttig kan zijn om de doelstellingen op het gebied van dierwaardigheid te concretiseren.

De nieuwste versie van de tabel vinden jullie als een Excel document in de bijlagen van deze e-mail. De tabel heeft de volgende tabbladen.

- Algemeen (alle diersoorten)
- Kalverhouderij
- Melkveehouderij
- Varkenshouderij
- Pluimveehouderij
- Geitenhouderij
- Konijnenhouderij
- Eendenhouderij
- Schapenhouderij
- Transport
- Gezelschapsdieren

We nodigen je graag uit van tevoren de onderdelen van de tabel door te nemen waar je graag input op wilt leveren. Schriftelijke input mag je voor of na de sessie aanleveren. Wij willen jullie hierbij vragen om specifiek aandacht te hebben voor de categorieën 'Lopend beleid om benadeling op te heffen' en 'Duiding beleid + wat kunnen we nog meer doen?'. Tijdens de sessie maken we een rondje langs alle aanwezigen om feedback op te halen en is er ruimte om toelichting te geven op wat jij belangrijk vindt. In de sessie zal het waarschijnlijk niet lukken om in zo veel detail te treden als schriftelijk mogelijk is. Op basis van alle feedback maken wij een nieuwe versie van de tabel en komen wij nog een keer op de lijn om deze door jullie te laten controleren. Het zou mooi zijn als we de tabel eind deze maand kunnen afronden.

Alvast veel dank voor jullie input!

Groeten en tot donderdag,
5.12.e en 5.12.e

-----Oorspronkelijke afspraak-----

Van: 5.12.e <5.12.e> @minInv.nl>

Verzonden: woensdag 15 december 2021 11:01

Aan: 5.12.e ; 5.12.e ; 5.12.e ; 5.12.e ; 5.12.e
5.12.e ; 5.12.e ; 5.12.e ; 5.12.e ; 5.12.e ; 5.12.e
5.12.e ; 5.12.e ; 5.12.e ; 5.12.e ; 5.12.e ; 5.12.e
5.12.e ; 5.12.e ; 5.12.e ; 5.12.e ; 5.12.e ; 5.12.e
5.12.e ; 5.12.e ; 5.12.e ; 5.12.e ; 5.12.e ; 5.12.e
5.12.e ; 5.12.e ; 5.12.e ; 5.12.e

CC: 5.12.e ; 5.12.e

Onderwerp: Benadelingen huisvesting dieren

Tijd: donderdag 13 januari 2022 10:30-12:00 (UTC+01:00) Amsterdam, Berlijn, Bern, Rome, Stockholm, Wenen.

Locatie: MS Teams

Goedemorgen allen,

De afgelopen maanden zijn we bezig geweest met de analyse van het amendement huisvesting (Wet dieren). In dat kader hebben jullie input geleverd voor de benadelingentabel voor de impactanalyse. Nogmaals veel dank hiervoor! We hebben hierdoor een breder beeld gekregen welke benadelingen plaatsvinden in de verschillende sectoren, welk(e) doel(en) die dienen en welk lopend beleid mogelijk al plaatsvindt om die op te heffen.

Om de impactanalyse af te ronden, én met het oog op de waarschijnlijke nieuwe voornemens in het komende regeerakkoord (convenant en wetgeving t.b.v. dierwaardige veehouderij), willen we graag het plaatje compleet hebben en de tabel afmaken. Daarom zouden we graag na de jaarwisseling nog een keer met jullie de concepttabel doornemen en de gelegenheid geven om te reageren/aan te vullen.

Hiervoor prikken we met deze uitnodiging alvast een datum na de kerstvakantie. De laatste versie van de tabel volgt in januari voorafgaand aan het overleg. We hebben tegen die tijd beter zicht op welke voornemens het regeerakkoord bevat en wat daar op dit onderwerp verder nodig is. Daar richten we de bijeenkomst dan ook op mede in.

Groeten,

5.12.e en 5.12.e

Microsoft Teams-vergadering

Deelnemen op uw computer of via de mobiele app

[Klik hier om deel te nemen aan de vergadering](#)

Deelnemen met een apparaat voor videovergaderingen

5.1.2.g
5.1.2.e

[Meer informatie](#) | [Opties voor vergadering](#)

Categorie	Benadeling	Doel 1	Doel 2	Doel 3	Toelichting op doel	Lopend beleid om benadeling op te heffen	Duiding beleid + wat kunnen we nog meer doen?	Vragen
Beperking natuurlijk of essentieel gedrag	Niet zelfstandig voortplanten	Diergedrag sturen	Infectie/ziekte/letsel voorkomen		Overpopulatie voorkomen door natuurlijk paringsgedrag onmogelijk te maken, voorkomen erfelijke ziektes, voorkomen gevaarlijke situaties, met een zeer beperkt aantal mannelijke dieren zeer veel vrouwelijke dieren kunnen insemineren, voorkomen van dekschade			Staat er in de ongeriefanalyses ook iets over voortplanting?
Beperking natuurlijk of essentieel gedrag	Niet naar buiten kunnen	Emissies beperken	Kostenverlaging / omzetverhoging	Infectie/ziekte/letsel voorkomen	Binnenhuisvesting ter beperking emissie en geur, diergezondheid, mestwetgeving (per diersoort verschillende redenen) Veel dieren kunnen houden in weinig ruimte Voorkomen dat dieren zaken eten waarvan de boer niet wil dat het dier ze eet (dit is de reden dat blanke kalveren niet in de wei kunnen) Beschermen tegen predatoren Inperking ruimtegebruik (bijvoorbeeld in de tuin (konijn) of in een kool (knaagdieren en vogels binnen) Risico op infecties van buiten naar binnen beperken (bijv. vogelgriep). Bij pluimvee: Deze meer uitleggen/uitwerken. Zijn er niet meer doelen. Of een oorzaak/reden dat dit zo gaat?	Hier zou wel wat beleid op moeten zijn (weidegang bv.?)		
Beperking natuurlijk of essentieel gedrag	Onnatuurlijk dag- en nachtritme	Groei beperken				In wetgeving geregeld middels een in meer of mindere mate open norm (of wordt bedoeld natuurlijk daglicht?)	Meer specifiek maken (maar dan wel onderbouwd)	
Beperking natuurlijk of essentieel gedrag	Hogere dierdichtheid met als gevolgen bijv. te weinig ligplaatsen, vormen van sociale groepen niet mogelijk, risico van optreden agressie, niet kunnen vluchten voor dominant dier, hogere infectiedruk of niet alleen kunnen zijn	Kostenverlaging / omzetverhoging	Productie mogelijk maken		Kunnen houden van dieren voor productiedoelenden, gezelschap/hobby, sport. Kostenbesparing: hoe meer dieren per oppervlak hoe minder kosten per oppervlak. Efficiënt produceren	Huisvesting aanpassen aan natuurlijk gedrag. Gebeurt dat? Ondersteuning concepten (BLK) waarbij dieren meer leefruimte krijgen Stimulering weidegang bij melkvee, buitenuitlopen bij varkens, kippen ed In regeling houders dieren staat minimum aantal m2 per dier. Stalbranden aanpak toevoegen Bij varkens: inzet op handhaving van norm voor adequaat hokverrijkmateriaal	Zorgen voor vergoeding van de kosten die dit met zich meebrengt. Vergt een forse aanpassing van stallen, van de veehouderij. Wel eesentieel voor de dieren. Prooes van lange adem. Boeren moeten o.a. via regeling en beter verdienmodel in staat worden gesteld aanpassingen te doen Veel dieren (ruim 40% van de varkens) worden in concepten / BLK gehouden	Ik zou deze bovenaan zetten
Beperking natuurlijk of essentieel gedrag	Verveling door gebrek aan speelmateriaal en afleidingsmateriaal	Kostenverlaging / omzetverhoging			Valt hier niet meer over te zeggen? Hoe komt het dat de dieren deze verveling ervaren en waarom is het ingewikkeld voor boeren om verrijking toe te voegen?			
Beperking natuurlijk of essentieel gedrag	Beperkte voer- en waterverstrekking	Kostenverlaging / omzetverhoging	Infectie/ziekte/letsel voorkomen	Diergedrag sturen	Verschilt per diersoort. Voersturing bij konijnen is bijvoorbeeld in het leven geroepen om bepaalde maagdarmaandoeningen bij konijnen te voorkomen. Kostenbesparing Voorkomen dat dieren ongewenst gedrag vertonen (uit verveling drinken)	T.a.v. vleeskuiken-ouderdieren wordt gewerkt aan plan van aanpak/beleidsregel	Specifiek maken in wetgeving (maar... middelvoorschrift)	Uitleggen wat 'beperkt' is. Waar hebben we het over
Beperking natuurlijk of essentieel gedrag	Niet op een aparte, zelfgekozen plek kunnen nesten/ruineren	Kostenverlaging / omzetverhoging			Alleen kostenverlaging? Heeft dat ook niet met andere zaken te maken?			
Beperking natuurlijk of essentieel gedrag	Scheiden ouder van jongen, geen matemaal gedrag kunnen vertonen	Kostenverlaging / omzetverhoging	Diergedrag sturen	Infectie/ziekte/letsel voorkomen	Volledige melkopbrengst naar eigen inzicht kunnen gebruiken Kalf wordt rustiger in individuele huisvesting Voorkomen beschermingsgedrag bij rund, t.b.v. in toom kunnen houden van de dieren(?) Bescherming jong Voorkomen van doodliggen door zeug middels hekwerk Voorkomen van infecties die overgedragen worden van koe naar kalf, geit naar lam.	Wordt i.h.a. aan veehouder overgelaten (over kalf bij koe is iets in een kamerbrief vermeld: M laat dat bij veehouder zelf) Varkens, minimumnorm van 21 dagen voor spenen van biggen.	Onderzoek naar voor- en nadelen Is dit lopende?	Kalf wordt rustiger: Hoe kan dit? Is dit een stressrespons? Waarom wordt een zoogdier rustiger als het niet beschermd wordt door de ouder? Dit klinkt onlogisch. Bescherming jong: Dit klinkt vreemd. Of gaat dit alleen over doodliggen van biggen? Het lijkt mij dat een jong er globaal genomen juist schade van ondervindt om te worden gescheiden van de moeder door stress. (Ik herinner me volgens mij een presentatie van onderzoek waaruit bleek dat varkens gezonder waren en beter groeiden naarmate ze later van hun moeder gescheiden werden.)
Fysieke ingrepen	I&R (oormerken)	Identificatie	Voldoen aan EU-verplichtingen		Identificatie van dieren, voldoen aan EU-verplichting (voedselveiligheid en dierziektebestrijding), terug traceren van dieren bij ziekten / besmettingen	Geen beleid om dit niet te doen, is EU-verplichting Identificatie via koudmerken (vriesbranden) runderen vanaf januari 2019 verboden	Niet wenselijk dit te beperken	
Fysieke ingrepen	Vaccinaties en andere injecties	Infectie/ziekte/letsel voorkomen			Beperken/voorkomen van ziektes, diergezondheid verbeteren, indirect voorkomen van antibioticabehandelingen, verminderen medicijngebruik		Niet wenselijk dit te beperken	
Overig ongerief	Suboptimaal klimaat in stallen (luchtwegaandoeningen bij dieren. Dit is gerelateerd aan aantal dieren per oppervlakte en ventilatiemogelijkheid.)	Kostenverlaging / omzetverhoging			Huisvesting goedkoop houden (investering t.b.v. binnenklimaat is moeilijk terug te verdienen) Wat is hier precies een suboptimaal klimaat? En wat valt er allemaal onder?	Als dit breed over inrichting van stallen gaat zou hier moeten staan wat er allemaal qua stallen gebeurt de laatste jaren		
Overig ongerief	Klauwproblemen of voetzoolproblemen ten gevolge van de vloer (roostervloeren, betonnen en houten vloeren)	Kostenverlaging / omzetverhoging	Hygiëne		Kostenreductie (beton en hout is goedkoper dan rubberen vloer), mest en urine kunnen afvoeren. Misschien nog iets meer vertellen over de vloerproblematiek	Aandacht meer diervriendelijke vloeren (denk aan subsidieregelingen kalverhouderij) Nog meer voorbeelden? Wat zijn de huidige eisen? Zijn die er?	Eisen stellen aan vloeren (diersoort-specifiek en o.b.v. onderzoek)	
Overig ongerief	Gebrek aan schaduw - hitteproblematiek	Kostenverlaging / omzetverhoging	Gemak / arbeid besparen	Infectie/ziekte/letsel voorkomen	Maximaal landgebruik, geschikt voor mechanische bewerking (schaduwplekken kunnen 'in de weg' zitten voor machines) Voorkomen dat dieren te veel op dezelfde plek bij elkaar gaan staan (dit zou kunnen leiden tot toename van infecties, bijvoorbeeld aan de uier) Ook hier de hitte problematiek wellicht nog iets uitgebreider schetsen. Waar hebben we het over	Plan van aanpak hittestress Wat zijn daar de kempunten uit?	Uitvoering geven aan PVA	

Overig ongerief	Brandgevaarlijke huisvesting Ik zou deze eruit halen. Toevoegen bij stalklimaat of dierdichtheid	Kostenverlaging / omzetverhoging	Emissies beperken	Hygiëne	Kostenbesparing (gebruik brandgevaarlijke isolatie), ammoniakreductie (gebruik luchtwassers), overzichtelijk houden van de stal en beter schoon te houden door afwezigheid van brandwerende compartimentering	Zie kamerbrief 8-10-2021. Aangekondigd: verplichte brandcompartimentering, technische ruimte bestaande grote stallen, verplichte elektrakeuringen, verplichte brandveiligheids cursus, onderzoek naar techniek en overlevingskans van dieren. Inventarisatie naar maximale grootte van brandcompartimenten én maximumnorm aantal dieren.	Minder dieren in een stal: maximale grootte veestallen + maximumnorm aantal dieren per stal. Vergroten bewustwording bij boeren, bestaande stallen brandveiliger maken, risico's op brand verkleinen, aantal dodelijke dierlijke slachtoffers bij brand verkleinen.
Overig ongerief	Slechte hygiëne van het vloeroppervlak of blootstelling van het dier aan een hoge concentratie van ammoniak in de lucht	Kostenverlaging / omzetverhoging	Niet hoeven veranderen	dit zijn twee verschillende dingen. Is 'slechte hygiëne' de overkoepelende factor? Wat zijn precies de hygiëne problemen waar het om gaat?		Bhvd: droge schone ligplek Subsidies voor aanpassing stalsystemen: scheiden van mest / afvoer van mest	Is dit ook niet slecht management? Deze zou wellicht weg kunnen

Categorie	Benadeling	Doel 1	Doel 2	Doel 3	Toelichting op doel	Lopend beleid om benadeling op te heffen	Duiding beleid + wat kunnen we nog meer doen?	Vragen
Beperking natuurlijk of essentieel gedrag	Jonge ongespeende dieren worden overgebracht naar afmestbedrijf. Kalveren hebben moeite zich hieraan aan te passen. Dit zien we terug in infecties, stress	Kostenverlaging / omzetverhoging						
Beperking natuurlijk of essentieel gedrag	Niet voldoen aan zuigbehoefte	Kostenverlaging / omzetverhoging			Grotendeels dient deze benadeling geen doel. Het kan voortkomen uit onvoldoende inzicht bij de veehouderij. Scholing zou helpen.			
Beperking natuurlijk of essentieel gedrag	Scheiden kalf en koe	Kostenverlaging / omzetverhoging			Winstmaximalisatie: melk moet voor 100% naar consument, kalf krijgt goedkopere kunstmelk			
Beperking natuurlijk of essentieel gedrag	Solitaire huisvesting kalveren	Infectie/ziekte/letsel voorkomen	Kostenverlaging / omzetverhoging		Bescherming tegen infecties (aanwezig door mengen van groepen), tijd om te wennen aan voeding, voorkomt ziekte en sterfte door voorkomen van infecties, onderste in de rangorde beschermen (gelijke kansen geven).	Vught group EU legislative framework en burgerinitiatief 'End the cage age'	Nationale kop opstellen (maar level playing field is ook beleid)	
Beperking natuurlijk of essentieel gedrag	Geen buitenuitloop	Kostenverlaging / omzetverhoging			Efficiëntie, veel dieren op weinig ruimte kunnen houden			
Beperking natuurlijk of essentieel gedrag	Beperkt aantal voederings per dag	Kostenverlaging / omzetverhoging			Kalf drinkt 15x per dag bij koe, wettelijk is tweemaal voeren per dag verplicht. [[Wat is het doel van beperkt aantal voederings?]]	Besluit houders van dieren 2.41		Deze snap ik niet. Wat is het doel van het beperkte aantal voederings per dag? En drinkt het kalf in de realiteit 15x per dag bij de koe, of in een natuurlijke situatie? Ik vermoed dat het beperken van het aantal voederings per dag ook vanwege efficiëntie of iets dergelijks gebeurt? In dit artikel van het Besluit staat: "Kalveren worden ten minste tweemaal per dag gevoerd." Als tweemaal zo weinig is dat dat juist de benadeling is, hebben we dan in feite geen beleid om de benadeling op te heffen?
Beperking natuurlijk of essentieel gedrag	Onvoldoende daglicht				[[Wat is het doel van weinig daglicht?]]	Geen beleid: Besluit houders dieren 2.37. Voor vleeskalveren is een minimum van 2% van het vloeroppervlak verplicht, voor andere kalveren 5%.		Hier zelfde vraag: is dit te weinig daglicht? Zo ja, hebben we dan in feite geen beleid?
Beperking natuurlijk of essentieel gedrag	Gladde vloeren (ook de zachte vloeren zijn te glad)	Niet hoeven veranderen			Dient geen doel. Er is onvoldoende innovatie voor andere staltypen, sector houdt alles tegen omdat sector conservatief is.	Open norm Besluit houders van dieren 2.35	Open-normen-discussie	
Beperking natuurlijk of essentieel gedrag	Beschadigde vloeren	Kostenverlaging / omzetverhoging				Kwaliteitssysteem vitaal kalf		
Beperking natuurlijk of essentieel gedrag	Beperkt vloeroppervlak per kalf	Kostenverlaging / omzetverhoging				Besluit houders van dieren 2.32 en 2.33		Helpen deze artikelen om de benadeling op te heffen? Of is dit juist te beperkt en houdt het Besluit de benadeling in stand?
Fysieke Ingrepen	Bloedprikken bij alle blanke kalveren	Infectie/ziekte/letsel voorkomen	Kostenverlaging / omzetverhoging		Dierenwelzijn: zorgen dat dieren niet een te laag Hb hebben Inkomen: blank kalfsvlees levert meer op dan rosé kalfsvlees	Europese richtlijn voor minimale Hb-gehalte		Dus het bloedprikken vindt plaats met als doel vast te stellen of Hb niet te laag is voor dierenwelzijn en niet te hoog voor blank kalfsvlees/inkomen?
Fysieke Ingrepen	IJzerinjectie	Infectie/ziekte/letsel voorkomen			Voorkomen van te veel bloedarmoede			
Fysieke Ingrepen	Vaccinatie	Infectie/ziekte/letsel voorkomen						
Fysieke Ingrepen	Koppelkuren antibiotica				Voorkomen dat subklinisch zieke dieren ziek worden en andere dieren besmetten			
Overig ongerief	Ziekte door gezamenlijk gebruik van spenen	Kostenverlaging / omzetverhoging			(?) Grotendeels dient deze benadeling geen doel. Het kan voortkomen uit onvoldoende inzicht bij de veehouderij. Scholing zou helpen.			
Overig ongerief	Het meerdere malen mengen van groepen dieren (verzamelcentrum 1-2 keer, mesterij)	Kostenverlaging / omzetverhoging			Het kunnen houden in dit, op efficiëntie gerichte, houderijsysteem			
Overig ongerief	Hemoglobinegehalte fysiologisch laag gehouden door soort voeding	Productie mogelijk maken			Ten behoeve van witvleesproductie	Minimale Hb-gehalte is wettelijk vastgelegd		
Overig ongerief	Transport op te jonge leeftijd (melkveehouder heeft beperkt aantal plaatsen voor kalveren)	Kostenverlaging / omzetverhoging			Dit is een gevolg van traditie en kunstmatige scheiding tussen twee sectoren: melkveehouder wil zo snel mogelijk van kalf af ("want veehandelaar betaalt niet meer als het kalf langer bij melkveehouder blijft"), kalverhouder wil kalf zo snel mogelijk (want "melkveehouder zorgt slecht voor kalf").	Duitsland is bezig met wetgeving die transport van kalveren < 4 weken leeftijd verbiedt. Wij werken aan subsidieregeling pilots kalverketen. Als uit monitoring hiervan blijkt dat kalveren die langer bij melkveehouder blijven gezonder zijn, kan de wet worden aangepast		
Overig ongerief	Te weinig ruwvoer	Kostenverlaging / omzetverhoging			Kostenoverweging, hoeveelheid en kwaliteit ruwvoer zal ook invloed hebben op emissies	Kwaliteitssysteem vitaal kalf		
Overig ongerief	Geen zachte ligplaats	Kostenverlaging / omzetverhoging				Investeringsregeling welzijnsvloeren vleeskalveren	Duitsland gaat welzijnsvloeren verplichten	
Overig ongerief	Niet onbeperkt water kunnen drinken	Kostenverlaging / omzetverhoging				Kwaliteitssysteem vitaal kalf		
Overig ongerief	Dikke knieën en klauwproblemen door ontbreken van een zacht ligbed, gladde vloeren	Hygiëne			Vloeren zijn ontworpen, meestal roostervloer, om de hygiëne zo makkelijk mogelijk te onderhouden			
Overig ongerief	Te koude stal bij opzet	Kostenverlaging / omzetverhoging			Oude stallen. Als dit in nieuwe stallen ook nog gebeurt, heeft dit kostenbesparing als doel.			

Categorie	Benadeling	Doel 1	Doel 2	Doel 3	Toelichting op doel	Lopend beleid om benadeling op te heffen	Duiding beleid + wat kunnen we nog meer doen?	Vragen
Beperking natuurlijk of essentieel gedrag	Afkalven (vroeg weghalen bij moeder)	Infectie/ziekte/letsel voorkomen	Kostenverlaging / omzetverhoging		Betere zorg kunnen geven aan het kalf, voorkomt overdracht van bepaalde infecties van koe naar kalf: o.a. ParaTBC, Salmonella, Rota-, Coronavirus, E.coli., levert meer melk op	Geen, behalve beschikbaar stellen middelen voor veehouders die dat wel willen. Beleid is: keus voor veehouder zelf (staat ook in kamerbrief)		Waarom hebben de koeien deze infecties? Zou het beleid als doel moeten hebben te zorgen dat deze infecties niet/minder voorkomen, en kalveren dus wel langer bij hun moeder kunnen blijven zonder risico op overdracht van ziekte? Wat zijn de nadelen voor gezondheid/ontwikkeling/welzijn van kalveren om vroeg bij hun moeder weggehaald te worden? (Stress, verminderde weerstand, ...?)
Beperking natuurlijk of essentieel gedrag	Aangebonden in grupstal				Geen specifiek doel, is een vorm van het houden van koeien	Vught group EU position paper en privaat: er zijn zuivelondernemingen die geen melk afnemen van melkveehouders die hun koeien aangebonden houden	Nationaal verbod instellen (maar let op EU-inzet en verhaal level playing field)	Waarom wordt deze vorm gebruikt? Heeft vermoedelijk een doel?
Beperking natuurlijk of essentieel gedrag	Hele jaar binnenhuisvesting	Kostenverlaging / omzetverhoging	Diergedrag sturen	Infectie/ziekte/letsel voorkomen	Meerdere doelen, waaronder meer dieren kunnen houden op beperkte hoeveelheid grond, betere sturing binnen enz. Jaarrond een constant rantsoen kunnen voeren. Altijd in de schaduw en minder hittestress dan buiten in de zon (afhankelijk van ventilatiemogelijkheden in de stal en schaduw in de wei). Geen blootstelling aan infecties zoals wormen. Waterkwaliteit constant en bepaald door wat er uit de drinkbakken in stal komt en niet door slootwater wat een risico geeft op bepaalde infecties (salmonella) of minder goede hygiëne van watervoorziening in de weide.	Stimulering door de sector zelf (stg weidegang)	Enkel grondgebonden melkveehouderij toelaten (daarmee heb je nog steeds te maken met het feit dat weidegang een vak apart is)	
Beperking natuurlijk of essentieel gedrag	Onvoldoende ligplaatsen, ligboxafmetingen (te) beperkt	Kostenverlaging / omzetverhoging			Economische factor: aantal dierplaatsen per stal en oppervlakte per dier.	Vught group EU legislative frame en private eisen zuivelkwaliteitssystemen	Minimaal 1 box per koe. Indien niet in EU-regelgeving dan nationaal te regelen (botst wel met level playing field).	
Beperking natuurlijk of essentieel gedrag	Te smalle gangen (niet kunnen vluchten, rangordestress bij jonge dieren of dieren lager in rang)	Kostenverlaging / omzetverhoging			Economische doelen: gangen zijn geen koeplaatsen en die oppervlakte betaalt zichzelf dus niet terug.		Minimumeisen gaan stellen aan stallen (gaat in tegen naar meer diergericht (doel) kijken en is een middelvoorschrift)	Waarom is dit niet diergericht? Als je constateert dat dieren er stress van hebben, is het toch wel diergericht om er wat aan te doen? Als er ook andere oplossingen zijn dan meer ruimte, zou dat ook kunnen, maar zijn die er?
Fysieke ingrepen	Onthoornen	Gemak / arbeid besparen	Infectie/ziekte/letsel voorkomen		Dier is aangepast aan huisvesting: koe kan door het voerhek heen om voer op te nemen. Soortgenoten niet verwonden		Verbod instellen op ingreep (bezettingsgraad zal dan behoorlijk omlaag moeten en risico verwondingen blijft)	
Fysieke ingrepen	Melken en het optreden van uierinfecties door hoge belasting van de uier	Productie mogelijk maken				Geen. Zonder melkproductie kun je de sector opdoeken. Wel beleid op levensduur (zie ook doelen in het verduurzamingsplan)		Zouden melken en uierinfecties niet apart moeten worden genomen? Is het onmogelijk om te melken zonder wijdverbreid optreden van uierinfecties? Waarom treden de uierinfecties op? Heeft dit te maken met rassen die zijn gefokt voor zeer hoge melkproductie? Treedt het probleem nog steeds op bij rassen die minder melk geven, of als je de koe blijv. vaker en korter melkt, of het kalf meer bij de koe laat drinken?
Overig ongerief	Klauwaandoeningen door roostervloeren	Hygiëne	Gemak / arbeid besparen		Roostervloeren worden gebruikt om mest makkelijk af te kunnen voeren uit de stal			
Overig ongerief	Beschadigingen door uitglijden op gladde vloeren; niet kunnen uitoefenen normaal gedrag door zulke vloeren	Hygiëne	Gemak / arbeid besparen		Gladde vloeren worden gebruikt om ze makkelijker schoon te kunnen maken			
Overig ongerief	Aantasting van klauwen door slechte hygiëne van vloeren				[[Met welk doel?]]			

Categorie	Benadeling	Doel 1	Doel 2	Doel 3	Toelichting op doel	Lopend beleid om benadeling op te heffen	Duiding beleid + wat kunnen we nog meer doen?	Vragen
Beperking natuurlijk of essentieel gedrag	Beperkte bewegingsmogelijkheid van de zeug in de kraambox	Gemak / arbeid besparen	Infectie/ziekte/letsel voorkomen		Vereenvoudiging management, voorkomen dat zeug op biggen gaat liggen ("doodliggen")	Vught group EU legislative frame: uitfaseren kraambox: Onderzoek naar praktijkrijp maken van vrijloopkraamhokken		
Beperking natuurlijk of essentieel gedrag	Geen mogelijkheid om te wroeten/nest te bouwen	Hygiëne	Emissies beperken		Hygiëne van de omgeving en makkelijk schoon te houden omgeving			
Beperking natuurlijk of essentieel gedrag	Vroeg spenen met het gevolg speendiarree	Kostenverlaging / omzetverhoging			Spenen op jonge leeftijd 21-28 dgn, maakt een 3-4-wekelijks systeem mogelijk (zo efficiënt mogelijk houderijsysteem)			
Fysieke ingrepen	Routinematig couperen van de staart [[Staat hier bewust routinematig?]]	Infectie/ziekte/letsel voorkomen			Staartbijten en hiermee pijn voorkomen. Staartbijten is een gevolg van verveling. Staartbijten zorgt voor infecties en verminderd dierwelzijn.	Vught group EU legislative frame: stal(systemen) aanpassen om risico op staartbijten te verminderen, waaronder: meer ruimte/varken; uitfaseren volledige roostervloer bij gespeende biggen Invulling open norm routinematig staart couperen Onderzoek naar vermindering risico staartbijten. Inzet op GLB-project		Routinematig: Denk ik wel, want dit is in principe verboden. Toch is dit wel de praktijk, omdat het op veel bedrijven nog niet lukt om staartbijten te voorkomen. https://www.knimvd.nl/app/uploads/2018/01/KNMVD-standpunt-couperen-verkensstaarten_1.pdf
Fysieke ingrepen	Castratie	Diergedrag sturen			Mindere kwaliteit vlees zonder castratie (risico op berengeur). Ongewenste (te jong of niet geschikt genetisch materiaal) dekking voorkomen. Wel kunnen houden van het dier voor de slacht zonder de nadelen van mannelijk gedrag (Os). [[dit is is uit de oude doos, de biggen worden geslacht voordat ze berengeur gaan maken]]	Door geslaagd keteninitiatief worden beren voor de NL markt niet meer gecastreerd. Beren voor de exportmarkt en biologische beren worden nog wel gecastreerd. Verplichte verdoving en pijnstilling voor beren die wel worden gecastreerd	(Niet-biologische) beren voor NL markt worden niet meer gecastreerd	
Fysieke ingrepen	Tanden knippen	Infectie/ziekte/letsel voorkomen			Voorkomen dat de biggen tijdens het zogen de uier van de zeug verwonden, of dat ze tijdens rangordegevechten elkaar verwonden.	Onderzoek naar mogelijkheden om export van vlees van niet gecastreerde beren te bevorderen Randvoorwaarden in Besluit diergeneeskundigen. Slijpen mag niet routinematig gebeuren: big mag niet ouder dan zeven dagen zijn, de tanden moeten glad en intact blijven, er moet sprake zijn van kwetsuren bij zeugen of bij andere varkens, en getroffen maatregelen helpen niet.	Zover mij bekend vijlen de meeste zeugenhouders niet meer.	
Overig ongerief	Klauw-pootproblemen, suboptimaal vloeroppervlak voor klauwen/poten (roostervloeren, dichte vloeren)	Hygiëne			Vloeren zijn ontworpen in eerste instantie om een goede hygiëne te bewerkstelligen.	Vught group EU legislative frame: inzet op deels dichte vloer voor gespeende biggen (nog niet verplicht)		

Categorie	Benadeling	Doel 1	Doel 2	Doel 3	Toelichting op doel	Lopend beleid om benadeling op te heffen	Duiding beleid + wat kunnen we nog meer doen?	Vragen
Beperking natuurlijk of essentieel gedrag	Beperkt oppervlak en niet aan de behoefte van een kip aangepaste huisvesting (koolhuisvesting) [[Dierenwelz]n graag aanvullen wat de benadelingen voor een kip zijn van koolhuisvesting]]	Kostenverlaging / omzetverhoging			Vught group EU legislative frame en M heeft toegezegd voorbereidingen te treffen om de koloniekooihuisvesting voor leghennen uit te faseren (motie)			
Beperking natuurlijk of essentieel gedrag	Binnenhuisvesting							
Beperking natuurlijk of essentieel gedrag	Gereguleerd dag- en nachtritme door sturing met licht	Diergedrag sturen			Stimuleren leggen van eieren, sturen voeropnamen, pikgedrag beïnvloeden	Bestaande wetgeving lichtregime		Toevoegen waarom dit een benadeling is. Bestaande wetgeving is erop gericht de benadeling van een gereguleerd dag- en nachtritme op te heffen? Of de bestaande wetgeving laat dit juist toe?
Beperking natuurlijk of essentieel gedrag	Het niet kunnen zitten op een zitstok [[Leghennen hebben allemaal zitstokken, vleeskuikenouderdieren hebben verhoogde rustplaatsen, vleeskuikens hebben geen zitstokken]]	Kostenverlaging / omzetverhoging	Gemak / arbeid besparen		Huisvesting niet aangepast aan het dier maar aan praktische/economische(?) overwegingen; zonder zitstokken passen er meer dieren in de stal(?)	Onderzoek naar juiste zitplaatsen voor vleeskuikenouderdieren	Aanbrengen verhogingen vleeskuikens (als blijkt dat dat toegevoegde waarde heeft, EFSA?)	
Beperking natuurlijk of essentieel gedrag	Gebrek aan hokverrijking							
Beperking natuurlijk of essentieel gedrag	Beperking oppervlakte en leefruimte in de hoogte t.g.v. economische factor	Kostenverlaging / omzetverhoging			Beperking oppervlakte en leefruimte in de hoogte t.g.v. economische factor			
Beperking natuurlijk of essentieel gedrag	Het niet kunnen verschuilen tegen predatoren bij een buitenuitloop	Gemak / arbeid besparen			Schuilplekken zijn vaak niet praktisch betreffende het onderhoud van een uitloop, zorgt voor ophoping van dieren op een kleinere oppervlakte			
Beperking natuurlijk of essentieel gedrag	Geen mogelijkheid om beschut een ei te leggen in leg-/nestkasten [[?? bij mijn weten hebben alle leghennen beschikking over nestplaats]]							
Fysieke Ingrepen	Teen van hanen verwijderen	Infectie/ziekte/letsel voorkomen			Andere dieren niet verwonden	Vught group paper en Stuurgroep ingrepen werken hieraan (geeft advies aan M)		
Fysieke ingrepen	Snavelbehandelingen	Infectie/ziekte/letsel voorkomen			Soortgenoten niet verwonden	Vught group EU legislative frame Stuurgroep ingrepen en regelgeving die daar al op is (slechts nog toegestaan bij kleine groep)		
Fysieke Ingrepen	Doden van leghaantjes	Niet hoeven veranderen	Kostenverlaging / omzetverhoging		Het houderijsysteem is niet ingericht om haantjes af te mesten, waardoor dit suboptimaal gebeurt, vaak gezondheidsproblemen oplevert en niet winstgevend is. Haantjes worden dus gedood met als doel geen aanpassingen aan het houderijsysteem te hoeven maken.	Opgenomen in verduurzamingsplan van de sector. Er worden stappen gezet. Nu 2 moties aangenomen waar we vanuit LNV (samen met sector en DB) mee aan de slag gaan	Wetgeving (wordt uitwerking moties)	
Overig ongerief	Hoge groeiselheid waardoor er sterfte, hartproblemen en pootproblemen ontstaan	Kostenverlaging / omzetverhoging			Genetisch aangepast aan doel van de houderij; maximalisatie van kg vlees/hoeveelheid tijd en voer (economische factor)			

Categorie	Benadeling	Doel 1	Doel 2	Doel 3	Toelichting op doel	Lopend beleid om benadeling op te heffen	Duiding beleid + wat kunnen we nog meer doen?	Vragen
Beperking natuurlijk of essentieel gedrag	Geen uitloop/geen beweiding (in biologische geitenhouderij verplicht)	Kostenverlaging / omzetverhoging	Gemak / arbeid besparen	Infectie/ziekte/letsel voorkomen	Uitloop: geen ruimte voor uitloop hoeven creëren, minder werk/geen onpraktisch werk hoeven verrichten Beweiding: minder werk hoeven verrichten, meer geiten op weinig grond kunnen houden, risico op maagdarmpwormen verkleinen, dieet makkelijker kunnen reguleren, blootstelling aan extreem weer (zon, regen) voorkomen			
Beperking natuurlijk of essentieel gedrag	Klimmen onvoldoende mogelijk	Kostenverlaging / omzetverhoging	Gemak / arbeid besparen		Kostenbesparing, onpraktische stalinrichting voorkomen	Klimmogelijkheden worden gestimuleerd vanuit de benchmark Duurzame Geitenzuivelketen (DGZK) van de sector		
Beperking natuurlijk of essentieel gedrag	Aparte huisvesting van volwassen melkgeiten en lammeren	Kostenverlaging / omzetverhoging	Infectie/ziekte/letsel voorkomen		Ter preventie van de overdracht van ziektes zoals CL, CAE en para-tbc via moeder, mogelijkheid van het melken van de geiten bestemd voor humane consumptie i.p.v. voor de lammeren			Waarom hebben de geiten deze ziektes? Zou het beleid als doel moeten hebben te zorgen dat deze infecties niet/minder voorkomen, en lammeren dus wel langer bij hun moeder kunnen blijven zonder risico op overdracht van ziekte? Wat zijn de nadelen voor gezondheid/ontwikkeling/welzijn van lammeren om vroeg bij hun moeder weggehaald te worden? (Stress, verminderde weerstand, ...?)
Fysieke ingrepen	Onthoornen of bijpunten van de horens (in biologische geitenhouderij is onthoornen niet toegestaan)	Infectie/ziekte/letsel voorkomen						
Fysieke ingrepen	Bekappen van klauwen [[Dit zie ik niet als ingreep. Het is onderhoud van het dier om aandoeningen te voorkomen. Mensen knippen ook hun nagels als ze langer worden.]]	Infectie/ziekte/letsel voorkomen			Voorkomen van klauwproblemen en kreupelheid door hoorngroei. Hoort bij verzorging van de dieren.		Heel veel ruwe oppervlaktes in de stal zodat ze hun klauwen zelf afslijten, maar zal nog steeds wel nodig zijn denk ik.	
Overig ongerief	Roostervloeren [[Komen niet of nauwelijks voor.]]	Emissies beperken				"Bij nieuwbouw of uitbreiding voor melkgeiten worden geen stallen met roostervloer meer gebouwd/ingericht." (artikel 3.2.4 KwaliGeit). In het kader van onderzoek naar beperking van emissie wordt wel meer gekeken naar roostervloeren ter scheiding van mest en urine.		
Overig ongerief	Melken Het optreden van uierinfecties door hoge belasting van de uier. [[Om eerlijk te zijn vind ik dit nogal ver gaan en gaat dit over uitzonderingen. Duurmelken is een managementsysteem van de geitenmelkerij. Elke vorm van melken kan goed of slecht gemanaged worden. Ik zou deze gelijk formuleren aan de melkveehouderij (koeien). Bij geiten kunnen uiers wel diep gaan hangen, maar dat is aan de houder om dit te managen op genetisch aanleg, duurzaamheid van de uiers en tijdige afvoer e.d.]]	Productie mogelijk maken	Infectie/ziekte/letsel voorkomen		Zuivelproductie, minder kans op gezondheidsklachten door dracht en aflammeren, minder lammeren nodig (en dus kleiner overschot aan bokjes			Wat is de incidentie van uierinfecties in de geitenhouderij?

Categorie	Benadeling	Doel 1	Doel 2	Doel 3	Toelichting op doel	Lopend beleid om benadeling op te heffen	Duiding beleid + wat kunnen we nog meer doen?	Vragen
Beperking natuurlijk of essentieel gedrag	Beperkt oppervlak en niet aan de behoefte van een konijn aangepaste huisvesting (kooihuisvesting)	Kostenverlaging / omzetverhoging			Economische doelen: veel en gemakkelijk konijnen kunnen houden op beperkte oppervlakte t.b.v. omzetverhoging	Vught group EU legislative frame, plan van aanpak huisvesting (vanuit sector) en PPS zorg voor jonge konijnen en jonge konijnenhouders	BLK (parkhuisvesting) konijnen	
Beperking natuurlijk of essentieel gedrag	Solitaire huisvesting							
	[[Tegenwoordig ook groepshuisvesing. Dierenwelzijn aanvullen]]							
Beperking natuurlijk of essentieel gedrag	Niet kunnen graven							
	[[Beter keer doorpraten over wat onder graven/springen/huppelen wordt verstaan met team dierenwelzijn en diergezondheid?]]							
Overig ongerief	Voetzoollaesies (door vochtigheid of beschadiging door roostervloer)	Hygiëne			Roosters worden gebruikt zodat de mest erdoorheen kan t.b.v. de hygiëne	Matjes. Deels wettelijk, in Vught group paper en sector is zelf bezig met PvA waarin matjes verplicht worden voor alle leeftijdsgroepen		

Categorie	Benadeling	Doel 1	Doel 2	Doel 3	Toelichting op doel	Lopend beleid om benadeling op te heffen	Duiding beleid + wat kunnen we nog meer doen?	Vragen
Beperking natuurlijk of essentieel gedrag	Geen poetswater	Kostenverlaging / omzetverhoging	Infectie/ziekte/letsel voorkomen			Overleg met sector voor PvA	Beleidsregel (bezien wordt of poetswater ook wordt meegenomen in EU-traject)	
Beperking natuurlijk of essentieel gedrag	Grondhuisvesting [[?? ken ik niet als beperking... zie ongeriefanalyse WUR]]							
Beperking natuurlijk of essentieel gedrag	Niet kunnen zwemmen [[Ongeriefrapport is daar niet duidelijk over...poetsen wel maar zwemmen is ander verhaal]]							

Categorie	Benadeling	Doel 1	Doel 2	Doel 3	Toelichting op doel	Lopend beleid om benadeling op te heffen	Duiding beleid + wat kunnen we nog meer doen?	Vragen
Beperking natuurlijk of essentieel gedrag	Niet kunnen grazen bij ontbreken weidegang [[Ik moet zeggen dat ik nog nooit op een schapenhouderij ben geweest zonder weidegang. Deze verwijderen]]							
Beperking natuurlijk of essentieel gedrag	Individueel houden van drachtige ooien in kraamhokjes gedurende de laatste periode van de dracht [[Dit is zeer tijdelijk en zal een veehouder ook niet te lang doen vanwege de hygiëne waarin de lammeren later verblijven met de ooi. Ik zie dit niet als benadeling. Deze verwijderen]]	Infectie/ziekte/letsel voorkomen			I.v.m. goede moeder/lam-binding, rust bij lammeren en goede biestverstrekking Veehouder kan ooien goed in de gaten houden wat betreft voeropname, gezondheid en vorderen van de geboorte.			
Fysieke ingrepen	Bekappen van de klauwen	Infectie/ziekte/letsel voorkomen			Voorkomen van klauwproblemen en kreupelheid door hoorn groei			
Overig ongerief	Scheren [[Nodig! Geeft juist dierenwelzijnsissues als je het niet doet. Wordt vaak gedaan met een aanleiding zoals opstallen in de winter wanneer de dieren een dikke vacht hebben en afluimen. Niet alle schapen worden jaarlijks geschoren, maar het zorgt mi voor een beter dierwelzijn. De handeling kan uiteraard stressvol zijn.]]	Infectie/ziekte/letsel voorkomen	Hygiëne		Warmte kwijt kunnen, hygiëne bij opstallen en geboorte van lammeren			

Categorie	Benadeling	Doel 1	Doel 2	Doel 3	Toelichting op doel	Lopend beleid om benadeling op te heffen	Duiding beleid + wat kunnen we nog meer doen?	Vragen
Overig ongerief	Stress en letsel bij het verzamelen, selecteren en hergroeperen	Kostenverlaging / omzetverhoging	Niet hoeven veranderen		Marktmacht van transporteurs in stand houden. Het systeem niet hoeven aanpassen (conservatisme). (Het is heel goed mogelijk om vraag en aanbod digitaal op elkaar af te stemmen. Bedrijven die dit willen, worden tegengewerkt door de transporteurs.)			
Overig ongerief	Gebruik van drijfmiddelen	Kostenverlaging / omzetverhoging	Gemak / arbeid besparen		Sneller kunnen laden, geen tijd willen steken in opleiden personeel			
Overig ongerief	Transporteren van de dieren dicht op elkaar zorgt voor stress en letsel							
Overig ongerief	Transporten over lange afstand (pluimvee, runderen, kalveren, varkens)	Kostenverlaging / omzetverhoging			Maximaal aantal dieren voor laagst mogelijke prijs			
Overig ongerief	Te lage stahoogte in veewagen	Kostenverlaging / omzetverhoging			Kosten: zo passen meer dieren in de veewagen			
Overig ongerief	Niet kunnen eten of drinken bij transport	Kostenverlaging / omzetverhoging			Kostenbesparing, tijdswinst			

Categorie	Benadeling	Doel 1	Doel 2	Doel 3	Toelichting op doel	Lopend beleid om benadeling op te heffen	Duiding beleid + wat kunnen we nog meer doen?	Vragen
Beperking natuurlijk of essentieel gedrag	Kleine leefruimte (kennel, terrarium, kooi, bench)	Ruimtebesparing	Ontsnappen voorkomen		Zo neemt het dier zo weinig mogelijk ruimte in beslag. Kans op ontsnappen verkleinen.	Voorlichting wordt gesubsidieerd.		
Beperking natuurlijk of essentieel gedrag	Alleen binnenhuisvesting	Ruimtebesparing	Ontsnappen voorkomen					
Beperking natuurlijk of essentieel gedrag	Aanbinden	Ontsnappen voorkomen			Kans op ontsnappen verkleinen, zonder voor een omheining te hoeven zorgen.			
Beperking natuurlijk of essentieel gedrag	Permanente solitaire huisvesting							
Beperking natuurlijk of essentieel gedrag	Fokprogramma's en geboortebeperkingen							
Beperking natuurlijk of essentieel gedrag	Geen schuilmogelijkheid							
Beperking natuurlijk of essentieel gedrag	Aanlijnen / halsband	Ontsnappen voorkomen			Kans op ontsnappen voorkomen. Aanlijnen is verplicht in woonwijken.			
Beperking natuurlijk of essentieel gedrag	Onvoldoende afleidingsmateriaal							
Beperking natuurlijk of essentieel gedrag	Steriele omgeving - hondenkennel	Hygiëne	Gemak / arbeid besparen		Makkelijker schoon te houden.			
Beperking natuurlijk of essentieel gedrag	Te kleine eenzame leefruimte voor vogels - uit verveling ontstaat kaalplukken	Ruimtebesparing	Gemak / arbeid besparen					
Beperking natuurlijk of essentieel gedrag	Roofvogels hebben in de kooien te weinig ruimte om te vliegen	Ruimtebesparing	Gemak / arbeid besparen					
Beperking natuurlijk of essentieel gedrag	Paarden worden vaak te klein gehuisvest	Ruimtebesparing	Gemak / arbeid besparen					
Fysieke ingrepen	Vleugels kortwieken	Ontsnappen voorkomen						
Fysieke ingrepen	Castratie/sterilisatie	Diergedrag sturen			Ongewenste voortplanting voorkomen			
Overig ongerief	'Verkeerde' manier van houden: voeding, klimatologische omstandigheden, te weinig rust en comfort							

Beschermen tegen predatoren
Diergedrag sturen
Emissies beperken
Gemak / arbeid besparen
Groei beperken
Hygiëne
Identificatie
Infectie/ziekte/letsel voorkomen
Kostenverlaging / omzetverhoging
Niet hoeven veranderen
Ontsnappen voorkomen
Productie mogelijk maken
Ruimtebesparing
Voldoen aan EU-verplichtingen

Beperking natuurlijk of essentieel gedrag
Fysieke ingrepen
Overig ongerief

From: 5.1.2.e | Nederlandse Vereniging van Dierentuinen" <5.1.2.e@nvddierentuinen.nl>
Sent: Wed, 12 Jan 2022 14:06:20 +0100
To: "5.1.2.e" <5.1.2.e@minlnv.nl>
Subject: RE: amendement Wet Dieren 2.1 vs Nederlandse Vereniging van Dierentuinen

Beste 5.1.2.e

Hartelijke dank voor jouw nadere toelichting. Hopelijk binnenkort meer duidelijkheid zodat er ook zicht komt of het aangenomen amendement daadwerkelijk in de huidige vorm verder gaat of dat we een andere route opgaan.

Ik hoor graag van jou.

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e

5.1.2.e

Nederlandse Vereniging van Dierentuinen

NEDERLANDSE VERENIGING VAN
Dierentuinen

Website: www.nvddierentuinen.nl

LinkedIn: <https://www.linkedin.com/company/nederlandse-vereniging-van-dierentuinen>

Tel.: 5.1.2.e

Mobiel: 5.1.2.e

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>

Verzonden: donderdag 30 december 2021 20:00

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@nvddierentuinen.nl>

Onderwerp: RE: amendement Wet Dieren 2.1 vs Nederlandse Vereniging van Dierentuinen

Beste 5.1.2.e

Dank voor je bericht en je nadere vragen. Wij kunnen ons voorstellen dat er nog onrust heerst bij de leden. Op dit moment hebben wij de indruk dat onderstaande passage in het coalitieakkoord de nieuwe lijn wordt:

In navolging van het advies van de Raad voor Dieraangelegenheden (2020) nemen we in overleg met boeren, marktpartijen, maatschappelijke organisaties en andere 'stakeholders' het initiatief tot een convenant over de ontwikkeling naar een dierwaardige veehouderij. Daarin maken we tevens afspraken over tijdshorizon, instrumentarium en financiële ondersteuning. Dit convenant vormt de basis van wetgeving die de komende kabinetsperiode in werking treedt voor een dierwaardige veehouderij in balans met de volksgezondheid.

Wij weten nog niet zeker wat dit betekent voor het amendement. De komende weken brengen we als LNV nader in kaart wat de voornemens in het akkoord behelzen en hoe die een vervolg krijgen. We houden je op de hoogte!

Met groeten.

5.1.2.e

5.1.2.e

.....
Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag | B-noord 4

M 5.1.2.e

5.1.2.e @minInv.nl

www.rijksoverheid.nl/Inv

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@nvddierentuinen.nl>

Verzonden: donderdag 16 december 2021 11:28

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@minInv.nl>

Onderwerp: amendement Wet Dieren 2.1 vs Nederlandse Vereniging van Dierentuinen

Beste 5.1.2.e

De afgelopen sessie hebben we het gehad over de kabinetsformatie en coalitieakkoord dat er aan zat te komen. Ik heb het uiteraard gelezen en er is niets vermeld over de Wet Dieren. Kan jij aangeven hoe we nu verder moeten of kunnen gaan met dit dossier? Zoals je zult begrijpen is er nog steeds veel onrust bij onze leden hierover, dus jouw input is meer dan welkom.

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e

5.1.2.e

Nederlandse Vereniging van Dierentuinen

NEDERLANDSE VERENIGING VAN

Dierentuinen

Website: www.nvddierentuinen.nl

LinkedIn: <https://www.linkedin.com/company/nederlandse-vereniging-van-dierentuinen>

Tel.: 5.1.2.e

Mobiel: 5.1.2.e

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@minInv.nl>

Verzonden: donderdag 14 oktober 2021 15:49

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@nvddierentuinen.nl>

CC: 5.1.2.e <5.1.2.e@minInv.nl>

Onderwerp: RE: tekst amendement Wet Dieren 2.1 - input vanuit NVD

Reeds beoordeeld

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

Reeds beoordeeld

5.1.2.e

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@nvddierentuinen.nl>

Verzonden: donderdag 14 oktober 2021 14:56

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlv.nl>

CC: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlv.nl>

Onderwerp: RE: tekst amendement Wet Dieren 2.1 - input vanuit NVD

Reeds beoordeeld

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e

Verzonden: maandag 13 september 2021 15:00

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlv.nl>

Onderwerp: RE: tekst amendement - input vanuit NVD

Reeds beoordeeld

5.12e

5.12e

5.12e

5.12e

5.12e

5.12e

Reeds beoordeeld

5.1.2.e

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlv.nl>

Verzonden: dinsdag 7 september 2021 16:25

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@nvddierentuinen.nl>

Onderwerp: tekst amendement

Reeds beoordeeld

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

TER INFORMATIE

Aan de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

Directoraat-generaal Agro
Directie Dierlijke Agroketens en
Dierenwelzijn

Auteur
5.1.2.e
T 5.1.2.e
5.1.2.e @minlnv.nl

Datum
13 januari 2022

Kenmerk
DGA-DAD / 22015362

Kopie aan

Bijlage(n)
1

nota

Verdiepingsgesprek Dierenwelzijn & Transitie
Proefdiervrije Innovatie (TPI)

Parafenroute

5.1.2.e	DAD, 5.1.2.e	DAD, 5.1.2.e
5.1.2.e	5.1.2.e	5.1.2.e

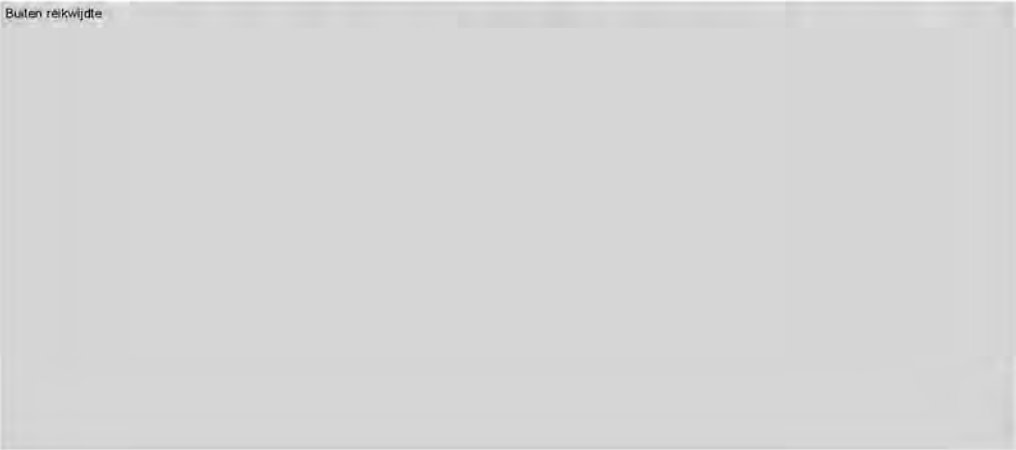
BPZ

Aanleiding

Donderdag 20 januari heeft u een verdiepingssessie over Dierenwelzijn en Transitie Proefdiervrije Innovatie (TPI) door directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn (DAD). Aanwezig zijn: 5.1.2.e (5.1.2.e), 5.1.2.e (5.1.2.e DAD), 5.1.2.e (5.1.2.e Dierenwelzijn), 5.1.2.e (5.1.2.e (allen 5.1.2.e) en 5.1.2.e 5.1.2.e en 5.1.2.e (dierwaardige veehouderij).

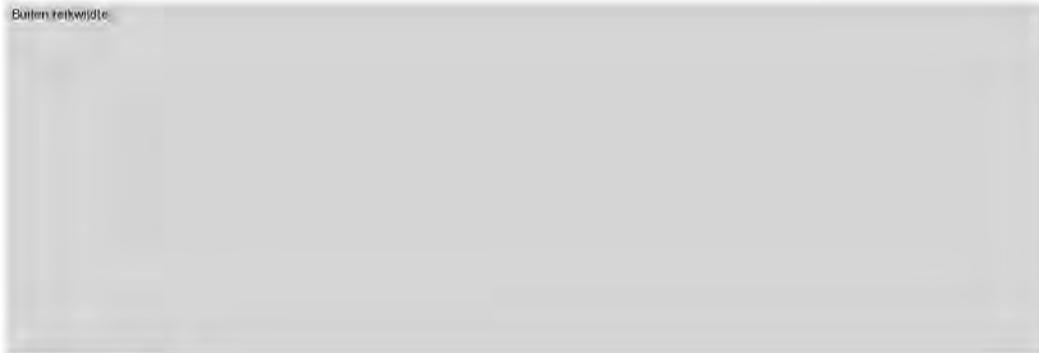
Advies

U kunt kennis nemen van de nota en de bijgevoegde PowerPoint presentatie.

Ontvangen BPZ

Buiten reikwijdte

Kenmerk

DGA-DAD / 22015362

Toelichting

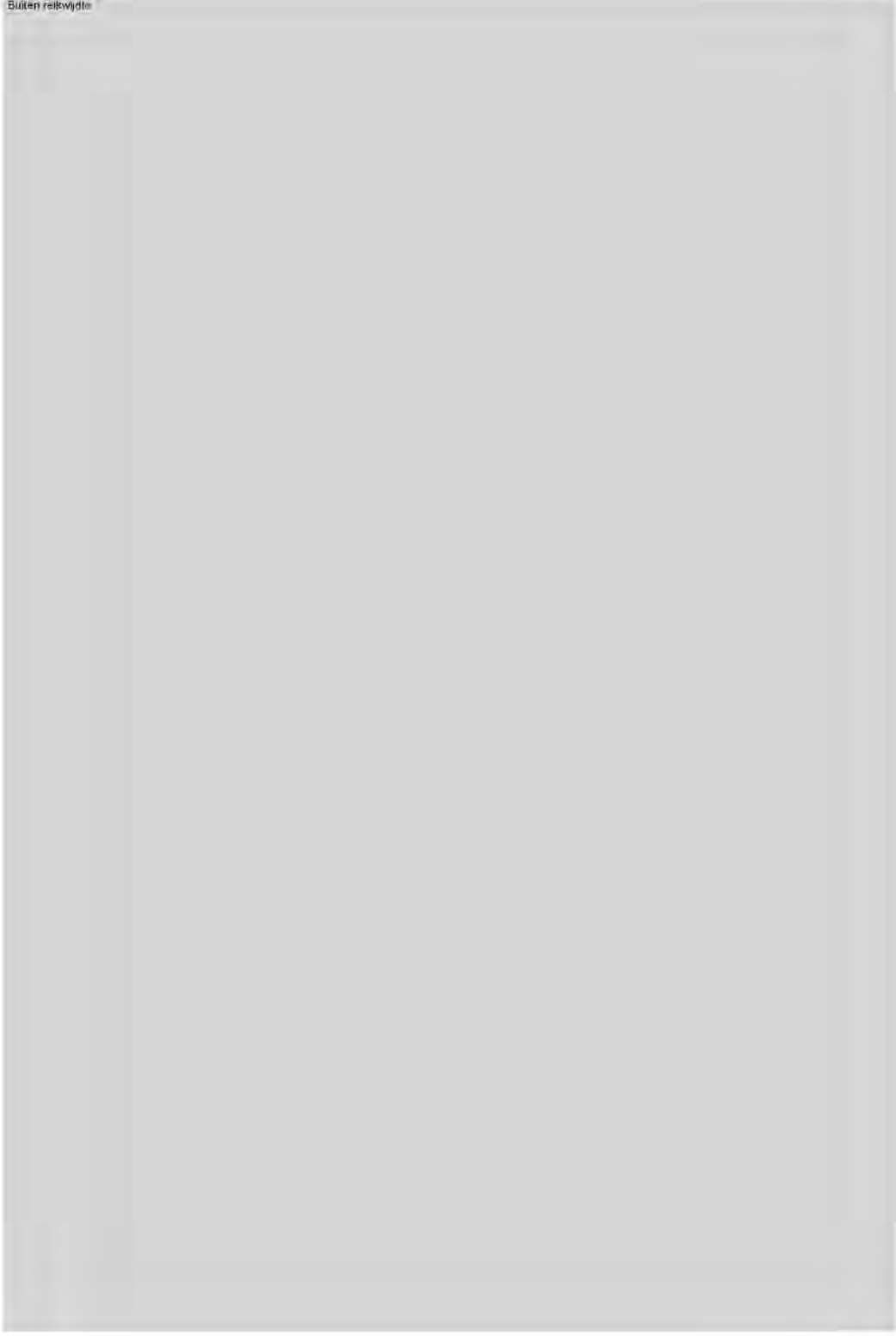
Buiten reikwijdte

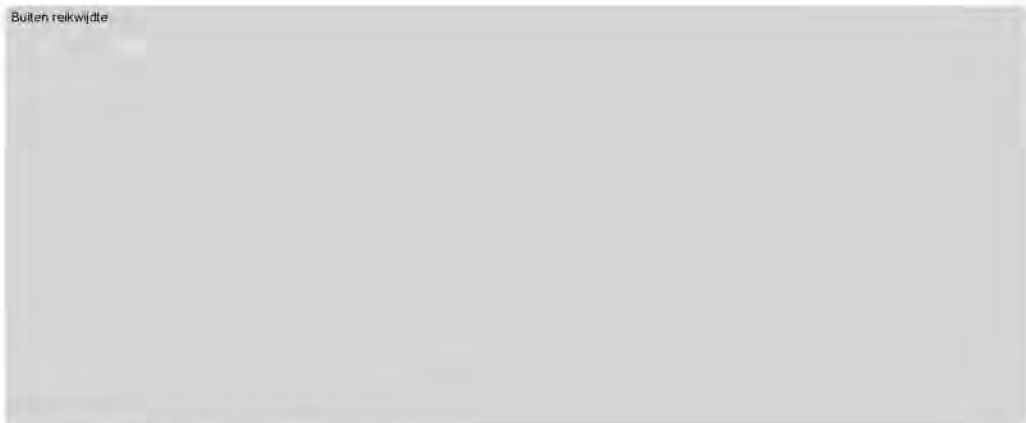
Directoraat-generaal Agro
Directie Dierlijke Agroketens en
Dierenwelzijn

Kenmerk
DGA-DAD / 22015362

Buiten reikwijdte

Buiten reikwijdte

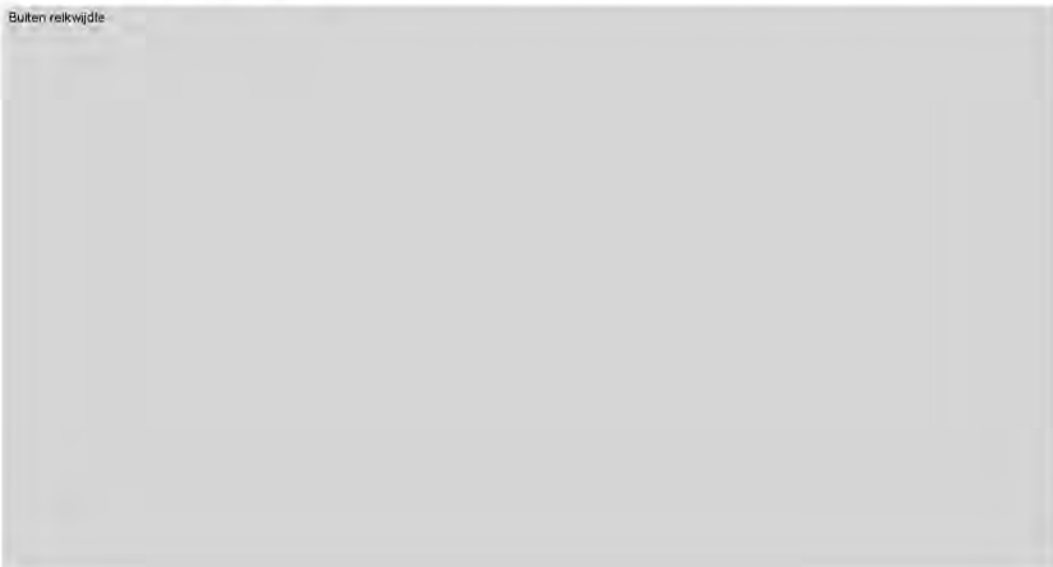

Dierwaardige veehouderij

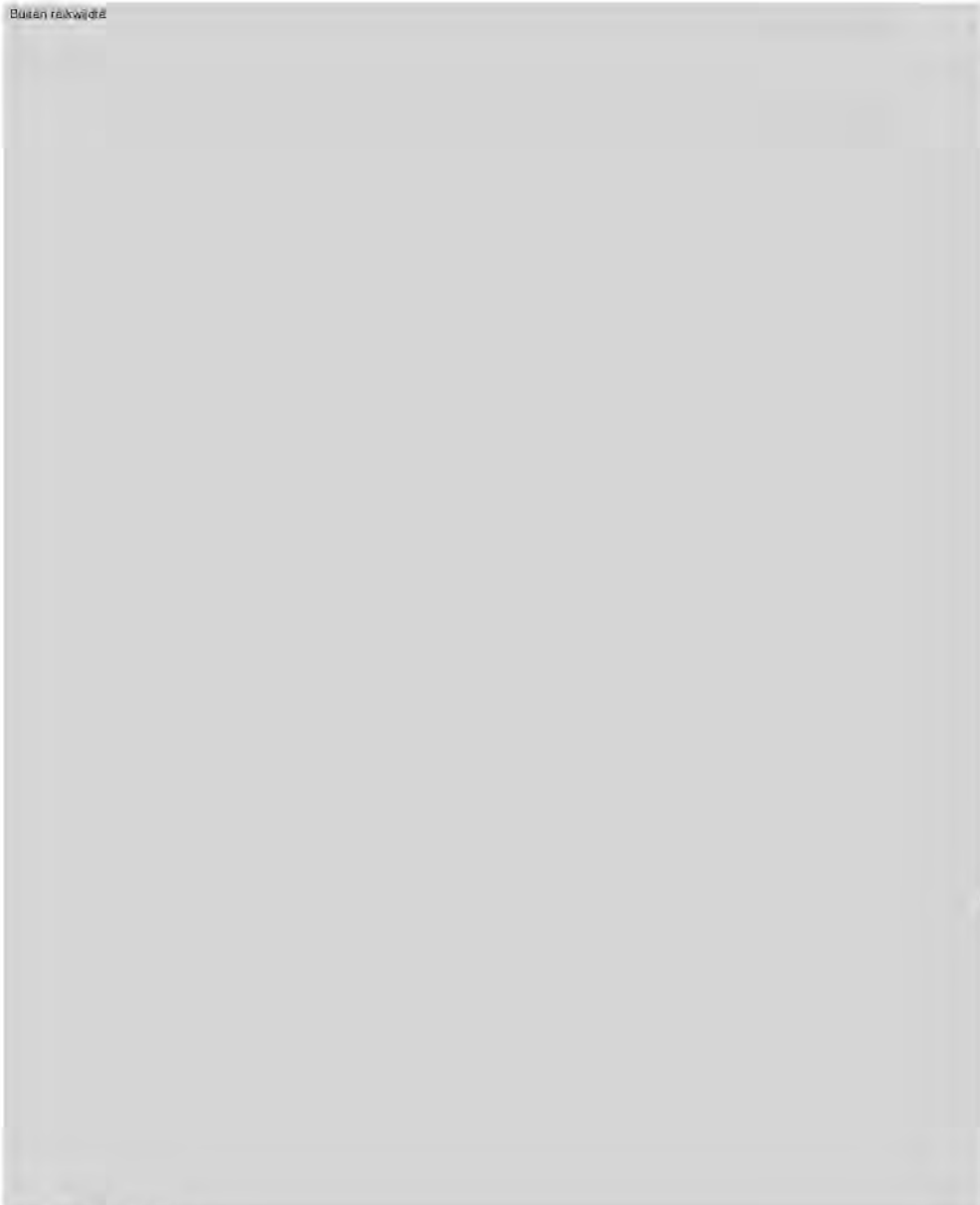
Amendement

- De toegenomen maatschappelijke en politieke aandacht voor de behoeften van het dier en voor elementen in de bestaande veehouderij die daarmee op gespannen voet staan, heeft medio 2021 mede geleid tot aannemen door de Tweede Kamer van een rigoureuus amendement van de PvdD. Aan het bestaande wetsartikel over mishandeling van dieren waarin staat dat het niet is toegestaan om zonder redelijk doel de gezondheid of het welzijn van een dier te benadelen, is met het amendement toegevoegd: huisvesting of het houden van het dier in een houderijsysteem is geen redelijk doel.
- De analyses van dit amendement maken duidelijk dat deze wetswijziging niet uitvoerbaar is, dat het vanwege de ruime formulering vooral zorgt voor onduidelijk en rechtsonzekerheid bij houders van dieren en dat het allerminst zeker is dat het dierenwelzijn erbij gebaat is. Deze analyses zijn bij de formatiegesprekken betrokken en moeten nog gedeeld worden met de Tweede Kamer.

Buiten reikwijdte

Buiten reikwijdte

Als eerste nodig

☐ Buiten reikwijdte

- ☐ Het amendement is ingebracht in een wetgevingsoverleg over de diergezondheidswetgeving (AHR); de inwerkingtreding hiervan ligt nu stil in afwachting van besluit over het amendement. Hier moet over worden beslist.

Kenmerk

DGA-DAD / 22015362

○ Buiten reikwijdte

- U ontvangt op korte termijn een nota over de analyses van het amendement en een voorstel voor de aanpak dierwaardige veehouderij. Voorstel is om hierover een gesprek met u in te plannen.

Buiten reikwijdte

From: "5.1.2.e" <5.1.2.e@minezk.nl>
Sent: Thu, 27 Jan 2022 16:20:34 +0100
To: "5.1.2.e" <5.1.2.e@minezk.nl>; "5.1.2.e" <5.1.2.e@minezk.nl>; "5.1.2.e" <5.1.2.e@minezk.nl>
Subject: RE: Ter check - passage planningsbrief dierwaardige veehouderij en inwerkingtreding AHR

Ha 5.1.2.e
 Inderdaad mooi. Mijn voorkeur gaat ook uit naar de aanvulling die je doet. Doel je met "op korte termijn" op het aangekondigde plan van aanpak of een kortere termijn?

Groet,

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>

Verzonden: donderdag 27 januari 2022 16:06

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>; 5.1.2.e

5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>

Onderwerp: RE: Ter check - passage planningsbrief dierwaardige veehouderij en inwerkingtreding AHR

Ook heel mooi

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>

Verzonden: donderdag 27 januari 2022 16:02

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>; 5.1.2.e

5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>

Onderwerp: RE: Ter check - passage planningsbrief dierwaardige veehouderij en inwerkingtreding AHR

Hoi 5.1.2.e

Ik begrijp goed wat je bedoelt. Hoewel ik zelf al tijdje overtuigd ben van de onhaalbaarheid van dit amendement en ook de idee dat menig kamerlid zich hier in verslikt heeft, is dit natuurlijk niet formeel met de Kamer gedeeld en besproken. Dan komt zo'n koude mededeling in een planningsbrief wel wat plots over.

Alternatief is om er hier nu niets over te zeggen, behalve dan evt. dat op korte termijn ook Kamer nader zal worden geïnformeerd hoe dit zich verhoudt tot het amendement en de in dat kader opgestelde analyses. Dan kunnen we het hele verhaal houden over de mogelijke impact, juridische onhoudbaarheid etc.

Voordeel is dat we dan alle nuances en mitsen en maren mee kunnen geven. Nadeel is dat iwt dan mogelijk wel weer wat langer op zich laat wachten en je op voorhand een echt politieke discussie hierover uit lokt.

Een andere optie is om de tekst dan toch nog wat aan te vullen:

De wet van 26 mei 2021 tot wijziging van de Wet dieren in verband met de uitvoering van de herziene Europese diergezondheidswetgeving (Stb. 2021, 256) bevat een wijziging van artikel 2.1 van de Wet dieren, dat bij amendement van het lid Vestering (PvdD) (Kamerstukken II 2020/21, 35398, nr. 9) in het betreffende wetsvoorstel was opgenomen. Die wijziging voorziet in de uitsluiting van het "kunnen houden van dieren in een bepaald houderijsysteem of een bepaalde wijze van huisvesting" als redelijk doel waarbij geen sprake is van dierenmishandeling. De wet van 26 mei 2021 is tot dusverre nog niet in werking getreden, in afwachting van de analyse van de inhoud en impact van laatstgenoemde bepaling. **Omdat de strekking van de wijziging van artikel 2.1 van de Wet dieren en het bovengenoemde convenant en wetgevingstraject aan elkaar raken, zal bij de voorbereiding van het convenant en de voorgenomen wetgeving worden gezien hoe die bepaling zich daartoe verhoudt. Ik zal uw Kamer hier over en over de genoemde analyses op korte termijn nader informeren.** In afwachting van de uitkomsten van het bovengenoemde convenant en het genoemde wetgevingstraject **hiervan** zal de aangehaalde wijziging van artikel 2.1 van de Wet dieren voorsnog niet in werking treden. De overige bepalingen van de wet van 26 mei 2021 zullen nu wel in werking treden, **zodat daarmee uitvoering wordt gegeven aan de Europese diergezondheidswetgeving.** Het koninklijk besluit over de inwerkingtreding hiervan zal op korte termijn in procedure worden gebracht.

Wat vinden jullie?

Groet

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>

Verzonden: donderdag 27 januari 2022 15:50

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>; 5.1.2.e

< 5.1.2.e @minezk.nl>

Onderwerp: RE: Ter check - passage planningsbrief dierwaardige veehouderij en inwerkingtreding AHR

Dag 5.1.2.e

Eens met jouw tekstsuggestie in de tekst (ik struikelde daar ook) en met het zetten van een vraagteken bij "maximaal", dat woord (mt-jargon?) schept onduidelijkheid en kan m.i. gemakkelijk worden gemist.

We spraken er zonet al even over. In de brief blijf ik het meest haken bij de bondige passage waarin wordt medegedeeld dat de wijziging van artikel 2.1 Wet dieren niet in werking zal treden omdat dit m.i. weinig recht doet aan de status van die wijziging. 5.1.2.e ' suggestie is veel duidelijker dan de brief, maar ik wil in aanvulling daarop pleiten voor een duidelijker inhoudelijke rechtvaardiging om het desbetreffende artikel voorsnog niet in werking te laten treden. De wet is tenslotte aangenomen en de (vorige) MLNV heeft over de uitvoering ervan heel duidelijke uitspraken gedaan in het vragenuur medio vorig jaar. Daarom de suggestie om iets met de volgende strekking op te nemen: *Omdat de strekking van de wijziging van artikel 2.1 van de Wet dieren en het bovengenoemde convenant en wetgevingstraject aan elkaar raken*, zal de wijziging van artikel 2.1 van de Wet dieren in afwachting van de uitkomsten van dat convenant en wetgevingstraject voorsnog niet in werking treden.

Het "in afwachting van de uitkomsten" is daarbij wel de lange termijn (zeker afgezet tegen de beoogde inwerkingtredingsdatum van het gewijzigde artikel 2.1), zou het daarom niet wenselijk zijn om eerder meer inzicht te geven door bijvoorbeeld te melden dat bij de aangekondigde inventarisatie van de huidige wet- en regelgeving en het plan van aanpak ook nader wordt ingegaan hoe de beoogde strekking van het amendement een plaats krijgt in het traject naar een dierwaardige veehouderij? Dit ook tegen de achtergrond dat er eerder is toegezegd een juridische analyse over de uitvoering van het gewijzigde artikel 2.1 op te stellen.

In de nota aan M moet beleid wat mij betreft een duidelijke passage toevoegen over de politieke lading die deze mededeling kan hebben (het belang van het amendement voor de indiener ervan, dat het desbetreffende artikel ook al wet is (maar nog niet in werking getreden) en dat de voorganger van M duidelijk stelling heeft genomen over het uitvoeren van de wet). M zal ongetwijfeld bevraagd gaan worden door/namens de indiener van het amendement.

Groet,

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e < 5.1.2.e @minezk.nl>

Verzonden: donderdag 27 januari 2022 14:45

Aan: 5.1.2.e < 5.1.2.e @minezk.nl>; 5.1.2.e < 5.1.2.e @minezk.nl>; 5.1.2.e < 5.1.2.e @minezk.nl>

Onderwerp: RE: Ter check - passage planningsbrief dierwaardige veehouderij en inwerkingtreding AHR

Hoi

Zie mijn aanpassingen en opmerkingen bij de planningsbrief.

@ 5.1.2.e en 5.1.2.e willen jullie aanvullen?

@ 5.1.2.e akkoord met jouw tekst.

Ik zal 5.1.2.e nog even vragen naar de bijbehorende nota. Want in gesprek met m vorige week en lijn over iwt AHR, kwam naar voren dat hij ook graag de mitsen en maren van de keuze wil horen. Dus dat moet dan wel in deze nota. En het lijkt me verstandig dat we ook daar op mee lezen...

Groet

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e < 5.1.2.e @minezk.nl>

Verzonden: donderdag 27 januari 2022 13:51

Aan: 5.1.2.e < 5.1.2.e @minezk.nl>; 5.1.2.e < 5.1.2.e @minezk.nl>

Onderwerp: RE: Ter check - passage planningsbrief dierwaardige veehouderij en inwerkingtreding AHR

Ha 5.1.2.e en 5.1.2.e

Voorgesteld alternatief voor deze tekst:

De wijzigingen van de Wet dieren ter uitvoering van de herziene Europese diergezondheidsregelgeving, zoals aangenomen door uw Kamer in mei 2021, laat ik zo spoedig mogelijk in werking treden. Een uitzondering hierop is het door het lid Vestering (PvdD)

geamendeerde artikel 2.1 inzake de huisvesting van dieren (Kamerstuk 2020-2021 35398, nr.9). In afwachting van de uitkomsten van het bovengenoemde convenant en het genoemde wetgevingstraject, wordt een besluit over inwerkingtreding van dit artikel later genomen

De wet van 26 mei 2021 tot wijziging van de Wet dieren in verband met de uitvoering van de herziene Europese diergezondheidswetgeving (Stb. 2021, 256) bevat een wijziging van artikel 2.1 van de Wet dieren, dat bij amendement van het lid Vestering (PvdD) (Kamerstukken II 2020/21, 35398, nr. 9) in het betreffende wetsvoorstel was opgenomen. Die wijziging voorziet in de uitsluiting van het "kunnen houden van dieren in een bepaald houderijsysteem of een bepaalde wijze van huisvesting" als redelijk doel waarbij geen sprake is van dierenmishandeling. De wet van 26 mei 2021 is tot dusverre nog niet in werking getreden, in afwachting van de analyse van de inhoud en impact van laatstgenoemde bepaling. In afwachting van de uitkomsten van het bovengenoemde convenant en het genoemde wetgevingstraject zal de aangehaalde wijziging van artikel 2.1 van de Wet dieren voorsnog niet in werking treden. De overige bepalingen van de wet van 26 mei 2021 zullen nu wel in werking treden. Het koninklijk besluit over de inwerkingtreding hiervan zal op korte termijn in procedure worden gebracht.

Akkoord?

Gr

5.12.e

Van: 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>

Verzonden: donderdag 27 januari 2022 13:22

Aan: 5.12.e <5.12.e@minezk.nl>; 5.12.e
<5.12.e@minezk.nl>; 5.12.e <5.12.e@minezk.nl>; 5.12.e <5.12.e@minezk.nl>
CC: 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>; 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>

Onderwerp: Ter check - passage planningsbrief dierwaardige veehouderij en inwerkingtreding AHR

Urgentie: Hoog

Hoi 5.12.e 5.12.e

Voor eind volgende week staat gepland dat er een LNV-brede planningsbrief naar de TK gaat waarin op hoofdlijnen wordt aangegeven wat de uitdagingen en planning zijn van de opgaven uit het Coalitieakkoord.

Wij zijn in dat kader met het MT bezig een passage voor dierwaardige veehouderij te maken en willen daarin meteen de mededeling meenemen dat de herziene diergezondheidsregelgeving zo spoedig mogelijk in werking treedt, met uitzondering van het amendement huisvesting (zoals in het verdiepingsgesprek met MLNV is besloten). Zie een concept in de bijlage.

- Willen jullie het deel dierwaardige veehouderij checken, met de focus op wat erin is opgenomen over convenant en wetgeving?
- Willen jullie ook de bullit checken over de inwerkingtreding? Is het t.a.v. van die diergezondheidsregelgeving nog nodig daarover iets in de begeleidende nota bij de planningsbrief op te nemen vinden jullie?

De planningsbrief moet morgen bij BPZ liggen. Lukt het jullie om vandaag te reageren?

Groet, 5.12.e

Ps. @ 5.12.e ik zag jouw mail met het verzoek om een stuurgroep te plannen. Dat gaan we op korte termijn doen. Kom ik snel op terug.

5.12.e

5.12.e

.....
Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag | B-noord 4

Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

.....
M 5.12.e

From: "5.12.e" "
Sent: Thu, 3 Feb 2022 14:29:50 +0100
To: "5.12.e" "<5.12.e@minezk.nl>
Subject: Overleg zo met BPZ/5.12.e

Ha 5.12.e ter toelichting bij vergaderverzoek van 5.12.e 5.12.e van Staghouwer wil met ons overleggen over hoe de passage over inwerkingtreding in de planningsbrief zich verhoudt tot de toezegging in de formatie aan D66 op dit punt. Ze willen wat uitleg over het amendement en de inwerkingtreding.

Ik stuur hen ook nog wat kerninfo over het amendement toe ter info.

Tot zo, groet, 5.12.e

5.12.e

5.12.e

.....
Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag | B-noord 4
Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

.....
M 5.12.e
5.12.e [@minlnv.nl](mailto:5.12.e@minlnv.nl)
www.rijksoverheid.nl/lnv

From: "5.12.e" <5.12.e@minezk.nl>
Sent: Thu, 3 Feb 2022 16:53:27 +0100
To: "5.12.e" <5.12.e@minezk.nl>; "5.12.e" <5.12.e@minezk.nl>
Cc: "5.12.e" <5.12.e@minezk.nl>; "5.12.e" <5.12.e@minezk.nl>
Subject: RE: aangepaste tekst planningsbrief iwt AHR1 en verhouding amendement

Dag 5.12.e

Twee suggesties ter inkorting:

- Het door mij groen gemarkeerde zinsdeel kan worden vervangen voor "die aanpak"
- het door mij geel gemarkeerde zinsdeel kan m.i. weg om het korter te maken.

Om de onduidelijkheid waarover je spreekt weg te nemen kan de zin "Over de inwerkingtreding van die bepaling kan daarna een besluit volgen" stelliger worden geformuleerd: "volgt daarna een besluit" Dan is duidelijker dat en wanneer er een besluit wordt genomen over de inwerkingtreding.

Groet,

5.12.e

Van: 5.12.e <5.12.e@minezk.nl>
Verzonden: donderdag 3 februari 2022 16:32
Aan: 5.12.e <5.12.e@minezk.nl>
CC: 5.12.e <5.12.e@minezk.nl>; 5.12.e <5.12.e@minezk.nl>; 5.12.e <5.12.e@minezk.nl>
Onderwerp: RE: aangepaste tekst planningsbrief iwt AHR1 en verhouding amendement

Ha 5.12.e

Puik tekst, zie suggestie aan het slot in vet.

Gr

5.12.e

Van: 5.12.e <5.12.e@minezk.nl>
Verzonden: donderdag 3 februari 2022 16:13
Aan: 5.12.e <5.12.e@minezk.nl>; 5.12.e <5.12.e@minezk.nl>; 5.12.e <5.12.e@minezk.nl>
Onderwerp: aangepaste tekst planningsbrief iwt AHR1 en verhouding amendement

Hoi beide

Net werd ik getrokken bij een overleg met 5.12.e van MLNV (5.12.e) over de tekst in de planningsbrief. Naar aanleiding daarvan moet de tekst in de planningsbrief wat ingekort worden. Ook bleek dat er wat onduidelijkheid was of, als de rest van AHR1 in werking treedt, daarmee niet ook besluit over amendement wordt genomen.

Zie hieronder voorstel voor aangepaste tekst. Het moet eigenlijk korter, maar het lukt me niet goed om én verhouding amendement en wetsvoorstel én uitgestelde iwt én wel iwt rest nog verder te comprimeren. Alle tips zijn welkom. Graag op zo'n kort mogelijke termijn. Uiterlijk Morgenochtend moet er nieuwe tekst aan PA worden voorgelegd.

Het convenant en de voorgenen wetgeving aangaande dierwaardige veehouderij raakt aan dezelfde vraagstukken als die ten grondslag liggen aan de wijziging van artikel 2.1 van de Wet dieren, dat naar aanleiding van een amendement van het lid Vestering (PvdD) (Kamerstuk 35398, nr. 9) in de wet van 26 mei 2021 tot wijziging van de Wet dieren in verband met de uitvoering van de herziene Europese diergezondheidswetgeving (Stb. 2021, 256) is opgenomen. In de genoemde brief aan uw Kamer in het tweede kwartaal over de aanpak richting een dierwaardige veehouderij, wordt uw Kamer nader geïnformeerd over de analyses van het amendement en hoe die bepaling zich verhoudt tot het convenant en de voorgenen wetgeving. Over de inwerkingtreding van die bepaling kan daarna een besluit volgen en waar nodig een koninklijk besluit tot inwerkingtreding in procedure worden gebracht.

Ten aanzien van de overige bepalingen van de wet van 26 mei 2021 zal op korte termijn het koninklijk besluit tot inwerkingtreding in procedure worden gebracht, **onder meer om uitvoering te geven aan de Europese diergezondheidswetgeving.**

Wat vinden jullie?

5.1.2.e

5.1.2.e

.....
Directie Wetgeving en Juridische Zaken
Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag
Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

.....
T 5.1.2.e

5.1.2.e @minezk.nl

From: "5.12.e" <5.12.e@minlnv.nl>
Sent: Thu, 3 Feb 2022 18:23:24 +0100
To: "5.12.e" <5.12.e@minlnv.nl>; "5.12.e" <5.12.e@minlnv.nl>
Cc: "5.12.e" <5.12.e@minlnv.nl>
Subject: voor akkoord: aanpassing tekst planningsbrief dierwaardige veehouderij
Attachments: 2022-02-01 Tekst planningsbrief Dierwaardige Veehouderij na BR.docx
Importance: High

Hoi 5.12.e 5.12.e

Ik heb samen met 5.12.e (WJZ) vandaag een overleg gehad met BPZ en 5.12.e van Staghouwer over de passage dierwaardige veehouderij in de planningsbrief. Zij hadden wat nadere vragen ter uitleg, wilde wat extra inzicht hoe het deel over de inwerkingtreding van het amendement zich verhoudt tot de wensen van de coalitiepartners en wilde het stuk iets inkorten. Daarnaast wilden ze graag een zin toevoegen waarin expliciet staat dat over het amendement nog een afzonderlijke inwerkingtreedingsbesluit kan worden genomen.

Samen met 5.12.e hebben we een concept aanpassing gemaakt. Zie onder en in de bijlage (met wijzigingen bijgehouden).

Zijn jullie hiermee akkoord?

De tekst moet **vrijdagochtend** weer die kant op. Ik begreep dat de planningsbrief in z'n geheel weer bij de BR ligt en dat die in het weekend opnieuw meegaat in de tas van M.

TEKST

Convenant en wetgeving dierwaardige veehouderij

De afgelopen 25 jaar hebben er merkbare verbeteringen ten behoeve van dierenwelzijn in de veehouderij plaatsgevonden. Tegelijkertijd liggen er nog grote opgaven op het gebied van dierenwelzijn en diergezondheid. De RDA-zienswijze 'Dierwaardige veehouderij' schetst volgens welke leidende principes de ontwikkeling kan worden vormgegeven naar een veehouderij waarin positief welzijn voor dieren het uitgangspunt is. De [ongerief-analyses](#) van de WUR bieden aanknopingspunten voor welke volgende stappen gezet kunnen worden in de ontwikkeling naar een dierwaardige veehouderij. Over die ontwikkeling zal de minister van LNV in een convenant afspraken maken met stakeholders en zal er wetgeving opgesteld worden om elementen van een dierwaardige veehouderij te borgen. In deze aanpak wordt dierwaardigheid integraal betrokken bij de andere landbouwopgaven.

In de eerste helft van 2022 starten wij met de voorbereidingen voor het convenant. Dit doen we graag samen met stakeholders. Ook toezichthouders zullen daarbij worden betrokken. Tevens begint de minister van LNV met een inventarisatie in hoeverre/welke huidige wet- en regelgeving invloed heeft op de zes leidende principes van een dierwaardige veehouderij. Het proces om tot het convenant en wetgeving te komen wordt de komende maanden nader uitgewerkt. In het tweede kwartaal van 2022 ontvangt uw Kamer een brief met een plan van aanpak.

Het convenant en de voorgenomen wetgeving raken aan vraagstukken die ook ten grondslag liggen aan de wijziging van artikel 2.1 van de Wet dieren, dat naar aanleiding van een amendement van het lid Vestering (PvdD) (Kamerstuk 35398, nr. 9) in de wet van 26 mei 2021 tot wijziging van de Wet dieren in verband met de uitvoering van de herziene Europese diergezondheidswetgeving (Stb. 2021, 256) is opgenomen. In de genoemde brief aan uw Kamer in het tweede kwartaal over de aanpak richting een dierwaardige veehouderij, wordt uw Kamer nader geïnformeerd over de analyses van het amendement en hoe die bepaling zich verhoudt tot die aanpak. Ten aanzien van de overige bepalingen van de wet van 26 mei 2021 zal op korte termijn het koninklijk besluit over de inwerkingtreding in procedure worden gebracht, onder meer om uitvoering te geven aan de Europese diergezondheidswetgeving. Later kan, afhankelijk van de uitwerking van het bovengenoemde convenant en het genoemde wetgevingstraject, een afzonderlijk koninklijk besluit in procedure worden gebracht ten aanzien van de inwerkingtreding van het gewijzigde artikel 2.1.

Groet, 5.12.e

5.12.e

5.12.e

.....
Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag | B-noord 4
Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

.....
M 5.1.2e
5.1.2e [@minlnv.nl](mailto:5.1.2e@minlnv.nl)
www.rijksoverheid.nl/lnv

From: "5.12.e" <5.12.e@minlnv.nl>
Sent: Fri, 4 Feb 2022 10:32:13 +0100
To: "5.12.e" <5.12.e@minlnv.nl>; "5.12.e" <5.12.e@minlnv.nl>
Cc: "5.12.e" <5.12.e@minezk.nl>; "5.12.e" <5.12.e@minlnv.nl>
Subject: aangepaste tekst dierwaardige veehouderij
Attachments: 2022-02-01 Tekst planningsbrief Dierwaardige Veehouderij na BR.docx

Hoi 5.12.e en 5.12.e

Hierbij de aangepaste tekst over dierwaardige veehouderij voor de planningsbrief n.a.v. ons overleg gistermiddag. In deze mail staat een schone versie, in de bijlage die met wijzigingen bijgehouden. Deze versie is afgestemd met WJZ (5.12.e) en geaccordeerd door ons MT.

We hebben de tekst wat ingekort en de zin toegevoegd die expliciet duidelijk maakt dat over de inwerkingtreding van het amendement later nog een afzonderlijk besluit kan worden genomen.

5.12.e stuurt jullie vanochtend nog een aantal aanvullende bullits voor wat extra context/uitleg.

Voldoet deze versie aan wat jullie beoogden? Als er nog vragen zijn, bel gerust.

Zorgen jullie ervoor dat deze versie richting 5.12.e gaat en wordt meegenomen in het geheel (tot nu heb ik de input voor de planningsbrief steeds naar haar gestuurd)?

Dank! Groet, 5.12.e

TEKST

Convenant en wetgeving dierwaardige veehouderij

De afgelopen 25 jaar hebben er merkbare verbeteringen ten behoeve van dierenwelzijn in de veehouderij plaatsgevonden. Tegelijkertijd liggen er nog grote opgaven op het gebied van dierenwelzijn en diergezondheid. De RDA-zienswijze 'Dierwaardige veehouderij' schetst volgens welke leidende principes de ontwikkeling kan worden vormgegeven naar een veehouderij waarin positief welzijn voor dieren het uitgangspunt is. De [ongerief-analyses](#) van de WUR bieden aanknopingspunten voor welke volgende stappen gezet kunnen worden in de ontwikkeling naar een dierwaardige veehouderij. Over die ontwikkeling zal de minister van LNV in een convenant afspraken maken met stakeholders en zal er wetgeving opgesteld worden om elementen van een dierwaardige veehouderij te borgen. In deze aanpak wordt dierwaardigheid integraal betrokken bij de andere landbouwopgaven.

In de eerste helft van 2022 starten wij met de voorbereidingen voor het convenant. Dit doen we graag samen met stakeholders. Ook toezichthouders zullen daarbij worden betrokken. Tevens begint de minister van LNV met een inventarisatie in hoeverre/welke huidige wet- en regelgeving invloed heeft op de zes leidende principes van een dierwaardige veehouderij. Het proces om tot het convenant en wetgeving te komen wordt de komende maanden nader uitgewerkt. In het tweede kwartaal van 2022 ontvangt uw Kamer een brief met een plan van aanpak.

Het convenant en de voorgenomen wetgeving raken aan vraagstukken die ook ten grondslag liggen aan de wijziging van artikel 2.1 van de Wet dieren, dat naar aanleiding van een amendement van het lid Vestering (PvdD) (Kamerstuk 35398, nr. 9) in de wet van 26 mei 2021 tot wijziging van de Wet dieren in verband met de uitvoering van de herziene Europese diergezondheidswetgeving (Stb. 2021, 256) is opgenomen. In de genoemde brief aan uw Kamer in het tweede kwartaal over de aanpak richting een dierwaardige veehouderij, wordt uw Kamer nader geïnformeerd over de analyses van het amendement en hoe die bepaling zich verhoudt tot die aanpak. Ten aanzien van de overige bepalingen van de wet van 26 mei 2021 zal op korte termijn het koninklijk besluit over de inwerkingtreding in procedure worden gebracht, onder meer om uitvoering te geven aan de Europese diergezondheidswetgeving. Later kan, afhankelijk van de uitwerking van het bovengenoemde convenant en het genoemde wetgevingstraject, een afzonderlijk koninklijk besluit in procedure worden gebracht ten aanzien van de inwerkingtreding van het gewijzigde artikel 2.1.

5.12.e

5.12.e

.....

Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag | B-noord 4

Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

.....

M 5.1.2e

5.1.2e @minlnv.nl

www.rijksoverheid.nl/lnv

TEKST PLANNINGSBRIEF DIERWAARDIGE VEEHOUDERIJ

Convenant en wetgeving dierwaardige veehouderij

De afgelopen 25 jaar hebben er merkbare verbeteringen ten behoeve van dierenwelzijn in de veehouderij plaatsgevonden. Zo worden veel varkens nu in groepen gehuisvest, hebben melkkoeien meer bewegingsvrijheid in de stal en zijn een aantal lichamelijke ingrepen uit gefaseerd. Tegelijkertijd liggen er nog grote opgaven op het gebied van dierenwelzijn en diergezondheid. De RDA-zienswijze 'Dierwaardige veehouderij' schetst volgens welke leidende principes deze opgaven opgepakt kunnen worden. Deze principes nemen wij als basis voor de ontwikkeling kan worden vormgegeven naar een veehouderij waarin positief welzijn voor dieren het uitgangspunt is. De ongeriefanalyses van de WUR laten zien waar binnen het huidige systeem de grootste uitdagingen liggen. Die bieden aanknopingspunten voor welke volgende stappen gezet kunnen worden in de ontwikkeling naar een dierwaardige veehouderij. Over die ontwikkeling zal de minister van LNV in een convenant afspraken maken met stakeholders en zal er wetgeving opgesteld worden om elementen van een dierwaardige veehouderij te borgen. In deze aanpak wordt dierwaardigheid integraal betrokken aangesloten bij de andere landbouwopgaven in het coalitieakkoord, zodat dierwaardigheid meegenomen wordt in de integrale aanpak.

Zoals genoemd in het coalitieakkoord, nemen we in overleg met boeren, marktpartijen, maatschappelijke organisaties en andere 'stakeholders' het initiatief tot een convenant over de ontwikkeling naar een dierwaardige veehouderij. Daarin maken we tevens afspraken over tijdshorizon, instrumentarium en financiële ondersteuning. Dit convenant vormt de basis van wetgeving die de komende kabinetsperiode in werking treedt voor een dierwaardige veehouderij in balans met de volksgezondheid.

In de eerste helft van 2022 starten wij met de voorbereidingen voor het convenant. Dit doen we graag samen met stakeholders. Ook toezichthouders zullen daarbij worden betrokken. Tevens begint de minister van LNV met een inventarisatie in hoeverre/welke huidige wet- en regelgeving invloed heeft op de zes leidende principes van een dierwaardige veehouderij. Het proces om tot het convenant en wetgeving te komen wordt de komende maanden nader uitgewerkt. In het tweede kwartaal van 2022 ontvangt uw Kamer een brief met een plan van aanpak.

De wet van 26 mei 2021 tot wijziging van de Wet dieren in verband met de uitvoering van de herziene Europese diergezondheidswetgeving (Stb. 2021, 256) bevat een het convenant en de voorgenomen wetgeving raken aan vraagstukken die ook ten grondslag liggen aan de wijziging van artikel 2.1 van de Wet dieren, dat naar aanleiding van een bij amendement van het lid Vestering (PvdD) (Kamerstuk 35398, nr. 9) in de wet van 26 mei 2021 tot wijziging van de Wet dieren in verband met de uitvoering van de herziene Europese diergezondheidswetgeving (Stb. 2021, 256) het betreffende wetsvoorstel was opgenomen. Die wijziging voorziet in de uitsluiting van het "kunnen houden van dieren in een bepaald houderijsysteem of een bepaalde wijze van huisvesting" als redelijk doel waarbij geen sprake is van dierenmishandeling. De wet van 26 mei 2021 is tot dusverre nog niet in werking getreden, in afwachting van de analyse van de inhoud en impact van laatstgenoemde bepaling. In de genoemde brief aan uw Kamer in het tweede kwartaal over de aanpak richting een dierwaardige veehouderij, wordt uw Kamer nader geïnformeerd over de analyses van het amendement en hoe die bepaling zich verhoudt tot het convenant en de voorgenomen wetgeving de aanpak. Een besluit over de inwerkingtreding van deze bepaling wordt – in afwachting van de uitkomsten van het bovengenoemde convenant en het genoemde wetgevingstraject – later genomen. Ten aanzien van De overige bepalingen van de wet van 26 mei 2021 zal op korte termijn het koninklijk besluit over de inwerkingtreding hiervan zal op korte termijn in procedure worden gebracht zullen nu wel in werking treden, zodat daarmee onder meer om uitvoering wordt gegeven aan de Europese diergezondheidswetgeving. Later kan, afhankelijk van de uitwerking van het bovengenoemde convenant en het genoemde wetgevingstraject, een afzonderlijk koninklijk besluit in procedure worden gebracht ten aanzien van de inwerkingtreding

Commented [512] (1): De passage in het CA slaat primair breder op de ontwikkeling naar een dierwaardige veehouderij en daar vallen meerdere instrumenten onder. Zou in ieder geval 'wetgeving' toevoegen. Amendement valt daar ook meteen onder. "Ontwikkeling naar ene dierwaardige veehouderij" zou ook een alternatieve titel kunnen zijn

Commented [512] (2): Deze alinea kan er uit; de kernpunten uit de passage in het coalitieakkoord komen in de eerste alinea terug.

van het gewijzigde artikel 2.1. Het koninklijk besluit over de inwerkingtreding hiervan zal op korte termijn in procedure worden

Commented [3]: Dit element toegevoegd n.a.v. wat we gisteren bespraken

VOOR NOTA

Dierwaardige veehouderij

- De uitdaging op het terrein van de dierwaardige veehouderij is in de planningsbrief samengevat weergegeven conform de lijn zoals door DAD met u is besproken in het verdiepingsgesprek dierenwelzijn. Hierin worden de concrete stappen voor de kortere termijn gekoppeld aan de ongeriefanalyses van de WUR, en de ontwikkeling voor de langere termijn (stip op de horizon) gekoppeld aan de zienswijze van de RDA over dierwaardige veehouderij. Over de relatie tussen het te sluiten convenant en te maken wetgeving worden nog geen uitspraken gedaan, omdat dat nog nader besproken moet worden. Begin maart vindt met u een vervolgesprek plaats over het plan van aanpak dierwaardige veehouderij.
- In het verdiepingsgesprek is eveneens gesproken over de inwerkingtreding van de gewijzigde Wet dieren ter uitvoering van herziene Europese diergezondheidsregelgeving. U wordt geadviseerd om – zoals besproken in het verdiepingsgesprek – ermee akkoord te gaan om deze wet nu in werking te laten treden, met uitzondering van het middels het amendement gewijzigde deel in artikel 2.1 Wet dieren over de huisvesting van dieren (amendement PvdD). Indien u hiermee akkoord bent, ontvangt u op korte termijn de voordracht voor het inwerkingtreedingsbesluit, ten behoeve van doorgeleiding aan de Koning.
- U wordt tevens geadviseerd om de planningsbrief te gebruiken om bovenstaande aan de Tweede Kamer mee te delen, zodat de wijzigingen van de Wet dieren ter uitvoering van de Europese diergezondheidsregelgeving zo spoedig mogelijk in werking kan treden. Hierbij geven we u nog een aantal overwegingen mee:
 - 1) Deze wijzigingswet was oorspronkelijk bedoeld om de Wet dieren op enkele punten aan te passen om de uitvoering van de nieuwe Europese diergezondheidsverordening toe te passen per 21 april 2021. Bij het plenair debat heeft de PvdD-fractie enkele amendementen ingediend op het vlak van dierenwelzijn, die geen verband hielden met de diergezondheidsverordening. Eén daarvan is het amendement 'redelijk doel en huisvesting'. Door de onduidelijkheid over de inhoud en impact van die geamendeerde bepaling, had uw ambtsvoorganger besloten de inwerkingtreding van de gehele wet aan te houden, en eerst een analyse af te wachten. Voor de uitvoering van de nieuwe Europese diergezondheidsverordening was dit geen probleem, dankzij enkele noodgrepen die al waren getroffen in de verwachting dat de wet niet tijdig zou worden behandeld door de Kamer. (De noodgrepen hebben betrekking op de plicht van houders en dierenartsen om dierziektes te melden bij de NVWA en op de bevoegdheden tot bestrijding van dierziektes. In beide gevallen biedt de huidige nationale regelgeving momenteel voldoende ruimte om de facto toch volgens Europese regelgeving te handelen.)
 - 2) Door de formatie is de Tweede Kamer nog niet geïnformeerd over de analyses van het amendement, zoals door uw voorganger is toegezegd in een Kamerbrief in juli vorig jaar. De analyses concluderen dat het amendement vooral zorgt voor onduidelijkheid en rechtsonzekerheid bij houders van dieren en dat het niet zeker is dat het dierenwelzijn erdoor wordt bevorderd. Hoewel de analyse op hoofdlijnen is opgenomen in uw (openbare) introductiedossier, bestaat de mogelijkheid dat de mededeling over het niet inwerkingtreden van het amendement – zonder bijbehorende analyses – de Tweede Kamer rauw op het dak valt en tot vragen leidt.
 - 3) In het debat over de regeringsverklaring is door de premier in een vraag van de PvdD over de dierwaardige veehouderij en de analyses van het amendement, aangegeven dat in het kader van de nieuwe opgave over dierwaardige veehouderij (convenant/wetgeving) nog gezien wordt hoe de relatie met het amendement wordt

vormgegeven. De mededeling in de planningsbrief dat het amendement vooralsnog niet in werking treedt geeft hier een eerste inkleuring aan.

- 4) Verder ligt de vraag voor wanneer u de Tweede Kamer wilt informeren over de analyses van het amendement. Deze analyses zijn inhoudelijk gereed. Er zijn twee opties: a) u kunt ervoor kiezen die op korte termijn te delen met de Kamer, zodat die toezegging nu nagekomen wordt en de Kamer volledig op de hoogte is, of b) u kunt er voor kiezen die te delen en betrekken bij de latere Kamerbrief over dierwaardige veehouderij in Q2. Het voordeel van deze tweede optie is dat meteen bij de analyse van het amendement inzichtelijk gemaakt kan worden dat de uitwerking van de passage omtrent dierwaardige veehouderij een beter alternatief is voor zowel de houders van dieren als voor dierenwelzijn. Het nadeel is dat de planningbrief dan wel meldt dat het amendement voorlopig niet in werking treedt, maar dat de inhoudelijke onderbouwing voor dit besluit (die gegeven is in de analyses) onvolledig is. Wij adviseren u te kiezen voor optie b.
- 5) Mocht u ervoor kiezen in deze planningsbrief nog niets op te nemen over de inwerkingtreding van de wet en het amendement, heeft dit tot gevolg dat de inwerkingtreding van de regels tbv de uitvoering van het Europese diergezondheidsregelgeving nog een aantal maanden later zal plaatsvinden. Voor de uitvoering van de Europese diergezondheidsverordening is dit praktisch gezien momenteel nog niet problematisch, gegeven getroffen noodgrepen. Tegelijkertijd is het wel zaak dat de inwerkingtreding van bepalingen over diergezondheid snel zal plaatsvinden, omdat er inhoudelijk geen redenen zijn om de invoering ervan uit te stellen en uitstel uit rechtstatelijk en democratisch oogpunt niet chique is. U wordt in dat geval geadviseerd de mededeling over inwerkingtreding mee te nemen in de brief over dierwaardige veehouderij in Q2.

From: "5.1.2.e" "
Sent: Mon, 7 Feb 2022 17:54:20 +0100
To: "5.1.2.e" " <5.1.2.e@minlnv.nl>; "5.1.2.e" "
<5.1.2.e@minezk.nl>
Subject: RE: 2022-02-01 Tekst planningsbrief Dierwaardige Veehouderij na 5.1.2.e

Top!

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>
Verzonden: maandag 7 februari 2022 17:52
Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>; 5.1.2.e
<5.1.2.e@minezk.nl>
Onderwerp: RE: 2022-02-01 Tekst planningsbrief Dierwaardige Veehouderij na BR RP

Oh excuus, er ging iets mis met openen. Ik zie het nu wel!

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>
Verzonden: maandag 7 februari 2022 17:50
Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>
Onderwerp: FW: 2022-02-01 Tekst planningsbrief Dierwaardige Veehouderij na BR RP

Ha 5.1.2.e

Zoals zojuist besproken. @5.1.2.e (5.1.2.e) omwille van de tijd stuurt 5.1.2.e deze opmerkingen vast naar 5.1.2.e Mocht jij nog aanvullingen hebben, dan kunnen die hopelijk straks nog mee richting BPZ.

Groeten, 5.1.2.e

From: "5.1.2.e" "
Sent: Mon, 7 Feb 2022 17:56:09 +0100
To: "5.1.2.e" "<5.1.2.e@minezk.nl>
Subject: FW: Half A4

Van: 5.1.2.e
Verzonden: maandag 7 februari 2022 17:33
Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>
Onderwerp: Half A4

Hoi 5.1.2.e

Zie hieronder het gevraagde halve A4. Ik heb afgestemd met WJZ. Ik heb 5.1.2.e gevraagd of hij nog punten had mbt redenen dat de AHR niet kan worden uitgesteld, maar hem nog niet te pakken gekregen. Dat wordt mogelijk dus nog toegevoegd. Wil je hierover bellen?

Hartelijke groet,

5.1.2.e

Opties amendement voor brief

1. Niks zeggen over inwerkingtreding AHR en amendement
 - Vervelend voor AHR. Inwerkingtreding van AHR-bepalingen wordt onnodig vertraagd.
 - Schuift discussie over de inwerkingtreding van het amendement vooruit, maar maakt discussie niet makkelijker.
 - Een aparte brief alleen over inwerkingtreding legt mogelijk juist extra veel nadruk op dit aspect.
 - 5.1.2.i
2. AHR inclusief amendement in werking laten treden
 - Niet wenselijk, gegeven analyses van het amendement, namelijk:
 - i. Amendement leidt tot rechtsonzekerheid voor dierhouders
 - ii. Winst voor dierenwelzijn is erg onzeker door onduidelijke bepaling
 - Onduidelijk wat dit zou betekenen voor de aanpak dierwaardige veehouderij
 - Inwerkingtreding op een datum relatief ver in de toekomst lost inhoudelijke problemen van het amendement niet op.
2. AHR zonder amendement in werking laten treden; amendement aanhouden
 - AHR is erdoor, wat nodig is
 - 5.1.2.i – het staat nog steeds in de wet, dus kan verwacht worden dat het op een zeker moment in werking treedt.
 - Tijd om aanpak dierwaardige veehouderij als alternatief uit te werken.
 - Amendement blijft drukmiddel voor 5.1.2.i/voorstanders amendement.
 - Dit is de optie uit de huidige passage voor de planningsbrief
3. AHR zonder amendement in werking laten treden; amendement laten vervallen
 - AHR is erdoor, wat nodig is
 - Politiek en juridisch heel ingewikkeld; gaat tegen wens en wil Kamer in (amendement maakt deel uit van de wet en staat al in het Staatsblad), zonder alternatief, want:
 - Aanpak dierwaardige veehouderij is nog niet uitgewerkt.
 - Amendement is geen drukmiddel meer voor 5.1.2.i/voorstanders amendement voor ambitieuze alternatieve aanpak.

Alle opties met beperken van de scope, AMvB's, differentiëren per sector etc. hebben we in een eerder stadium overwogen, maar zijn juridisch en/of inhoudelijk onhaalbaar/onwenselijk.

From: "5.1.2.e" <5.1.2.e@minezk.nl>
Sent: Mon, 7 Feb 2022 18:23:11 +0100
To: "5.1.2.e" <5.1.2.e@minezk.nl>
Cc: "5.1.2.e" <5.1.2.e@minezk.nl>
Subject: RE: Stuurgroep dierwaardige veehouderij
Attachments: FW: Half A4
Categories: Categorie Oranje

Hoi 5.1.2.e

Opmerkingen pp en begeleidende mail DAD:

5.1.2.e en ik zien de volgende aandachtspunten:

1. In de mail hieronder wordt over het amendement gesproken als " afronden vorige fase". Van een afronding is alleen nog niet per definitie sprake, omdat de inwerkingtreding van het amendement nog een discussiepunt is.
2. Tav sheet 4: Moeten we de conclusie trekken dat de zes principes van RDA leidend zijn in dit traject? Goed om het beleidsmatige vertrekpunt scherp te stellen, dat is ook nodig voor de korte termijn waarbinnen resultaten moeten worden gehaald met een convenant en wetgeving.
3. RDA maakt in de zienswijze nadrukkelijk onderscheid in drie categorieën van systemen, het lijkt een werkbaar uitgangspunt dat onderscheid te hanteren in de beleidsontwikkeling. Die drie systemen zijn: a) al dierwaardige en nieuw te realiseren veehouderijsystemen, b) te renoveren dan wel beperkt aan te passen systemen en c) systemen die een te grote investering vragen om te kunnen voldoen aan de zes principes voor dierwaardige veehouderij. Hoe ziet DAD dat?
4. Tav sheets 5, 9 en 15: De overheid heeft maar beperkte sturingsmogelijkheden t.a.v. verdienmodel en bijdrage van banken etc (vrije marktwerking);
5. Tav sheet 7: "De stip moet stabiel blijven". Op zichzelf begrijpelijk en zeker waar het gaat om het eisen van aanpassingen, maar tegelijkertijd is de vraag wat "dierwaardig" is een dynamisch begrip; dat moet wel in ogenschouw worden genomen.
6. Tav sheet 13: Er wordt al voorgesorteerd op de verhouding convenant (gedeelde uitgangspunten met sector) en wetgeving (kaders stellen om ontwikkeling naar dierwaardigheid zeker te stellen). Hoewel dat opzich geen gekke gedachte is, is het wel goed om op te merken dat juist die verhouding tussen convenant en wetgeving nog (verder) uitgekristalliseerd moet worden. En misschien blijkt wel dat niet zozeer behoefte is aan wettelijke kaders (de Wet dieren bevat immers al kaders), maar juist aan subsidieregelingen bijvoorbeeld.

Inventarisatie stakeholders:

Verder speelt nog het volgende. MT DAD heeft aangegeven dat ze graag een externe partij (mogelijk SER) in de arm willen nemen om een rondgang langs stakeholders te maken over ideeën voor het convenant. Je kan dit idee steunen, 5.1.2.e en ik hebben wel opgemerkt dat de beleidspositie van LNV steviger neergezet mag worden om ervoor te zorgen dat de opbrengsten van de rondgang zo bruikbaar mogelijk zijn. Ook is er nog een concretiseringsslag nodig op de uitvragen. Wij hebben hierover contact met DAD.

Inwerkingtreding AHR-bepalingen en amendement:

Tenslotte, zoals besproken, vind je in de bijlage een a4tje over de opties bij de inwerkingtreding van de AHR-bepalingen en het amendement. Optie 3 is voor alsnog de gekozen optie.

Fijne avond.

Groet, ook namens 5.1.2.e

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>

Verzonden: maandag 7 februari 2022 16:41

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>; 5.1.2.e

<5.1.2.e@minezk.nl>

Onderwerp: FW: Stuurgroep dierwaardige veehouderij

Hoi 5.1.2.e en 5.1.2.e ter info. Mochten jullie nog punten hebben die ik morgenochtend mee moet nemen in de stuurgroep, laat dan even weten.

Gr.

5.1.2.e

Van: 5.12.e <5.12.e> @minlnv.nl>

Verzonden: maandag 7 februari 2022 16:15

Aan: 5.12.e <5.12.e> @minlnv.nl>; 5.12.e <5.12.e> @minlnv.nl>;

5.12.e <5.12.e> @minlnv.nl>; 5.12.e <5.12.e> @nvwa.nl>; 5.12.e

5.12.e <5.12.e> @minezk.nl>

CC: 5.12.e <5.12.e> @nvwa.nl>

Onderwerp: RE: Stuurgroep dierwaardige veehouderij

Dag allen,

Morgenochtend hebben we een stuurgroep dierwaardige veehouderij. We willen deze vergadering vooral gebruiken om bij te praten over de stand van zaken rondom het afronden van de vorige fase (amendement huisvesting Wet dieren) en het opstarten van de volgende fase (uitwerken van de aanpak dierwaardige veehouderij o.b.v. de passage in het coalitieakkoord). Het doel van de bespreking is om de klokken gelijk te zetten als startpunt voor de stuurgroep van deze nieuwe fase.

Bijgaand vinden jullie een samenvatting van slides die een overzicht geven welke gedachten we vanuit DAD tot nu toe hebben bij de aanpak, en wat we hierover met de minister besproken hebben. Ik ben vandaag nog bezig met een aantal slides met bespreekpunten voor morgen.

Graag tot morgenochtend, 8:45u. Mochten jullie voor nu nog vragen hebben, laat het me dan vooral weten.

Hartelijke groet, ook namens 5.12.e

5.12.e

-----Oorspronkelijke afspraak-----

Van: 5.12.e <5.12.e> @minlnv.nl>

Verzonden: maandag 31 januari 2022 14:55

Aan: 5.12.e ; 5.12.e ; 5.12.e ; 5.12.e ;

5.12.e ; 5.12.e

CC: 5.12.e

Onderwerp: Stuurgroep dierwaardige veehouderij

Tijd: dinsdag 8 februari 2022 08:45-09:30 (UTC+01:00) Amsterdam, Berlijn, Bern, Rome, Stockholm, Wenen.

Locatie: Microsoft Teams-vergadering

Hoi allemaal, In vervolg op de eerdere stuurgroep over het amendement wet dieren praten we jullie graag bij over de stand van zaken ten aanzien van het amendement en de nieuw op te zetten aanpak inzake de dierwaardige veehouderij. Omtrent dat laatste is een aanzienlijke opgave opgenomen in het Coalitieakkoord. Graag praten we jullie bij over de stand van zaken t.a.v. proces, inhoud en organisatie. Nadere stukken volgen.

Dank! Groet, 5.12.e

5.12.e

5.12.e

Microsoft Teams-vergadering

Deelnemen op uw computer of via de mobiele app

[Klik hier om deel te nemen aan de vergadering](#)

Deelnemen met een apparaat voor videovergaderingen

5.12.e

5.12.e

5.1.2.e

[Alternatieve VTC-instructies](#)

Of deelnemen via telefoon (alleen audio)

5.1.2.e
5.1.2.e

5.1.2.e

[Een lokaal nummer zoeken](#) | [Pincode opnieuw instellen](#)

[Meer informatie](#) | [Opties voor vergadering](#)

From: "5.1.2.e (5.1.2.e)"
Sent: Tue, 8 Feb 2022 11:10:25 +0100
To: 5.1.2.e (5.1.2.e)" <5.1.2.e@minezk.nl>
Subject: RE: Half A4 opties amendement

5.1.2.e
 Zie hieronder enkele opmerkingen van mij (geel gemarkeerd) ik bel je ook even.
 Gr.

5.1.2.e

Hierbij mijn commentaar. Kern is wat mij betreft, zoals we net telefonisch ook bespraken, dat er duidelijkheid moet komen over de inwerkingtreding van dit onderdeel van de wet of er toch van af te zien omdat het praktisch niet uitvoerbaar is. Dat kan m.i. door voort te bouwen op de brief van afgelopen zomer (15 juli), maar vergt een politieke afweging.

Van: 5.1.2.e (5.1.2.e) <5.1.2.e@minlnv.nl>
Verzonden: dinsdag 8 februari 2022 10:14
Aan: 5.1.2.e (5.1.2.e) <5.1.2.e@minezk.nl>; 5.1.2.e (5.1.2.e) <5.1.2.e@minezk.nl>
Onderwerp: RE: Half A4 opties amendement

Ha allebei, veel juridische vragen. Ik heb een poging gedaan, maar graag jullie commentaar. Veel dank alvast!

Van: 5.1.2.e (5.1.2.e) <5.1.2.e@minlnv.nl>
Verzonden: maandag 7 februari 2022 21:47
Aan: 5.1.2.e (5.1.2.e) <5.1.2.e@minlnv.nl>; 5.1.2.e (5.1.2.e) <5.1.2.e@minlnv.nl>
CC: 5.1.2.e (5.1.2.e) <5.1.2.e@minlnv.nl>; 5.1.2.e (5.1.2.e) <5.1.2.e@minlnv.nl>; 5.1.2.e (5.1.2.e) <5.1.2.e@minlnv.nl>; 5.1.2.e (5.1.2.e) <5.1.2.e@minlnv.nl>; 5.1.2.e (5.1.2.e) <5.1.2.e@minlnv.nl>; 5.1.2.e (5.1.2.e) <5.1.2.e@minezk.nl>
Onderwerp: Re: Half A4 opties amendement

Dag 5.1.2.e

dank hiervoor. Ik heb nog een paar aanvullende vragen, vooral om goed mn gesprek met coalitiewoordvoerders te kunnen voeren.

Je schrijft: Alle opties met beperken van de scope, AMvB's, differentiëren per sector etc. hebben we in een eerder stadium overwogen, maar zijn juridisch en/of inhoudelijk onhaalbaar/onwenselijk.

-> kun je hier wat meer over zeggen, want dit is nou juist het spoor waar D66 naar vroeg. Waarom is dat onwenselijk, onhaalbaar, onmogelijk ?

Vooropgesteld: de tekst van de wet staat op dit punt vast, daarin valt niets te beperken anders dan door het in procedure van een wetswijziging.

Wat betreft beperken scope: we hebben gekeken of je bijvoorbeeld bepaalde diercategorieën kunt uitzonderen. Dit is ten eerste ingewikkeld omdat er dan een nieuwe wetswijziging moet komen. Ten tweede is zo'n wetswijziging zelf erg lastig, omdat je dan moet definiëren wat precies wel en niet onder de uitzondering valt, en dat moet je ook kunnen onderbouwen.

Die definitie is moeilijk af te bakenen. Maar met name de onderbouwing is lastig: waarom mag je een dier niet op manier X behandelen als het bijv. hobbymatig gehouden wordt, maar wel als het in de veehouderij gehouden wordt?

Wat betreft AMvB's: het geamendeerde artikel 2.1 geeft geen opdracht aan de minister om het artikel te specificeren in een AMvB. Het artikel staat dus op zichzelf, en mocht een rechter oordelen dat er spanning zit tussen het geamendeerde artikel en iets wat in een AMvB staat, dan wint het artikel (want het staat in de wet). Daar komt bij dat de huidige AMvB's (zoals Besluit houders van dieren) op heel wat punten niet in lijn zijn met de kennelijke intenties van het amendement. Om het amendement de facto te specificeren via AMvB's, zou je dus de huidige AMvB's helemaal moeten doorlichten op punten die mogelijk niet stroken met het amendement, en dan de AMvB's moeten aanpassen. Dat is niet alleen een hele grote exercitie, het zal ook heel veel politieke discussie opleveren. Het is dus zeker geen snelle route.

We hebben ook nog wel eens nagedacht over 'gefaseerde inwerkingtreding', waarbij de ingangsdatum bijvoorbeeld per sector zou kunnen verschillen, maar dat is juridisch niet begaanbaar omdat je niet kunt stellen dat de wet wel voor partij X geldt, maar niet voor partij Y. Dan zou je het onderscheid per sector al in de wet moeten maken, maar dan loop je tegen dezelfde problemen aan als hierboven beschreven in relatie tot beperken van scope.

Daarnaast: D66 gaf aan dat de route zoals bedacht, met Amendement later in werking laten treden, politiek niet zo chique is. In hoeverre is dat zo? hebben we voorbeelden waarbij dat eerder is gebeurd? Maw: kunnen we aangeven dat het vaker voorkomt en dus best een begaanbare weg is?

Het nog niet in werking laten treden van het amendement is niet chique in de zin dat de Kamer het heeft aangenomen, en daarmee heeft aangegeven wat hij wil. Door het niet in werking te laten treden per de gewenste datum (2023), gaat de minister tegen die wil in. Een belangrijke vraag is of daar een goed politiek verhaal over te vertellen is. Wij denken dat dat er is, omdat het amendement ook voor het bevorderen van dierenwelzijn niet het juiste vehikel is (zie ook antwoord bij volgende vraag). Er zou een alternatieve aanpak nodig zijn om de ambitie van de Kamer voor verbeterd dierenwelzijn zoals benoemd in de toelichting van het amendement, te realiseren. De koppeling met de aanpak dierwaardige veehouderij is dus belangrijk: als de minister de ambitie van de Kamer die ten grondslag ligt aan het amendement, zou overnemen in de aanpak dierwaardige veehouderij, is het goed uit te leggen aan de Kamer waarom het amendement dan niet in werking treedt.

Wat betreft of het vaker voorkomt: 5.1.2.e

Ik kan nu geen vergelijkbare voorbeelden noemen, wel is het zo dat wetgeving wel vaker later in werking treedt dan is beoogd als er bijvoorbeeld uitvoeringstechnische moeilijkheden zijn.

Verder is in dit specifieke geval belangrijk op te merken dat dit nadrukkelijk ook bij het vragenuur van 1 juni 2021 aan de orde kwam, zie bijvoorbeeld:

MLNV: "Dat het onderdeel van de wet uitmaakt, is een gegeven. Dus over de suggestie dat ik dat niet zou accepteren, kan ik vrij helder zijn: dat is niet waar." En "Zoals ik al heb aangegeven: het amendement dat in de wet staat, is voor mij een gegeven; daarbinnen moet ik gaan handelen."

Tegelijkertijd is in dat vragenuur en in de brief van 15 juli aangegeven welke moeilijkheden er zijn en dat daarover eerst meer duidelijkheid moet komen.

Ten slotte: kan die opmerking over de negatieve uitwerking voor dierenwelzijn wat worden onderbouwd? Wat betekent dat concreet?

We hebben geen reden om te denken dat het een *negatieve* uitwerking heeft voor dierenwelzijn. We hebben wel reden om te denken dat het misschien weinig/niks doet voor dierenwelzijn. Uit onze analyses en gesprekken met het OM is gebleken dat de bepaling vanwege de open formulering moeilijk toe te passen zal zijn door een rechter. (Zie ook passage OM onderaan deze mail.) Als de passage juridisch niet werkbaar is, is het waarschijnlijk dat het min of meer een dode letter wordt, waarmee de doelstellingen die in de toelichting op het amendement staan, dus niet bereikt worden. Dit wijst in de richting van een alternatieve aanpak.

En de rechtsongelijkheid: waardoor komt dat, hoe zit dat praktisch?

Het amendement leidt tot rechtsonzekerheid om de bepaling vaag is geformuleerd, waardoor dierhouders niet weten waar zij aan toe zijn. Hoewel het mogelijk is dat de bepaling een dode letter wordt (zie antwoord hierboven), is niet met zekerheid te zeggen dat dit zo is. Dit hangt af van wat een rechter met de bepaling doet. Dit is aan de voorkant niet te zeggen, waardoor dierhouders, in afwachting van jurisprudentie, constant in angst zullen kunnen verkeren aangeklaagd te worden voor dierenmishandeling. Daarbij is het ook de vraag of de rechter hier wel mee uit de voeten kan (is er een reactie van de rechtspraak bekend?)

Groet,

5.12.20

Het OM heeft in reactie op het amendement op de volgende twee omstandigheden gewezen.

Ten eerste. Er zijn nu reeds gevallen waarin de wetgever zelf de norm van artikel 2.1 lid 1 van de Wet dieren heeft geconcretiseerd. Daarbij gaat het in het bijzonder om de leden 2, 3 en 5 van genoemd artikel, al dan niet in verbinding met lagere regelgeving zoals het Besluit houders van dieren. Deze concretisering zijn echter niet uitputtend en er blijven daardoor altijd gevallen over waarin het OM voor de handhaving is aangewezen op de (min of meer open) norm van lid 1 zelf. De opbouw van lid 1 is als volgt. Het OM moet bewijzen dat de verdachte zich op een zodanige wijze heeft gedragen dat bij een dier hetzij (a) pijn is veroorzaakt, hetzij (b) letsel is veroorzaakt dan wel dat (c) de gezondheid van het dier is benadeeld of (d) het welzijn van het dier is benadeeld. Als een of meer van deze elementen bewijsbaar is moet aansluitend worden bewezen dat dit is gebeurd (e) zonder redelijk doel of (f) met overschrijding van hetgeen toelaatbaar is ter bereiking van een redelijk doel. De vraag die door het amendement min of meer als vanzelf naar boven komt is of uitbreiding van de reikwijdte van artikel 2.1 lid 1 het effectiefst kan geschieden door **wijzigingen aan te brengen aan de kant van de elementen a tot en met d (lees: door uitbreiding van de concretisering die nu reeds zijn gerealiseerd binnen het stelsel van de leden 2, 3 en 5) of door te sleutelen aan de elementen e en f.** Wat het openbaar ministerie betreft **verdient vanuit een handhavingsoogpunt de eerste optie sterk de voorkeur.** De tweede optie, zoals die in het amendement wordt gehanteerd en die element e op een specifieke manier inkleurt, miskent namelijk dat er altijd eerst bewezen sprake moet zijn van een van de elementen a tot en met d, **vóórdat kan worden getoetst aan element e (of f).** Een wijziging in element e zorgt er niet per se voor dat een handeling **dús** opeens voldoet aan een van de voorwaarden van de elementen a tot en met d.

Ten tweede. De redactie van het amendement is vermoedelijk in strijd met het bepaaldheidsgebod (ook wel: het *lex certa*-beginsel). Weliswaar wordt in de bewoordingen gebruik gemaakt van de woorden 'bepaald' en 'bepaalde', maar die woorden zorgen in dit geval juist voor veel onduidelijkheid. Zolang immers de wetgever zelf niet expliciteert op welk houderijsysteem of op welke huisvestingswijze hij precies het oog heeft, valt onder 'een bepaald houderijsysteem' ieder houderijsysteem en valt onder 'een bepaalde wijze van huisvesting' iedere wijze van huisvesting. Met een dergelijke onbepaalde redactie valt in de praktijk niet te werken.

Van: 5.1.2.e 5.1.2.e

Verzonden: maandag 7 februari 2022 21:18:24

Aan: 5.1.2.e (5.1.2.e); 5.1.2.e (5.1.2.e)

CC: 5.1.2.e (5.1.2.e); 5.1.2.e (5.1.2.e); 5.1.2.e 5.1.2.e (5.1.2.e); 5.1.2.e (5.1.2.e);
5.1.2.e 5.1.2.e (5.1.2.e)

Onderwerp: Half A4 opties amendement

Reeds beoordeeld

5.1.2.e

5.1.2.e

Van: [redacted] 5.1.2.e [redacted] <5.1.2.e [redacted]> @minlnv.nl>
Verzonden: dinsdag 8 februari 2022 12:17
Aan: [redacted] 5.1.2.e ([redacted] 5.1.2.e) <5.1.2.e [redacted]> @minlnv.nl>
Onderwerp: RE: Antwoorden vragen [redacted] 5.1.2.e

Van: 5.12.e (5.12.e) <5.12.e@minlnv.nl>
Verzonden: dinsdag 8 februari 2022 12:15
Aan: 5.12.e 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>
Onderwerp: RE: Antwoorden vragen 5.12.e

Van: 5.12.e 5.12.e <5.12.e> @minlnv.nl>
Verzonden: dinsdag 8 februari 2022 11:42
Aan: 5.12.e (5.12.e) <5.12.e> @minlnv.nl>
Onderwerp: RE: Antwoorden vragen 5.12.e
Urgentie: Hoog

Van: 5.1.2.e 5.1.2.e
Verzonden: dinsdag 8 februari 2022 11:39
Aan: 5.1.2.e (5.1.2.e) <5.1.2.e@minlnv.nl>
Onderwerp: Antwoorden vragen 5.1.2.e
Urgentie: Hoog

Van: [redacted] ([redacted]) <[redacted]> [redacted]@minlnv.nl>
Verzonden: maandag 7 februari 2022 21:47
Aan: [redacted] [redacted] [redacted] <[redacted]> [redacted]@minlnv.nl>; [redacted] ([redacted]) <[redacted]> [redacted]@minlnv.nl>
CC: [redacted] ([redacted]) <[redacted]> [redacted]@minlnv.nl>; [redacted] ([redacted]) <[redacted]> [redacted]@minlnv.nl>; [redacted] [redacted] [redacted] [redacted] ([redacted]) <[redacted]> [redacted]@minlnv.nl>; [redacted] ([redacted]) <[redacted]> [redacted]@minlnv.nl>; [redacted] [redacted] [redacted] ([redacted]) <[redacted]> [redacted]@minezk.nl>
Onderwerp: Re: Half A4 opties amendement

Reeds beoordeeld

5.1.2.e

Reeds beoordeeld

Van: 5.1.2.e 5.1.2.e

Verzonden: maandag 7 februari 2022 21:18:24

Aan: 5.1.2.e (5.1.2.e); 5.1.2.e (5.1.2.e)

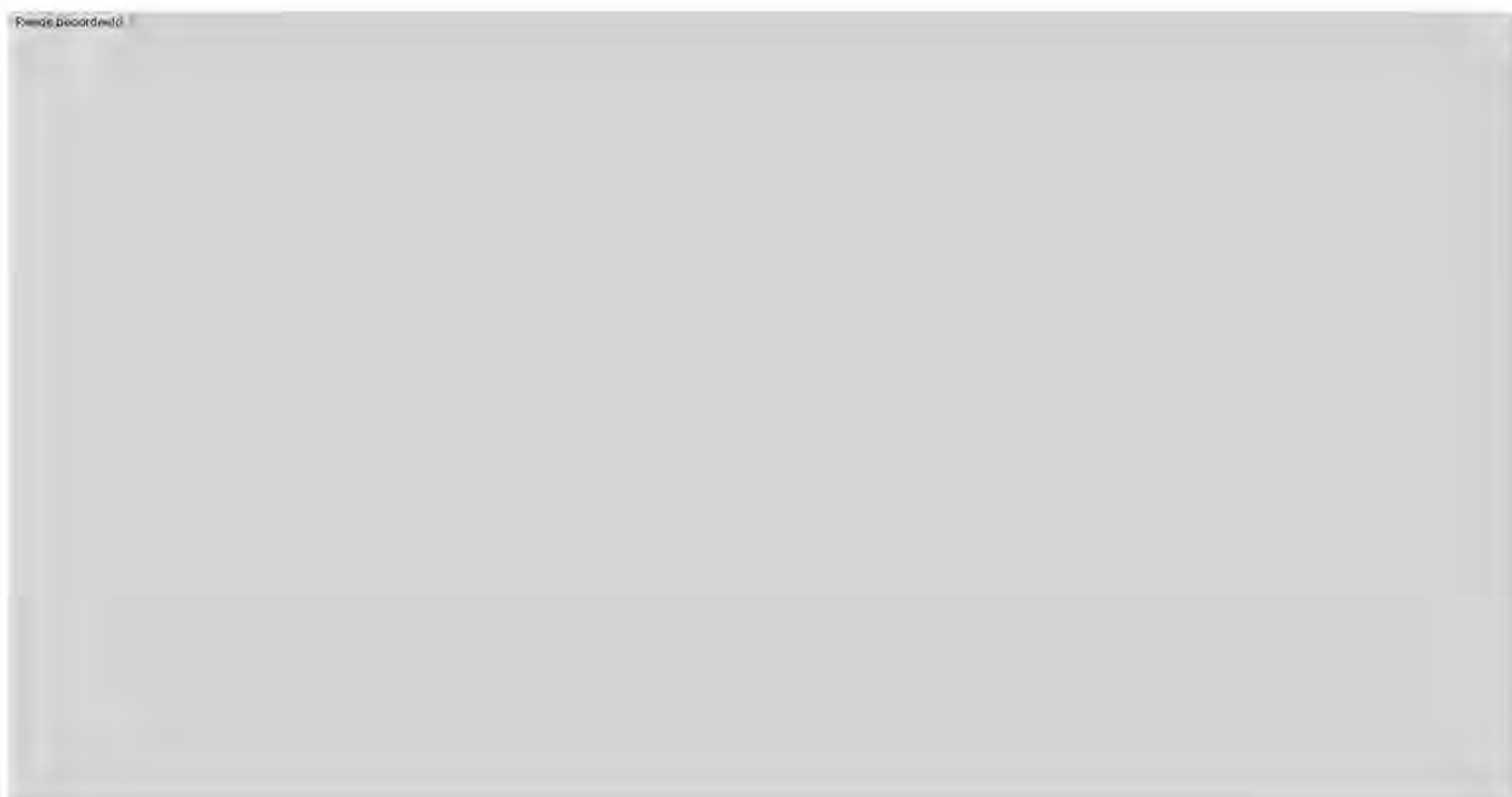
CC: 5.1.2.e (5.1.2.e); 5.1.2.e (5.1.2.e); 5.1.2.e 5.1.2.e (5.1.2.e); 5.1.2.e (5.1.2.e); 5.1.2.e (5.1.2.e); 5.1.2.e (5.1.2.e)

Onderwerp: Half A4 opties amendement

Reeds beoordeeld

5.1.2.e

5.1.2.e

From: [redacted] 5.1.2.e "
Sent: Tue, 8 Feb 2022 13:31:52 +0100
To: "5.1.2.e 5.1.2.e" <5.1.2.e@minInv.nl>
Cc: "5.1.2.e (5.1.2.e)" <5.1.2.e@minezk.nl>
Subject: FW: Half A4 opties amendement

Ha 5.1.2.e

Hierbij vast input, ik ga zo in overleg.

De toelichting bij het amendement vraagt om inwerkingtreding op 1 januari 2023. Die datum zit dus niet in het amendement zelf of in het gewijzigde artikel 2.1 van de Wet dieren. Er kan voor een andere datum van inwerkingtreding worden gekozen. Het ligt dan wel voor de hand om toe te lichten waarom we niet aansluiten bij de wens van de indiener van het amendement.

Groeten, 5.1.2.e

Van: 5.1.2.e (5.1.2.e) <5.1.2.e@minInv.nl>

Verzonden: dinsdag 8 februari 2022 13:21

Aan: 5.1.2.e 5.1.2.e <5.1.2.e@minInv.nl>; 5.1.2.e (5.1.2.e) <5.1.2.e@minInv.nl>

CC: 5.1.2.e (5.1.2.e) <5.1.2.e@minInv.nl>; 5.1.2.e (5.1.2.e) <5.1.2.e@minInv.nl>; 5.1.2.e 5.1.2.e (5.1.2.e) <5.1.2.e@minInv.nl>; 5.1.2.e (5.1.2.e) <5.1.2.e@minInv.nl>; 5.1.2.e (5.1.2.e) <5.1.2.e@minezk.nl>; 5.1.2.e (5.1.2.e) <5.1.2.e@minezk.nl>

Onderwerp: Re: Half A4 opties amendement

Ha 5.1.2.e dank, dit helpt!

Nog wel een vraag: in hoeverre zit de datum van 2023 nu strak in de wet/amendement? Zit het echt in de wet, of alleen in de toelichting? En als alleen in de toelichting, wat betekent dat dan voor wanneer de wet ingaat?

Van: 5.1.2.e 5.1.2.e

Verzonden: dinsdag 8 februari 2022 12:24:48

Aan: 5.1.2.e (5.1.2.e); 5.1.2.e (5.1.2.e)

CC: 5.1.2.e (5.1.2.e); 5.1.2.e (5.1.2.e); 5.1.2.e Y.M.H. (5.1.2.e); 5.1.2.e (5.1.2.e); 5.1.2.e M.D.E. van (5.1.2.e); 5.1.2.e (5.1.2.e)

Onderwerp: RE: Half A4 opties amendement

Dag 5.1.2.e en 5.1.2.e

Zie hieronder de antwoorden op de vragen. Ik hoop dat je hiermee uit de voeten kunt. Bij aanvullende vragen: laat het vooral weten.

Hartelijke groet,

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e (5.1.2.e) <5.1.2.e@minInv.nl>

Verzonden: maandag 7 februari 2022 21:47

Aan: 5.1.2.e 5.1.2.e <5.1.2.e@minInv.nl>; 5.1.2.e (5.1.2.e) <5.1.2.e@minInv.nl>

CC: 5.1.2.e (5.1.2.e) <5.1.2.e@minInv.nl>; 5.1.2.e (5.1.2.e) <5.1.2.e@minInv.nl>; 5.1.2.e 5.1.2.e (5.1.2.e) <5.1.2.e@minInv.nl>; 5.1.2.e (5.1.2.e) <5.1.2.e@minInv.nl>; 5.1.2.e (5.1.2.e) <5.1.2.e@minInv.nl>

(5.1.2.e) < 5.1.2.e @minezk.nl>

Onderwerp: Re: Half A4 opties amendement

Reeds beoordeeld

5.1.2.e

Reeds beoordeeld

Van: 5.1.2.e 5.1.2.e

Verzonden: maandag 7 februari 2022 21:18:24

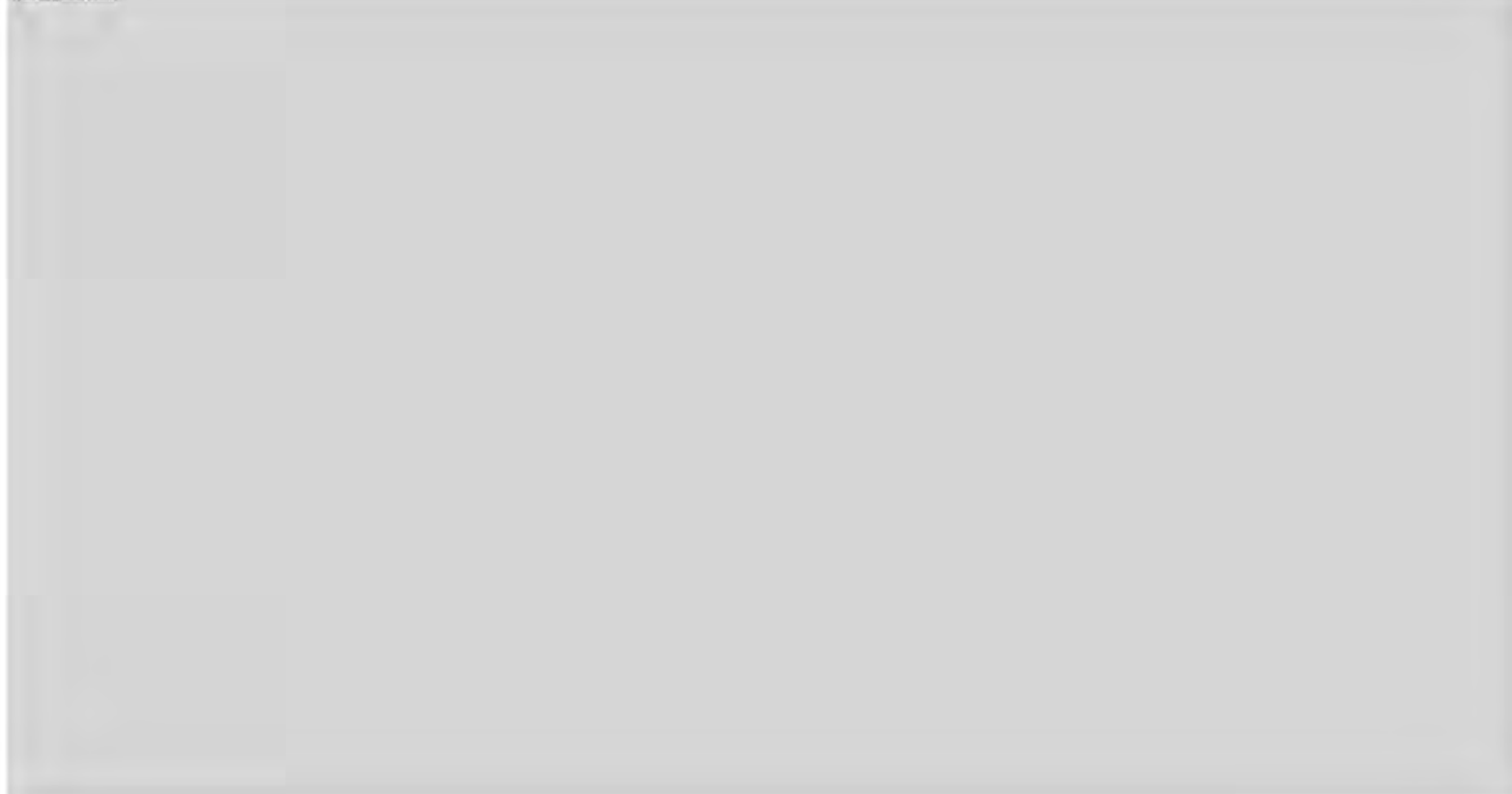
Aan: 5.1.2.e (5.1.2.e); 5.1.2.e (5.1.2.e)

CC: 5.1.2.e (5.1.2.e); 5.1.2.e (5.1.2.e); 5.1.2.e 5.1.2.e (5.1.2.e); 5.1.2.e (5.1.2.e);
5.1.2.e 5.1.2.e (5.1.2.e)

Onderwerp: Half A4 opties amendement

Reeds beoordeeld
5.1.2.e

5.1.2.e

From: "5.12.e" <5.12.e@minezk.nl>
Sent: Tue, 8 Feb 2022 15:53:45 +0100
To: "5.12.e" <5.12.e@minezk.nl>
Subject: RE: Amendement dieren

Dank je, 5.12.e Duidelijk zo.

Groet,

5.12.e

Van: 5.12.e <5.12.e@minezk.nl>

Verzonden: dinsdag 8 februari 2022 15:48

Aan: 5.12.e <5.12.e@minezk.nl>

Onderwerp: RE: Amendement dieren

Hoi 5.12.e

Ja ik stuurde je nog even een uitnodiging door voor een last minute overleg met 5.12.e en BPZ. Het ging allemaal chaotisch, want ik kwam zelf uit overleg en had niet veel tijd om jou nog snel uit te nodigen, dus excuses dat het een lege uitnodiging was.

5.12.e gaat in elk geval met de minister bespreken of de oude passage in de planningsbrief erin kan blijven. En anders gaat ie er voor nu uit en komt er een aparte brief over het amendement en de inwerkingtreding van de AHR-bepalingen over 3 weken. Met die brief gaan dan ook gelijk de analyses mee, zodat we niet het verwijt krijgen waarom de analyses niet nu al gedeeld kunnen worden met de Kamer.

5.12.e heeft overigens nu wel goed scherp dat we niet onnodig willen wachten met de inwerkingtreding van de AHR-bepalingen. Er moet dus hoe dan ook op korte termijn een brief uit. Tegelijkertijd heeft 5.12.e aangegeven dat een vertraging van 3 a 4 weken geen ramp is voor de uitvoering van de AHR. En dat weet 5.12.e ook.

Er wordt vandaag of morgen nog met de minister overlegd. Morgen of overmorgen gaat de Kamerbrief uit. Het is dus nog afwachten of de 'oude passage' erin komt te staan of niet.

Groeten, 5.12.e

Van: 5.12.e <5.12.e@minezk.nl>

Verzonden: dinsdag 8 februari 2022 14:34

Aan: 5.12.e <5.12.e@minezk.nl>

Onderwerp: RE: Amendement dieren

Ha 5.12.e

Er is iets misgegaan? Ik zie geen inhoud.

Gr,

5.12.e

Van: 5.12.e <5.12.e@minezk.nl>

Verzonden: dinsdag 8 februari 2022 14:03

Aan: 5.12.e <5.12.e@minezk.nl>

Onderwerp: Fwd: Amendement dieren

Verstuurd vanaf mijn iPhone

Begin doorgestuurd bericht:

Van: "5.12.e" <5.12.e@minInv.nl>

Datum: 8 februari 2022 om 13:47:49 CET

Aan: "5.12.e" <5.12.e@minezk.nl>, "5.12.e"

<5.1.2.e @minInv.nl>, "5.1.2.e" <5.1.2.e @minInv.nl>

Onderwerp: Amendement dieren

From: "5.1.2.e" <5.1.2.e@minlnv.nl>
Sent: Wed, 9 Feb 2022 10:55:12 +0100
To: "5.1.2.e" <5.1.2.e@minlnv.nl>
Subject: RE: Stuurgroep dierwaardige veehouderij

Top, dank je wel!

Grt

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>

Verzonden: woensdag 9 februari 2022 10:54

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@nvwa.nl>

Onderwerp: RE: Stuurgroep dierwaardige veehouderij

Dag 5.1.2.e

Graag gedaan! Inderdaad een boeiend onderwerp – vinden wij ook.

De ppt vind je bijgevoegd. (Vanaf slide 11 hebben we niet besproken, en die slides waren ook niet echt uitgewerkt. Die kan je negeren.)

Er gaat waarschijnlijk vandaag een planningsbrief uit. Daarin staat nog heel weinig. Er staat alleen een verwijzing naar de passage uit het coalitieakkoord in, en dat we in Q2 de Kamer informeren over het plan van aanpak dierwaardige veehouderij en de relatie met het amendement. Voor die meer inhoudelijke brief/brieven hebben we dus nog tijd. Dit zal ook zeker terug komen in de stuurgroep.

Hartelijke groet,

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@nvwa.nl>

Verzonden: woensdag 9 februari 2022 10:48

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>

Onderwerp: RE: Stuurgroep dierwaardige veehouderij

Dag 5.1.2.e

Dank voor je toelichting gisteren in de SG AMT huisvesting, een boeiend onderwerp! Ik wil ook intern even kort terugkoppelen aan betrokkenen en vroeg me in dat verband nog 2 dingen af;

1. Kun jij je PPT van gisteren delen?
2. Begreep ik goed dat er gewerkt wordt aan een TK brief (of TK vragen?) en zo ja kun jij iets zeggen over de timing hiervan?

Dank alvast en groet

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>

Verzonden: maandag 7 februari 2022 16:15

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>;

5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@nvwa.nl>; 5.1.2.e

5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>

CC: 5.1.2.e <5.1.2.e@nvwa.nl>

Onderwerp: RE: Stuurgroep dierwaardige veehouderij

Reeds beoordeeld

Reeds beoordeeld

5.12e

512c

-----Oorspronkelijke afspraak-----

Van: 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>

Verzonden: maandag 31 januari 2022 14:55

Aan: 512e ; 512e ; 512e ; 512e
512e ; 512e

CC: 5.1.2.e

Onderwerp: Stuurgroep dierwaardige veehouderij

Tijd: dinsdag 8 februari 2022 08:45-09:30 (UTC+01:00) Amsterdam, Berlijn, Bern, Rome, Stockholm, Wenen.

Locatie: Microsoft Teams-vergadering

Rechts beoordeeld

512e

5.1.2.e

5120

Microsoft Teams-vergadering

Deelnemen op uw computer of via de mobiele app

[Klik hier om deel te nemen aan de vergadering](#)

Deelnemen met een apparaat voor videovergaderingen

5.1.2.e @m.webex.com

Videovergaderings-id: 129 734 180 9

Alternatieve VTC-instructies

Of deelnemen via telefoon (alleen audio)

5.12e 8614,,311989661# Netherlands, Amsterdam

Id voor telefonische vergadering: 5.1.2e #

[Een lokaal nummer zoeken](#) | [Pincode opnieuw instellen](#)

Meer informatie | Opties voor vergadering

From: "5.12e" <5.12e@nvwa.nl>
Sent: Thu, 10 Feb 2022 16:24:24 +0100
To: "5.12e" <5.12e@nvwa.nl>
Subject: FW: terugkoppeling overleg SG AMT huisvesting/Dierwaardige Veehouderij
Attachments: 2022-02-08 Samenvatting slides t.b.v. stuurgroep.pptx

Met bijlage. Zat er volgens mij net niet bij?

Van: 5.12e <5.12e@nvwa.nl>
Verzonden: dinsdag 8 februari 2022 22:08
Aan: 5.12e <5.12e@nvwa.nl>; 5.12e <5.12e@nvwa.nl>; 5.12e <5.12e@nvwa.nl>; 5.12e <5.12e@nvwa.nl>
CC: 5.12e <5.12e@nvwa.nl>; 5.12e <5.12e@nvwa.nl>
Onderwerp: terugkoppeling overleg SG AMT huisvesting/Dierwaardige Veehouderij

Collega's

Vanmorgen deelgenomen aan de SG AMT Huisvesting (inmiddels; SG dierwaardige Veehouderij). Aanwezig waren 5.12e (5.12e DAD), 5.12e (5.12e DAD), 5.12e (5.12e WJZ) en 5.12e (DAD). Hierbij obv mijn notities een weerslag van dat gesprek;

- De vergadering is benut om bij te praten over de stand van zaken rondom het afronden van de vorige fase (amendement huisvesting Wet dieren) en het opstarten van de volgende fase (uitwerken van de aanpak dierwaardige veehouderij (DWBH) o.b.v. de passage in het coalitieakkoord).
- Het doel van de bespreking is om de klokken gelijk te zetten als startpunt voor de stuurgroep van deze nieuwe fase.
- Adhv bijgevoegde PPT heeft LNV teruggekoppeld over de gesprekken in MT DAD en gesprek met M over de nader invulling van de passage uit het RA over dierwaardige Veehouderij en de relatie met AMT huisvesting
 - Invulling van de DWBH zal mede plaatsvinden adhv de 6 basisprincipes uit rapport Dierwaardige Veehouderij van de RDA.
 - Belangrijke eerste aanbeveling van RDA is dat Overheid keus voor DWBH maakt en nadrukkelijk regie neemt. PPT gaat in op hoe dat verder in te vullen, hoe een dergelijke ontwikkeling versneld kan worden, hoe eea verder geconcretiseerd kan worden (eerste stap, stip op de horizon, etc.) waar verbinding met andere reeds lopende (RA) trajecten ligt (klimaat, KLL, Stikstof, gebiedsgerichte aanpak, etc.), welk instrumentarium nodig is etc.
 - In discussie oa stilgestaan bij passage uit RA waar oa wordt gesproken over convenant met stakeholders om de ontwikkeling naar DWBH in te zetten. Dit convenant moet basis vormen onder regelgeving die nog deze kabinetsperiode in werking moet treden. Dit brengt (alleen al praktisch gezien) de nodige uitdagingen met zich mee.
 - Gedachten voor de korte termijn;
 - in ieder geval mogelijkheden om aan te haken bij traject herziening EU DWZ regelgeving (daar is al een nationale doorkijk op gewenste aanpassingen mbt DWZ gemaakt)
 - Voorkomen dat je jezelf in een convenant "statisch" vastlegt op een definitie van DWBH, vooral ook ontwikkelruimte en variatie behouden
 - behoefte aan een soort roadmap van de relevante lopende LNV trajecten (KLL, Stikstof, etc), wanneer zijn in welk traject welke keuzes aan de orde en hoe kom je tot integrale afstemming van keuzes in de diverse trajecten.
 - tot dusver nog beperkt inzicht in reflectie van de sector tav DWBH; LNV overweegt een externe partij in te zetten om de beelden uit de sector op te halen (hoe kijkt sector naar DWBH en wat ziet sector als belangrijkste randvoorwaarden voor convenantgesprekken?)
 - nationaal Plan landelijk Gebied (NPLG) wordt naw het vehicel waaraan eea zal worden opgehangen. Aandachtspunt hierbij is de rol van de lokale overheden (gemeenten, provincies en hun beperkte rol/armslag irt DWZ)
- Belangrijk aandachtspunt is het huidige AMT huisvesting dat nog "boven de markt hangt". De inzet is dat met een goed verhaal tav DWBH het AMT mogelijk via die route "alternatief" kan worden uitgewerkt, maar de diverse partijen zitten hier nog verschillend in. De inschatting is wel dat helderheid over het al dan niet opvolgen van het AMT een belangrijke sleutelrol kan/zal vervullen bij het constructief om de tafel krijgen van de belangrijkste stakeholders ikv het opstellen van een convenant. Daarnaast focust eea zich nu op lbh-dieren, maar het AMT zag ook op gezelschapsdieren.
- Vervolg korte termijn;
 - Op 9 maart is vervolgesprek voorzien met de M waarin oa het punt van de gezelschapsdieren aan de orde gesteld zal worden.

- Ter voorbereiding daarop zal nog een SG ingepland worden, waarin ook nader stilgestaan zal worden over de inrichting van het vervolgtraject (vormgeving stuurgroep, projectgroep, etc., aangezien de inschatting is dat mogelijk verbreding nodig is tov de eerdere aanpak van het AMT huisvesting)
- Naar ik begreep is ook op korte termijn een TK brief voorzien, daar doe ik nog navraag naar
- Kortom; een boeiend traject met nog veel vragen en uitdagingen waarop we nmm goed aangesloten moeten blijven!

Grt

5.12.e

Met vriendelijke groet, | Yours sincerely,

5.12.e

5.12.e

5.12.e

.....
Directie Strategie, afdeling Beleid, planvorming en instrumentontwikkeling (BPI)
Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA)
NL Food and Consumer Product Safety Authority
.....

Catharijnesingel 59 | 3511 GG | Utrecht
Postbus 43006 | 3540 AA | Utrecht
Nederland | The Netherlands
.....

M (+ 5.12.e

E: 5.12.e @nvwa.nl

I: www.nvwa.nl

Samenvatting besprekingen richting aanpak dierwaardige veehouderij

- Strategiesessie MT DAD, 12/01
- Verdiepingsgesprek M, 20/01
- Enkele conclusies tot nu toe

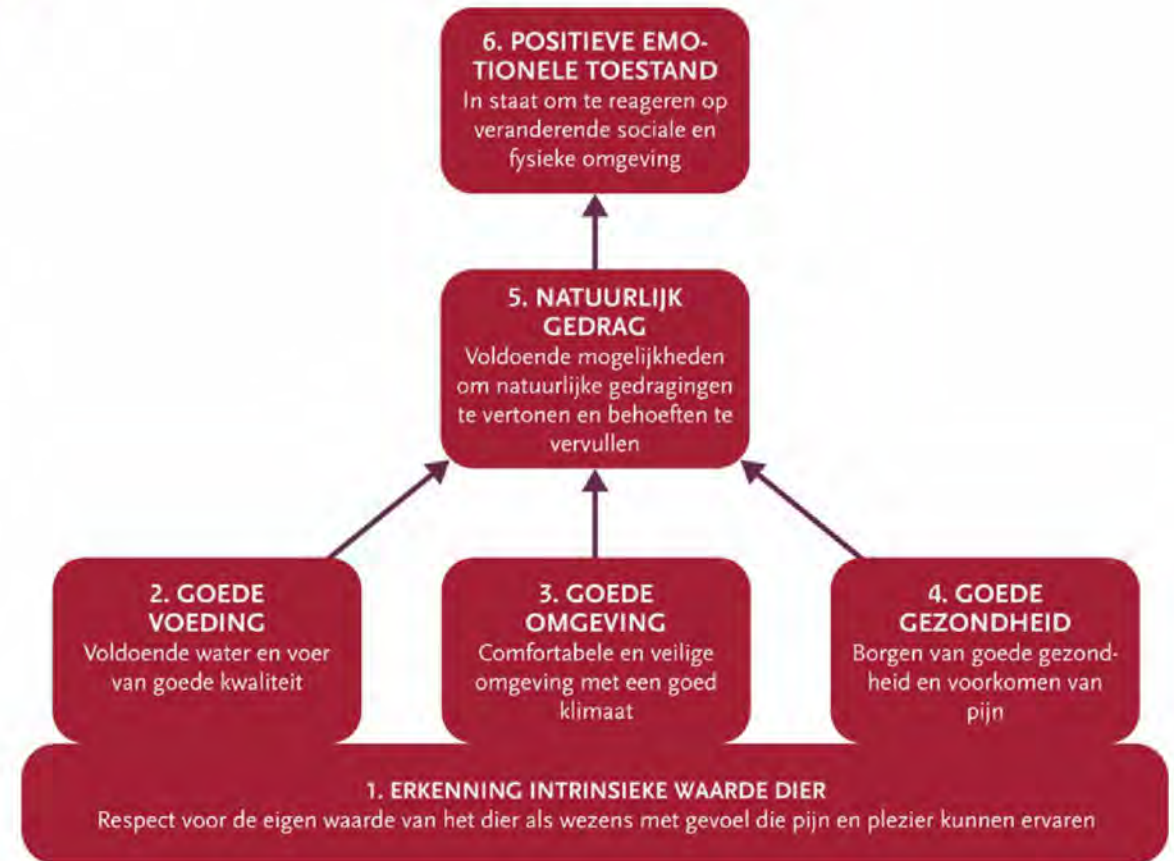

MT DAD
12 januari

Wat willen we bereiken?

- > Een ontwikkeling naar een dierwaardige veehouderij
- > Dierwaardig?
 - Daarvoor heeft de RDA, afgeleid uit de literatuur, zes leidende principes geformuleerd
 - Veehouderijen die volgens deze principes zijn ontworpen, maken een positief welzijn mogelijk

Startpunt

- > De eerste aanbeveling van de RDA luidt:
 - Kies als overheid voor een dierwaardige veehouderij.
 - Neem het initiatief en de regie voor een versnelde ontwikkeling naar een dierwaardige veehouderij gebaseerd op de zes leidende principes.
- > Maken we deze keuze?

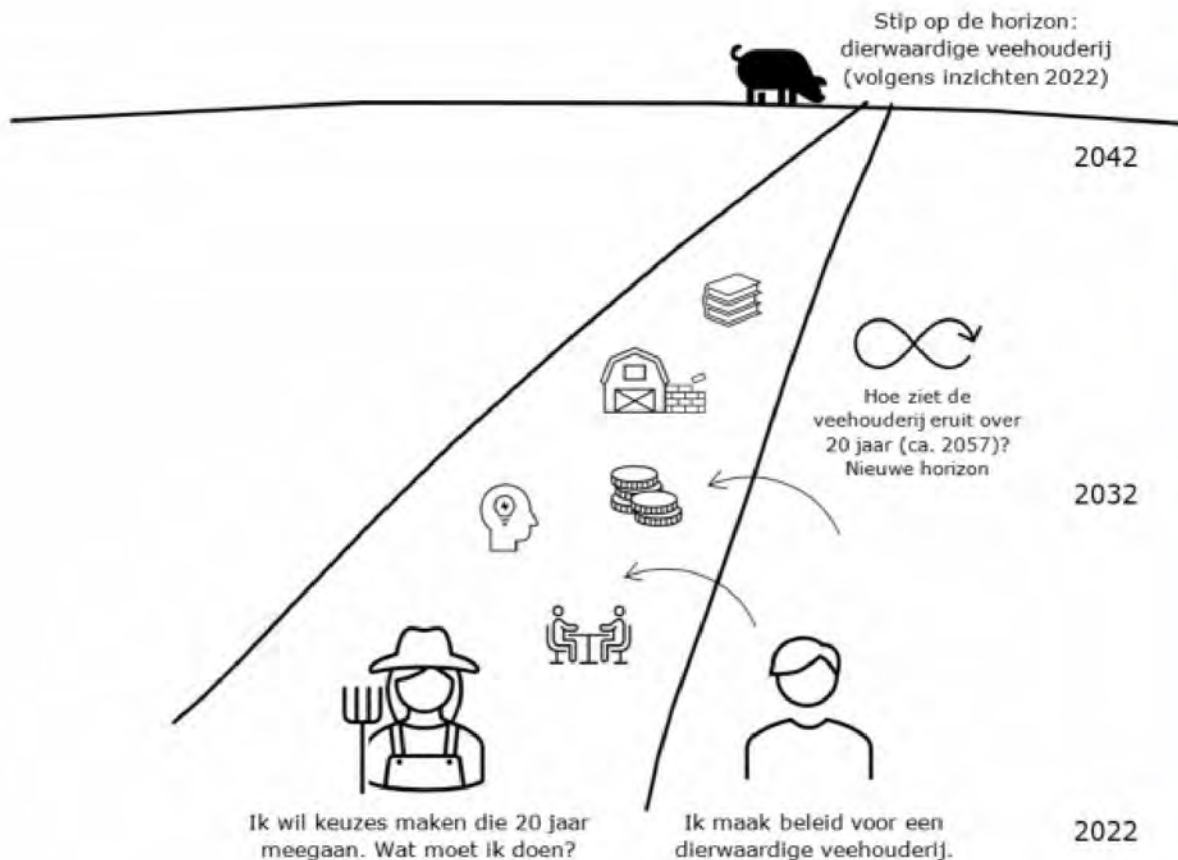
- › Door aan te haken bij het bredere perspectief voor de landbouw en de verduurzamingsopgaven (integraal)
- › Door ketenafspraken te maken en verdienmodellen te ontwikkelen
- › Door de fundamenteën te verankeren (convenant, wetgeving, andere beleidsinstrumenten)
- › Door duidelijkheid en ruimte (ook financieel) aan boeren te bieden
- › Door oog te hebben voor de internationale context

Hoe versnellen we die ontwikkeling?

Eerste stap

- > Concretisering hoe we invulling willen en kunnen geven aan de zes principes:
 1. Politieke keuze over de ambitie die de minister sowieso wil stellen
 2. Een stip op de horizon zetten
 3. In beeld brengen waar nieuwe bedrijven aan moeten voldoen en welke 'tekortkomingen' bestaande bedrijven hebben.

Hoe ziet de stip op de horizon eruit? Die biedt:

- › Duidelijkheid en zekerheid
 - Concreet: wat mag straks nog wel, wat niet meer? Per wanneer?
 - Concreet: wat is wel en niet maatschappelijk wenselijk?
 - Stabiel: de stip moet voor langere tijd constant blijven
- › Ruimte
 - Waar mogelijk: ruimte laten voor experiment met welke oplossing past bij een probleem
 - Financiële ruimte bieden om het bedrijf te ontwikkelen, in samenwerking met de keten

Samenhang overige opgaven (voorbeelden)

- Meer ruimte per dier
 - Strookt met extensivering t.b.v. milieuopgaven
- Meer naar buiten
 - Kan meer emissies betekenen, en dus minder dieren vergen
 - Aandachtspunten voor de diergezondheid
- Inrichting houderijsysteem op behoefte dieren
 - Aanpassing stallen moet ook gebeuren t.b.v. stikstof en klimaat
 - Brengt kosten met zich mee, vergt dus marktperspectief (verdienmodellen)
- Jonge dier langer bij moeder laten
 - Reduceert opbrengst, vergt dus marktperspectief

- › Perspectief landbouw bieden in de gebiedsgerichte aanpak
- › Afspraken over een niet-vrijblijvende bijdrage van banken, toeleveranciers e.a.
- › Transitie naar kringlooplandbouw
- › Grondbank voor extensivering
- › Herziening EU regelkader dierenwelzijn

Waar ligt de
verbinding met de
rest van de
opgave in het
coalitieakkoord?

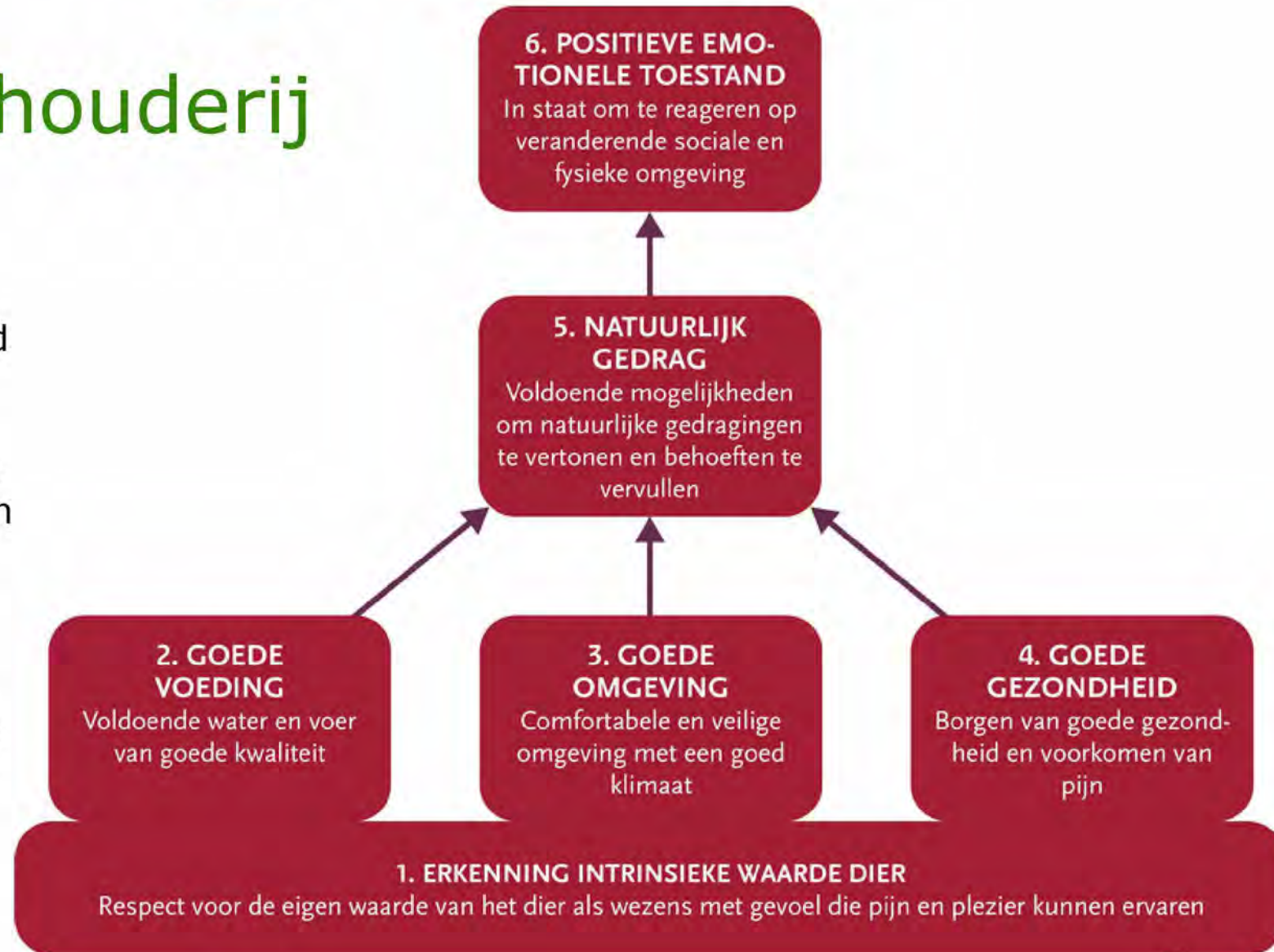

Verdiepingsgesprek MLNV 20 januari

Dierwaardige veehouderij

- › Dierwaardig?
 - Daarvoor heeft de RDA, afgeleid uit de literatuur, zes leidende principes geformuleerd.
 - Veehouderijen die volgens deze principes zijn ontworpen, maken een positief welzijn mogelijk.
 - 'Het dier aan tafel'
- › Wat betekent dit? Bijv.:
 - Nieuwe ontwerpen: goed kijken naar behoeften dier en daarop stalsystemen aanpassen

Dierwaardige veehouderij: aanpak

- › In samenhang met andere opgaven (integraal)
 - Koppeling met gebiedsgerichte aanpak, transitie kringlooplandbouw, extensivering, perspectief landbouw
 - Zet transitie integraal in: neem dierwaardigheid mee als randvoorwaarde.
 - Voorbeelden samenhang opgaven:
 - Meer ruimte per dier strookt met extensivering m.b.t. milieu.
 - Dieren meer naar buiten kan meer emissies betekenen, en dus minder dieren vergen.
 - Stalaanpassingen zijn voor zowel milieu als dierwaardigheid nodig. Doe het in één keer goed.
- › Stip op de horizon & concrete doelstellingen voor nu
 - Werk uit waar we op (middel)lange termijn uit willen komen.
 - Kom wel direct uit de startblokken: kies wat sowieso nodig is.
- › Werk uit tot welke mogelijke verdienmodellen de transitie leidt.

Dierwaardige veehouderij: instrumenten

- › Convenant
 - Instrument om de keten te betrekken t.b.v. nieuwe verdienmodellen
 - Legt met de sectoren gedeelde uitgangspunten van dierwaardigheid vast en zet een stip op de horizon over de weg daar naartoe, inclusief bijbehorende randvoorwaarden
- › Wetgeving
 - Kaders stellen om ontwikkeling naar dierwaardigheid zeker te stellen
- › Herziening EU-regelgeving
 - Bekijk samenhang met wat we in de wet regelen op nationaal niveau.
- › Ondersteunende instrumenten
 - Ontwerp van dierwaardige, integraal duurzame houderijsystemen
 - Subsidieregelingen

Enkele conclusies tot nu toe

Kaders

> Twee perspectieven

- Vergezicht/stip op de horizon voor lange termijn
- Selectie concrete stappen voor deze periode

> Kernpunten

- Integraliteit
 - Koppeling met gebiedsgerichte aanpak, transitie kringlooplandbouw, extensivering, perspectief landbouw
 - Neem dierwaardigheid mee als

randvoorwaarde.

▪ Voorbeelden samenhang opgaven:

- Meer ruimte per dier strookt met extensivering m.b.t. milieu.
- Dieren meer naar buiten kan meer emissies betekenen, en dus minder dieren vergen.
- Stalaanpassingen zijn voor zowel milieu als dierwaardigheid nodig. Doe het in één keer goed.

– Verdienmodellen

- Aandacht voor ketenperspectief waar kostprijsverhoging verwacht kan worden door transitie

Relatie amendement

- › D66 wil amendement uitvoeren.
- › Andere partijen willen niet de inwerkingtredingsdatum van 2023.
- › Compromis: amendement blijft boven de markt hangen in afwachting van uitkomsten aanpak dierwaardige veehouderij
- › Hoe hiermee omgaan? Optie:
 - Ambitieniveau baseren op intentie amendement (wens D66)
 - Planning baseren op wens andere partijen om niet te hard van stapel te lopen
 - Dus: concrete stappen selecteren voor de komende jaren die behapbaar zijn, maar wel op een duidelijk transitiepad liggen

From: "5.12.e" <5.12.e@minlnv.nl>
Sent: Thu, 10 Feb 2022 16:59:06 +0100
To: "5.12.e" <5.12.e@minlnv.nl>; "5.12.e" <5.12.e@minlnv.nl>
Subject: RE: Nieuw Kamerdebat over CD Dierenwelzijn

Haha. 5.12.e zei wel dat het fijn was als er een jurist met een politiek gevoel bij kan zijn, die juridische vragen over inwerkingtreding etc. kan beantwoorden. Lijkt me belangrijk.
 Ik dacht aan een WJZ-er (is voor de Kamerleden denk ik meest 'objectief'), 5.12.e bv., maar we kunnen ook een van ons naar voren schuiven (waarbij ik dan zou zeggen jij 😊)

5.12.e

5.12.e

Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn
 Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
 Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag | B-noord 4
 Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

M 5.12.e
 5.12.e @minlnv.nl
www.rijksoverheid.nl/lnv

Van: 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>
Verzonden: donderdag 10 februari 2022 16:47
Aan: 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>; 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>
Onderwerp: RE: Nieuw Kamerdebat over CD Dierenwelzijn

Ok, klinkt goed! Check anders even wat ik al gemaakt heb in de presentatie voor 9 maart. (Is nog niet klaar, hoor.) Daar zitten ook de analyses van het amendement in. Misschien kunnen ze die slides dan wel gebruiken? Of willen ze al het papier hebben? En moeten wij daar dan ook presenteren, of gaat 5.12.e dat uitleggen? Is zeker wishful thinking dat wij daar langs mogen komen, hahaha.

Van: 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>
Verzonden: donderdag 10 februari 2022 16:08
Aan: 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>; 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>
Onderwerp: RE: Nieuw Kamerdebat over CD Dierenwelzijn

Net even 5.12.e gebeld omdat ik wilde weten hoe dit politiek nu ligt. Blijkbaar is er volgende week een overleg met de C4 om o.a. dit af te tikken. 5.12.e gaat ons nog mailen met wat zij daarvoor nodig hebben. O.a. de voor- en nadelen bij de verschillende opties, en de analyses van het amendement.

Maar dat is het moment; als daar het verhaal scherp neergezet kan worden, moet onze lijn gehaald kunnen worden.

Heb de indruk dat er ook nog steeds veel onwetendheid is. In ieder geval was zij het eens dat het Commissiedebat ervoor zorgt dat dit dan afgetikt moet zijn

5.12.e

5.12.e

Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn
 Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
 Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag | B-noord 4
 Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

M 5.12.e

5.1.2.e @minInv.nl
www.rijksoverheid.nl/Inv

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@minInv.nl>

Verzonden: donderdag 10 februari 2022 15:57

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@minInv.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@minInv.nl>

Onderwerp: RE: Nieuw Kamerdebat over CD Dierenwelzijn

Yes!

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@minInv.nl>

Verzonden: donderdag 10 februari 2022 15:51

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@minInv.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@minInv.nl>

Onderwerp: RE: Nieuw Kamerdebat over CD Dierenwelzijn

100%

Maar volgens mij moet de energie dus zitten om de vier coalitiepartners de komende weken mee te nemen in deze lijn, met onderbouwing erbij

5.1.2.e

5.1.2.e

.....
Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag | B-noord 4
Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

M 5.1.2.e
5.1.2.e @minInv.nl
www.rijksoverheid.nl/Inv

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@minInv.nl>

Verzonden: donderdag 10 februari 2022 15:50

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@minInv.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@minInv.nl>

Onderwerp: RE: Nieuw Kamerdebat over CD Dierenwelzijn

Nee, klopt, dus die moeten we dan eerst langs MT krijgen, en daarna langs de minister. Ben jij het er wel mee eens?

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@minInv.nl>

Verzonden: donderdag 10 februari 2022 15:43

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@minInv.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@minInv.nl>

Onderwerp: RE: Nieuw Kamerdebat over CD Dierenwelzijn

Je bent sneller dan het licht. Maar precies wat ik dacht 😊

Alleen lijkt het er dus op dat er op al die punten onder 2^e gedachtestreepje nu nog geen lijn/overeenstemming is...

En hoe verhoudt zich dat met het inventarisatierondje..?

5.1.2.e

5.1.2.e

.....
Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag | B-noord 4

.....
M 5.12.e
5.12.e @minInv.nl
www.rijksoverheid.nl/Inv

Van: 5.12.e <5.12.e@minInv.nl>

Verzonden: donderdag 10 februari 2022 15:39

Aan: 5.12.e <5.12.e@minInv.nl>; 5.12.e <5.12.e@minInv.nl>

Onderwerp: RE: Nieuw Kamerdebat over CD Dierenwelzijn

Heb alvast meteen maar even dit opgenomen in het concept voor de presentatie bij het vervolggesprek van 9 maart:

- Advies
 - Stuur de analyses van het amendement vóór het debat dierenwelzijn (20 april) naar de TK.
 - Maak in deze brief ook duidelijk dat
 - Het amendement, vanwege de uitkomsten van de analyses, voorlopig niet in werking treedt.
 - U de aanpak dierwaardige veehouderij zo vormgeeft dat deze een volwaardig alternatief is.
 - De AHR verder wel in werking treedt.
 - Stuur voor de zomer een tweede brief, die de aanpak dierwaardige veehouderij uiteenzet.

Van: 5.12.e <5.12.e@minInv.nl>

Verzonden: donderdag 10 februari 2022 15:37

Aan: 5.12.e <5.12.e@minInv.nl>; 5.12.e <5.12.e@minInv.nl>

Onderwerp: RE: Nieuw Kamerdebat over CD Dierenwelzijn

Yep! 😊

5.12.e

5.12.e

.....
Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag | B-noord 4
Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

.....
M 5.12.e
5.12.e @minInv.nl
www.rijksoverheid.nl/Inv

Van: 5.12.e <5.12.e@minInv.nl>

Verzonden: donderdag 10 februari 2022 15:29

Aan: 5.12.e <5.12.e@minInv.nl>; 5.12.e <5.12.e@minInv.nl>

Onderwerp: RE: Nieuw Kamerdebat over CD Dierenwelzijn

Excellent! Mooie deadline om de analyses bij de Kamer te hebben?

Van: 5.12.e <5.12.e@minInv.nl>

Verzonden: donderdag 10 februari 2022 15:28

Aan: 5.12.e <5.12.e@minInv.nl>; 5.12.e <5.12.e@minInv.nl>

Onderwerp: FW: Nieuw Kamerdebat over CD Dierenwelzijn

20 april commissiedebat TK dierenwelzijn. Amendement staat ook op de agenda

5.12.e

5.1.2.e

.....
Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag | B-noord 4
Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag
.....

M 5.1.2.e
5.1.2.e @minInv.nl
www.rijksoverheid.nl/Inv

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e @minezk.nl>

Verzonden: donderdag 10 februari 2022 14:23

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e @minInv.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e @minInv.nl>

CC: 5.1.2.e <5.1.2.e @minInv.nl>

Onderwerp: FW: Nieuw Kamerdebat over CD Dierenwelzijn

Op wiens naam mag dit kamerdebat?

Van: 5.1.2.e @minez.nl <5.1.2.e @minez.nl>

Verzonden: donderdag 10 februari 2022 14:18

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e @minezk.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e @minezk.nl>; 5.1.2.e

5.1.2.e <5.1.2.e @minInv.nl>

CC: 5.1.2.e <5.1.2.e @minez.nl>

Onderwerp: Nieuw Kamerdebat over CD Dierenwelzijn

Geachte mevrouw/heer,

Er is een nieuw Kamerdebat gepland met als onderwerp "CD Dierenwelzijn".

Uw directie heeft hierbij het voortouw.

Wilt u s.v.p. een beleidsmedewerker koppelen aan dit stuk?

U kunt dit Kamerdebat vinden door te zoeken in de module "Parlementaire agenda" met het nummer 2672 of door op onderstaande link te klikken.

[link naar detailrapport.](#)

Met vriendelijke groet,
Delphi

Dit is een automatisch aangemaakt en verstuurd bericht. Het afzenderadres kan niet worden gebruikt voor verdere mailwisseling.

Voor eventuele vragen kunt u contact opnemen met uw secretariaat.

512e

512e

M 5.1.2e
5.1.2e @minInv.nl
www.rijksoverheid.nl/Inv

Van: [redacted] <[redacted]@minlnv.nl>
Verzonden: vrijdag 11 februari 2022 14:55
Aan: [redacted] <[redacted]@minlnv.nl>; [redacted] <[redacted]@minlnv.nl>;
[redacted] <[redacted]@minlnv.nl>; [redacted] <[redacted]@minlnv.nl>; [redacted]
[redacted] <[redacted]@minezk.nl>; [redacted] <[redacted]@minezk.nl>
Onderwerp: Amendement wet dieren

Komende week is er waarschijnlijk een coalitieoverleg, waar ook het amendement aan bod kan/zal komen. De afspraak moet nog gepland worden.
Ter voorbereiding van deze afspraak zou ik jullie willen vragen om 2 stukken:

1. Een nota voor de minister
2. Een A4 die door **5.1.2e** gedeeld kan worden met coalitiegenoten

De informatie in beide stukken kan natuurlijk voor een deel overlappen, maar voor een deel ook niet.

Belangrijk voor de nota voor de minister:

- Een uiteenzetting van de opties.
 - De opties die er in ieder geval zijn: (1) amendement niet in werking laten treden (en de rest van de wet wel) (2) amendement wel in werking laten treden, net als de rest van de wet, maar met datum verder in de toekomst, (3) wachten met inwerkingtreding wet en amendement, tot er een convenant/wetgeving ligt (waarbij impact uitblijven implementatie heel duidelijk moet worden gemaakt)
- Mogelijkheden qua proces, ook vooruitkijkend naar convenant/wetgeving. Ik weet dat jullie daarover nog in gesprek gaan met stakeholders (en breder), maar zo veel mogelijk beeld schetsen hoe jullie dit willen doen. Dit zou M ook kunnen bespreken met de coalitiepartners om ze comfort te geven.
 - Wat zijn de eerstvolgende stappen die nu gezet kunnen worden? Hoe blijven we zo dichtmogelijk bij het Coalitieakkoord (en als mogelijk: de geest van het amendement)?

Belangrijk voor het A4tje

- Impactanalyse van het amendement (op hoofdlijnen, die later met de TK ook gedeeld kan worden in TK brief)

- Wat de verschillende opties zijn (in ieder geval de hierboven benoemde 3), met daarbij aandacht voor de juridische houdbaarheid (dus: is er kans op rechtszaken bij optie 1, 2, of 3, hoe verhouden hogere en lagere wetgeving zich tot elkaar bij bijv. optie 2) en wat dit betekent voor dierhouders per 1/1/2023.
 - Het klinkt een beetje overdreven, zeker als er soms geen effect is, maar ik zou bij alle opties zeggen wat de kans is op rechtszaken (dus bij optie 1: geen), wat de impact is voor dierhouders per 1/1/2023 etc.

Veel van de informatie staat al in de mailwisseling met [5.1.2 a](#) dus hopelijk kunnen jullie dat weer gebruiken.

Ik zal proberen, als we weten wanneer de coalitiebespreking is, een voorbespreking in te plannen. Omdat we de datum nog niet weten, wil ik jullie vragen de twee stukken uiterlijk komende dinsdag einde dag aan te leveren. Ik weet dat het kort dag is, maar de kans bestaat dat het gesprek al op woensdag is... Als ik meer weet dan laat ik het natuurlijk zo snel mogelijk weten.

Als jullie vragen hebben, aarzel niet te bellen/mailen. In het weekend is een appje sturen het handigste 😊

Voor nu een fijn weekend,

From: "5.12.e" <5.12.e@minlnv.nl>
Sent: Mon, 14 Feb 2022 15:45:13 +0100
To: "5.12.e" <5.12.e@minezk.nl>; "5.12.e" <5.12.e@minlnv.nl>
Cc: "5.12.e" <5.12.e@minlnv.nl>
Subject: RE: Amendement wet dieren

Hoi,

Ja passief aanbieden lijkt ons dan voldoende. En daarbij duidelijke bullets voor het a4'tje.

We zullen overigens voor het einde van de werkdag op de stukken reageren.

Groet, 5.12.e

Van: 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>
Verzonden: maandag 14 februari 2022 12:52
Aan: 5.12.e <5.12.e@minezk.nl>; 5.12.e <5.12.e@minezk.nl>
CC: 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>
Onderwerp: RE: Amendement wet dieren

Hoi 5.12.e

Onze overweging was dat alleen de bullets weergeven wellicht een te oppervlakkige suggestie kan wekken. We vinden het belangrijk ze er nu van te doordringen dat het amendement sowieso problemen oplevert, en dat het dus eigenlijk ook niet slim is om dat nog lange tijd boven de markt te laten hangen. Hoe steviger onze onderbouwing daarvoor is, hoe beter, dachten wij. Hopelijk creëert dat de ruimte om te gaan werken aan een volwaardig alternatief, dat recht doet aan het ambitieniveau van het amendement. Hoe zien jullie dit?

We kunnen ook in de nota of op het A4 aangeven dat we de volledige analyses kunnen delen, als ze daar behoefte aan hebben. Dan is het fijn als we die paraat hebben.

1

Van: 5.12.e <5.12.e@minezk.nl>
Verzonden: maandag 14 februari 2022 12:48
Aan: 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>; 5.12.e <5.12.e@minezk.nl>
CC: 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>
Onderwerp: RE: Amendement wet dieren

Hoi 5.12.e

Bedankt voor de update. Het lijkt 5.12.e en mij niet nodig om de juridische analyse (actief) mee te sturen naar het coalitieoverleg. Daar wordt ook niet naar gevraagd door 5.12.e. Wat is jullie afweging?

Voor het geval dat...Ik had al even naar de juridische analyse gekeken en mijn voorstel is om een versie mee te sturen waarin de dilemma's over de impact van het amendement niet zijn opgenomen. Die dilemma's hebben we ingevoegd op verzoek van 5.12.e maar zijn niet strikt juridisch, omdat er aannames/veronderstellingen instaan over de bedoeling van het amendement. Daardoor is de analyse niet meer zuiver juridisch, wat juist wel de bedoeling is.

We zouden de dilemma's eventueel als bijlage bij de impactanalyse kunnen voegen als deze naar de Kamer gaat, of als apart document kunnen meesturen, maar dan moeten we nog even heel zorgvuldig kijken naar de formuleringen etc. Mogelijk roepen die dilemma's meer vragen op, dan dat het duidelijkheid geeft.

Ik moet nog naar het hoofdstuk over eigendomsregulering kijken. Dat hoofdstuk kan er wel in blijven staan, maar mist hier en daar nuance.

Groeten, 5.12.e

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@minInv.nl>

Verzonden: maandag 14 februari 2022 10:55

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>; 5.1.2.e

<5.1.2.e@minezk.nl>

CC: 5.1.2.e <5.1.2.e@minInv.nl>

Onderwerp: FW: Amendement wet dieren

Hoi 5.1.2.e en 5.1.2.e

Wij gaan vandaag aan de slag met onderstaande. We wilden jullie vast even een heads-up geven dat we hierover bij jullie op de lijn komen vandaag. We hopen het vandaag af te hebben en dan voor te leggen aan 5.1.2.e Morgen willen ze het graag hebben bij BPZ.

We overwegen ook om de hele juridische analyse en impactanalyse mee te sturen. Mochten jullie alvast willen checken welke versie van de juridische analyse we eventueel mee zouden kunnen sturen, dan is dat fijn.

Dank alvast!

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@minInv.nl>

Verzonden: vrijdag 11 februari 2022 14:55

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@minInv.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@minInv.nl>;

5.1.2.e <5.1.2.e@minInv.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@minInv.nl>; 5.1.2.e

5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>

Onderwerp: Amendement wet dieren

Reeds beoordeeld

5.1.2.e

5.1.2.e

Reeds becordaeld

5,12 e

From: "5.1.2.e" <5.1.2.e@minlnv.nl>
Sent: Mon, 14 Feb 2022 22:04:18 +0100
To: "5.1.2.e" <5.1.2.e@minezk.nl>; "5.1.2.e" <5.1.2.e@minlnv.nl>; "5.1.2.e" <5.1.2.e@minezk.nl>; "5.1.2.e" <5.1.2.e@minlnv.nl>
Subject: RE: 2 A4 achtergrondinformatie amendement

Ha 5.1.2.e en 5.1.2.e dank jullie wel. Het is inderdaad best lastig (en veel werk in korte tijd). Het lukt ons niet om het vanavond af te krijgen en zijn nu voornemens alles morgen om 1030u naar 5.1.2.e te sturen. Dan sturen we jullie ook die versie.

Groet, 5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

.....
Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag | B-noord 4
Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

M 5.1.2.e
5.1.2.e @minlnv.nl
www.rijksoverheid.nl/lnv

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>
Verzonden: maandag 14 februari 2022 18:02
Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>
Onderwerp: RE: 2 A4 achtergrondinformatie amendement

Hoi 5.1.2.e

Zie hierbij de eerste gedachten/opmerkingen van 5.1.2.e en mij op beide stukken. Lastig om het allemaal scherp op papier te krijgen. Hopelijk kunnen jullie hiermee vooruit.

Willen jullie ons de versie sturen die vanavond naar 5.1.2.e staat? Dan kunnen wij 5.1.2.e vast inlichten en ook vast weer meedenken over de versie die uiteindelijk de lijn in gaat.

Groeten, 5.1.2.e

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>
Verzonden: maandag 14 februari 2022 16:14
Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>
Onderwerp: 2 A4 achtergrondinformatie amendement

Ha allen,

Zie hierbij het eerste concept. Het zijn 2 A4's geworden. Hoor graag jullie opmerkingen!

Dank & groet,

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

.....
Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag
Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

.....

M 5.1.2e

5.1.2e @minInv.nl

www.rijksoverheid.nl/Inv

Achtergrondinformatie amendement artikel 2.1 Wet dieren

Kernpunten

- Het amendement is aangenomen en staat in de wet, maar het doet nog niks, omdat het nog niet in werking is getreden.
- De analyses van het amendement laten zien dat het amendement geen goed middel is om het doel ervan te bereiken. Wijziging en een volwaardig alternatief zijn nodig.
- Los van het amendement kunnen de overige wijzigingen aan de Wet dieren i.v.m. de Europese diergezondheidsverordening wel in werking treden.

Analyses amendement¹

Juridisch

- > Het amendement is van toepassing op alle gehouden dieren.
- > Welke betekenis en reikwijdte de rechter toekent aan de termen uit het amendement (zoals 'huisvesting' en 'houderijsysteem'), is moeilijk op voorhand te zeggen. Het betreft open normen, waarover onvoldoende jurisprudentie bestaat
- > Of een bestaande gedraging/situatie in de dierhouderij volgens het amendement nog toegestaan is, hangt af van de antwoorden op de vragen in het stroomschema (zie bijlage). Die zijn – zeker bij gebrek aan jurisprudentie – op voorhand niet eenduidig te beantwoorden.
- > De toezichthouder zal dat in een concreet verzoek om handhaving op grond van het amendement moeten doen, waarna een rechter zal dat besluit vervolgens beoordeelt. Het kan potentieel gaan om allerlei situaties waarbij een dier benadeeld wordt: van fysieke ingrepen tot ruimtegebrek, stalklimaat, transport etc.
- > Het is niet mogelijk om op voorhand in bijvoorbeeld een AMvB of richtlijn te specificeren wat wel of niet mag. Hiervoor geeft het wetsartikel geen bevoegdheid.
- > Dit leidt derhalve tot een heel onzekere situatie met onvoorspelbare uitkomsten.
- > Als het amendement conflicteert met Europees recht, dan gaat het Europese recht voor. Het is niet uitgesloten (ook niet vastgesteld) dat er zo'n conflict bestaat.

Impact op de praktijk

- > Doordat de vragen uit het stroomschema niet op algemeen geldende wijze beantwoord kunnen worden, van het amendement onzeker en weet niemand wat precies de gevolgen van het amendement zullen zijn. Boeren weten niet of en in welke mate zij geconfronteerd zullen worden met consequenties en evenmin weten dierenwelzijnsorganisaties of daadwerkelijke welzijnsverbeteringen zullen voortkomen uit het amendement. Dit hangt volledig af van nog te ontwikkelen jurisprudentie.
- > De verwachting is reëel dat het amendement daarom snel na inwerkingtreding voor heel veel rechtszaken gaat zorgen, met ongewisse uitkomst
- > Dit zijn de drie voornaamste onduidelijkheden in het amendement:
 - Onduidelijkheid over de reikwijdte van de termen in het gewijzigde artikel
 - Onduidelijkheid over wanneer geoordeeld kan worden dat er een ander, redelijk doel is voor een benadeling van het dier
 - Onduidelijkheid over hoe voldaan kan worden aan de bewijslast van deze open norm
- > Vanwege deze onduidelijkheden is de bandbreedte van potentiële impact erg breed. Dit leidt tot:
 - Rechtsonzekerheid voor dierhouders (onduidelijk wat verboden is). Deze rechtsonzekerheid is nijpend, zeker aangezien het hier gaat om strafrecht. Daar komt bij dat geen goede overgangstermijn geboden kan worden; als een rechter in een casus een overtreding vaststelt, moet de gedraging/situatie direct stoppen.

¹ Onder deze samenvatting t.b.v. dit overleg liggen een uitgebreide juridische analyse die door de landsadvocaat is gecheckt, ligt een appreciatie van het Openbaar Ministerie en een daarop gebaseerde impactanalyse van het departement.

Een overgangstermijn voorafgaand aan inwerkingtreding helpt niet, omdat zonder jurisprudentie niet duidelijk is wat verboden is.

- Er is ook een reële kans dat de beoogde meerwaarde voor dierenwelzijn/diergezondheid niet gerealiseerd wordt

Conclusie

- > Het amendement is niet het juiste instrument om het doel te bereiken en moet gewijzigd worden.
 - Doel volgens toelichting: soorteigen gedrag leidend laten zijn voor dierenwelzijn in de veehouderij
 - Dieren niet aanpassen aan het systeem, maar andersom (stoppen met ingrepen)
 - Mogelijkheid voor natuurlijk gedrag, daglicht, goede bewegingsruimte
- > Dit doel kan onderschreven worden en is in lijn met de zienswijze Dierwaardige Veehouderij van de RDA, maar daarvoor is een andere aanpak nodig.

Opties omgang amendement

1. Het amendement in werking laten treden op de in de toelichting gevraagde datum (per 2023)
 - Niet wenselijk, gegeven analyses van het amendement (zie voor een uitgebreidere weergave van de kernpunten van de analyses de achtergrondinformatie in de behandelmap), namelijk:
 - Amendement leidt tot rechtsonzekerheid voor dierhouders (onduidelijk wat nog wel en niet is toegestaan).
 - Meerwaarde voor dierenwelzijn is erg onzeker door onduidelijke bepaling.
 - Na de inwerkingtreding zullen vermoedelijk een hele rits aan rechtszaken ontstaan (met onvoorspelbare uitkomst) over situaties/gedragingen in de veehouderij waarvan wordt gesteld dat die vanwege het amendement niet meer toegestaan zijn.
 - Snelle inwerkingtreding zou een onwenselijke hypotheek leggen op de aanpak dierwaardige veehouderij en het succesvol afsluiten van een covenant waarschijnlijk onmogelijk maken.
2. Het amendement op een latere datum in werking laten treden
 - Dit zou per 2025 of 2026 kunnen zijn; het covenant is dan afgerond en dan valt het samen met de inwerkingtreding van de overige wetgeving in het kader van dierwaardige veehouderij.
 - Inwerkingtreding op een latere datum lost de inhoudelijke problemen van het amendement niet op.
 - Ook latere inwerkingtreding zal de aanpak dierwaardige veehouderij belemmeren en een hypotheek leggen op het covenant en de wetgeving.
 - Ongewijzigde inwerkingtreding van het amendement is vanwege de inhoud ervan ook in de toekomst niet wenselijk.
3. Inwerkingtreding van het amendement aanhouden in afwachting van het te sluiten covenant en de op te stellen wetgeving
 - Een nadeel is dat de onduidelijkheid over de status en de inhoudelijke implicaties van het amendement lang blijven bestaan. Dit zorgt voor onzekerheid en kan de basis voor samenwerking in het kader van het covenant ondermijnen.
 - Indien hiervoor gekozen wordt is het belangrijk om concreet te maken onder welke omstandigheden het amendement later wel/niet in werking zou treden. Waar moeten covenant en wetgeving aan voldoen om het amendement te vervangen?
 - Ongewijzigde inwerkingtreding van het amendement is vanwege de inhoud ervan ook in de toekomst niet wenselijk.
4. Kenbaar maken dat het amendement vanwege de potentiële gevolgen en onzekerheid gewijzigd moet worden en in deze vorm niet in werking zal treden

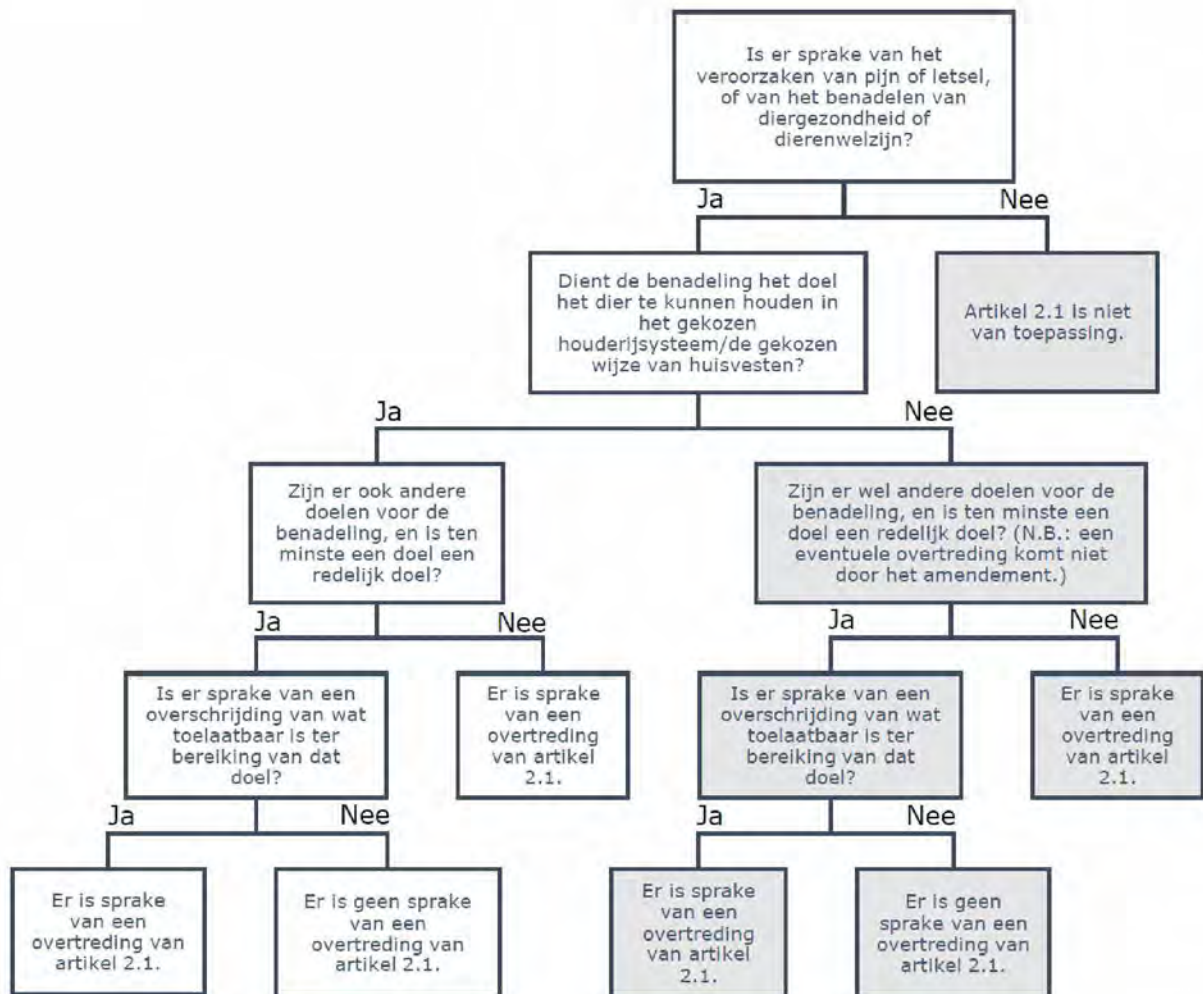
- Dit gaat tegen de wens van de Kamer in door een gewijzigd wetsartikel niet in werking te laten treden. Dat gaat tegen de regel/gedachte in dat aangenomen wetten in werking horen te treden.
- Hierbij kan worden aangegeven dat het amendement om inhoudelijke redenen gewijzigd moet worden en dat die wijziging betrokken wordt bij de wetgeving om de dierwaardige veehouderij te verankeren.
- De inwerkingtreding van die wetgeving vindt volgens het coalitieakkoord deze kabinetsperiode nog plaats.
- De wetgeving die is aangekondigd in het kader van de aanpak dierwaardige veehouderij, kan gebruikt worden om een volwaardig alternatief voor het amendement vorm te geven, dat betere wetgeving is.
- Deze optie heft de onduidelijkheid bij alle dierenhouders op en vergroot de kansen op een succesvolle integrale aanpak van de ontwikkeling naar een dierwaardige veehouderij, waarbij er ook geen hypotheek ligt op het te sluiten convenant

Dierwaardige veehouderij

Optie 4 zou – gegeven de in het Coalitieakkoord geformuleerde passage over dierwaardige veehouderij – neerkomen op onder meer de volgende concrete stappen:

- Een analyse van de bestaande situatie om zowel voor de korte als lange termijn te bepalen welke stappen gezet moeten worden om de ontwikkeling naar een dierwaardige veehouderij vorm te geven
- Het inbedden van deze transitie naar dierwaardigheid in de overige landbouwopgaven LNV (klimaat, stikstof, water, perspectief landbouw, ketenafspraken, verdienmodel)
- Het verwerven van draagvlak voor de te zetten stappen (via het convenant waar afspraken worden gemaakt over tijdshorizon, instrumenten en financiële ondersteuning)
- Het verankeren van de uitgangspunten van de dierwaardige veehouderij en de genoemde stappen in de Wet dieren (via wetgevingstraject), dat meteen de gelegenheid biedt om betere wetgeving te maken voor de doelstellingen van het amendement
- Het vormgeven van de benodigde instrumenten om de te zetten stappen daadwerkelijk te realiseren volgens een passend transitiepad

BIJLAGE

From: "5.12.e" <5.12.e@minezk.nl>
Sent: Wed, 16 Feb 2022 11:07:57 +0100
To: "5.12.e" <5.12.e@minezk.nl>
Subject: RE: Nota MLNV en document coalitieoverleg redelijk doel

Dank je, tot vanmiddag.

Gr.

5.12.e

Van: 5.12.e <5.12.e@minezk.nl>

Verzonden: woensdag 16 februari 2022 10:52

Aan: 5.12.e <5.12.e@minezk.nl>

Onderwerp: RE: Nota MLNV en document coalitieoverleg redelijk doel

Eens met jouw punten 5.12.e ik heb ze meegegeven aan 5.12.e Zie verder ook de mail van 5.12.e

De brainstorm gaat trouwens gewoon door.

Van: 5.12.e <5.12.e@minezk.nl>

Verzonden: woensdag 16 februari 2022 09:49

Aan: 5.12.e <5.12.e@minezk.nl>

Onderwerp: RE: Nota MLNV en document coalitieoverleg redelijk doel

Dag 5.12.e

Ik zie zo snel nog drie aandachtspunten voor de nota:

1. de strekking van optie 4 is duidelijk, maar juridisch gezien zit de optie dicht tegen opties 2 en 3 aan. Daar bedoel ik mee dat de wijziging ook met optie 4 juridisch in de lucht blijft hangen. Het blijft immers onderdeel van de wet en kan nog altijd op enig moment in werking treden bij koninklijk besluit. Goed denk ik om dit wel scherp te hebben (vanuit die gedachte kwam ook mijn eerder suggestie voor een wetsvoorstel);
2. Bij politiek-bestuurlijke context zou beter belicht kunnen worden dat MLNV in de bedoelde brief nadrukkelijk ook de TK heeft gevraagd om na het toezenden van de analyses richting te geven (de brief eindigt met "*Na afronding van de analyse op hoofdlijnen is het aan uw Kamer om nadere richting te geven*"). Dat is m.i. heel relevant voor de afweging.
3. Bij optie 2 staat "*Dit zou per 2025 of 2026 kunnen zijn; het covenant is dan afgerond en dan valt het samen met de inwerkingtreding van de overige wetgeving in het kader van dierwaardige veehouderij.*". Deze passage heeft nog steeds het gisteren meegegeven bezwaar dat de suggestie wordt gewekt dat de nieuwe wetgeving ook daadwerkelijk dan volledig in werking treedt, dat is echter de vraag omdat dit gezien de complexe materie afhangt van nadere beslissingen t.a.v. overgangstermijnen. Suggestie voor onderstreepte deel:
het gereed zijn van de tijdens deze kabinetsperiode tot stand te brengen wetgeving voor een dierwaardige veehouderij (nb. het moment van inwerkingtreding van die wetgeving of onderdelen daarvan vergt tijdens dat traject nadere besluitvorming).

Groet,

5.12.e

Van: 5.12.e <5.12.e@minezk.nl>

Verzonden: dinsdag 15 februari 2022 18:41

Aan: 5.12.e <5.12.e@minezk.nl>

CC: 5.12.e <5.12.e@minezk.nl>

Onderwerp: Nota MLNV en document coalitieoverleg redelijk doel

Hoi 5.12.e

Zoals je weet vindt er deze week een coalitieoverleg plaats over het amendement redelijk doel. DAD verwacht dat het gesprek aanstaande donderdag plaatsvindt. DAD heeft een nota voor MLNV opgesteld over de aanpak van het amendement en een document ten behoeve van het coalitieoverleg.

Bijgaand vind je de laatste versie van beide stukken. Deze versies zijn met 5.1.2.e besproken, 5.1.2.e en ik hebben op eerdere versies meegelezen en zijn in principe akkoord met de inhoud. De laatste versie kijken wij morgenochtend nog even nauwkeurig door. Vervolgens gaan beide definitieve stukken einde ochtend de lijn in en wordt jij gelijk morgenmiddag om medeparaaf gevraagd. De stukken moeten namelijk einde morgenmiddag bij BPZ liggen. Wil jij daar morgenmiddag rekening mee houden? Wij zullen morgenochtend aan jou doorgeven of wat ons betreft de definitieve stukken akkoord zijn.

Fijne avond.

Groeten, 5.1.2.e

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e> @minInv.nl>

Verzonden: dinsdag 15 februari 2022 18:10

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e> @minezk.nl>; 5.1.2.e

<5.1.2.e> @minezk.nl>

CC: 5.1.2.e <5.1.2.e> @minInv.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e> @minInv.nl>

Onderwerp: Ter check WJZ - Nieuwe versie: Opstart aanpak dierwaardige veehouderij en relatie amendement Wet dieren

Hoi 5.1.2.e en 5.1.2.e

Hierbij de volgende versie van beide stukken (nota + A4-tjes). Jullie opmerkingen hebben we meegenomen. Willen jullie nog een keer check doen?

We willen de stukken einde woensdagochtend de lijn in brengen, dus fijn als 5.1.2.e ze dan ook alvast gezien heeft.

Afspraak met BPZ is dat de stukken woensdag einde dag bij hen liggen. Het gesprek met de coalitiepartijen staat met potlood gepland op donderdag, maar dat is nog onzeker.

Dank weer voor jullie input!

Groet, 5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

.....
Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag | B-noord 4

Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

.....
M 5.1.2.e

5.1.2.e @minInv.nl

www.rijksoverheid.nl/Inv

From: "5.1.2.e" "
Sent: Thu, 17 Feb 2022 21:24:47 +0100
To: "5.1.2.e" "<5.1.2.e@nvwa.nl>
Subject: amendement huisvesting > dierwaardige veehouderij

Dag 5.1.2.e

Heb mee geschreven tijdens overleg en presentatie 5.1.2.e
 Hoop dat eea je duidelijk is, heb nog geen tijd om het samen te vatten.

Benadelingentabel wordt vooralsnog verder niet gebruikt, DAD onderkent dat deze niet voldoende onderbouwd is, wetenschappelijke toetsing zou behoeven.
 Aanpak bij de bron heb ik aangekaart.

Wordt vervolgd.

Groet, 5.1.2.e

17-2-2022 bijeenkomst projectgroep amendement huisvesting > overgang naar dierwaardige veehouderij

5.1.2.e > wordt 5.1.2.a
 5.1.2.e

Minister Staghouwer heeft verdiepingsgesprek gehad met DAD, voorstel was toen diergezondheidsregelgeving in werking te laten treden, maar nog geen besluit te nemen over amendement.
 In coalitie bleek nog geen overeenstemming over hoe verder met amendement.
 Binnenkort is er weer een coalitie overleg tussen de verschillende woordvoerders van partijen.

Minister heeft gevraagd om opties mbt omgang met amendement te schetsen.
 Aantal scenario's zijn geschetst:

1. In werking op 1 jan 2023, zoals oorspronkelijk beoogd door indieners
 Veel nadelen, rechtsonzekerheid. Meerwaarde dierenwelzijn onzeker, bepaling is erg onduidelijk. OM heeft ook aangegeven dat toepasbaarheid nog twijfelachtig is.
 Als in werking treden zullen er rechtzaken volgen, handavingsverzoeken, zal rechter moeten gaan beoordelen of eea in lijn is met amendement.
 Legt hypotheek op aanpak dierwaardige veehouderij.
2. Op latere datum in werking treden, 2026 bijv.
 Mee te nemen in agenda dierwaardige veehouderij, maar bij optie 1 genoemde nadelen ook hier.
3. Uitstel in afwachting van opzet convenant en op te zetten wetgeving.
 Amendement hangt dan wel boven de markt, kan ook remmend werken op ambities sector.
 Duidelijk moet dan worden aan welke eisen regelgeving en convenant moeten gaan voldoen.
4. Amendement moet gewijzigd worden en kan in deze vorm niet in werking treden. Is vanuit democratisch perspectief lastig, maar DAD verwacht dit goed te kunnen onderbouwen. Alternatief voor amendement wordt convenant samenwerking aan dierwaardige veehouderij. Wetgeving aanpak dierwaardige veehouderij vormgeven als alternatief.

Optie 4 is aan minister voorgelegd.

Analyses mbt amendement zijn gereed, moeten nog in juiste vorm gegoten.
 Nog geen groen licht op delen hiervan. Komt wsl pas als PvA dierwaardige veehouderij gereed is.
 Toegezegd in 2^e helft 2022.
 Vraag is nog of dit voor commissiedebat 20 april zal zijn.

Ambitieniveau bepalen is eerste stap, voordat gestart wordt met opzet convenant en wetgeving.
 Welke stappen te zetten op kortere en langere termijn om veehouderij aan te passen aan behoefte van het dier?
 RDA zienswijze lijkt goede aanknopingspunten te bieden voor lange termijn.
 Voor korte termijn is inventarisatie uitgevoerd naar beschikbare documenten als ongeriefanalyses WUR, EFSA rapporten ikv herziening EU regelgeving (volgen nog dit jaar) etc.
 Oog voor integrale benadering met andere opgaven.

Welke ambitie sowieso te stellen (minister zelf) en welke ambitie in convenant opgenomen.

Daarna aan de slag met convenant en regelgeving, relatie tussen beiden uitwerken.

Ronde langs stakeholders, ophalen input en daarna onderhandelingen voeren met partijen voor opzet.
EIA en DAD voeren gesprek over niet vrijwillige bijdragen van de ketenpartijen aan eea.

Parallel aan convenant starten met inventarisatie van bestaande regelgeving om deze te toetsen aan dierwaardigheid en te bezien welke verbeteringen nodig zijn.

Samenhang met EU-herziening regelgeving moet hierbij ook worden gezien.

Suggestie werkgroep: ook bezien hoe andere lidstaten hun ambities op dit vlak vorm hebben gegeven, in regelgeving zaken hebben opgenomen.

Tbv bewaken level playing field, maar kan ook stimulerend werken richting sector NL.

DAD/beleid wil inventariseren hoe al bijgedragen wordt aan ambities dierwaardige veehouderij, wat gebeurt er al en waar moet er nog wat bij.

Benadelingentabel lijkt daarvoor niet beste instrument.

Format voor inventarisatie is bijna klaar, wil DAD gaan uitzetten om de witte vlekken in kaart te brengen.

Sessie met MT DAD om gedeeld beeld te verkrijgen over ambities.

Politiek ingewikkeld omdat er geen consensus is binnen de coalitie > 9 maart in gesprek met minister.

Verkenningronde convenant > om ambities en wensen tav proces te inventariseren.

Op zoek naar verkenner en opstellen vragen inmiddels die gesteld moeten worden.

Dilemma is wel, kan al iemand op pad worden gestuurd als DAD zelf nog niet helemaal scherp heeft wat van aanpak convenant te verwachten.

Wat zou opgehaald moeten worden in de ronde.

Organisatiestructuur is nog niet bekend, uitdaging icm andere grote opgaven.

Voorstel is om 3-wekelijks bij elkaar te komen, 5.1.2.e en 5.1.2.e kwartiermakers om zaken op te zetten en uit te werken.

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

Divisie Regie en Expertise

Directie Handhaven

Nederlandse Voedsel en Warenautoriteit (NVWA)

Catharijnesingel 59 | 3522 GG | Utrecht

Postbus 43006 | 3540 AA | Utrecht

T: 5.1.2.e

M: 5.1.2.e @nvwa.nl

Aanwezig op maandag, dinsdag, donderdag en vrijdag

From: "5.1.2.e" <5.1.2.e@minlnv.nl>
Sent: Tue, 22 Feb 2022 14:06:05 +0100
To: "5.1.2.e" <5.1.2.e@minlnv.nl>
Subject: RE: Idee amendement AMvB

Dag 5.1.2.e

Dank voor je vraag. Daarin zie ik helaas ook geen reëel perspectief:

- Artikel 2.1 bevat een verbodsnorm. Een verbodsnorm moet naar de aard heel helder zijn over wat verboden is en leent zich daarmee niet voor een vormgeving als "open norm";
- Artikel 2.1 kent al een delegatiebepaling om *specifieke gedragingen* aan te wijzen die *in ieder geval* onder het verbod vallen. De invulling hiervan is dus niet-limitatief, andere gedragingen kunnen ook onder het verbod vallen;
- Als wordt aangesloten bij de systematiek van artikel 2.1, zal een op de wijziging van artikel 2.1, eerste lid, toegesneden delegatiegrondslag ook niet-limitatief zijn. Dan blijft er onverminderd ruimte dat andere gedragingen dan die bij AMvB zijn aangewezen onder de verbodsnorm vallen. Dat zal nog steeds tot veel onduidelijkheid leiden over niet aangewezen gedragingen, juist ook omdat het een specifieke context betreft (houderijsysteem, wijze van huisvesting) en het artikel een breed doelbereik heeft (alle gehouden en niet-gehouden dieren); daarmee komen we dan niet heel veel verder in het wegnemen van de moeilijkheden die er bij deze wijziging zijn. Zie verder de juridische analyse over de reikwijdte en onduidelijkheden van dit deel van het verbod.
- Als wel precies kan worden afgebakend welke gedragingen in welke situaties in dit verband verboden zijn, ligt het meer voor de hand om de wijziging van het eerste lid ongedaan te maken en concrete gedragingen op te nemen onder artikel 2.1, tweede lid, of in het Besluit houders van dieren op basis van het derde lid. Die systematiek is daar juist voor bedoeld. Dat lijkt me dan echter in dit geval een heel omslachtige manier om te bereiken wat al via een andere, veel duidelijker en directere route binnen de Wet dieren kan worden bereikt (zie hieronder). Bovendien roept zo'n constructie vragen op over de verhouding tussen die verboden en de specifieke bepalingen die die gedragingen wel toestaan (m.n. de ingrepen); zie hierover ook de juridische analyse.

In het verlengde van je vraag, kort het volgende:

- Het amendement had blijkens de toelichting daarop het oog op twee situaties: a. het niet aanpassen van dieren aan het houderijsysteem (ingrepen worden genoemd), en b. het niet beperken van natuurlijk gedrag (zwemwater voor eenden en graafmogelijkheden voor konijnen worden genoemd). In beide situaties voorziet het stelsel van de Wet dieren al, en daarmee ook in mogelijkheden om daar (beleids)aanpassingen in door te voeren.
- Wat betreft de ingrepen: die zijn op grond van artikel 2.8 verboden, tenzij het o.m. gaat om bij AMvB aangewezen ingrepen of om ingrepen die zijn vrijgesteld van het verbod. De Wet dieren geeft daarmee al ruimte tot het inperken (strengere voorwaarden) of wegnemen van de uitzonderingen op het verbod. De myt is daar ook heel duidelijk over: *Het voorgestelde artikel 2.8 heeft alle mogelijkheden om beleidsvoorstellen gericht op het al dan niet op termijn verbieden van dergelijke andere ingrepen te realiseren. Daarbij kan gedacht worden aan ingrepen die thans nog noodzakelijk zijn om erger, veroorzaakt door bijvoorbeeld huisvestingssystemen die het natuurlijke gedrag van dieren belemmeren, te voorkomen.* Aanpassingen op dit punt kunnen dus bij lagere regelgeving (AMvB en regeling).
- Wat betreft het niet beperken van natuurlijk gedrag: artikel 2.2, achtste lid, bepaalt dat het houders van dieren verboden is om dieren de nodige verzorging te onthouden. In de artikelen 1.6 tot en met 1.8 van het Besluit houders van dieren zijn daarnaast bepalingen opgenomen die mede invulling geven aan artikel 2.2. In het bijzonder is artikel 1.6, tweede lid, van het Besluit houders van dieren relevant: *Een dier wordt voldoende ruimte gelaten voor zijn fysiologische en ethologische behoeften.* Uit de nota van toelichting bij artikel 1.6, tweede lid: *Dit betekent dat een dier voldoende ruimte moet worden geboden voor soortspecifiek, natuurlijk en sociaal gedrag (..).* Ook hier is dus al ruimte om waar nodig de voorwaarden te preciseren of bijvoorbeeld de handhaving er specifieker op in te richten. Daarbij wel de kanttekening dat het hier de implementatie van een richtlijn (98/58) betreft en dat eventuele *strengere* voorschriften aan de EC moeten worden voorgelegd.
- Wanneer de aanpassingen die met het amendement voor ogen zijn via die routes worden doorgevoerd, is er veel meer helderheid over wat verboden is en wordt het risico op innerlijke tegenstrijdigheid van het stelsel van de Wet dieren voorkomen.

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>

Verzonden: dinsdag 22 februari 2022 09:57

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>

Onderwerp: FW: Idee amendement AMvB

Ha 5.1.2.e

Afgelopen donderdag in onze projectgroep werd het idee aangedragen aan het artikel met het amendement nog een zin toe te voegen langs de lijn dat het amendement kan worden gespecificeerd per AMvB, en dat je dan het amendement in werking laat treden per een moment dat je die AMvB's ook hebt kunnen doorlichten en aanpassen. We waren aan het overwegen of we deze optie nog aan de minister zouden kunnen voorleggen (toevoegen aan de nota van vorige week). Ik heb het doordacht (zie onderstaande mail) en ik denk dat ik er geen perspectief in zie. Ik wilde even checken of jij mijn analyse deelt. Zou je mij dat willen laten weten? Dank alvast!

Hartelijke groet,

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e

Verzonden: vrijdag 18 februari 2022 09:49

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>

Onderwerp: Idee amendement AMvB

Hee 5.1.2.e

Ik zat nog even te denken over dat idee van een toevoeging over specificatie in AMvB's. We krijgen het niet meer mee in de nota, maar ik zat te denken dat, mocht jij in de gelegenheid zijn hier nog over te mailen met WJZ vandaag, we eventueel een mailwisseling in de bhm zouden kunnen zetten. Dan is de minister wel op de hoogte. Dat zou natuurlijk wel alleen zinvol zijn als uit de mailwisseling blijkt dat daar een perspectief zit, en als het lukt daar de benodigde parafen ook nog weer op te krijgen (misschien lastig).

Qua perspectief van die optie zat ik nog even na te denken. Ik denk dat het qua schoonheid van wetgeving nog niet direct goed gaat. Het gewijzigde artikel is als volgt:

"Het is verboden om zonder redelijk doel of met overschrijding van hetgeen ter bereiking van zodanig doel toelaatbaar is, bij een dier pijn of letsel te veroorzaken dan wel de gezondheid of het welzijn van het dier te benadelen. Onder een redelijk doel wordt in elk geval niet begrepen het kunnen houden van dieren in een bepaald houderijsysteem of een bepaalde wijze van huisvesting."

Het AMvB-idee zou er dan op neerkomen dat je iets moet toevoegen als: "Bij algemene maatregel van bestuur kan nader worden gedefinieerd welke gedragingen een dergelijk doel hebben." Als je zoiets doet, wordt het artikel hoe langer, hoe gedrochtiger, heb ik het idee.

Verder staat er ook in artikel 2.1, lid 3: "Bij algemene maatregel van bestuur kunnen voorts gedragingen worden aangewezen die in ieder geval worden gerekend tot de verboden gedragingen, bedoeld in het eerste lid." Dus als het erom gaat specifieke gedragingen te verbieden die pijn/letsel veroorzaken of gezondheid/welzijn benadelen, dan kan de minister dat al doen in AMvB's. Het probleem van het amendement is juist dat het niet over gedragingen gaat, maar om welk doel een bepaalde gedraging heeft. Ik vraag me toch af of het wel mogelijk is het doel van een gedraging te specificeren in een AMvB, omdat welk doel je ergens voor hebt, makkelijk subjectief kan worden.

Ik moest er ook nog aan denken dat ik in een eerder stadium een paar keer gevraagd heb of het amendement niet ook een open norm is die ingevuld zou kunnen worden. Dat lijkt op 5.1.2.e suggestie. Het antwoord (ik meen van 5.1.2.e) was toen dat daar geen perspectief zat, omdat het te open en breed was.

Nou, dat wilde ik nog even meegeven. Wat denk jij – moeite waard om nog snel achteraan te gaan, of maar gewoon even afwachten wat we van M horen en dan verder kijken?

1

5.1.2.e

.....
Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag
Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

.....
M 5.1.2.e

5.1.2.e @minlnv.nl
www.rijksoverheid.nl/lnv

From: "5.1.2.e" "
Sent: Thu, 24 Feb 2022 17:28:17 +0100
To: "'info@kleindierned.nl'" <info@kleindierned.nl>
Subject: RE: amendement Wet dieren

Dag 5.1.2.e

Excuus, je mail is door drukte wat lang bij me blijven liggen. Hierbij de tekst zoals die in een recente planningsbrief van LNV naar de Tweede Kamer is gestuurd.

Convenant en wetgeving dierwaardige veehouderij

De afgelopen 25 jaar hebben er merkbare verbeteringen ten behoeve van dierenwelzijn in de veehouderij plaatsgevonden. Tegelijkertijd liggen er nog grote opgaven op het gebied van dierenwelzijn en diergezondheid. In het coalitieakkoord is de ambitie uitgesproken om in deze kabinetsperiode te komen tot wetgeving voor een dierwaardige veehouderij in balans met de volksgezondheid. Als basis daarvoor zal ik initiatief nemen tot een convenant over de ontwikkeling naar een dierwaardige veehouderij, waarin stakeholders zoals boeren, maatschappelijke organisaties, marktpartijen, maar ook toezichthouders betrokken zijn en afspraken worden gemaakt over tijdshorizon, instrumentarium en financiële ondersteuning. In de eerste helft van 2022 start ik met de voorbereidingen voor het convenant. In het tweede kwartaal van 2022 ontvangt uw Kamer een brief met een plan van aanpak voor het convenant en het wetgevingstraject. Tevens wordt uw Kamer geïnformeerd over de samenhang tussen deze aanpak en het gewijzigde artikel 2.1 van de Wet dieren, waarbij uw Kamer ook de toegezegde juridische en impactanalyse ontvangt (zie ook Kamerstuk 28286, nr. 1208).

De laatste zin betreft dus het amendement. Hoe dat zich verhoudt tot de aanpak dierwaardige veehouderij, is nog niet duidelijk. Ik zal je op de hoogte stellen wanneer daar meer over te melden is (ik hoop binnenkort)

Groeten, 5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

.....
Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
 Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag | B-noord 4
 Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

.....
M 5.1.2.e
 5.1.2.e @minlnv.nl
www.rijksoverheid.nl/lnv

Van: info@kleindierned.nl <info@kleindierned.nl>

Verzonden: donderdag 10 februari 2022 11:24

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>

Onderwerp: amendement Wet dieren

Beste 5.1.2.e

Is er al meer zicht op het tijdpad wanneer LNV de TK gaat informeren over bovengenoemd onderwerp?

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e

5.1.2.e

KleindierNed

From: "5.12.e" <5.12.e@minlnv.nl>
Sent: Thu, 24 Feb 2022 17:33:09 +0100
To: "5.12.e" <5.12.e@dibevo.nl>; "5.12.e" <5.12.e@minlnv.nl>
Subject: RE: Impact-argument Re: Amendement Wet Dieren van Vestering en nuancering

Dag 5.12.e

Dank voor je bericht. Door drukte is dat iets te lang bij me blijven liggen, waarvoor excuses. Hierbij de tekst zoals die in een recente planningsbrief van LNV naar de Tweede Kamer is gestuurd:

Convenant en wetgeving dierwaardige veehouderij

De afgelopen 25 jaar hebben er merkbare verbeteringen ten behoeve van dierenwelzijn in de veehouderij plaatsgevonden. Tegelijkertijd liggen er nog grote opgaven op het gebied van dierenwelzijn en diergezondheid. In het coalitieakkoord is de ambitie uitgesproken om in deze kabinetsperiode te komen tot wetgeving voor een dierwaardige veehouderij in balans met de volksgezondheid. Als basis daarvoor zal ik initiatief nemen tot een convenant over de ontwikkeling naar een dierwaardige veehouderij, waarin stakeholders zoals boeren, maatschappelijke organisaties, marktpartijen, maar ook toezichthouders betrokken zijn en afspraken worden gemaakt over tijdshorizon, instrumentarium en financiële ondersteuning. In de eerste helft van 2022 start ik met de voorbereidingen voor het convenant. In het tweede kwartaal van 2022 ontvangt uw Kamer een brief met een plan van aanpak voor het convenant en het wetgevingstraject. Tevens wordt uw Kamer geïnformeerd over de samenhang tussen deze aanpak en het gewijzigde artikel 2.1 van de Wet dieren, waarbij uw Kamer ook de toegezegde juridische en impactanalyse ontvangt (zie ook Kamerstuk 28286, nr. 1208).

De laatste zin betreft dus het amendement. Hoe dat zich verhoudt tot de aanpak dierwaardige veehouderij, is nog niet duidelijk. Ook over de inwerkingtreding is nog geen besluit genomen. We zullen je op de hoogte stellen wanneer daar meer over te melden is (ik hoop binnenkort).

Als je vragen hebt of toelichting wilt, ben ik ook telefonisch bereikbaar.

Groeten, 5.12.e

5.12.e

5.12.e

.....
Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
 Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag | B-noord 4
 Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

.....
M 5.12.e
 5.12.e @minlnv.nl
www.rijksoverheid.nl/lnv

Van: 5.12.e <5.12.e@dibevo.nl>
Verzonden: maandag 7 februari 2022 09:16
Aan: 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>; 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>
Onderwerp: Re: Impact-argument Re: Amendement Wet Dieren van Vestering en nuancering

Goedemorgen 5.12.e en 5.12.e

Als het zand loopt intussen de tijd tussen onze handen uit en dat voelt allerm minst goed. Ik ben het zicht op ontwikkelingen in dit dossier eerlijk gezegd kwijt geraakt.

Wanneer alles bij het oude blijft wordt de wet Dieren op 1 januari a.s. aangepast en hebben 48% van de Nederlandse huishoudens een probleem met het houden van hun gezelschapsdier.

Niemand zit daar kennelijk op te wachten, maar een oplossing is vooralsnog niet in zicht, althans niet in mijn beeld.

Die oplossing of een deel daarvan kan liggen in de definiëring van het probleem waarvan iedereen blijkbaar vindt waar het wel op betrekking heeft, namelijk de veehouderij.

Je kan dan die groep definiëren (veehouderij, productiedierensector, commercieel houden van dieren), of juist het omgekeerde doen: de groep benoemen waarvoor het amendement niet geldt, te weten de gezelschapsdierensector. Dat betreft dan het houden van dieren zonder commercieel oogmerk, althans bestemd voor de particuliere markt, dus uitsluitend in of ten behoeve van de prive-modus.

Ik neem aan dat jullie dit al lang zelf ook hadden bedacht, maar wil toch bovenstaande met jullie delen.

Graag hoor ik wat de stand van zaken is in dit dossier en ook of en wat de Minister (en/of het kabinet) meent dat moet gebeuren.

Graag vernemend,

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e

5.1.2.e

tel: 5.1.2.e

[e-mail](#) | [website](#) | [adres](#)

Op 21 jun. 2021, om 10:37 heeft 5.1.2.e (5.1.2.e) <5.1.2.e@minlnv.nl> het volgende geschreven:

Dag 5.1.2.e

Dank voor je bericht en voor het delen van deze notie. Wij nemen deze week contact met je op om je mee te nemen hoe we nu bezig met het amendement. En dan horen we ook graag nader de toelichting op je input. Tot snel dus,

Groeten, 5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

.....
Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag | B-noord 4
Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

.....
M 5.1.2.e

5.1.2.e [@minlnv.nl](#)

www.rijksoverheid.nl/lnv

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@dibevo.nl>

Verzonden: maandag 21 juni 2021 10:34

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>; 5.1.2.e

<5.1.2.e@minlnv.nl>

CC: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>; 5.1.2.e

<5.1.2.e@minezk.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@dibevo.nl>

Onderwerp: Impact-argument Re: Amendement Wet Dieren van Vestering en nuancering

Dag 5.1.2.e en 5.1.2.e

Omdat de kou nog niet uit de lucht is (de wet is immers nog steeds de wet), wil ik graag nog een impact-argument naar voren brengen.

Uit ons jaarlijkse onderzoek "Development Pet Population Netherlands", uitgevoerd door MarketResponse, komt in 2020 naar voren dat 48,8% van de van alle Nederlanders een huisdier bezit.

Het amendement betekent dus niet alleen groot gevaar voor de sector (omzet € 2,3 miljard) maar ook voor bijna de helft van alle Nederlanders die van hun met liefde en zorg gekoesterde huisdier afscheid zouden moeten nemen met alle sociale gevolgen van dien.

Desgevraagd kan ik je rapport sturen. Ik hoor dat graag.

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e

5.1.2.e

<image001.gif>

tel: 5.1.2.e

[e-mail](#) | [website](#) | [adres](#)

Op 28 mei 2021, om 14:37 heeft 5.1.2.e Y.M.H. (5.1.2.e) <5.1.2.e@minlnv.nl> het volgende geschreven:

dank je wel 5.1.2.e

we maken momenteel een analyse en nemen jullie reactie mee

vriendelijke groet

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@dibevo.nl>

Verzonden: vrijdag 28 mei 2021 11:50

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>

CC: 5.1.2.e <5.1.2.e@dibevo.nl>

Onderwerp: Amendement Wet Dieren van Vestering en nuancering

Goedemorgen 5.1.2.e

Wij hebben kennis genomen van het amendement op de Wet Dieren van het lid van de TK Vestering. Hoewel het amendement vooral gericht lijkt te zijn op productiedieren kan het ook gevolgen hebben voor de houderij van gezelschapsdieren.

Laat voorop staan dat zoals je weet dierwelzijn voor ons uiterst belangrijk is en dat wij ook zeker geen voorstander zijn van houderijsystemen die het welzijn van het dier onaanvaardbaar aantasten. In het amendement is echter sprake van de term "natuurlijk gedrag" en wordt er min of meer van uit gegaan dat de mogelijkheid natuurlijk gedrag te vertonen essentieel is voor het dierwelzijn. Wij menen dat dit met worden genuanceerd.

Immers: Natuurlijk gedrag is gedrag dat noodzakelijk is om in de natuur te overleven, denk hierbij aan schuil en vlucht gedrag, voedselzoekgedrag enz. Het zal niet de bedoeling zijn dit gedrag tot uitgangspunt te nemen.

Dat geldt naar wij aannemen wel voor "Essentieel gedrag": gedrag dat zodanig hard-wired in het dier zit dat het dier onwelzijn vertoont als het gedrag niet uitgevoerd kan worden. Bij het ontbreken van de mogelijkheid essentieel gedrag uit te voeren gaat een dier vervangend gedrag vertonen (nutteloos en vaak beschadigend gedrag) in plaats van het gedrag dat niet meer uitgevoerd kan worden, dat wordt "stereotypisch gedrag" genoemd.

Het is in onze ogen dan ook belangrijk dat bij een eventuele aanpassing van de wet met deze nuancering voldoende rekening gehouden wordt. Dat lijkt ons ook naadloos aansluiten bij de bedoeling van het amendement, die wij onderschrijven.

Met vriendelijke groet,

5.1.2e

5.1.2e

<image001.gif>

tel: 5.1.2e

[e-mail](#) | [website](#) | [adres](#)

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.

The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you

are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.

The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

From: "5.1.2.e" <[redacted]>
Sent: Fri, 25 Feb 2022 22:57:40 +0100
To: "5.1.2.e" <[redacted]> <[redacted]>@nvwa.nl>
Cc: "5.1.2.e" <[redacted]> <[redacted]>@nvwa.nl>
Subject: RE: agenda coördinatorenoverleg DWZ as maandag

Dag 5.1.2.e

Ben er komende week/maandag niet bij ivm week verlof.

Nog geen gelegenheid gehad verslagje te maken mbt stand van zaken/bijeenkomst met LNV projectgroep amendement huisvesting/dierwaardige veehouderij.

Bij deze puntsgewijs samengevat.

Wil jij dit ism 5.1.2.e delen in overleg.

@ 5.1.2.e zal na verlof eea ook nog sturen aan de collega's die eerder bij interne projectgroep betrokken waren als update.

Groet, 5.1.2.e

17-2-2022 was bijeenkomst projectgroep amendement huisvesting > overgang naar dierwaardige veehouderij

- Minister Staghouwer heeft eerste verdiepingsgesprek gehad met DAD, voorstel daarbij was diergezondheidsregelgeving in werking te laten treden, maar nog geen besluit te nemen over amendement.
- In coalitie nog geen overeenstemming over hoe verder met amendement (en irt RDA rapport Dierwaardige Veehouderij).
- Binnenkort is er weer een coalitie overleg tussen de verschillende woordvoerders van partijen.
- Minister heeft gevraagd om opties mbt omgang met amendement te schetsen.
- Aantal scenario's is geschetst, optie 4 is minister geadviseerd:

1. **In werking op 1 jan 2023, zoals oorspronkelijk beoogd door indieners**

Veel nadelen, rechtsonzekerheid. Meerwaarde dierenwelzijn onzeker, bepaling is erg onduidelijk. OM heeft ook aangegeven dat toepasbaarheid nog twijfelachtig is.

Als in werking treden zullen er rechtzaken volgen, handhavingsverzoeken, zal rechter moeten gaan beoordelen of eea in lijn is met amendement.

Legt hypotheek op aanpak dierwaardige veehouderij.

2. **Op latere datum in werking treden, 2026 bijv.**

Mee te nemen in agenda dierwaardige veehouderij, maar bij optie 1 genoemde nadelen ook hier.

3. **Uitstel in afwachting van opzet convenant irt RDA rapport en op te zetten wetgeving**

daarnaast.

Amendement hangt dan wel boven de markt, kan ook remmend werken op ambities sector.

Duidelijk moet dan worden aan welke eisen regelgeving en convenant moeten gaan voldoen.

4. **Amendement moet gewijzigd worden en kan in deze vorm niet in werking treden.**

Is vanuit democratisch perspectief lastig, maar DAD verwacht dit goed te kunnen onderbouwen.

Alternatief voor amendement wordt convenant samenwerking aan dierwaardige veehouderij.

Wetgeving aanpak dierwaardige veehouderij vormgeven als alternatief.

De nodige te zetten stappen in komende periode:

- Analyses mbt amendement zijn gereed, moeten nog in juiste vorm gegoten. Nog geen groen licht op delen hiervan met TK. Komt wsl pas als PvA dierwaardige veehouderij gereed is (toegezegd in 2e helft 2022). Vraag is nog of dit voor commissiedebat dierenwelzijn 20 april zal zijn.
- Ambitieniveau bepalen is eerste stap, voordat gestart wordt met opzet convenant en wetgeving. Welke stappen te zetten op kortere en langere termijn om veehouderij aan te passen aan behoefte van het dier? RDA zienswijze lijkt goede aanknopingspunten te bieden voor lange termijn.
- Voor korte termijn is inventarisatie uitgevoerd naar beschikbare documenten als ongeriefanalyses WUR, EFSA rapporten ikv herziening EU regelgeving (volgen nog dit jaar) etc.
- Oog voor integrale benadering met andere opgaven.
- Ambities nog te bepalen (minister) en welke ambitie wil sector in convenant tonen.
- Daarna aan de slag met opstellen convenant en regelgeving, relatie tussen beiden uitwerken.
- Ronde langs stakeholders, ophalen input en daarna onderhandelingen voeren met partijen voor opzet.
- EIA en DAD voeren gesprek over niet vrijwillige bijdragen van de ketenpartijen aan eea.

- Parallel aan opzet convenant zal worden gestart met inventarisatie van bestaande regelgeving om deze te toetsen aan dierwaardigheid en te bezien welke verbeteringen nodig zijn. Samenhang met EU-herziening regelgeving moet hierbij ook worden bezien.
Suggestie werkgroep: ook goed bezien hoe andere lidstaten hun ambities op dit vlak vorm hebben gegeven, in regelgeving zaken hebben opgenomen.
Tbv bewaken level playing field, maar kan ook stimulerend werken richting sector NL.
- DAD gaat inventariseren hoe al bijgedragen wordt aan ambities dierwaardige veehouderij, wat gebeurt er al en waar moet er nog wat bij.
Benadelingentabel lijkt daarvoor niet beste instrument.
Format voor inventarisatie is bijna klaar, wil DAD gaan uitzetten om de witte vlekken in kaart te brengen.

Organisatiestructuur voor vervolgtraject is nog niet bekend, uitdaging icm andere grote opgaven.
Voorstel is om 3-wekelijks bij elkaar te komen, < 5.1.2.e en 5.1.2.e (DAD) zijn kwartiermakers om zaken op te zetten en uit te werken.

Wordt vervolgd.

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e> @nvwa.nl>

Verzonden: vrijdag 25 februari 2022 09:05

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e> @nvwa.nl>; 5.1.2.e
< 5.1.2.e @nvwa.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e> @nvwa.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e> @nvwa.nl>;
5.1.2.e <5.1.2.e> @nvwa.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e> @nvwa.nl>; 5.1.2.e
< 5.1.2.e @nvwa.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e> @nvwa.nl>; 5.1.2.e
< 5.1.2.e @nvwa.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e> @nvwa.nl>; 5.1.2.e
< 5.1.2.e @nvwa.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e> @nvwa.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e> @nvwa.nl>;
5.1.2.e <5.1.2.e> @nvwa.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e> @nvwa.nl>; 5.1.2.e
< 5.1.2.e @nvwa.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e> @nvwa.nl>

Onderwerp: agenda coördinatorenoverleg DWZ as maandag

Hoi allen,

Aanstaande maandag is het coördinatorenoverleg DWZ.

5.1.2.e zit het deze keer – ivm mijn vakantie – voor.

De agenda is als volgt:

1. Terugkoppeling stuurgroep werkgroepen open normen;
2. Terugkoppeling IDT;
3. Stavaza verdeling RA middelen.

Groet,

5.1.2.e

From: "5.1.2.e" <5.1.2.e@minlnv.nl>
Sent: Wed, 2 Mar 2022 23:41:56 +0100
To: "5.1.2.e" <5.1.2.e@minlnv.nl>
Subject: RE: Amendement redelijk doel
Attachments: DOMUS-22025588-v1-NOTA___Ondertekening_wijzigingsregeling_diergezondheid dt.docx

Hierbij een aanvulling! Groeten,

5.1.2.e

5.1.2.e

.....
Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag | B-noord 4
Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

.....
M 5.1.2.e
5.1.2.e @minlnv.nl
www.rijksoverheid.nl/lnv

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>
Verzonden: dinsdag 1 maart 2022 09:19
Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>
Onderwerp: RE: Amendement redelijk doel

Hoi 5.1.2.e

Hierbij de nota tot nu toe. Zou je hier even naar willen kijken en vooral of het handig is om hier iets aan toe te voegen over de stand van zaken m.b.t. de AHR1.

Dank je wel.

Groet,

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>
Verzonden: donderdag 24 februari 2022 11:52
Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>
Onderwerp: RE: Amendement redelijk doel

Hoi 5.1.2.e nee, nog niet. Het gesprek met de landbouwwoordvoerders is nog niet geweest en zal vermoedelijk pas na het reces zijn.
Hoe zit het met jouw nota? Moet ik even meekijken voor een paar zinnen hierover?

5.1.2.e

5.1.2.e

.....
Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag | B-noord 4
Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

.....
M 5.1.2.e

5.1.2.e @minInv.nl
www.rijksoverheid.nl/Inv

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@minInv.nl>

Verzonden: donderdag 24 februari 2022 11:41

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@minInv.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@minInv.nl>

Onderwerp: RE: Amendement redelijk doel

Hoi 5.1.2.e

Weet je al meer over onderstaande?

Ik hoor graag van je.

Groet,

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@minInv.nl>

Verzonden: dinsdag 15 februari 2022 13:56

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@minInv.nl>; 5.1.2.e

<5.1.2.e@minInv.nl>

Onderwerp: RE: Amendement redelijk doel

Hoi 5.1.2.e

Daar is nog geen knoop over doorgemaakt. Die leek – conform advies – te zijn doorgemaakt tijdens het verdiepingsgesprek dierenwelzijn (besluit AHR in werking treden, amendement wordt later beslissing over genomen) en die lijn wilden we ook in de planningsbrief LNV opnemen, maar over e.e.a. (met name verhouding amendement en aanpak dierwaardige veehouderij) bleek tussen de coalitiepartijen nog geen gedeeld beeld te bestaan. Deze week vindt daar een overleg met de landbouwwoordvoerders over plaats; hopelijk worden dan knopen doorgemaakt zodat de inwerkingtreding AHR ook geregeld kan worden.

Wanneer moet jouw nota de lijn in? Als ik je de uitkomst van de gesprekken laat weten, kun je dit wellicht nog meenemen?

Groeten, 5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

.....
Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag | B-noord 4
Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

.....
M 5.1.2.e

5.1.2.e @minInv.nl
www.rijksoverheid.nl/Inv

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@minInv.nl>

Verzonden: dinsdag 15 februari 2022 12:47

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@minInv.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@minInv.nl>

Onderwerp: Amendement redelijk doel

Hoi 5.1.2.e en 5.1.2.e

Ik ben bezig met het schrijven van een nota voor de wijzigingsregeling diergezondheid. Vorig jaar zou de AHR1 en AHR2 al in werking treden, maar door het amendement 'redelijk doel', werd dat later. Ik begreep van 5.1.2.e dat jullie bezig zijn met de nota hiervoor. Kunnen jullie aangeven wat de stand van zaken is? Dan kan ik daar ook naar verwijzen in de nota voor de wijzigingsregeling.

Alvast hartelijk dank.

Groet,

5.12e

From: "5.12.e" <5.12.e@minInv.nl>
Sent: Mon, 7 Mar 2022 09:53:22 +0100
To: "5.12.e" <5.12.e@minezk.nl>
Cc: "5.12.e" <5.12.e@minezk.nl>
Subject: RE: Nota gezelschapsdieren

Hoi 5.12.e

Bedankt nog! Nee geen concrete plannen, maar als intern of extern gesproken wordt over de mogelijkheden van (de inwerkingtreding van) het amendement is het voor 5.12.e (als eerst aanspreekpunt vanuit WJZ op dit dossier) wel handig om te weten welke afwegingen wij hebben gemaakt bij het uitzonderen van gezelschapsdieren. Relevante achtergrondinformatie zeg maar.

Groet, 5.12.e

Van: 5.12.e <5.12.e@minInv.nl>
Verzonden: donderdag 3 maart 2022 11:25
Aan: 5.12.e <5.12.e@minezk.nl>
CC: 5.12.e <5.12.e@minezk.nl>
Onderwerp: RE: Nota gezelschapsdieren

Hoi 5.12.e

Dat is inderdaad een tijd geleden! Hebben jullie plannen met de nota?

De versie met opmerkingen van 5.12.e en 5.12.e erin is de meest recente versie, in het overleg dat we over die versie hadden, hebben we besloten om de nota niet verder aan te passen totdat duidelijk werd of de nota nog ergens voor gebruikt ging worden.

In de bijlage versie 22, dat is de meest recente versie. De laatste schone versie zit er ook bij, dat is versie 21.

Groet, 5.12.e

Van: 5.12.e <5.12.e@minezk.nl>
Verzonden: woensdag 2 maart 2022 10:36
Aan: 5.12.e <5.12.e@minInv.nl>
CC: 5.12.e <5.12.e@minezk.nl>
Onderwerp: Nota gezelschapsdieren

Hoi 5.12.e

Lang niet gesproken! Hopelijk gaat alles goed met je.

Heb jij voor mijn collega 5.12.e en mij de laatste schone versie van de nota over gezelschapsdieren? Ik heb alleen nog een versie met opmerkingen van 5.12.e en 5.12.e erin, maar we hebben vervolgens nog een slag gemaakt meen ik me te herinneren.

Alvast bedankt!

Groeten, 5.12.e

5.12.e (5.12.e)
5.12.e

.....
Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

Directie Wetgeving en Juridische Zaken
Bezuidenhoutseweg 73 | 2595 EC | Den Haag
Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag
.....

M 5.12.e
E 5.12.e @minezk.nl

.....

From: "5.12.e" <5.12.e@minlnv.nl>
Sent: Sat, 12 Mar 2022 20:35:23 +0100
To: "5.12.e" <5.12.e@minlnv.nl>; "5.12.e" <5.12.e@minlnv.nl>; "5.12.e" <5.12.e@minlnv.nl>
Subject: RE: Antw: Webcarevraag over nieuwe dierenwet

Prima wat mij betreft!

5.12.e

5.12.e

.....
Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag | B-noord 4
Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

.....
M 5.12.e
5.12.e @minlnv.nl
www.rijksoverheid.nl/lnv

Van: 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>

Verzonden: donderdag 10 maart 2022 12:16

Aan: 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>; 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>; 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>

Onderwerp: RE: Antw: Webcarevraag over nieuwe dierenwet

Hee allemaal,

Deze persoon vraagt specifiek naar het amendement. 5.2.1 wekken we misschien de indruk dat 5.2.1

Kunnen we niet zeggen:

"We hopen je hier snel meer over te vertellen. Het ministerie heeft een juridische analyse gemaakt van de aangenomen wetswijziging. Daarnaast neemt de minister het initiatief voor een convenant dat zich richt op de ontwikkeling naar een dierwaardige veehouderij. Voor de zomer stuurt de minister een brief naar de Kamer waarin hij toelicht hoe hij dit gaat aanpakken en wat dit betekent voor de wetswijziging die de Kamer vorig jaar heeft aangenomen."

Groetjes, 5.12.e

Van: 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>

Verzonden: donderdag 10 maart 2022 11:45

Aan: 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>; 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>; 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>

CC: 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>; 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>

Onderwerp: RE: Antw: Webcarevraag over nieuwe dierenwet

Hi allemaal,

Wat vinden jullie van dit antwoord?

5.2.1

Groet,

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>

Verzonden: woensdag 9 maart 2022 16:32

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>

CC: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>

Onderwerp: RE: Antw: Webcarevraag over nieuwe dierenwet

Hi, ik zou even antwoorden en verwijzen naar de planningsbrief (linkje toevoegen?)

Dit staat daar in over dierwaardige veehouderij en het amendement:

Dierwaardige veehouderij

De afgelopen 25 jaar hebben er merkbare verbeteringen ten behoeve van dierenwelzijn in de veehouderij plaatsgevonden. Tegelijkertijd liggen er nog grote opgaven op het gebied van dierenwelzijn en diergezondheid. In het coalitieakkoord is de ambitie uitgesproken om in deze kabinetsperiode te komen tot wetgeving voor een dierwaardige veehouderij in balans met de volksgezondheid. Als basis daarvoor zal de minister van LNV het initiatief nemen tot een convenant over de ontwikkeling naar een dierwaardige veehouderij, waarin stakeholders zoals boeren, maatschappelijke organisaties, marktpartijen, maar ook toezichthouders betrokken zijn en afspraken worden gemaakt over tijdshorizon, instrumentarium en financiële ondersteuning.

In de eerste helft van 2022 start de minister van LNV met de voorbereidingen voor het convenant. In het tweede kwartaal van 2022 ontvangt uw Kamer een brief met een plan van aanpak voor het convenant en het wetgevingstraject. Tevens wordt uw Kamer geïnformeerd over de samenhang tussen deze aanpak en het gewijzigde artikel 2.1 van de Wet dieren^[1], waarbij u ook de toegezegde juridische en impactanalyse ontvangt (zie ook Kamerstuk 28286 nr. 1208).

Succes, groet, 5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

.....
Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
 Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag | B-noord 4
 Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

M 5.1.2.e

5.1.2.e @minlnv.nl

www.rijksoverheid.nl/lnv

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>

Verzonden: woensdag 9 maart 2022 12:52

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>

CC: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>

Onderwerp: Antw: Webcarevraag over nieuwe dierenwet

Ha 5.1.2.e

Zou jij advies hebben wat we hier op kunnen antwoorden? Zullen we anders zeggen dat de Tweede Kamer hier later nog over geïnformeerd wordt ook? Ik weet niet of we ook al op specifieke vragen in kunnen gaan?

Mvg 5.1.2.e

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>

Datum: 9 maart 2022 om 12:37:57 CET

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>

CC: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>

Onderwerp: Webcarevraag over nieuwe dierenwet

Hi 5.1.2.e

NVWA vraagt ons of wij op dit draadje kunnen en willen reageren. Zij zijn getagd maar hoort natuurlijk meer bij ons. Maar ik vraag me af of dit iets is wat we nu al kunnen invullen. Wat vind jij?

(8) 5.1.2.e & 5.1.2.e (V) op Twitter: "[Draadje vol vragen, vragen, vragen. Is al bekend hoe de nieuwe dierenwet ingevuld en uitgevoerd gaat worden? Er komt nl een wijziging en inmiddels is er een andere minister maar het blijft stil. Geldt er voor eventuele aanpassingen een overgangstermijn? 🤔 https://t.co/7DAXyrOVlH](#)" / Twitter

(8) 5.1.2.e & 5.1.2.e (V) op Twitter: "[Gaaf de nieuwe dierenwet alleen gelden voor commerciële dierhouders of ook voor hobbydierhouders? Kunnen dieren bij hobbydierhouders na 1 januari nog steeds worden gehouden in een niet-natuurlijke omgeving en/of te kleine verblijven?](#)" / Twitter

(8) 5.1.2.e & 5.1.2.e (V) op Twitter: "[En zijn kippen, konijnen en cavia's op een kinderboerderij gezelschapsdieren? Maakt de nieuwe dierenwet een verschil tussen konijnen in bio-industrie en konijnen bij kinderboerderijen? Verschil tussen kippen op pluimveehouderij en kippen bij kinderboerderijen?](#)" / Twitter

Hoor graag!

Groet,

5.1.2.e

5.1.2.e

Ministerie van Economische Zaken en Klimaat

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag |

M 5.1.2.e

5.1.2.e @minezk.nl

www.rijksoverheid.nl/ezk

121 Wijziging van artikel 2.1 van de Wet dieren, naar aanleiding van een amendement van het lid Vestering (PvdD) (Kamerstuk 35398, nr. 9).

TER INFORMATIE

Aan de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

Directoraat-generaal Agro
Directie Dierlijke Agroketens en
Dierenwelzijn**Auteur**

5.1.2.e

T 5.1.2.e

5.1.2.e @minlnv.nl

Datum

14 februari 2022

Kenmerk

DGA-DAD / 22056580

Bhm. 22059386**Kopie aan****Bijlage(n)**

1

nota

Opstart aanpak dierwaardige veehouderij en relatie
amendement Wet dieren**Parafenroute**

5.1.2.e	<u>DAD</u> , 5.1.2.e	<u>WJZ</u> , 5.1.2.e
5.1.2.e	5.1.2.e	5.1.2.e
BPZ		
5.1.2.e		

Aanleiding

T.b.v. van het vormgeven van de aanpak dierwaardige veehouderij, het bepalen van de relatie tussen deze aanpak en het amendement op artikel 2.1 op de Wet dieren, en het gesprek hierover met uw coalitiepartners, heeft u verzocht om informatie omtrent: (1) de opties die u heeft qua omgang met het amendement, (2) de eerste stappen in het proces rondom de aanpak dierwaardige veehouderij.

Advies

De volgende adviezen vloeien voort uit onderstaande kernpunten. Een toelichting op deze adviezen vindt u daar.

- U wordt geadviseerd om kennis te nemen van de opties voor omgang met het amendement, en daarbij bij voorkeur te kiezen voor optie 4, waarbij het amendement niet in werking treedt en de aanpak dierwaardige veehouderij als volwaardig alternatief wordt vormgeven.
- U wordt geadviseerd kennis te nemen van de eerste stappen die u kunt zetten ter uitvoering van de opgave dierwaardige veehouderij in het coalitieakkoord.
- U wordt geadviseerd om op korte termijn de wijziging van de Wet dieren die ziet op de uitvoering van de herziene Diergezondheidsverordening in werking te laten treden.

Kernpunten*Wet gewijzigde Diergezondheidsregelgeving*

- Vooraf wordt opgemerkt dat de wet van 26 mei 2021 tot wijziging van de Wet dieren in verband met de uitvoering van de herziene Europese diergezondheidswetgeving (Animal Health Regulation, AHR) in het Staatsblad (Stb. 2021, 256) staat. De inwerkingtreding van de wet vindt plaats bij koninklijk besluit. Daarbij kunnen er voor de onderdelen van de

Ontvangen BPZ

wet *verschillende inwerkingtredingsdata* worden gekozen. De wet bevat regels vanwege de herziene Europese diergezondheidswetgeving. Daarnaast bevat deze een wijziging van artikel 2.1 van de Wet dieren, die in de wet is opgenomen bij amendement. Uit de toelichting op dat amendement volgt dat de indiener inwerkingtreding heeft beoogd per 1 januari 2023. *Hoewel de wijziging van artikel 2.1 in deze wet is opgenomen, staat het artikel los van de rest van de inhoud van de wet.*

- Benadrukt wordt dat het belang van de inwerkingtreding van het deel van de wet dat ziet op de AHR evident is. Deze is vanwege het amendement al bijna een jaar vertraagd. Het is zaak dat de bepalingen over diergezondheid nu binnen afzienbare tijd in werking treden. Inhoudelijk zijn er geen redenen om de invoering ervan uit te stellen en uitstel is uit rechtstatelijk en democratisch oogpunt niet chique.

Opties omgang amendement

1. Het amendement in werking laten treden op de in de toelichting gevraagde datum (per 2023)
 - Niet wenselijk, gegeven analyses van het amendement (zie voor een weergave van de kernpunten van de analyses de achtergrondinformatie in de bijlage). Hoofdpunten:
 - i. Amendement leidt tot rechtsonzekerheid voor dierhouders (onduidelijk wat nog wel en niet is toegestaan).
 - ii. Meerwaarde voor dierenwelzijn is erg onzeker door onduidelijke bepaling.
 - iii. Na de inwerkingtreding zullen vermoedelijk rechtszaken ontstaan (met onvoorspelbare uitkomst) over situaties/gedragingen in de veehouderij die vanwege het amendement potentieel niet meer toegestaan zijn.
 - iv. Snelle inwerkingtreding zou een onwenselijke hypotheek leggen op de aanpak dierwaardige veehouderij en het succesvol afsluiten van een convenant waarschijnlijk onmogelijk maken.
2. Het amendement op een latere datum in werking laten treden
 - Dit zou per 2025 of 2026 kunnen zijn; het convenant is dan afgerond en dan valt het samen met het einde van de kabinetsperiode, waarvoor ook wetgeving voor een dierwaardige veehouderij is voorzien.
 - Ook latere inwerkingtreding zal de aanpak dierwaardige veehouderij belemmeren en een hypotheek leggen op het convenant en de wetgeving.
 - Inwerkingtreding op een latere datum lost de problemen geïdentificeerd in de analyses van het amendement niet op.
3. Inwerkingtreding van het amendement aanhouden in afwachting van het te sluiten convenant en de op te stellen wetgeving
 - Een nadeel is dat de onduidelijkheid over de status en de inhoudelijke implicaties van het amendement lang blijven bestaan.

Dit zorgt voor onzekerheid en kan de basis voor samenwerking in het kader van het convenant ondermijnen.

- Indien hiervoor gekozen wordt is het belangrijk om concreet te maken onder welke omstandigheden het amendement later wel/niet in werking zou treden. Waar moeten convenant en wetgeving aan voldoen om het amendement te vervangen?
 - Inwerkingtreding op een latere datum lost de problemen geïdentificeerd in de analyses van het amendement niet op.
4. Kenbaar maken dat het amendement vanwege de potentiële gevolgen en onzekerheid gewijzigd moet worden en in deze vorm niet in werking zal treden
- Een gewijzigd wetsartikel dat door het parlement is aangenomen, treedt dan niet in werking. Dat gaat tegen de regel/gedachte in dat aangenomen wetten vanuit democratisch oogpunt in werking horen te treden.
 - Dit besluit kan worden onderbouwd op grond van de analyses: om zowel rechtszekerheid als de gewenste verbeteringen van dierenwelzijn/diergezondheid zeker te stellen, moet het amendement gewijzigd worden.
 - De wetgeving die is aangekondigd in het kader van de aanpak dierwaardige veehouderij, kan gebruikt worden om een volwaardig alternatief voor het amendement vorm te geven, dat betere wetgeving is en aan hetzelfde ambitieniveau voldoet. Middels deze wetswijziging kan dan ook het amendement uit de wet worden gehaald. Tot aan een wetswijziging staat het amendement in de wet.
 - Deze optie heft de onduidelijkheid bij alle dierhouders op en vergroot de kansen op een succesvolle integrale aanpak van de ontwikkeling naar een dierwaardige veehouderij, waarbij er ook geen hypotheek ligt op het te sluiten convenant
 - Gelet op de voor- en nadelen van de verschillende opties adviseren wij u voor optie 4 te kiezen. Optie 3 heeft inhoudelijk aanzienlijke nadelen, maar kan een alternatief vormen, wanneer dat politiek wenselijk wordt geacht

Optie aanhouden inwerkingtreding AHR (én amendement)

5. AHR en amendement aanhouden in afwachting van convenant/wetgeving
- Onwenselijk. Het zal nog jaren duren totdat de wetgeving er is. Zo lang kan de AHR niet wachten.
 - Zie voor de overige kanttekeningen bij het vooruitschuiven van de inwerkingtreding van het amendement hetgeen hierover onder optie 1 t/m 3 is opgenomen.

Politiek-bestuurlijke context amendement

- Uw voorganger heeft in een Kamerbrief van 15 juli 2021 toegezegd de Kamer na de zomer te informeren over de analyses van het amendement en opgemerkt dat het vervolgens aan de Kamer is om richting te geven.

Deze analyses zijn gereed en op hoofdlijnen weergegeven in de achtergrondinformatie (zie behandelmap van deze nota). De hoofdlijnen zijn ook meegegeven in het kader van de formatiegesprekken. De analyses zijn nog niet met de Kamer gedeeld.

- Het verdient aanbeveling om de Kamer over de analyses, de keuze over inwerkingtreding van het amendement en de verhouding tot de aanpak dierwaardige veehouderij binnen afzienbare tijd te informeren.
- Sinds uw aantreden heeft u als lijn gehanteerd dat de relatie tussen het amendement en de aanpak dierwaardige veehouderij nader wordt gezien bij het vormgeven van deze opgave uit het regeerakkoord.

Eerste stappen in de ontwikkeling naar een dierwaardige veehouderij

De volgende stappen zullen onderdeel zijn van het proces van de aanpak dierwaardige veehouderij. U kunt benoemen richting de coalitiepartners dat u deze stappen (samen) gaat zetten. In het vervolgesprek dat DAD met u heeft op 9 maart zullen deze stappen nader zijn uitgewerkt en wordt u hierin verder meegenomen en geadviseerd.

1. Ambitieniveau bepalen: welke stappen worden op kortere en langere termijn gezet om de veehouderij aan te passen aan de behoeften van het dier?
 - U kunt benoemen dat u een ambitie voor de lange termijn en voor de korte termijn (deze kabinetsperiode) wilt formuleren die de inzet vormen voor het convenant en de wetgeving.
 - Lange termijn: op basis van zienswijze RDA
 - Korte termijn: aanknopingspunten kunnen gevonden worden in bijv. de [ongeriefanalyses](#) van de WUR en de EFSA-rapporten in het kader van de herziening van de EU-regelgeving
 - U kunt aangeven dat u hierbij oog heeft voor samenhang met andere opgaven (integraliteit) en de dierwaardigheid daar zoveel mogelijk aan gaat koppelen.
 - U kunt aangeven dat u wilt nagaan of er onderdelen van het ambitieniveau zijn die sowieso terug moeten komen in de wetgeving, en die geen onderwerp van onderhandeling zullen zijn binnen het convenant.
2. Convenant en wetgeving
 - Het coalitieakkoord stelt dat het convenant zal dienen als basis voor wetgeving die deze kabinetsperiode in werking treedt. U kunt melden dat u de relatie tussen convenant en wetgeving uitwerkt.
 - Het **convenant** zal dienen om afspraken te maken met stakeholders over de ontwikkeling naar een dierwaardige veehouderij.
 - Er wordt begonnen met de voorbereiding middels het houden van een verkennende ronde langs de stakeholders. Daarin wordt nagegaan wat het ambitieniveau is van de stakeholders en welke wensen/beelden er zijn t.a.v. het proces.

- Na de zomer zullen de inhoudelijke gesprekken over het convenant starten.
- U kunt melden dat u nagaat hoe het convenant dierwaardige veehouderij zich verhoudt tot andere ketenafspraken die het kabinet op grond van het coalitieakkoord voornemens is te maken (en juridisch te borgen). Denk aan de 'niet-vrijblijvende bijdrage' van de keten.
- De **wetgeving** zal dienen om de uitgangspunten van een dierwaardige veehouderij wettelijk te verankeren.
 - Parallel met de voorbereidingen van het convenant wordt begonnen met de inventarisatie van bestaande wet- en regelgeving en hoe die zich verhoudt tot de uitgangspunten van de dierwaardige veehouderij.
 - Dit kan leiden tot een eerste schets waar aanvullende/andere regelgeving nodig is om dierwaardigheid te borgen. Daarbij wordt onder meer gezien op wijze dit samenhangt met Europese regels en het traject richting herziening van het Europese regelkader dierenwelzijn.

Toelichting

Qua omgang met het amendement zijn er aanvullend opties die niet begaanbaar of wenselijk zijn gebleken op grond van beleidsmatige en juridische analyse. Het betreft de volgende opties. Vooropgesteld: de tekst van de wet staat op dit punt vast, daarin valt niets te beperken anders dan door het in procedure brengen van een wetswijziging.

- *Beperken scope*: we hebben gekeken of het mogelijk is bijvoorbeeld bepaalde diercategorieën uit te zonderen (specifiek: gezelschapsdieren). Dit is ten eerste ingewikkeld omdat er dan een nieuwe wetswijziging moet komen. Ten tweede is zo'n wetswijziging zelf erg lastig, omdat je dan moet definiëren wat precies wel en niet onder de uitzondering valt, en dat moet je ook kunnen onderbouwen. Die definitie is moeilijk af te bakenen. Maar met name de onderbouwing is lastig: waarom mag je een dier niet op manier X behandelen als het bijv. hobbymatig gehouden wordt, maar wel als het in de veehouderij gehouden wordt?
- *AMvB's*: het geamendeerde artikel 2.1 geeft geen opdracht aan de minister om het artikel te specificeren in een AMvB. Het artikel staat dus op zichzelf, en mocht een rechter oordelen dat er spanning zit tussen het geamendeerde artikel en iets wat in een AMvB staat, dan wint het artikel (want het staat in de wet). Om het amendement de facto te specificeren via AMvB's, zou je de huidige AMvB's helemaal moeten doorlichten op punten die mogelijk niet stroken met het amendement, en dan de AMvB's moeten aanpassen. Dat is niet alleen een hele grote exercitie, het zal ook heel veel politieke discussie opleveren. Het is dus zeker geen snelle route.
- *Gefaseerde inwerkingtreding*: we hebben nagedacht over 'gefaseerde inwerkingtreding', waarbij de ingangsdatum bijvoorbeeld per sector zou

Directoraat-generaal Agro
Directie Dierlijke Agroketens en
Dierenwelzijn

Kenmerk
DGA-DAD / 22056580

kunnen verschillen. Dat is juridisch niet begaanbaar omdat je niet kunt stellen dat de wet wel voor partij X geldt, maar niet voor partij Y. Dan zou je het onderscheid per sector al in de wet moeten maken, maar dan loop je tegen dezelfde problemen aan als hierboven beschreven in relatie tot beperken van scope.

From: "5.12.e" <5.12.e@minlnv.nl>
Sent: Fri, 18 Mar 2022 11:52:48 +0100
To: "5.12.e" <5.12.e@minlnv.nl>; "5.12.e" <5.12.e@minlnv.nl>
Cc: "5.12.e" <5.12.e@minlnv.nl>; "5.12.e" <5.12.e@minlnv.nl>; "5.12.e" <5.12.e@minlnv.nl>; "5.12.e" <5.12.e@minlnv.nl>; "5.12.e" <5.12.e@minlnv.nl>
Subject: Aangepaste notitie amendement Wet dieren RE: AMT
Attachments: Achtergrondinformatie amendement coalitiegesprek na opm 5.12.e DEF.docx, 2022-03-17 Bijlage achtergrondinformatie analyses amendement.docx

Hoi 5.12.e en 5.12.e

Hierbij de aangepaste notitie voor het gesprek met de coalitiepartijen over de omgang met het amendement Wet dieren. We hebben jullie suggesties verwerkt in de tekst, en zie verder onze reactie op jullie opmerkingen.

We hebben voor de leesbaarheid de notitie in tweeën gesplitst: in een kernachtige notitie met de opties (en hoofdpunten analyse), en een bijlage met de wat uitgebreidere analyse van het amendement, en stroomschema).

We hebben de opties in de notitie zoveel mogelijk inhoudelijk/neutraal beschreven. Zie nog onze vraag in de notitie of het wel/niet helpt voor het gesprek om expliciet de voorkeur voor optie 4 te benoemen. Graag ook jouw inschatting.

Groet, 5.12.e

5.12.e

5.12.e

Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn
 Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
 Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag | B-noord 4
 Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

M 5.12.e
 5.12.e @minlnv.nl
www.rijksoverheid.nl/lnv

Van: 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>

Verzonden: maandag 7 maart 2022 09:42

Aan: 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>; 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>; 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>; 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>; 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>
 5.12.e @minezk.nl

CC: 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>

Onderwerp: AMT

Goedemorgen allen,

In februari is een nota + bijlage naar MLNV gegaan over het amendement wet dieren. Op die bijlage heeft 5.12.e een slag gemaakt, zodat het richting de coalitie kan. Zie bijgevoegd met track changes. Ik heb ook enkele suggesties gedaan.

Zouden jullie deze voorstellen / vragen in de tekst kunnen bekijken?

Veel dank alvast, groet,

5.12.e

From: "5.1.2.e" "
Sent: Tue, 22 Mar 2022 14:09:21 +0100
To: "5.1.2.e" <5.1.2.e@minlnv.nl>; "5.1.2.e" <5.1.2.e@minlnv.nl>; "5.1.2.e" <5.1.2.e@minlnv.nl>
Cc: "5.1.2.e" <5.1.2.e@minlnv.nl>
Subject: RE: Presentatie gesprek M
Attachments: 2022-03-23 Vervolggesprek MLNV aanpak dierwaardige veehouderij.pptx, Nota Opstart_aanpak_dierwaardige_veehouderij_en_relatie_amendement_Wet_dieren.docx

Opmerkingen verwerkt, en hierbij @5.1.2.e het pakketje (nota + presentatie) nog een keer.
Heb de aangepaste presentatie ook aan 5.1.2.e gegeven, zodat M die nog heeft voor het gesprek voor morgen.

Groet, 5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag | B-noord 4
Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

M 5.1.2.e
5.1.2.e @minlnv.nl
www.rijksoverheid.nl/lnv

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>

Verzonden: dinsdag 22 maart 2022 08:39

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>;

5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>

CC: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>

Onderwerp: RE: Presentatie gesprek M

Nog een toevoeging. Je noemt nu nergens de verkenningronde van 5.1.2.e Wil je die nog opnemen (op de laatste sheet kan dat denk ik)?

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>

Verzonden: maandag 21 maart 2022 19:45

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>;

5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>

CC: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>

Onderwerp: RE: Presentatie gesprek M

dank je wel 5.1.2.e denk dat dit wel de genoemde aanvullingen zijn
nog twee vragen

slide 7: even voor de scherpste > bedoel je hiermee dat als de inzet niet behaald wordt in de EU dat we deze dan nationaal inzetten? (dus nationale kop?)

slide 9: convenant is LT aanpak neem ik aan? (dus wat op slide 5 staat als vergezicht)en hoe verhoudt zich dit tot de KT aanpak?

groetjes

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>

Verzonden: maandag 21 maart 2022 18:02

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>;

5.1.2.e <5.1.2.e @minInv.nl>

CC: 5.1.2.e <5.1.2.e @minInv.nl>

Onderwerp: Presentatie gesprek M

Ha allen,

Zonet heb ik een aantal aanpassingen gedaan aan de presentatie voor het gesprek met M. De grootste wijziging is de toegevoegde slide 9 over de insteek van het convenant. Ik heb geprobeerd ons gesprek van vanmiddag in een heldere lijn te vatten. Ik hoor graag of jullie dit goed terug zien in de slide, en of die zo akkoord is.

(5.1.2.e hij staat ook in de welbekende map op de T.)

1

5.1.2.e

5.1.2.e

.....
Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag

Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

.....
M 5.1.2.e

5.1.2.e @minInv.nl

www.rijksoverheid.nl/Inv

Ministerie van Landbouw,
Natuur en Voedselkwaliteit

Aanpak dierwaardige veehouderij

23 maart 2022

Agenda

- › Omgang amendement artikel 2.1 Wet dieren
- › Aanpak dierwaardige veehouderij
 - Ambitieniveau aanpak
 - Opstart convenant
 - Opstart wetgevingstraject
 - Integraliteit en capaciteit

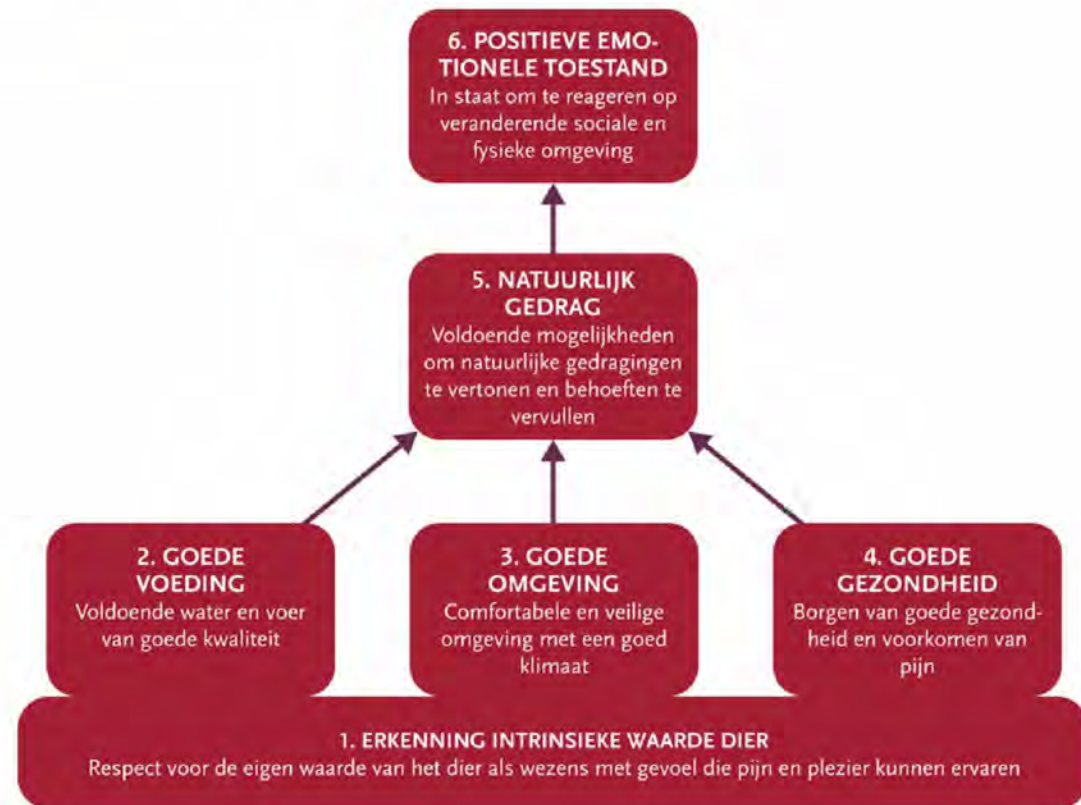
Omgang met het amendement

- › Analyses: het amendement is niet het juiste instrument om het doel te bereiken. Zorgt voor onduidelijkheden en rechtsonzekerheid.
 - Doel volgens toelichting: soorteigen gedrag leidend laten zijn voor dierenwelzijn in de veehouderij
 - Dieren niet aanpassen aan het systeem, maar andersom (stoppen met ingrepen)
 - Mogelijkheid voor natuurlijk gedrag, daglicht, goede bewegingsruimte
- › Het doel kan onderschreven worden, maar daarvoor is een andere aanpak nodig.
- › Advies (uitwerking optie 4 nota 16/2)
 - Stuur de analyses van het amendement vóór het debat dierenwelzijn (20 april) naar de TK.
 - Maak in deze brief duidelijk dat
 - Het amendement, vanwege de uitkomsten van de analyses, in deze vorm niet in werking treedt.
 - U de aanpak dierwaardige veehouderij (convenant en wetgevingstraject) zo vormgeeft dat deze een volwaardig alternatief is. Maak hierbij uw ambitieniveau kenbaar.
 - De AHR verder wel in werking treedt.
 - Daarna: stuur voor de zomer een tweede brief, die de aanpak dierwaardige veehouderij nader uiteenzet.

Kaders dierwaardige veehouderij

- Dierwaardig?
 - Daarvoor heeft de RDA, afgeleid uit de literatuur, zes leidende principes geformuleerd.
 - Veehouderijen die volgens deze principes zijn ontworpen, maken een positief welzijn mogelijk.
 - ‘Het dier aan tafel’

Ambitieniveau

- > Wat gaan we doen?
- > Aanpak als volwaardig alternatief voor het amendement:
 - Doelstelling amendement overnemen (strookt met RDA)
 - Dieren niet aanpassen aan het systeem, maar andersom
 - Mogelijkheid om in gedragsbehoeften te voorzien
 - Implementatie veel specifieker maken dan het amendement deed
 - Een werkbaar transitiepad schetsen
- > We werken aan een advies over

het ambitieniveau

- > Twee perspectieven
 - Vergezicht: hoe ziet de dierwaardige veehouderij van de toekomst eruit?
 - Concrete stappen: welke tekortkomingen t.o.v. dat beeld willen we de komende jaren als eerste oplossen?
 - Welke aanpassingen aan bestaande stallen/houderijsystemen?
 - Welke criteria voor nieuw te bouwen stallen/houderijsystemen?

1. Erkenning intrinsieke waarde dier
2. Goede voeding
3. Goede omgeving
4. Goede gezondheid
5. Natuurlijk gedrag
6. Positieve emotionele toestand

Voorbeelden voor ambities dierwaardigheid

› Vleeskuikens

- Voetzoollaesies, vooral door nat strooisel (RDA-principes 3, 4)
- Verblijf in containers/kratten (3)

› Vleeskalveren

- Verzamelen, laden (incl. afladen, herladen, ontladen), transport (3, 5)
- Gladde vloeren (3)
- Luchtwegaandoeningen, o.a. door samenvoeging van dieren van diverse herkomsten (3, 4)
- Beperkt vezel, zich uitend in abnormaal oraal gedrag (2)

› Varkens

- Onvoldoende mogelijkheid voor exploreren en fourageren (5)

- Ruimtegebrek leidend tot onmogelijkheid gewenst gedragsrepertoire en functiegebieden scheiden (3, 5)
- Beenwerkproblemen (gewricht en klauw) (3, 4)
- Pijn door staart couperen (1, 4)
- Napijn castreren (1, 4)
- Fixatie in kraambox (beperking beweging en uitvoeren sociaal gedrag) (3, 5)
- Honger door voerbepierking (2)
- Angst tijdens transport (3, 5)

› Melkvee

- Kreupelheden (3, 4)
- Scheiden van koe en kalf (5)
- Kalversterfte (2, 3, 4, 5)

Ambitieniveau

- > Huidige beleidsdoelstellingen die dierwaardige veehouderij bevorderen, bijv.:
 - Verder uitfaseren ingrepen
 - Lagere bezettingsgraden
 - Beperken langeafstandstransporten
- > Huidige beleidsinzet: welk beleid voeren we al om deze doelstellingen te bereiken? Bijv.:
 - Invullen open normen Wet dieren
 - Stuurgroep ingrepen pluimvee
 - Inzet voor betere dierenwelzijnsregels in EU
- > Nieuwe beleidsdoelstellingen? Welke nieuwe doelen willen we oppakken? Vragen om te stellen:
 - Op welke vormen van ongerief hebben we nog geen of onvoldoende beleid?
 - Willen we een doel stellen qua % diergericht ontworpen stallen?
 - Zijn er punten uit de EU-inbreng die we nationaal willen oppakken?
- > Nieuwe beleidsinzet: wat kunnen we doen, aanvullend op het huidige beleid, om deze doelstellingen te bereiken?

Convenant

- > Verkennende ronde
 - Zicht krijgen op inzet en verwachtingen van stakeholders
 - Uit te voeren door een externe verkenner, 5.1.2.e
 - Input nemen we mee bij vormgeven aanpak convenant
- > Bepalen relatie tussen convenant en afspraken positie van de boer in de keten
 - Vergelijkbare probleemstelling: verhogen standaarden > verhoging kostprijs > rol keten
 - Daardoor verwachting dat ook oplossingen en te betrekken stakeholders voor een groot deel overlappen
- > Bepalen eigen doelstellingen convenant
 - Parallel aan verkennende ronde
 - Welke kaders willen we stellen aan het convenant?
 - Wat is onze eigen inzet binnen deze kaders?
- > Opzetten organisatie en aanpak convenant

Insteek convenant

> Twee hoofdsmaken

1. Het convenant gaat zowel over de inhoudelijke doelstellingen als over het 'hoe'.
2. U bepaalt de inhoudelijke doelstellingen, het convenant gaat over hoe die te realiseren.

> Hoofdsmaken liggen op een continuüm.

- Ene uiterste: 'maak afspraken over de ontwikkeling naar een dierwaardige veehouderij'.
 - Zeer abstract
 - Weinig inhoudelijke doelstelling vooraf bepaald
- Andere uiterste: 'maak afspraken over hoe ingreep A uitgefaseerd wordt en over hoe B m² per dier gerealiseerd wordt per 20XX'.
 - Zeer gedetailleerd
 - Veel inhoudelijke doelstelling vooraf bepaald

> Voorstel

- De kaders voor het convenant moeten concreter zijn dan de zes leidende principes, maar hoeven niet maximaal gedetailleerd te zijn.
 - Midden van het continuüm
- U kunt daartoe een concretiseringsslag maken van wat u onder de zes leidende principes verstaat.
- Als er verbeteringen zijn die u sowieso gerealiseerd wilt zien, is het relevant die op te nemen in de kaders.
- Als partijen zich niet kunnen vinden in de kaders, worden zij waarschijnlijk geen partij in het convenant.

Wetgeving

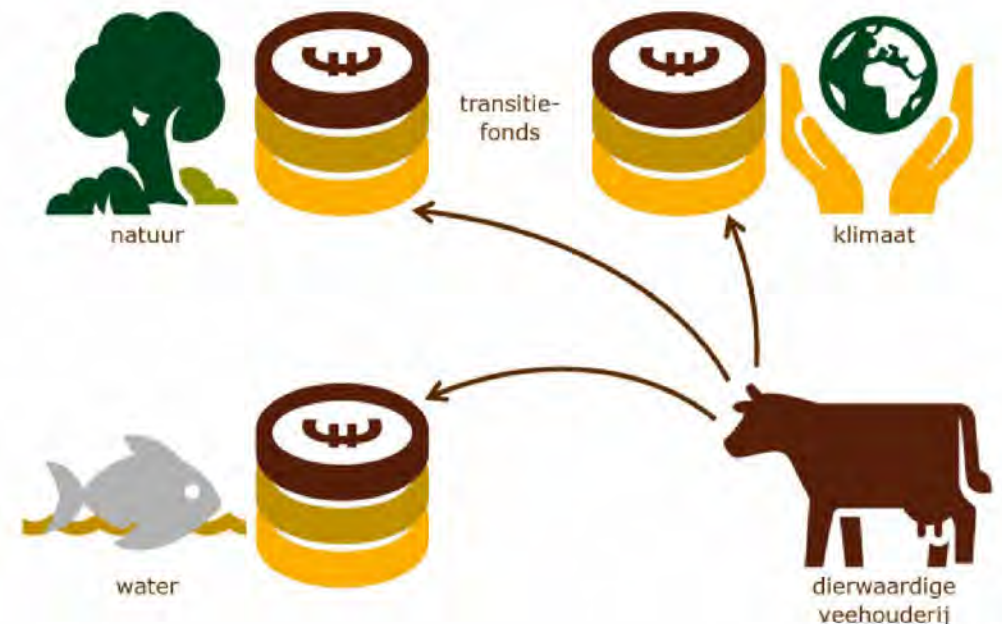
- › Inventarisatie relevante huidige wet- en regelgeving
 - In beeld brengen welke wet- en regelgeving raakt aan principes dierwaardige veehouderij
 - In beeld brengen welke vormen van ongerief nog niet of onvoldoende geadresseerd worden door huidige regelgeving
 - Inclusief EU-regelgeving
- › Uitwerken opties voor mogelijke aanpassing wet- en regelgeving aan gekozen ambitieniveau
 - Inclusief analyse van de ruimte die Europese regelgeving op die punten geeft

Integraliteit en capaciteit

- › Dierwaardigheid als randvoorwaarde bij verduurzaming
 - Inbedden in gebiedsgerichte aanpak
- › Geen apart budget voor dierwaardige veehouderij
 - Opgave kan alleen volbracht worden als budget integraal wordt ingezet – dus ook voor dierwaardigheid

- › Capaciteit hangt dus af van integraliteit.

Vervolg

- › Uit bovenstaande volgen de volgende adviezen. Hoe kijkt u hier tegenaan?
 - Geef de aanpak dierwaardige veehouderij vorm als volwaardig alternatief voor het amendement.
 - Doelstelling overnemen; veel specifieker maken; werkbaar transitiepad schetsen
 - Stuur vóór 20 april een Kamerbrief:
 - Analyses amendement; aankondiging aanpak dierwaardige veehouderij als volwaardig alternatief; inwerkingtreding AHR (kan evt. in verzamelbrief dierenwelzijn)
 - Stuur einde Q2 nog een Kamerbrief:
 - Uitwerking aanpak dierwaardige veehouderij
 - Zorg binnen de integrale aanpak voor genoeg middelen voor dierwaardigheid.
- › Uit bovenstaande volgt dat wij later bij u terug komen met de volgende adviezen. Bent u hiermee akkoord?
 - Advies over geconcretiseerde ambitieniveau aanpak
 - Advies over kaders aan en eigen inzet binnen het convenant
- › Voorstel: gesprek over ca. 2 maanden over deze adviezen en de stand van zaken van de aanpak en Kamerbrieven
- › Lijn komende debatten: procesmatig, in lijn met de aanpak uiteengezet in bovenstaande

From: "5.1.2.e (5.1.2.e)"
Sent: Wed, 23 Mar 2022 13:02:36 +0100
To: "5.1.2.e 5.1.2.e" <5.1.2.e@minlnv.nl>
Subject: Re: Aangepaste notitie amendement Wet dieren RE: AMT

ahum, wat is jouw nummer?

Bel mij anders maar

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e (5.1.2.e)
Verzonden: woensdag 23 maart 2022 12:57:14
Aan: 5.1.2.e 5.1.2.e
Onderwerp: RE: Aangepaste notitie amendement Wet dieren RE: AMT

Bel je zo, gesprek liep uit

Van: 5.1.2.e 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>
Datum: 23 maart 2022 om 11:51:14 CET
Aan: 5.1.2.e (5.1.2.e) <5.1.2.e@minlnv.nl>
Onderwerp: RE: Aangepaste notitie amendement Wet dieren RE: AMT

Ik ook! Bel jij mij?

Van: 5.1.2.e (5.1.2.e) <5.1.2.e@minlnv.nl>
Verzonden: woensdag 23 maart 2022 11:51
Aan: 5.1.2.e 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>
Onderwerp: Re: Aangepaste notitie amendement Wet dieren RE: AMT

Ja, goeie. Ik kan om 12.30 uur

Van: 5.1.2.e 5.1.2.e
Verzonden: woensdag 23 maart 2022 11:48:32
Aan: 5.1.2.e (5.1.2.e)
Onderwerp: RE: Aangepaste notitie amendement Wet dieren RE: AMT

Ha 5.1.2.e mocht je beschikbaar zijn om nog even te bellen, dan kan dat misschien nog handig zijn. Misschien helpt het om mondeling even de opties van elkaar te onderscheiden, zodat we er hetzelfde beeld bij hebben en ik het ook goed op papier krijg. Laat maar weten of dat past. 5.1.2.e

Van: 5.1.2.e (5.1.2.e) <5.1.2.e@minlnv.nl>
Verzonden: woensdag 23 maart 2022 11:46
Aan: 5.1.2.e 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>; 5.1.2.e (5.1.2.e) <5.1.2.e@minlnv.nl>; 5.1.2.e (5.1.2.e) <5.1.2.e@minlnv.nl>
CC: 5.1.2.e (5.1.2.e) <5.1.2.e@minlnv.nl>; 5.1.2.e 5.1.2.e (5.1.2.e) <5.1.2.e@minlnv.nl>; 5.1.2.e (5.1.2.e) <5.1.2.e@minezk.nl>
Onderwerp: Re: Aangepaste notitie amendement Wet dieren RE: AMT

Fijn, dank je wel!

en hierbij nog de achtergrondnotitie, met een paar vragen.

Groet,

5.1.2.e

Van: 5.12.e 5.12.e

Verzonden: woensdag 23 maart 2022 11:39:40

Aan: 5.12.e (5.12.e); 5.12.e (5.12.e); 5.12.e (5.12.e)

CC: 5.12.e (5.12.e); 5.12.e 5.12.e (5.12.e); 5.12.e (5.12.e)

Onderwerp: RE: Aangepaste notitie amendement Wet dieren RE: AMT

Ha 5.12.e

Ik ga er nu naar kijken. Je hoort straks van mij!

Groet,

5.12.e

Van: 5.12.e (5.12.e) <5.12.e@minlnv.nl>

Verzonden: woensdag 23 maart 2022 10:53

Aan: 5.12.e (5.12.e) <5.12.e@minlnv.nl>; 5.12.e (5.12.e) <5.12.e@minlnv.nl>

CC: 5.12.e (5.12.e) <5.12.e@minlnv.nl>; 5.12.e 5.12.e (5.12.e) <5.12.e@minlnv.nl>;

5.12.e 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>; 5.12.e (5.12.e) <5.12.e@minezk.nl>

Onderwerp: Re: Aangepaste notitie amendement Wet dieren RE: AMT

Ha 5.12.e en de rest,

Ik heb nog een paar vragen over die notitie. Zie bijlage. Met name optie 2 vind ik niet zo sterk uitgewerkt, en heb ik nog wat argumentatie nodig.

Sorry dat ik het pas nu weer lees.. wat dus ook betekent dat ik wel snel weer reactie moet hebben. Echt, excuus! Lukt het om hier met voorrang naar te kijken? Dan kan ik het vanmiddag nog versturen.

De bijlage ga ik nu doorheen.

Groet,

5.12.e

Van: 5.12.e (5.12.e)

Verzonden: vrijdag 18 maart 2022 11:52:48

Aan: 5.12.e (5.12.e); 5.12.e (5.12.e)

CC: 5.12.e (5.12.e); 5.12.e 5.12.e (5.12.e); 5.12.e 5.12.e; 5.12.e (5.12.e)

Onderwerp: Aangepaste notitie amendement Wet dieren RE: AMT

Hoi 5.12.e en 5.12.e

Hierbij de aangepaste notitie voor het gesprek met de coalitiepartijen over de omgang met het amendement Wet dieren. We hebben jullie suggesties verwerkt in de tekst, en zie verder onze reactie op jullie opmerkingen.

We hebben voor de leesbaarheid de notitie in tweeën gesplitst: in een kernachtige notitie met de opties (en hoofdpunten analyse), en een bijlage met de wat uitgebreidere analyse van het amendement, en stroomschema).

We hebben de opties in de notitie zoveel mogelijk inhoudelijk/neutraal beschreven. Zie nog onze vraag in de notitie of het wel/niet helpt voor het gesprek om expliciet de voorkeur voor optie 4 te benoemen. Graag ook jouw inschatting.

Groet, 5.12.e

5.12.e

5.12.e

.....
Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag | B-noord 4

.....
M 5.1.2.e
5.1.2.e @minlnv.nl
www.rijksoverheid.nl/lnv

Van: 5.1.2.e (5.1.2.e) <5.1.2.e @minlnv.nl>

Verzonden: maandag 7 maart 2022 09:42

Aan: 5.1.2.e (5.1.2.e) <5.1.2.e @minlnv.nl>; 5.1.2.e (5.1.2.e) <5.1.2.e @minlnv.nl>;
5.1.2.e 5.1.2.e <5.1.2.e @minlnv.nl>; 5.1.2.e 5.1.2.e (5.1.2.e)
<5.1.2.e @minezk.nl>

CC: 5.1.2.e (5.1.2.e) <5.1.2.e @minlnv.nl>

Onderwerp: AMT

Goedemorgen allen,

In februari is een nota + bijlage naar MLNV gegaan over het amendement wet dieren. Op die bijlage heeft 5.1.2.e een slag gemaakt, zodat het richting de coalitie kan. Zie bijgevoegd met track changes. Ik heb ook enkele suggesties gedaan.

Zouden jullie deze voorstellen / vragen in de tekst kunnen bekijken?

Veel dank alvast, groet,

5.1.2.e

From: "5.1.2.e" "
Sent: Wed, 6 Apr 2022 11:08:34 +0100
To: "5.1.2.e" " <5.1.2.e @minezk.nl>; "5.1.2.e" "
<5.1.2.e @minInv.nl>
Subject: RE: Bijdrage brief
Attachments: 2022-04-06 Impactanalyse amendement artikel 2 DEF2.docx

Ha 5.1.2.e dank vast. Ik ga er zo naar kijken. En fijn dat je alvast met de samenvatting van de analyse aan de slag gaat. Ik stuur je hierbij ook de laatste versie van de impactanalyse die we hadden gemaakt. Wellicht kun je al elementen hieruit kwijt bij jouw samenvatting of dit erbij betrekken. Handig in elk geval als je deze ook hebt.

Sowieso willen we deze beide stukken in elkaar schuiven. Vind het ook prima om deze te verwerken in/achter jouw juridische samenvatting.

Wat ons betreft is in elk geval belangrijk dat (ook al maken we een samenvatting) in de analyses nog goed laten zien wat we hebben gedaan, wat onze conclusies zijn en wat de onderbouwing is.

Groet! 5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

.....
Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag | B-noord 4
Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

.....
M 5.1.2.e
5.1.2.e @minInv.nl
www.rijksoverheid.nl/Inv

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e @minezk.nl>
Verzonden: woensdag 6 april 2022 10:51
Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e @minInv.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e @minInv.nl>
Onderwerp: Bijdrage brief

Dag 5.1.2.e en 5.1.2.e

Hierbij de tussenstand ter bespreking morgen. Ik sprak er net al even met 5.1.2.e over, met name aanpassing van artikel 2.8 vergt nadere doordinking. Laat me even weten of ik zaken moet verduidelijken voordat het wordt rondgezonden of als er anderszins vragen/suggesties etc zijn. Ik ga nu aan de slag met het maken van een samenvatting van de juridische analyse voor in de bijlage bij de brief.

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e

Impactanalyse amendement artikel 2.1 Wet dieren

Introductie

Aanleiding en doel

Op 11 mei jl. amendeerde de Tweede Kamer artikel 2.1 van de Wet dieren. Hiermee voegde de Tweede Kamer een zin aan dit artikel toe die bepaalt dat het kunnen houden of huisvesten van een dier niet als een redelijk doel kan dienen om het dier te benadelen, bijvoorbeeld door letsel te veroorzaken of het welzijn te ondermijnen. Op 25 mei jl. stemde de Eerste Kamer in met de geamendeerde wet. In de toelichting van het amendement is om inwerkingtreding per 1 januari 2023 gevraagd.

Huidige artikel 2.1, lid 1:

Het is verboden om zonder redelijk doel of met overschrijding van hetgeen ter bereiking van zodanig doel toelaatbaar is, bij een dier pijn of letsel te veroorzaken dan wel de gezondheid of het welzijn van het dier te benadelen.

Toevoeging amendement:

Onder een redelijk doel wordt in elk geval niet begrepen het kunnen houden van dieren in een bepaald houderijsysteem of een bepaalde wijze van huisvesting.

Zoals direct na acceptatie van geamendeerde wet duidelijk werd, is de impact van het amendement potentieel verstrekkend. Om tot een inschatting te komen welke benadelingen van dieren die eerst werden toegestaan, niet meer mogen volgens deze geamendeerde wet – dat wil zeggen: wat een rechter zou oordelen dat niet meer mag – is het ministerie van LNV overgegaan tot het maken van een impactanalyse op hoofdlijnen.

Het doel van deze impactanalyse is om in beeld te krijgen wat, op hoofdlijnen, de verwachte impact is van het amendement. Het politieke en maatschappelijke debat heeft, na acceptatie van de wet, duidelijk gemaakt dat niet alle verwachte consequenties ook beoogde consequenties waren. Om die reden is het doel van de impactanalyse *niet* om tot in detail te voorspellen wie welke impact zou ondervinden van de gewijzigde wet in huidige vorm, uitgaande van inwerkingtreding per 2023. Hier wordt een inschatting op hoofdlijnen gegeven. Vervolgens is een politieke keuze nodig over de vraag wat de beoogde impact is, en of dit amendement daarvoor het geschikte instrument is.

Aanpak

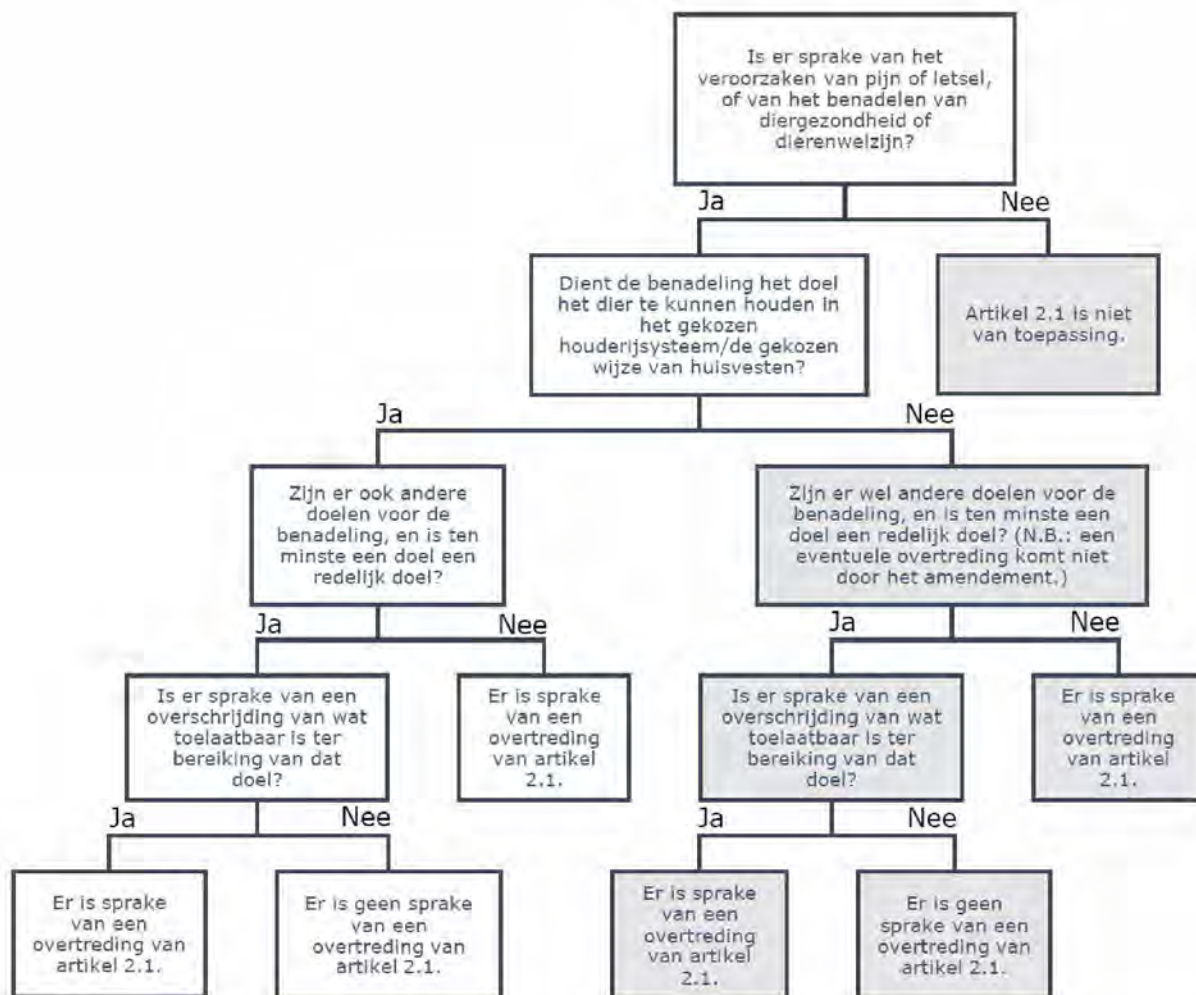
Om tot een zo zorgvuldig mogelijke inschatting te komen van de impact van het amendement, zijn ter onderbouwing van de analyse, en voortbouwend op de juridische analyse, de volgende activiteiten verricht:

- 4 digitale impactsessies met stakeholders en experts (veehouderijorganisaties, dierenwelzijnsorganisaties, (gezelschaps)dierhouderijorganisaties, onderzoekers/wetenschappers)
- 3 digitale impactsessies met betrokken dossierhouders binnen overheidsinstanties (waaronder LNV en NVWA)
- Het voeren van gesprekken met individuele stakeholders en organisaties

De opbrengst van deze activiteiten vindt haar beslag in deze analyse.

Opbouw

De impactanalyse bouwt voort op de juridische analyse die van het amendement gemaakt is. De juridische analyse beschrijft dat, om te kunnen bepalen of een benadeling van dieren als gevolg van het amendement niet meer mag, de volgende vragen (zie witte gedeelte in het stroomschema) hoogstwaarschijnlijk door een rechter gesteld zouden worden.

Om in te schatten in welke gevallen er sprake zou zijn van een overtreding, is het nodig te weten welke benadelingen (d.w.z.: pijn of letsel; benadelingen van gezondheid of welzijn) dieren momenteel ondervinden met als doel ze te kunnen houden in een houderijsysteem of een wijze van huisvesten, en of er voor deze benadelingen geen ander doel is dat bovendien een redelijk doel is.

Bij het beantwoorden van deze vragen ontstaan met name drie onduidelijkheden.

1. Onduidelijkheid over de reikwijdte van de termen in het geamendeerde artikel
2. Onduidelijkheid over wanneer geoordeeld kan worden dat er een ander, redelijk doel is
3. Onduidelijkheid over hoe voldaan kan worden aan de bewijslast van deze open norm

Deze analyse is opgedeeld in drie paragrafen, die respectievelijk de bovenstaande drie onduidelijkheden behandelen.

1. Onduidelijkheid over de reikwijdte van de termen

In de Kamerbrief van 15 juli jl. (Kamerstuk 28 286, nr. 1208) wordt al gemeld dat de reikwijdte van het amendement in ieder geval betrekking heeft op alle gehouden dieren. Er zijn echter meer vragen die te maken hebben met de reikwijdte van het amendement. In de wettekst worden de termen 'houderijsysteem' en 'huisvesting' gebruikt. Zoals opgemerkt in de juridische analyse, kan 'huisvesting' gedefinieerd worden conform wat in EU-verordening 1099/2009 wordt verstaan onder 'onderbrengen', namelijk het houden van dieren in stallen, hokken, overdekte plaatsen of weiden. De term 'houderijsysteem' is bekend uit de pluimveesector, waar in EU-verordening 589/2008 geregeld is welke aanduidingen voor houderijsystemen gebruikt mogen worden bij de handel in eieren. Het gaat dan om aanduidingen als 'scharrel' en 'vrije uitloop'. Het type huisvesting is dus

een centraal onderdeel van het houderijsysteem. De term wordt echter ook breder gebruikt, bijvoorbeeld om de ruimte waarin gemolken wordt of waar dieren behandeld worden, te omvatten.

Het is een open vraag of er onder de term 'houderijsysteem' nog meer zou kunnen vallen. Welke interpretatie aan deze term gegeven wordt, heeft sterke invloed op de impact die het amendement verwacht kan worden te hebben op de praktijk. Naarmate de term breder opgevat wordt, zouden meer benadelingen van dieren onder het amendement kunnen vallen.

Naast de termen die in artikel 2.1 geïntroduceerd worden door het amendement, zijn er ook de termen die altijd al in het artikel voorkwamen, zoals 'dierenwelzijn'. Hoewel de vraag wanneer er sprake is van een benadeling van het welzijn van het dier dus altijd al relevant was om te bepalen of er overtredingen van artikel 2.1 plaatsvonden, krijgt de vraag een nieuwe impuls door het amendement. Des te eerder we spreken van een benadeling, des te breder de potentiële reikwijdte van het amendement, voor zover deze benadelingen het doel hebben dieren te kunnen houden of huisvesten.

Bijlage 1 geeft weer welke benadelingen van dieren tijdens de analyse in beeld zijn gekomen als benadelingen die als (voornaamste) doel hebben dieren te kunnen houden in een houderijsysteem of een wijze van huisvesting. Het is echter niet op voorhand te zeggen welke van deze benadelingen beoogd zijn onder het amendement te vallen, en welke benadelingen een rechter daaronder zou laten vallen. Benadrukt moet daarom worden dat de conclusie van deze analyse *niet* is dat al deze benadelingen daadwerkelijk verboden worden als gevolg van het amendement. Naast het feit dat deze interpretatie aan de rechter is, zijn bovendien meer overwegingen relevant, zoals de overwegingen die behandeld worden in de volgende twee paragrafen.

2. Onduidelijkheid over de afbakening van doelen

Naast de afbakening van de verschillende termen in het amendement, rijst de vraag wanneer een rechter zal oordelen dat er geen redelijk doel is voor een benadeling. Doelen voor benadeling zijn vaak getrapt. Neem als voorbeeld het onthoornen van koeien. De ingreep schaadt de integriteit van het dier en is pijnlijk en stressvol. Onthoornen is daarom een benadeling van het dier, waardoor artikel 2.1 van toepassing is (zie de eerste vraag uit het juridische stroomschema). Vervolgens is echter de vraag met welk doel het onthoornen plaatsvindt. Een plausibele redenering is dat onthoornen plaatsvindt:

- 1) Met als doel verwondingen te voorkomen in een krappe ruimte (*verwondingen voorkomen*);
- 2) Wat als doel heeft de dieren te kunnen huisvesten in die krappe ruimte (*kunnen huisvesten*);
- 3) Wat als doel heeft op efficiënte wijze dierlijke producten te kunnen produceren (*efficiënte productie*);
- 4) Wat als doel heeft consumenten te kunnen voorzien van goedkope voeding uit dierlijke producten (*goedkope consumptie*).

Uit dit lijstje blijkt dat het tweede doel – de dieren te kunnen houden in een krappe ruimte – een doel is als beschreven in het amendement (tweede vraag uit het stroomschema). Dit doel wordt door de wet na inwerkingtreding van het amendement niet meer redelijk geacht. De vraag is echter wat daarbij de status is van doelen 1, 3 en 4.

Het lijkt plausibel om te stellen dat alle drie die doelen in principe redelijke doelen zijn. Als dit zo is, kan geconcludeerd worden dat het feit op zich dat een benadeling als doel heeft het dier te kunnen houden of huisvesten, niet voldoende is om te concluderen dat de benadeling zonder redelijk doel geschiedt, en dus verboden is. Het amendement verbiedt geen gedragingen, het sluit één doel uit als een redelijk doel. Dit laat onverlet dat een benadeling andere doelen kan hebben, en dat die doelen redelijke doelen kunnen zijn.

Het is daarom noodzakelijk om ook de vierde vraag in het stroomschema te beantwoorden. Ervan uitgaande dat er een ander redelijk doel is: is er sprake van een overschrijding van wat toelaatbaar

is ter bereiking van dat doel? (Dit is de vraag van proportionaliteit.) Dit is een ingewikkelde vraag, die niet rechtstreeks door het amendement beantwoord kan worden.

Men zou kunnen betogen dat de wetgever (de Tweede Kamer) met het amendement bedoeld heeft te zeggen dat, in alle gevallen waarin een benadeling het doel heeft een dier te kunnen houden in een houderijsysteem of een wijze van huisvesting, er sprake is van een overschrijding van wat toelaatbaar is om eventuele andere doelen te bereiken. Dit is echter een zeer sterke interpretatie, die bovendien niet volgt uit de wettekst zelf. Gegeven de mogelijkheid dat de termen uit het geamendeerde artikel ook breed opgevat kunnen worden, en er dus heel veel benadelingen binnen het toepassingsbereik zouden kunnen vallen (zie bijlage 1), zou bij zo'n sterke interpretatie waarschijnlijk sprake zijn van veel grotere impact dan is beoogd.

Anderzijds lijkt de geest van het amendement ook zeker niet te zijn om bijvoorbeeld economische doelen te accepteren als een grond om fysieke ingrepen te plegen om dieren aan te passen aan het houderijsysteem. Hier wil de wetgever juist een eind aan maken. De wet en de toelichting lijken zo bedoeld te zijn, dat economische implicaties van het verhogen van de dierenwelzijnsstandaard geaccepteerd worden, en de noodzaak aantonen van andere verdienmodellen. Economische implicaties voor dierhouders kunnen dan niet dienen als een manier om aanpassing van het dier aan het systeem toch toelaatbaar te maken. Het is echter niet uit de wettekst af te leiden waar de wetgever de grens heeft willen trekken: welke benadelingen zouden verboden moeten worden op grond van disproportionaliteit, en welke niet?

3. Onduidelijkheid over voldoen bewijslast open norm

Het amendement voegt een open norm toe aan een artikel in de wet dat al een open norm was. Hoewel de toelichting op het amendement suggereert dat het amendement een verbod regelt, is er in feite geen sprake van dat het amendement specifieke gedragingen verbiedt. Het amendement sluit één doel uit (kunnen houden in een houderijsysteem of een wijze van huisvesting), maar laat zich niet uit over mogelijke andere doelen.

Om vast te stellen of er sprake is van een overtreding van artikel 2.1, zullen in het geval van concrete benadelingen/situaties de vragen uit het juridische stroomschema beantwoord moeten worden. Daarbij zal door een klager moeten worden aangetoond met welk doel die benadeling is uitgevoerd. Zoals in de juridische analyse wordt opgemerkt, is niet op voorhand duidelijk in hoeverre dit voldoende mogelijk is. Een gedaagde kan betogen dat een benadeling (ook) met een ander doel dan het kunnen houden of huisvesten is uitgevoerd, en dat er daarom geen sprake kan zijn van een verbod en sanctie als gevolg van het amendement.

Als gevolg van deze ingewikkelde bewijslast, zou het dus zo kunnen zijn dat het amendement weinig impact heeft op de praktijk, zelfs als er wel sprake is van de meest impactvolle interpretaties met betrekking tot de reikwijdte van de termen en de afbakening van de doelen. Tegelijkertijd valt niet uit te sluiten dat er wel jurisprudentie ontstaat waarin er overtredingen van het geamendeerde artikel 2.1 worden vastgesteld. Zeker in combinatie met ruime interpretaties van de wet zou de impact dan juist erg groot kunnen zijn.

Conclusie

Gegeven genoemde onduidelijkheden, moet dan ook geconcludeerd worden dat er een zeer grote bandbreedte aan mogelijke impact van het amendement bestaat. Die loopt van amper impact (als het praktisch onmogelijk is om aan de bewijslast te voldoen) tot zeer verstrekkende impact (als termen breed geïnterpreteerd worden en bijvoorbeeld economische of gastronomische doelen niet voldoende zijn om benadeling van dieren toelaatbaar te achten met als doel ze te kunnen houden in een houderijsysteem of wijze van huisvesting). Zowel om een verhoging van de dierenwelzijnsstandaard te garanderen, als om duidelijkheid te creëren voor dierhouders, is wijziging van deze wetsbepaling dus noodzakelijk.

From: "5.12.e" "
Sent: Wed, 13 Apr 2022 11:46:31 +0100
To: "5.12.e" "<5.12.e @minezk.nl>
Cc: "5.12.e" "<5.12.e @minezk.nl>
Subject: RE: ingekorte brief amendement
Attachments: DOMUS-22132664-v5-Brief_amendement_Wet_dieren sugg WJZ.docx, Juridische analyse bijlage.docx

Dag 5.12.e

Dank voor je terugmelding. De verkorte versie van de brief die jullie maandag bespraken, had ik nog niet gezien. In de versie die n.a.v. het overleg van maandag door DAD is aangepast heb ik net verschillende suggesties gedaan, die ook tegemoetkomen (dat hoop ik in elk geval) aan wat je hieronder aan mij vraagt. Zie korte reactie hieronder. En eventueel de brief met opmerkingen in de bijlage. Naast de brief heb ik DAD een sneak-preview gegeven van de ingekorte versie van de juridische analyse, met voorbehoud dat dit stuk eerst binnen WJZ wordt afgestemd voordat het als bijlage bij de brief richting BPZ gaat. Stuur ik je ook mee.

Groet,

5.12.e

Van: 5.12.e "<5.12.e @minezk.nl>

Verzonden: maandag 11 april 2022 11:56

Aan: 5.12.e "<5.12.e @minezk.nl>

CC: 5.12.e "<5.12.e @minezk.nl>

Onderwerp: FW: ingekorte brief amendement

Hoi 5.12.e vanochtend over deze brief gesproken met DAD. Ik koppel je even terug via de mail omdat mijn agenda morgen behoorlijk vol zit.

- Ten algemene was er tevredenheid over mate van inkorten van de brief.
- Ik heb een aantal opmerkingen gemaakt, die allemaal worden overgenomen:

5.2.1

5.12.e

5.12.e

5.12.e

- Paragraaf 'hoofdlijnen nieuwe wetswijziging':

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

- 5.1.2e komt met nieuwe versie tbv overleg as woensdag.
- 5.1.2e wil de brief eind van de week richting 5.1.2e sturen. Om haar reactie te horen. Hij verwacht echt niet dat ze die brief direct door gaat zetten, ze zal er ook de nodige opmerkingen/vragen bij hebben. Daarom zaak dat wij niet heel lang meer doen over vervolmaken van de brief, voordat we haar betrekken.

Gr.

5.1.2e

Van: 5.1.2e <5.1.2e@minlnv.nl>

Verzonden: vrijdag 8 april 2022 18:11

Aan: 5.1.2e <5.1.2e@minlnv.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minlnv.nl>;
 5.1.2e <5.1.2e@minezk.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minlnv.nl>;
 5.1.2e <5.1.2e@minlnv.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@minezk.nl>

Onderwerp: ingekorte brief amendement

Hoi allen,

Zoals afgesproken heb ik de brief over het amendement aangepast/ingekort, ter bespreking maandag in ons (reguliere) overleg. Zie bijlage. In de comments staan wat mogelijke aandacht- en bespreekpunten.

5.1.2e is nog bezig met het inkorten van de juridische analyse (de bijlage bij de brief), dat is di/wo klaar. Voor de bespreking hebben we die niet nodig.

Woensdag bespreken we de juridische optie inhoudelijk – deze voeg ik hier voor de volledigheid nog bij.

Goed weekend, 5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

.....
Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
 Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag | B-noord 4
 Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

.....
M 5.1.2e
 5.1.2e @minlnv.nl
www.rijksoverheid.nl/lnv

From: "5.12.e" "
Sent: Wed, 13 Apr 2022 13:04:54 +0100
To: "5.12.e" <5.12.e@minezk.nl>; "5.12.e" <5.12.e@minInv.nl>
Subject: RE: aangepaste Kamerbrief amendement

Dank 5.12.e !

Wij pakken 'm dan weer op om 'm verder af te maken, ook na het overleg van straks. En dan tikken we 'm morgenochtend nog even heen en weer.

Ik zal de versie de we nu hebben (waarin ook jouw aanpassingen staan en waarin ik nu bezig ben) wel alvast naar 5.12.e sturen in de context van ons overleg straks.

Verwacht je vandaag/morgen nog reactie van 5.12.e op de ingekorte analyse te krijgen en een versie aan te kunnen leveren?

Afhankelijk van de uitkomsten van het overleg straks, willen we proberen de stukken morgen naar BPZ te krijgen.

Groet, 5.12.e

5.12.e

5.12.e

.....
Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag | B-noord 4
Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

.....
M 5.12.e
5.12.e@minInv.nl
www.rijksoverheid.nl/Inv

Van: 5.12.e <5.12.e@minezk.nl>
Verzonden: woensdag 13 april 2022 12:47
Aan: 5.12.e <5.12.e@minInv.nl>; 5.12.e <5.12.e@minInv.nl>
Onderwerp: RE: aangepaste Kamerbrief amendement

Ha 5.12.e en 5.12.e

Dank voor de verkorte versie, dat maakt de lijn duidelijker; niettemin loopt hier en daar de redenering nu mank, dus vandaar toch een paar toevoegingen gedaan... Daarnaast nog wat andere suggesties. Dat is het voor nu even, morgen nog een laatste slag maken voor dit moment (en n.a.v. gesprek vanmiddag)? Hierbij ook het eerste concept van de verkorte weergave van de juridische analyse. Deze staat nog uit voor een schokproef bij 5.12.eDaarna zal ik een versie aanleveren die geschikt is om op te nemen als bijlage bij de conceptbrief als het naar BPZ gaat; maar voor nu hebben jullie alvast een beeld.

Groet,

5.12.e

Van: 5.12.e <5.12.e@minInv.nl>
Verzonden: dinsdag 12 april 2022 20:45
Aan: 5.12.e <5.12.e@minInv.nl>; 5.12.e <5.12.e@minezk.nl>
Onderwerp: aangepaste Kamerbrief amendement

Ha 5.12.e

Maandag hebben we de aangepaste (ingekorte) concept Kamerbrief over het amendement besproken. Ik heb een poging gedaan hetgeen we maandag bespraken in de brief te verwerken.

Jullie nog suggesties/aanvullingen? Het zou het fijnste zijn als we de brief morgen (ruim) voor het overleg naar 5.12.e kunnen sturen, maar ik weet niet of dat met de drukke agenda's realistisch is? Anders doen we een 'minder perfecte' versie. Want we gaan morgen toch primair praten over de impact/vormgeving van de juridische opties (met name ingrepen).

@ 5.1.2.e hoe vaar jij met de korte versie van de juridische analyse?

Morgen ergens in de ochtend nog kort contact desgewenst?

Groet, 5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

.....
Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag | B-noord 4

Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

.....
M 5.1.2.e

5.1.2.e [@minlnv.nl](mailto:5.1.2.e@minlnv.nl)

www.rijksoverheid.nl/lnv

From: "5.12.e" <5.12.e@minezk.nl>
Sent: Thu, 14 Apr 2022 14:32:15 +0100
To: "5.12.e" <5.12.e@minezk.nl>; "5.12.e" <5.12.e@minezk.nl>
Subject: RE: Brief amendement
Attachments: DOMUS-22132664-v6-Brief_amendement_Wet_dieren_5.12.e.docx

Ha

Heb er toch ook even naar gekeken. Zie mijn opmerkingen en suggesties. Kijk maar of jullie er iets mee kunnen.

Groet

Van: 5.12.e <5.12.e@minezk.nl>
Verzonden: donderdag 14 april 2022 14:52
Aan: 5.12.e <5.12.e@minezk.nl>
CC: 5.12.e <5.12.e@minezk.nl>
Onderwerp: FW: Brief amendement

Dag 5.12.e
t.i en ter aankondiging. Brief en korte oplegger komt ergens vanmiddag naar je toe. DAD heeft me laten weten dat de brief niet meer per se vandaag weg hoeft en morgenochtend ook prima is. Dat lijkt me ook beter, er moet tijd zijn dit goed te lezen want er is veel gewijzigd.

Gr.

5.12.e

Van: 5.12.e
Verzonden: donderdag 14 april 2022 14:42
Aan: 5.12.e <5.12.e@minInv.nl>
CC: 5.12.e <5.12.e@minInv.nl>
Onderwerp: RE: Brief amendement

Dank je, 5.12.e !

Er is veel gewijzigd, dus ik moest er toch ook wel weer goed naar kijken; het luister allemaal nauw. Hierbij mijn suggesties. Graag wil ik dat een schone versie van de brief eerst aan 5.12.e wordt voorgelegd voordat het naar BPZ gaat; of zij daar vanmiddag tijd voor heeft weet ik niet, maar zij moet wel de gelegenheid krijgen er goed naar te kijken; het lijkt me ook geen ramp als dit morgenochtend naar BPZ gaat. Ik kan me voorstellen dat ook 5.12.e en 5.12.e het nog even willen zien. Richting BPZ moet m.i. ook worden benadrukt dat dit nog niet de eindversie is die gereed is voor verzending, maar wel goed de lijn weergeeft om zo met BPZ van gedachten te kunnen wisselen.

De brief spreekt overigens nog over "in 2023", gisteren bespreken we of dit niet "medio 2023" kan zijn. Dat moet m.i. haalbaar zijn gezien de beperkte omvang van het wetsvoorstel (maar dan moet het niet tijdens de route worden verzwaard met nieuwe inhoud).

Ik zie dat je ondertussen een oplegnota hebt toegezonden, ga ik zo ook naar kijken.

Groet,

5.12.e

Van: 5.12.e <5.12.e@minInv.nl>
Verzonden: donderdag 14 april 2022 11:31
Aan: 5.12.e <5.12.e@minezk.nl>
CC: 5.12.e <5.12.e@minInv.nl>
Onderwerp: Brief amendement

Hoi 5.12.e

Zie hierbij de nieuwe versie van de brief, na rondes van eerst 5.1.2e en toen mijzelf. We hebben geprobeerd ook de conclusies van gisteren over de wetswijziging te verwerken, maar dat is natuurlijk primair jouw domein, dus we horen graag jouw opmerkingen.

Zoals gisteren besproken hopen we hem vandaag nog naar 5.1.2e te krijgen, dus hopelijk heb jij ergens in de komende uren ook nog tijd om erin te werken. Laat maar weten!

Hartelijke groet,

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

.....
Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag

Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

.....
M 5.1.2e

5.1.2e [@mininv.nl](mailto:5.1.2e@mininv.nl)

www.rijksoverheid.nl/Inv

From: "5.1.2.e" <5.1.2.e@minezk.nl>
Sent: Fri, 15 Apr 2022 09:05:56 +0100
To: "5.1.2.e" <5.1.2.e@minezk.nl>
Cc: "5.1.2.e" <5.1.2.e@minezk.nl>
Subject: RE: VOOR AKKOORD: conceptbrief en oplegnotitie amendement
Attachments: DOMUS-22132664-v7-Brief_amendement_Wet_dieren sugg WJZ.docx, 2022-04-14 Oplegnotitie bij Kamerbrief Amendement Reparatie sugg WJZ.docx

Dag 5.1.2.e

Zie mijn opmerkingen in de kantlijn van beide stukken. Mijn belangrijkste bezwaar tegen deze versie is dat hierin wordt aangekondigd dat de gehele RDA-zienswijze in dit wetsvoorstel wordt betrokken, zie mijn uitgebreide opmerking op p.4. Wat mij betreft kan dit er zo niet in blijven staan. Dat geldt daarnaast ook voor de zin "Het is daarbij noodzakelijk te bepalen met welk(e) tijdshorizon, instrumentarium en financiële ondersteuning de benodigde veranderingen in de veehouderij gemaakt kunnen worden". Die zin komt weliswaar uit het coalitieakkoord, maar krijgt in de context van deze brief een heel andere betekenis. Zie mijn opmerking daarbij in de kantlijn.

Verder nog wat suggesties gedaan in de tekst van de brief en in de oplegnotitie. In die laatste notitie wordt overigens gesproken over "opdracht"; ik heb daar maar geen opmerking over gemaakt in het stuk, maar wat mij betreft hoeft dit niet zo schools.

De opmerkingen die 5.1.2.e gisteren heeft meegegeven hen ik erbij betrokken, daarstraks hebben we er ook even over gebeld. 5.1.2.e mocht jij nog iets gekst zien, laat het dan vooral weten.

Groet,

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>
Verzonden: donderdag 14 april 2022 17:25
Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>
CC: 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>
Onderwerp: FW: VOOR AKKOORD: conceptbrief en oplegnotitie amendement

Hoi 5.1.2.e zou jij eerst door de stukken willen gaan en kunnen aangeven of jij zo akkoord bent? Ik zag de eerdere mail met opmerkingen van jou en 5.1.2.e op de versie ervoor, maar ik heb geen tijd om dat allemaal naast elkaar te leggen. Morgen tussen 10.30 en 11.00 uur heb ik gelegenheid naar de stukken te kijken. Zou daarom fijn zijn als jij morgen voor 10.30 uur jouw reactie kan geven.

Gr.

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>
Verzonden: donderdag 14 april 2022 16:01
Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>
CC: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>
Onderwerp: VOOR AKKOORD: conceptbrief en oplegnotitie amendement

Hoi 5.1.2.e 5.1.2.e

5.1.2.e en ik hebben in vervolg op ons overleg gisteren de brief aangepast. Daarnaast hebben we een korte oplegnotitie gemaakt met iets meer duiding bij de opties. Zijn jullie akkoord? Suggesties?

We ontvangen **graag uiterlijk vrijdag 12u jullie reactie**, dan stuur ik de stukken morgen naar BPZ.

@ 5.1.2.e e.a. , zie hieronder ook de mail aan 5.1.2.e met voorstel voor planning proces. Akkoord met deze mail?

CONCEPTMAIL

In vervolg op het gesprek dat MLNV op 24 maart heeft gehad met de coalitiepartijen over het amendement (5.12e was daarbij), hebben wij de richting die daaruit volgde, uitgewerkt. We hebben die uitgewerkt in de vorm van een Kamerbrief, zodat jullie kunnen zien wat we dan naar de Kamer zouden communiceren. In het bijgaande concept hebben we de uitwerking die ons het beste lijkt, opgenomen. In de andere bijlage vind je de optie nog iets uitgelegd en nog een aantal andere opties waarvoor niet is gekozen

Kernpunten voorkeursoptie en lijn in brief:

- Analyses amendement maken reparatiewetgeving noodzakelijk (om onzekerheid te voorkomen en doel dierenwelzijn te bereiken)
- De reparatiewetgeving vullen we in met een wetswijziging en wijzigingen van AMvB's, waarbij we bestaande delegatiebepalingen omtrent natuurlijk gedrag en ingrepen verbeteren en gebruiken om de doelen van het amendement op geschikte plekken in de wet te verankeren.
- Deze voorstellen worden halverwege 2023 in de TK ingediend
- De wet bevat: verbetering delegatiegrondslag natuurlijk gedrag en beter verankeren uitgangspunten dierwaardige veehouderij uit RDA zienswijze
- De AMVB bevat: specificatie verboden gedragingen t.a.v. natuurlijk gedrag/ingrepen waarbij de uitkomsten van het convenant de basis vormen voor de specificatie
- Het convenant wordt in 2022 afgesloten
- De AHR treedt z.s.m. in werking, met uitzondering van het amendement

Nemen jullie deze stukken mee richting M?

Wij willen graag een planning voorstellen voor het vervolg, omdat het met het oog op de te schrijven brief over de aanpak dierwaardige veehouderij (toegezegd Q2) en het aankomende verslag van de verkenner over het convenant in mei (en daarna de start van de gesprekken over het convenant), van belang is om het amendement af te handelen.

- 14/4 Stukken amendement naar PA/M
- Periode 14/4 – 6/5 Stukken afhechten met PA/M/DAD. (letten op vakanties of dit kan)
- Einde week 2/5 stukken delen met C4 landbouwwoordvoerders
- Week 9 mei: gesprek met C4 (verzoek om reeds in te plannen), MLNV en DAD
- Week 16 mei: aanpassingen verwerken en laatste punten afhechten
- Week 23 mei: brief naar de TK

Tot slot, ter info: een WOB-verzoek over het amendement (stukken in periode mei – juli 2021) gaat in de week van 18 april uit. MLNV is akkoord met het besluit en dit ligt inmiddels klaar voor verzending.

5.12e

5.12e

.....
Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag | B-noord 4

Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

M 5.12e

5.12e

@minlnv.nl

www.rijksoverheid.nl/lnv

From: "5.12.e" <5.12.e@minlnv.nl>; "5.12.e" <5.12.e@minezk.nl>; "5.12.e" <5.12.e@minlnv.nl>
Sent: Fri, 15 Apr 2022 14:51:36 +0100
To: "5.12.e" <5.12.e@minlnv.nl>; "5.12.e" <5.12.e@minezk.nl>; "5.12.e" <5.12.e@minlnv.nl>
Cc: "5.12.e" <5.12.e@minlnv.nl>; "5.12.e" <5.12.e@minezk.nl>
Subject: RE: VOOR AKKOORD: conceptbrief en oplegnotitie amendement
Attachments: DOMUS-22132664-v8-Brief_amendement_Wet_dieren.docx, 2022-04-14 Oplegnotitie bij Kamerbrief Amendement Reparatie.docx

Dank allemaal. Ik heb jullie opmerkingen verwerkt en stuur de stukken zo naar BPZ/PA. 5.12.e kon door omstandigheden niet meer reageren, maar is ook akkoord met het versturen van de stukken en levert mogelijk later nog input. Ik schakel met 5.12.e en neem haar mee in de mails. Ik zal ook een overleg plannen met hen om de stukken volgende week nog wat toe te lichten en te horen of zij nog aanvullende suggesties hebben.

Vrolijk Pasen! 5.12.e

5.12.e

.....
Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag | B-noord 4
Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

.....
M 5.12.e
5.12.e @minlnv.nl
www.rijksoverheid.nl/lnv

Van: 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>
Verzonden: vrijdag 15 april 2022 13:09
Aan: 5.12.e <5.12.e@minezk.nl>; 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>; 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>
CC: 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>; 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>; 5.12.e <5.12.e@minezk.nl>
Onderwerp: RE: VOOR AKKOORD: conceptbrief en oplegnotitie amendement

Dank! Dat laatste (mee naar coalitieoverleg) wilde ik zelf ook al voorstellen. Lijkt me heel nuttig.

Eens met de andere punten.

Ik zou denken dat we erop moeten inzetten dat we de vertaling van de principes gereed hebben. Ik kan niet helemaal overzien maar het lijkt me de enige oplossing.

Van: 5.12.e <5.12.e@minezk.nl>
Datum: 15 april 2022 om 12:50:38 CEST
Aan: 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>; 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>; 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>
CC: 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>; 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>; 5.12.e <5.12.e@minezk.nl>
Onderwerp: RE: VOOR AKKOORD: conceptbrief en oplegnotitie amendement

Dank voor de stukken! We hebben nog enkele aanpassingen, zie bijlage. Punt van 5.12.e over 'financiële ondersteuning' is inmiddels al ondervangen door aanpassing van 5.12.e dus dat is opgelost.

Er is nog één punt waar ik jullie aandacht voor wil vragen. En dat is de zin 'het wetsvoorstel gebruik ik tevens om de leidende principes van een dierwaardige veehouderij en positief welzijn, zoals geformuleerd in de zienswijze van de RDA, in de wet te verankeren.'

- We hebben met elkaar nog niet geheel doordacht hoe deze principes vertaald kunnen worden naar regelgeving en op welke niveau. Het ziet er naar uit dat we 1.3 gaan aanpassen, maar wellicht dat een deel van de principes uiteindelijk ook op een ander niveau dan het niveau van de wet vastgelegd moet gaan worden (bv bij amvb). Het is dus belangrijk om hier een formulering te kiezen die, anders dan de huidige formulering, neutraal is qua wetgevingsinstrument. In de bijlage is daarvoor een voorstel geformuleerd.
- Dan nog een vraag waarop alleen vanuit DAD antwoord kan worden gegeven (wij overzien dat niet). Om medio 2023 een wetsvoorstel in te kunnen dienen, zal je er vanuit moeten gaan dat in september/oktober dit jaar een wetsvoorstel gereed moet zijn voor internetconsultatie. Dat betekent dat wij vertaling van de leidende principes dierwaardige veehouderij (voor zover die vertaling plaatsvindt in het wetsvoorstel) dan gereed moet hebben. Schatten jullie in dat dat haalbaar zal zijn? Het is van belang dat als we dit nu zo zeggen ook waar kunnen maken. Dat is de reden waarom ik deze vraag nog even expliciet voorleg.

Tot slot over het proces: ik denk dat aanwezigheid van WJZ bij coalitieoverleg zinvol is. Zodat we zo nodig mee kunnen denken over alternatieve opties als onze optie niet genoeg draagvlak heeft. Dat kan helpen om er sneller uit te komen met de coalitie.

Gr.

5.12.e

Van: 5.12.e

Verzonden: vrijdag 15 april 2022 11:27

Aan: 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>; 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>;

5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>

CC: 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>; 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>; 5.12.e

5.12.e <5.12.e@minezk.nl>

Onderwerp: RE: VOOR AKKOORD: conceptbrief en oplegnotitie amendement

Allen, ik kom rond 12.30 uur met een reactie (zit nog in overleg).

Gr.

5.12.e

Van: 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>

Verzonden: vrijdag 15 april 2022 10:37

Aan: 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>; 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>;

5.12.e <5.12.e@minezk.nl>

CC: 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>; 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>; 5.12.e

5.12.e <5.12.e@minezk.nl>

Onderwerp: RE: VOOR AKKOORD: conceptbrief en oplegnotitie amendement

Dank. Zie een paar aanpassingen.

Ik heb een korte passage toegevoegd om te benadrukken dat er niks met het amendement gebeurt en dat de TK na indiening wetsvoorstel tot een integrale afweging kan komen. Daarmee kunnen we uitleggen dat we dus niet voor optie 4 gaan uit de vorige notitie maar dat het amendement boven de markt blijft hangen.

Schakelen jullie ook met 5.12.e zodat zij op de hoogte is van wat we nu naar 5.12.e sturen?

Van: 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>

Verzonden: donderdag 14 april 2022 16:01

Aan: 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>; 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>;

5.12.e <5.12.e@minezk.nl>

CC: 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>; 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>; 5.12.e

Onderwerp: VOOR AKKOORD: conceptbrief en oplegnotitie amendement

Reeds beoordeeld

5.1.2.e 5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e 5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

Reeds beoordeeld

5.1.2a

5.1.2a

From: "5.12.e" <5.12.e@minlnv.nl>
Sent: Fri, 15 Apr 2022 15:00:43 +0100
To: "5.12.e" <5.12.e@minlnv.nl>; "5.12.e" <5.12.e@minlnv.nl>
Cc: "5.12.e" <5.12.e@minlnv.nl>; "5.12.e" <5.12.e@minlnv.nl>; "5.12.e" <5.12.e@minezk.nl>; "5.12.e" <5.12.e@minlnv.nl>
Subject: Conceptbrief en optie amendement Wet dieren nav gesprek M/C4
Attachments: DOMUS-22132664-v8-Brief_amendement_Wet_dieren.docx, 2022-04-14 Oplegnotitie bij Kamerbrief Amendement Reparatie.docx

Hoi 5.12.e en 5.12.e

In vervolg op het gesprek dat MLNV op 24 maart heeft gehad met de coalitiepartijen over het amendement (5.12.e was daarbij), hebben wij de richting die daaruit volgde, uitgewerkt. We hebben die uitgewerkt in de vorm van een Kamerbrief, zodat jullie kunnen zien wat we dan naar de Kamer zouden communiceren. Daarin hebben we de uitwerking die ons het beste lijkt, opgenomen. In de andere bijlage vinden jullie de richting nog iets uitgelegd en nog toegelicht waarom voor een aantal andere opties niet is gekozen.

Kernpunten voorkeursoptie en lijn in brief:

- Analyses amendement maken reparatiewetgeving noodzakelijk (om onzekerheid te voorkomen en doel dierenwelzijn te bereiken)
- De reparatiewetgeving vullen we in met een wetswijziging en wijzigingen van AMvB's, waarbij we bestaande delegatiebepalingen omtrent natuurlijk gedrag en ingrepen verbeteren en gebruiken om de doelen van het amendement op geschikte plekken in de wet te verankeren.
- Deze voorstellen worden halverwege 2023 in de TK ingediend
- De wet bevat: verbetering delegatiegrondslag natuurlijk gedrag en beter verankeren uitgangspunten dierwaardige veehouderij uit RDA zienswijze
- De AMVB bevat: specificatie verboden gedragingen t.a.v. natuurlijk gedrag/ingrepen waarbij de uitkomsten van het convenant de basis vormen voor de specificatie
- Het convenant wordt in 2022 afgesloten
- De AHR treedt z.s.m. in werking, met uitzondering van het amendement

Nemen jullie deze stukken mee richting MLNV? Ik plan nog een overleg met jullie voor volgende week om e.e.a. toe te lichten.

Wij willen ook graag een planning voorstellen voor het vervolg, omdat het met het oog op de te schrijven brief over de aanpak dierwaardige veehouderij (toegezegd Q2) en het aankomende verslag van de verkenner over het convenant in mei (en daarna de start van de gesprekken over het convenant), van belang is om dit vraagstuk rondom het amendement af te handelen.

• 15 april	Stukken amendement naar PA/M – week erna onderling overleg
• Periode 14 april – 6 mei	Stukken verder afhechten met PA/M/DAD.
• Einde week 2 mei	Stukken delen met C4 landbouwwoordvoerders
• Week 9 mei	Gesprek met C4 (verzoek om reeds in te plannen), MLNV, DAD en WJZ
• Week 16 mei	Aanpassingen verwerken en laatste punten afhechten
• Week 23 mei	Brief naar de TK

Tot slot, **ter info**: een WOB-verzoek over het amendement (stukken in periode mei – juli 2021) gaat in de week van 18 april uit. MLNV is akkoord met het besluit en dit ligt inmiddels klaar voor verzending.

Fijne Pasen, en tot volgende week! 5.12.e

5.12.e

5.12.e

Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn
 Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
 Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag | B-noord 4

Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

.....

M 5.1.2e

5.1.2e @minlnv.nl

www.rijksoverheid.nl/lnv

From: "5.1.2.e" "
Sent: Tue, 19 Apr 2022 13:31:29 +0100
To: "5.1.2.e" "<5.1.2.e@nvwa.nl>; "5.1.2.e" "<5.1.2.e@nvwa.nl>
Cc: "5.1.2.e" "<5.1.2.e@minlnv.nl>; "5.1.2.e" "
 <5.1.2.e@minezk.nl>
Subject: Ter check/bespreking: Conceptbrief en optie amendement Wet dieren nav gesprek M/C4
Attachments: DOMUS-22132664-v8-Brief_amendement_Wet_dieren.docx, 2022-04-14 Oplegnotitie bij Kamerbrief Amendement Reparatie.docx

Hoi 5.1.2.e en 5.1.2.e

Wij hebben, in vervolg op het overleg dat een aantal weken geleden heeft plaatsgevonden tussen MLNV en de landbouwwoordvoerders van de vier coalitiepartijen, een voorstel gemaakt voor een optie hoe om te gaan met het amendement (mede in relatie tot dierwaardige veehouderij) en daartoe eveneens een concept Kamerbrief gemaakt (waarin de analyses van het amendement en de optie zijn verwerkt). Zie bijlage. Dit stuk ligt nu ter afstemming bij BPZ en gaat daarna eerst naar M, waarna waarschijnlijk opnieuw een gesprek met de C4 plaatsvindt.

Het leek ons goed jullie in dit stadium alvast mee te nemen in deze brief en de betreffende optie. Zouden jullie er eens naar willen kijken vanuit jullie handhabingsblik? Opmerkingen mogen per mail (liefst voor einde meivakantie – 9 mei), maar wellicht willen jullie ook een korte bespreking/toelichting? Ik zal daarom ook optioneel een kort overleg plannen. Ik zet 'm nu op komende donderdag, en als dat niet lukt, kan de week van 2/5 ook.

Kernpunten voorkeursoptie en lijn in brief:

- Analyses amendement maken reparatiewetgeving noodzakelijk (om onzekerheid te voorkomen en doel dierenwelzijn te bereiken)
- De reparatiewetgeving vullen we in met een wetswijziging en wijzigingen van AMvB's, waarbij we bestaande delegatiebepalingen omtrent natuurlijk gedrag en ingrepen verbeteren en gebruiken om de doelen van het amendement op geschikte plekken in de wet te verankeren.
- Deze voorstellen worden halverwege 2023 in de TK ingediend
- De wet bevat: verbetering delegatiegrondslag natuurlijk gedrag en beter verankeren uitgangspunten dierwaardige veehouderij uit RDA zienswijze
- De AMVB bevat: specificatie verboden gedragingen t.a.v. natuurlijk gedrag/ingrepen waarbij de uitkomsten van het convenant de basis vormen voor de specificatie
- Het convenant wordt in 2022 afgesloten
- De AHR treedt z.s.m. in werking, met uitzondering van het amendement

Dank vast! Groeten, 5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

.....
Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
 Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag | B-noord 4
 Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

.....
M 5.1.2.e
 5.1.2.e [@minlnv.nl](mailto:5.1.2.e@minlnv.nl)
www.rijksoverheid.nl/lnv

From: "5.1.2.e"
Sent: Wed, 20 Apr 2022 13:03:08 +0100
To: "" <5.1.2.e@om.nl>
Cc: "5.1.2.e" <5.1.2.e@minlnv.nl>
Subject: RE: Ter afstemming - passage Kamerbrief en bijlage amendement Wet dieren

Dank je wel, 5.1.2.e !

5.1.2.e

5.1.2.e

.....
Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag | B-noord 4
Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

.....
M 5.1.2.e
5.1.2.e @minlnv.nl
www.rijksoverheid.nl/lnv

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@om.nl>
Verzonden: dinsdag 19 april 2022 17:24
Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>
CC: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>
Onderwerp: RE: Ter afstemming - passage Kamerbrief en bijlage amendement Wet dieren

Beste 5.1.2.e beste 5.1.2.e

Dank voor je mail. Wij hebben ernaar gekeken en zijn akkoord met zowel het gearceerde deel als de correcties in het rood. We hebben één correctie toegevoegd (groen gearceerd), het woord in de tekst "lid" kan weg.

Succes verder met deze materie.

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e

5.1.2.e

Openbaar Ministerie
Oost-Nederland
5.1.2.e

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>
Verzonden: dinsdag 19 april 2022 14:21
Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@om.nl>
CC: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>
Onderwerp: Ter afstemming - passage Kamerbrief en bijlage amendement Wet dieren

Beste 5.1.2.e

In oktober vorig jaar hebben wij contact gehad over jullie input over de impact/bewijsmogelijkheden van het amendement huisvesting in de Wet dieren. Op korte termijn (verwachting binnen een maand) zullen wij de TK informeren over o.a. de analyses van het amendement. In de betreffende concept Kamerbrief nemen we **onderstaand deel** op uit jullie input. Verder maakt jullie integrale input ook deel uit van een bijlage bij de brief, waarin een uitgebreidere analyse van het amendement is opgenomen. Zie eveneens hieronder. Daarvoor willen we de passage gebruiken die jij eerder naar ons hebt gemailld. Ik heb op advies van onze WJZ nog een paar puur **tekstuele voorstellen** gedaan.

Zou je ons **uiterlijk dinsdag 10 mei** jouw akkoord en mogelijke aanvullingen op beide stukken kunnen laten weten?

Dank! Groeten, **5.1.2.e** en **5.1.2.e**

KAMERBRIEF

Analyse wetswijziging (amendement Vestering)

De analyses die ik heb gemaakt van de wijziging van artikel 2.1 van de Wet dieren, gaan in op de vraag wat de juridische betekenis en praktische impact ervan is en of, en in hoeverre, die een bijdrage levert aan de beoogde doelen.

De centrale conclusie uit de analyses van de wetswijziging is dat de betekenis en impact ervan onvoldoende uit de wettekst kunnen worden afgeleid. De wetswijziging geeft veel onduidelijkheid over welke gedragingen verboden zijn. Duidelijkheid over de betekenis zou daarom pas worden verkregen op basis van door rechters te ontwikkelen jurisprudentie over concrete individuele zaken. Omdat die duidelijkheid onvoldoende uit de wet zelf volgt, zal na inwerkingtreding rechtsonzekerheid bij dierhouders en onzekerheid bij toezichthouders ontstaan. De handhaafbaarheid, die ik conform de motie van het lid Van der Plas (BBB)^[1] betrokken heb bij de analyse van de wetswijziging, is daardoor ook in het geding.

Daarnaast is het uitblijven van de gewenste impact van de wetswijziging (verbeterd dierenwelzijn) een reële mogelijkheid, omdat het bewijzen van een overtreding in een concrete casus naar verwachting ingewikkeld zal zijn. Het Openbaar Ministerie (OM) – dat in concrete zaken verantwoordelijk is voor de vervolging van betreffende strafbare feiten – zegt na consultatie hierover dat het amendement niet helpt bij het bewijzen van dierenmishandeling en het daarom de voorkeur heeft om, in plaats van het amendement, specifieke gedragingen en situaties (benadelingen van dieren) te benoemen die volgens de wetgever verboden zouden moeten worden. De visie van het OM is opgenomen bij de analyses als bijlage bij deze brief. U vindt daar eveneens een stroomschema dat verheldert hoe de rechterlijke beoordeling of sprake is van een overtreding van het gewijzigde artikel eruit zou kunnen zien.

De Europeesrechtelijke kaders en het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (EVRM) in relatie tot eigendomsrechten zijn – conform de motie van het lid Van Campen (VVD)^[2] – eveneens betrokken bij de analyses. De onduidelijke reikwijdte van de wijziging van artikel 2.1 van de Wet dieren maakt dat onzeker is welke gedragingen op basis daarvan allemaal verboden zijn. Dat maakt het niet mogelijk om heel precies aan te geven hoe die wijziging zich tot het Europees recht en het EVRM verhoudt.

VOOR BIJLAGE ANALYSE AMENDEMENT – DEEL OM

Ten eerste. Er zijn nu reeds gevallen waarin de wetgever zelf de norm van artikel 2.1 lid 1 van de Wet dieren heeft geconcretiseerd. Daarbij gaat het in het bijzonder om de leden 2, 3 en 5 van genoemd artikel, al dan niet in verbinding met lagere regelgeving zoals het Besluit houders van dieren. **<tekstueel voorstel LNV: Er zijn reeds gevallen waarin de wetgever heeft geconcretiseerd wanneer sprake is van dierenmishandeling (artikel 2.1, tweede lid, Wet dieren en artikel 2.1, derde en vijfde lid, Wet dieren in samenhang met artikel 1.3 van het Besluit houders van dieren).>**

Deze concretisering zijn echter niet uitputtend en er blijven daardoor altijd gevallen over waarin het OM voor de handhaving is aangewezen op de (**min-of-meer** open) norm van lid 1 zelf. **De opbouw van lid 1 is als volgt.** Het OM moet **in een dergelijk geval** bewijzen dat de verdachte zich op een zodanige wijze heeft gedragen dat bij een dier hetzij (a) pijn is veroorzaakt, hetzij (b) letsel is veroorzaakt dan wel dat (c) de gezondheid van het dier is benadeeld of (d) het welzijn van het dier is benadeeld. Als een of meer van deze elementen bewijsbaar is moet aansluitend worden bewezen dat dit is gebeurd (e) zonder redelijk doel of (f) met overschrijding van hetgeen toelaatbaar is ter bereiking van een redelijk doel. De vraag die door het amendement **min-of-meer** als vanzelf naar boven komt is of uitbreiding van de reikwijdte van artikel 2.1 **lid, eerste lid, Wet dieren**, het effectiefst kan geschieden door wijzigingen aan te brengen aan de kant van de elementen a tot en met d (lees: door uitbreiding van de concretisering die nu reeds zijn gerealiseerd binnen het stelsel van de leden 2, 3 en 5) of door te sleutelen aan de elementen e en f. Wat het openbaar ministerie betreft verdient vanuit een handhavingsoogpunt de eerste optie sterk de voorkeur. De

tweede optie, zoals die in het amendement wordt gehanteerd en die element e op een specifieke manier inkleurt, miskent namelijk dat er altijd eerst *bewezen* sprake moet zijn van een van de elementen a tot en met d, vóórdat kan worden getoetst aan element e (of f). Een wijziging in element e zorgt er niet per se voor dat een handeling dús opeens voldoet aan een van de voorwaarden van de elementen a tot en met d.

Ten tweede. De redactie van het amendement is vermoedelijk in strijd met het bepaaldheidsgebod (ook wel: het *lex certa*-beginsel). Weliswaar wordt in de bewoordingen gebruik gemaakt van de woorden 'bepaald' en 'bepaalde', maar die woorden zorgen in dit geval juist voor veel onduidelijkheid. Zolang immers de wetgever zelf niet expliciteert op welk houderijsysteem of op welke huisvestingswijze hij precies het oog heeft, valt onder 'een bepaald houderijsysteem' *ieder* houderijsysteem en valt onder 'een bepaalde wijze van huisvesting' *iedere* wijze van huisvesting. Met een dergelijke onbepaalde redactie valt in de praktijk niet te werken.

5.1.2.e

5.1.2.e

.....
Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag | B-noord 4
Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

.....
M 5.1.2.e

5.1.2.e @minlnv.nl
www.rijksoverheid.nl/lnv

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.

The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u bestemd is. Als u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. Het Openbaar Ministerie aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

Openbaar Ministerie

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to

you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The Netherlands Public Prosecution Service accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Netherlands Public Prosecution Service

^[1] Kamerstuk 28 286, nr. 1195

^[2] Kamerstuk 28 286, nr. 1191

From: "5.1.2.e" "
Sent: Thu, 21 Apr 2022 12:37:00 +0100
To: "5.1.2.e" "<5.1.2.e@minezk.nl>; "5.1.2.e"
 <5.1.2.e@minezk.nl>
Subject: Vandaag te nemen vervolgstappen redelijk doel

Dag 5.1.2.e en 5.1.2.e

Ter kennisname de laatste dynamische stand van zaken (zie mail 5.1.2.e hieronder). Er komt dus vanmiddag nog een nieuwe notitie aan.... De bouwstenen daarvoor heb ik al aangeleverd (zie onderste mail. *Op basis van het gesprek van gisteren met BPZ heb ik bullits aangeleverd en heb ik een toevoeging gedaan na het gesprek met DAD vanmorgen*)

Planning wetsvoorstel

Aan die notitie wil ik ook iets toevoegen over de planning, uitgaande van de wens om het wetsvoorstel dit jaar nog bij de TK te krijgen. Daarvoor zie ik twee mogelijkheden, (de tweede wil ik in de notitie beschrijven):

1. Wijziging bij nota n.a.v. het verslag toevoegen aan het wetsvoorstel AHR II; die route is het snelst, maar om verschillende redenen m.i. bezwaarlijk; maar als er echt geen andere uitweg is, moeten we dit wellicht overwegen.
2. Voorkeur: Maak een wetsvoorstel dat zich strikt beperkt tot deze kwestie. D.w.z. regel:

1. Nieuw artikellid 2.2 (zoals besproken);
2. Dat nieuwe artikellid toevoegen aan artikel 10.10 zodat de voorhangprocedure van toepassing is op de AMvB die uitvoering geeft aan dat nieuwe lid.

3. Inwerkingtredingsdatum communiceren. In het wetsvoorstel bij voorkeur "bij kb te bepalen tijdstip", maar gezien de context kan een harde datum opnemen in het wetsvoorstel wenselijk zijn. Risico van het opnemen van een datum in het wetsvoorstel is wel dat als de behandeling in de EK niet tijdig is afgerond een wijziging van de wet vereist om de inwerkingtredingsdatum aan te passen.

4. Intrekking artikel 2.1, tweede zin.

Achtergrond proces (optie 2) in een notendop: Wetsvoorstel en mvt is tamelijk snel te schrijven, verwacht ik. Na de meivakantie moet er een ambtelijk concept klaar kunnen liggen. Voor de zomer nog internetconsultatie (het is niet puur technisch) en adviesaanvragen (RvdR, UenH, OM, etc). Koersen op eerste mr na de zomer voor adviesaanvraag RvS). Tijdig contact leggen met RvS. December indienen bij TK. Voorgaande is zeer grofmazig en vereist absolute prioriteit voor dit wetsvoorstel (alles uit de handen laten vallen om direct het nader rapport te schrijven als het advies RvS er is, bijv). Alleen dan is het wellicht haalbaar het wetsvoorstel nog voor het einde van het jaar bij de TK te krijgen.

De nadelen van dit proces zullen evident zijn, mogelijke voordelen zijn (gegeven de context van deze discussie):

-medio mei is er een conceptwetsvoorstel beschikbaar (maakt tastbaar hoe het alternatief er uit komt te zien, geeft mogelijk comfort).

-het wetsvoorstel richt zich uitsluitend op deze kwestie en zet het parlement daarmee volledig in positie om zich hierover uit te spreken: ofwel het wetsvoorstel wordt aanvaard ofwel het wordt verworpen. Bij verwerping eindigt deze discussie en zal 2.1, eerste lid, tweede zin, in werking treden bij kb.

-voor de zomer internetconsultatie en daarmee duidelijkheid over hoe dit voorstel maatschappelijk wordt gewaardeerd t.o.v. de wijziging in 2.1;

-als indiening in december lukt, dan kan de TK zich nog voor 1 januari 2023 een oordeel vormen over het wetsvoorstel.

Er valt nog veel meer over te zeggen en deze mail roept mogelijk ook vragen op (als jullie al tijd hebben dit naslagwerk te lezen...), maar ik zie weinig ruimte in de agenda's om hier over een gesprek te plannen, dus daarom toch maar even zo zodat jullie op de hoogte blijven.

Groet,

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e "<5.1.2.e@minInv.nl>
Verzonden: donderdag 21 april 2022 11:53
Aan: 5.1.2.e "<5.1.2.e@minezk.nl>; 5.1.2.e "<5.1.2.e@minInv.nl>
Onderwerp: RE: Artikel 2.1 en redeneerlijn

Hoi 5.1.2.e dank!

5.1.2.e belde; hij heeft contact gehad met 5.1.2.e en M, en heeft – samengevat – wat wij vanochtend bespraken aan duidelijk hen overgebracht. Zij hebben uiteindelijk toch afgesproken dat wij een nieuwe/aangevulde notitie maken voor 5.1.2.e en M waarin we twee opties opnemen: 1) de optie waarin we ene KB maken met inwerkingtreding in 2024 en 2) onze voorkeursoptie die we vanochtend bespraken – de snelle variant gericht op aanbieden wetsvoorstel aan TK eind dit jaar. Beide opties enigszins uitgewerkt met plussen/minnen, risico's.

We moeten even kijken hoe we dat doen. @5.1.2.e kun jij een voorzet maken? En daar de punten van 5.1.2.e in meenemen?

Denk dat we onze oorspronkelijke optie uit de Kamerbrief ook nog in de kantlijn van optie 2 moeten noemen (aangeven welke voordelen die biedt)

Als er nog vragen zijn, kunnen we ook kort overleggen begin van de middag? Is het reëel dat we de notitie rond 15u aan 5.1.2.e voorleggen?

Groet, 5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag | B-noord 4

Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

M 5.1.2.e

5.1.2.e @minlnv.nl

www.rijksoverheid.nl/lnv

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>

Verzonden: donderdag 21 april 2022 10:00

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>

Onderwerp: RE: Artikel 2.1 en redeneerlijn

Aangevuld met bullits over inwerkingtreding, zie onderaan.

Groet,

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e

Verzonden: woensdag 20 april 2022 17:12

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>

Onderwerp: Artikel 2.1 en redeneerlijn

5.1.2.e

en 5.1.2.e

Hierbij mijn voorstel voor de bullits t.a.v. de vraag waarom er in artikel 2.1 geen duidelijkheid kan worden geboden. Sluit aan op alles wat we hier al eerder over bespraken, maar ik heb het zo logisch en kort mogelijk proberen te houden. Graag hoor ik wat jullie hier van vinden? Het heeft overigens ook al elementen van een redeneerlijn in zich. Ik heb niettemin een apart voorstel voor een redeneerlijn gedaan; daar kijk ik morgenochtend nog even met een frisse blik naar. Ook daarop zijn reacties welkom. Morgenochtend maar even afronden, denk ik. Dan kan het daarna naar onze chefs...

Waarom geen "haakje" in artikel 2.1, eerste lid?

- De toevoeging die het amendement aan het eerste lid heeft gedaan (zie onder), heeft een onbepaalde werking; niet duidelijk is wat er is verboden en voor welke diersoorten dit geldt.
- Vanwege de toevoeging aan artikel 2.1 moet worden vastgesteld of een gedraging die pijn, letsel of benadeling veroorzaakt, tot doel heeft het *"kunnen houden van dieren in een bepaald houderijsysteem of een bepaalde wijze van huisvesting"*. Voor zover dat met zekerheid is te zeggen (want die termen zijn heel onbepaald), zal daarnaast ook gezien moeten worden of de gedraging *nog een of meer andere doelen* dient. Als er ook andere doelen zijn, en een of meer daarvan zijn redelijk en gaan niet verder dan noodzakelijk, dan is er op basis van artikel 2.1 geen sprake van een verboden gedraging.
- Het precies inperken van de reikwijdte van artikel 2.1, eerste lid, is *naar de aard* ervan niet mogelijk. Het artikel is een *vangnet* voor die situatie dat andere meer specifieke verbodsbepalingen ontoereikend blijken of niet genoegzaam voorzien in de gepleegde handeling jegens het dier.

- Hooguit kan binnen de kaders van artikel 2.1 worden verduidelijkt wat er *in ieder geval* onder het bereik van artikel 2.1 valt; maar dat levert maar heel beperkt duidelijkheid op; artikel 2.1, eerste lid, blijft dan nog altijd van toepassing op *alle* gedragingen die *niet* zijn aangewezen. Voor de omgekeerde situatie, bepalen wat er in elk geval niet onder de reikwijdte van artikel 2.1, eerste lid, valt kent de Wet dieren geen grondslag. Dat levert hoe dan ook hetzelfde bezwaar op (nog daargelaten dat het niet logisch lijkt een lijstje op te nemen van zaken die eigenlijk onder het verbod op mishandeling vallen, maar toch zouden zijn toegestaan..).
- Vergelijk artikel 2.8 dat uitgaat van een verbod op lichamelijke ingrepen, behoudens uitzonderingen daarop. Artikel 2.8 is heel helder over wat een lichamelijke ingreep is, dat kent in de wet een afgebakende definitie. Kortom elke handeling die aan die definitie voldoet en die niet expliciet is uitgezonderd van het verbod is verboden. Die helderheid ontbeert artikel 2.1 en is *daar* vanwege het vangnetkarakter ook niet in aan te brengen.
- Omdat de benodigde duidelijkheid in artikel 2.1, eerste lid, niet is te geven, is de enige uitweg naar het effectief bereiken van het doel van het amendement het kiezen van een andere insteek dan artikel 2.1, eerste lid.
- Voor een effectief bereik van het met het amendement beoogde doel is het goed mogelijk aan te sluiten bij specifieke verbodsbepalingen, zie het voorstel in de brief.

Nb.

Met het amendement is de navolgende toevoeging (zie onderstreepte deel) gedaan aan artikel 2.1, eerste lid, van de Wet dieren:

Het is verboden om zonder redelijk doel of met overschrijding van hetgeen ter bereiking van zodanig doel toelaatbaar is, bij een dier pijn of letsel te veroorzaken dan wel de gezondheid of het welzijn van het dier te benadelen. Onder een redelijk doel wordt in elk geval niet begrepen het kunnen houden van dieren in een bepaald houderijsysteem of een bepaalde wijze van huisvesting.

Redeneerlijn

- Ik heb goed gehoord wat het parlement met de wijziging van artikel 2.1 wil.
- Het doel van het amendement sluit aan bij mijn beleidsinzet; ik wil dat doel ook verwezenlijken.
- De wijze waarop het amendement de Wet dieren heeft gewijzigd, bemoeilijkt echter het bereiken van dat doel want het brengt teveel onduidelijkheid mee over wat er is verboden. Daar is niemand bij gebaat.
- Daarom acht ik het niet verantwoord de voorgestelde wijziging onverkort in werking te laten treden en stel een andere aanpak voor. Die aanpak is geheel gericht op het effectief verankeren in het stelsel van de Wet dieren van de met het amendement beoogde doelen.
- De onduidelijkheid in artikel 2.1, eerste lid, kan ik niet zonder wetswijziging wegnemen.
- Het is daarom noodzakelijk eerst de wet te wijzigen en de wijziging van artikel 2.1, eerste lid, nog niet in werking te laten treden.
- Met mijn wijzigingsvoorstel dat ik hier voor doe sluit ik aan bij de bedoeling die de wetgever met de wijziging van artikel 2.1, eerste lid, van de Wet dieren heeft en neem ik tegelijkertijd de onduidelijkheid weg.
- De wijziging die met het amendement is beoogd, pas ik zo effectief in het in het stelsel van de Wet dieren.
- Het parlement houdt hierin het laatste woord, het kan komend jaar op basis van het wetsvoorstel dat ik hiertoe voorbereid de afweging maken tussen de nog niet in werking getreden wijziging van artikel 2.1, eerste lid, en mijn wijzigingsvoorstel.

Moment van inwerkingtreding amendement

- De wijziging die met het amendement in artikel 21 aan de Wet dieren is toegevoegd, is nog niet in werking getreden.
- Daarvoor is een koninklijk besluit nodig waarin de datum van inwerkingtreding wordt vastgelegd.
- Technisch gezien kan dat koninklijk besluit al worden geslagen; de wijziging treedt dan in werking op de in dat besluit genoemde datum.
- Het wordt niettemin ten zeerste afgeraden dit op dit moment te doen;
- Het levert namelijk dubbele onduidelijkheid op. Enerzijds is het verbod dat in werking zal treden onduidelijk, terwijl anderzijds ook door MLNV uitgedragen wordt *dat* die wijziging onduidelijk is en daarom reparatie noodzakelijk is. Dat geeft niet alleen een heel vreemd beeld vanuit de overheid, maar vooral nog meer onduidelijkheid naar de samenleving. Wie (houders, handhavers etc) weet dan nog waar hij aan toe is met deze wetgeving, ook in de voorbereiding op de inwerkingtreding ervan (handhavers zullen bijvoorbeeld direct na afkondiging van de inwerkingtredingsdatum de implementatie in de eigen organisatie gang moeten zetten om per datum inwerkingtreding te kunnen handhaven).
- De voorkeursroute is daarom om het parlement op één moment een integrale afweging te laten maken tussen enerzijds de wijziging die met het amendement is doorgevoerd en anderzijds de reparatiewetgeving die wordt voorgesteld.

- Op datzelfde moment kan ook de datum van inwerkingtreding worden bepaald en geregeld.
- Zo wordt ook voorkomen dat de wijziging van artikel 2.1 al in werking treedt voordat het parlement zich over de reparatiewetgeving heeft uitgesproken.

5.1.2.e
5.1.2.e

.....
Directie Wetgeving en Juridische Zaken
Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

.....
Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag
Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

.....
T. 5.1.2.e

www.rijksoverheid.nl/ezk
www.rijksoverheid.nl/Inv

From: "5.12e"
Sent: Thu, 21 Apr 2022 15:13:32 +0100
To: "5.12e" <5.12e@minezk.nl>
Cc: "5.12e" <5.12e@minezk.nl>
Subject: FW: Notitie reparatiewetgeving
Attachments: 2022-04-21 Notitie reparatiewetgeving_schoon.docx

Dag 5.12e

Wat mij betreft is de notitie akkoord. Ik herken veel van wat ik heb aangeleverd en van wat we vanmiddag ook hebben besproken (optie openhouden om via een nota van wijziging bij een aanhangig wetsvoorstel dit door te voeren; ook het gereed hebben van een eerste ambtelijk concept begin mei staat er in). Wat mij betreft is de notitie helder dat optie technisch kan, maar niet aan te raden is. Het argument van het effect op de samenleving zal hopelijk overtuigen. Verder zijn helemaal achteraan in de bijlage de bullits opgenomen die (a) ingaan op waarom er geen haakje in 2.1 kan worden opgenomen en (b) een redeneerlijn inhoudende dat M het amendement niet terzijde schuift, maar juist oppakt. Die bullits zijn grotendeels de teksten die ik gisteren bij DAD heb aangeleverd, met enkele aanpassingen vanuit DAD (die wat mij betreft in orde zijn).

Groet,

5.12e

Van: 5.12e <5.12e@minInv.nl>
Verzonden: donderdag 21 april 2022 15:47
Aan: 5.12e <5.12e@minInv.nl>; 5.12e <5.12e@minezk.nl>
CC: 5.12e <5.12e@minInv.nl>; 5.12e <5.12e@minInv.nl>; 5.12e <5.12e@minezk.nl>
Onderwerp: Notitie reparatiewetgeving

Dag allen,

Zie hierbij wat we vandaag voor elkaar hebben kunnen krijgen. Hopelijk voorziet dit in de behoefte! We horen het graag.

Hartelijke groet,

5.12e

5.12e

5.12e

.....
Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag
Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag
.....

M 5.12e
5.12e @minInv.nl
www.rijksoverheid.nl/Inv

Notitie reparatiewetgeving

N.a.v. gesprek MLNV met landbouwwoordvoerders C4

Maak reparatiewetgeving voor het amendement die voldoet aan de volgende punten:

- a) Beperk de scope tot de veehouderij
- b) Maak via een delegatiebepaling een haakje om via het convenant het amendement in te vullen en de onduidelijkheden weg te nemen
- c) Zorg dat de omgang met inwerkingtreding van het amendement tijd creëert om de reparatiewetgeving te maken

Kernpunten optie reparatiewetgeving

- Reparatiewetgeving maken die uiterlijk in december 2022 bij de Tweede Kamer wordt ingediend zodat, als de TK de reparatiewetgeving aanvaardt, de EK voorafgaand aan de Statenverkiezingen hierover kan beraadslagen en stemmen.
 - Een eerste ambtelijk concept van de reparatiewetgeving kan in de eerste helft van mei beschikbaar zijn.
- Er wordt nog geen inwerkingtredings-KB voor het amendement huisvesting gemaakt.
 - Het parlement kan zo op één moment een integrale afweging maken tussen enerzijds de wijziging die met het amendement is doorgevoerd en anderzijds de reparatiewetgeving die wordt voorgesteld. Zie verder onderstaand het voorstel voor reparatiewetgeving.
 - We werken z.s.m. uit hoe dit in de tijd haalbaar gemaakt kan worden met ofwel een eigenstandig wetsvoorstel, ofwel door aansluiting bij een al in de Tweede Kamer ingediend wetsvoorstel.
 - Met deze route is uitgesloten dat het amendement ongewijzigd in werking treedt als reparatiewetgeving niet (op tijd) door de Kamers komt.
 - Deze route voorkomt onduidelijkheid bij dierhouders over impact/betekenis van het amendement en voorkomt de dubbele boodschap van zowel een besluit tot inwerkingtreding van het amendement als gelijktijdige reparatie.
 - Indien de reparatiewetgeving niet door het parlement komt, kan, afhankelijk van de gevoerde politieke discussie, de koers worden bepaald. Het amendement ongewijzigd in werking laten treden, is dan technisch alsnog mogelijk. Het amendement wordt dus niet terzijde geschoven.

Schets uitwerking reparatiewetgeving

Het onderstaande voorstel voor reparatiewetgeving geeft uitwerking aan de wens om het doel van het amendement redelijk doel te bereiken en de problemen die het amendement nu met zich meebrengt, te voorkomen.

Dit voorstel, dat in een wetsvoorstel en een AMvB zal worden uitgewerkt, kent de volgende strekking:

Wat de Kamer met het amendement wil bereiken, kan worden bereikt op een andere plek binnen de Wet dieren. Zo wordt helder wat de reikwijdte van het beoogde verbod is. Voor de onderwerpen waar het amendement op ziet (ingrepen en natuurlijk gedrag van dieren in de veehouderij) kan het beste worden aangesloten bij de artikelen 2.2 en 2.8. Kortgezegd betekent dit dat:

- a. *aan artikel 2.2 (houden van dieren) een expliciete bepaling wordt toegevoegd gericht op het verbieden van het dieren in de veehouderij permanent de mogelijkheid onthouden om natuurlijk gedrag te vertonen (de precieze gedragingen worden bij AMvB bepaald);*
- b. *de op grond van artikel 2.8 (ingrepen) bij AMvB toegestane ingrepen bij dieren in de veehouderij worden heroverwogen;*
- c. *de wijziging die het amendement heeft doorgevoerd in artikel 2.1 (dierenmishandeling) niet in werking treedt en zal vervallen als de Kamer akkoord gaat met het wetsvoorstel waarin ook hetgeen onder a staat is geregeld.*

Andere overwogen opties

Daarnaast zijn o.a. twee andere opties voor reparatiewetgeving overwogen, die echter worden afgeraden:

1. Overwogen is om naast een aanpassing in artikel 2.2 ook een aanpassing in artikel 2.8 (ingrepen) door te voeren om zo ook in dat artikel in de wet expliciet uitdrukking te geven aan het doel van amendement t.a.v. ingrepen. Dat is echter niet goed mogelijk zonder andere, onvoorziene beleidsimplicaties en het creëren van met het amendement vergelijkbare onduidelijke situaties. Het is bovendien juridisch ook niet nodig. Daarom wordt dit afgeraden.
2. Overwogen is om de grondslag in artikel 2.8 voor het aanwijzen van ingrepen¹ te schrappen. Omdat op dit moment niet is te overzien welke gevolgen dit heeft, wordt dit afgeraden.

Verdere achtergrondinformatie

Waarom geen "haakje" in artikel 2.1, eerste lid?

- De toevoeging die het amendement aan het eerste lid heeft gedaan (zie onder), heeft een onbepaalde werking; niet duidelijk is wat er is verboden en voor welke diersoorten dit geldt.
- Om erachter te komen wat verboden is door het amendement, moet je vaststellen of een bepaalde benadeling tot doel heeft het *"kunnen houden van dieren in een bepaald houderijsysteem of een bepaalde wijze van huisvesting"*. Dat is al lastig te bepalen en kan per situatie verschillen. Maar daarnaast moet je ook nog bezien of een benadeling *nog één of meer andere doelen* dient. Als er ook andere doelen zijn, en één of meer daarvan zijn redelijk en gaan niet verder dan noodzakelijk, dan is de benadeling niet verboden door het amendement.
- Het precies inperken van de reikwijdte van artikel 2.1, eerste lid, is *naar de aard* ervan niet mogelijk. Het artikel is een *vangnet* voor situaties die verder nergens geregeld zijn. Het is dus juist niet geschikt om heel specifieke dingen te verbieden.
- Hooguit kan binnen de kaders van artikel 2.1 worden verduidelijkt wat er *in ieder geval* onder het bereik van artikel 2.1 valt; maar dat levert maar heel beperkt duidelijkheid op; artikel 2.1, eerste lid, blijft dan nog altijd van toepassing op *alle* gedragingen die *niet* zijn aangewezen. De rechtsonzekerheid wat het amendement allemaal nog meer zou kunnen betekenen, blijft dan bestaan.
- Voor de omgekeerde situatie – bepalen wat er in elk geval *niet* onder de reikwijdte van artikel 2.1, eerste lid, valt – kent de Wet dieren geen grondslag. Dat levert hoe dan ook hetzelfde bezwaar op (nog daargelaten dat het niet logisch lijkt een lijstje op te nemen van zaken die eigenlijk onder het verbod op mishandeling vallen, maar toch zouden zijn toegestaan.).
- Vergelijk artikel 2.8 dat uitgaat van een verbod op lichamelijke ingrepen, behoudens uitzonderingen daarop. Artikel 2.8 is heel helder over wat een lichamelijke ingreep is, dat kent in de wet een afgebakende definitie. Kortom elke handeling die aan die definitie voldoet en die niet expliciet is uitgezonderd van het verbod is verboden. Die helderheid ontbeert artikel 2.1 en is *daar* vanwege het vangnetkarakter ook niet in aan te brengen.
- Als we specifieke punten in artikel 2.1 opnemen, loop je ook het risico dat die zaken gaan botsen met wat geregeld is onder bijvoorbeeld artikel 2.2 en 2.8.
- Omdat de benodigde duidelijkheid in artikel 2.1, eerste lid, niet is te geven, is de enige uitweg naar het effectief bereiken van het doel van het amendement het kiezen van een andere insteek dan artikel 2.1, eerste lid.
- Voor een effectief bereik van het met het amendement beoogde doel is het goed mogelijk aan te sluiten bij specifieke verbodsbepalingen, zie het voorstel in de brief.

¹ Zie het gegeelde deel in het tweede lid van artikel 2.8 zoals opgenomen in deze voetnoot:

1. Het is verboden lichamelijke ingrepen te verrichten.
2. Het verbod, bedoeld in het eerste lid, is niet van toepassing ten aanzien van:
 - a. Lichamelijke ingrepen waarvoor een diergeneeskundige noodzaak bestaat;
 - b. **Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur aangewezen lichamelijke ingrepen;**
 - c. Overige bij of krachtens enig wettelijk voorschrift verplichte dan wel toegestane lichamelijke ingrepen,

Met het amendement is de navolgende toevoeging (zie onderstreepte deel) gedaan aan artikel 2.1, eerste lid, van de Wet dieren:

Het is verboden om zonder redelijk doel of met overschrijding van hetgeen ter bereiking van zodanig doel toelaatbaar is, bij een dier pijn of letsel te veroorzaken dan wel de gezondheid of het welzijn van het dier te benadelen. Onder een redelijk doel wordt in elk geval niet begrepen het kunnen houden van dieren in een bepaald houderijsysteem of een bepaalde wijze van huisvesting.

Redeneerlijn

- Ik heb goed gehoord wat het parlement met de wijziging van artikel 2.1 wil.
- Het doel van het amendement sluit aan bij mijn beleidsinzet; ik wil dat doel ook verwezenlijken.
- De wijze waarop het amendement de Wet dieren heeft gewijzigd, bemoeilijkt echter het bereiken van dat doel want het brengt teveel onduidelijkheid mee over wat er is verboden. Daar is niemand bij gebaat.
- Daarom acht ik het niet verantwoord de wijziging onverkort in werking te laten treden en is reparatiewetgeving noodzakelijk. Mijn voorstel daarvoor is geheel gericht op het effectief verankeren in het stelsel van de Wet dieren van de met het amendement beoogde doelen.
- De onduidelijkheid in artikel 2.1, eerste lid, kan ik niet zonder wetswijziging wegnemen.
- Het is daarom noodzakelijk eerst de wet te wijzigen en de wijziging van artikel 2.1, eerste lid, nog niet in werking te laten treden.
- Met mijn wijzigingsvoorstel dat ik hiervoor doe, sluit ik aan bij de bedoeling die de wetgever met de wijziging van artikel 2.1, eerste lid, van de Wet dieren heeft en neem ik tegelijkertijd de onduidelijkheid weg.
- De wijziging die met het amendement is beoogd, pas ik zo effectief in het in het stelsel van de Wet dieren.
- Het parlement houdt hierin het laatste woord, het kan binnen een jaar op basis van het wetsvoorstel dat ik hiertoe voorbereid de afweging maken tussen de nog niet in werking getreden wijziging van artikel 2.1, eerste lid, en mijn wijzigingsvoorstel.

Politiek krachtenveld amendement / dierwaardige veehouderij

Huidige samenstelling

Coalitie TK: 77 (meerderheid +1)

Coalitie EK: 33 (minderheid -5)

Stemming Tweede Kamer Amendement

Voor: 89 (D66 24, PVV 17, PvdA 9, SP 9, FVD 8, GL 8, PvdD 6, JA 3, Volt 3, BIJ1 1, Haan 1)

Tegen: 61 (VVD 34, CDA 15, CU 5, DENK 3, SGP 3, BBB 1)

Stemming Eerste Kamer Amendement: Als Hamerstuk aangenomen (met de hele AHR wet)

Hypothetische vertaling TK → huidige EK – fracties pro-amendement:

Voor buiten C4: GL 8, PvdA 6, SP 4, PvdD 3 = 21

Coalitie Nu 33

Als je 'links' + coalitie optelt, is dat een zeer ruime meerderheid, die naar verwachting in stand blijft na de Statenverkiezingen.

Derhalve ligt voor de hand dat een reparatie wetsvoorstel t.b.v. dierenwelzijn (natuurlijk gedrag/ingrepen) zowel in de huidige samenstelling van de EK, als in de nieuwe, een meerderheid zal halen. Dit is wel met de veronderstelling dat ^{5.2.1}

^{5.2.1}

In haar 'eentje' zal de coalitie na de verkiezingen waarschijnlijk geen meerderheid halen.

T.a.v. dierwaardigheid lijkt ^{5.2.1}^{5.2.1}

From: "5.12.e (5.12.e)"
Sent: Fri, 29 Apr 2022 11:34:21 +0100
To: "5.12.e (5.12.e)" <5.12.e@minezk.nl>; "5.12.e 5.12.e (5.12.e)"
 <5.12.e@minlnv.nl>; "5.12.e (5.12.e)" <5.12.e@minlnv.nl>; "5.12.e 5.12.e"
 <5.12.e@minlnv.nl>
Cc: "5.12.e (5.12.e)" <5.12.e@minlnv.nl>
Subject: FW: Reparatiwetgeving amendement

Ter info.

5.12.e ik zoek komende week nog wel even contact.

Van: 5.12.e (5.12.e) <5.12.e@minlnv.nl>
Verzonden: donderdag 28 april 2022 22:35
Aan: 5.12.e (5.12.e) <5.12.e@minlnv.nl>
CC: 5.12.e (5.12.e) <5.12.e@minlnv.nl>; 5.12.e (5.12.e) <5.12.e@minlnv.nl>; 5.12.e (5.12.e)
 <5.12.e@minlnv.nl>
Onderwerp: Re: Reparatiwetgeving amendement

Ha 5.12.e

dank hiervoor. Zoals gezegd zou ik hier nog even op terug komen.

Wij willen toch vasthouden aan de uitwerking zoals besproken met de coalitie, en zoals daarna nog gedeeld met jou en de collega's. De argumenten zoals je hieronder noemt hebben we gewogen, maar desondanks blijven we bij de gemaakte keuze. Dus:

- Wetgeving gaat in en het KB wordt geslagen met ingangsdatum 2024. Belangrijkste reden hiervoor is dat we niet een amendement die door beide Kamers is aangenomen naast ons neer kunnen leggen omdat we het beter denken te weten. Dan gaat het debat vooral over het proces en niet meer over de inhoud.

- tegelijk met het slaan van het KB publiceren we de reparatiwetgeving.

Na het meireces doe ik nog een rondje coalitie met die optie 2.2 & 2.8, zodat we weten of dat een begaanbare route is. En dan dienen we dat zsm in, dus niet pas eind 2022 - met het oog op de verkiezingen voor de Provinciale Staten (en daarmee de EK).

Ik ben de komende week op vakantie, maar daarna pak ik het graag weer verder op.

Groet,

5.12.e

Van: 512e (512e)

Verzonden: vrijdag 22 april 2022 14:12:35

Aan: 512e (512e)

CC: 512e (512e); 512e (512e); 512e (512e)

Onderwerp: Reparatiwetgeving amendement

Dag 512e

In vervolg op ons gesprek hebben we met WJZ nog een keer goed gekeken naar de notitie en de voor te leggen opties. Het voorstel is in de notitie voor de coalitiepartners één optie voor te leggen, waarbij we een aantal punten in het stuk hebben aangepast/toegevoegd: 1) dat de reparatiwetgeving eind 2022 bij de TK wordt ingediend en dat een eerste ambtelijk concept in de eerste helft mei beschikbaar kan zijn 2) achtergrondinformatie waarom een route via artikel 2.1 niet kan en 3) een redeneerlijn bij deze optie.

We hebben nog uitgebreid gekeken naar de mogelijkheden voor de optie waarbij ook een inwerkingtredings-KB per 1 januari 2024 voor het amendement wordt geslagen, maar we achten dat zowel inhoudelijk als politiek een weg met erg veel risico's. Dat heeft hiermee te maken:

- Die optie heeft in zich dat een dat een dubbele boodschap wordt afgegeven. Aan de ene kant dat het verbod in werking zal treden. Aan de andere kant dat reparatiwetgeving noodzakelijk is vanwege de onduidelijkheid van het amendement, en dat het de bedoeling is dat het amendement niet in ongewijzigde vorm in werking treedt. Daarmee is onduidelijk of de samenleving (houders, handhavers etc) zich wel of niet moet voorbereiden op de inwerkingtreding van het verbod.
- Deze dubbele boodschap zal ook in de Kamer moeilijk uitlegbaar zijn.
- Het risico bestaat dat de reparatiwetgeving niet (op tijd) door de Kamers komt, en het amendement in werking treedt in ongewijzigde vorm.

Is bovenstaande en de notitie voor behulpzaam zo?

Als er vragen zijn, bellen we.

Groet, 512e

From: "5.1.2.e" "
Sent: Tue, 17 May 2022 13:42:13 +0100
To: "5.1.2.e" " <5.1.2.e@minInv.nl>; "5.1.2.e" <5.1.2.e@minInv.nl>
Subject: RE: AHR I en II en amendementen dierenwelzijn

Ha 5.1.2.e goed plan. Zowel over AHR I als II kan ik wel wat vertellen (relatie met AMT redelijk doel/reparatiewetgeving).
 Morgen half 3 is prima.
 Groet, 5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

.....
Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
 Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag | B-noord 4
 Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

.....
M 5.1.2.e
 5.1.2.e @minInv.nl
www.rijksoverheid.nl/Inv

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@minInv.nl>

Verzonden: dinsdag 17 mei 2022 14:37

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@minInv.nl>; 5.1.2.e

<5.1.2.e@minInv.nl>

Onderwerp: AHR I en II en amendementen dierenwelzijn

Hoi 5.1.2.e en 5.1.2.e

Zoals jullie wellicht weten liggen er nog altijd twee wetswijzigingen op het gebied van diergezondheid die nog in werking moeten treden: AHR I en AHR II.

Beide 'hangen' nog ivm (aangezegde) amendementen op het terrein van dierenwelzijn.

- AHR I ivm het amendement redelijk doel
- AHR II ivm het aangehouden amendement doden van dieren

Met begrip voor tijd en het proces die deze zaken van jullie vragen wil ik het MT vragen besluiten te nemen over hoe we met de wetswijzigingen om zullen gaan. Vanuit perspectief diergezondheid is het echt niet meer te verantwoorden te wachten (nu al langer dan een jaar) met in werking te laten treden. Ook democratisch is dit niet erg netjes. Juridisch nog niet meteen een probleem; hoewel AHR-II toch wel elementen bevat die ik graag in werking zou zien.

Ik wil een notitie voor MT-DAD voorbereiden voor 24 mei (heb al een tijdslot gekregen van 5.1.2.e) en daar de volgende besluiten vragen:

- Wil het MT AHR-I op korte termijn in werking laten treden, muv het amendement redelijk doel? Zoja, hoe en wat adviseren we MLNV dan? => 5.1.2.e *dit hangt wrs erg af van de coalitie-sondering die nu loopt. Heb ik dat goed?*
- Wil het MT op korte termijn de nota van verslag AHR-II aan de Kamer sturen en hoe wil het MT daarin omgaan met het aangehouden amendement doden van dieren? => 5.1.2.e *is er een besluit hoe jullie hier vorm aan willen geven?*

Mss is het handig hier een kort overlegje voor te plannen deze week? Ik zou graag weten waar jullie staan met deze onderwerpen en hoe we MT kunnen adviseren om toch de wetten in werking te laten treden.

Hoor graag jullie reactie; ik zoek een momentje.

H. groet, 5.1.2.e

Hartelijke groet,

5.1.2.e

5.1.2.e

.....
Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

Bezuidenhoutseweg 73 | 2994 AC | Den Haag

Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

.....
M. 5.1.2.e

E. 5.1.2.e @minlnv.nl

www.minlnv.nl

www.rijksoverheid.nl

From: "5.1.2.e" "
Sent: Tue, 17 May 2022 14:24:41 +0100
To: "5.1.2.e" "<5.1.2.e@minezk.nl>
Subject: Brief dierwaardige veehouderij
Attachments: DOMUS-22132664-v9-Brief_amendement_Wet_dieren sugg WJZ.docx

Dag 5.1.2.e

Je suggestie vanmorgen voor de brief over het amendement heb ik in concept uitgewerkt in bijgaande versie (zie p. 4). Mocht je er al een blik op kunnen werpen en nog suggesties hebben, dan hoor ik het graag. Het is een kwestie van balanceren tussen de duidelijke kritiek op 2.1 en het desondanks in werking laten treden ervan. Helemaal tevreden ben ik er nog niet over, maar de strekking van de passage is wel duidelijk. Ik zal het ook meegeven aan DAD, zodat men ook alvast over de strekking van de toegevoegde passage na kunnen denken. In de brief heb ik hier en daar nog wat andere opmerkingen geplaatst en suggesties gedaan, maar zal het nog eens helemaal doorlopen als we duidelijkheid hebben over de koers. Verder leg ik de laatste hand aan de juridische analyse, die is eerder al opgesteld maar erg omvangrijk; ik werk dat op verzoek om naar een handzamer omvang zodat de inhoud duidelijker naar voren komt; die krijg je binnenkort nog langs.

Groet,

5.1.2.e

From: "5.1.2.e" <5.1.2.e@bionext.nl>
Sent: Thu, 19 May 2022 13:43:57 +0100
To: "5.1.2.e" <5.1.2.e@bionext.nl>
Cc: "5.1.2.e" <5.1.2.e@minlnv.nl>; "5.1.2.e" <5.1.2.e@bionext.nl>
Subject: RE: Impactsessie amendement dieren veehouderij organisaties

Hoi 5.1.2.e volgende week woensdag om 11u doen? Stuur jij een Teams uitnodiging?
Groet, 5.1.2.e

5.1.2.e
5.1.2.e

.....
Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag | B-noord 4
Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

.....
M 5.1.2.e
5.1.2.e @minlnv.nl
www.rijksoverheid.nl/lnv

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@bionext.nl>
Verzonden: woensdag 18 mei 2022 18:15
Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>
CC: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@bionext.nl>
Onderwerp: RE: Impactsessie amendement dieren veehouderij organisaties

Dag 5.1.2.e

Ik had er al op gerekend dat het jullie van de straat hield. Ik ga graag in op je uitnodiging om hierover een keer een teamsoverleg te hebben. Zou dit graag doen met mijn collega 5.1.2.e

Wat is jou beschikbaarheid volgende week woensdag (25 mei) tussen 11:00 en 13:00? Of anders morgen/donderdag tussen 14:30 en 16:00?

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e
5.1.2.e
Tel: 5.1.2.e

Nieuwe Kazernelaan 2 D42
6711 JC Ede

+31 (0)30 233 99 70
www.bionext.nl

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>
Verzonden: vrijdag 13 mei 2022 14:46
Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@bionext.nl>

CC: 5.1.2.e <5.1.2.e @minlnv.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e @bionext.nl>

Onderwerp: RE: Impactsessie amendement dieren veehouderij organisaties

Hoi 5.1.2.e

Dank voor je bericht. Ja hoor, dat kan zeker. Volgend week even bellen of een kort Teams overleg?
En ter geruststelling: we hebben niet op onze handen gezeten inderdaad 😊

Groet! 5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

.....
Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag | B-noord 4
Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

.....
M 5.1.2.e
5.1.2.e @minlnv.nl
www.rijksoverheid.nl/lnv

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e @bionext.nl>

Verzonden: donderdag 12 mei 2022 16:44

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e @minlnv.nl>

CC: 5.1.2.e <5.1.2.e @minlnv.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e @bionext.nl>

Onderwerp: RE: Impactsessie amendement dieren veehouderij organisaties

Beste 5.1.2.e

Inmiddels hebben we al best een tijd hier niks over gehoord. Ik kan me echter niet voorstellen dat jullie al die tijd op jullie handen hebben gezeten. Is het mogelijk dat we hier binnenkort een keer contact over hebben om te horen wat de voortgang is? Inmiddels hebben we met DAD namelijk via 5.1.2.e en 5.1.2.e meer contact met DAD. Maar in de contacten die we hadden is het hier desondanks niets meer over gegaan.

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e

5.1.2.e

Tel: 5.1.2.e

Nieuwe Kazernelaan 2 D42
6711 JC Ede

+31 (0)30 233 99 70
www.bionext.nl

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e @minlnv.nl>

Verzonden: maandag 2 augustus 2021 15:28

Aan: 5.1.2.e @lto.nl; 5.1.2.e @pov.nl; 5.1.2.e @najk.nl; 5.1.2.e @avined.nl; 5.1.2.e @kalversector.nl;

5.1.2.e @lto.nl; 5.1.2.e @lto.nl; info@cpd-online.nl; 5.1.2.e @lto.nl; 5.1.2.e @kalversector.nl;

5.1.2.e @kiwacmr.nl; 5.1.2.e @vandriegrup.com; info@5.1.2.e.nl; 5.1.2.e @planet.nl; 5.1.2.e @pov.nl;

5.1.2.e @agribusiness-service.nl; 5.1.2.e <5.1.2.e @bionext.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e @bionext.nl>;

5.1.2.e @planet.nl; 5.1.2.e @sectorraadpaarden.nl; 5.1.2.e @nzo.nl; 5.1.2.e @vee-logistiek.nl;
5.1.2.e @knmvd.nl; '5.1.2.e @najk.nl' <5.1.2.e @najk.nl>; '5.1.2.e @cov.nl' <5.1.2.e @cov.nl>; 5.1.2.e
5.1.2.e ' <5.1.2.e @avined.nl>

CC: 5.1.2.e <5.1.2.e @minlnv.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e @minlnv.nl>

Onderwerp: Impactsessie amendement dieren veehouderij organisaties

Urgentie: Hoog

Reeds beoordeeld

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

From: "5.1.2.e" <5.1.2.e@minezk.nl>
Sent: Wed, 25 May 2022 14:12:32 +0100
To: "5.1.2.e" <5.1.2.e@minezk.nl>
Subject: RE: platte tekst voor nota brief dierwaardige veehouderij met bijlage jur analyse

Ja, als tegenvoorstel. 5.1.2.e en 5.1.2.e nemen ons voorstel mee in het gesprek met 5.1.2.e en 5.1.2.e en het wordt ook in de nota opgenomen.

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>
Verzonden: woensdag 25 mei 2022 15:08
Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>
Onderwerp: RE: platte tekst voor nota brief dierwaardige veehouderij met bijlage jur analyse

Dank 5.1.2.e

Dus toch een voorstel voor een verstandige aanpak voor inwerkingtreding 2.1 in relatie tot de reparatiewetgeving?

Gr

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>
Verzonden: woensdag 25 mei 2022 14:52
Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>
Onderwerp: RE: platte tekst voor nota brief dierwaardige veehouderij met bijlage jur analyse

Dag 5.1.2.e
Alvast ter aankondiging!

Volgende week di krijg je waarschijnlijk de stukken langs in de lijn. Vanmorgen sprak ik DAD over de stukken die ik vorige week heb toegezonden. DAD gaat de nota maken op basis van mijn input en gaat de brief aanpassen. Laatste inzicht daarbij is dat de brief nu toch ook gaat over de aanpak van het project dierwaardige veehouderij, daar is men nu een voorstel voor aan het schrijven. Maandag bespreken 5.1.2.e en 5.1.2.e het proces met 5.1.2.e en 5.1.2.e insteek is om de stukken volgende week in de tas te krijgen met het oog op het overleg met MLNV over dierwaardige veehouderij op 9 juni.

Dan weet je er in ieder geval al van, mocht de planning maandag toch veranderen dan laat ik het weten.

Groet,

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>
Verzonden: woensdag 18 mei 2022 11:26
Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>
Onderwerp: RE: platte tekst voor nota brief dierwaardige veehouderij met bijlage jur analyse

Ha 5.1.2.e

Goed om dit zo aan DAD voor te leggen.

Denk dat de brief uiteindelijk toch wel één richting (optie b) moet beschrijven, en optie a als niet wenselijk moet wegzetten (en dan is het aan het initiatief van de Kamer om wat anders te eisen).

Voelt toch (als ik de concept-brief weer lees) niet fijn om geen regie te hebben als overheid in relatie tot de Kamer als de keuze wordt open gelaten.

Gr

5.1.2.e

Van: 5.12.e <5.12.e@minezk.nl>

Verzonden: woensdag 18 mei 2022 11:01

Aan: 5.12.e <5.12.e@minezk.nl>

Onderwerp: FW: platte tekst voor nota brief dierwaardige veehouderij met bijlage jur analyse

Dag 5.12.e

Alvast t.k. Ik heb de brief aangepast zoals we daarnet bespraken.

In aanvulling op wat ik aan DAD stuurde, stuur ik je ook de brontekst mee van de juridische analyse die eerder door 5.12.e en 5.12.e is opgesteld zodat je e.e.a. compleet hebt. Op basis daarvan heb ik de samenvatting gemaakt die ik aan DAD heb verzonden (in overleg WJZ/DAD is afgesproken een samenvatting te maken). Een eerdere versie van die samenvatting is door 5.12.e gezien. Haar commentaar daarop heb ik verwerkt.

Groet,

5.12.e

Van: 5.12.e

Verzonden: woensdag 18 mei 2022 10:48

Aan: 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>

CC: 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>

Onderwerp: platte tekst voor nota brief dierwaardige veehouderij met bijlage jur analyse

Dag 5.12.e

Hierbij mijn bijdragen voor de nota. Het betreffen drie delen:

- proces reparatiewetgeving (n.a.v. wat we maandag bespraken),
- inhoud reparatiewetgeving (akkoord op de voorgenomen inhoud is nodig voor het vervolg), en
- gevolgen samenloop inwerkingtreding van het gewijzigde artikel 2.1 en de indiening van reparatiewetgeving. Hiervoor heb ik enkele aandachtspunten en mogelijke adviezen. Voor de nota willen we vanuit WJZ nog een aanvullende passage aanleveren om helder te maken waarom de keuze voor die samenloop ten zeerste afgeraden moet worden. Die komt nog.

Ook stuur ik je mee:

- de laatste versie van de brief met enkele opmerkingen en suggesties, maar met als belangrijkste toevoeging een passage over de samenloop van de inwerkingtreding van artikel 2.1 en het indienen van de reparatiewetgeving. Ik beschrijf daarin een alternatieve optie (staat ook in mijn bijdrage voor de nota) die een uitweg geeft voor de moeizame constructie en onwenselijke gevolgen van de voorgenomen samenloop en die tegelijkertijd m.i. voorkomt dat M kan worden tegengeworpen tegen de wens van de Kamer in te gaan; de Kamer wordt hiermee volledig in positie gezet. De strekking hiervan besprak ik vanmorgen met 5.12.e; de uitwerking moet hij nog wel zien.
- de meest recente versie van de samenvatting van de juridische analyse op hoofdlijnen.

Voor alle stukken geldt dat ze binnen WJZ nog afgestemd moeten worden, maar graag alvast jullie kritische blik. Ik ben natuurlijk ook bereikbaar voor nadere uitleg.

Groet,

5.12.e

Notitie 'Voortgang AHR-I en Nota van verslag AHR-II'

Aanleiding

Op 21 april 2021 is in de Tweede Kamer een debat gevoerd over de wijziging van de Wet Dieren (AHR-I). Nav dit debat zijn amendementen aangebracht, waaronder het bekende amendement 'redelijk doel'. AHR-I is feitelijk klaar voor in werking treding.

Daarnaast is een tweede wetsvoorstel ingebracht (AHR-II), waarbij een amendement is aangekondigd ('doden van dieren' door PvdD). Minister Schouten heeft aangegeven nader te willen onderzoeken hoe ze met dat mogelijke amendement om wil gaan. De Nota van het verslag moet nog altijd naar de Kamer verstuurd worden, maar wacht op de uitkomst van de besluitvorming hoe te willen omgaan met dit eventuele amendement.

De AHR is inmiddels meer dan een jaar van toepassing en beide wetsvoorstellen komen niet verder. Het MT wordt in deze notitie gevraagd hoe ze om wil gaan met deze wetsvoorstellen.

Kernpunten

AHR-I

- AHR-I is aangenomen door de Kamer en kan in werking treden. Het wachten is op de (politieke) besprekingen hoe om te gaan met het amendement 'redelijk doel'.
- Momenteel loopt een coalitie-sondering naar reparatiewetgeving daartoe. Als dit tot consensus leidt in de coalitie, dan is dat goed nieuws voor AHR-I; deze kan dan in werking treden, inclusief het amendement (dat per 1-1-2024 in werking zal treden).
- Vóór 1-1-2024 zal dan de reparatiewetgeving aangenomen moeten worden. Hiervoor wordt gekeken naar AHR-II
- Niet in werking laten treden van AHR-I is democratisch 'niet chique'. Juridisch ontstaat geen schade, maar een aangenomen wet meer dan een jaar vasthouden moeten we eigenlijk niet willen.
- Het MT wordt gevraagd om inderdaad, na succesvolle coalitie-besprekingen, AHR-I snel in werking te laten treden.
- Indien de coalitie er niet uitkomt zou AHR-I, met uitzondering van dit amendement, in werking moeten treden.

AHR-II

- Er ligt al ruim een jaar een Nota van Verslag die naar de Kamer verstuurd moet worden. In maart zijn de antwoorden nog een keer geactualiseerd, op de vragen ten aanzien van het aangekondigde amendement doden van dieren na.
- In AHR-II zitten enkele zaken die eigenlijk doorgang moeten vinden voor een goede uitvoering, zoals waarschuwborden en tegemoetkoming in schade. Deze treden nu niet in werking omdat de behandeling van het wetsvoorstel niet kan plaatsvinden.
- Als AHR-II ook moet wachten op evt reparatiewetgeving, zal dit proces nog verder vertragen.
- Het MT wordt gevraagd de analyse mbt 'doden van dieren' af te ronden en de Nota aan de Kamer te sturen,
- De Nota kan ook zonder dit antwoord aan de kamer gestuurd worden, maar dit zal waarschijnlijk als reactie hebben dat het amendement alsnog wordt ingediend. Het is onzeker of dit amendement dit zou halen.

- Het MT kan er ook voor kiezen AHR-II voorlopig te parkeren (in afwachting van de reparatiewetgeving). Dan treden de wijzigingen voorlopig niet in werking. De minister zal op enig moment waarschijnlijk alsnog bevraagd worden over het doden van dieren.

Voor diergezondheidswetgeving is het optimaal als beide wetsvoorstellen in werking treden. We zien echter ook de grote belangen en mogelijke gevolgen van de amendementen die betrokken zijn hierin. Het MT wordt gevraagd een route te bepalen voor beide wetsvoorstellen.

From: "5.1.2.e" <5.1.2.e@minezk.nl>
Sent: Tue, 31 May 2022 15:25:11 +0100
To: "5.1.2.e" <5.1.2.e@minezk.nl>
Cc: "5.1.2.e" <5.1.2.e@minlnv.nl>
Subject: RE: impactanalyse

Fijn, dank!

5.1.2.e
5.1.2.e

.....
Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag | B-noord 4
Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

.....
M 5.1.2.e
5.1.2.e @minlnv.nl
www.rijksoverheid.nl/lnv

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>
Verzonden: dinsdag 31 mei 2022 16:24
Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>
CC: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>
Onderwerp: RE: impactanalyse

Dag 5.1.2.e

Nieuwe tussenstand van de bijlage. De tekst van het OM heb ik toegevoegd, inclusief voetnoot met datum. Verder heb ik nog aan de bullits van onze eigen analyse zitten sleutelen, ook n.a.v. opmerking 5.1.2.e vanmorgen. De strekking blijft hetzelfde, maar het kon hier en daar nog wat verfijnder/duidelijker etc. Met name de laatste bullit heb ik nog aangevuld; i.t.t. mijn eerdere keuze lijkt het me toch handig om daar kort iets op te nemen over het toetsingskader, anders oogt het mogelijk allemaal kort door de bocht.

Het procesgedeelte uit de impactanalyse heb ik nog niet opgenomen, wat er van opgenomen moet worden hangt af van wat er in de brief komt. Kunnen we morgenochtend nog doen.

Groet,

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>
Verzonden: dinsdag 31 mei 2022 11:34
Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>
Onderwerp: RE: impactanalyse

Dank. Eens. En goede toevoeging, 5.1.2.e Zou die voor de Kamerbrief (zoals 5.1.2.e bedoelt als ik het goed lees), of voor in de analyse bijlage zijn? Het lijkt mij wellicht goed om beide te doen. Deze passage in grote lijnen toevoegen aan de analyse, en er nog 1 zin aan wijden in de brief.

Ik wil einde middag de nota en Kamerbrief af hebben, en die voor een eerste lezing met 5.1.2.e en 5.1.2.e (en 5.1.2.e ?) delen. Parallel kunnen wij drieën ook nog een keer schaven. In het regulier overleg van donderdag met 5.1.2.e wil ik dan de stukken bespreken (lijn goed, en puntjes op de i), zodat ie wellicht de tas van vrijdag nog kan halen.

Ik zou ook wel graag de concepten delen met de projectgroep, met verzoek om suggesties, en dan ook meteen bespreken donderdag. Dan hebben we iedereen meegenomen. Ook goed om 5.1.2.e en 5.1.2.e van de NVWA mee te nemen deze week.

Wat jullie betreft ok? En 5.1.2.e krijg jij vandaag al een versie van de Kamerbrief af die we durven delen? ☺ Ik ga nu weer verder met de nota.

Groet!

5.1.2.e

5.1.2.e

.....
Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag | B-noord 4
Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag
.....

M 5.1.2.e

5.1.2.e @minlnv.nl

www.rijksoverheid.nl/lnv

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e> @minlnv.nl

Verzonden: dinsdag 31 mei 2022 11:03

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e> @minezk.nl; 5.1.2.e <5.1.2.e> @minlnv.nl

Onderwerp: RE: impactanalyse

Ha 5.1.2.e en 5.1.2.e

Nee, dat was ook al een beetje mijn gevoel toen we elkaar spraken. Het lijkt me wel zinvol om de procesmatige aspecten op te nemen, ja. 5.1.2.e zouden we misschien een alinea kunnen opnemen in de trant van onderstaande?

Impactanalyse

Om tot een zo zorgvuldig mogelijke inschatting te komen van de impact van het amendement, zijn de volgende activiteiten verricht:

- 4 digitale impactsessies met stakeholders en experts (veehouderijorganisaties, dierenwelzijnsorganisaties, (gezelschaps)dierhouderijorganisaties, onderzoekers/wetenschappers)
- 3 digitale impactsessies met betrokken dossierhouders binnen overheidsinstanties (waaronder LNV en NVWA)
- Het voeren van gesprekken met individuele stakeholders en organisaties

In de gesprekken zijn punten geïnventariseerd die mogelijk tot doel zouden kunnen hebben het dier te kunnen houden in een houderijsysteem of een wijze van huisvesting. Vanwege de geconstateerde onduidelijkheden (zie juridische analyse) bleek het echter onmogelijk tot een inschatting te komen welke van deze punten daadwerkelijk in de praktijk verboden zouden worden als gevolg van het amendement. Om die reden is het niet mogelijk gebleken een impactanalyse te maken. Wel kan worden geconcludeerd dat de bandbreedte van mogelijke impact erg breed is, en varieert van nauwelijks impact (als het praktisch onmogelijk is om aan de bewijslast te voldoen) tot zeer verstrekkende impact (als termen breed geïnterpreteerd worden en weinig benadelingen proportioneel worden geacht door de rechter). Zowel om een verhoging van de dierenwelzijnsstandaard te garanderen, als om duidelijkheid te creëren voor dierhouders, is wijziging van deze wetsbepaling dus noodzakelijk.

1

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e> @minezk.nl

Verzonden: maandag 30 mei 2022 14:08

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e> @minlnv.nl

CC: 5.1.2.e <5.1.2.e> @minlnv.nl

Onderwerp: RE: impactanalyse

Dag 5.1.2.e en 5.1.2.e

Ik heb de impactanalyse zojuist voor de tweede keer gelezen en zie eerlijk gezegd niet welke elementen daaruit aan de juridische analyse zouden kunnen worden toegevoegd. In de impactanalyse staat het soms met andere woorden, maar volgens mij is de strekking identiek. Laten jullie het me niettemin weten als er passages zijn die jullie wel graag overgenomen zien? Een optie zou nog kunnen zijn om beide stukken op te nemen (deel 1 juridische analyse, deel 2 impactanalyse) maar er zit inderdaad erg veel overlap tussen. Wat me wel opvalt als nieuw element is dat er vorig jaar verschillende digitale impactsessies met belanghebbenden etc zijn geweest. In de brief komt tot nu toe alleen het OM terug. Is het niet ook zinvol om in de brief te melden dat die impactsessies zijn geweest en dat die bij het doordenken hiervan zijn gebruikt?

Groet,

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>

Verzonden: woensdag 25 mei 2022 10:50

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>

CC: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>

Onderwerp: impactanalyse

5.1.2.e

5.1.2.e

.....
Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag | B-noord 4
Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

.....
M 5.1.2.e
5.1.2.e @minlnv.nl
www.rijksoverheid.nl/lnv

From: "5.12.e" <5.12.e@minezk.nl>
Sent: Fri, 3 Jun 2022 12:27:05 +0100
To: "5.12.e" <5.12.e@minezk.nl>
Cc: "5.12.e" <5.12.e@minezk.nl>
Subject: RE: Suggestie nota

Dag 5.12.e

Ik zat n.a.v. ons gesprek daarnet (en het gesprek gisteren met DAD) te denken of we wellicht nog concreter kunnen worden in de tekst die ik gisteren heb aangeleverd door voorbeelden te noemen van aanpassingen die met het amendement zijn beoogd, mogelijk dat dit de boodschap versterkt? De ruimte om aanpassingen door te voeren is krap, maar ik geef het toch maar even mee, al is het maar voor onze eigen gedachtevorming.

Ik denk aan de volgende toevoeging bij de toelichting ad a (schuingedrukt, de toevoeging zou eventueel ook na de eerste zin van ad b kunnen):

Op welke regels moeten zij zich voorbereiden? Artikel 2.1 treedt dan weliswaar per een vastgestelde datum in werking, maar er is ook reparatiewetgeving aanhangig die er toe kan leiden dat de regelgeving er op die datum toch weer anders uit zal zien. Dat betekent niet alleen dat onzeker blijft of de regeling nu wel of niet op gezelschapsdieren ziet, maar ook dat onzeker blijft welke aanpassingen veehouders moeten doorvoeren in hun bedrijf. *Moeten houders er bijvoorbeeld per 1 januari 2024 voor zorgen dat eenden toegang hebben tot zwemwater of dat konijnen kunnen graven? Moeten houders van varkens per 1 januari 2024 stoppen met staartcouperen? Dat zijn immers voorbeelden die in de toelichting op het amendement worden genoemd.*

Ons antwoord op die vragen gaat bij deze stand van zaken overigens zijn dat dit afhangt van de specifieke situatie en dat daarvoor de vragenboom moeten worden doorlopen zoals die in de juridische analyse is opgenomen. Maar de voorbeelden maken m.i. wel duidelijk dat dit prangende vragen zullen zijn waarop niet gemakkelijk antwoord is te geven, maar die wel om antwoord van LNV vragen wil een houder tijdig aanpassingen kunnen doorvoeren.

Voor de context de relevante passages uit de toelichting op het amendement:

"Maar op dit moment worden dieren in de gangbare Nederlandse veehouderij nog altijd ernstig beperkt in hun natuurlijk gedrag. Zo hebben eenden in de eendenhouderij geen toegang tot zwemwater en worden konijnen in de konijnenhouderij gehouden in kooien zonder mogelijkheid om bijvoorbeeld te graven. Met fysieke ingrepen zoals het couperen van biggenstaartjes, het onthoornen van kalfjes en geiten en het verwijderen van de achterste tenen bij hanen die als ouderdier worden gehouden, worden dieren nog altijd aangepast aan het houderijsysteem."

"Dit amendement regelt dat het na 2022 niet langer is toegestaan om een dier pijn te doen of bij een dier letsel te veroorzaken, dan wel de gezondheid of het welzijn van het dier te benadelen met als doel om het dier op een bepaalde manier te kunnen huisvesten. Dit betekent dat fysieke ingrepen vanaf dat moment niet meer zijn toegestaan als deze bijvoorbeeld worden gedaan om dieren in een bepaalde «dichtheid» te kunnen houden, of om problemen zoals staartbijten te voorkomen die voortkomen uit de wijze waarop de dieren worden gehouden, zoals stress of het te vroeg weghalen van biggen bij de zeug. Ook zal het niet langer zijn toegestaan om dieren te houden in een huisvestingssysteem dat hen permanent de mogelijkheid ontnemt om hun natuurlijke gedrag te vertonen, aangezien dit schadelijk is voor het welzijn en de gezondheid van een dier."

Groet,

5.12.e

Van: 5.12.e <5.12.e@minezk.nl>
Verzonden: donderdag 2 juni 2022 12:26
Aan: 5.12.e <5.12.e@minezk.nl>
CC: 5.12.e <5.12.e@minezk.nl>
Onderwerp: RE: Suggestie nota

Ha 5.12.e

Heb geprobeerd de tekst wat in te korten.

Gr
5.12.e

Van: 5.12.e <5.12.e@minezk.nl>
Verzonden: donderdag 2 juni 2022 12:12

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>

Onderwerp: RE: Suggestie nota

Hoi 5.1.2.e heb je voor mij de nota waarin dit stuk ingeplugd moet worden? Dan heb ik wat meer context.

Gr.

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>

Verzonden: donderdag 2 juni 2022 10:53

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>

Onderwerp: Suggestie nota

Dag 5.1.2.e en 5.1.2.e

Hierbij mijn suggestie voor een toevoeging aan de nota Dierwaardige veehouderij die morgen door DAD de lijn in wordt gebracht. Zal ik dit zo aanleveren bij DAD?

Verder had ik net een korte bespreking met DAD, daar komt o.a. de vraag op hoe men de uitwerking van artikel 2.2 (natuurlijke gedragingen) kan waarmaken; DAD kijkt wat men daar al over kan zeggen. De uitkomst daarvan is m.i. bepalend voor de haalbaarheid van de voorgestelde wijziging in artikel 2.2.

Groet,

5.1.2.e

From: "5.12.e" <5.12.e@minezk.nl>
Sent: Tue, 7 Jun 2022 07:56:09 +0100
To: "5.12.e" <5.12.e@minezk.nl>
Cc: "5.12.e" <5.12.e@minezk.nl>
Subject: RE: Doorst: Voor check/akkoord DI 10u stukken dierwaardige veehouderij

Dank je wel, die mail wilde ik je ook net doorsturen. Ik ben het er niet mee eens dat het momentum voorbij is, deze beslisnota lijkt mij juist het moment om dit duidelijk neer te zetten, er is nog geen expliciete beslissing over geweest. Als we de lijn van DAD volgen, dan moet wel net zo duidelijk als in de door ons voorgestelde tekst naar voren komen wat de gevolgen zijn van de keuze. Daar wil ik in het gesprek straks wel aan vast houden. Dat kan ook zonder dat er expliciet om heroverweging wordt gevraagd, ik zal alvast een alternatief bedenken.

Groet,

5.12.e

Van: 5.12.e <5.12.e@minezk.nl>
Verzonden: dinsdag 7 juni 2022 08:32
Aan: 5.12.e <5.12.e@minezk.nl>
CC: 5.12.e <5.12.e@minezk.nl>
Onderwerp: FW: Doorst: Voor check/akkoord DI 10u stukken dierwaardige veehouderij

Hoi 5.12.e ik kreeg deze mail doorgestuurd van 5.12.e Hij heeft mij eind vorige week ook bijgepraat over de hele discussie. Ik begrijp dat je straks overleg met DAD hebt. Ik heb een ander overleg, dus kan niet aanschuiven. Om je toch enige guidance te geven hoe ik er in zit:

Ik denk ook dat de door ons voorgestelde formulering niet goed gaat werken (expliciet verzoeken om heroverweging op dit punt). Dat momentum is nl voorbij. In de eerste notitie voor het coalitieoverleg stond dit als optie beschreven (daarmee is de uitstraling geweest dat wij het ambtelijk dus een reële optie vonden), daarna hebben we poging gedaan om MLNV op andere gedachten te brengen, zonder succes. Nu weer om heroverweging verzoeken, voelt voor mij dan niet logisch. Strekking van wat 5.12.e aangeeft kan ik prima mee uit de voeten: dat we in deze beslisnota wel duidelijk vastleggen wat ons ambtelijk advies was en dat minister andere afweging heeft gemaakt. Wat ik wel lastig vind is dat dit dan weggestopt is in een bijlage, ik zou dit graag terug willen zien komen in het hoofddeel van de nota.

Volgens mij moeten we er uit kunnen komen met DAD. Het is even zoeken naar formulering van een korte bullet in het hoofddeel van de nota waarin we dit punt helder kunnen maken. Als we de zin 'akkoord op iwt per 1/1/2024' willen vermijden, omdat dat ten onrechte kan suggereren dat dit het ambtelijk advies was, dan is weglaten zoals 5.12.e al voorstelt het beste. We vragen bij de eerste bullet akkoord op richting in TK-brief, dus daar zit impliciet al het punt van iwt in.

Gr.

5.12.e

Van: 5.12.e <5.12.e@minezk.nl>
Verzonden: maandag 6 juni 2022 23:19
Aan: 5.12.e <5.12.e@minezk.nl>
Onderwerp: Doorst: Voor check/akkoord DI 10u stukken dierwaardige veehouderij

Tk

Van: 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>
Datum: 6 juni 2022 om 19:59:56 CEST
Aan: 5.12.e <5.12.e@minezk.nl>, 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>, 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>
CC: 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>, 5.12.e <5.12.e@minezk.nl>, 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>
Onderwerp: RE: Voor check/akkoord DI 10u stukken dierwaardige veehouderij

Dag allen,

Dank voor de bijgestelde stukken. Het ziet er nu strak en overzichtelijk uit.

Laten we morgenochtend nog even kijken naar het punt van de inwerkingtreding. We hebben nu al heel vaak aangegeven dat we ambtelijk tot een ander advies komen dan waartoe M heeft besloten. Hoezeer ik het punt van 5.1.2.e ook deel, nu weer adviseren om het anders te doen werkt denk ik niet heel goed. Tegelijk vind ik belangrijk dat we in deze beslisnota vastleggen wat ons ambtelijk advies was en dat de minister een andere afweging heeft gemaakt. Dan kunnen we de rest in het gesprek doen....;-).

Tot morgen!

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>

Verzonden: vrijdag 3 juni 2022 16:32

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>;

5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>

CC: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>;

5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>

Onderwerp: RE: Voor check/akkoord DI 10u stukken dierwaardige veehouderij

Allen,

Eén belangrijk punt:

Bij de adviezen is de nota niet helder waar het gaat om de inwerkingtreding van het amendement.

Daar staat het ambtelijk advies om het amendement per 2024 in werking te laten treden.

En dat is nu precies een punt dat we de Minister in heroverweging willen geven (deel III van de bijlage). Maar nergens wordt verwezen naar deel III van de bijlage. Dikke kans dat de minister dat niet leest en onze laatste kans om hem van gedachte te laten veranderen is vervlogen.

Zie daarom mijn voorstel in revisie: daarmee vestigen wij zijn aandacht expliciet op onze vraag om zijn voornemen mbt de inwerkingtreding van het amendement per 2024 te heroverwegen.

Over de brief zelf heb ik geen opmerkingen: daar is rekening gehouden met de mogelijkheid dat de minister zijn voornemen heroverweegt.

Tot en met woensdag 9 juni ben ik met verlof, dus ik kan niet bij het overleg zijn op dinsdag 8/6 om 9:30.

Groet,

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>

Verzonden: vrijdag 3 juni 2022 15:32

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>;

5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>

CC: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>;

5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>

Onderwerp: Voor check/akkoord DI 10u stukken dierwaardige veehouderij

Hoi 5.1.2.e 5.1.2.e

De BHM Kamerbrief dierwaardige veehouderij, met de stukken over de aanpak, covenant en de wetgeving is de lijn in. Hierbij stuur ik jullie alvast de nota en Kamerbrief, zodat jullie wellicht mogelijkheid hebben eerder/snel te kunnen lezen. In de BHM zitten verder nog de juridische analyse van het amendement en het advies van Chris Kalden. De stukken moeten

mee in de tas van dinsdag en moeten om 12u. bij BPZ zijn. Graag jullie opmerkingen en akkoord graag uiterlijk dinsdag 10 uur.

We hebben toevallig komende dinsdag om 9.30u ook een regulier overleg dierwaardige veehouderij – daar kunnen we nog punten afstemmen/bespreken. Ik zal 5.12.e en 5.12.e daar ook voor uitnodigen.

Qua inhoud: met name aandacht voor de beslisnota. Die is wat anders opgebouwd waardoor alle bespreekpunten voor het gesprek met M op 9 juni nu centraal onder de adviezen staan, daaronder op de verschillende onderwerpen een korte toelichting en daaronder de bijlage over de reparatiewetgeving. Jullie opmerkingen bij de nota zijn verwerkt. Graag jullie aandacht voor de formulering van de adviezen, die vond ik wat lastig door de mix bespreekpunten/beslispunten.

Speciaal bespreekpunt: de adviezen, toelichting en bijlage over **de samenloop** inwerkingtreding amendement 2024 en reparatiewetgeving. Met name WJZ, maar ook 5.12.e en ik, hechten eraan dat de implicaties daarvan in de nota en Kamerbrief voldoende terugkomen en geadresseerd worden. Voor de nota heeft WJZ daarvoor een nieuwe passage aangereikt (zie deel C van de bijlage) waarin voor M ook nog een alternatieve keuze en tekstsuggestie voor de brief zijn opgenomen. Die heb ik in overleg met 5.12.e overgenomen. Graag ook jullie opvatting. In de Kamerbrief is de passage over de inwerkingtreding geschreven vanuit de gegeven keuze voor de samenloop, aangevuld met wat onderbouwing en oplossing voor de implicaties (snel wetgevingsproces en goede communicatie richting dierhouders en toezichthouders).

Verder, tot slot, zijn ook de schriftelijke opmerkingen van 5.12.e en 5.12.e bij de Kamerbrief verwerkt.

Excuus voor de korte deadline, hopelijk lukt het een ieder desondanks om naar de stukken te kijken.

Groet, 5.12.e

5.12.e

5.12.e

.....
Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag | B-noord 4

Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

.....
M 5.12.e

5.12.e [@minlnv.nl](mailto:5.12.e@minlnv.nl)

www.rijksoverheid.nl/Inv

From: "5.1.2.e"
Sent: Mon, 13 Jun 2022 19:35:05 +0100
To: "5.1.2.e" <5.1.2.e@nvddierentuinen.nl>
Subject: RE: amendement Wet Dieren 2.1 vs Nederlandse Vereniging van Dierentuinen

Dag 5.1.2.e

Dank voor je bericht. Een terechte vraag waar ik nog steeds geen definitief antwoord op kan geven. Het voornemen is om op korte termijn een brief over de aanpak dierwaardige veehouderij naar de Tweede Kamer te sturen. Daarin wordt het amendement meegenomen. Mogelijk gaat die brief nog uit voor de zomervakantie, maar kort daarna zou ook kunnen. Uiterlijk begin september. Daar zal alle informatie in staan. Maar, weet alvast: het amendement en de aanpak hadden het oog op de veehouderij, dus dat zal ook het oogmerk zijn. Juridisch wordt bekeken op wat voor manier dat (n.a.v. het amendement) wordt vormgegeven. Ik hou je op de hoogte.

Groeten!

5.1.2.e

5.1.2.e

.....
Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag | B-noord 4
Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

.....
M 5.1.2.e
5.1.2.e @minlv.nl
www.rijksoverheid.nl/lnv

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@nvddierentuinen.nl>
Verzonden: maandag 13 juni 2022 11:08
Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlv.nl>
Onderwerp: RE: amendement Wet Dieren 2.1 vs Nederlandse Vereniging van Dierentuinen

Hallo 5.1.2.e

Drie maanden geleden hadden we voor het laatst contact gehad over onderstaande. Is er al duidelijkheid over hoe de Minister omgaat met de voorgestelde wetwijziging betreffende Wet Dieren 2.1? Gaat de focus liggen op veehouderij of wordt dit mogelijk toch breder getrokken naar alle gehouden dieren (en daarmee ook de dierentuinen)?

Ik hoor graag van jou, zodat wij ook onze leden hierover kunnen informeren.

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e

5.1.2.e

Nederlandse Vereniging van Dierentuinen

NEDERLANDSE VERENIGING VAN

Dierentuinen

Website: www.nvddierentuinen.nl

LinkedIn: <https://www.linkedin.com/company/nederlandse-vereniging-van-dierentuinen>

Tel.: 5.1.2.e

Mobiel: 5.12.e

Van: 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>

Verzonden: woensdag 9 maart 2022 16:37

Aan: 5.12.e <5.12.e@nvddierentuinen.nl>

Onderwerp: RE: amendement Wet Dieren 2.1 vs Nederlandse Vereniging van Dierentuinen

Dag 5.12.e

Onlangs heeft de minister de planningsbrief LNV naar de Tweede Kamer gestuurd met deze tekst:

Dierwaardige veehouderij

De afgelopen 25 jaar hebben er merkbare verbeteringen ten behoeve van dierenwelzijn in de veehouderij plaatsgevonden. Tegelijkertijd liggen er nog grote opgaven op het gebied van dierenwelzijn en diergezondheid. In het coalitieakkoord is de ambitie uitgesproken om in deze kabinetsperiode te komen tot wetgeving voor een dierwaardige veehouderij in balans met de volksgezondheid. Als basis daarvoor zal de minister van LNV het initiatief nemen tot een convenant over de ontwikkeling naar een dierwaardige veehouderij, waarin stakeholders zoals boeren, maatschappelijke organisaties, marktpartijen, maar ook toezichthouders betrokken zijn en afspraken worden gemaakt over tijdshorizon, instrumentarium en financiële ondersteuning.

In de eerste helft van 2022 start de minister van LNV met de voorbereidingen voor het convenant. In het tweede kwartaal van 2022 ontvangt uw Kamer een brief met een plan van aanpak voor het convenant en het wetgevingstraject. Tevens wordt uw Kamer geïnformeerd over de samenhang tussen deze aanpak en het gewijzigde artikel 2.1 van de Wet dieren^[1], waarbij u ook de toegezegde juridische en impactanalyse ontvangt (zie ook Kamerstuk 28286 nr. 1208).

Het geel gearceerde deel betreft het amendement. Duidelijkheid hierover kan ik nog niet geven, maar hopelijk op korte termijn wel. Wordt aan gewerkt 😊

(waarbij ik je wel kan aangeven dat de kans op inwerkingtreding van het amendement in 2023 buitengewoon klein is hoor)

Ik hou je op de hoogte! Groet, 5.12.e

5.12.e

5.12.e

.....
Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag | B-noord 4
Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

.....
M 5.12.e
5.12.e @minlnv.nl
www.rijksoverheid.nl/lnv

Van: 5.12.e <5.12.e@nvddierentuinen.nl>

Verzonden: woensdag 9 maart 2022 13:53

Aan: 5.12.e <5.12.e@minlnv.nl>

Onderwerp: RE: amendement Wet Dieren 2.1 vs Nederlandse Vereniging van Dierentuinen

Beste 5.12.e

Enige tijd geleden waren we over onderstaande in contact. Is er al meer bekend? Gaat de aangenomen wet daadwerkelijk in werking treden per 1-1-2023 of wordt er een ander spoor gevolgd?

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e

5.1.2.e

Nederlandse Vereniging van Dierentuinen

NEDERLANDSE VERENIGING VAN

Dierentuinen

Website: www.nvddierentuinen.nl

LinkedIn: <https://www.linkedin.com/company/nederlandse-vereniging-van-dierentuinen>

Tel.: 5.1.2.e

Mobiel: 5.1.2.e

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@minInv.nl>

Verzonden: donderdag 30 december 2021 20:00

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@nvddierentuinen.nl>

Onderwerp: RE: amendement Wet Dieren 2.1 vs Nederlandse Vereniging van Dierentuinen

Reeds beoordeeld

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

.....
Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag | B-noord 4
Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

.....
M 5.1.2.e

5.1.2.e @minInv.nl

www.rijksoverheid.nl/Inv

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@nvddierentuinen.nl>

Verzonden: donderdag 16 december 2021 11:28

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@minInv.nl>

Onderwerp: amendement Wet Dieren 2.1 vs Nederlandse Vereniging van Dierentuinen

Reeds beoordeeld

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>

Verzonden: donderdag 14 oktober 2021 15:49

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@nvddierentuinen.nl>

CC: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>

Onderwerp: RE: tekst amendement Wet Dieren 2.1 - input vanuit NVD

Reeds beoordeeld

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@nvddierentuinen.nl>

Verzonden: donderdag 14 oktober 2021 14:56

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>

CC: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>

Onderwerp: RE: tekst amendement Wet Dieren 2.1 - input vanuit NVD

Reeds beoordeeld

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e

Verzonden: maandag 13 september 2021 15:00

Aan: '5.1.2.e' <5.1.2.e@minlnv.nl>

Onderwerp: RE: tekst amendement - input vanuit NVD

Reeds beoordeeld

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

5.12e

5.12e

5.12e

5.12e

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlv.nl>

Verzonden: dinsdag 7 september 2021 16:25

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@nvddierentuinen.nl>

Onderwerp: tekst amendement

Reeds beoordeeld

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

De hierboven beschreven analyse van artikel 2.1, eerste lid, van de Wet dieren neemt niet weg dat de beide Kamers deze wijziging hebben aanvaard en dat inwerkingtreding is aangewezen. Geenszins wil ik de indruk wekken dat ik geen gevolg zou willen geven aan een door de wetgever aanvaard amendement. Ik zal daarom de inwerkingtreding ervan in gang zetten, met als beoogde inwerkingtredingsdatum **1 januari 2024**. Het inwerkingtredingsbesluit zal ik tegelijk in procedure brengen met het indienen van een wijzigingsvoorstel bij de Tweede Kamer volgens de hierboven beschreven lijnen. Voor die wijzigingswetgeving zal ik een nota van wijziging bij het bij het parlement aanhangige wetsvoorstel AHR II^[1] voorbereiden

Van: [redacted]
Verzonden: zondag 26 juni 2022 22:35
Aan: [redacted] <[redacted]@minlnv.nl>; [redacted] <[redacted]@minlnv.nl>; [redacted] <[redacted]@minlnv.nl>; [redacted] <[redacted]@minlnv.nl>; [redacted] <[redacted]@minlnv.nl>; [redacted] <[redacted]@nvwva.nl>; [redacted] <[redacted]@minlnv.nl>; [redacted] <[redacted]@minlnv.nl>; [redacted] <[redacted]@minlnv.nl>

< 5.12.e @minInv.nl>; 5.12.e < 5.12.e @minInv.nl>; 5.12.e < 5.12.e @minInv.nl>;
5.12.e < 5.12.e @minInv.nl>; 5.12.e < 5.12.e @minInv.nl>; 5.12.e
5.12.e < 5.12.e @minInv.nl>; 5.12.e < 5.12.e @minInv.nl>; 5.12.e
< 5.12.e @minInv.nl>; 5.12.e < 5.12.e @minInv.nl>; 5.12.e
< 5.12.e @minInv.nl>; 5.12.e < 5.12.e @minInv.nl>; 5.12.e < 5.12.e @minInv.nl>; 5.12.e
5.12.e < 5.12.e @minInv.nl>; 5.12.e < 5.12.e @minInv.nl>; 5.12.e
< 5.12.e @minInv.nl>; 5.12.e < 5.12.e @minInv.nl>; 5.12.e < 5.12.e @minInv.nl>;
5.12.e < 5.12.e @minInv.nl>; 5.12.e < 5.12.e @minInv.nl>;
5.12.e < 5.12.e @minInv.nl>

CC: 5.12.e < 5.12.e @minInv.nl>; 5.12.e < 5.12.e @minezk.nl>

Onderwerp: RE: Meelezen Kamerbrief dierwaardige veehouderij v.2 (DEADLINE: 27 juni, einde dag)

Allen.

Sluit mij aan bij de complimenten voor de schrijvers van het stuk (en alle aanscherpingen van anderen onderweg). Mooi stuk met de vele aspecten ivm integraliteit, ketenverantwoordelijkheid, verantwoordelijkheden in convenant, SMART formuleren van doelen en afrekenbaarheid, aandacht voor handhaafbaarheid, uitvoerbaarheid en fraudebestendigheid etc. erin verrat.

Aansluitend op 5.12.e's zorg over wetgeving vs convenant kan ik mij nog voorstellen dat starten met het deel over 'hoe verder met amendement en wettelijk kader daaromtrent' en daarna deel over convenant en nieuwe regelgeving eea beter op elkaar laat aansluiten.

Vanuit gedachte, waar kom je vandaan en waar wil je naartoe.

Voor de NVWA is de samenloop van een inwerkingtredingsbesluit en het tegelijkertijd in gang zetten van een nieuwe wetswijziging een zorg, in die zin dat er uiteraard behoefte is aan duidelijkheid voor de NVWA als toezichthouder over hetgeen in een overgangperiode wordt verwacht.

Die duidelijkheid is voor de NVWA gewenst voor 1 januari 2023.

Groet, 5.12.e mede namens 5.12.e

Van: 5.12.e < 5.12.e @minInv.nl>

Verzonden: donderdag 23 juni 2022 21:25

Aan: 5.12.e < 5.12.e @minInv.nl>; 5.12.e < 5.12.e @minInv.nl>; 5.12.e
5.12.e < 5.12.e @minInv.nl>; 5.12.e < 5.12.e @minInv.nl>; 5.12.e
< 5.12.e @minInv.nl>; 5.12.e < 5.12.e @nvwa.nl>; 5.12.e < 5.12.e @nvwa.nl>;
5.12.e < 5.12.e @minInv.nl>; 5.12.e < 5.12.e @minInv.nl>; 5.12.e
5.12.e < 5.12.e @minInv.nl>; 5.12.e < 5.12.e @minInv.nl>; 5.12.e
5.12.e < 5.12.e @minInv.nl>; 5.12.e < 5.12.e @minInv.nl>; 5.12.e < 5.12.e @minInv.nl>;
5.12.e < 5.12.e @minInv.nl>; 5.12.e < 5.12.e @minInv.nl>; 5.12.e
5.12.e < 5.12.e @minInv.nl>; 5.12.e < 5.12.e @minInv.nl>; 5.12.e
< 5.12.e @minInv.nl>; 5.12.e < 5.12.e @minInv.nl>; 5.12.e
< 5.12.e @minInv.nl>; 5.12.e < 5.12.e @minInv.nl>; 5.12.e < 5.12.e @minInv.nl>; 5.12.e
5.12.e < 5.12.e @minInv.nl>; 5.12.e < 5.12.e @minInv.nl>; 5.12.e
< 5.12.e @minInv.nl>; 5.12.e < 5.12.e @minInv.nl>; 5.12.e < 5.12.e @minInv.nl>;
5.12.e < 5.12.e @minInv.nl>; 5.12.e < 5.12.e @minInv.nl>;
5.12.e < 5.12.e @minInv.nl>

CC: 5.12.e < 5.12.e @minInv.nl>; 5.12.e < 5.12.e @minezk.nl>

Onderwerp: RE: Meelezen Kamerbrief dierwaardige veehouderij v.2 (DEADLINE: 27 juni, einde dag)

Beste allen,

Mooi stuk. Hierbij mijn suggesties in de versie van 5.12.e en 5.12.e
Het zal alleen mi lastig worden om draagvlak te krijgen voor de ontwikkeling van een convenant, als tegelijkertijd ingrijpende wetgeving wordt voorbereid. De 2 onderdelen in de brief over het convenant en de start met de ontwikkeling van nieuwe wetgeving lijken los van elkaar te staan. Maar ik weet zelf niet zo gauw hoe – gezien de wens van de Kamer om het amendement te behouden – die 2 onderdelen meer in verbinding met elkaar te krijgen.

Groet,

5.1.2.e

We werken nu op de onderstaande planning. Of de brief daadwerkelijk uitgaat voor het reces, is nog onduidelijk.

5.1.2 a

5.1.2 a

5.1.2 a

.....
Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag
Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

.....
M 5.1.2 a

5.1.2 a [@minlnv.nl](mailto:5.1.2a@minlnv.nl)

www.rijksoverheid.nl/lnv

III Kamerstukken 35746 Wijziging van de Wet dieren in verband met actualisering van de diergezondheidsregels en enkele technische aanpassingen

From: "5.12.e" "
Sent: Thu, 7 Jul 2022 10:52:01 +0100
To: "5.12.e" "<5.12.e@minInv.nl>; "5.12.e"
<5.12.e@minezk.nl>
Cc: "5.12.e" "<5.12.e@minInv.nl>; "5.12.e"
<5.12.e@minInv.nl>
Subject: concept memo coalitieoverleg omgang met amendement
Attachments: 2022-07-07 Memo Wetgeving specificatie Amendement tbv Coalitieoverleg 070722.docx

Hoi 5.12.e 5.12.e CC 5.12.e

Parallel aan jullie: ter voorbereiding van het zojuist ingeplande coalitieoverleg over het amendement, hierbij een concept memo.

Willen jullie parallel lezen, laten weten of zo akkoord, en mogelijk nog aanvullingen voorstellen?

Groet, ook van 5.12.e 5.12.e

Ps. We zijn op werkbezoek dus nu wat lastig bereikbaar. Dus als nodig kunnen jullie laatste knopen over inhoud doorhakken.

5.12.e

5.12.e

.....
Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag | B-noord 4
Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

.....
M 5.12.e
5.12.e [@minInv.nl](mailto:5.12.e@minInv.nl)
www.rijksoverheid.nl/Inv

MEMO

Onderwerp: Wijze van omgang amendement Wet dieren (inhoud, proces, planning)*Analyse amendement (o.a. juridisch, landsadvocaat, OM)*

De centrale conclusie uit de analyse is dat de betekenis en impact ervan onvoldoende uit de wettekst kunnen worden afgeleid. De toelichting op de wetswijziging bevat concrete voorbeelden, maar kan niet als basis worden genomen om de wet te interpreteren. Uit impactsessies is een veelheid aan voorbeelden naar voren gekomen van potentiële impact van het amendement, maar geconcludeerd moest worden dat er geen manier is om te bepalen welke voorbeelden daadwerkelijk tot de impact behoren, en welke niet.

Commented [5126](1): @ 5:12 p. weg of laten staan?

Inhoudelijk voorstel als alternatief voor / specificatie van het amendement

De wijziging is dat:

- a. aan artikel 2.2 (houden van dieren) een expliciete bepaling wordt toegevoegd gericht op het verbieden van het dieren in de veehouderij permanent de mogelijkheid onthouden om natuurlijk gedrag te vertonen (de bedoelde gedragingen worden bij AMvB bepaald. Er ligt nog geen concept-AMvB);
- b. op grond van artikel 2.8 (ingrepen) de bij AMvB toegestane ingrepen bij dieren in de veehouderij worden heroverwogen. Dat artikel behoeft daarvoor geen wijziging.
- c. de wijziging die het amendement heeft doorgevoerd in artikel 2.1 (dierenmishandeling) zal vervallen als de Kamer akkoord gaat met het wetsvoorstel waarin ook hetgeen onder a staat is geregeld.

De genoemde aanpassingen in de AMvB's worden parallel aan de parlementaire behandeling van de wetswijziging voorbereid, en zullen waar mogelijk gebaseerd worden op de uitkomsten van het convenant dierwaardige veehouderij.

Proces / planning

De wetgeving om het amendement te specificeren (nota van wijziging) wordt momenteel voorbereid. Conform besluit van de minister zullen verschillende toetsen ter waarborging van de wetgevingskwaliteit worden uitgevoerd en zal over de nota van wijziging advies worden gevraagd aan de Afdeling advisering van de Raad van State. Het streven is om dit proces dit jaar te hebben afgerond zodat de nota van wijziging waarin bovenstaande wetswijzigingen worden geregeld, nog dit jaar kan worden ingediend.

Samenloop / inwerkingtreding amendement en nadere wetswijziging

Uitgangspunt van bovengenoemde proces/planning is dat:

- 1) Het amendement in werking treedt per 1 juli 2024, en in de tussentijd
- 2) Bovenstaande wetswijziging wordt geregeld.

Deze samenloop bevat een dubbele boodschap en levert voor dierhouders een periode van (niet te voorkomen) onduidelijkheid op over de betekenis/impact hiervan, en op welke wijzigingen zij zich zullen moeten voorbereiden. Dit is problematisch, omdat het wel noodzakelijk is om richting dierhouders en handhavers helder aan te geven wat er van hen verwacht wordt. Dit is zeer van belang om rechtsonzekerheid te voorkomen en het draagvlak voor de aanpak dierwaardige veehouderij te behouden (zowel politiek als bij dierhouders).

Juridische analyse op hoofdlijnen

Met het amendement is de navolgende toevoeging (zie onderstreepte deel) gedaan aan artikel 2.1, eerste lid, van de Wet dieren:

Het is verboden om zonder redelijk doel of met overschrijding van hetgeen ter bereiking van zodanig doel toelaatbaar is, bij een dier pijn of letsel te veroorzaken dan wel de gezondheid of het welzijn van het dier te benadelen. Onder een redelijk doel wordt in elk geval niet begrepen het kunnen houden van dieren in een bepaald houderijsysteem of een bepaalde wijze van huisvesting.

De eerste zin

Het is verboden om zonder redelijk doel of met overschrijding van hetgeen ter bereiking van zodanig doel toelaatbaar is, bij een dier pijn of letsel te veroorzaken dan wel de gezondheid of het welzijn van het dier te benadelen.

Die zin maakte al deel uit van de Wet dieren. Op grond daarvan is het niet toegestaan bij een dier pijn of letsel te veroorzaken, of de gezondheid of het welzijn van dieren te benadelen. Een uitzondering hierop is als dit gebeurt met een redelijk doel, en de pijn, het letsel, of de benadeling, bovendien proportioneel is in relatie tot dat doel. Dit is een vangnetbepaling voor “*die situaties dat andere meer specifieke verbodsbepalingen ontoereikend blijken of niet genoegzaam voorzien in de gepleegde handeling jegens het dier*”. In artikel 2.1, tweede lid, van de wet worden enkele concrete gedragingen beschreven die in elk geval niet zijn toegestaan en op grond van het derde lid kunnen bij algemene maatregel van bestuur andere concrete gedragingen worden aangewezen die in elk geval niet zijn toegestaan. Daarmee wordt de reikwijdte van de eerste zin echter niet ingeperkt.

De tweede zin

Met de met het amendement doorgevoerde wijziging is aan artikel 2.1, eerste lid, een zin toegevoegd, luidende: **Onder een redelijk doel wordt in elk geval niet begrepen het kunnen houden van dieren in een bepaald houderijsysteem of een bepaalde wijze van huisvesting.**

Na inwerkingtreding is een ieder (houders, verzorgers, maar bijvoorbeeld ook dierenartsen) gehouden deze bepaling na te leven. Derden kunnen dan ook een beroep op deze bepaling doen, bijvoorbeeld een belanghebbende die een handavingsverzoek doet.

I Conclusie van de analyse

- De met het amendement aan artikel 2.1 toegevoegde tekst is van toepassing op *alle gehouden dieren*, ongeacht of het landbouwhuisdieren, gezelschapsdieren, dierentuindieren, circusdieren of voormalige wilde dieren betreft. De nieuwe tekst maakt voorts geen onderscheid in bedrijfsmatige, hobbymatige of particuliere houders. Volledigheidshalve: artikel 2.1, eerste lid, is ook van toepassing op andere dan gehouden dieren (dat volgt uit artikel 2.1, zevende lid).
- De reikwijdte van de termen “bepaalde wijze van huisvesting” en “bepaald houderijsysteem” is niet duidelijk en niet beperkt tot dieren in de veehouderij.
- De met het amendement toegevoegde tekst geeft slechts beperkt houvast voor de interpretatie en de concrete toepassing daarvan bij de naleving en handhaving.
- Blijkens de toelichting op het amendement is mede beoogd fysieke ingrepen en permanente beperking van natuurlijk gedrag van dieren in de veehouderij met als doel het dier op een bepaalde manier te kunnen huisvesten, te verbieden. Bij het beoordelen of er sprake is van een overtreding van artikel 2.1, eerste lid, is de wettekst echter leidend.
- Dat betekent dat eerst bezien moet worden of een gedraging die pijn, letsel of benadeling van de gezondheid of het welzijn van het dier veroorzaakt, tot doel heeft het “*kunnen houden van dieren in een bepaald houderijsysteem of een bepaalde wijze van huisvesting*”. Voor zover dat met zekerheid is te zeggen, zal ook bezien moeten worden of de gedraging nog een of meer andere doelen dient. Als er ook andere doelen zijn, en een of meer daarvan zijn redelijk en gaan niet verder dan noodzakelijk, dan is er geen sprake van een verboden gedraging.
- In de bijlage is in een stroomschema uiteen gezet welke analyse per concreet geval moet worden gemaakt om te kunnen beoordelen of sprake is van een overtreding van artikel 2.1, eerste lid, van de Wet dieren, zoals die is gewijzigd.

- De beperkte houvast voor de interpretatie en concrete toepassing van het gewijzigde artikel 2.1 maakt het niet mogelijk om bij voorbaat precies aan te geven hoe die wijziging zich tot het Europees recht verhoudt. In algemene zin kan daarover wel worden opgemerkt dat een heel aantal dierenwelzijnsregels volgen uit Europese richtlijnen en verordeningen. Daarbij geldt dat voor zover strengere nationale eisen vanuit een richtlijn of verordening zijn toegestaan die doorgaans eerst moeten worden genotificeerd bij de Europese Commissie, dit is afhankelijk van de eisen die de specifieke richtlijn of verordening daarover stelt.
- Tot slot, de wijziging kan ook raken aan eigendomsrecht. Regulering van eigendom is aan voorwaarden verbonden. Zo moet regulering bij wettelijk voorschrift zijn voorzien, een gerechtvaardigd algemeen belang dienen en moet er een redelijk evenwicht zijn tussen de mate van regulering van het eigendomsrecht en het daarmee gediende algemeen belang (fair balance, waarbij ook bezien wordt of er geen sprake is van een individuele en buitensporige last voor de betrokkene). Hoewel voor de vraag hoe het amendement zich verhoudt tot artikel 1 EP duidelijkheid nodig is over de reikwijdte en daarmee de impact van de nieuwe bepaling op de bestaande praktijk, is de kans reëel dat, als de met het amendement doorgevoerde wijziging regulering van eigendom met zich brengt, dit strijdigheid met artikel 1 EP oplevert vanwege de onduidelijke reikwijdte van de tekst. Dit raakt met name aan de vraag of er een 'fair balance' wordt bereikt tussen de mate van regulering van het eigendomsrecht en het algemeen belang dat daarmee wordt gediend. Daarbij is met name bepalend in hoeverre de voortvloeiende schade voldoende voorzienbaar is, houders voldoende overgangstermijn wordt gegeven om zich aan de nieuwe situatie aan te passen en of er al dan niet is voorzien in enige mate van schadevergoeding.

Impactanalyse

Om tot een zo zorgvuldig mogelijke inschatting te komen van de impact van het amendement, zijn de volgende activiteiten verricht:

- 4 digitale impactsessies met stakeholders en experts (veehouderijorganisaties, dierenwelzijnsorganisaties, (gezelschaps)dierhouderijorganisaties, onderzoekers/wetenschappers)
- 3 digitale impactsessies met betrokken dossierhouders binnen overheidsinstanties (waaronder LNV en NVWA)
- Het voeren van gesprekken met individuele stakeholders en organisaties

In de gesprekken zijn punten geïdentificeerd die mogelijk tot doel zouden kunnen hebben het dier te kunnen houden in een houderijsysteem of een wijze van huisvesting. Vanwege de geconstateerde onduidelijkheden (zie juridische analyse) bleek het echter onmogelijk tot een inschatting te komen welke van deze punten daadwerkelijk in de praktijk verboden zouden worden als gevolg van het amendement. Om die reden is het niet mogelijk gebleken een impactanalyse te maken. Wel kan worden geconcludeerd dat de bandbreedte van mogelijke impact erg breed is, en varieert van nauwelijks impact (als het praktisch onmogelijk is om aan de bewijslast te voldoen) tot zeer verstrekkende impact (als termen breed geïnterpreteerd worden en weinig benadelingen proportioneel worden geacht door de rechter). Zowel om een verhoging van de dierenwelzijnsstandaard te garanderen, als om duidelijkheid te creëren voor dierhouders, is wijziging van deze wetbepaling dus noodzakelijk.

BIJLAGE Analyse van het openbaar ministerie¹

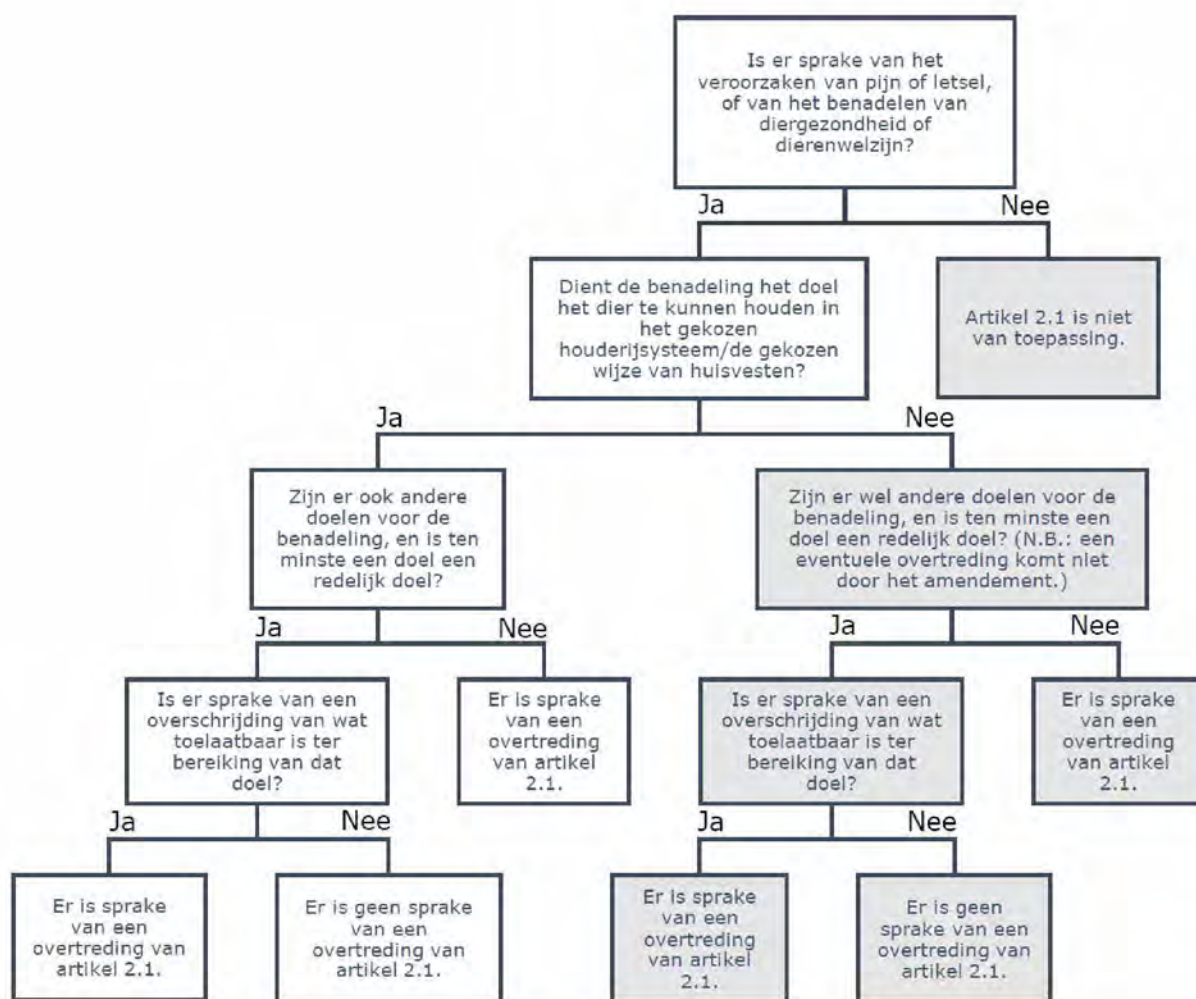
Ten eerste. Er zijn reeds gevallen waarin de wetgever heeft geconcretiseerd wanneer sprake is van dierenmishandeling (artikel 2.1, tweede lid, Wet dieren en artikel 2.1, derde en vijfde lid, Wet dieren in samenhang met artikel 1.3 van het Besluit houders van dieren).

Deze concretiseringën zijn echter niet uitputtend en er blijven daardoor altijd gevallen over waarin het OM voor de handhaving is aangewezen op de (open) norm van lid 1 zelf. Het OM moet in een dergelijk geval bewijzen dat de verdachte zich op een zodanige wijze heeft gedragen dat bij een dier hetzij (a) pijn is veroorzaakt, hetzij (b) letsel is veroorzaakt dan wel dat (c) de gezondheid van het dier is benadeeld of (d) het welzijn van het dier is benadeeld. Als een of meer van deze elementen bewijsbaar is moet aansluitend worden bewezen dat dit is gebeurd (e) zonder redelijk doel of (f) met overschrijding van hetgeen toelaatbaar is ter bereiking van een redelijk doel. De vraag die door het amendement als vanzelf naar boven komt is of uitbreiding van de reikwijdte van artikel 2.1, eerste lid, Wet dieren, het effectiefst kan geschieden door wijzigingen aan te brengen aan de kant van de elementen a tot en met d (lees: door uitbreiding van de concretiseringën die nu reeds zijn gerealiseerd binnen het stelsel van de leden 2, 3 en 5) of door te sleutelen aan de elementen e en f. Wat het openbaar ministerie betreft verdient vanuit een handhavingsoogpunt de eerste optie sterk de voorkeur. De tweede optie, zoals die in het amendement wordt gehanteerd en die element e op een specifieke manier inkleurt, miskent namelijk dat er altijd eerst bewezen sprake moet zijn van een van de elementen a tot en met d, vóórdat kan worden getoetst aan element e (of f). Een wijziging in element e zorgt er niet per se voor dat een handeling dús opeens voldoet aan een van de voorwaarden van de elementen a tot en met d.

Ten tweede. De redactie van het amendement is vermoedelijk in strijd met het bepaaldheidsgebod (ook wel: het lex certa-beginsel). Weliswaar wordt in de bewoordingen gebruik gemaakt van de woorden 'bepaald' en 'bepaalde', maar die woorden zorgen in dit geval juist voor veel onduidelijkheid. Zolang immers de wetgever zelf niet expliciteert op welk houderijsysteem of op welke huisvestingswijze hij precies het oog heeft, valt onder 'een bepaald houderijsysteem' ieder houderijsysteem en valt onder 'een bepaalde wijze van huisvesting' iedere wijze van huisvesting. Met een dergelijke onbepaalde redactie valt in de praktijk niet te werken.

¹ D.d. 19 april 2022.

BIJLAGE STROOMSCHEMA

TER ONDERTEKENING

Aan de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

Directoraat-generaal Agro
Directie Dierlijke Agroketens en
Dierenwelzijn

Auteur

5.1.2.e

T 5.1.2.e

5.1.2.e @minlnv.nl

TER BESLISSING

Datum

5 juli 2022

Kenmerk

DGA-DAD / 22296102

Bhm: 22302661

Kopie aan

Bijlage(n)

1

nota

Nota bij Kamerbrief dierwaardige veehouderij

Parafenroute

5.1.2.e	DAD, 5.1.2.e	DAD, 5.1.2.e
5.1.2.e	5.1.2.e	5.1.2.e
WJZ, (19)	BPZ	
5.1.2.e	5.1.2.e	

Aanleiding

In uw planningsbrief d.d. 10 februari heeft u toegezegd de Tweede Kamer een brief te sturen met uw plan van aanpak voor de ontwikkeling naar een dierwaardige veehouderij (convenant en wetgeving), en de Kamer te informeren over de analyses van en samenhang met het amendement op artikel 2.1 van de Wet dieren. Met bijgevoegde brief voldoet u aan deze toezegging.

Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd om de brief te ondertekenen (o.v.v. laatste actualiseringen voorafgaand aan verzending), en daarmee akkoord te gaan met de besluiten die in de brief worden genomen (zie kernpunten).

Kernpunten

De brief is opgebouwd uit de volgende onderdelen, met daarin de volgende besluiten:

- Introductie
 - o Schetsen context, gezette stappen in de veehouderij, uitdagingen
 - o Appreciatie zienswijze RDA, introductie 6 leidende principes
 - De zienswijze en principes zijn het inhoudelijk vertrekpunt voor het convenant
- Convenant
 - o Bespreking advies 5.1.2.e (verkennende ronde)
 - Het convenant vertaalt de RDA-principes naar de praktijk, en bevat afspraken over de stappen om die te realiseren (het wat en het hoe).
 - Er zal gewerkt worden aan een informatieset om mee te geven bij de start van het convenant, met daarin o.a. raakvlakken met andere opgaven; bestaande publieke en private afspraken; internationale ontwikkelingen. Onderdeel hiervan is ook een quickscan door CenSAS over

de gedragsbehoeften van dieren en kansen en risico's bij doorvertaling van de RDA-principes.

- 5.1.2a (RDA) wordt gevraagd om een groep wetenschappers samen te stellen die de convenantpartners tijdens het proces kunnen adviseren.
- Reeds genomen besluit: het convenant wordt geleid door een onafhankelijke voorzitter.
- Het convenant start met een eerste fase (sept t/m dec) met een kerngroep van 8 à 9 partijen, die de hoofdlijnen van het convenant neerzet. In een tweede fase volgen uitwerking en verdere draagvlakverwerving.
- Op korte termijn wordt gestart met het polsen van de beoogde kerngroep convenantpartners:
Dierenbescherming, LTO, NAJK, Caring Farmers, DZK (zuivelketen), CoViVa (varkens), AVINED (pluimvee) en CBL (supermarkten), onder leiding van 5.1.2a die zal opereren als voorzitter voor de eerste fase van het convenant.
- De streefdatum voor afronding van het gehele convenant is mei 2023.
- Inhoudelijke elementen voor de opdracht/agenda van het convenant (voor veehouderij en marktperspectief)
 - Uiteindelijk zou er alleen nog maar met diergericht ontworpen houderijsystemen gewerkt moeten worden. Het convenant gaat over het pad daarnaartoe. Dit vraagt om a) tijdshorizon en tussendoelen; b) afspraken over instrumentarium en financiële ondersteuning vanuit markt en overheid; c) afspraken over monitoring.
 - De volgende thema's over diermanagement worden geagendeerd: terugdringen van ziektes en aandoeningen die nu veel voorkomen; stoppen met het houden van dierrassen met kenmerken die schadelijk zijn voor hun welzijn en gezondheid; onderzoek, kennisverspreiding en het bevorderen van de inzet van helpende innovaties.
 - Dierwaardige veehouderij wordt expliciet meegenomen in de opdracht aan ketenpartijen (traject positie van de boer in de keten). Hoe de uitkomsten worden meegenomen in de aanpak dierwaardige veehouderij, moet nog worden gezien.
 - De rol van keurmerken bij de ontwikkeling naar een dierwaardige veehouderij bij het convenant wordt geagendeerd.
- Wet- en regelgeving
 - Hoofdpunten analyse van amendement artikel 2.1; wetgeving specificatie amendement; inwerkingtreding
 - In de brief onderschrijft u de doelstelling van het amendement: huisvesting en houderijsystemen zouden

moeten worden aangepast aan de behoeften van dieren en niet andersom.

- Een wetswijziging wordt voorbereid om de problemen van het amendement weg te nemen. Die wordt zo spoedig mogelijk ingediend bij de Tweede Kamer middels een nota van wijziging op de AHR II.
- Deze wetswijziging behelst dat de beoogde effecten van het amendement op artikel 2.1, in plaats daarvan worden bereikt via artikelen 2.2 en 2.8. Dit vergt een wetswijziging in artikel 2.2 en wijzigingen van AMvB's onder zowel artikel 2.2 als 2.8.
- U zet de inwerkingtreding van het oorspronkelijke amendement in gang.
 - N.B.: ambtelijk is u geadviseerd om vooralsnog geen inwerkingtredings-KB te tekenen, maar eerst de wetgeving ter specificatie van het amendement in te dienen bij de Tweede Kamer en de keuze aan de Kamer te laten of die de wetgeving ter specificatie van het amendement dan wel het oorspronkelijke amendement prefereert, teneinde grote onduidelijkheid bij handhavers en dierhouders te voorkomen.
- Als inwerkingtredingsdatum is gekozen voor 1 januari 2024.
 - N.B.: ambtelijk wordt u geadviseerd te kiezen voor 1 juli 2024, zodat het gehele alternatief (inclusief de AMvB's in het kader van de wetgeving ter specificatie van het amendement) tijdig geregeld is. De gekozen datum van 1 januari 2024 laat weinig ruimte om de uitkomsten van het convenant (die volgens de beoogde planning in mei 2023 beschikbaar zijn) mee te nemen in het alternatief. (Ten overvloede: ook in het geval van een latere datum zal nog steeds sprake zijn van een nader te bepalen overgangstermijn. Het is niet waarschijnlijk dat verplichtingen die substantiële aanpassingen vergen per die datum uitgevoerd moeten zijn.)
- De AHR I (m.u.v. het amendement) treedt z.s.m. in werking.
- Andere wetgeving
 - Een wetswijziging wordt voorbereid om de vijf vrijheden van Brambell (in artikel 1.3, derde lid, van de Wet dieren) te vervangen door de vijf domeinen van Mellor.
 - De definitie van wanneer een houderijsysteem geldt als diergericht ontworpen, wordt vastgelegd, mede op basis van de uitkomsten van het convenant.

- De tijdshorizon voor de ontwikkeling naar diergericht ontworpen houderijsystemen wordt wettelijk vastgelegd.

Toelichting

Insteek van de brief

De brief is opgebouwd langs de twee hoofdinstrumenten uit het coalitieakkoord: het convenant en de wetgeving. Het amendement is ingebed in het hoofdstuk over wetgeving.

Het hoofdstuk over het convenant bevat een paragraaf over hoe de opvolging van de adviezen van de verkenner, en een paragraaf over de opdracht voor het convenant. M.b.t. de opdracht/uitnodiging voor de convenantpartijen is eerder met u afgesproken dat deze concreter zou zijn dan de leidende principes van de RDA, maar niet dermate gedetailleerd dat er te weinig ruimte overblijft voor afspraken binnen het convenant. Dit is vormgegeven door (1) een doelstelling op te nemen voor huisvesting (diergericht ontworpen houderijsystemen), waarbij het convenant gaat over tijdshorizon, instrumentarium en ondersteuning (conform coalitieakkoord) en (2) een aantal thema's te agenderen voor het convenant m.b.t. diermanagement en marktperspectief, zonder daarbij al een concrete doelstelling op te nemen (zie thema's in de besluiten hierboven).

Context en risico's

De context waarin de brief zal landen, kan sterk bepaald worden door de actualiteiten rondom stikstof en de perspectiefbrief. De brief beoogt een balans te vinden tussen concrete stappen laten zien, en tegelijkertijd het beeld voorkomen dat er alleen maar meer opgaven op de veehouderij afkomen, zonder dat daarbij zicht is op economisch perspectief. Dit economische perspectief zal ook in het convenant aan bod moeten komen. Ingewikkeld is de koppeling tussen het convenant en het traject versterken positie van de boer in de keten. Het risico is dat het niet zal lukken om voldoende afspraken met ketenpartijen in het convenant te krijgen om het convenant tot een succes te maken.

Een ander bepalend onderdeel van de context dat bepaalt hoe de brief zal landen, is het amendement. De voorstanders van het amendement hebben de afgelopen periode parlementair weinig aandacht gevraagd voor de inwerkingtreding en uitvoering van het amendement. De kans/verwachting is wel reëel dat zij u zeer kritisch op dit onderwerp zullen bevragen tijdens het debat Dieren in de veehouderij van 14 september. Het is onwaarschijnlijk dat de brief hen volledig tevreden stelt, bijv. omdat er gesproken wordt van een overgangstermijn, en omdat er voorbij de in de toelichting bij het amendement gevraagde inwerkingtredingsdatum van het amendement (1 januari 2023) nog tijd nodig zal zijn om de benodigde aanpassingen in AMvB's te regelen. Dit is niet naar voren te halen, omdat deze aanpassingen mede op basis van de uitkomsten van het convenant moeten worden gedaan. Ook het voornemen als zodanig om een convenant te gebruiken om het amendement te specificeren zou tot onvrede van de voorstanders van het amendement kunnen leiden. U kunt hierop antwoorden

dat u met deze nieuwe wetswijziging juist de beoogde uitkomsten (verhoogd dierenwelzijn) wilt borgen.

Een ander risico met betrekking tot het amendement is de onduidelijkheid die ontstaat door het besluit om de inwerkingtreding van het amendement in gang te zetten, parallel met de behandeling van uw wijzigingsvoorstel om het amendement specificeren. Deze onduidelijkheid zal mogelijk stevige reacties oproepen vanwege de onzekere gevolgen hiervan voor dierhouders en handhavers. Deze stevige reacties kunnen gebaseerd worden op de bezwaren tegen het amendement in de huidige vorm die worden aangedragen in uw brief, en op de innerlijke tegenstrijdigheid die volgt uit de beslissing om enerzijds de datum van inwerkingtreding van het amendement vast te stellen, en anderzijds een wetswijziging op datzelfde amendement in te dienen. Dubbele onduidelijkheid (of het amendement wel of niet gaat gelden; en indien wel: wat het inhoudelijk voor consequenties heeft) is bij deze tegenstrijdigheid niet te voorkomen. Dit is problematisch, omdat het wel noodzakelijk is om richting dierhouders en handhavers helder aan te geven wat er van hen verwacht wordt. Dit is zeer van belang om rechtsonzekerheid te voorkomen en het draagvlak voor de aanpak dierwaardige veehouderij te behouden (zowel politiek als bij dierhouders).

Planning wetswijziging specificatie amendement

De wetgeving om het amendement te specificeren (nota van wijziging) wordt momenteel voorbereid. Conform uw eerder genomen besluit, zullen verschillende toetsen ter waarborging van de wetgevingskwaliteit worden uitgevoerd en zal over de nota van wijziging advies worden gevraagd aan de Afdeling advisering van de Raad van State. Het streven is om dit proces dit jaar te hebben afgerond zodat de nota van wijziging nog dit jaar kan worden ingediend. De planning daarvoor is krap omdat de formele adviesaanvragen aan bijvoorbeeld de Raad voor de Rechtspraak pas gedaan kunnen worden als de brief is uitgegaan, omdat het in deze context wenselijk is eerst de Kamer te informeren over de aanpak. De invulling van de AMvB's kan worden verder gebracht als de resultaten van het convenant beschikbaar zijn.

From: "5.1.2.e" "

Sent: 8/5/2022 5:44:45 PM

To: 5.1.2.e

CC:

Subject: RE: DPC ticket EM2108032 : dierenwelzijn, vraag over regels bij bedrijfsmatig houden van huisdieren

Attachments:

Beste 5.1.2.e

Dank voor uw bericht aan het ministerie van LNV. Mijn oprechte excuses dat dit aan mijn aandacht ontsnapt is, en u nu pas antwoord krijgt.

De betreffende wetswijziging als gevolg van het amendement is nog niet inwerking getreden. De Tweede Kamer zal aan het eind van de zomer over de analyse en het vervolg van het amendement worden geïnformeerd. Ik kan daar nu nog niet op vooruitlopen. Wel kan ik u aangeven dat het amendement niet het oog heeft op gezelschapsdieren en dat derhalve de verwachting is dat het sowieso niet op bedrijfsmatig gehouden huisdieren en dus ook honden van toepassing is/zal zijn.

Ik hoop u zo voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groeten,

5.1.2.e

5.1.2.e

.....
Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag | B-noord 4
Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

.....
M 5.1.2.e

5.1.2.e @minlnv.nl

www.rijksoverheid.nl/lnv

-----Oorspronkelijk bericht-----

Van: 5.1.2.e @informatierijksoverheid.nl

Verzonden: vrijdag 3 december 2021 08:10

Aan: 5.1.2.e

Onderwerp: DPC ticket EM2108032 : dierenwelzijn, vraag over regels bij bedrijfsmatig houden van huisdieren

Geachte collega,

Er is bij Informatie Rijksoverheid een vraag binnengekomen waarvoor wij uw medewerking nodig hebben.

Zou u onderstaande vraag willen beantwoorden?

Bij voorbaat dank,

5.1.2.e

5.1.2.e

Datum/tijd gesprek: 03-12-2021 08:04:52

Referentie: EM2108032

Naam: 5.1.2.e

E-mail adres: 5.1.2.e

Telefoonnummer:

Kanaal: E-mail

Onderwerp: dierenwelzijn

Inhoud vraag:

Geachte Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,

Middels deze brief wil ik graag informatie verkrijgen over het volgende onderwerp: de invulling van het amendement van het lid Vestering betreffende het uitoefenen van natuurlijk gedrag en de invloed hiervan op het bedrijfsmatig huisvesten van (huis)dieren.

Ik ben 5.1.2.e Momenteel ben ik bezig met een onderzoek in opdracht van 5.1.2.e Dit onderzoek gaat over de nieuwe inrichting voor de bedrijfsmatige huisvesting van de honden op hun nieuwe locatie. De ruimte waar de honden binnenkort permanent worden gehuisvest is bijna gereed voor gebruik. Het enige wat nog ontbreekt is de indeling voor de huisvesting/kennels.

Voor 5.1.2.e is het belangrijk dat zij in een keer investeren in een huisvesting die voldoet aan alle wet- en regelgeving. Aangezien de honden in een tijdelijke huisvesting zitten, willen zij zo snel mogelijk actie ondernemen omtrent het onderzoek en de aankoop van de inrichting voor de huisvesting.

Zoals eerder vernoemd voldoen zij graag aan alle nieuwe wet- en regelgeving die betrekking hebben op het bedrijfsmatig huisvesten van gezelschapsdieren, specifiek honden. Met een aangenomen wetswijziging en een amendement in aantocht, ben ik geïnteresseerd of deze wetswijziging invloed heeft op het bedrijfsmatig houden van honden. Zo ja, wil ik graag weten hoe deze wet wordt ingevuld in de praktijk. Hierbij ontvang ik graag een document waarin de richtlijnen beschreven zijn van de invulling van de nieuwe wetgeving.

Ik dank u bij voorbaat voor uw respons.

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

/ 5.1.2.e

5.1.2.e

Referentienummer:

From: "5.1.2.e" "
Sent: 8/5/2022 7:11:11 PM
To: "5.1.2.e" @gmail.com" <5.1.2.e@gmail.com>
CC:
Subject: RE: DPC ticket IT2201828 : diergezondheid
Attachments:

Geachte 5.1.2.e

Dank voor uw bericht aan het ministerie van LNV. Mijn oprechte excuses dat dit aan mijn aandacht ontsnapt is, en u nu pas antwoord krijgt.

De betreffende wetwijziging als gevolg van het amendement is nog niet inwerking getreden. De Tweede Kamer zal aan het eind van de zomer over de analyse en het vervolg van het amendement worden geïnformeerd. Ik kan daar nu nog niet op vooruitlopen. Wel kan ik u aangeven dat de nieuwe wetgeving niet het oog heeft op gezelschapsdieren en dat derhalve de verwachting is dat het sowieso niet op huisdieren van toepassing is/zal zijn.

Ik hoop u zo voldoende te hebben geïnformeerd.

5.1.2.e

5.1.2.e

.....
Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag | B-noord 4
Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

.....
M 5.1.2.e
5.1.2.e @minlnv.nl
www.rijksoverheid.nl/lnv

-----Oorspronkelijk bericht-----

Van: 5.1.2.e @informatierijksoverheid.nl
Verzonden: dinsdag 29 maart 2022 10:30
Aan: 5.1.2.e
Onderwerp: DPC ticket IT2201828 : diergezondheid

Geachte collega,

Er is bij Informatie Rijksoverheid een vraag binnengekomen waarvoor wij uw medewerking nodig hebben.

Zou u onderstaande vraag willen beantwoorden?

Bij voorbaat dank,

5.1.2.e

5.1.2.e

Datum/tijd gesprek: 29-03-2022 10:13:56
Referentie: IT2201828
Naam: 5.1.2.e
E-mail adres: 5.1.2.e@gmail.com
Telefoonnummer: 5.1.2.e
Kanaal: Inkomend telefoongesprek
Onderwerp: diergezondheid

Inhoud vraag:

5.1.2 e heeft een vraag over de de nieuwe wetgeving over de hokken van dieren. minister van schouten had plannen om een uitzondering voor de huisdieren hierop in te voeren. echter is minister schouten over geplaatst naar een andere ministerie.

Concreet is de vraag is dit dan overgedragen naar iemand anders of is dit dan automatisch volledig van de baan? Mevrouw wil hier indien mogelijk aanvullende info over hebben

From: "5.1.2.e" "
Sent: Mon, 17 Oct 2022 18:44:00 +0100
To: "5.1.2.e" <5.1.2.e@minezk.nl>
Subject: vraag - juridische analyse & landsadvocaat
Attachments: Mail 5.1.2.e 5.1.2.e landsadvocaat.docx, 5d. Q&A dierwaardige veehouderij.docx

Ha 5.1.2.e

Er wordt van een aantal kanten geschermd (PvdD in gesprek met 5.1.2.e DB aan convenanttafel) met een mail uit de stukken van het WOB-besluit van maart dit jaar over het amendement Vestering, om de conclusie van de juridische analyse, dat het amendement onduidelijk is, te weerleggen. Het gaat om een mail van 5.1.2.e van juni 2021 (bijgevoegd) waarin zij verslag doet van een overleg met de landsadvocaat over de hoofdlijnen van de eerste concept juridische analyse. Daarin staat o.a. opgetekend dat de LA 'de lijn bevestigt dat het amendement zelf wel duidelijk is'. Die zinsnede roept vragen op.

Met het oog op het debat zaten wij te denken dat het handig is ons daarop te prepareren. In dat kader heb ik een eerste opzet voor een Q&A hieromtrent gemaakt. Zie ook bijlage. Wat ik vooral even met jou wil bespreken is:

- Hoe zullen we met deze kwestie omgaan? Is Q&A voldoende of moeten we er in de kamerbrief nog iets meer over zeggen?
- Is er een soort bevestiging dat de LA onze analyse deelt (zoals in de mail wordt aangekondigd)? Ken jij zo'n stuk?
- Zouden we de Q&A nog even met de landsadvocaat moeten afstemmen, om zeker te stellen dat, wat wij over hun opvatting delen, door hen wordt gedeeld?

In de kamerbrief geven we vooralsnog enkel aan dat de landsadvocaat (en het OM) zijn geconsulteerd, maar in de bijlage zeggen we verder niks over de landsadvocaat.

Het is in ieder geval goed hier even een lijn op te maken – ook een inhoudelijke reactie – zodat dit niet blijft hangen in de buitenwereld.

Morgen (dinsdag) even over bellen?

Groet, 5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
 Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag | B-noord 4
 Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

M 5.1.2.e
 5.1.2.e @minlnv.nl
www.rijksoverheid.nl/lnv

From: "5.1.2.e" <5.1.2.e@minlnv.nl>
Sent: Fri, 21 Oct 2022 11:48:44 +0100
To: "5.1.2.e" <5.1.2.e@minlnv.nl>; "5.1.2.e" <5.1.2.e@minezk.nl>
Cc: "5.1.2.e" <5.1.2.e@minezk.nl>
Subject: inwerkingtreding AHR met amendementen
Categories: Categorie Oranje

Ha 5.1.2.e en 5.1.2.e

Zie bijgaand de bijdrage van 5.1.2.e voor de nota en de Kamerbrief mbt de inwerkingtreding van 'AHR1', incl amendementen.

Inwerkingtredingsopties (voor de wet van 26 mei 2021 tot wijziging van de Wet dieren in verband met de uitvoering van de herziene Europese diergezondheidswetgeving (Stb. 256))

- I. De gehele wet bij kb in werking laten treden per 1 januari 2023. Hiermee treedt ook het amendement huisvesting per 1 januari a.s. in werking.
- II. De gehele wet bij kb in werking laten treden, met een latere inwerkingtredingsdatum voor het onderdeel van de wet waarin het amendement huisvesting is opgenomen. Dat wil zeggen, inwerkingtreding van de wet per 1 januari 2023 (of zoveel eerder als dat nog kan in 2022) en voor het amendement een latere inwerkingtredingsdatum (bijv. 1/1 of 1/7 2024). Hiermee treedt het amendement formeel in werking per die latere datum.
- III. De gehele wet bij kb, in werking laten treden per 1 januari 2023 (of zoveel eerder als dat nog kan in 2022), **met uitzondering van** het onderdeel van de wet waarin het amendement huisvesting is opgenomen en daar nu nog geen inwerkingtredingsdatum voor vastleggen bij kb. Hiermee treedt het amendement formeel nog niet in werking. U kunt overwegen in de brief daarover de volgende toezegging op te nemen: *De inwerkingtreding van het amendement wordt aangehouden totdat de Kamer over de nota van wijziging heeft kunnen beraadslagen; als de Kamer de door mij voorgestelde wijziging niet aanvaardt, dan zal het amendement per ... 2024 in werking treden..*

Advies: U wordt geadviseerd te kiezen voor optie III.

- Alleen deze optie sluit naadloos aan bij de fundamentele kritiek op de naleefbaarheid en handhaafbaarheid van het amendement (zie hiervoor de nota bij de conceptbrief over dierwaardige veehouderij d.d. ...),
- U voorkomt hiermee dubbele onduidelijkheid voor de samenleving: immers als de inwerkingtreding van het amendement formeel wordt vastgelegd, dan moet de samenleving (houders en handhavers) zich wel op die inwerkingtreding voorbereiden (het verbod beoogt immers ingrijpende wijzigingen voor houders van dieren); tegelijkertijd is de kans aanwezig dat het tegen die tijd toch anders wordt vanwege de nota van wijziging, die erin voorziet dat duidelijk afgebakend zal worden wat er verboden is en voor wie dat geldt.
- U brengt hiermee de Kamer volledig in positie om het amendement en de voorgestelde nota van wijziging eerst tegen elkaar af te wegen en daarover een besluit te nemen. Verwerpt de Kamer de nota van wijziging, dan blijft de Wet dieren op dit punt ongewijzigd en kunt u alsnog de formele inwerkingtreding in gang zetten per in de brief aangekondigde datum.
- Het aan de Kamer voorleggen van deze keuze kunt u goed verbinden aan de brief over de stand van zaken van dit onderwerp waarin is aangekondigd dat u het aan de Kamer zou laten om richting te geven ("Na afronding van de analyse op hoofdlijnen is het aan uw Kamer om nadere richting te geven", Brief van 15 juli 2021 Stand van zaken en vervolg amendement artikel 2.1 Wet dieren).
- Nota bene: de Kamer kan de nota van wijziging uiteraard ook niet aanvaarden, in dat geval zal het amendement formeel in werking treden per de in de brief genoemde datum; de tijd tussen het formele afkondigen van de inwerkingtredingsdatum en het moment waarop de inwerkingtreding een feit is, kan daardoor kort zijn.

Optie's I en II worden u afgeraden vanwege de grote onzekerheid die dit geeft aan de samenleving (houders van dieren en handhavers), nu het amendement onvoldoende duidelijk is over wat er is verboden en voor wie het verbod geldt.

Tekstvoorstel: Als u voor optie III kiest, zou u de volgende passage kunnen opnemen in de brief:

De hierboven beschreven analyse van artikel 2.1, eerste lid, van de Wet dieren neemt echter niet weg dat de wetgever die wijziging heeft aanvaard en dat inwerkingtreding is aangewezen. Geenszins wil ik de indruk wekken dat ik geen gevolg zou willen geven aan de door de wetgever aanvaarde wijziging. Dat neemt echter de onduidelijkheid over de eisen waaraan moet worden voldaan niet weg. In de brief van 15 juli 2021 over de stand van zaken en vervolg amendement artikel 2.1 Wet dieren is aangegeven dat het na afronding van de analyse op hoofdlijnen aan uw Kamer is om nadere richting te geven. Daarom stel ik voor de inwerkingtreding van de met het amendement doorgevoerde wijziging van artikel 2.1, eerste lid, aan te houden totdat uw Kamer heeft besloten over het wijzigingsvoorstel dat ik u zal doen toekomen. Zo kunnen de gevolgen die de met het amendement doorgevoerde wijziging van artikel 2.1, eerste lid, heeft en de gevolgen van het bovengenoemde wijzigingsvoorstel door de wetgever tegelijkertijd en in samenhang worden beschouwd en gewogen voordat die gevolgen zich

verwezenlijken. Het is en blijft daarmee geheel aan de wetgever om een eigenstandige keuze te maken tussen het in werking laten treden van artikel 2.1, eerste lid, en het in werking laten treden van het wijzigingsvoorstel. Als de Kamer de door mij voorgestelde wijziging niet aanvaardt, dan zal het amendement per ... 2024 in werking treden

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

Directie Wetgeving en Juridische Zaken
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

| 5.1.2e

| 5.1.2e @minezk.nl

| Postbus 20401 2500 EK DEN HAAG |

From: "5.1.2.e"
Sent: Wed, 26 Oct 2022 11:41:21 +0100
To: "5.1.2.e" <5.1.2.e@minezk.nl>
Cc: "5.1.2.e" <5.1.2.e@minezk.nl>
Subject: Gesprek met LA

Dag 5.1.2.e

Vanmorgen heb ik de LA gesproken. Het is mij duidelijk hoe het zit en hoe het is verlopen. Een nieuwe adviesopdracht lijkt daarom ook niet nodig. Ik prik voor morgen een moment in de agenda's voor een mondelinge terugkoppeling en afspraken voor het vervolg. Ik zal in elk geval aan een QandA werken, daar heb ik wel genoeg basis voor.

Groet,

5.1.2.e

From: "5.1.2.e" "
Sent: Wed, 26 Oct 2022 13:46:35 +0100
To: "5.1.2.e" "<5.1.2.e@minezk.nl>; "5.1.2.e"
<5.1.2.e@minezk.nl>
Subject: ConceptQandA voor terugkoppeling gesprek met LA

Dag 5.1.2.e en 5.1.2.e

Hierbij alvast een eerste concept voor een QandA ter bespreking morgen bij mijn terugkoppeling van het gesprek van vandaag. Dan geef ik ook de context en heb ik nog specifieke vragen die wellicht tot aanscherping/aanvulling kunnen leiden.

Groet,

5.1.2.e

Wat is de onderbouwing dat het amendement 'onduidelijk' zou zijn? Uit WOB-stukken blijkt dat de Landsadvocaat het amendement wél duidelijk vindt.

- De uitspraak die u aanhaalt betreft een interne terugkoppeling op hoofdlijnen van een brainstormsessie met de Landsadvocaat,
 - In de brainstormsessie zijn mogelijke juridische gevolgen van het amendement verkend, als startpunt voor de juridische analyse,
 - Het aangehaalde betreft niet een door de Landsadvocaat ingenomen standpunt, maar een persoonlijke terugkoppeling van een van mijn ambtenaren die aan die brainstorm heeft deelgenomen,
 - Met "duidelijkheid" wordt in de terugkoppeling bedoeld op de letterlijke duidelijkheid van de amendementtekst, dit als vertrekpunt voor de verdere juridische analyse,
 - Dat laat onverlet dat het amendement juridische vragen oproept, zoals ook in het vervolg van de aangehaalde passage staat verwoord.
- *Eventueel:*
- Voor het opstellen van de juridische analyse heb ik de Landsadvocaat ook na de brainstormsessie geconsulteerd,
 - Net als dat ik andere partijen heb geconsulteerd, dit heb ik ook beschreven in mijn brief,
 - De rode draad uit die gesprekken vormt de rode draad van de juridische analyse die ik u heb toegezonden.

Groet,

5.1.2.e

From: "5.1.2.e" <5.1.2.e@pelsrijcken.nl>
Sent: Thu, 27 Oct 2022 14:51:50 +0100
To: "5.1.2.e" <5.1.2.e@minezk.nl>
Cc: "5.1.2.e" <5.1.2.e@minlnv.nl>; "5.1.2.e" <5.1.2.e@pelsrijcken.nl>
Subject: RE: Advisering LA over amendement Wet dieren: verzoek om spoedig contact deze week. [PRDF-11016397]

Beste 5.1.2.e

Dank voor de terugkoppeling en goed om te horen.

Met vriendelijke groet,
ook van 5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e | 5.1.2.e | Pels Rijcken & Droogleever Fortuijn N.V. | Bezuidenhoutseweg 57 | Postbus 11756, 2502 AT Den Haag | 5.1.2.e |
5.1.2.e | 5.1.2.e @pelsrijcken.nl | www.pelsrijcken.nl | [LinkedIn](#)
 Printen, echt nodig?

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>
Verzonden: donderdag 27 oktober 2022 15:49
Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@pelsrijcken.nl>
CC: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@pelsrijcken.nl>
Onderwerp: RE: Advisering LA over amendement Wet dieren: verzoek om spoedig contact deze week.

Beste 5.1.2.e

Nogmaals dank voor het gesprek van gisteren. We spraken af dat ik je vandaag zou laten weten of er een vervolg nodig is. Voor dit moment hebben we voldoende aan wat we bespraken. Mocht het later nodig zijn, dan neem ik uiteraard contact op.

Met vriendelijke groet,
5.1.2.e

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@pelsrijcken.nl>
Verzonden: dinsdag 25 oktober 2022 08:33
Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>
CC: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@pelsrijcken.nl>
Onderwerp: Re: Advisering LA over amendement Wet dieren: verzoek om spoedig contact deze week.

Beste 5.1.2.e

Dank voor je bericht. Prima om morgen te bellen. Hoe laat zou schikken?

Hartelijke groet,
5.1.2.e

5.1.2.e | 5.1.2.e
5.1.2.e | Pels Rijcken & Droogleever Fortuijn N.V. | Bezuidenhoutseweg 57 | Postbus 11756, 2502 AT Den Haag | 5.1.2.e
n | 5.1.2.e | 5.1.2.e @pelsrijcken.nl | www.pelsrijcken.nl | [LinkedIn](#)

Op 24 okt. 2022 om 16:33 heeft 5.1.2.e (5.1.2.e) <5.1.2.e@minezk.nl> het volgende geschreven:

Graag zou ik deze week contact hebben over het onderstaande, schikt het bijvoorbeeld morgen of overmorgen een halfuurtje?

Aanleiding:

Vorig jaar is er door de LA geadviseerd over de door LNV op te stellen juridische analyse over een wijziging van artikel 2.1, eerste lid, van de Wet dieren, als gevolg van een aangenomen amendement, ingediend bij de behandeling van de wijziging van de Wet dieren in verband met de uitvoering van de herziene Europese diergezondheidswetgeving (Kamerstukken 35 398). De opdracht heeft als kenmerk: WJZ/21162765. In de opdracht wordt gesproken over zowel een bijeenkomst op 24 juni 2021 als over het voorleggen van de juridische analyse, na afronding daarvan, ter finale beoordeling.

Van het gesprek op 24 juni vorig jaar tussen medewerkers van LNV en met jou en een of meer collega's is binnen LNV een interne terugkoppeling gedaan. Die interne terugkoppeling is eerder dit jaar vanwege een Wob-verzoek openbaar gemaakt. In die terugkoppeling staat onder meer te lezen (zie gehele bericht in de bijlage):

"Heel kort gezegd, bevestigde LA de lijn dat (...)

c. Het amendement zelf eigenlijk wel duidelijk is. Van belang is of het veroorzaken van het letsel of de pijn / de aantasting van welzijn of gezondheid uitsluitend tot doel heeft om het dier te kunnen huisvesten. Het bepalen of daar sprake van is, is natuurlijk een ander verhaal. Maar dat maakt het amendement nog niet onduidelijk. (...)"

Deze passage, en m.n. de gegeelde zinnen, roept nu de vraag op of er licht zit tussen de juridische analyse van LNV en het standpunt van de Landsadvocaat daarover.

De collega die de terugkoppeling heeft geschreven, is niet meer werkzaam bij LNV.

De brief bevattende de juridische analyse van het amendement zal naar verwachting kort na het herfstreces uitgaan. Daarnaast is er op 10 november een commissiedebat waarin de juridische analyse van het amendement zal worden besproken. Daarom willen we op heel korte termijn de volgende vragen met jou en/of je betrokken collega bespreken. In het gesprek zal ik waar nodig nadere toelichting geven.

Vragen:

1. Herken je in de gemarkeerde weergave het standpunt van de LA zoals dat tijdens de bespreking op 24 juni vorig jaar is ingenomen? Zo ja, hoe is dit bedoeld?
2. In de opdracht wordt gesproken over advisering door de LA over de afgeronde juridische analyse. In de archieven kan ik terugvinden dat de LA na het gesprek van 24 juni in juli en augustus advieswerkzaamheden heeft verricht voor deze opdracht. Echter, ik kom geen schriftelijk advies tegen. Daarom zekerheidshalve de vraag of er inderdaad niet schriftelijk is geadviseerd? Als dat inderdaad het geval is, is er dan mondeling geadviseerd over de uiteindelijke analyse?

Mocht de beantwoording van deze vragen dit nodig maken, dan wil ik komen tot afspraken over een opdracht aan de LA om schriftelijk te adviseren over de juridische analyse zoals die nu beschikbaar is.

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e

5.1.2.e

Directie Wetgeving en Juridische Zaken

Ministerie van Economische Zaken en Klimaat

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag

Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

T. 5.1.2.e

www.rijksoverheid.nl/ezk

www.rijksoverheid.nl/lnv

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.

The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Dit bericht is uitsluitend bestemd voor de geadresseerde. Het bericht kan vertrouwelijke informatie bevatten waarvoor het beroepsgeheim van advocaat of notaris geldt. Als u dit bericht per abuis hebt ontvangen, wordt u verzocht het te vernietigen en de afzender te informeren. Alle werkzaamheden worden verricht op grond van een overeenkomst van opdracht als bedoeld in artikel 7:400 van het Burgerlijk Wetboek met de naamloze vennootschap Pels Rijcken & Droogleever Fortuijn N.V., gevestigd te Den Haag en ingeschreven in het Handelsregister onder nr. 27283716. Op de overeenkomst zijn de algemene voorwaarden van toepassing, die zijn gedeponeerd ter griffie rechtbank Den Haag onder nr. 36/2020. Daarin is een aansprakelijkheidsbeperking opgenomen. De algemene voorwaarden zijn te raadplegen op www.pelsrijcken.nl/algemene-voorwaarden en worden op verzoek langs elektronische weg of op andere wijze kosteloos aan u toegezonden.

This message is solely intended for the addressee and may contain information that is confidential and legally privileged. If you are not the intended recipient please notify the sender immediately and delete this message. All our services are performed by virtue of an agreement for the supply of services as referred to in Section 7:400 of the Dutch Civil Code between Pels Rijcken & Droogleever Fortuijn N.V. and the client. Pels Rijcken & Droogleever Fortuijn N.V. is a public limited company that is based in The Hague and registered with the Chamber of Commerce Haaglanden under number 27283716. All services provided are subject to our general terms and conditions which include a limitation of liability clause and are deposited with the District Court of The Hague under number 36/2020. Our general terms and conditions can be found on our website www.pelsrijcken.nl/en/general-terms-and-conditions and upon request we will provide you with a copy, free of charge.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.

The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Dit bericht is uitsluitend bestemd voor de geadresseerde. Het bericht kan vertrouwelijke informatie bevatten waarvoor het beroepsgeheim van advocaat of notaris geldt. Als u dit bericht per abuis hebt ontvangen, wordt u verzocht het te vernietigen en de afzender te informeren. Alle werkzaamheden worden verricht op grond van een overeenkomst van opdracht als bedoeld in artikel 7:400 van het Burgerlijk Wetboek met de naamloze vennootschap Pels Rijcken & Droogleever Fortuijn N.V., gevestigd te Den Haag en ingeschreven in het Handelsregister onder nr. 27283716. Op de overeenkomst zijn de algemene voorwaarden van toepassing, die zijn gedeponeerd ter griffie rechtbank Den Haag onder nr. 36/2020. Daarin is een aansprakelijkheidsbeperking opgenomen. De algemene voorwaarden zijn te raadplegen op www.pelsrijcken.nl/algemene-voorwaarden en worden op verzoek langs elektronische weg of op andere wijze kosteloos aan u toegezonden.

This message is solely intended for the addressee and may contain information that is confidential and legally privileged. If you are not the intended recipient please notify the sender immediately and delete this message. All our services are performed by virtue of an agreement for the supply of services as referred to in Section 7:400 of the Dutch Civil Code between Pels Rijcken & Droogleever Fortuijn N.V. and the client. Pels Rijcken & Droogleever Fortuijn N.V. is a public limited company that is based in The Hague and registered with the Chamber of Commerce Haaglanden under number 27283716. All services provided are subject to our general terms and conditions which include a limitation of liability clause and are deposited with the District Court of The Hague under number 36/2020. Our general terms and conditions can be found on our website www.pelsrijcken.nl/en/general-terms-and-conditions and upon request we will provide you with a copy, free of charge.

From: "5.1.2.e" <5.1.2.e@minlnv.nl>
Sent: Mon, 31 Oct 2022 09:01:19 +0100
To: "5.1.2.e" <5.1.2.e@dibevo.nl>
Subject: RE: Amendement wet dieren

Dag 5.1.2.e

Zeker zal ik dat doen. De brief zal eind deze week, uiterlijk begin volgende week, uitgaan. Ik zal je die dan ook meteen sturen.

Groet, 5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

.....
Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag | B-noord 4
Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

.....
M 5.1.2.e
5.1.2.e @minlnv.nl
www.rijksoverheid.nl/lnv

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@dibevo.nl>
Verzonden: donderdag 27 oktober 2022 13:42
Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>
Onderwerp: Amendement wet dieren

Goedemiddag 5.1.2.e

Het is er nog niet van gekomen elkaar even bij te praten over de stand van zaken met betrekking tot het amendement.

Nu wil het toeval dat ik kwam te beschikken over het interview dat Leonie Vestering bij de Nieuws BV (NPO Radio1) heeft gegeven. Ze maakt daar melding van een aankomende kamerbrief van de minister, die, naar zeggen, niet van plan zou zijn het amendement te ondertekenen.

Hoe dan ook is het tenenkrommend dat en hoe deze mevrouw Vestering om de hete brei heendanst, door helemaal niet te zeggen waar het probleem met haar onzorgvuldige wetsvoorstel zit: de gezelschapsdieren. In tegendeel: het hele interview en al haar antwoorden gingen met zoveel woorden over de veehouderij. Sic!

Het lijkt er dus op dat een kamerbrief met uitleg aanstaande is. Kan je mij daar deelgenoot van maken?

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e 5.1.2.e

5.1.2.e

tel: 5.1.2.e
[e-mail](#) | [website](#) | [adres](#)

From: "5.12.e" <5.12.e@minezk.nl>
Sent: Wed, 25 Jan 2023 12:53:31 +0100
To: "5.12.e" <5.12.e@minezk.nl>
Subject: FW: Impact-argument Re: Amendement Wet Dieren van Vestering en nuancering

Van: 5.12.e <5.12.e@dibevo.nl>
Verzonden: maandag 26 september 2022 11:39
Aan: 5.12.e <5.12.e@minInv.nl>
CC: 5.12.e <5.12.e@minInv.nl>
Onderwerp: Re: Impact-argument Re: Amendement Wet Dieren van Vestering en nuancering

Goedemorgen 5.12.e

De tijd verstrijkt en dat baart zorgen, in relatie tot de invoering van het amendement op de wet Dieren. We hebben onze zorgen ook geuit bij de (toenmalige) minister en in het reguliere werkoverleg met je collega's, onder leiding van 5.12.e (zet ik in cc), maar ik kan aan mijn achterban niet meer uitleggen dat en waarom er geen informatie komt. Kennelijk is de kamerbrief nog niet gereed te verzenden.

Mijn vraag is dus: wat is de actuele stand van zaken en wat kunnen we verwachten.

Graag hoor ik van je.

Met vriendelijke groet,

5.12.e 5.12.e
5.12.e

tel: 5.12.e
[e-mail](#) | [website](#) | [adres](#)

Op 16 mei 2022, om 09:11 heeft 5.12.e (5.12.e) <5.12.e@minInv.nl> het volgende geschreven:

Uitstekend; ma 23 of di 24 mei beide in de ochtend kan voor mij.
Tot dan, fijne vakantie!

5.12.e
5.12.e

.....
Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag | B-noord 4
Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

.....
M 5.12.e

5.1.2.e @minInv.nl
www.rijksoverheid.nl/Inv

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@dibevo.nl>

Verzonden: vrijdag 13 mei 2022 18:50

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@minInv.nl>

Onderwerp: Re: Impact-argument Re: Amendement Wet Dieren van Vestering en nuancering

Hoi 5.1.2.e

Komende week ben ik met vakantie. Ik spreek je graag in de week daarop.

Vriendelijke groet

5.1.2.e

Verstuurd vanaf mijn iPhone

Op 13 mei 2022 om 14:47 heeft 5.1.2.e (5.1.2.e) <5.1.2.e@minInv.nl> het volgende geschreven:

Hoi 5.1.2.e dank voor je bericht. Zullen we anders volgende week even bellen? Dan praat ik je bij. De brief is inderdaad nog niet naar de TK – wordt wel ergens de komende weken verwacht, maar dat is nog niet zeker.

Ik licht het je met alle plezier even toe.

Groet, 5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag | B-noord 4

Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

M 5.1.2.e

5.1.2.e @minInv.nl

www.rijksoverheid.nl/Inv

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@dibevo.nl>

Verzonden: maandag 2 mei 2022 14:34

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@minInv.nl>; 5.1.2.e

<5.1.2.e@minInv.nl>

Onderwerp: Re: Impact-argument Re: Amendement Wet Dieren van Vestering en nuancering

Dag 5.1.2.e en 5.1.2.e

Het is alweer even geleden dat wij elkaar spraken over de voortgang in de kwestie van het omstreden amendement op de Wet dieren.

Ik begrijp heel goed dat de lange formatie een lastig punt in deze kwestie is (geweest), maar ik ben wel benieuwd wat de status momenteel is, wanneer de kamerbrief valt te verwachten en wat de inhoud (lees: oplossingsrichtingen) zou(den) kunnen zijn.

Wellicht kunnen wij met ons netwerk aan de oplossingsrichting bijdragen.

Graag hoor ik van jullie.

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

<image001.gif>

tel: 5.1.2.e

[e-mail](#) | [website](#) | [adres](#)

Op 7 feb. 2022, om 09:15 heeft 5.1.2.e <5.1.2.e@[dibevo.nl](#)> het volgende geschreven:

Reeds beoordeeld

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

Reeds beoordeeld

5.1.2.e

Op 21 jun. 2021, om 10:37 heeft 5.1.2.e (5.1.2.e)
<5.1.2.e @minlnv.nl> het volgende geschreven:

Reeds beoordeeld

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e @dibevo.nl>

Verzonden: maandag 21 juni 2021 10:34

Aan: 5.1.2.e 5.1.2.e minlnv.nl;

5.1.2.e <5.1.2.e @minlnv.nl>

CC: 5.1.2.e <5.1.2.e @minlnv.nl>

5.1.2.e <5.1.2.e @minezk.nl>; 5.1.2.e

5.1.2.e <5.1.2.e @dibevo.nl>

Onderwerp: Impact-argument Re: Amendement Wet Dieren van
Vestering en nuancering

Reeds beoordeeld

5.1.2.e

5.1.2.e

Reeds beoordeeld

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

Op 28 mei 2021, om 14:37 heeft 5.1.2.e 5.1.2.e
(5.1.2.e) <5.1.2.e@minInv.nl> het volgende
geschreven:

Reeds beoordeeld

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@dibevo.nl>

Verzonden: vrijdag 28 mei 2021 11:50

Aan: 5.1.2.e

<5.1.2.e@minInv.nl>

CC: 5.1.2.e <5.1.2.e@dibevo.nl>

Onderwerp: Amendement Wet Dieren van Vesting en
nuancering

Reeds beoordeeld

5.1.2.e

9124

6124

size

From: "512 e"
Sent: Wed, 10 Nov 2021 17:40:27 +0200
To: "'info@szh.nl'" <info@szh.nl>
Cc: "512 e" <512 e@minlnv.nl>
Subject: N.a.v. brief 'reactie op Wet Dieren'

Beste 512 e

Op 6 september ontving minister Carola Schouten van u een brief met als onderwerp 'reactie op Wet Dieren'. Mij is gevraagd om deze brief te beantwoorden. In uw brief doet u het verzoek om bij de uitvoering van de Wet Dieren in het bijzonder rekening te houden met de rassen waar de Stichting Zeldzame Huisdierrassen (SZH) zorg voor draagt. Ook geeft u aan dat het de SZH verstandig lijkt om per zeldzaam ras samen te verkennen wat er nodig is om de implementatie op een effectieve wijze te laten verlopen en vraagt u of wij opstaan voor uw inbreng. Naar aanleiding van dit bericht wil ik u vragen of u behoefte heeft aan een korte telefonische afspraak? Dan kan ik u bijpraten over de huidige stand van zaken. Ik hoor het graag.

Vriendelijke groet,

512 e (namens 512 e)

512 e
512 e

.....
Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag
Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

.....
M 512 e
512 e@minlnv.nl
www.rijksoverheid.nl/lnv

From: "512 e"
Sent: Mon, 13 Dec 2021 11:36:18 +0200
To: "512 e" <512 e@diencoalitie.nl>
Cc: "512 e" <512 e@minlnv.nl>; "512 e" <512 e@minlnv.nl>
Subject: RE: Brief wetenschappers

Hoi 512 e

Gaat goed, dank je. Met jou/jullie? Dank voor het doorsturen van jullie oproep, we hadden die gezien inderdaad. Mooi pleidooi vanuit de wetenschap! Voor een mogelijk vervolg zullen we de verschillende disciplines zeker betrekken, dat is nodig en waardevol.

Uiteraard wachten wij net als jullie in spanning af wat er deze week gaat gebeuren qua mogelijk akkoord (vandaag lijkt het niet te worden als ik het nieuws lees). En dan vooral wat er precies in staat op het gebied van landbouw en dierenwelzijn. Daar kunnen we daarna dan weer mooi mee verder ☺

Tot binnenkort ongetwijfeld, wellicht nog even voor het kerstreces en anders vast kort erna.

Groeten, 512 e

512 e

512 e

.....
Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
 Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag | B-noord 4
 Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

.....
M 512 e
 512 e @minlnv.nl
www.rijksoverheid.nl/lnv

Van: 512 e <512 e@diencoalitie.nl>
Verzonden: vrijdag 10 december 2021 12:06
Aan: 512 e <512 e@minlnv.nl>
CC: 512 e <512 e@minlnv.nl>; 512 e <512 e@minlnv.nl>
Onderwerp: Brief wetenschappers

Hi 512 e

Hoe is het met je? Ik heb begrepen dat morgen het hoofdlijnenakkoord wordt gepubliceerd, dus we zijn erg benieuwd of de wettelijke verankering van de inhoud van het amendement gehandhaafd blijft.

Wellicht heb je de brief van 30 wetenschappers gezien die vanmorgen in de Trouw is gepubliceerd? Wij hopen dat jullie deze verschillende disciplines, en dus ook de wetenschappers die onder de brief staan, betrekken bij de verdere uitwerking van het amendement. Of het nu in de uitwerking om een convenant, het RDA-rapport of het wettelijke amendement gaat; wij denken dat de hedendaagse wetenschappelijke inzichten vanuit deze disciplines een relevante bijdrage leveren aan de verdere uitwerking en ontwikkeling.

Alvast een mooi kerstreces en hele goede feestdagen,

Groetjes 512 e

Neem dieren serieus in het regeerakkoord

Wetenschappelijke inzichten over dieren veranderen razendsnel. Dat ze geen dingen zijn was allang duidelijk, maar we leren steeds meer over de complexiteit van de innerlijke levens van zoogdieren, vogels, vissen en anderen. Dat heeft normatieve consequenties: de manier waarop dieren momenteel door mensen gebruikt worden is moreel ontoelaatbaar. Bovendien hangen bepaalde vormen van diergebruik, zoals de vee-industrie, samen met problemen die mensen nu of in de toekomst treffen: het verband tussen de intensieve veehouderij, verlies van biodiversiteit en ecosystemen, klimaatverandering en zoönosen staat buiten kijf.

Tot nu toe zijn deze inzichten nauwelijks terug te vinden in politiek beleid. Dat is problematisch voor de dieren en zeker ook voor mensen. Wij willen de nieuwe regering vragen om in het regeerakkoord dieren serieus te nemen. De maatschappelijke opinie is de politiek momenteel vooruit vanuit een breed gedeeld besef dat dieren niet slechts grondstoffen of gebruiksgoederen zijn.

Ten eerste behoren we dieren serieus te nemen omdat zij wezens zijn met belangen. Net als mensen hebben andere dieren een leven dat voor hen het belangrijkste is. Van veel dieren, zoals bijvoorbeeld kippen, koeien, varkens, konijnen en vissen, weten we dat ze een ervaring hebben van hun leven. Ze zijn iemand, niet iets. Onderzoek naar taal, muziek, cultuur en moraliteit van dieren staat in de kinderschoenen maar laat zien dat hun ervaring dieper reikt dan we dachten.

Ten tweede moeten we dieren serieus nemen omdat we een planeet delen. Verlies van biodiversiteit (Nederland is daarin koploper in Europa) treft niet alleen de wilde dieren die afhankelijk zijn van gezonde ecosystemen: mensen zijn dat ook. De manier waarop we dieren en de natuur behandelen zal ons uiteindelijk opbreken, zeker in een klein land als Nederland met zo'n intensieve en grootschalige veehouderij. De coronapandemie laat zien hoe verstrekkend de impact van het verstoren van natuurlijke systemen kan zijn.

Ten derde liggen er paradoxen aan de huidige politieke houding ten aanzien van dieren ten grondslag. Er wordt erkend dat dieren wezens zijn met belangen, maar vervolgens worden die belangen vanzelfsprekend opgeofferd aan de economie. Dat is inconsequent en past niet bij een democratische rechtsstaat. Principes die alleen voor de eigen groep gelden, in dit geval mensen, zijn weinig waard.

Wij roepen daarom op tot het volgende: neem wetenschappelijk onderzoek naar dieren en de planeet serieus, uit de dierwetenschappen, maar ook uit vakgebieden als ethiek, filosofie, het recht en taalkunde. Niet alleen in de toepassing van beleid, want dan is het al te laat, maar in het vormgeven van wetten en beleid dat daadwerkelijk voortbouwt op wat we weten over de dieren in ons midden, om te beginnen met het regeerakkoord. Dat is nodig vanuit het oogpunt van rechtvaardigheid en omdat de ecologische crisis waar we ons in bevinden laat zien dat het echt anders moet in onze omgang met dieren. Ons aller gezondheid, welbevinden en voortbestaan hangt ervan af.

Ondertekenaars:

5.12.e

5.12.e

5.12.e

5.12.e

5.12.e

5.12.e

5.12.e

5.12.e

5.12.e

5.12.e

5.12.e

5.12.e

5.12.e

5.12.e

5.12.e

5.12.e

5.12.e

5.12.e

5.12.e

5.12.e

5.12.e

5.12.e

5.12.e

5.12.e

5.12.e

5.12.e

5.12.e

5.12.e

5.12.e

5.12.e

5.12.e

5.12.e

5.12.e

5.12.e

5.12.e

5.12.e

5.12.e

5.12.e

5.12.e

Ministerie van Landbouw,
Natuur en Voedselkwaliteit

TER INFORMATIE

Aan de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

Directoraat-generaal Agro
Directie Dierlijke Agroketens en
Dierenwelzijn

Auteur

512e

T 512e

512e @minlv.nl

Datum

12 augustus 2021

Kenmerk

DGA DAD / 21212040

nota

Wijziging Wet dieren i.v.m. amendement huisvesting

Kopie aan

Bijlage(n)

Parafenroute

512e

512e

WJZ,

512e

DAD,

512e

DAD,

512e

BPZ

Aanleiding

In uw Kamerbrief van 15 juli jl. over het amendement betreffende artikel 2.1 Wet dieren heeft u toegezegd dat u een wetswijziging zult voorbereiden om te borgen dat gezelschapsdieren worden uitgesloten van het toepassingsbereik van dit amendement. In deze nota vindt u een toelichting op deze wijziging.

Advies

U kunt kennis nemen van de nota.

Kernpunten

We hebben de mogelijkheden voor het uitzonderen van gezelschapsdieren onderzocht. Het uitzonderen brengt een aantal dilemma's en consequenties met zich die niet eenvoudig zijn op te lossen of te rechtvaardigen. Deze worden ook in deze nota geschetst en in dat kader wordt een aantal alternatieve werkwijzen geschetst.

Amendement en juridisch kader

Artikel 2.1 Wet dieren luidt:

"Het is verboden om zonder redelijk doel of met overschrijding van hetgeen ter bereiking van zodanig doel toelaatbaar is, bij een dier pijn of letsel te veroorzaken dan wel de gezondheid of het welzijn van het dier te benadelen. Onder een redelijk doel wordt in elk geval niet begrepen het kunnen houden van dieren in een bepaald houderijsysteem of een bepaalde wijze van huisvesting"

(onderstreept is het amendement)

Deze bepaling is van toepassing op alle dieren.

Ontvangen BPZ

Politieke discussie

- In de Tweede Kamer is discussie ontstaan over de reikwijdte van het amendement. De Partij voor de Dieren heeft gezegd dat hondeneigenaren nog steeds hun hond uit kunnen laten en dat de politie niet komt controleren of een burger een kattenluik heeft geïnstalleerd. De VVD heeft hierna meermaals genoemd dat het goed was om te weten dat gezelschapsdieren niet onder de reikwijdte van het amendement zouden moeten vallen. In een artikel in BN/de Stem van 4 augustus 2021 heeft de Partij voor de Dieren aangegeven het "prima te vinden" dat u met een voorstel komt om gezelschapsdieren uit te zonderen van de reikwijdte van het amendement. De PvdD geeft aan dat ze het bij de indiening van het amendement altijd gehad hebben over het systematische leed van dieren in veehouderijsystemen, niet over huisdieren.

Overwegingen bij de toezegging (gezelschapsdieren uitzonderen)

- Het feit dat gezelschapsdieren nu wel binnen de reikwijdte van het amendement vallen en zowel de Wet dieren in het algemeen en het betrokken artikel 2.1, eerste lid, in het bijzonder het dierenwelzijn van alle dieren beogen te bevorderen, bemoeilijkt de onderbouwing en rechtvaardiging van deze wetswijziging.
- Het uitzonderen van gezelschapsdieren roept de vraag op waarom andere categorieën van dieren, zoals hobbydieren, circusdieren en dierentuindieren, niet van het amendement uitgezonderd moeten worden.
- Uitvoering van de toezegging brengt in elk geval een wetswijziging met zich mee.
- Daarbij is het allereerst van belang dat de wetswijziging zodanig wordt geformuleerd dat niet de indruk wordt gewekt dat het huisvesten van een gezelschapsdier een redelijk doel wordt geacht voor benadeling of het veroorzaken van letsel of pijn bij het dier.
- Tevens is van belang dat duidelijk wordt wat onder gezelschapsdieren wordt verstaan en dat het onderscheid tussen gezelschapsdieren en andere diersoorten kan worden gerechtvaardigd. Deze punten brengen een aantal dilemma's met zich.

Definitie gezelschapsdier in het Besluit houders van dieren

- Het uitzonderen van gezelschapsdieren roept de vraag op wat onder gezelschapsdieren moet worden verstaan. Gezelschapsdier is in artikel 1.1 van het Besluit houders van dieren (hierna: Bhd) als volgt gedefinieerd: "zoogdier, vogel, vis, reptiel of amfibie, kennelijk bestemd om te houden voor liefhebberij of gezelschap, met uitzondering van een dier dat behoort tot een in bijlage II bij dit besluit opgenomen diersoort of diercategorie, niet zijnde konijn, bruine rat, tamme muis, cavia, goudhamster en gerbil;".
- Een dier is een gezelschapsdier als het voor de liefhebberij wordt gehouden, tenzij het dier op de productiedierenlijst staat. Een voorbeeld hiervan is het paard. Dan is het dier – ook als het niet voor productie wordt gehouden, maar uitsluitend voor de liefhebberij – toch geen gezelschapsdier. Maar als het een konijn, bruine rat, tamme muis, cavia,

goudhamster of gerbil is, is dan toch weer sprake van een gezelschapsdier, als dat dier voor de liefhebberij wordt gehouden.

- Sommige dieren kunnen dus zowel een gezelschapsdier als een productiedier zijn.

Dilemma's gelet op huidige definitie van gezelschapsdieren

- Als de huidige, niet eenvoudige, definitie van gezelschapsdieren leidend blijft, dan biedt de uitzondering niet de gewenste duidelijkheid over welke dieren wel en niet onder het amendement vallen.
- Door het gebruik van de huidige definitie zal dus voor een beroep op de uitzondering bepalend zijn met welk doel een dier wordt gehouden, terwijl dat vraagstuk ook al bepalend is voor de toepassing van de hoofdregel.
- Daarnaast is de vraag of deze definitie kan volstaan of dat met de uitzondering een grotere groep dieren wordt beoogd dan nu onder definitie van 'gezelschapsdieren' in het Besluit houders van dieren valt. Aanknopingspunt hiervoor is dat de discussie vooral over landbouwhuisdieren gaat en niet over bijvoorbeeld dierentuindieren, hobbydieren of circusdieren.

Systematiek Wd en Bhd

- Voorop staat dat de Wet dieren in hoofdstuk 2, paragraaf 2 een aantal bepalingen met algemene regels bevat voor het verrichten van handelingen met dieren. Deze bepalingen maken het mogelijk om op lager niveau regels te stellen over de concrete invulling van de algemene regels (waarbij een dergelijke concretere invulling soms verplicht is). Hoofdstuk 2, paragraaf 2, Wd is nader uitgewerkt in het Bhd.
- In het Bhd wordt een onderscheid tussen dieren die op de lijst van voor productie te houden dieren staan en dieren die kennelijk bestemd zijn om als gezelschap te dienen en niet op de lijst staan. Tegelijkertijd kent het Bhd normen die op het merendeel van de gehouden diersoorten van toepassing zijn

Algemene normen Bhvd:

- *Universele gelding:* Het Bhd kent een aantal welzijnsnormen in hoofdstuk 1 Bhd, waaronder algemene huisvestings- en verzorgingsnormen, die op grond van EU-recht enkel voor productiedieren gelden. maar die in NL vanwege hun *universele gelding* ook voor andere diersoorten gelden. Deze normen geven invullen aan de zorgplicht van artikel 2.1, achtste lid, Wd.

Wel onderscheid in het Bhd:

- *Type houder:* De verzorgingsnormen van hoofdstuk 1 Bhd gelden voor het merendeel van de gehouden diersoorten. Maar specifiek voor wat betreft de verzorging van dieren geldt dat personen die dieren beroepsmatig houden, anders en scherper kunnen worden beoordeeld op het in voldoende mate hebben van kennis of ervaring in de verzorging van dieren, dan personen die gezelschapsdieren hebben. Er gelden strengere regels voor degene die gezelschapsdieren bedrijfsmatig verkopen,

afleveren, houden ten behoeve van opvang of fokken, deze zijn vastgelegd in Bhd hoofdstuk 2, paragraaf 2.

- *Noodzaak/meerwaarde aanvullende regels voor het houden van dieren:* Op grond van artikel 2.2 Wd kunnen (nadere) voorwaarden worden gesteld aan het houden van dieren. Hierbij is in het Bhd overwogen dat niet in alle gevallen voor alle soorten of categorieën van soorten dergelijke nadere voorwaarden nodig zijn. Vooral voor bijvoorbeeld zeer specifieke soorten die hobbymatig worden gehouden, of soorten gezelschapsdieren die weinig specifieke eisen stellen, zou dat leiden tot een dicht woud van regels.
- *Belang bij aanvullende regels voor het houden van dieren:* Voor bedrijfsmatig gehouden dieren is het uit het oogpunt van dierenwelzijn, maar ook uit het oogpunt van diergezondheid en volksgezondheid, noodzakelijk en wenselijk om aanvullende regels te stellen aan het houden. De noodzaak hiertoe bestaat mede vanwege de economische belangen die daarbij spelen

Dilemma's bij huidige onderscheid in diersoorten

- Uit de huidige regelgeving valt af te leiden dat de Wet dieren algemene regels kent over het verrichten van handelen met dieren die op bepaalde punten nader zijn ingevuld in het Besluit houders van dieren.
- Het Besluit houders kent ter invulling van de zorgplicht van artikel 2.2. Wd algemene huisvestings- en verzorgingsnormen die op het merendeel van de diersoorten van toepassing zijn vanwege de universele gelding.
- Als die lijn wordt doorgetrokken naar het amendement, dan ligt het niet voor de hand om gezelschapsdieren uit te zonderen van het amendement op het niveau van de wet dan wel een grondslag te creëren om dit in het Bhd. te doen, omdat ook van het verbod op dierenmishandeling en daarmee van het amendement een universele gelding uitgaat
- Naast de algemene normen gelden er voor zowel gezelschapsdieren als productiedieren specifieke welzijnsnormen in het Bhd. Echter, de normen voor gezelschapsdieren zijn beperkt en richten zich grotendeels op honden. Volgens het gedachtengoed van het huidige Bhd is de meerwaarde van specifieke normen voor gezelschapsdieren bovenop de algemene doelvoorschriften beperkt en bovendien zou een veelvoud aan regels niet handhaafbaar zijn.
- Als die lijn wordt doorgetrokken dan zou een onderscheid tussen productiedieren en gezelschapsdieren binnen reikwijdte van het amendement worden gerechtvaardigd.
- De meerwaarde van meer specifieke normen wordt bij productiedieren wel gezien vanwege de dier/volksgezondheid en economische belangen die anders in gevaar komen. Daarnaast gelden er voor productiedieren specifieke EU-regels.
- Als die lijn wordt doorgetrokken dan zou een onderscheid tussen productiedieren en gezelschapsdieren te rechtvaardigen zijn vanuit de gedachte dat bij productiedieren de dier/volksgezondheid en economische belangen meespelen.

Beleidsontwikkelingen

- Er zijn veel beleidsontwikkelingen die juist in lijn zijn met het amendement.
- Een voorbeeld hiervan is de positieflijst. Bij de positieflijst wordt gekeken naar het natuurlijke gedrag van een dier en welke nadelen er voor dier of mens verbonden zijn aan het houden van dit dier. De kans is groot dat bij de implementatie van de positieflijst voorschriften of soortgelijke vereisten komen voor het houden van bepaalde dieren.
- Dit is allemaal in lijn met de strekking van het amendement, namelijk dat een bepaald houderijsysteem of bepaalde huisvesting bij het dier geen pijn of letsel mag veroorzaken.

From: "512e"
Sent: Fri, 28 Apr 2023 10:16:02 +0200
To: "512e" <512e@minlnv.nl>
Subject: Toevoegen FW: Agenda bijeenkomst projectteam amendement huisvesting (12/8, 13-14u)
Attachments: Stappenplan project Amendement huisvesting zomer 2021.docx

N.a.v. jouw vraag bij 646

512e
 512e

.....
Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
 Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag | B-noord 4
 Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

.....
M 512e
 512e @minlnv.nl
www.rijksoverheid.nl/lnv

Van: 512e <512e@minlnv.nl>

Verzonden: maandag 9 augustus 2021 16:18

Aan: 512e <512e@minlnv.nl>; 512e <512e@minlnv.nl>; 512e
 512e <512e@minlnv.nl>; 512e <512e@minlnv.nl>;
 512e <512e@minlnv.nl>; 512e <512e@minlnv.nl>; 512e
 512e <512e@rvo.nl>; 512e <512e@rvo.nl>; 512e
 <512e@nvwa.nl>; 512e <512e@nvwa.nl>; 512e <512e@minezk.nl>; 512e
 512e <512e@minlnv.nl>; 512e <512e@minlnv.nl>

Onderwerp: 512e bijeenkomst projectteam amendement huisvesting (12/8, 13-14u)

Dag allen,

Donderdag (12/8, 13-14u) hebben we weer een overleg met het projectteam amendement huisvesting. We wisselen graag van gedachten over de voortgang van het project. Voor de agenda hebben we de volgende punten:

- Terugkoppeling impactsessies (intern en extern)
 - We zijn nog doorlopend bezig de input te verwerken. Wie alvast een beeld wil krijgen, kan op de [samenwerkruimte](http://www.samenwerkruimten.nl) [www.samenwerkruimten.nl] (voor LNV binnen de cloud!) > Amendement 'Redelijk doel' > Documenten > Impactanalyse > Input impactsessie ...] kijken. Daar staat al een aantal documenten. Dit wordt de komende dagen ook nog bijgewerkt.
- Doornemen stand van zaken o.b.v. stappenplan (zie bijlage)

De juridische analyse is inmiddels besproken met de landsadvocaat en is grotendeels klaar. Er zijn geen grote wijzigingen in de strekking gekomen t.o.v. de vorige versie. Zodra de definitieve versie er is, ontvangen jullie die ter informatie.

Mochten er nog andere bespreekpunten zijn, dan horen we het graag. 512e en 512e zijn deze week allebei met vakantie. Graag tot donderdag!

Hartelijke groet,

512e
 512e

.....
Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
 Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag
 Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

.....
M 512e
 512e @minlnv.nl
www.rijksoverheid.nl/lnv

TER ONDERTEKENING

Aan de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

*alleen
alleen laatste en in
brief schrappen! Done!*

nota

Nota bij concept Kamerbrief amendement huisvesting

512e

15-7

Aanleiding

In vervolg op het maandag met u gevoerde gesprek met DAD/WJZ over de concept Kamerbrief over het amendement huisvesting dieren van de PvdD vindt u hierbij het definitieve concept.

Advies

- U wordt verzocht om de brief aan de Tweede Kamer te ondertekenen.
- U wordt verzocht akkoord te gaan met de opgestelde woordvoeringslijn bij de Kamerbrief.

KernpuntenBrief

- De nadruk is gelegd op een analyse op hoofdlijnen, het aangeven van de complexiteit en het memoreren van de impact en dilemma's die achter dit amendement weg komen
- Aangegeven is dat u na de zomer nader inzicht biedt in de impact en dilemma's en dan ook nadere keuzes/richting vraagt van de TK/formatietafel.
- U geeft aan dat u een wetwijziging voorbereidt om te borgen dat de gezelschapsdieren niet onder de werking van het wetsvoorstel vallen.

WOB-verzoek

- Op dinsdag 6 juli is een WOB verzoek van 512e binnengekomen, met het verzoek om alle informatie, correspondentie etc. van 15 april tot heden te delen ten aanzien van hoe het ministerie met de geamendeerde dierenwet en de analyse is omgegaan. Gelet op de gebruikelijke termijn van WOB verzoeken, zal daarover normaal gesproken begin september een besluit moeten worden genomen. Dit WOB verzoek zal door DAD in behandeling worden genomen

Communicatie / woordvoering

Vanuit DC wordt geadviseerd om alleen reactief op deze brief te reageren aan de hand van onderstaande, procesmatige redeneerlijn. Kort voor het uitgaan van de brief praat DC op achtergrond met het AD om de verwachting weg te nemen dat er nu een afgeronde analyse volgt. Onderstaande lijn wordt ook gebruikt in de webcare.

Spreeklijn algemeen:

Directoraat-generaal Agro
Directie Dierlijke Agroketens en
Dierenwelzijn

Auteur

512e

T 512e

512e @minlrv.nl

Datum

6 juli 2021

Kenmerk

DGA DAD / 21180343

Kopie aan**Bijlage(n)**

Ontvangen BPZ

- Er is de afgelopen periode behoorlijk wat aandacht geweest voor het aangenomen amendement van de Partij voor de Dieren dat voorschrijft dat dieren 'niet meer permanent de mogelijkheid mag worden ontnomen om natuurlijk gedrag te vertonen'.
- Uit de politieke en maatschappelijke discussie die volgde, blijkt wel dat er meerdere interpretaties mogelijk zijn.
- Ik maak wel op uit de afgelopen debatten dat het niet de bedoeling is dat het amendement ook geldt voor gezelschapsdieren. Ik bereid daarom een wetswijziging voor om gezelschapsdieren uit te sluiten van dit amendement.
- Op dit moment zijn we bezig de impact en de relatie met andere regelgeving goed in kaart te krijgen. Daar hebben we deze zomer nog voor nodig.
- Het amendement zal ook tot nieuwe dilemma's leiden, waarvoor politieke besluitvorming nodig is. Ik zal deze ook meegeven aan de (in)formateur.
- Na de zomer zal ik de Kamer informeren over de punten waarover verdere politieke besluitvorming nodig is.

Toelichting

- De brief bevat een eerste stap van een analyse op hoofdlijnen. De analyse is nog niet afgerond.
- De zomer zal worden benut om de analyse op hoofdlijnen af te maken en scenario's te maken voor de formatietafel, hoe om te gaan met dit amendement. Ook is toegezegd de TK na de zomer te informeren. Hoe dit precies qua timing uitvalt, is afhankelijk van de snelheid van de formatie.
- In het kader van de positieflijst zijn er 315 zoogdiersoorten (zowel gezelschapsdieren als landbouwhuisdieren) op basis van wetenschappelijke literatuur beoordeeld op hun biologische kenmerken. Dit geeft een goed beeld van hun natuurlijke gedrag en behoeften. Bij de nadere analyse, het schetsen van dilemma's en uit te werken scenario's wordt eveneens de relatie met de positieflijst betrokken. Over de voortgang van de positieflijst en de relatie daarvan met het amendement wordt u op 24 augustus door DAD bijgepraat.

Analyse

Nemen mee in analyses n.a.v. brief zomer. Nader analyseren op hoofdlijnen. Kamerbrief na zomer toegezegd. Willen kijken welke richting we inslaan voor vervolg en volgende Kamerbrief. En knoop over inwerkingtreding m.b.t. amendement, communicatie daarover.

Sheet 3: doel amendement uit toelichting. Benadelingen van dieren verbieden die mogelijk maken houden en huisvesten: niet langer toegestaan.

Sheet 4: wat doet het amendement? Onzeker of amendement doel bereikt. Ziet op ruime, open formulering, verbiedt geen specifieke gedraging/situatie. Zit in reikwijdte en interpretatie termen. Concrete benadeling kan meerdere doelen dienen, onzeker hoe dat gewogen wordt door een rechter. Betreft open norm, onduidelijk hoe in praktijk aan bewijslast kan worden voldaan. Veel onzekerheid. Gevolg: impact kan kleiner zijn dan beoogd, maar ook veel groter. Is aan rechter, moeilijk in te schatten. Zorgt voor grote onduidelijkheid over eisen dierhouders en toezicht. En of dierenwelzijn diergezondheid gebaat zijn.

Potentieel zeer veel benadelingen die niet meer toegestaan zouden zijn. 3 categorieën: beperkingen natuurlijk gedrag, fysieke ingrepen, overig. Voorbeelden in presentatie, die ook bijlage. Beperkte ruimte, bewegingsvrijheid, ouders en jongen scheiden, solitaire huisvesting, ingrepen, vloeren, binnenklimaat, geen afleiding, boven mest staan.

In brief toegezegd dilemma's schetsen, en consequenties. Ingerepen: nog geen goede manier uitfasen. Nu verbieden leidt tot vermindering dierenwelzijn dan wel stoppen met houden. Behapbaarheid: stoppen met benadelingen hobbels, groter naarmate sneller. Verduurzaming: samenhang zoeken. Toekomstperspectief: duidelijkheid over wat wel mag, eisen langere termijn, verdienvermogen.

Lopende ontwikkelingen: hoe past het daarbij? Veel gaat in richting geest amendement. Biedt kansen, maar ook risico dat rigoureuze wijziging dat doorkruist. Sectorplannen, kostprijs omhoog vergt ander verdienmodel. Kansen: versnellen, ingrepen versneld uitfasen, uitfasen kooihuisvesting, verbetering innovatie stalsystemen, transport, opvolging RDA-advies, koppeling positieflijst, stalbranden.

Wat kan tekort schieten, maar ook zeer vergaand zijn. Duidelijkheid over gewenst aanpak is noodzakelijk. Als duidelijkheid er is, moet reikwijdte nader verankerd worden in wet- en regelgeving.

Vervolgstappen

Handelingsperspectieven, politieke opties.

Kamer informeren over onduidelijkheid, dilemma's consequenties. Aangeven dat nadere richting vereist is. Vraag aan M: in welke mate willen we al richting/opties schetsen richting TK? Richting = meer regie, geen richting = tegenwerken Kamer, verlengt onduidelijkheid. Advies: TK vragen welke benadelingen beoogt te verbieden, reikwijdte afbakenen, optioneel daarbij al opties en ideeën bij te schetsen.

Als gewenste reikwijdte nader bepaald is, bereid daar in wet vorm aan te geven.

In tussentijd: quick scan uitzetten. Ambtelijk voorstellen omgang richting formatie.

Carola: ik mis hoe het zich verhoudt tot EU wet- en regelgeving. Suggereert dat we vrijheid hebben om te doen wat we willen. Aan de andere kant lopen er Europese trajecten, zoals ook benoemd, dan uitschrijven wat daar gebeurt, wat tijdsbestek is, en hoe daar al richting wordt gegeven deels aan wat er nationaal gewenst is. Waar zit de ruimte om zelf wel of niet wat te doen?

5.1.2.e ingewikkelde is dat je tegen de vaagheid van de bepaling op loopt. Kan nu niet al heel hard stellen dat het in strijd is met EU-regelgeving. Ziet op diverse plaatsen ruimte om nationaal strengere voorschriften te stellen. In die zin is er ook wel ruimte om wat te doen. Maar je loopt aan tegen onduidelijkheid reikwijdte bepaling. Afhankelijk van hoe rechter interpreteert, kan er strijdigheid komen, als strikter is. Lastig om nu te zeggen t.a.v. amendement dat het strijdig is met EU-recht.

Carola: omgedraaid: zijn bepalingen over hoe transporteren of houden. Vraag: als je die onderdelen weet, is er dan ruimte om daar strenger in te gaan, of zijn ze geharmoniseerd?

5.1.2.e minimumharmonisatie bestaat. Doden van dieren stringenter wat je strenger kan doen, maar verschilt per richtlijn of verordening, en van onderwerp. Moeilijk omdat het zo breed is, om generieke conclusie te trekken.

Carola: heb gezegd dat ik meer tijd had om dit juist uit te zoeken. Ik had verwacht dat we kunnen zeggen waar je wel of niet verder kunt gaan, redenerend vanuit Europese regelgeving. Amendement even niet aan denken, te open, wil weten waar we verder kunnen gaan vanuit Europese regelgeving.

5.1.2.e kunnen we schetsen, kunnen we in kaart brengen en op een rij zetten.

Carola: ik zoek: we hebben extra tijd gevraagd voor analyse. Wat is nieuwe inzicht dat we nu hebben? Hebben we iets ontdekt? Waar we iets mee kunnen? Blijft voor mij hangen. Kamer heeft gezegd: kijk of amendement strijdig is met eigendomsrecht. Ook een over besluit houders van dieren.

5.1.2.e lagere regelgeving moet binnen hogere regelgeving passen. Afhankelijk van wat rechter zegt, kan lagere regelgeving vervallen vanwege hogere wettelijke norm.

Carola: snap ik. Maar kan lagere regelgeving hogere norm maken. Moeten niet alle juridische haken en ogen. Waarom hebben we langer over analyse gedaan? Waar zit nieuwe inzicht?

5.1.2.e wat je verwachtte is nu onderbouwd. Uit analyse komt duidelijk dat weging onzeker is. Ook duidelijk gemaakt wat allemaal onder het amendement kan vallen. Met tastbare voorbeelden staven. Onbevredigend dat onduidelijkheid centrale thema is, maar verder dan dat is lastig om te komen. Goed punt om vanuit Europese regelkade nog even te bekijken, maar dan ook: hoe verder? Op basis van wat we nu weten?

Carola: laten we naar politieke opties kijken.

5.1.2.e op sheet 10 lijn neergezet. Komt erop neer: we leggen analyse terug, schetsen dilemma's richting TK, dan vraag: willen we richting voorstellen aan de TK? Daar nu bij stil staan.

Carola: even door met presentatie.

5.1.2a politieke centrale vraag: in hoeverre willen we richting geven in Kamerbrief? Opties schetsen, wel of niet doen? Procedurevergadering, brief bij te plannen debatten agenderen. In brief aangeven: wat wil Kamer? Welke reikwijdte? Of meer richting geven. Meer opties schetsen: kunnen we leveren en uitwerken. Wilden eerst impact en dilemma's bij Kamer neerleggen.

Daarna inwerkingtreding: door onduidelijkheden en dilemma's zou inwerkingtreding per 2023 tot rechtsonzekerheid en onduidelijkheid in praktijk en uitvoering leiden. Duidelijkheid noodzakelijk voorafgaan aan besluit over inwerkingtreding, ook terugdraaien. Dus voorstel om amt iwt niet opnemen bij besluit AHR. Vereist constructieve houding tov amendement. Niet suggestie wekken dat we amendement willen tegenwerken. Iwt nu aankondigen leidt tot onrust met onduidelijke bepaling. Niet verantwoord.

Insteek brief: toegezegd brief na zomer. AO's komen eraan, nog niet gepland, ligt voor de hand brief voor dat AO af te hebben. Insteek: uitkomst analyses, overzicht benadelingen, dilemma's, besluit iwt, terugleggen vragen bij politiek om duidelijkheid te verschaffen, plus evt. interpretaties, en ingaan op moties VSO (Vestering en Van der Plas), stukje onderzoek, en stand van zaken voorbereiding wetswijziging gezelschapsdieren. Dan over week of 2 concept aanleveren.

Gezelschapsdieren: aangegeven voorbereiden in Kamerbrief. Nota aan het maken over welke vragen daarbij komen kijken. Ingewikkelde juridische exercitie. Nota bij concept Kamerbrief. Stavaza onderzoek: quick scan uitzetten CenSAS om in beeld te brengen welk onderzoek relevant is voor amendement, voor moties. Heads up in Kamerbrief.

Voorstel planning: Europese aspect daar nader bij pakken. Eind oktober Kamerbrief, maar moet misschien eerder afhankelijk van planning commissiedebatten.

Carola: dit is een traject... Bewonder poging logisch te maken. Maar is niet logisch. Heeft niet zo veel met inhoud te maken. Behandelen het vanuit de inhoud. Snap het vanuit jullie perspectief, maar ga daarmee niet de eindstreep halen. Moeten politieke keuzes achter vandaan komen, zoals mbt positieflijst. Hoe kan je daarvoor landingsgrond organiseren? Ik denk dat het wijs is als we daar in kleiner verband gesprek over voeren: politieke lijn in dit verhaal krijgen. Ik ben bang dat we vastdraaien in moeras. Hier kom je niet uit met onderzoeken en analyses. Geest is: er moet sneller actie ondernomen worden om dierenwelzijn te verbeteren. Breekijzer in de wet. Vervolgens: wij operationaliseren. Voorkomen dat iedereen kleur moet bekennen. Hoe ga ik daarmee om in relatie tot andere trajecten, zonder dat ik al mijn capaciteit kwijt ben aan dit traject? Niet handig om dit via Webex te doen. Kleiner groepje op mijn kamer om politieke component door te akkeren. Niet alleen juridisch inhoudelijk, daar red ik het niet mee. Timingsvraagstuk. AO's wordt op z'n vroegst november. Niet zo bang voor zijn. Kamer wil druk op proces: ze willen dat wij doorgaan. Moeten aantal afwegingen nog gemaakt worden, waar ik informatie niet voor heb. Wat zijn politieke opties die ik heb. Tussenstap om andere vragen te kunnen beantwoorden.

5.1.2e uiteindelijk vraag: gaan we wel of niet richting geven? Hetzij door opties te schetsen, hetzij door voorkeuren uit te spreken daarbij. Vraag: als je dat doet, is dat een politiek besluit wat je moet nemen.

Carola: dit is precies de brainstorm die ik nodig heb. Heb nu gevoel: kies het maar, maar daar zitten veel opties in hoe je dat kunt doen, hoe ver daarin gaan, wanneer je dat doet. Dat mis ik nog in het

verhaal. Daar even over van gedachten wisselen, hoe daar komen, dan valt rest op gesprek. Dat tussenelement mis ik nog. Daar wil ik over sparren.

5.1.2e ga ik organiseren. 5.1.2e ons daarbij helpen? Hier blij mee, gaat om deze hoofdvraag.

Carola: je hebt daar 100 varianten van. Als je regie neemt: hoe dan? Wanneer? Afgestemd met wie? Zitten veel stappen daarvoor. Die moeten we scherp hebben, anders komen we niet verder. Heb ik nog wat andere inzichten voor nodig. Even doorakkeren aan mijn tafel. Heeft ook te maken met iwt: ik heb vorige keer gezegd dat ik iwt doorgaat. 5.1.2e zei: doe nou niet, wacht op analyse. Vind dat analyse niet zo veel toevoegt waar ik eerst stond. Conclusie is: zit heel veel onzekerheid in. Deel analyse dat je moet vertellen waarom je niet in werking treedt, met positieve grondhouding, maar wat is dan die positieve grondhouding?

Agendatechnisch problematisch. Volgende week zit ik vast. 5.1.2e en 5.1.2e gaan optie zoeken.

5.1.2e aan jouw tafel, in klein comité smaken op tafel, weten of landingsgrond hebt voor proces dat je voorstelt. Hier en daar kopje koffie drinken met deze of gene, helpt daarbij.

5.1.2e helpt het... Als je richting geeft, wat voor richtingen dan? Je kunt denken aan fasering, amendement afbakenen, dingen niet via wet maar op andere manier in beleid... Inhoudelijke dingen, nuttig nu te hebben?

Carola: nu even stoppen met de inhoud. Ga even proces denken. Koppeling maken met wat in gang is, ook Europees, positieflijst. Niet allemaal wetten gaan zitten maken. Waar kan je versnelling organiseren? Dat is de portee van het amendement. Waar kan dat? Vught-groep ambitieus plan bij EC, met welke aspecten kunnen wij zelf al aan de slag, zonder eindeloos nieuwe wetten op te stellen? Dan zelf zeggen: dit is hoe amendement ingevuld gaat worden. Niet nu van alles gaan optuigen. Dat is te veel van het goede. Kan nu niet veel concreter maken dan dit.

Daarna kijken wanneer een brief en reikwijdte etc.

TER ADVISERING

Aan de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

Directoraat-generaal Agro
Directie Dierlijke Agroketens en
Dierenwelzijn**Auteur**

5.1.2.e

T 5.1.2.e

5.1.2.e@minlnv.nl

Datum

14 februari 2022

Kenmerk

DGA-DAD / 22056580

Bhm. 22059386**Kopie aan****Bijlage(n)**

1

nota

Opstart aanpak dierwaardige veehouderij en relatie
amendement Wet dieren**Parafenroute****DGA**

5.1.2.e

DAD,

5.1.2.e

5.1.2.e

WJZ,

5.1.2.e

5.1.2.e

BPZ

5.1.2.e

Aanleiding

T.b.v. van het vormgeven van de aanpak dierwaardige veehouderij, het bepalen van de relatie tussen deze aanpak en het amendement op artikel 2.1 op de Wet dieren, en het gesprek hierover met uw coalitiepartners, heeft u verzocht om informatie omtrent: (1) de opties die u heeft qua omgang met het amendement, (2) de eerste stappen in het proces rondom de aanpak dierwaardige veehouderij.

Advies

De volgende adviezen vloeien voort uit onderstaande kernpunten. Een toelichting op deze adviezen vindt u daar.

- U wordt geadviseerd om kennis te nemen van de opties voor omgang met het amendement, en daarbij bij voorkeur te kiezen voor optie 4, waarbij het amendement niet in werking treedt en de aanpak dierwaardige veehouderij als volwaardig alternatief wordt vormgeven.
- U wordt geadviseerd kennis te nemen van de eerste stappen die u kunt zetten ter uitvoering van de opgave dierwaardige veehouderij in het coalitieakkoord.
- U wordt geadviseerd om op korte termijn de wijziging van de Wet dieren die ziet op de uitvoering van de herziene Diergezondheidsverordening in werking te laten treden.

Kernpunten*Wet gewijzigde Diergezondheidsregelgeving*

- Vooraf wordt opgemerkt dat de wet van 26 mei 2021 tot wijziging van de Wet dieren in verband met de uitvoering van de herziene Europese diergezondheidswetgeving (Animal Health Regulation, AHR) in het Staatsblad (Stb. 2021, 256) staat. De inwerkingtreding van de wet vindt plaats bij koninklijk besluit. Daarbij kunnen er voor de onderdelen van de

Ontvangen BPZ

wet *verschillende inwerkingtredingsdata* worden gekozen. De wet bevat regels vanwege de herziene Europese diergezondheidswetgeving. Daarnaast bevat deze een wijziging van artikel 2.1 van de Wet dieren, die in de wet is opgenomen bij amendement. Uit de toelichting op dat amendement volgt dat de indiener inwerkingtreding heeft beoogd per 1 januari 2023. *Hoewel de wijziging van artikel 2.1 in deze wet is opgenomen, staat het artikel los van de rest van de inhoud van de wet.*

- Benadrukt wordt dat het belang van de inwerkingtreding van het deel van de wet dat ziet op de AHR evident is. Deze is vanwege het amendement al bijna een jaar vertraagd. Het is zaak dat de bepalingen over diergezondheid nu binnen afzienbare tijd in werking treden. Inhoudelijk zijn er geen redenen om de invoering ervan uit te stellen en uitstel is uit rechtstatelijk en democratisch oogpunt niet chique.

Opties omgang amendement

1. Het amendement in werking laten treden op de in de toelichting gevraagde datum (per 2023)
 - Niet wenselijk, gegeven analyses van het amendement (zie voor een weergave van de kernpunten van de analyses de achtergrondinformatie in de bijlage). Hoofdpunten:
 - i. Amendement leidt tot rechtsonzekerheid voor dierhouders (onduidelijk wat nog wel en niet is toegestaan).
 - ii. Meerwaarde voor dierenwelzijn is erg onzeker door onduidelijke bepaling.
 - iii. Na de inwerkingtreding zullen vermoedelijk rechtszaken ontstaan (met onvoorspelbare uitkomst) over situaties/gedragingen in de veehouderij die vanwege het amendement potentieel niet meer toegestaan zijn.
 - iv. Snelle inwerkingtreding zou een onwenselijke hypotheek leggen op de aanpak dierwaardige veehouderij en het succesvol afsluiten van een convenant waarschijnlijk onmogelijk maken.
2. Het amendement op een latere datum in werking laten treden
 - Dit zou per 2025 of 2026 kunnen zijn; het convenant is dan afgerond en dan valt het samen met het einde van de kabinetsperiode, waarvoor ook wetgeving voor een dierwaardige veehouderij is voorzien.
 - Ook latere inwerkingtreding zal de aanpak dierwaardige veehouderij belemmeren en een hypotheek leggen op het convenant en de wetgeving.
 - Inwerkingtreding op een latere datum lost de problemen geïdentificeerd in de analyses van het amendement niet op.
3. Inwerkingtreding van het amendement aanhouden in afwachting van het te sluiten convenant en de op te stellen wetgeving
 - Een nadeel is dat de onduidelijkheid over de status en de inhoudelijke implicaties van het amendement lang blijven bestaan.

Dit zorgt voor onzekerheid en kan de basis voor samenwerking in het kader van het convenant ondermijnen.

- Indien hiervoor gekozen wordt is het belangrijk om concreet te maken onder welke omstandigheden het amendement later wel/niet in werking zou treden. Waar moeten convenant en wetgeving aan voldoen om het amendement te vervangen?
 - Inwerkingtreding op een latere datum lost de problemen geïdentificeerd in de analyses van het amendement niet op.
4. Kenbaar maken dat het amendement vanwege de potentiële gevolgen en onzekerheid gewijzigd moet worden en in deze vorm niet in werking zal treden
- Een gewijzigd wetsartikel dat door het parlement is aangenomen, treedt dan niet in werking. Dat gaat tegen de regel/gedachte in dat aangenomen wetten vanuit democratisch oogpunt in werking horen te treden.
 - Dit besluit kan worden onderbouwd op grond van de analyses: om zowel rechtszekerheid als de gewenste verbeteringen van dierenwelzijn/diergezondheid zeker te stellen, moet het amendement gewijzigd worden.
 - De wetgeving die is aangekondigd in het kader van de aanpak dierwaardige veehouderij, kan gebruikt worden om een volwaardig alternatief voor het amendement vorm te geven, dat betere wetgeving is en aan hetzelfde ambitieniveau voldoet. Middels deze wetwijziging kan dan ook het amendement uit de wet worden gehaald. Tot aan een wetwijziging staat het amendement in de wet.
 - Deze optie heft de onduidelijkheid bij alle dierhouders op en vergroot de kansen op een succesvolle integrale aanpak van de ontwikkeling naar een dierwaardige veehouderij, waarbij er ook geen hypotheek ligt op het te sluiten convenant
 - Gelet op de voor- en nadelen van de verschillende opties adviseren wij u voor optie 4 te kiezen. Optie 3 heeft inhoudelijk aanzienlijke nadelen, maar kan een alternatief vormen, wanneer dat politiek wenselijk wordt geacht

7

~~Handwritten signature~~

Optie aanhouden inwerkingtreding AHR (én amendement)

5. AHR en amendement aanhouden in afwachting van convenant/wetgeving
- Onwenselijk. Het zal nog jaren duren totdat de wetgeving er is. Zo lang kan de AHR niet wachten.
 - Zie voor de overige kanttekeningen bij het vooruitschuiven van de inwerkingtreding van het amendement hetgeen hierover onder optie 1 t/m 3 is opgenomen.

Politiek-bestuurlijke context amendement

- Uw voorganger heeft in een Kamerbrief van 15 juli 2021 toegezegd de Kamer na de zomer te informeren over de analyses van het amendement en opgemerkt dat het vervolgens aan de Kamer is om richting te geven.

Deze analyses zijn gereed en op hoofdlijnen weergegeven in de achtergrondinformatie (zie behandelmap van deze nota). De hoofdlijnen zijn ook meegegeven in het kader van de formatiegesprekken. De analyses zijn nog niet met de Kamer gedeeld.

- Het verdient aanbeveling om de Kamer over de analyses, de keuze over inwerkingtreding van het amendement en de verhouding tot de aanpak dierwaardige veehouderij binnen afzienbare tijd te informeren.
- Sinds uw aantreden heeft u als lijn gehanteerd dat de relatie tussen het amendement en de aanpak dierwaardige veehouderij nader wordt gezien bij het vormgeven van deze opgave uit het regeerakkoord.

Eerste stappen in de ontwikkeling naar een dierwaardige veehouderij

De volgende stappen zullen onderdeel zijn van het proces van de aanpak dierwaardige veehouderij. U kunt benoemen richting de coalitiepartners dat u deze stappen (samen) gaat zetten. In het vervolgesprek dat DAD met u heeft op 9 maart zullen deze stappen nader zijn uitgewerkt en wordt u hierin verder meegenomen en geadviseerd.

1. Ambitieniveau bepalen: welke stappen worden op kortere en langere termijn gezet om de veehouderij aan te passen aan de behoeften van het dier?
 - U kunt benoemen dat u een ambitie voor de lange termijn en voor de korte termijn (deze kabinetsperiode) wilt formuleren die de inzet vormen voor het convenant en de wetgeving.
 - Lange termijn: op basis van zienswijze RDA
 - Korte termijn: aanknopingspunten kunnen gevonden worden in bijv. de [ongeriefanalyses](#) van de WUR en de EFSA-rapporten in het kader van de herziening van de EU-regelgeving
 - U kunt aangeven dat u hierbij oog heeft voor samenhang met andere opgaven (integraliteit) en de dierwaardigheid daar zoveel mogelijk aan gaat koppelen.
 - U kunt aangeven dat u wilt nagaan of er onderdelen van het ambitieniveau zijn die sowieso terug moeten komen in de wetgeving, en die geen onderwerp van onderhandeling zullen zijn binnen het convenant.
2. Convenant en wetgeving
 - Het coalitieakkoord stelt dat het convenant zal dienen als basis voor wetgeving die deze kabinetsperiode in werking treedt. U kunt melden dat u de relatie tussen convenant en wetgeving uitwerkt.
 - Het **convenant** zal dienen om afspraken te maken met stakeholders over de ontwikkeling naar een dierwaardige veehouderij.
 - Er wordt begonnen met de voorbereiding middels het houden van een verkennende ronde langs de stakeholders. Daarin wordt nagegaan wat het ambitieniveau is van de stakeholders en welke wensen/beelden er zijn t.a.v. het proces.

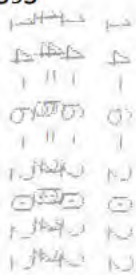
- Na de zomer zullen de inhoudelijke gesprekken over het convenant starten.
- U kunt melden dat u nagaat hoe het convenant dierwaardige veehouderij zich verhoudt tot andere ketenafspraken die het kabinet op grond van het coalitieakkoord voornemens is te maken (en juridisch te borgen). Denk aan de 'niet-vrijblijvende bijdrage' van de keten.
- De **wetgeving** zal dienen om de uitgangspunten van een dierwaardige veehouderij wettelijk te verankeren.
 - Parallel met de voorbereidingen van het convenant wordt begonnen met de inventarisatie van bestaande wet- en regelgeving en hoe die zich verhoudt tot de uitgangspunten van de dierwaardige veehouderij.
 - Dit kan leiden tot een eerste schets waar aanvullende/andere regelgeving nodig is om dierwaardigheid te borgen. Daarbij wordt onder meer gezien op wijze dit samenhangt met Europese regels en het traject richting herziening van het Europese regelkader dierenwelzijn.

Toelichting

Qua omgang met het amendement zijn er aanvullend opties die niet begaanbaar of wenselijk zijn gebleken op grond van beleidsmatige en juridische analyse. Het betreft de volgende opties. Vooropgesteld: de tekst van de wet staat op dit punt vast, daarin valt niets te beperken anders dan door het in procedure brengen van een wetswijziging.

- *Beperken scope*: we hebben gekeken of het mogelijk is bijvoorbeeld bepaalde diercategorieën uit te zonderen (specifiek: gezelschapsdieren). Dit is ten eerste ingewikkeld omdat er dan een nieuwe wetswijziging moet komen. Ten tweede is zo'n wetswijziging zelf erg lastig, omdat je dan moet definiëren wat precies wel en niet onder de uitzondering valt, en dat moet je ook kunnen onderbouwen. Die definitie is moeilijk af te bakenen. Maar met name de onderbouwing is lastig: waarom mag je een dier niet op manier X behandelen als het bijv. hobbymatig gehouden wordt, maar wel als het in de veehouderij gehouden wordt?
- *AMvB's*: het geamendeerde artikel 2.1 geeft geen opdracht aan de minister om het artikel te specificeren in een AMvB. Het artikel staat dus op zichzelf, en mocht een rechter oordelen dat er spanning zit tussen het geamendeerde artikel en iets wat in een AMvB staat, dan wint het artikel (want het staat in de wet). Om het amendement de facto te specificeren via AMvB's, zou je de huidige AMvB's helemaal moeten doorlichten op punten die mogelijk niet stroken met het amendement, en dan de AMvB's moeten aanpassen. Dat is niet alleen een hele grote exercitie, het zal ook heel veel politieke discussie opleveren. Het is dus zeker geen snelle route.
- *Gefaseerde inwerkingtreding*: we hebben nagedacht over 'gefaseerde inwerkingtreding', waarbij de ingangsdatum bijvoorbeeld per sector zou

kunnen verschillen. Dat is juridisch niet begaanbaar omdat je niet kunt stellen dat de wet wel voor partij X geldt, maar niet voor partij Y. Dan zou je het onderscheid per sector al in de wet moeten maken, maar dan loop je tegen dezelfde problemen aan als hierboven beschreven in relatie tot beperken van scope.

Ministerie van Landbouw,
Natuur en Voedselkwaliteit

TER ADVISERING

Aan de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

Directoraat-generaal Agro
Directie Dierlijke Agroketens en
Dierenwelzijn

Auteur

5.1.2.e

T 5.1.2.e

5.1.2.e @minInv.nl

Datum

20 mei 2022

Kenmerk

DGA-DAD / 22221289

BHM 22240580

Kopie aan

Bijlage(n)

3

nota

Kamerbrief Dierwaardige Veehouderij (plan van aanpak,
convenant, amendement wet dieren)

Parafenroute

DG Agro

5.1.2.e

5.1.2.e DAD

5.1.2.e

5.1.2.e 5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e WJZ

5.1.2.e

BPZ

5.1.2.e

Aanleiding

Voor het zomerreces stuurt u – conform uw toezegging – een brief aan de Tweede Kamer over de aanpak dierwaardige veehouderij en de analyse van en samenhang met het aangenomen amendement Vestering op de Wet dieren over de huisvesting van dieren. Op donderdag 9 juni heeft u een gesprek met DAD over een eerste concept van deze brief. U wordt dan meegenomen in de opzet van de brief en in de drie voornaamste elementen daaruit: a) de doelstellingen van de aanpak dierwaardige veehouderij, b) het convenantproces aan de hand van het bijgevoegde advies van verkenner 5.1.2.e en c) de omgang met het amendement in de vorm van reparatiewetgeving.

In deze nota vindt u de besprek en beslispunten voor het gesprek en een nadere toelichting bij de voorgestelde keuzes. Onderaan vindt u een bijlage over de reparatiewetgeving.

Advies

U wordt geadviseerd:

- Kennis te nemen van het eerste concept van de Kamerbrief dierwaardige veehouderij, inclusief de bijlage (analyse amendement), en akkoord te gaan met de richting.
- Akkoord te gaan met de doelstellingen en aanpak van de ontwikkeling naar een dierwaardige veehouderij, zoals verwoord in de Kamerbrief
- Kennis te nemen van het advies van 5.1.2.e (zie bijlage) over het convenant dierwaardige veehouderij, en akkoord te gaan met genoemde elementen uit dat advies als basis voor verdere uitwerking van het convenantproces;

Ontvangen BPZ

14-6-2022
14-6-2022
14-6-2022
14-6-2022

EC?

Directoraat-generaal Agro
Directie Dierlijke Agroketens en
Dierenwelzijn

Kenmerk
DGA-DAD / 22221289

- DAD is op zoek naar een geschikte voorzitter voor in elk geval de eerste fase van het convenantproces. Welke suggesties heeft u voor een onafhankelijk voorzitter?
- 4) *Bespreekpunten omgang met het amendement Vestering*
- Bent u akkoord met de inhoudelijke strekking van de voorgestelde reparatiewetgeving (zie paragraaf I van de bijlage)?
 - Bent u akkoord om daarvoor gebruik te maken van een nota van wijziging bij het reeds aanhangige wetsvoorstel AHR II?
 - Bent u akkoord met een aantal keuzes t.a.v. het proces ter waarborging van de wetgevingskwaliteit (zie adviezen in paragraaf II van de bijlage)?

Toelichting

- 1) Opzet Kamerbrief
- Gelet op uw toezeggingen om de Kamer hierover te informeren en de nog immer aanwezige vragen/onrust bij dierhouders over de omgang met en de consequenties van het amendement Vestering, wordt geadviseerd deze brief nog vóór het zomerreces naar de TK te sturen.
 - Het debat daarover zal vermoedelijk gevoerd kunnen worden tijdens het commissiedebat Dieren in de Veehouderij van 14 september a.s.
- 2) Doelstellingen aanpak
- Onder de veehouderij wordt in dit verband verstaan alle schakels in de keten die met levende dieren werken: fokkerij, transport, boerderij en slacht. We verdelen de thematiek voor de veehouderij onder in de leefomgeving van het dier (stalsystemen/houderijsystemen) en de omgang met het dier (bedrijfsvoering).
 - Met betrekking tot de leefomgeving van dieren stellen we voor de aanpak te richten op het vergroten van het percentage diergericht ontworpen houderijsystemen. Met betrekking tot de bedrijfsvoering richt de aanpak zich op de ontwikkeling en inzet van kennis en vaardigheden om de dierwaardige veehouderij een impuls te geven en het door-ontwikkelen van helpende technieken.
 - Ten aanzien van het marktperspectief stellen we voor – onder verwijzing naar uw Kamerbrief over perspectief van de landbouw – het belang aan te geven dat verbeteringen van dierenwelzijn en diergezondheid op het boeren-erf lonend gemaakt moeten worden. Voldoende vraag naar dierwaardige producten moet worden bevorderd en boeren moeten een goede prijs voor die producten krijgen. U geeft hierbij ook aan dat u van Nederlandse afzetkanalen en importeurs verwacht dat zij geleidelijk hogere dierenwelzijnsstandaarden gaan hanteren.
 - De uitgangspunten van een dierwaardige veehouderij vormen ook het fundament van uw inzet in Europees verband met betrekking tot de herziening van het Europese regelkader op dierenwelzijn.

wat
zijn dat?

uw

specifiek

vb
EU

Handwritten notes in the top left margin, including the word 'NUTN' repeated several times.

3) Convenant

- De voorgestelde maaktijd vergt een ambitieuze planning, gezien de complexe inhoud en veelheid aan deelnemers. U wordt vanwege de politieke urgentie geadviseerd om deze maaktijd als richtsnoer over te nemen, en de voorzitter te vragen daarop aan de voorkant van het proces (al in de uitnodiging) richting de deelnemende partijen te sturen. Deze planning voorziet dus niet in een convenant voor eind 2022. Een te korte doorlooptijd is volgens het advies te risicovol; er zal geen kwalitatief goed convenant uit volgen.
- Omtrent de onafhankelijk voorzitter is het advies van de verkenner, dat dit een persoon met gewicht/statuur moet zijn. Een mogelijkheid is om het proces, inclusief het voorzitterschap en secretariaat, uit te besteden aan een externe partij: een commerciële partij of bijvoorbeeld de SER, die veel kennis en ervaring met convenanten heeft.
- De verkenner adviseert twee vormen qua opzet van het convenant (er zijn nog meer opties mogelijk): 1) met een kerngroep van 8 à 9 partijen die de verantwoordelijkheid en het proces dragen en die steun/verbinding zoekt bij andere betrokken partijen of 2) een bredere dialoogtafel met meer (max. 15) deelnemers en daaronder sectortafels. De eerste optie lijkt gelet op de haalbaarheid/tempo beter werkbaar en wordt geadviseerd om vorm te geven zoals hierboven geschetst bij de besprekpunten.
- De uitgangspunten van dierwaardigheid moeten voor alle sectoren gaan gelden. Dat betekent niet dat alle deelsectoren of kleinere sectoren ook aan het convenant mee moeten doen. Ook buiten het convenant kunnen afspraken worden gemaakt en de te maken regelgeving geldt sowieso voor alle sectoren.

akke

utley
sfp

4) Amendement en reparatiewetgeving

- De Kamerbrief en deze nota gaan uit van uw voornemen om de AHR in werking op korte termijn in werking te laten treden, en de wetswijziging volgend uit het amendement Vestering niet per 2023 (zoals de toelichting beoogde), maar per 2024 in werking te laten treden, en tegelijkertijd reparatiewetgeving in gang te zetten.
- De reparatiewetgeving heeft als inhoudelijk doel om de onduidelijkheden en onvoorspelbare gevolgen van het amendement Vestering weg te nemen en te borgen dat de beoogde dierenwelzijnsverbeteringen daadwerkelijk tot stand kunnen komen.
- Een opzet van reparatiewetgeving en bijbehorende toelichting is reeds ambtelijk voorbereid. Volgens een globale planning zou de reparatiewetgeving in het begin van het najaar voor advies naar de Afdeling Advisering van de Raad van State kunnen worden gezonden. Met behulp van een strakke planning kan deze wetgeving naar verwachting aan het einde van het najaar in de TK worden ingediend.
- Vanwege de samenloop van een inwerkingtredingsbesluit en tegelijkertijd reparatiewetgeving ontstaat onduidelijkheid en onzekerheid bij dierhouders en toezichthouders over de regels waar zij zich op moeten voorbereiden. Het is daarom van belang, gegeven die keuze voor die samenloop, dat zo snel mogelijk verder kan worden gegaan met de voorbereiding van de reparatiewetgeving. Tevens moet nadrukkelijk aandacht worden besteed aan de communicatie van deze keuze.

Ride

14-6-2022
14-6-2022
14-6-2022
14-6-2022
14-6-2022

Directoraat-generaal Agro
Directie Dierlijke Agroketens en
Dierenwelzijn

Kenmerk
DGA-DAD / 22221289

- Hieronder in de bijlage bij deze nota wordt u nader over dit voorstel voor reparatiewetgeving geïnformeerd en wordt u tevens geadviseerd over de gevolgen van bovengenoemde samenloop, en daartoe een alternatief geboden. BIJLAGE REPARATIEWETGEVING AMENDEMENT

I Inhoud reparatiewetgeving Wet dieren

Wat de Kamer met het amendement heeft willen bereiken, kan beter worden bereikt op een andere manier binnen de Wet dieren. Zo wordt helder wat de reikwijdte van het beoogde verbod is. Voor de onderwerpen waar het amendement op ziet (ingrepen en natuurlijk gedrag van dieren in de veehouderij) kan het beste worden aangesloten bij de artikelen 2.2 en 2.8. Kortgezegd betekent dit dat:

- aan artikel 2.2 (houden van dieren) een expliciete bepaling wordt toegevoegd gericht op het verbieden van het dieren in de veehouderij permanent de mogelijkheid onthouden om natuurlijk gedrag te vertonen (de bedoelde gedragingen worden bij AMvB bepaald. Er ligt nog geen concept-AMvB);
- op grond van artikel 2.8 (ingrepen) de bij AMvB toegestane ingrepen bij dieren in de veehouderij worden heroverwogen. Dat artikel behoeft daarvoor geen wijziging.
- de wijziging die het amendement heeft doorgevoerd in artikel 2.1 (dierenmishandeling) zal vervallen als de Kamer akkoord gaat met het wetsvoorstel waarin ook hetgeen onder a staat is geregeld.

II Proces reparatiewetgeving

In deze nota wordt ingegaan op het proces van de reparatiewetgeving voor de Wet dieren, voor wat betreft de (middels bovengenoemd amendement) in artikel 2.1 doorgevoerde wijziging.

Hoe kan er z.s.m. reparatiewetgeving worden ingediend en welke keuzes zijn daarvoor nodig?

Die keuzes worden ingegeven vanuit het oogpunt van wetgevingskwaliteit, namelijk om ervoor te zorgen dat de snelheid niet ten koste gaat van waarborgen voor de wetgevingskwaliteit. Bovendien kunnen die stappen ook het fundament van de reparatiewetgeving als alternatief voor de wijziging die in artikel 2.1 is doorgevoerd, verstevenen.

Toelichting

A) U kunt de Wet dieren via twee routes wijzigen. Enerzijds door een wetsvoorstel op te stellen en anderzijds door een nota van wijziging op een al bij de Tweede Kamer aanhangig wetsvoorstel in te dienen. Met de route van de nota van wijziging wordt enige tijd bespaard en kan in deze situatie het beste tegemoet worden gekomen aan de wens om zo snel mogelijk reparatiewetgeving bij de Tweede Kamer ingediend te krijgen.

U wordt daarom geadviseerd te kiezen voor de route van een nota van wijziging. Volledigheidshalve, naast de hierboven beschreven routes kan de Wet dieren ook worden gewijzigd door de Tweede Kamer zelf bij amendement op een aanhangig wetsvoorstel.

Uw wordt daarom nog in overweging gegeven:

-]

Ad. a Wanneer reparatiewetgeving in procedure wordt gebracht maar ook wordt geregeld dat de oorspronkelijke bepaling in werking treedt, betekent dat een periode van onzekerheid voor de samenleving en voor de handhavers. Op welke regels moeten zij zich voorbereiden? Artikel 2.1 treedt dan weliswaar per een vastgestelde datum in werking, maar er is ook reparatiewetgeving aanhangig die er toe kan leiden dat de regelgeving er op die datum toch weer anders uit zal zien. Dat betekent niet alleen dat onzeker blijft of de regeling nu wel of niet op gezelschapsdieren ziet, maar ook dat onzeker blijft welke aanpassingen veehouders moeten doorvoeren in hun bedrijf.

Ad. b

Pagina 7 van 8

Inwerkingtreding van het gewijzigde artikel 2.1, eerste lid

Pagina 8 van 8

From: "512 e"
Sent: Thu, 7 Jul 2022 07:17:34 +0100
To: "Secretariaat DAD" 512 e @minInv.nl>
Subject: Bhm 22302661 doorzetten
Attachments: DOMUS-22234810-v10-Kamerbrief_aanpak_dierwaardige_veehouderij_en_vervolgstappen_amendement_artikel_2_1_Wet_dieren 512 e docx

Ha 512 e

Zou je Bhm 22302661 (Kamerbrief aanpak dierwaardige veehouderij) willen doorzetten? We hopen dat hij vandaag soepel door de lijn heen kan, en mooi op tijd bij BPZ komt voor de tas van morgen.

Hieronder vast het akkoord van 512 e (Zijn wijzigingen voeren we door.)

Veel dank alvast en hartelijke groet,

512 e

Van: 512 e <512 e @minInv.nl>

Verzonden: woensdag 6 juli 2022 23:41

Aan: 512 e <512 e @minInv.nl>; 512 e <512 e @minezk.nl>; 512 e <512 e @minInv.nl>

CC: 512 e <512 e @minInv.nl>; 512 e <512 e @minezk.nl>

Onderwerp: RE: Brief + nota dierwaardige veehouderij (gaat vanavond de lijn in)

Mooi werk 512 e en anderen!

Hieronder en bijgaand nog een paar opmerkingen.

Overigens ben ik akkoord en kunnen de stukken door wat mij betreft.

Groeten, 512 e

Bij de nota:

- Ik neem aan dat dit de beslisnota is die meegestuurd wordt naar de TK?
- Bij: Reeds genomen besluit (niet geadviseerd): u zet de inwerkingtreding van het oorspronkelijke amendement in gang. Zou ik aangeven wat wel geadviseerd is
- Bij **Besluit**: u bezieet wat u kunt doen om duidelijkheid te bieden in de periode waarin de reparatiewetgeving bij het parlement ligt, en de inwerkingtreding van het amendement tegelijkertijd aanstaande is. N.B.: we hebben geen voorstel voor hoe die duidelijkheid eruit zou kunnen zien. U zou kunnen aansturen op een gedoogbeleid, hoewel dit uiteindelijk niet aan u is, maar aan het OM. We hebben geen voorstel voor een behulpzame communicatielij. De onduidelijkheid zal groot zijn.
- Qua timing van het wetsvoorstel zou ik indienen bij TK bij voorkeur op december januari zetten als dat enigszins realistisch is. Dat is misschien scherp en het zou dus nog iets kunnen opschuiven maar dat zien we dan.

Bij de brief: zie de bijlage.

Van: 512 e <512 e @minInv.nl>

Verzonden: woensdag 6 juli 2022 17:56

Aan: 512 e <512 e @minezk.nl>; 512 e <512 e @minInv.nl>; 512 e <512 e @minInv.nl>

CC: 5.1.2.e <5.1.2.e@minInv.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>

Onderwerp: Brief + nota dierwaardige veehouderij (gaat vanavond de lijn in)

Ha 5.1.2.e en 5.1.2.e

Bijgaand vinden jullie de brief en de nota dierwaardige veehouderij + amendement. Vanavond doen 5.1.2.e en ik een allerlaatste check en dan zetten we ze in de lijn. Daar voegen we dan ook de bijlage bij (met analyse, visie OM, stroomschema). In de lijn komt het pakket langs jullie drie.

We hebben de brief en nota vanmiddag ook vast naar 5.1.2.e van BPZ gestuurd, voor het geval zij nog opmerkingen heeft. De brief moet mee in de tas van vrijdag.

Morgen zijn 5.1.2.e en ik de hele dag op werkbezoek in de Achterhoek. Als er morgen nog iets is, dan is een belletje dus wel fijn.

Hartelijke groet,

5.1.2.e en 5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

.....
Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag
Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

.....
M 5.1.2.e

5.1.2.e @minInv.nl

www.rijksoverheid.nl/Inv

From: "512e"
Sent: Thu, 7 Jul 2022 16:41:46 +0100
To: "Secretariaat DAD" <512e@minlnv.nl>
Subject: FW: Brief + nota dierwaardige veehouderij (gaat vanavond de lijn in)
Attachments: DOMUS-22296102-v3-
Nota_bij_Kamerbrief_dierwaardige_veehouderij_en_vervolgstappen_amendement_artikel_2_1_Wet_dieren.DOCX

Hoi 512e wil jij het akkoord van WJZ meenemen in de bhm? Dankjewel! 512e

Van: 512e <512e@minezk.nl>
Verzonden: donderdag 7 juli 2022 17:38
Aan: 512e <512e@minlnv.nl>; 512e <512e@minlnv.nl>
CC: 512e <512e@minlnv.nl>; 512e <512e@minlnv.nl>; 512e <512e@minezk.nl>
Onderwerp: RE: Brief + nota dierwaardige veehouderij (gaat vanavond de lijn in)

Ha 512e en 512e

Hierbij de paraaf van WJZ.

Groet,

512e

Van: 512e <512e@minlnv.nl>
Verzonden: donderdag 7 juli 2022 11:27
Aan: 512e <512e@minezk.nl>; 512e <512e@minlnv.nl>; 512e <512e@minlnv.nl>
CC: 512e <512e@minlnv.nl>; 512e <512e@minezk.nl>
Onderwerp: RE: Brief + nota dierwaardige veehouderij (gaat vanavond de lijn in)

Dankjewel, 512e ! De aanpassingen in de brief waren minimaal. In de nota zijn de wijzigingen wat groter, en we hadden inmiddels zelf ook een passage getypt over de dubbele onduidelijkheid etc., dus de aangepaste nota (na opmerkingen 512e en WJZ) stuur ik hierbij opnieuw mee. 512e misschien wil jij nog checken of je ook met deze aanpassingen akkoord bent?
512e

Van: 512e <512e@minezk.nl>
Verzonden: donderdag 7 juli 2022 10:39
Aan: 512e <512e@minlnv.nl>; 512e <512e@minlnv.nl>; 512e <512e@minlnv.nl>
CC: 512e <512e@minlnv.nl>; 512e <512e@minezk.nl>
Onderwerp: RE: Brief + nota dierwaardige veehouderij (gaat vanavond de lijn in)

Ha 512e en 512e

Dank! Hierbij de inbreng namens WJZ.

De brief ziet er goed uit, zie nog een enkel klein puntje in de bijlage. In de brief zou ik liever spreken over het zo spoedig mogelijk indienen van de nota van wijziging ipv "dit jaar" daar gaan we natuurlijk wel voor, maar het wordt allemaal ook steeds krappert, bovendien staat later in de brief ook al dat de indiening zo spoedig mogelijk is. Daarnaast valt me op dat de naam van de voorzitter voor het convenant niet wordt genoemd in de brief, misschien is dat wel iets voor de actualiseringsslag die in de nota wordt aangekondigd of zou dat nu ook al kunnen?

Voor de beslisnota geef ik enkele punten mee die voor WJZ van belang zijn met het oog op de parafering, zie ook in de bijlage. Zo zit er een toevoeging in over de risico's van de samenloop inwerkingtreding amendement reparatiewetgeving en is de detailplanning voor de reparatiewetgeving vervangen door een gecompriëerde tekst.

Groet,

512e

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>

Verzonden: woensdag 6 juli 2022 23:41

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>; 5.1.2.e
5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>

CC: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>

Onderwerp: RE: Brief + nota dierwaardige veehouderij (gaat vanavond de lijn in)

Reeds beoordeeld 5.1.2.e

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>

Verzonden: woensdag 6 juli 2022 17:56

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>; 5.1.2.e
5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>

CC: 5.1.2.e <5.1.2.e@minlnv.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>

Onderwerp: Brief + nota dierwaardige veehouderij (gaat vanavond de lijn in)

Reeds beoordeeld 5.1.2.e 5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

Reeds beoordeeld

5.1.2e

5.1.2e

TER ADVISERING

Aan de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

Directoraat-generaal Agro
Directie Dierlijke Agroketens en
Dierenwelzijn

Auteur

5.1.2.e

T 5.1.2.e

5.1.2.e @minlnv.nl

Datum

29 september 2022

Kenmerk

DGA DAD / 22500695

Kopie aan

Bijlage(n)

4

nota

Nota van Wijziging Wet dieren en Kamerbrief
Dierwaardige veehouderij

Parafenroute

5.1.2.e	5.1.2.e	DAD	5.1.2.e	5.1.2.e
5.1.2.e	5.1.2.e		5.1.2.e	
5.1.2.e	5.1.2.e	BPZ		
5.1.2.e				

Aanleiding

In deze nota wordt u geadviseerd over:

- De concept Kamerbrief dierwaardige veehouderij
- De concept nota van wijziging als alternatief voor het amendement over de huisvesting van landbouwdieren (PvdD, Vestering)

Advies

- Akkoord te gaan met concept Kamerbrief dierwaardige veehouderij
- De nota van wijziging op korte termijn te agenderen in de ministerraad ter instemming met het voorstel om die voor advies voor te leggen aan de Afdeling Advisering van de Raad van State
- Te reflecteren op het ambtelijk advies over de inwerkingtreding van het amendement
- Het verzenden van de Kamerbrief en de adviesaanvraag gelijktijdig en op korte termijn te laten plaatsvinden

Kernpunten

Achtergrond / tijdlijn van amendement naar dierwaardige veehouderij

- In mei 2021 kort na de Kamerverkiezingen in maart en tijdens de demissionaire periode van kabinet Rutte 3 heeft de Partij voor de Dieren in de Tweede Kamer (het lid Vestering) een amendement over de veehouderij ingediend bij de behandeling van een wetsvoorstel over diergezondheidsregelgeving (AHR I).
- Dat amendement zag op artikel 2.1 van de Wet dieren en wil de veehouderij aanpassen aan de behoeften van dieren. Daartoe zouden fysieke ingrepen bij dieren én het permanent beperken van dieren om hun natuurlijk gedrag uit te oefenen moeten worden verboden, als dit tot doel heeft de dieren op een bepaalde wijze te kunnen huisvesten of in een bepaald houderijsysteem te kunnen houden.

- Volgens de toelichting bij het amendement zou dit op 1 januari 2023 in werking moeten treden.
- De toelichting van het amendement bevatte eveneens een verwijzing naar beleidsnota's uit 2002 (Brinkhorst) en 2007 (Verburg) waarin als doel werd gesteld om uiterlijk in 2022 het perspectief van dieren leidend te laten zijn voor het welzijn van dieren in de veehouderij.
- Ondanks dat het amendement door de toenmalige minister van LNV, Schouten, werd ontraden omdat het te breed/algemeen was geformuleerd en je niet op voorhand alle houderijen kunt uitsluiten, is het met een meerderheid van 89 zetels in de Tweede Kamer aanvaard. Alleen VVD, CDA, CU en SGP stemden tegen. In de Eerste Kamer is het hele wetsvoorstel AHR I als hamerstuk afgehandeld en daarmee werd ook het amendement aangenomen.
- Daarmee is het amendement in de wet gekomen, en vergt het enkel nog een inwerkingtredingsbesluit van de minister om tot werking te komen.
- Het aanvaarden van deze wet leidde tot feest bij de PvdD ("revolutie"), maar ook tot ophef, mede nu het betreffende amendement ook op gezelschapsdieren betrekking leek te hebben (bv. "mogen honden nog wel worden aangelijnd"). De PvdD gaf al snel aan dat de wetswijziging enkel het oog had op de veehouderij.
- Na het aannemen van het amendement is begonnen met de analyse van het amendement (juridische betekenis en impact). Voor de zomer 2021 is door minister Schouten een stand van zaken brief naar de Tweede Kamer gestuurd, met de toezegging dat de TK na de zomer over de complete analyse zou worden geïnformeerd. Tevens is gewezen op het ingrijpende karakter van het amendement en dat het aan de TK zou zijn om voor de invulling nadere richting te geven. Daarnaast is aangegeven dat de minister met een nieuwe wetswijziging zou borgen dat het amendement niet op andere dieren dan landbouwhuisdieren zou zien.
- De zomer en het najaar zijn vervolgens gebruikt om – samen met stakeholders zoals de veehouderijsectoren, onderzoekers en belangenorganisaties – de analyse van het amendement af te maken. Die analyse is als bijlage bij de concept Kamerbrief en bij deze nota gevoegd. Kort samengevat blijkt uit de uitgevoerde analyses dat het amendement niet uitvoerbaar en handhaafbaar is, nu er onvoldoende duidelijk uit volgt welke gedragingen/situaties niet meer toegestaan zullen zijn. Dit leidt tot onvoorspelbare uitkomsten en tot onzekerheid bij veehouders en toezichthouders. Ambtelijk volgde het advies daarop dan ook dat het amendement zo niet in werking kon treden.
- In deze periode liep tevens de formatie van het huidige kabinet. De analyses van het amendement en de bijbehorende ambtelijke adviezen zijn desgevraagd meegegeven aan de onderhandelende partijen.
- In november 2021 kwam parallel aan dit proces de Raad voor Dierenaangelegenheden (RDA) met een zienswijze over een dierwaardige veehouderij. De RDA beschrijft daarin wat daarvoor de zes leidende principes / uitgangspunten zijn: 1) erkenning van de intrinsieke waarde van het dier 2) goede voeding 3) goede omgeving 4) goede gezondheid 5) ruimte voor natuurlijk gedrag en 6) een positieve emotionele toestand

voor het dier. De RDA doet tevens aanbevelingen om tot een ontwikkeling naar een dierwaardige veehouderij te komen.

- In het Coalitieakkoord van het huidige kabinet is uiteindelijk de volgende passage opgenomen:
*In navolging van het advies van de Raad voor Dieraangelegenheden (2020) nemen we in overleg met boeren, marktpartijen, maatschappelijke organisaties en andere 'stakeholders' het initiatief tot een **convenant** over de ontwikkeling naar een dierwaardige veehouderij. Daarin maken we tevens afspraken over tijdshorizon, instrumentarium en financiële ondersteuning. Dit convenant vormt de basis van **wetgeving** die de komende kabinetsperiode in werking treedt voor een dierwaardige veehouderij in balans met de volksgezondheid*
- In de LNV planningsbrief van 10 februari jl. is toegezegd de Tweede Kamer in het tweede kwartaal een brief te sturen met een plan van aanpak voor de ontwikkeling naar een dierwaardige veehouderij. Tevens is toegezegd de Kamer daarbij te informeren over de analyses van en samenhang met het amendement op artikel 2.1 van de Wet dieren.
- Vanaf begin 2022 is begonnen met het opzetten en uitwerken van deze afspraak in het coalitieakkoord. Er is nagedacht over de doelstellingen van de aanpak, de start van het convenant is voorbereid en er is nagedacht over te maken wetgeving. Bij het opzetten van deze aanpak is de vraag gerezen: wat moet er in het kader met het amendement gebeuren, geven de uitgevoerde analyses en de afspraak in het coalitieakkoord?
- Na afstemming met de coalitiepartners (landbouwwoordvoerders) en conform het besluit van uw voorganger is de volgende route hiervoor gekozen:
 - 1) Er komt een nieuwe wetswijziging om de problemen met het amendement weg te nemen en die wordt zo spoedig mogelijk in de Tweede Kamer ingediend
 - 2) Deze wetswijziging wordt neergelegd in een nota van wijziging, biedt een uitvoerbaar alternatief voor het amendement en laat het amendement zelf vervallen
 - 3) Er wordt tevens een besluit tot inwerkingtreding van het amendement Vestering genomen waarbij dat per 1 januari 2024 in werking treedt. Beoogd is dat daaraan voorafgaand de nota van wijziging in het parlement moet zijn behandeld.
- In het voorjaar en de zomer is – naast het opzetten van het convenant – deze nota van wijziging uitgewerkt en zijn adviezen uitgevraagd, onder meer aan de NVWA, J&V, het OM en de ATR. De nota van wijziging zal voor advies naar de Afdeling Advisering van de Raad van State moeten worden gestuurd, hetgeen een besluit van de Ministerraad vergt. In aanloop daar naartoe is dit voorstel op 27 september jl. in het ambtelijk voorportaal CFL besproken, dat heeft ingestemd met doorgeleiding naar de MR.
- De Tweede Kamer is nog niet over het amendement en de aanpak dierwaardige veehouderij geïnformeerd. Dit is vertraagd vanwege de koppeling die was voorzien met de geplande brief over de toekomst van de landbouw.

Kamerbrief Dierwaardige veehouderij

- De Kamerbrief bevat de doelstellingen en de aanpak van de ontwikkeling naar een dierwaardige veehouderij. De brief bevat de aanpak van het convenant, de analyse van en omgang met het amendement Vestering en de inzet om met overige wetgeving de dierwaardige veehouderij te verankeren.
- Het convenant wordt in gang gezet met een startbijeenkomst op 13 oktober onder leiding van onafhankelijk voorzitter ^{5.12.a} [REDACTED]. De beoogde deelnemers aan de hoofdtafel van het convenant zijn daarbij aanwezig; dat zijn LTO, NAIK, Caring Farmers, DZK (melkvee), POV (varkens), AVINED (pluimvee), Dierenbescherming, CBL (supermarkten) en LNV.
- Het convenant vertaalt de RDA-principes uit de zienswijze Dierwaardige Veehouderij naar de praktijk, en zal afspraken bevatten over de stappen om die te realiseren (het wat en het hoe). U zet daarbij in de eerste fase van het convenant in op de omslag naar een uiteindelijk volledig gebruik van diergericht ontworpen houderijsystemen.
- De streefdatum voor afronding van het convenant is eind mei 2023.
- U kondigt in de brief de voorbereiding van wetgeving aan om, mede op basis van de uitkomsten van het convenant, de uitgangspunten van de ontwikkeling naar een dierwaardige veehouderij te verankeren.

Nota van wijziging, amendement en inwerkingtreding

- De nota van wijziging is er op gericht om de uitgangspunten van het amendement zo in het stelsel van de Wet dieren vorm te geven dat de regelgeving voorspelbaar en beter uitvoerbaar en handhaafbaar zal zijn.
- De nota van wijziging:
 - 1) Voegt aan artikel 2.2 (houden van dieren) een bepaling toe inhoudende een verbod om dieren in de veehouderij permanent de mogelijkheid te onthouden om natuurlijk gedrag te vertonen (de gedragingen worden bij AMvB bepaald).
 - 2) Geeft in de toelichting aan dat de op grond van artikel 2.8 (ingrepen) bij AMvB toegestane ingrepen bij dieren in de veehouderij worden heroverwogen, maar wijziging van het artikel zelf is niet nodig.
 - 3) Borgt dat de verboden zien op houders van dieren in de veehouderij (en niet op die van bv. gezelschapsdieren)
 - 4) Laat de middels het amendement Vestering aangebrachte wijziging van artikel 2.1 van Wet dieren vervallen.
- De Nota van Wijziging heeft pas gevolg als de later te maken lagere regelgeving (in AMvB's) ook is opgesteld. Die zal mede worden gebaseerd op de afspraken die nog zullen worden gemaakt in het convenant dierwaardige veehouderij.
- Ten aanzien van de inwerkingtreding van het amendement wordt nog opgenomen dat uw voorganger ambtelijk geadviseerd is de inwerkingtreding van het amendement *niet* in gang te zetten, maar eerst de nota van wijziging in te dienen bij de Tweede Kamer en de keuze aan de Kamer te laten of die deze wetgeving, dan wel het oorspronkelijke amendement prefereert. Het daarop vooruitlopend vastleggen van de inwerkingtreding van het amendement per 1 januari 2024 zorgt voor een

samenloop die veel onduidelijkheid met zich meebrengt voor veehouders en andere dierhouders. Een risico is daarnaast dat de gekozen datum van 1 januari 2024 erg weinig ruimte laat om de uitkomsten van het convenant (die volgens de beoogde planning in juni 2023 beschikbaar zijn) mee te nemen in het alternatief.

- Dit advies is door uw voorganger niet overgenomen. Indien u ervoor kiest dit besluit te heroverwegen, zal dat opnieuw afstemming met de coalitie vragen.
- Wanneer u overeenkomstig het advies er voor kiest om de inwerkingtreding van het amendement niet nu in gang te zetten, kan de Kamer u verwijten een door het parlement aanvaarde wetswijziging naast u neer te leggen. Daar kunt u tegen in brengen dat met de Kamer gesproken is over de problematiek van het amendement en dat in de brief van uw voorganger over de stand van zaken van dit onderwerp is aangekondigd dat u het aan de Kamer zou laten om richting te geven (*"Na afronding van de analyse op hoofdlijnen is het aan uw Kamer om nadere richting te geven"*; Brief van 15 juli 2021 Stand van zaken en vervolg amendement artikel 2.1 Wet dieren). Met de brief geeft u de analyse aan de Kamer en met de voorgestelde nota van wijziging geeft u de Kamer een alternatief voor het amendement. Zo laat u de keuze aan de Kamer en wordt voorkomen dat er bij handhavers en houders van dieren onduidelijkheid ontstaat over de regels waaraan zij moeten voldoen en waarop zij zich moeten voorbereiden.

Planning en timing Kamerbrief en nota van wijziging

- Het verdient vanwege de directe samenhang de sterke voorkeur dat gelijktijdig met de adviesaanvraag aan de Raad van State de Kamerbrief naar de Tweede Kamer wordt verstuurd. In de toelichting op de nota van wijziging wordt ook verwezen naar de brief.
- Het is van belang dat de Nota van wijziging zo snel mogelijk in de ministerraad wordt geagendeerd, met het oog op een snelle indiening bij de Tweede Kamer.
- Planning wetgevingstraject nota van wijziging:
 - 1) Oktober 2022 – januari 2023 nota van wijziging ligt bij Raad van State voor advies
 - 2) Februari 2023: advies Raad van State verwerken en nota van wijziging indienen in de Tweede Kamer
 - 3) Rest 2023: behandeling Tweede en Eerste Kamer (schriftelijk en plenair)

In deze planning is het – gelet op de gemiddelde doorlooptijden van wetsvoorstellen – krap om de behandeling eind 2023 afgerond te hebben.
- De lagere regelgeving die zal worden gemaakt ter invulling van deze nota van wijziging, wordt gebaseerd op de afspraken die in het convenant worden gemaakt. Wanneer het convenant volgens planning halverwege 2023 is afgerond, kan daarmee worden gestart.

Toelichting

Politieke context

- De PvdD en andere ondersteuners van het amendement kunnen kritisch zijn op dit besluit, nu inwerkingtreding van het amendement nog niet, of later dan beoogd plaatsvindt, en de nota van wijziging weliswaar de doelen van het amendement beter wettelijk verankert, maar de concrete verboden op het terrein van ingrepen en ruimte voor natuurlijk gedrag in de veehouderij, pas later in lagere regelgeving – mede gebaseerd op afspraken uit het convenant – vorm krijgen.
- PvdD gaat er van uit dat het amendement per 1 januari 2023 in werking treedt.
- Er is tot op heden vanuit LNV niet gecommuniceerd over de inwerkingtreding van het amendement.
- Op korte termijn zijn debatten in de Tweede Kamer gepland waarin het onderwerp dierwaardige veehouderij aan de orde kan komen: de plenaire behandeling van het wetsvoorstel diermishandeling in (volgens planning) de week van 17 oktober, de begrotingsbehandeling LNV en het commissiedebat Dieren in de Veehouderij op 10 november.

Krachtenveld

- De context waarin de brief zal landen, wordt mede bepaald door de actualiteiten rondom het Remkes-traject en de keuzes die daarin omtrent dierenwelzijn worden gemaakt.
- De brief beoogt een balans te vinden tussen het laten zien van concrete stappen en tegelijkertijd het beeld voorkomen dat er alleen maar meer opgaven op de veehouderij afkomen, zonder dat daarbij zicht is op economisch perspectief. Dit economische perspectief zal ook in het convenant aan bod komen.

Strategie

- Gelet op de convenantgesprekken die starten vanaf medio oktober heeft het de voorkeur dat de Kamerbrief dierwaardige veehouderij met daarin de kaders/keuzes van de minister op dierwaardigheid zo spoedig mogelijk naar de TK wordt verzonden. Die biedt de piketpalen vanuit LNV voor de gesprekken. In de uitnodiging voor de startbijeenkomst zijn de beoogde deelnemers – conform akkoord van uw voorganger – reeds op hoofdlijnen over de kaders, agenda en planning van het convenant geïnformeerd.

Communicatie

- Er is door DC reeds een concept persbericht opgesteld bij verzending van de Kamerbrief.
- Ten aanzien van de Nota van Wijziging en de samenloop met de beoogde inwerkingtreding van het amendement per 1 januari 2024 wordt verwacht dat dit tot onduidelijkheden en vragen zal leiden (politiek en maatschappelijk). Die onduidelijkheid vergt uitleg en zal in een communicatieboodschap niet volledig kunnen worden weggenomen.